ANALELE
ACADEMIEI ROMANE

SERIA II. — TOMUL XXVIII.

1905 — 1906.

PARTEA ADMINISTRATIVĂ ȘI DESBATERILE.

BUCUREȘTI
INSTIT. DE ARTE GRAFICE „CAROL GÖBL" S-sor ION ST. RASIDESCU
16, STRADA DOAMNEI, 16
1906. 14.980

PARTEÀ I.

ŞEDINŢELE ORDINARE

DELA 29 APRILIE 1905 PÂNĂ LA 24 FEVRUARIE 1906.

ŞEDINŢA DELA 29 APRILIE 1905

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela d-l General-Adjutant C. Barozzi se primeşte următoarea scrisoare de mulţumire pentru alegerea sa de membru onorar al Academiei:

«Binevoitoarea apreciere a Academiei Române de a înălţà valoarea activităţii mele la întemeierea hărţii ţerii, prin alegerea mea de membru onorar al ei, constitue pentru mine o nespusă mângâiere sufletească, căci în sfera restrânsă a sarcinei ce-mi luasem, am căutat să dovedesc că punerea primei pietre a monumentului ce va purtà numele de «harta ţerii», ca şi întreaga ei construcţiune, se poate săvârşi cu propriile noastre puteri, dacă avem credinţa tare în noi înşine.

«Acest principiu al încrederii în propriile noastre puteri îl cinsteşte astăzi Academia Română prin alegerea mea ca membru onorar al ei, şi prin aceasta se dă buna pildă la muncă generaţiunilor viitoare. În faţa acestui principiu persoana mea se şterge. Atrăgând prin unanimitatea voturilor, cu cari m'aţi onorat, atenţiunea publicului asupra întemeierii şi îndrumării lucrărilor pentru facerea hărţii ţerii, veţi mai provocà cu siguranţă un nou avânt ce trebue să se dea serviciului acestor lucrări, căci noi, dela început, nu ne-am gândit numai la facerea hărţii, ci şi la inaugurarea în ţara noastră a unui serviciu complet de lucrări ştiinţifice, ca şi de lucrări geodezice internaţionale întreprinse de Comisiunea Europeană a gradului. Lucrările de înaltă preciziune întreprinse în ţară vor servì de temelie nu numai ridicărilor topografice militare, dar şi tuturor lucrărilor de utilitate publică, ce vor urmà a se face pe viitor în ţara noastră. Şi această idee,

care ne-a călăuzit și pe noi și pe acei cari întru început au îmbrățișat cauza noastră, stă încă plină de semnificațiune în primul nostru raport din 1874 asupra determinărilor geodezice și astronomice din Moldova intitulat: «*Scopul și importanța lucrărilor geografice în Moldova*», ceeace însemnează mai mult decât o simplă facere de hartă.»

Dela d-nii Sextil Pușcariu, G. Popovici, Em. Racoviță și A. L. Montandon se primesc scrisori de mulțumire pentru alegerea d-lor de membri corespendenți ai Academiei.

Dela d-l *Gr. Ștefănescu*, ca director al Muzeului de geologie, se primesc foile 26, 27, 29 bis, 35 și 35 bis din Harta geologică generală a României.

Dela d-l Hugo Schuchardt se primește scrisoarea sa festivă despre terminologia torsului în dialectele nord-italice, adresată lui Adolf Mussafia cu ocaziunea serbării jubileului acestuia de 70 ani.

D-l *I. Bianu* prezentă în dar dela d-l Emil Picot, membru onorar al Academiei, o nouă scriere a sa despre vechea bibliografie românească intitulată: *Notice bibliographique sur le protopope Mihail Strêlbickij, graveur et imprimeur à Iassi, à Mogilev et à Dubossar.* D-l I. Bianu amintește însemnatele monografii precedente de bibliografie română ale d-lui Picot despre Nicolae Milescu și Antim Ivireanu. D-l Picot, care părăsise de mai mulți ani studiile de bibliografie românească, se vede că s'a întors iarăș la această a sa veche dragoste și de aceea avem cuvânt să ne înveselim și să-i mulțumim.

Dela d-l Colonel A. Budișteanu se primesc în dar pentru colecțiunile Academiei 24 diferite cărți și broșuri române și străine dimpreună cu o foaie tipărită în limba română pentru iertarea păcatelor dela Silivestru, Patriarhul Antiohiei, și două hrisoave domnești originale scrise slavonește pe pergament: 1631 Maiu 27, Bucureștı, Leon Voevod și 1658 Iulie 5, București, Mihail Radu Voevod, cu subscrierea domnească

ȘEDINȚA PUBLICĂ DELA 6 MAIU 1905.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

Dela d-l G. Ghibănescu se primește scrisoare de mulțumire pentru alegerea sa de membru corespondent.

Dela d-l G. G. Burghele din Dorohoiu se primesc în dar 9 acte vechi românești dintre anii 1659 — 1827, dimpreună cu un hrisov original, scris

slavoneşte pe pergament dela Ştefan Tomşa Voevod, cu data Iaşi 1622 Aprilie 20, şi având pecete atârnată bine păstrată.

Dela Rectorul Universităţii din Lemberg se primeşte invitare la solemnitatea inaugurării noului local construit pentru instalarea bibliotecii şi a colecţiunilor ştiinţifice, solemnitate care se va face la 11 Iunie viitor.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* salută pe d-l Şt. D. Grecianu, ales membru onorar în sesiunea trecută, zicând că Academia, alegându-l printre membrii ei de onoare, a adus un meritat omagiu activităţii depuse de d-l Grecianu întru adunarea şi studiarea materialurilor istorice relative la trecutul ţerii. D-l Preşedinte este convins că munca ce va depune d-l Grecianu în sânul Academiei va contribui mult la desvoltarea activităţii rodnice a acestui Institut.

D-l Şt D. Grecianu zice:

«*Domnule Preşedinte,*

«Vestea ce mi-aţi împărtăşit prin adresa D-voastre cu No. II, 8.246 din 15 Aprilie curent m'a pătruns de cea mai mare bucurie. Fără a mă aşteptà şi fără a îndrăsni eu a face să se întrevadă dorinţa ce aş fi avut, m'aţi înştiinţat, D-voastră, Domnule Preşedinte, că mi s'a dăruit de către Corpul savant şi luminat al ştiinţei din patria mea marea distincţiune de a fi prenumărat şi eu ca membru onorar într'acest înalt Institut naţional al Academiei, prezidat şi patronat de M. S. Regele, M S. Regina şi A. S. Regală Principele Moştenitor, unde chiar am fost ales cu unanimitatea glasurilor membrilor prezenţi.

«Nu cutezam a mă crede, prin modestele mele scrieri literare sau istorice, demn de această mare onoare, dar astăzi, pe baza voturilor D-voastre, viu să vă rog a-mi permite să ies din umbra în care mă ţineam, căci datorie am să vă mulţumesc din adâncul inimii şi cu recunoştinţă pentru încurajarea ce mi-aţi dat.

«*Domnule Preşedinte, Domnilor Membri,*

«Mi-ar fi o adevărată plăcere, acum la vârsta mea, să trăiesc pentru a mai lucrà şi a câştigà puteri de a sta sus alături cu D-voastre; mi-ar fi voia, între altele, să cerc a aduce mai de aproape la cunoştinţa generală acea parte din istoria patriei, pe care o cred utilă, căci *e cea mai strâns legată cu dânsa* şi care însă este prea nestudiată la noi, adică istoria familiilor cari *nelipsit au cooperat* în tot veacul la viaţa şi propăşirea ţerii, căci în sinetele acestora au înscris bătrânii noştri detaliile vremilor vechi.

«Aş crede că s'ar aduce cu modul acesta o îndrumare onestă şi serioasă în scrieri prin care s'ar luminà mai bine trecutul pe baze de documente şi de adevăr.

«S'ar puteà aplicà în mod practic atunci «Legea numelui», ce avem în ziua de astăzi fără nici o sancţiune.

«S'ar găsi, prin o asemenea procedare, multe erori de corectat în folosul istoriei, erori cari, odată dovedite, ar trebui în fine *cimentate cu regule precise pentru nealterare*, precum se urmează în statele bine organizate, căci nu prin consultare de autori din ţerile înconjurătoare, nici din descrierile voiajorilor trecători pe la noi, nici din tradiţiuni netemeinice şi încă mai puţin prin publicaţiuni moderne pripite sau hazardate de gazete, vom alcătui o istorie respectabilă şi demnă de România.

«Ca semn de a mea recunoştinţă, nu ştiu prin ce mijloc aş începe să probez mai bine chiar de astăzi sincera mulţumire ce am de distincţiunea mare ce mi-aţi făcut; şi deocamdată voiu aduce Academiei Române ca ofrandă din parte-mi următoarele obiecte:

«a) *O călimară de argint veche*, cu toc pentru pene de scris, pe care a purtat-o la brâu Marele Logofăt Radu Greceanu, Cronicarul, dăruită lui de Costandin Vodă Brâncoveanu.

«b) *O pereche de paftale de argint*, cu stema bicefală Cantacuzinească, ale răposatei *Păuna*, *Doamna* lui Ştefan Voevod Cantacuzino, fiica lui Şerban Vel Logofăt Greceanu, fratele lui Radu Cronicarul sus menţionat.

«c) *Manuscrisul original* al răposatului Banului Ienăchiţă Văcărescu, intitulat «Istoria Împăraţilor Otomani», în două volume, lăsat de autor în păstrarea părinţilor mei şi care manuscris în alte vremuri nu l-am ţinut secret, ci încă din 1863 l-am încredinţat amicului meu A. Papiu Ilarian, de l-a publicat în «Tesaur de monumente istorice», t. II, p. 239—302.

«Aceste obiecte, pe cari le-am conservat cu religiozitate dela părinţii mei, azi le depun, Domnule Preşedinte, în mânile D-voastre, încredinţat fiind pe deplin că păstrarea lor va puteà fi într'acest Institut naţional tot atât de bine ca şi la mine, fostul proprietar al lor până într'acest moment; dar pentru viitor vor sta ele acì mai cu folos încă pentru istoria română, căci se vor puteà expune la vederea publicului.»

D-l Preşedinte mulţumeşte d-lui Grecianu în numele Academiei pentru preţioasele daruri ce face cu această ocaziune.

D-l *Dr. E. Riegler*, membru corespondent, ceteşte memoriul său despre: *Funcţiunile biochimice ale stomacului.*

ŞEDINŢA DELA 13 MAIU 1905.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela d-l *L. Mrazec* se primeşte scrierea: *Le minérai de fer de Troitsk*, făcută de d-sa în conlucrare cu d-l L. Duparc şi publicată în limbile rusă şi franceză în *Memoriile Comitetului geologic rus.*

D-l *Dr. C. Istrati* prezentă scrierea: *Fălcariţa sau tetanosul noilor născuţi şi mortalitatea copiilor în ţara noastră* de Dr. Gheorghe S. Miron, medic comunal al capitalei. Asupra acestei publicaţiuni d-l Dr. Istrati zice:

«D-l Miron, constatând că la nenumărate verificări de decese, părinţii indicau drept cauză a morţii *Fălcariţa* şi văzând că această boală dă un contingent mare de morţi, s'a gândit că este nevoie de verificat ştiinţificeşte aserţiunile părinţilor şi a determinà apoi cam care este numărul copiilor ce pierdem în capitală din cauza acestei boale.

«Poporul numeşte Fălcariţă boala care se caracterizează prin încleştarea fălcilor şi care survine la copii nou născuţi 3—4 zile după naştere. Se credeà cliniceşte, că această boală nu este alta decât Tetanosul, însă *dovada experimentală* nu fusese făcută la noi în ţară.

«În luna *Octomvrie 1902,* Dr. Miron se gândì a face această dovadă experimentală şi începù la laboratoriul comunal de sub direcţiunea învăţatului igienist Dr. Proca experienţe pe şoareci cu emulsiuni făcute din buricele luate dela copii sucombaţi pe la periferia capitalei. De asemenea din aceste emulsiuni a făcut şi culturi. Din aceste 22 experienţe făcute pe şoareci rezultă că injecţiunile din burice au dat *tetanos* caracteristic la un mare număr din aceste animale. De asemenea din culturi s'a desvoltat bacilul şi sporul caracteristic al *tetanosului.* De acì se vede importanţa acestor experienţe originale făcute cu material luat dela copii morţi de Fălcariţă, căci s'a făcut astfel *proba evidentă,* că bacilul Tetanosului este cauza acestei boli şi că deci Fălcariţa este sinonimă cu Tetanosul.

«Boala aceasta o capătă copiii prin plaga ombilicală, care este infectată de bacili sau spori tetanici. Şi această infecţiune se face de *babele-moaşe,* cari asistă pe lehuze la facere. Baba, tăind ombilicul cu foarfeci murdare sau cu un briciu ruginit sau cu un cuţit infect, sau servindu-se de aţă murdară, duce microbul Tetanosului

în plaga ombilicală și de acì el se duce în corpul copilului, produce o otravă care se răspândește dealungul nervilor și otrăvește astfel tot corpul. Apare mai întâiu contractura fălcii, apoi a întregului corp, inanițìe și asfixie, iar ca rezultat moartea copilului.

«În lucrarea D-rului Miron se vede fotografia unei lame de briciu, unui cuțit murdar și a unei bucăți de șiret, ce serviau la legatul cordoanelor ombilicale. D-l Dr. Miron, făcând o emulsiune cu acest șiret de legat și injectând un șoarice, i-a dat tetanos. Din culturî de asemenea s'a desvoltat bacilul tetanosului

«Există obiceiul în mahalalele capitalei de a se îngropà placenta sub patul lehuzei. Luând din pământul de sub patul lehuzei și făcând o emulsiune a injectat un șoarice. Și la acesta s'a desvoltat tetanos. Culturile acestei emulsiuni de asemenea au dat bacilul tetanosului.

«Așà dar rezultă din aceste importante experiențe, că locuințele sărăcăcioase din marginea capitalei conțin, fie în lutul de pe podeà, fie în colțurile din case, bacilii și sporii tetanosului, cari nu așteaptă decât un moment oportun, cum e plaga ombilicală, pentru a se depune acolo. Căci babele-moașe nu aplică nici un pansament antiseptic peste această plagă. Afară de cauzele de mai sus, există apoi chipul de infecțiune prin mânile babei, sau prin cuțitul ce întrebuințează sau prin șiretul ce uzează la legat.

«Din aceste experiențe mai rezultă că **60** din suta de copii, ce mor în prima lună dela naștere, sucombă din cauza Fălcariței sau Tetanosului,—ceeace este grozav.

«Dr. Miron a făcut și cercetări statistice pentru capitală pe un period de 3 ani și din calculele făcute rezultă că noi pierdem în București în fiecare an **233** copii din cauza Fălcariței. Acești morți se înregistrează numai la periferia capitalei. În centru nu se constată această boală, căci acì locuește populațiunea mai cultă, mai bogată, care se caută cu doctori și moașe cu diplome. În centru casele sunt podite și bine zidite. Microbul tetanosului nu se găsește în praful din ele.

«Tot din tabelele statistice dresate de d-l Dr. Miron se observă un fapt foarte trist și anume acela că *mortalitatea în genere* a copiilor este mult mai mare la marginile capitalei decât în stradele din centrul capitalei. Așà în 1900 au murit *243* copii în centru, iar la periferie **362**.

«În 1901 au murit în centru *144* copii, iar la periferia capitalei **429**.

«În 1902 au murit în centru *117* copii, iar la periferie **376**.

«Această constatare este cu atât mai gravă, cu cât populațiunea din centru este mai numeroasă pe o suprafață mai mică, pe când populațiunea dela periferie ocupă o suprafață mai mare cu o populațiune mai mică.

«Pornind dela constatarea experiențelor și faptelor pozitive determinate de statistica din capitală, a căutat a determinà aproximativ mortalitatea copiilor din toată țara din cauza Fălcariței.

«Din calculele sale, bazate pe datele pozitive și sigure ale Serviciului statistic al Ministerului de Domenii pe anii 1896 și 1897, rezultă: În anul 1896 au murit în prima lună dela naștere *24.307* copii, din cari **13.948** din cauza Fălcariței.

«În anul 1897 au sucombat în prima lună 25.784 copii, din cari **14.807** din cauza Fălcariței. Deci mai mult de jumătate! Trist tablou!

«Ce este de făcut?

«D-l Dr. Miron propune deocamdată pentru București închirierea vreunei case bune în mijlocul fiecărei populațiuni mărginașe din cele 6 colori ale capitalei. Acì se va găsì o moașe în permanență pentru a îngrijì și ajutà pe gravide, căci la Maternitate nu vor să se ducă. Se vor deprinde astfel încetul cu încetul a naște în bune condițiuni. Afară de aceasta, propagandă prin babele-moașe, dându-le instrucțiuni suficiente și foarfece curate, o soluțiune antiseptică și șiret curat, care să le servească la pansatul plăgii ombilicale. Deasemenea să se întrebuințeze preventiv pansarea cu praf antitetanic, cum a propus Calmette dela Lille.

«Afară de aceasta, propagandă făcută prin școli și scrierea unei broșuri populare, pentru a fi cetită și tălmăcită în toată țara, în mediul format de lumea săracă și muncitoare, spre a ști cum să se ferească, ca copiii lor să nu mai moară de Fălcariță.»

D-l *Sp. Haret* zice că comunicarea făcută de d-l Dr. Istrati este de foarte mare însemnătate și că chestiunea nu trebue să rămână numai în lumea științifică: d-l Istrati să intervină la Ministerul Instrucțiunii publice, ca un extras din lucrarea d-lui Dr. Miron, redactat în stil popular, să fie tipărit în multe mii de exemplare și împărțit în toată țara, pentru a face să înceteze cât mai curând această cauză de mortalitate a copiilor mici. D-sa, ca Ministru al Instrucțiunii publice, a rugat pe d-na Dr. Sion să scrie despre Fălcariță o broșură, care s'a împărțit în țară și care a dat bune rezultate. Lucrarea d-lui Dr. Miron ar fi o completare a celei dintâi.

D-l *Dr. C. Istrati* răspunde că preocuparea d-lui Haret a avut-o și Maestatea Sa Regina, care a însărcinat pe d-l Dr. Miron să facă broșura dorită

de d-l Haret. D-l Istrati va interveni la Ministerul Instrucțiunii publice ca să dea o foarte mare răspândire broșurii D-rului Miron.

Dela Biblioteca Națională din Chili se primesc zece volume de publicațiuni făcute de acel Stat, dorind a intrà astfel în schimb cu Academia.

— Se decide a se trimite *Analele* și alte publicațiuni.

D-l *A. Naum*, ca președinte al Comisiunii instituite la Școala de Arte-frumoase din Iași, spre a examinà desemnurile prezentate la concursul premiului I. Lecomte du Noüy, trimite lucrările Comisiunii, prin cari se arată că ea propune ca premiul în valoare de lei 510 să se împartă după cum urmează:

Lei 200 autorului desemnului după natură cu deviza «Vremea bună se cunoaște de dimineață.»

Lei 130 autorului desemnului de pe natură cu deviza «Tot începutul este greu.»

Lei 100 autorului desemnului de pe antic cu deviza «Nulla dies sine linea» și

Lei 80 autorului desemnului de pe antic cu deviza «Eile mit Weile».

— Propunerea Comisiunii se aprobă.

D-l Președinte, deschizând plicurile cu numele autorilor, constată că ei sunt, în ordinea clasificării de mai sus, d-nii: Victor Gallin, Ștefan Dumitrescu, Petru Bulgăraș și N. Gh. Popovici.

ȘEDINȚA DELA 20 MAIU 1905.

Președința d-lui *I. Kalinderu*.

D-l Secretar general *D. Sturdza* aduce la cunoștință că s'a primit știrea despre încetarea din viață în anul trecut a membrului corespondent străin C. T. Odhner, fost director al Arhivelor regale din Stockholm. Învățatul arhivar a făcut servicii însemnate Academiei, cercetând și comunicându-ne còpii de pe documentele privitoare la istoria noastră și cari se referă la epoca lui Mihaiu Viteazul, la pribegia lui Gheorghe Ștefan și la timpul când Carol XII și oamenii lui au ajuns în țerile noastre. Pentru bunăvoința și serviciile sale, Academia a ales pe d-l Odhner membru corespondent la 20 Martie 1890.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* ceteşte scrisoarea primită dela Excelenţa Sa d-l J. Kennedy, Ministrul plenipotenţiar al M. S. Britanice, care, la plecarea sa din ţară, dărueşte Academiei scrierile: *Historia jeneral de Chile* por Diego Barros Arana, Santiago 1886—1897, în 14 tomuri, şi *Jeografia descriptiva de la República de Chile* por Enrique Espinoza, Santiago 1897.

Dela d-l Colonel G. Solacolu, Comandantul regimentului Teleorman No. 20, se primeşte medalia bătută cu ocaziunea jubileului de 25 ani dela înfiinţarea acelui regiment, serbat la 1 Aprilie anul curent.

Dela librăria «Moldova» (R. Şaraga) din Iaşi se primesc în dar cinci exemplare din medalia bătută pentru inaugurarea monumentului ridicat în Iaşi poetului V. Alecsandri.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* ceteşte o comunicare ce i s'a făcut de Legaţiunea Belgiei, că un congres internaţional pentru expanziunea economică mondială se va deschide la Mons la 24 Septemvrie viitor. D-l Baron Beyens exprimă dorinţa ca Academia să fie înştiinţată despre deschiderea acestui congres, pentru ca membrii ei să iea parte la el.

Se ceteşte procesul verbal al Secţiunii ştiinţifice pentru şedinţa dela 13 Maiu, prin care se arată că Secţiunea propune a se tipări în *Anale* lucrările: *Agricultura la Romani—Creşterea albinelor* de d-l P. S. Aurelian şi *Asupra variaţiunii etaloanelor de massă* (a doua notă) de d-l I. St. Murat. — Propunerea se aprobă.

D-l *T. Maiorescu* zice că la August viitor se va inaugurà la Sibiiu Muzeul istoric-etnografic românesc, care se organizează de Asociaţiunea pentru literatura română, şi că cu ocaziunea aceasta, se va face tot acolo o expoziţie etnografică şi istorico-culturală. D-sa a fost invitat ca să dea pentru acea expoziţie scrisori şi alte rămăşiţe dela părintele d-sale. Toate acestea însă le-a dăruit Academiei, locul cel mai potrivit pentru păstrarea tuturor rămăşiţelor istorice şi literare ale trecutului nostru. D-sa supune Academiei întrebarea, dacă nu ar fi cu putinţă şi dacă nu ar fi bine ca Academia să contribue la succesul acelei expoziţiuni, trimiţând din colecţiunile sale acte, scrisori şi ori ce alte obiecte, cuprinse în programul expoziţiei. Astfel Academia ar arătà o bunăvoinţă foarte meritată unei frumoase întreprinderi naţionale, care se face de către cea dintâi instituţiune culturală de peste Carpaţi.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* este în principiu de părere ca Academia să dea tot ajutorul posibil întreprinderilor culturale de natura celei de care a vorbit d-l Maiorescu; doreşte însă ca să audă mai întâiu, asupra acestei chestiuni, părerea d-lui Bibliotecar Bianu.

D-l *I. Bianu* amintește că colecțiunile Academiei, cu deosebire cele de manuscripte și documente, sunt foarte tinere: înainte cu 25—30 de ani nu existau de loc. Din secolii trecuți, cu toate greutățile mari și cu toate ocupațiile străine distrugătoare, au rămas mai ales prin mânăstiri biblioteci bogate și colecțiuni de manuscripte și documente de foarte mare valoare. Dacă la secularizarea din 1864 s'ar fi arătat interes și pentru cărți, manuscripte și documente, cât s'a arătat pentru averea materială a mânăstirilor, s'ar fi putut adunà atunci biblioteci și colecțiuni istorice foarte mari. Dar acestea au fost nebăgate în samă. Cărțile și manuscriptele s'au împrăștiat, iar documentele au fost oprite numai întru cât se credeà că pot servì ca titluri de proprietate pentru moșii. Astfel se întâmplă că din toată epoca înfloritoare în arta caligrafiei în secolii XV—XVII nu ne-a rămas în țară aproape nimic. Un singur sau două manuscrise din vremea lui Ștefan cel Mare se mai găsesc la mânăstirea Neamțu; altele au ajuns la Viena, la Munchen, în diferitele colecțiuni din Rusia. Documentele vechi se distrugeau ca netrebnice. Cei dintâi cari au depus zel și sacrificii mari ca să strângă aceste rămășițe ale trecutului și să le scape de pierzare au fost d-nii Sturdza, Secretarul nostru general, și vărul său Scheianul. Ei au cumpărat tot ce le ieșià înainte: cărți vechi, manuscripte, documente, și astfel au întemeiat anticăria românească. Colecțiunile lor au fost dăruite Academiei și formează baza colecțiunilor noastre, cari sunt admirate de cunoscători și studiate de specialiști. Ele cresc din an în an și astfel salvăm de nimicire rămășițele împrăștiate ale trecutului prea mult uitat, prea puțin cunoscut. S'au luat măsuri atât pentru ca acest material să poată fi ușor studiat, cât și pentru ca el să fie păstrat în cea mai deplină siguranță. Măsurile de pază nu sunt atât de riguroase, cum s'ar păreà, căci sunt instituțiuni în cari ele sunt și mai riguroase. La noi sunt cu atât mai explicabile, cu cât am avut dovezi dureroase de lipsa de respect pentru colecțiunile științifice. Nu cunosc mai de aproape programul expoziției dela Sibiu, despre care a vorbit d-l Maiorescu, și nu știu întru cât Academia ar puteà contribuì la succesele acelei expozițiuni. Cred însă că, din toate punctele de vedere, bine este să urmăm a țineà strâns colecțiunile Academiei după regulele stabilite în regulament, cari opresc să se împrumute afară din local manuscripte, documente și alte colecțiuni rare. Să arătăm interesul nostru pentru buna și folositoarea lucrare, care se face la Sibiiu, mergând la expoziție și dând fiecare tot ajutorul ce ne stă în putință; dar să nu trimitem peste graniță nimic din colecțiunile Academiei, căci aceasta ar fi un precedent foarte primejdios și care nu ar fi justificat nici prin vreo mare trebuință sau folos național.

D-l Președinte *I. Kalinderu* crede că ar fi bine și s'ar puteà să se facă o excepție la dispozițiunile Regulamentului, trimițându-se unele documente, acte, scrisori din colecțiunile Academiei cu un delegat anume, care să îngrijească de ele. Totuș crede că este bine ca idea adusă de d-l Maiorescu să se lase pentru o ulterioară discuțiune, spre a se luà și alte informațiuni.

ȘEDINȚA DELA 27 MAIU 1905.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

D-l Președinte *I. Kalinderu,* deschizând ședința, zice:

«*Onorați Colegi,*

«Înapoindu-mă azi în oraș, am aflat cu adâncă durere marea pierdere ce a încercat Familia noastră Regală, prin încetarea subită din viață a A. S. R. Principelui Leopold, fratele mai mare al M. S. Regelui și tatăl Principelui nostru Moștenitor.

«Îmi fac datoria dureroasă de a vă aduce această veste, știind bine partea ce ia Academia la bucuriile, ca și la durerile Casei noastre domnitoare, și cuprinși cu toții de sinceră întristare, sunt încredințat că veți permite Biuroului a exprimà respectuos M. S. Regelui, A. S. R. Principelui Ferdinand și întregei Familii Regale sentimentele noastre de profundă compătimire, împreună cu urări ca Pronia să dea Maiestăților Lor și Altețelor Lor Regale toată puterea și resemnarea de care au atâta trebuință în astfel de momente grele.

«Sunt aproape 30 de ani, de când Augustul defunct mi-a făcut deosebita onoare a încrederii Sale, și nu odată am avut prilej să aud cu bucurie interesul cald ce purtà țerii noastre și satisfacțiunea ce simțià că a fost dat unui Hohenzollern să puie temelii atât de trainice României de azi, cu ale cărei fapte și manifestațiuni erà totdeauna în curent.

«Am avut ocazia să-L văd și în țară, pe care a vizitat-o în mai multe rânduri, lăsând tuturora cele mai bune amintiri, și să apreciez odată mai mult, împreună cu toți cari L-au cunoscut de aproape ca și de departe, înaltele calități cu cari erà înzestrat. De o întinsă și variată cultură, Alteța Sa Regală Principele Leopold erà un puternic vlăstar al Hohenzollernilor, cari au dat un cârmaciu atât de iscusit scumpei noastre patrii.

«Păstrând Augustului răposat pururea o recunoscătoare amintire, cred că interpretez sentimentele D-voastre ale tuturora, zicând: Fie-i memoria eternă, și ridicând ședința în semn de doliu.»

În semn de doliu ședința se ridică.

ȘEDINȚA PUBLICĂ DELA 3 IUNIE 1905

Președința d-lui *Sp. Haret,* Vícepreședinte.

D-l Vicepreședinte *Sp. Haret,* deschizând ședința, amintește că ședința precedentă a fost ridicată în semn de doliu pentru încetarea din viață a A. S. R. Principelui Leopold, fratele mai mare al M. S. Regelui, și părintele A. S. R. Principelui Moștenitor al României.

D-l Președinte a adresat A. S. R. Principelui Moștenitor următoarea telegramă:

„Academia, aflând cu o vie durere pierderea Augustului Vostru Părinte, trimite Alteței Voastre Regale, prin organul meu, cu cel mai profund respect, expresiunea întristării adânci simțite de toți membrii. În urma unei alocuțiuni, în care am manifestat aceste simțeminte, am ridicat ședința în semn de doliu. Dumnezeu să întărească puterile Alteței Voastre Regale, ca să puteți străbate zile de grea încercare. “

A. S. R. Principele Moștenitor a binevoit a răspunde telegrafic următoarele:

«Sunt viu mișcat de sentimentele de călduroasă compătimire cu care mă întâmpinați din partea Academiei. Demonstrația de via simpatie din partea membrilor acestui înalt așezământ de cultură îmi este o dovadă cât de iubit a fost răposatul meu părinte și pentru mine este o adevărată mângâiere în marea mea durere.»

D-l *Dr. C. Istrati,* cu privire la discuțiunea făcută în ședința dela 20 Maiu, dela care d-sa a lipsit, zice că a cetit cu atențiune programul expoziției etnografice și istorico-culturale care se va face la Sibiiu și a văzut că nu se cere a se expune acolo decât numai acte și scrisori rămase dela bărbați ca I. Maiorescu, August Laurian, Papiu Ilarian și alți fruntași veniți de peste Carpați, cari au lucrat pentru înaintarea Românilor din Transilvania. Pe lângă

Muzeul istoric-etnografic. ce se va inaugurà în August la Sibiiu, se va înfiinţà şi o bibliotecă. D-l Dr. Istrati crede că ar fi bine ca să se trimită pentru acea bibliotecă toate publicaţiunile Academiei dimpreună cu dubletele de cari s'ar puteà dispune.

D-l Secretar *Gr. Ştefănescu* ceteşte următoarea scrisoare a d-lui *Dr. C. Istrati*:

«Am onoare a vă înaintà odată cu aceasta cinci acţiuni de câte 100 lei fiecare ale Băncii comerciului din Bacău, dimpreună cu lei cinci zeci, dividendul lor pe anul 1904, cu rugăminte de a le alăturà la mica sumă ce am depus mai de mult la Academie.

«Acestea, cu ce voiu maĭ puteà depune, rog să alcătuească Fondul *Ionel Istrati.*

«Când sumele capitalizate vor fi suficiente spre a se puteà da la cinci ani un premiu de Lei 1.000 (una mie), acesta se va decerne autorului celei mai bune lucrări române relative la creşterea practică din punctul de vedere moral şi igienic a copiilor, sau în lipsă autorului unei lucrări relative la demografie.»

D-l *I. Bianu* zice că această scrisoare cuprinde donaţiunea unui fond, pentru care vor trebuì să se facă formalităţile necesare.

— Se exprimă mulţumiri d-lui Dr. C. Istrati şi se recomandă Delegaţiunii propunerea de donaţiune.

Dela d-na Ana Conta Chernbach se primeşte următoarea scrisoare:

«Subsemnata, soră şi moştenitoare unică a lui B. Conta, dorind ca întreaga operă manuscrisă, rămasă după regretatul meu frate, să fie deapururi păstrată pentru generaţiunile viitoare, trimit odată cu aceasta şi dăruesc onor. Academii Române, spre a-l adăpostì în biblioteca sa preţioasă, manuscrisul lucrării: «Încercări de metafizică» care, tradusă în limba franceză de către defunctul D. Rosetti Teţcanu, a apărut în editura librăriei Félix Alcan din Paris, la 1890, sub numele de: *Les fondements de la métaphysique*» par B. Conta, traduit du roumain par D. Teţcanu. — În acelaş scop, îndată după punerea lor în rânduealǎ, voiu aveà onoarea să înaintez Academiei Române şi fragmentele rămase din manuscrisul lucrării: «Teoria ondulaţiunilor universale.»

»În afară însă de aceste două manuscrise aflate în posesiunea subsemnatei, opera postumă a lui B. Conta mai cuprinde şi un însemnat material filozofic şi juridic, consistând din cărţi adnotate, însemnări şi planuri de lucrări cari, toate acestea — nu-mi dau sama prin ce anormale împrejurări — continuă a se găsi încă până astăzi în stăpânirea de fapt a d-lui B. C. Livianu, fost Secretar general al Ministerului de Instrucţiune publică şi actual-

mente advocat pe lângă Creditul rural din București. De altmintrelea, existența acestui material, în mânile d-lui B. C. Livianu este nu numai afirmată prin cunoștința mea personală, ci chiar recunoscută de însuș numitul domn, care în prefața ce a binevoit a scrie pentru volumul alăturat (B. Conta, *Discursuri parlamentare*, Iași 1899), dă la pag. 13—16 o parte din inventarul acelui material, pe care d-sa îl califică drept «o bogată moștenire dela B. Conta.»

«În asemenea împrejurări, socotesc, Domnule Președinte, că nu numai mânată de un simplu *pium desiderium*, ci chiar în numele culturii noastre naționale, îmi pot permite a vă rugà să binevoiți a luà inițiativa, pentru ca înalta Instituțiune ce prezidați să poată intrà cât mai curând în posesiunea întregii opere postume a lui B. Conta,—oferindu-mă la rândul meu, dacă necesitatea va cere, a contribuì chiar, în modeste proporțiuni, la răscumpărarea pentru Academia Română a «bogatei moșteniri rămase dela B. Conta.»

D-l *St. C. Hepites* prezentă *Starea udometrică și agricolă a României la finele lunii Maiu 1905 st. n.* Totdeodată d-sa prezentă scrierea d-lui I. St. Murat: *Etalonarea masselor în serie închisă*, în limbile franceză și română, București 1905.

Dela Cercul profesorilor secundari din Capitală se primește cererea de a i se da publicațiuni pentru bibliotecă.

—Se decide a se trimite *Analele* și alte publicațiuni folositoare.

D-l *Sp. Haret* zice că d-l G. Murnu, unul din cei mai buni eleniști ai țerii, a obținut acum câtva timp dela Ministerul Instrucțiunii publice un ajutor pentru a studià arheologia în străinătate Programul erà astfel întocmit ca, după doi ani de studii la Atena, d-l Murnu să meargă la München spre a-și sistematizà acolo cunoștințele și apoi la Roma, la Berlin și în urmă din nou la Atena spre a face ultimele studii și explorări. D-sa a terminat partea întâia a programului, făcând frumoase studii în școala germană de arheologie dela Atena de sub conducerea d-lui Dörpfeld, cu care a urmat în timp de doi ani săpăturile făcute la Delos, Itaca și Olimpia. Acum d-l Murnu aflându-se la München, în faza a doua a studiilor sale, a primit înștiințare dela Ministerul Instrucțiunii publice, că subvențiunea ce i se acordase pentru cheltueli de călătorie și cărți i-a fost suprimată și a rămas numai cu ajutorul pentru întreținere. În această situațiune, d-sa va fi în neputință să execute mai departe programul întocmit, și pregătirea sa pentru studii și explorări arheologice va rămâneà necompletă. D-l Haret roagă Academia să intervie la Ministerul Instrucțiunii publice ca să dea mai departe d-lui Murnu subvențiunea pentru cheltueli de călătorie și cărți.

D-l *Dr. C. Istrati* zice că chestiunea ridicată de d-l Haret este excepțional de mare pentru țara noastră, deoarece mare parte din rămășițele rămase la suprafața pământului, referitoare la istoria trecutului nostru, s'au ars sau s'au distrus de străini și de noi Trebue deci să preparăm bărbați, cari să caute în pământ istoria mai veche, căci sunt foarte puțini aceia cari se ocupă cu arheologia. Să ajutăm dar prin ori ce căi pe d-l Murnu ca să se întoarcă în țară bine înarmat cu cunoștințe arheologice.

— Se dceide să se facă intervenire la Ministerul Instrucțiunii publice spre a continuà să dea d-lui Murnu ajutorul pentru cheltueli de călătorie și cărți.

D-l *Dr. V. Babeș* cetește comunicarea sa despre : *Otrăvirile prin carne și legătura lor cu dizenteria, cu paratifus și cu febra tifoidă.*

ȘEDINȚA DIN 10 IUNIE 1905

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

Dela d-l G. G. Burghele din Dorohoiu se primesc în dar 49 documente, scrisori, spițe de familie, etc., precum și trei documente relative la familia d-sale.

D-l Președinte *I. Kalinderu* aduce la cunoștință că în zilele de 25 și 26 Iunie se vor țineà examenele anuale la Institutul Otteteleșanu și propune Academiei să numească delegații ei.

— Se decide ca delegații să fie d-nii: *Dr. V. Babeș, D. Onciul* și *Gr. G. Tocilescu.*

ȘEDINȚA DIN 17 IUNIE 1905

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

De la Ministerul Instrucțiunii publice se primește înștiințare că a delegat la examenele dela Institutul Otteteleșanu pe d-l P. Dulfu, profesor la Azilul Elena Doamna, și pe Părintele Nazarie, Directorul Seminarului Central.

D-l Bogdan prezentă publicațiunea sa: *Album paleografic cuprinzând douăzeci și șase de facsimile de documente românești din sec. XV, ca adaus la primul volum al „Documentelor privitoare la relațiile Țerii-Românești cu Brașovul și cu Țara Ungurească în sec. XV și XVI,* București 1905.

D-l *T. Maiorescu* prezentă în dar pentru colecţiunile Academiei 21 scrisori ale lui V. Alecsandri, 2 ale fratelui acestuia Colonelul Ion Alecsandri, 1 a lui C. Negruzzi şi 1 a lui G. Sion, arătându-le interesul literar.

D-l *I. Bianu* aminteşte că Dumineca trecută s'a serbat la Blaj întâiul centenar al naşterii lui Timoteiu Cipariu. Serbarea a avut un caracter mai mult local, pentrucă din motive uşor de înţeles autorităţile bisericeşti şi şcolare au voit să se ferească de ori ce fel de demonstrare sgomotoasă. Din informaţiuni private s'a aflat şi la Academie despre pregătirea acestei serbări şi Delegaţiunea a hotărît să ia parte la ea. Spre acest scop i s'a dat d-sale însărcinarea de a merge la Blaj şi a depune o coroană de flori pe mormântul ilustrului răposat, care a fost unul dintre principalii membri ai Academiei în cei dintâi ani ai funcţionării ei. Spre îndeplinirea acestei însărcinări d-sa a mers la Blaj, şi a luat parte la serbare, care a avut trei părţi:

S'a oficiat mai întâiu liturghia de către Mitropolit cu înaltul cler în catedrală, unde membrul nostru corespondent d-l Dr. A. Bunea, a rostit o frumoasă şi caldă cuvântare asupra meritelor lui Cipariu, cea mai luminoasă glorie a şcoalelor de acolo din secolul XIX; apoi o măreaţă procesiune s'a făcut la mormântul răposatului, unde coroana Academiei erà atârnată de crucea mormântului. La mormânt s'au făcut obişnuitele rugăciuni, după cari d-l Bianu a rostit în numele Academiei următoarea cuvântare:

«Împrejurul acestui mormânt ne-au adunat simţeminte de pioasă recunoştinţă către Timoteiu Cipariu, care o întreagă şi lungă viaţă a muncit cu toate încordările minţii pătrunzătoare ce i-a dat Dumnezeu pentru luminarea neamului său.

«Sunt locuri sfinte mormintele acelora cari şi-au întrebuinţat viaţa lucrând pentru luminarea şi îmbunătăţirea omenirii, pentru înălţarea neamului lor.

«Mormintele acestora atrag pe cei buni cari doresc să-i imiteze, căci lângă dânsele este mai vie amintirea despre făptuirea lor; ea înalţă sufletele, întăreşte inimile, luminează minţile spre a muncì şi a luptà mai departe pentru bine, dreptate, adevăr.

«Arătând recunoştinţa noastră celor mari şi strălucitori prin muncă bună, cari şi-au încheiat viaţa şi au plecat dintre noi, pe noi înşine ne înălţăm, năzuind a continuà opera lor.

«S'au împlinit o sută de ani de când a venit la viaţă Timoteiu Cipariu, înzestrat de Dumnezeu cu o minte ageră, pătrunzătoare şi setoasă de lumina ştiinţei.

«Limbile și literaturile clasice au fost temeiul culturii lui; limbile și literaturile orientale semitice au fost delectarea lui de erudit.

«Iubirea lui pasionată, studiile lui pătrunzătoare, s'au îndreptat însă mai presus de toate spre studiul limbii, mult mai modestă prin vechimea și literatura ei, dar mult mai scumpă lui și nouă tuturora, spre studiul limbii românești.

«El mai întâiu a cercetat cu deamănuntul vechile noastre cărți, ca să deslușească dintr'însele formele limbii de acum trei și patru secole, și prin cercetări a început și a întemeiat studiile din istoria limbii noastre naționale și și-a câștigat numele de «părintele filologiei române.»

«La 1867, când Academia Română și-a început activitatea ei, cu misiunea specială de a studià și cultivà limba, autoritatea lui Cipariu între învățații și scriitorii români erà cu totul covârșitoare.

«În ședința de inaugurare dela 1 August 1867, glasul lui a răsunat cu putere pătrunzătoare și a fost ascultat cu emoție adâncă.

«Cuvântul lui Cipariu a răsunat atunci și totdeauna departe, peste ori ce graniță, pentrucă el vorbià despre limba noastră, care este purtătoarea ideilor, a culturii, care bagă mințile și sufletele într'o cugetare unitară, și deoarece ea este comoară sfântă a tuturor Românilor din toate țerile unde trăesc.

«Cu dreptate se mândrește Blajul de gloria acestui fiu și învățător al școalelor sale, care a fost un luminător al întregului său neam.

«Sărbătorind pomenirea lui în mijlocul acestei mari adunări, înconjurată de așà frumoasă tinerime școlară, se preamărește iubirea de știință, munca pentru lumină și adevăr. La această sărbătoare, dela ori ce om cult, dela ori ce Român, este binevenită o floare, un cuvânt de recunoștință

«Cipariu a luminat și a ajutat întâii pași ai activității Academiei Române prin știința și activitatea sa.

«De aceea venim astăzi să unim închinarea noastră înaintea mormântului său, pe care depunem florile eternei noastre recunoștințe.»

În aceeaș zi, la ora 5, s'a făcut o mare serbare școlară, la care un profesor a ținut o conferință despre activitatea și meritele lui Cipariu, câțiva elevi au declamat poezii naționale și de ocaziune, și corurile de elevi au executat cântece cu mult avânt. Întreaga sărbătorirea acestei zile a fost una din cele mai înălțătoare prin simplitatea și prin înălțimea simțemintelor manifestate. Participarea Academiei a produs mare impresiune, afirmând solidaritatea culturală, pe care această instituțiune se silește s'o cultive cu Blajul, care este

cel mai vechiu și cel mai însemnat centru școlar al Românimei de peste munți. Toți cei de acolo au însărcinat pe d-l Bianu să aducă Academiei mulțumirile lor cele mai călduroase pentru participarea ei.

Părintele I. M. Moldovanu i-a încredințat cartea: *Praecipuarum cuivis patriae civi scitu digniorum necessariarumque ordinationum normalium collectio* — adunare de ordinațiuni date de Guvernul transilvan și tipărite în limbile germană, ungurească și latinească la 1830. Cartea are o mică valoare, dar este însemnată prin aceea că ea a aparținut unui tânăr inginer Ilie Dop, care o credeà de mare valoare și murind a lăsat cu limbă de moarte să fie dată Academiei. Este și acesta un foarte îmbucurător semn despre prestigiul pe care Academia îl câștigă din ce în ce mai mult la tot Românul cult.

— D-l Președinte *I. Kalinderu* mulțumește d-lui I. Bianu pentru modul vrednic cu care a reprezentat Academia la înălțătoarea serbare dela Blaj.

ȘEDINȚA DELA 24 IUNIE 1905.

Președința d-lui *I Kalinderu.*

Dela Secțiunea istorică se primește propunerea de a se ceti în ședința publică de Vinerea viitoare și a se publicà în *Anale* partea a II-a a memoriului d-lui N. Iorga despre *Viața și domnia lui Barbu Dimitrie Știrbei.*

— Propunerea se aprobă.

ȘEDINȚA DELA 1 IULIE 1905.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Ministerul Instrucțiunii publice se primește înștiințarea că în urma intervenirii Academiei s'a pus la dispozițiunea d-lui Iosif Popovici lei 6.000 pentru anul curent și i se va acordà o subvenție de lei 8.000 anual timp de 9 ani pentru studiul dialectelor române, cu obligațiune pentru d-l Popovici ca un rând din plăcile fonografice și tot ce va fi făcut relativ la studiul dialectelor românești din părțile locuite de Români să le dea Ministerului spre a fi depuse la Muzeul etnografic român ce se va înființà în localul

fostei Monetării a Statului. Totdeodată Ministerul adaugă că urmărirea de aproape a lucrării d-lui Popovici rămâne în grija Academiei.

Dela Administraţiunea Domeniului Coroanei se primesc 95 exemplare din broşura : *Notiţe asupra viermilor de mătase*, pentru elevele Institutului Otteteleşeanu şi pentru biblioteca Institutului şi a şcolii dela Măgurele.

D-l *I. Bogdan* prezentă în dar din partea Părintelui Econom I. Antonovici, profesor la Bârlad, un hrisov original dela Ştefan cel Mare, Domnul Moldovei, cu data 1478 Fevruarie 11.

Dela d-l St. d'Aristarchi, Mare Logofăt al Bisericii ecumenice dela Constantinopole, se primesc pentru colecţiunile Academiei cinci broşuri cuprinzând studii de ale sale istorice, o reproducere fotografică a hărţii Ţerii-Româneşti, făcută de Ioan Comnen după indicaţiile Stolnicului Constantin Cantacuzino şi publicată la Veneţia la 1718, precum şi două fotografii de pe portretele bunicului donatorului : Stavrache Aristarchi, capuchehaia Ţerii-Româneşti (1807—1809) şi al Moldovei (1812—1818), întâiul capuchehaie al Ţerii-Româneşti (1818—1821) şi Mare Dragoman al Divanului imperial (1821—1822), şi al tatălui donatorului: Nicolae Aristarchi, capuchehaia Ţerii-Româneşti (1833—1866)

Dela Secţiunea stiinţifică se primeşte propunerea de a se publică în *Anale* scrierea d-lui profesor Gheorghe C. Iuga. *Suprafeţe cu nivel izometric.*
— Propunerea se aprobă.

D-l N. Iorga, membru corespodent, ceteşte partea a II-a a studiului său despre: *Viaţa şi domnia lui Barbu Dimitrie Ştirbei.*

ŞEDINŢA DELA 8 IULIE 1905.

Preşedinţa d-lui *I Kalinderu.*

Dela Ministerul Instrucţiunii publice — Administraţia Casei Şcoalelor — se primeşte o adresă, prin care se aduc la cunoştinţa Academiei informaţiuni privitoare la acţiunea de propagandă ce se face în opiniunea publică europeană cu privire la desvoltarea chestiunilor etnografice şi politice din Peninsula Balcanică; se arată trebuinţa ce ar fi ca şi acţiunea românească pe acest teren să devină mai încordată, făcându-se cercetări şi studii la faţa locului şi publicaţiuni în limbile naţiunilor mari spre a se

face cunoscută cât se poate mai mult populaţiunea românească din Peninsula Balcanică. Ministerul indică Academiei, ca un mijloc de întrebuinţat, publicarea unui premiu pentru o scriere asupra Românilor din Peninsula Balcanică.

— În urma părerilor emise, se decide ca chestiunea să se pună în desbaterea Academiei la viitoarea sesiune generală.

ŞEDINŢA DELA 19 AUGUST 1905.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* zice:

«*Onoraţi Colegi,*

«Academia noastră a suferit de curând o nouă pierdere prin încetarea din viaţă a D-rului Gheorghe Popovici, membru corespondent.

«Defunctul, deşì ales numai în sesiunea trecută, ne erà cunoscut tuturora prin lucrările de valoare, cari l-au adus printre noi, şi prin întreaga sa activitate.

«Popovici erà fiul veneratului profesor Eusebie Popovici, dela Universitatea din Cernăuţi. În casa părintească a primit o creştere aleasă şi o inclinaţiune puternică pentru studiul trecutului poporului românesc şi pentru ştiinţele sociale.

«A trecut repede şi cu succes liceul din Cernăuţi şi cursurile de drept dela Universităţile din acelaş oraş şi din Innsbruck. Luând apoi doctoratul în drept, în loc să îmbrăţişeze cariera de advocat sau de magistrat, a intrat în politică, care aveà să-l ridice mai târziu destul de sus.

«Firea lui ne spune că hotărîrea aceasta i-a fost impusă numai de dragostea ce aveà pentru popor. Înflăcărat apărător al drepturilor lui, a lucrat încă din tinereţe pentru ridicarea sa, punându-se, ca student, în fruntea mişcării pentru întemeierea societăţilor economice şi a societăţilor de cetit din Bucovina, cari se află azi într'o stare înfloritoare.

«O activitate tot atât de rodnică a desfăşurat prin revistele şi ziarele de acolo, aşà că în curând a ajuns sufletul mişcării naţionale şi unul din oamenii de încredere ai Românilor. Aceştia, drept recunoştinţă, l-au trimis în Camera Deputaţilor din Viena, în care

Popovici nu odată şi-a ridicat vocea pentru apărarea drepturilor poporului românesc.

«E cunoscută de toţi cei cari s'au îndeletnicit de mişcarea politică şi socială din urmă nota vie ce a dat acest tânăr luptelor politice din Bucovina, şi mai ales vorbirile sale în parlamentul vienez, în care a susţinut cu tărie dreptul la viaţă al limbii noastre. Neuitat e şi discursul ce a rostit, în Maiu 1900, în Delegaţiunea Consiliului Imperial, despre tripla alianţă şi despre chestiunea română din Ungaria. Acest cuvânt, ca şi toate celelalte, a întărit tot mai mult încrederea şi speranţele alegătorilor săi, cari aveau mai fiecare în casă chipul lui blând.

«Puţin după aceea s'a retras din viaţa politică, din cauze independente de dânsul, şi a trecut la noi, cu dorinţa vie de a se dedà studiilor, pe cari nu le părăsise de altfel nici odată cu totul, şi despre cari stau mărturie lucrările ce a publicat în revistele noastre, înainte de venirea sa în ţară. Mai amintesc că a tipărit, tot în revistele noastre, sub pseudonim, mai multe poezii de valoare.

«Dacă desnodământul fatal, care a mâhnit pe cei cari l-au cunoscut, n'ar fi pus atât de curând capăt vieţii lui, am fi putut aveà într'însul un demn cercetător al vechilor noastre instituţiuni şi orânduieli juridice.

«După câte ştiu, pregătià de mai mult timp o mare lucrare despre dreptul vechiu românesc. Din aceasta a tipărit chiar câteva coale, şi ea aveà să-l consacre ca un adânc cunoscător al acestei părţi a ştiinţei dreptului, aşà după cum ni se arătase prin lucrările sale anterioare.

«Fără a fi scos la iveală vreo scriere mai voluminoasă, Dr. Popovici, prin numeroasele sale cercetări, publicate răsleţ, în reviste, ziare, şi unele în broşuri, a dat dovada studiilor îndelungate ce făcuse în mod priceput şi conştiinţios. Dintre acestea citez aci următoarele: *Mihaiu Vodă şi moşnenii din Sularul*, *Cronica lui Ureche*, *Despre ocoalele Iugaene*, *Ordine de succesiune în moşiile donative moldovene*, *Anul dela Martie în Moldova*.

«Am avut adeseori prilej să-l aud vorbind, cu căldură, despre ispita ce simţià de a pătrunde tot mai adânc în istoria trecutului neamului nostru, şi de a stabili datinele şi feluritele întocmiri de drept ale lui. Puţine zile înainte de săvârşirea sa din viaţă, mi-a trimis chiar o scrisoare, prin care îşi exprimà sentimentele ce aveà pentru mine, şi îmi mulţumià în termeni, cum numai el ştià, pentru sprijinul ce-i dădusem în acel timp.

«Astfel am fost foarte surprins că acest mare muncitor a dispărut atât de repede dintre noi. Și, abstracție făcând de ori ce alte considerațiuni, întemeiate sau nu, cari l-au putut îndemnà la un sfârșit nenatural, sunt sigur că împărtășiți cu toții compătimirea ce exprim aci pentru pierderea acestui coleg al nostru.»

D-l *St. C. Hepites* prezentă în dar din partea d-lui Ernest Lebon, profesor la liceul Carol cel Mare din Paris, zece scrieri matematice de ale d-sale.

ȘEDINȚA DELA 2 SEPTEMVRIE 1905

Președința adhoc a d-lui *P. S. Aurelian.*

D-l Secretar General aduce la cunoștință că, până la termenul fixat de 1 Septemvrie, s'au prezentat la concursul premiilor cu subiecte date, ce sunt a se decerne în sesiunea generală viitoare, următoarele lucrări:

1. La premiul Princesa Alina Știrbei, de 8.500 lei cu subiectul: *Istoria României dela fundarea Daciei până la finele secolului XIX pentru uzul și întărirea simțemintelor patriotice ale tuturor cetățenilor,* un singur manuscript cu deviza: «Patria și dreptul meu.»

2. La premiul Alexandru Ioan Cuza de 6.000 lei, cu subiectul: *Cari sunt regiunile țerii cari ar puteà fi irigate,* etc., un singur manuscript cu deviza: «Trebue să punem știința în serviciul agriculturii și industriei și să ne silim a le ridicà asemenea la înălțimea unei adevărate științe». (Din cuvântarea M. S. Regelui la Expoziția pentru înaintarea științelor din 1903).

3. La premiul Adamachi de 5.000 lei, cu subiectul: *Fauna ihtiologică a României,* trei manuscripte cu devizele: «Nimic fără bani», «Antipatic» și «Impavidi progrediamur.»

4. La premiul Anastasie Fătu de 3 000 lei, cu subiectul: *Harta agronomică a României,* un singur manuscript cu deviza: «Cunoaște-te pre tine însuți.»

5. La premiul G. San-Marin de 2.000 lei, cu procentele acestui fond dela 1895, cu subiectul: *Studiu asupra monopolurilor în România,* două manucripte cu devizele: «Nu se poate renunță la monopoluri fără a nu se sdruncinà ordinea în finanțe», și «Nosce te ipsum.»

6. La premiul Alexandru Bodescu de 1.500 lei (dimpreună cu 1.000 lei dăruiți de d-l I. Kalinderu), cu subiectul: *Monografia economică, statistică și socială a unei comune rurale din România și a unei comune rurale ro-*

mâneşti de peste graniţă, două manuscripte: *Monografia comunei Nicolinţi din Banat*, cu deviza: «Dela fraţi, pentru fraţi», şi *Monografia comunei Lieşti din judeţul Tecuciu*, cu deviza: «Un răzăş din Moldova.»

7. La marele premiu General Ioan Carp şi Maria Carp de 7.000 lei, cu subiectul militar: *Pregătirea trupelor pentru răsboiu în instrucţie şi conducere cu exemple istorice şi practice,* cinci manuscripte cu devizele: «Si vis pacem, para bellum», «Statele sunt pe punctul de a cădeà, când recompensa meritului a devenit preţul intrigei», «Prin noi înşine», «Viitorul unui neam se oglindeşte prin oastea sa» şi «Vivere militare est.»

La premiul Alexandu Ioan Cuza de 10.000 lei (dimpreună cu procentele acestei sume dela 1891), cu subiectul: *Istoria Românilor dela Aurelian până la fundarea Principatelor*, ca şi la premiul Eliade-Rădulescu de 5.000 lei, cu subiectul: *Istoria literaturii române dela Cantemir până la 1800*, nu s'a prezentat nici un manuscript.

ŞEDINŢA DELA 9 SEPTEMVRIE 1905.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela d-l Dr. Iosif Popovici se primeşte scrisoare de mulţumire pentru ajutorul de 1.000 lei anual ce i s'a acordat pentru Muzeul limbii române.

Se aduce la cunoştinţă că în ziua de 12 Septemvrie se va ţineà la Şcoala de poduri şi şosele concurs pentru acordarea din Fondul Adamachi a două burse în străinătate, una pentru studiul ţesătoriei şi torcătoriei şi alta pentru studiul fabricării celulozei şi hârtiei, şi urmează să se numească juriul examinator.

În conformitate cu regulamentul Fondului Adamachi, se decide ca juriul să fie compus din d-nii: *Sp. Haret* ca preşedinte, C. Mironescu, directorul Şcoalei de poduri şi şosele, şi T. Dragu, membru în consiliul superior tehnic ca membri.

ŞEDINŢA DELA 16 SEPTEMVRIE 1905.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela d-l Iosif Sterca Şuluţu din Sibiiu se primeşte portretul răposatului său unchiu Mitropolitul Alexandru Sterca Şuluţu. Portretul, în litografie colorată, reprezentă pe marele prelat îmbrăcat în frumoasele odăjdii cu cari a asistat la cununia Împăratului Francisc Iosif I.

Dela d-l A. Em. Lahovari, Ministrul ţerii la Constantinopole, se primeşte copia cronicei lui Afentulis Klotzaris din 1711, relativă la petrecerea Regelui Carol XII al Suediei în Bender. Autorul acestei cronice, originar din Terapia de pe Bosfor, a fost contemporan al evenimentelor şi locuià el însuş în Bender, fiind agent al lui Constantin Vodă Brâncoveanu. Cronica, până acum nepublicată, se află într'un manuscript din biblioteca Metohului Sfântului Mormânt dela Constantinopole, descris de Papadopulos-Kerameus în publicaţiunea sa despre manuscriptele bibliotecilor din Orient.

După cererea d-lui N. Iorga, a fost rugat d-l Lahovari să procure copia acestei importante cronice, ceeace s'a făcut cu ajutorul E. S. d-lui Kopassis, Consilier Imperial de Stat. D-l Lahovari exprimă dorinţa ca, în semn de mulţumire, Academia să trimeată atât bibliotecii Patriarhiei din Ierusalim, cât şi d-lui Kopassis, câte un exemplar din *Bibliografia românească veche.*

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* propune a se mulţumì d-lui Lahovari şi d-lui Kopassis, îndeplinindu-se dorinţa exprimată şi adăugându-se câte un exemplar din cartea lui Hauterive despre Moldova.

— Propunerea se primeşte.

Direcţiunea Şcoalei Ioan Costache Agarici arată că în ziua de 30 August s'a ţinut concurs pentru admiterea în anul I a unei serii de 10 elevi şi că la concurs au reuşit următorii candidaţi: A Gatinei Nicolae, Aristotel Iordache, Antohi Ioan, Croitoru Ioan, Bâsgan Alexandru, Coatu Gheorghe, Calimah Haralambie, Crăciun Constantin, Gâlcă Nicolae şi Penescu Gheorghe. Direcţiunea propune ca aceşti elevi să fie primiţi în şcoală.

— Propunerea se admite.

D-l Sextil Puşcariu, ales membru corespondent în sesiunea generală trecută, ia loc între membrii Academiei şi zice: «Sunt fericit că am avut ocaziune să viu în mijlocul D-voastre şi să vă mulţumesc pentru marea onoare ce mi-aţi făcut alegându-mă membru corespondent al acestei înalte Instituţiuni. Vă încredinţez că voiu lucrà din toate puterile pentru Academia Română.»

ŞEDINŢA DELA 23 SEPTEMVRIE 1905.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *I. Bianu* prezentă în dar din partea d-lui Ilarie Chendi, funcţionar în serviciul bibliotecii Academiei, o carte de preoţie originală dată dela Sibiiu de Episcopul unit Ioan Pataki la 1724 popii Oprea dela Tilişca. Sunt foarte rare, şi de aceea preţioase, acte de asemenea fel din această epocă atât de agitată în viaţa bisericească a Românilor de peste Carpaţi.

D-l *Sp. Haret,* ca preşedinte al comisiunii instituite la Şcoala de poduri şi şosele pentru examinarea candidaţilor prezentaţi la concursul burselor Adamachi pentru studiul ţesătoriei şi torcătoriei şi al fabricării celulozei şi hârtiei în străinătate, prezentă lucrările Comisiunii, prin cari se arată că propune a se acordă prima bursă d-lui inginer G. Nazarie şi a doua d-lui inginer G. Panaitopol.

— Propunerea Comisiunii se aprobă.

Dela d-l inginer G. Panaitopol, noul bursier al Fondului Adamachi, se primeşte o scrisoare, prin care arată că a luat înţelegere cu una din fabricile de hârtie din ţară, ca, înainte de a plecă în străinătate, să facă în acea fabrică studii preliminare şi cunoştinţa de aproape a ei în timp de cel mult un an. În acest scop d-l Panaitopol roagă să se suspende acordarea bursei pe timp de cel mult un an.

— În urma părerilor schimbate, se decide ca suspendarea bursei să se acorde până la 1 Martie 1906.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* aduce la cunoştinţă că Dumineca viitoare se va deschide la Craiova congresul Asociaţiunii pentru înaintarea ştiinţelor şi că d-sa ca preşedinte de onoare va ţineà o cuvântare de deschidere. D-sa consultă Academia, dacă nu ar fi bine să salute congresul şi din partea acestei instituţiuni.

D-l *Dr. C. Istrati* zice că este lucru natural ca preşedintele Academiei, care este şi preşedintele de onoare al congresului, să reprezente instituţiunea noastră la congres, şi aceasta cu atât mai mult, cu cât membrii fundatori ai Asociaţiunii, între cari se prenumără şi d-sa, au avut intenţia, organizând această asociaţie, ca ea să fie o colaboratoare a Academiei şi membrii ei să aspire la locurile din această cea mai înaltă instituţiune culturală a ţerii.

— Se decide ca d-l Preşedinte *I. Kalinderu* să reprezente Academia la congres, aducându-i urări de prosperitate şi salutări din partea ei.

ȘEDINȚA DELA 30 SEPTEMVRIE 1905.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

Dela d-l Ioan Popescu, funcționar la direcția C. F. R., se primesc în dar pentru colecțiunile Academiei șapte foi volante privitoare la istoria Românilor din Transilvania din 1848—1885 și o proclamație dela 1848, exemplar manuscris.

Dela d-l I. R. Baylina din Barcelona se primește scrierea sa: *Patología de las enfermedades epilépticas y mentales*, exprimând dorința ca Academia să-și spună opiniunea asupra acestei opere.

— Se decide a se mulțumì pentru dar și a se răspunde că Academia nu se însărcinează cu aprețiarea valorii scrierilor cari i se trimit de autori.

Dela d-l G. Murnu se primește manuscriptul unei lucrări făcute de d-sa despre istoricul bizantin Niketas Akominatos, exprimând dorința ca lucrarea să fie răsplătită cu unul din premiile anuale din 1906.

— Se observă că, după regulele stabilite, lucrarea nu poate concurà la nici un premiu și se decide a se comunicà aceasta autorului și a se trimite lucrarea în cercetarea Secțiunii istorice, care să o examineze în vederea publicării ei în *Anale.*

D-l Președinte *I. Kalinderu* zice că Duminecă s'a deschis la Craiova congresul Asociațiunii pentru înaintarea științelor și că d sa, potrivit autorizațiunii ce i s'a dat, a salutat congresul în numele Academiei și a rostit următoarea cuvântare:

„Domnilor Membri,
„Onorat Auditoriu,

«Ați binevoit a mă alege în anul trecut, la Constanța, președinte de onoare al Congresului de față.

«Sunt foarte recunoscător pentru această distincțiune, care o datorez mai mult bunăvoinței cu care prețuiți modesta mea activitate. Îmi pare chiar, că munca mea are puține legături cu științele, de care vă ocupați în cea mai mare parte. Și dacă afară de studiul «Dreptului», căruia m'am închinat dela început, și de «Istorie», și de «Științele economice-sociale», cu cari m'am mai îndeletnicit, am putut să aduc oarecari servicii și în alte direcțiuni, am fost de

sigur numai călăuzit de dorința, ce avem cu toții, de a fi cât mai folositori.

«Tot această dorință a fost, fără îndoială, îndemnul puternic care v'a întrunit în o *„Asociațiune pentru răspândirea științelor"*. Cu membri însuflețiți de sentimentul binelui și de o iubire profundă pentru științe, societatea D-voastre nu puteà să dea decât roade binefăcătoare și să se ridice cu vrednicie la o vază frumoasă, alăturea de celelalte instituțiuni culturale din țară. În deosebi Academia Română, care e cea mai înaltă dintre acestea, se bucură de avântul ce dati științelor, și vă dorește prin mine, Președintele ei, izbândă deplină spre binele obștesc.

«Fără a intrà în amănunte, se poate afirmà că bărbații, din cari e alcătuită această asociațiune, au adus țerii servicii însemnate, înzestrând-o cu multe lucrări de samă, prețuite peste hotare.

«Fac, Domnilor, la rândul meu, și din toată inima, cele mai bune urări pentru înflorirea asociațiunii D-voastre și pentu izbânda acestui Congres, la care văd cu bucurie că au venit în număr mare aleșii științei române.

„Domnilor Membri,

«Întruniți acì, în capitala vechiului Banat al Olteniei, avem odată mai mult prilejul a ne duce cu gândul la strămoșii și la vestiții Bani, viteji și iubitori de neam și de cămin.

«Ne vorbesc despre aceste sentimente ale lor multe din instituțiunile de binefacere aflătoare și azi în ființă, cum și Cartea trecutului, care ne arată că mai multe mișcări naționale au pornit din acest oraş, și că mulți din cei cari au stat în fruntea lor erau Craioveni.

«Această frumoasă urbe face parte dintre cele dintâi centre, în cari a răsărit învățătura românească și din cari s'a răspândit apoi în mii de raze, departe, în țerile locuite de Români.

«Sunt de sigur în gândul D-voastre al tuturora, când exprim gratitudinea noastră d-lui Prefect al județului, d-lui Primar al orașului și tuturor cetățenilor, pentru primirea ce ne-au făcut, călduroasă și demnă de ospitalitatea străbună.

«Aflându-mă în mijlocul D-voastre, și fiindcă amintii de trecut, dați-mi voie să spun câteva cuvinte despre calea străbătută de știință, și mai ales despre desvoltarea ce a luat în veacul care s'a stins.

«Înainte, acest drum erà spinos și strâmt, pe când azi e neted și vast, mulțumită invențiunilor, descoperirilor și teoriilor, cari au îmbogățit rând pe rând știința, făcând loc civilizațiunii actuale. Această fericită transformare s'a făcut cu încetul, dealungul secolelor, absorbind multă energie și jertfind adesea viețile pionierilor luminii și adevărului.

«Prin analiza elementelor, a formațiunii pământului, a corpurilor naturii, prin scrutarea cauzelor diferitelor fenomene, s'a ajuns la explicarea și cunoașterea multor lucruri, cari treceau înainte de minuni și taine, a căror înțelegere erà peste puterile omului.

«Istoria civilizațiunii ne arată că progresul a fost uneori mai viu, altădată mai slab, după împrejurări. El s'a manifestat însă mai tare în două vârste diferite: în vârsta construirii gigantice a Babilonului, a Tebei, faimoasa cetate cu o sută de porți, a piramidelor egiptene, și în epoca în care Roma a făcut legi pentru Universul supus armelor sale.

«Omenirea, oprită un moment în loc, după asemenea ridicări aproape supranaturale, și-a continuat calea, atingând în evul modern o culme necunoscută până acum, grație studiului temeinic al naturii.

«Astfel se poate zice că mersul regulat al progresului e o caracteristică a evului nou.

„Ce a câștigat oare agricultura, industria, trecând dela popoarele asiatice la Romani? Dacă urmașii lui Romul au înălțat atâtea monumente mărețe, apeducte, drumuri de o tărie uimitoare, Caldeenii și Egiptenii au ridicat piramidele și au fertilizat Mesopotamia, lucrări tot atât de mari ca și cele romane. Romanii s'au servit de aceleași mijloace mecanice, ca și înaintașii lor, și n'au adăugat nimic la comoara științei și a industriei.

«Puterea rasei umane n'a crescut deci, împărțindu-se în mii de ramuri diferite, din cauza sterilității cu care o lovià organizațiunea neștiințifică a forțelor sociale la Babilon, Teba și Roma.

«Moravurile au rămas tot crude, iar sentimentul umanitar înnăbușit, sdrobit de prejudițiile ce domniau; ele n'au fost îndulcite nici de rarii filozofi de pe acele vremuri. Nimeni nu credeà că o națiune organizată poate să existe fără sclavie. Seneca, marele moralist, erà ministrul lui Nero și trebuià prin urmare să-i aprobe totul; însuș marele și blândul Marcu Aureliu a încuviințat uciderea creștinilor.

«Oamenii de atunci n'au putut concepe dar idea de progres.

«În ochii lor trecutul erà un model, care nu trebuià părăsit, de teamă să nu decadă, așà încât până și spiritele superioare și cul-

tivate priviau ca o datorie şi ca o trebuinţă întoarcerea la vechile moravuri şi virtuţi.

«Legenda etăţii de aur şi a perfecţiunii iniţiale a omului, de care omenirea nu s'a scăpat definitiv decât dela Darwin, stăpânià minţile, afară poate de ale lui Lucreţiu şi încă a unuia sau doi ca dânsul.

«O întoarcere la principiiile antichităţii sau ale evului mediu e cu neputinţă azi, din cauza schimbării atmosferii intelectuale şi a obiceiurilor mintale. Altădată acestea erau neschimbate şi orizontul intelectual nu se puteà lărgì.

«În astfel de împrejurări, civilizaţiunea nu mai erà dar o stavilă contra barbariei, ci un mijloc de proteguire şi de garantarea ei.

«Apoi popoarele antice nu-şi puteau păstrà organizaţia şi calităţile răsboinice decât prin practica neîncetată a luptei, după cum se vede la Spartani, cari n'au putut ţineà piept lâncezelii izvorîte din o pace ori cât de scurtă. Au căzut uşor, aşà că liniştea, pacea, nu mai însemnau la acel popor decât viţiu, dezordine, degenerare.

«Mai târziu, creştinismul a distrus în parte civilizaţiunea întemeiată pe inichitate, dar această revoluţiune nefiind însoţită de vreun progres intelectual egal, oamenii au urmat a trăì in întuneric, în ignoranţa antică.

«În evul mediu civilizaţiunea a dat chiar, în multe privinţe, un pas înapoi, nu numai din cauza lipsei de ştiinţă, ci şi din pricina organizaţiunii. Palida cultură din unele oraşe ale Apusului, şi mai cu samă ale Italiei, nu puteà străbate bezna în care se svârcolià cealaltă lume; scolasticii ar fi putut aduce o îndreptare, dar ei nu se folosiau de cuvânt decât pentru a discutà nimicuri metafizice, în ciuda credinţei ce aveau despre ei înşişi, că sunt atotştiutori.

«Capodoperele romane: teatre, poduri, drumuri, apeducte, erau ruinate şi privite ca simple cariere de material pentru alte clădiri. Arbitrariul ţineà locul Codului roman, atât de limpede, de precis şi de înţelept, iar religia erà călcată în picioare. Cel slab erà strivit de cel puternic, pe când biserica — nu biserica noastră, — care n'ar fi trebuit să lucreze decât pentru domnia păcii şi a moralei, căzuse însăş în dezordinea generală.

«O nouă orientare n'a putut începe decât în ziua când raţiunea, dând la o parte principiul autorităţii ca izvor de adevăr şi cultivarea stearpă a silogismului, a observat de aproape realitatea, supunând toate cunoştinţele controlului faptelor şi studiind natura fără intermediar.

«Știința ajunsese departe în veacul al XVII-lea, mai ales cea matematică; ea începuse chiar să modifice viața socială. Însă secolul al XVIII-lea s'a distins mai mult prin învățăturile răspândite în toată clasa burgheză, de înțelepți, între cari enciclopediștii din Franța au ținut un loc eminent. Voltaire, Diderot, Jean Jacques Rousseau, Buffon, D'Alembert, au creat o atmosferă intelectuală nouă, asigurând rațiunii și științei o libertate mai mare decât avusese până atunci.

«La începutul secolului trecut, Volta inventează pila, și descopere astfel, pe lângă electricitatea statică, de mult cunoscută, electricitatea dinamică, care a dăruit omenirii minuni peste minuni.

«Toți știm ce schimbări uriașe s'au făcut dela sfârșitul veacului al XVIII-lea și până aproape de sfârșitul secolului trecut, în viața socială și politică, și cunosc avântul uimitor ce au luat atât științele sociale cât și ale naturii. Meritul veacului din urmă este însă mai ales că a stabilit organizațiunea oamenilor pe baza științei și a adevărului. Și cu drept cuvânt, pentrucă numai prin știință se pot cunoaște legile naturii și aprețià efectele.

«Pe când știința îmbunătățià dar traiul social al omului, ea-i mărià totdeodată imperiul asupra naturii, făcându-l stăpân pe căldură și pe electricitate. Mașina cu aburi, care se datorește unei înțelepte întrebuințări a căldurii, a dat omenirii o putere nevisată și a apropiat lucruri și oameni, cari păreau odinioară despărțiți prin piedici neînvinse.

«Coloana lui Volta, urmată de un șir de aparate perfecționate, ne-a dat apoi telegraful, repede ca gândul, și spre sfârșitul veacului apus, mașinele *dinamo* au deschis izvoare nemărginite de putere electrică, prin care stăpânim natura într'alt chip, mai intim și mai fecund, decât prin căldură.

«Astfel Volta a aruncat sămânța acestui arbore uriaș, ale cărui roade le gustăm cei de azi.

„Domnilor Membri,

«Dar progresul nu cuprinde numai idea puterii, care rezultă din cunoașterea cât mai adâncită a naturii. El comportă și un sentiment de dreptate, încât știința și progresul, calificate uneori de oamenii superficiali ca imorale, sunt din contră o condițiune indispensabilă pentru moralitatea socială.

«În această privință e neîndoios că pasiunile omului nu pot fi nici odată stinse, pentrucă se opune însăș firea lui. Nu e vorba deci de a le stârpì, ci de a le modificà, și mai ales de a le disciplinà

prin știință, așà încât să nu fie o piedică pentru solidaritatea omenească, care e reclamată de civilizațiune, de starea socială actuală.

«Morala cea sublimă, propovăduită de întemeietorul creștinismului, a înflorit numai în unele mânăstiri, în câteva firi alese. Viața de toate zilele a fost modificată de morala evangelică, dar e departe de a se conformà ei.

«Criminali și delicuenți vor existà totdeauna, însă se poate sperà că numărul lor va scădeà și mai cu samă că vor fi, dacă nu dezarmați cu totul, cel puțin ținuți din ce în ce mai bine în frâu de societate, care prin știință și muncă a luat o organizațiune ce o garantează de tiranie, de ignoranță și de vițiu. Omul, rămânând neschimbat în sine, se supune totuș din ce în ce mai lesne mediului asanat, luminos, în care trăește.

«Știința e singura putere în stare să dea omenirii o organizațiune adecuată firii sale, și prin urmare morală. Greșesc dar acei cari o condamnă, temându-se că ar fi contrarie credinței ori moralei.

«Slavă deci științei, care cu mâna lui Franklin ne-a liberat de teroarea trăsnetului, abătând loviturile-i oarbe; care reduce tot mai mult distanțele; care cu Pasteur, Koch, Edison, Marconi și alții ne-a mântuit de epidemii, care a deschis drum larg gândirii și cuvântului omenesc și a înlesnit atât de mult legăturile dintre continente, încât se pot înțelege între ele cu aceeaș ușurință, cu care schimbau odinioară niște vecini ideile.

«Mult timp, dealungul antichității și evului mediu, societatea omenească n'a progresat decât rar și încet. Lumina a venit târziu. Marele Keppler ziceà că Dumnezeu a așteptat mii de ani, până când un om să înțeleagă unele din legile sale. Așà și oamenii, s'au trudit mult, până când a răsărit lumina din întuneric, cum spune apostolul Ioan.

«În veacurile de înflorire anterioare, ca ale lui Pericle, August, Leon X, Ludovic XIV, au fost în apogeu artele și științele. Secolul trecut a fost primul căruia științele i-au întipărit caracterul lor. Ele n'au lăsat azi nimic necercetat, dela afunzimile pământului până la spațiul nemărginit al văzduhului.

«Știința, năpăstuită atâta timp, a ajuns la locul de cinste în societatea ce a transformat.

«Pe când pătrunderea teoretică a forțelor naturii a devenit tot mai mare, tot mai vastă și mai abstractă, roadele acestei cunoștințe au intrat tot mai mult în toate clasele, până în cele mai modeste.

«Învățământul, pus la înălțimea progreselor dobândite în focare intelectuale, pregătește un frumos viitor și dă speranțe mari popoarelor redeșteptate la viața atât de nouă, care a izvorît și le-a scos din întunerecul vechiu și îndelungat, din apatia funestă de până acum și din amorțeala și somnul milenar.

«Străini de cuceririle științei până la jumătatea veacului trecut, constatăm cu mândrie, că n'a rămas o ramură de cunoștințe, în care să nu se fi distins un Român sau mai mulți, că lucrările și rezultatele bărbaților noștri de știință sunt apreițate și citate în Apus.

«Această frumoasă schimbare o datorim muncii noastre și celor cari au ocrotit-o, cari au dat țerii noastre, atât de încercată în decursul vremurilor, cele mai fericite decenii. Stelele noastre conducătoare au fost, Domnilor Membri și onorat Auditoriu, suveranii noștri, Regele și Regina, așà că ne îndeplinim acì o dreaptă datorie, exprimându-le via noastră gratitudine. De asemenea Dinastia Română, întemeiată de Auguștii Suverani, e o chezășie pentru viitorul nostru.

«Să trăească M.M. L.L. Regele și Regina, împreună cu Augusta Lor Familie.»

ȘEDINȚA PUBLICĂ DELA 7 OCTOMVRIE 1905.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

Dela d-l I. Antonescu, advocat în Bârlad, se primește în dar un hrisov original pe pergament dat de Ștefan cel Mare, Domnul Moldovei, la 1487 Octomvrie 9.

Dela Secțiunea istorică se primește propunerea de a se publicà în *Anale* memoriul d-lui R. Rosetti: *Cronica Bohotinului.*

— Propunerea Secțiunii se aprobă.

D-l *Sp. Haret* face următoarele comunicări: 1) *Observațiune asupra cutremurelor de pământ,* 2) *Observațiune personală asupra formării grindinei.*

D-l *Dr. G. Marinescu* cetește comunicarea sa: *Despre sensibilitatea termică a celulei nervoase și despre insolație.*

ŞEDINŢA DELA 14 OCTOMVRIE 1905.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *I. Bianu* zice : Am onoare a prezentà ca respectuos omagiu din partea a doi tineri autori două scrieri de o însemnătate deosebită :

a) *Dicţionarul etimologic al limbii române. I. Elementul latin în comparaţiune cu limbile romanice* de Dr. Sextil Puşcariu. Tânărul nostru coleg, onorat de Academie în sesiunea trecută cu alegerea de membru corespondent, a grupat în acest volum rezultatul tuturor cercetărilor etimologice, în mare parte personale şi originale, asupra elementului latin în limba română, câte s'au făcut în ultimii 35 ani dela publicarea dicţionarului lui Cihac. Lucrarea este făcută cu preciziunea ştiinţifică şi cu limpezimea de expunere, cari caracterizează toate lucrările de acest fel ale d-lui Puşcariu şi cari arată că am câştigat într'însul un filolog de cea mai mare valoare. Acest dicţionar a apărut în limba germană în seria *Sammlung romanischer Elementarbücher,* care se publică la Heidelberg sub direcţiunea fruntaşului filolog romanist Wilhelm Meyer-Lübke.

b) Al doilea volum este de natură cu totul deosebită şi cuprinde *Poezii* de Octavian Goga. D-l Goga s'a manifestat în ultimii doi-trei ani prin poezii, publicate mai ales în revista *Luceafărul*, care apare la Budapesta ; în acele poezii toţi cei cari urmăresc deaproape producţiunile noastre literare au observat un talent cu totul excepţional, atât prin originalitatea ideilor, cât şi prin eleganţa limbii şi a versului. În volumul de faţă d-l Goga a adunat o parte din poeziile sale, a căror apariţiune este fără îndoială un mare eveniment literar, asupra căruia am crezut că negreşit trebue să atrag atenţiunea Academiei.

Amândouă aceste volume, ieşite din pana a doi tineri de peste Carpaţi, trebue să facă bucurie tuturor, atât pentrucă ele sunt o dovadă despre buna şi sănătoasa direcţiune de idei, în care acum se lucrează acolo şi în ştiinţă şi în literatura pură, cât şi pentrucă aceşti doi tineri, prin asemenea frumoase începuturi, justifică mari speranţe pentru viitor.

Dela Secţiunea istorică se primeşte propunerea de a se publicà în *Anale* memoriul d-lui G. Murnu: *Din Nichita Acominatos Honiatul, traducere a părţilor privitoare la istoria Asanizilor.*

— Propunerea Secţiunii se aprobă.

ŞEDINŢA DELA 21 OCTOMVRIE 1905.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Secţiunea literară se primeşte propunerea de a se publicà în *Anale* scrierea d-lui Dr. Alexandru Bogdan intitulată: *Ritmica cântecelor de copii româneşti.*

— Propunerea Secţiunii se aprobă.

ŞEDINŢA DELA 28 OCTOMVRIE 1905.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *D. Sturdza* prezentă în dar din partea d-lui Alexandru Holban din Iaşi:

a) Cartea foarte rară *Nethivoth olam*, *Les sentiers d'Israel*, de Alexandru M. Caul, traducere franceză de Ph. J. Oster, Paris-Metz 1844;

b) Pecete domnească originală de mână de argint cu stema ambelor Principate române, şi cu iniţialele: ѲМ ДМ КЛ ВВ şi cu anul 1821. Despre această pecete d-l A. Holban scrie că este a lui Scarlat Calimah şi adaugă că acest Domn «ieşind din domnia Moldovei, a mers la Constantinopole cu mulţi curteni moldoveni, între cari erà şi tatăl meu în calitate de Comis, pentru ca să primească investitura domniei peste ambele principate Moldova şi Valahia. Investitura s'a făcut cu multă pompă, fiindcă Scarlat Calimah erà favorit al Porţii, ca foarte credincios Sultanului. Domnul, mai având însă zăbavă la Constantinopole pentru regularea mai multor afaceri, n'a voit să lase goale scaunele domneşti din cauza intrigilor locale şi a trimis caimacami să-i ţină locul. În Bucureşti, nu ştiu bine dacă n'a fost un Caragea; dar în Iaşi ştiu cu siguranţă că a fost cumnatul Domnitorului, Negri. În timpul acesta s'a stârnit Eteria grecească şi Turcii au ridicat pe Domnul Scarlat Calimah cu toată curtea lui, şi l-au trimis surghiun la Brussa în Asia-Mică, unde a stat mai mulţi ani, trăind în mizerie; acolo în cele din urmă Scarlat Calimah a fost sugrumat. După moartea lui Calimah, tatăl meu, împreună cu Alexandru Calimah, fiul Domnitorului, au izbutit să fugă în Rusia, să ceară protecţiunea lui Nicolae Pavlovici. Tatăl meu a stat încă un an în Rusia, iar Alexandru Calimah, izbutind să-şi scoată familia lui din surghiun prin protecţiunea rusească, s'a întors îndată în Iaşi să-şi reguleze averea rămasă dela tatăl său; între altele moşia Drăguşeni din districtul Suceava a fost moşie domnească Calimăhească. Alexandru Calimah

n'a zăbovit mult, până să intre în favoarea Porţii, de vreme ce a fost ambasador al ei la Viena şi la Paris în timpul împăratului Napoleon III. Aceste lucruri le ştiu împreună cu alte multe din povestirile ce-mi făceà tatăl meu sara.»

D-l *Sturdza* dărueşte apoi din partea d-sale:

a) o publicaţiune foarte rară relativă la participarea Austriacilor la răsboiul ruso-austro-turc din 1788—1790. Cartea este făcută de I. Walenta, după notele şi desemnurile lui Anton Balzer, şi cuprinde, pe lângă povestirea evenimentelor, mai multe planuri şi vederi de cetăţi şi bătălii;

b) mai multe publicaţiuni nouă relative la Roma antică, făcute în urma celor mai recente descoperiri; altele relative la mânăstirile Grotta Ferrata şi Monte-Cassino;

c) publicaţiunea Tarbell, *The history of the Standard Oil Company*, Londra 1905;

d) Dr. Arvid Grottenfelt, *Die Wertschätzung in der Geschichte*, Lipsca 1903.

Se primeşte invitare la al XIII-lea congres internaţional de antropologie şi arheologie preistorică, ce se va ţineà la Monaco în zilele de 16—21 Aprilie st. n. 1906.

— Se pune în vederea membrilor cari doresc să participe.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* aduce la cunoştinţă că în ziua de 1 Noemvrie sunt a se ţineà concursuri la Iaşi, pentru acordarea a trei burse Adamachi la studenţi ai Universităţii de acolo, şi la Bucureşti pentru acordarea a opt burse la Şcoala de poduri şi şosele. În acest scop d-sa propune să se numească juriile examinatoare.

— Se decide ca juriul dela Iaşi să fie compus din d-nii P. Bujor şi Dr. Bejan, sub preşedinţa d-lui *P. Poni;* iar juriul din Bucureşti să fie compus din d-nii C. Mironescu şi T. Dragu, sub preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

Dela Direcţiunea şcoalei Agarici se primeşte raport, prin care se arată că unul din elevi, din cauze familiare, s'a retras din şcoală şi se propune să se primească în locul lui elevul Cosma Nicolae, absolvent a două clase normale.

— Propunerea se aprobă.

D-l *A. D. Xenopol* ceteşte partea I a comunicării sale despre: *Noţiunea valorii în istorie.*

ŞEDINŢA PUBLICĂ DIN 4 NOEMVRIE 1905.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Academia din Stockholm se primeşte programa premiului Nobel pentru literatură, cu invitaţiune ca membrii Academiei Române să propună candidaţi.

— Se pune în vederea membrilor.

Dela d-l Ion I. C. Brătianu se primeşte în dar scrierea: *Jules Michelet, Etudes sur sa vie et ses oeuvres* de Gabriel Monod, membru al Institutului Franţei.

D-l *A. Saligny* prezentă lucrările Comisiunii instituite la Şcoala de poduri şi şosele pentru alegerea celor opt bursieri din Fondul Adamachi pentru anul 1 Noemvrie 1905—31 Octomvrie 1906. Comisiunea propune a se acordà bursele elevilor: Demetrescu Nicolae, Palade Ştefan, Dumitrescu Ioan, Sfinţescu Cincinat, Jalbă Teodor, din anul preparator, Orăscu Gheorghe, Stoica Victor din anul III, şi Capriel Hacig din anul IV.

— Propunerea Comisiunii se aprobă.

D-l *Dr. V. Babeş* ceteşte comunicarea sa despre: *Starea actuală a luptei în contra tuberculozei.*

ŞEDINŢA DELA 11 NOEMVRIE 1905.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* aduce aminte că Familia Regală a fost lovită de un îndoit doliu, prin încetarea din viaţă a A. S. R. Comitelui de Flandra, cumnatul M. S. Regelui, şi a Ducelui de Luxemburg, unchiul M. S. Reginei. Cu această tristă ocaziune, d-sa a adresat în numele Academiei M. S. Regelui următoarea telegramă:

«Academia Română, dureros atinsă de greaua lovitură ce Maiestatea Voastră şi Maiestatea Sa Regina încearcă din nou, roagă pe Dumnezeu să întărească sufletele Maiestăţilor Voastre în aceste crude şi dureroase zile.»

La această telegramă M. S. Regele a binevoit a trimite următorul răspuns:

«Compătimirea caldă ce-mi aduceţi în numele Academiei este pentru mine o adevărată mângâiere în aceste momente de grele încercări, cari iarăş mă lovesc. Din tot sufletul trimit D-voastră, ca şi membrilor Academiei, viile mele mulţumiri pentru această nouă dovadă de dragoste şi pentru adânca parte ce luaţi la dureroasa pierdere a iubitului meu cumnat, al cărui nume este înscris în istoria naţională.»

D-l *I. Bianu* zice: În colecţiunile Muzeului dela Cluj se află două peceţi originale româneşti: una este pecetea cea mare a lui Pătraşcu Vodă cu următoarea inscripţiune în limba slavonă: † **СЇИ ХРЇСОВꙋ ЇѾ ПЕТРЯШКО ВОИВⷪ И Гⷭ҇Ь * ВЪСЕИ ЗЕМЛИ ꙋГГРОВЛЯХЇИСКѠИ**; a doua este o pecete mai mică, probabil a aceluiaş Domn, cu inscripţiunea următoare: ✱ PETRVS * VOIVODA * PRINCEPS * DE * VALACHIA. Cea dintâi are în mijloc stema ţerii: vulturul cu crucea în cioc şi cu soarele şi luna, şi a fost publicată de A. Veress, în cartea sa: *Izabella Királyné* (Budapesta 1901, pag. 423); a doua, până acum nepublicată, are drept stemă leul eraldic încoronat, cu soarele şi luna de o parte şi de alta. D-l A. Veress, bine cunoscut istoriografilor români, a binevoit a procură, după cererea mea, reproducerea în gips a acestor două peceţi pentru colecţiunea Academiei.

— D-l Preşedinte exprimă mulţumirile Academiei d-lui Veress pentru bunăvoinţa arătată.

D-l *Dr. V. Babeş* prezentă următoarele sale scrieri:

a) *Rapport sur les recherches plus récentes concernant la transmission des maladies des animaux domestiques chez l'homme;* b) *Infection et intoxication par des viandes et leur rapport avec certaines maladies infectieuses de l'homme;* c) *Beobachtungen über Riesenzellen;* d) *Ueber das Eindringen der Tuberkelbazillen durch die Haut.*

D-l Dr. Babeş zice că unele din aceste scrieri cuprind comunicări făcute de d-sa în Academie şi publicate cu diferite ocaziuni în limbi străine.

Se ceteşte următoarea listă a publicaţiunilor prezentate la concursul premiilor anuale ce sunt a se acordă în viitoarea sesiune generală din 1906:

1. La premiul Năsturel-Herescu de 4.000 Lei.

Alexandrescu (Grig. I.), Studiu asupra istoriei generale a dreptului. Focşani 1905.

Antonovici (Preotul Ioan), Istoria comunei Bogdana din plasa Simila, judeţul Tutova. Bârlad 1905.
Augustin (Vucol), Noţiuni elementare de zootehnie. Craiova 1905.
Băilleanu (M. G.), Rusia contemporană şi elementele democratismului rus. Bucureşti 1905.
Benişache (Virgil B. C.), Curs de drept comercial, partea I. Galaţi 1905.
Carpen (St. G.), Organizarea şcoalei române. Bucureşti 1905.
Conta-Kernbach (Ana), Elemente de metodică. Iaşi 1905.
Costante (C. S.), Spre Albania. Impresiuni, obiceiuri, moravuri. Bucureşti 1905.
Florantin (Ioan Pop), Consecutismul universal, ediţie nouă. Bucureşti 1905.
Goga (Octavian), Poezii. Budapesta 1906.
Gorun (Ion), Robinson în Ţara-Românească, povestire din zilele noastre. Bucureşti 1905.
Orleanu (Maiorul Al. G,). Horia, Cloşca şi Crişan sau Revoluţia Românilor din Transilvania şi Ungaria în 1784, dramă istorică. Focşani 1905.
Petraşcu (N.), Marin Gelea, roman. Bucureşti f. a.
Popescu-Ciocănel (Gheorghe), E. I. *Patriciu* şi G. P. *Salviu*, Braşoave. Bucureşti 1905.
Radianu (S. P.), Georgicele de Virgiliu, traducere cu note explicative adăogite în text şi cu figuri. Bucureşti 1906.
Sadoveanu (M.), Povestiri din răsboiu. Bucureşti 1905.
Slăvescu (Adrian M.), Câteva cuvinte asupra materiei de divorţ. Bucureşti 1905.
Smara, Mirza, poemă dramatică. Bucureşti 1904.
» Ţara mea, poezii şi proze patriotice. Ploeşti 1905.
» Dorul de ţară, Meseriaşii, La 24 Ianuarie, Ispăşire, teatru popular. Ploeşti 1905.
Stanian (Locot. George), Ceasul rău, dramă în proză în 4 acte. Bucureşti 1905.
Urbeanu (Dr. A.), Soia. Bucureşti 1905.
— Almanahul naţional al României pe anul 1906. Bucureşti 1905.
— Ştefan cel Mare şi nunta, piesă istorică în 2 acte, de un bun Român. Iaşi 1905.

2. *La premiul Statului Lazăr de 5.000 Lei.*

Bottez (Locotenent, acum căpitan Constantin L.), Istoric, note şi date asupra telegrafiei fără fir. Bucureşti 1903.
Cheţianu (Dr. Ambrosiu), Bureţii comuni. Blaj 1905.
Christodulo (Dr. Vasile S.), Curs elementar de medicină şi farmacie domestică, ediţia a treia. Bucureşti 1905.
Leon (Dr. N.), Excursiuni zoologice. Bucureşti 1905.

Maior (Dr. George), Manual de agricultură raţională: Vol. V. Ipologia sau Zootehnia specială a cailor. — Vol. VI. Creşterea, îngrăşarea şi utilizarea porcilor sau Zootehnia lor specială. Bucureşti 1905.

Moga (Veterinar Căpitan Nicolae), Îmbunătăţirea cailor şi vitelor în România. Brăila 1904.

» Cultura albinelor. Brăila 1905.

Motaş (Constantin S.), Studiu experimental asupra cârceagului oilor (Piroplasmosa ovina). Bucureşti 1903.

Spineanu (G. D.), Pericolul şi vindecarea frigurilor palustre. Bucureşti 1905.

Tutuc (I.), Geometria plană pentru clasa V-a reală, ed. I. Bucureşti 1905.

» Algebră pentru clasa VI reală, ed. I. Bucureşti 1905.

3. La premiul Adamachi de 5.000 Lei (divizibil).

Abeleanu (Dem.), Turcia europeană. Geografia fizică şi politică pentru şcoalele române din Macedonia, Albania, Epir şi Tesalia (însoţită de o hartă). Bucureşti 1905.

Anghel (D.), În grădină, poem. Bucureşti f. a.

Antonovici (Preotul Ioan), Istoria comunei Bogdana din plasa Simila, judeţul Tutova. Bârlad 1905.

Aslan (Edgar Th.), Fiica lui Radu cel Frumos, împrejurări şi chipuri din trecut. Bucureşti 1905.

Bănescu (N.), Euripide, Hecuba şi Ifigenia în Aulis, traduse în româneşte. Craiova 1905.

Bologa (Dr. Vasile), Studii pedagogice şi Discursuri. Sibiiu 1905.

Boureanul (Eugeniu), Povestiri din copilărie. Bucureşti 1906.

Butculescu (N.), Noţiuni pregătitoare de comerţ pentru uzul clasei III a şcoalelor de meserii pentru fete, ed. I. Bucureşti 1905.

» Studiul comerţului, transportului şi tarifelor de transport. Noţiuni generale de comerţ. Documente, reguli şi uzanţe. Bucureşti 1904.

Christodulo (Dr. Vasile S.), Curs elementar de medicină şi farmacie domestică, ediţia a treia. Bucureşti 1905.

Ciocârlan (Ion), Traiul nostru. Budapesta 1906.

Cornăţeanu (Căpitan Alex.), Formaţiunile de luptă ale infanteriei şi de marş ale cavaleriei sub focul artileriei cu tragere repede. Bucureşti 1904.

Cristea (Dr. Elie Miron), Iconografia şi întocmirile din internul bisericii răsăritene. Sibiiu 1905.

Cunţan (Maria), Poezii. Bucureşti 1905.

Dianu (Gr. I.), Criminalitatea şi cauzele ei în România, studiu social şi de moravuri. Bucureşti 1905.

Dragomirescu (Mihail), Dramaturgie română. Bucureşti 1905.
Frăţilă (A.), Sensul şi întrebuinţarea prepoziţiunilor în limba română. I. Galaţi 1905.
Georgescu (Maiorul Christodulo), Tactica actuală a celor trei arme. Bucureşti 1905.
Grigorovitza (Em.), Chipuri şi graiuri din Bucovina. Bucureşti 1905.
» Dela hotare, istorii moldoveneşti. Bucureşti 1905.
Hodoş (Constanţa), Frumos! Bucureşti 1905.
Iosif (St. O.), Credinţe, poezii. Bucureşti 1906.
Lecca (Haralamb G.), Ernani, dramă în 5 acte, tradusă în versuri. Bucureşti f. a.
Lupu-Antonescul (A.), Exerciţii gradate de gramatică pentru clasa II urbană. Bucureşti 1905.
» Exerciţii gradate de gramatică şi compoziţiuni pentru clasa III urbană. Bucureşti 1904.
» Exerciţii gradate de gramatică şi compoziţiuni pentru clasa IV urbană. Bucureşti 1904.
» Exerciţii gradate de gramatică pentru divizia II rurală. Bucureşti 1905.
» Exerciţii gradate de gramatică pentru divizia III rurală. Bucureşti 1905.
» Etimologia (lectură şi exerciţii gramaticale) pentru elevii clasei II secundare. Bucureşti 1904.
» Sintaxa (lectură şi exerciţii gramaticale) pentru elevii clasei III secundare). Bucureşti 1904.
Mihăilescu-Stampo (St.), Două logodne, comedie în trei acte. Bucureşti 1905.
Mitulescu (Dr. I.), Tuberculoza (Oftica), lucrare medicală de popularizare pentru combaterea şi vindecarea ei. Bucureşti 1904.
Păcăţian (Teodor V.), Cartea de aur, vol. III. Sibiiu 1905.
Petraşcu (N.), Marin Gelea, roman. Bucureşti f. a.
Pop (Vasile), Domniţa Viorica, roman. Bucureşti 1906.
Popescu (Sp.), Contribuţiuni la munca pentru ridicarea poporului. Scrisori către învăţători. Bucăţi de cetit la şezători şi cercurile culturale. Uscături. Galaţi 1904.
Popovici (T.), Dicţionar de muzică. Sibiiu 1905.
Rosetti (Radu), Cu paloşul, poveste vitejească din vremea descălecatului Moldovei. Bucureşti 1905.
Sadoveanu (M.), Floare-ofilită, roman. Bucureşti 1905.
» Povestiri, ediţia II. Bucureşti 1906.
Smara, Conferinţe şi discursuri. Bucureşti 1905.
Stamatescu-Gest (G.), Din lumea celor mici. Bucureşti 1905.
Stergeanul (Lucreţia Căpitan), Rezzo sau Lupta între ideal şi real, feerie în 5 acte şi 3 tablouri. Focşani 1905.

Tafrali (O.), Scene din viața dobrogeană. București 1906.
Tălășescu (Dr. A.), Solorin, legenda nașterii poporului român. București 1906.
Urechia (Nestor V. A.), Zânele din Valea Cerbului, povești pentru copii. București 1904.
Ursianu (Valerian), Despre agenții diplomatici și consulari. București 1904.
Vampa (Laura), Cronici femenine. București 1905.
— Almanahul național al României pe anul 1906. București 1905.

Dela Direcțiunea Școalei de poduri și șosele se primește înștiințare că elevul Capriel Hacig, care fusese admis între bursierii Fondului Adamachi, a trecut bursier al Ministerului Lucrărilor publice și că deci a rămas vacantă o bursă Adamachi la acea școală. Direcțiunea roagă să se desemneze alt elev, care să ocupe locul d-lui Capriel Hacig.

— Se decide a se cere părerea Comisiunii compuse din d-nii A. Saligny, C. Mironescu și Th. Dragu, care a făcut alegerea bursierilor Adamachi la concursul din anul acesta.

ȘEDINȚA PUBLICĂ DELA 18 NOEMVRIE 1905.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

D-l Președinte *I. Kalinderu* zice următoarele:

«D-l Baron Guillaume, ministrul Belgiei la Haga, mi-a făcut plăcerea de a mă însărcinà să prezent Academiei Române scrierile sale.

«D-l Baron Guillaume e un distins diplomat, căruia țara sa i-a încredințat una din Legațiunile cari au mai mare importanță pentru ea.

«Într'adevăr, cu toată despărțirea violentă a Belgiei de Olanda, în 1830, aceste două țeri au între ele o mulțime de legături de tot felul, izvorîte din trecutul lor istoric, din schimbul foarte viu de mărfuri, din comunitatea parțială de rasă, din marea asemănare de instituțiuni politice și comunale.

«Înainte de a ajunge la acest post de mare încredere, Baronul Guillaume a servit Belgia în diferite țeri, și deși a fost numai puțin timp printre noi, și-a creat legături durabile cu țara noastră, căci se știe că soția sa aparține unei vechi familii românești.

«Autorul, de care vorbesc, a ținut a studià țerile în cari a funcționat mai mult timp și a publicà rezultatul studiilor sale. Scrierile lui sunt prin urmare de două feluri: unele mai mici, privitoare la țerile în cari și-a făcut cariera, altele de natură juridică-diplomatică.

«Cele dintâi sunt, în ordine cronologică:

«1) *Un raport comercial şi economic asupra Serbiei,*[1] în anul 1889, publicat în «Revue consulaire belge», şi ca broşură.

«2) *Un raport asupra regimului penitenciar al Serbiei,* în 1890. Această lucrare este o expunere fără discuţiune teoretică şi fără apreţieri.

«3) *Convenţiunea dela Haga, ratificată de guvernele Germaniei, Belgiei, Danemarcei, Angliei şi Olandei la 11 Aprilie 1887.* Scopul acelei convenţiuni a fost de a interzice tuturor de a vinde băuturi spirtoase pescarilor, cari lucrează în Marea Nordului, căci de mai mult timp se găsiau comercianţi imorali, cari se duceau cu vase speciale în toate părţile, unde puteau întâlni flotile de pescari, şi le vindeau rachiu în dauna pungii şi a sănătăţii pătimaşilor.

«Lucrarea aceasta a fost publicată în „Revue de droit international et de législation comparée", înfiinţată de răposatul meu amic G. Rolin Jacquemin.

«4) *Un raport asupra jurisdicţiunii Belgiei în Turcia.* Jurisdicţiunea aceasta e identică cu aceea ce exercită toate Puterile creştine, în temeiul unor învoeli speciale cu Turcia, numite *capitulations,* din cari nu cea dintâi, dar cea mai importantă este cea încheiată între Regele Francisc I al Franţei şi Sultanul Soliman, în Fevruarie 1535. Tractatul special dintre Poartă şi Belgia a fost încheiat la 1838, şi pe temeiul său Belgia şi-a organizat justiţia consulară în Turcia, prin legea din 31 Decemvrie 1851.

«5) *Un studiu economic asupra Greciei,* care expune tot ce priveşte comerciul exterior şi interior al acelei ţeri în 1899, cum şi lucrările, proiectate sau în curs, pentru desvoltarea ei. Acest studiu a fost publicat în colecţiunea lucrărilor consulare belgiene.

«În categoria a doua găsim următoarele lucrări:

«1) *Căsătoria în dreptul internaţional privat şi Conferinţa dela Haga din 1893.* Autorul expune şirul ideilor cari au condus la opera îndeplinită la Haga în 1893, şi începe expunerea sa dela iniţiativa oficioasă luată în 1867 de d-l Ratazzi, prim ministru al Italiei, cu concursul său. Trece la a doua încercare a Italiei, făcută în 1881 şi repetată fără izbândă în 1882, apoi la numeroasele şi valoroasele studii ale membrilor Institutului de drept internaţional, dela 1874 până la 1888. După ce relatează şi alte propagande făcute în acest domeniu, Baronul Guillaume tratează despre conferinţa întrunită în Septemvrie 1893 la Haga şi despre legislaţiunea

privitoare la căsătorie în cele mai multe țeri. Legislațiunea română e relatată la paginele 461—467.

«2) *Codul relațiunilor convenționale între Belgia și Franța și între Belgia și Olanda.* Fiecare din aceste lucrări se prezentă ca o compilațiune mare de cel mai însemnat folos omului de Stat, căci convențiunile dintre aceste țeri privesc aproape toate domeniile activității omenești. Abonamentele la ziare, exercițiul medicinei, brevetele de invențiune, canalele și transporturile pe apă, profilaxia holerei, coletele postale, dezertorii, luminatul coastelor mării, transporturile pe cale ferată, căutarea răniților în timp de răsboiu, pescuitul, filoxera, proprietatea industrială și multe alte chestiuni sunt reglementate în acele tratate.

«3) *Admiterea bastimentelor de răsboiu străine în apele și în porturile Belgiei.* Acesta e un studiu publicat în 1901 în «Revue de droit international et de législation comparée.»

«4) *Bugetul Ministerului de Externe al Belgiei dela înființarea acestui Regat până la 1900.* Un volum mare litografiat.

«În Belgia carierele, consulară și diplomatică, în loc de a fi bine deosebite, ca în multe țeri, sunt unite, și trecerea dela prima la a doua e un fapt normal. Cunoașterea organizațiunii diplomației belgiene prezentă din această cauză un interes deosebit și pentru străinătate.

«5) *Râul Escaut, în limba flamandă Schelde, dela 1830.* Deși destul de mic ca întindere, râul Escaut prin adâncimea sa, mărită și de industria omului, prin situațiunea sa în părți bogate ale Europei, prin înlesnirea de comunicație cu Rinul, joacă un mare rol în viața comercială a Europei, și portul Anvers de pe dânsul a ajuns unul din emporiile universale. Belgia n'ar fi putut nici odată să se ridice la înălțimea ei economică, dacă n'ar fi dispus în libertate de portul Anvers și de Escaut. Cu toate că congresul din 1815 proclamase libertatea navigațiunii pe râurile internaționale, Olanda izbutise a face să i se recunoască un drept de a percepe taxe de trecere pe Escaut, și Belgia putù numai în 1863 să le desființeze.

«Toate actele, cari constituesc istoricul acestei chestiuni vitale, se află, în scrierea d-lui Baron Guillaume, completate prin o monografie a râului și prin un bogat material economic, statistic și administrativ. „Revue de droit international et de législation comparée“ a zis cu drept cuvânt (în 1904, pag. 227) „că această publicațiune lămurește definitiv acest punct însemnat al istoriei Belgiei.“

«Scrierile d-lui Baron Guillaume se deosebesc prin munca cea mare ce au necesitat, prin tratare completă a subiectului, prin ordinea și claritatea expunerii, prin bogăția bibliografiei și a indicelor.

«Toate aceste însușiri înlesnesc mult consultarea și întrebuințarea lor.

«Sunt convins că Academia va primì cu plăcere acest prețios dar al Baronului Guillaume, pentru biblioteca ei, și că va binevoì a mă autorizà să-i trasmit viile ei mulțumiri.»

D-l *St. C. Hepites* prezentă tomul XVII (anul 1901) din *Analele Institutului meteorologic al României.*

D-l *I. Bianu* prezentă în dar din partea d-lui P. Gârboviceanu un manuscris românesc din secolul XVIII, cuprinzând *Minunile Maicii Domnului.*

D-l Președinte *I. Kalinderu* prezentă pentru publicare în *Anale* un memoriu al d-lui N. Iorga, intitulat: *Câteva manuscripte și documente din țară și din străinătate, relative la istoria Românilor, Seria II.*

— Se recomandă Secțiunii istorice.

D-l *I. Bianu* prezentă pentru publicare în *Anale* un memoriu al d-lui Sextil Pușcariu: *Studii istro-române. I. Texte.*

— Se trimite în cercetarea Secțiunii literare.

Dela d-l Z. C. Panțu se primește pentru publicare în *Anale* o notă despre: *Plantele Vallisneria spiralis și Wolffia arrhiza în România.*

— Se recomandă Secțiunii științifice.

D-l *A. D. Xenopol* cetește partea a doua a comunicării sale despre: *Noțiunea valorii în istorie.*

ȘEDINȚA DELA 25 NOEMVRIE 1905.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *St. C. Hepites* prezentă textul francez și german al Convențiunii relative la constituirea Asociațiunii internaționale de sismologie, înființată la 1903.

Dela d-l *P. Poni*, ca președinte al Comisiunii instituite la Iași pentru examinarea candidaților prezentați la concursul burselor Adamachi, vacante la Facultățile de științe și medicină de acolo, se primesc lucrările Comisiunii,

prin cari se arată că ea propune să se acorde bursele următorilor studenţi: Ştefan Buzdugan şi Nicolae Malaxa dela Facultatea de ştiinţe, Mihail Buzenchi, Gheorghe Lucescu şi Elena Gavrilescu dela Facultatea de medicină.

— În urma câtorva explicaţiuni date de d-l Preşedinte *I. Kalinderu*, propunerea Comisiunii se aprobă.

ŞEDINŢA DELA 2 DECEMVRIE 1905.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Părintele Econom I. Antonovici, profesor la Bârlad, se primesc în dar două hrisoave, scrise în slavoneşte pe pergament, dela Petru Vodă Rareş, Domnul Moldovei, din anul 1546 Martie 24 şi 30, precum şi un exemplar din *Alfavita sufletească*, tipărită la Iaşi în anul 1785.

Dela d-l Alfred de Lindheim, Consul general al României la Viena şi deputat în Dieta austriacă, se primeşte publicaţiunea sa : *Saluti aegrorum, Aufgabe und Bedeutung der Krankenpflege im modernen Staat*, Lipsca şi Viena 1905.

Dela Secţiunea ştiinţifică se primeşte propunerea de a se tipărì în publicaţiunile Fondului Adamachi scrierea d-lui Dr. I. Simionescu*: Asupra unui nou peşte fosil (Thyunus Albui) din muntele Cozla (Piatra-N.)*, şi se ceteşte raportul d-lui *Gr. Ştefănescu* asupra ei.

D-l *N. Quintescu* zice că raportul d-lui Ştefănescu i se pare cam îngăimat şi întreabă dacă acest raport se va tipărì în fruntea scrierii d-lui Simionescu, sau numai în lucrările Secţiunii ştiinţifice.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu*, răspunzând d-lui Quintescu, zice că raportul d-lui Ştefănescu nu se va tipărì în fruntea scrierii d-lui Simionescu, pentrucă din momentul ce Secţiunea a propus publicarea lucrării, ea a înţeles că scrierea este bună, dar că lasă autorului răspunderea ştiinţifică, şi noi am aprobat propunerea. Dacă Domniile-Voastre încuviinţaţi, ar fi bine chiar să decidem ca rapoartele cari conchid la nepublicarea unor lucrări să nu se tipărească în *Anale.* Cele mai multe scrieri, ce ni se trimit spre publicare, sunt f`cute de membri corespondenţi, cari sunt indicaţi să fie chemaţi în mijlocul nostru ca membri activi. Ar fi jignitor pentru ei, când, fiind membri ai Academiei, ar cetì în *Analele* noastre rapoarte ce li sunt defavorabile. D-l Preşedinte propune deci să nu se tipărească în *Anale* asemenea rapoarte.

Dela Secțiunea literară se primesc propunerile de a se publică în *Anale* scrierile :

a) *Studii istro-române. I. Texte* de d-l Sextil Pușcariu.

b) *Câteva documente nouă de cea mai veche limbă românească (sec. XV și XVI)* de d-l N. Iorga

D-l *T. Maiorescu* zice : În sesiunea generală trecută Academia a binevoit a mă alege membru în Comisiunea premiilor anuale ce sunt a se decerne în 1906. Am demisionat atunci, pentrucă — după părerea mea — modul cum se lucrează la distribuirea premiilor nu e conform cu prestigiul Academiei și cu necesitățile literaturii noastre. Academia nu mi-a primit demisiunea, dar eu am reînnoit-o. S'a ales apoi o Comisiune pentru modificarea Statutelor și Regulamentelor și în deosebi pentru modificarea dispozițiunilor privitoare la acordarea premiilor, căci ori cum ar fi, o modificare se impune. De atunci această chestiune nu s'a mișcat mai departe. La începutul lunii Noemvrie biuroul Academiei a trimis membrilor din Comisiunea premiilor cărțile înscrise până la terminul fixat de 31 Octomvrie; mi le-a trimis și mie, dar eu le-am înapoiat. Vineria trecută membrii Comisiunii în majoritate s'au întrunit în ședință și, printr'o scrisoare colectivă, măgulitoare pentru mine, m'au chemat să iau parte la lucrările ei. Am venit astăzi să mă explic cu d-v., pentrucă din aceasta eu nu fac o chestiune personală, ci de principiu. Primesc să lucrez în sânul Comisiunii, însă cu o condiție : Rămâne stabilit că se va face modificarea Regulamentului și rog pe d-l Președinte să convoace în acest scop Comisiunea aleasă în sesiunea trecută. Propunerea de modificare să fie una din cele dintâi, de cari va aveà să se ocupe plenul Academiei în sesiunea viitoare.

D-l Președinte *I. Kalinderu* zice : Am avut onoarea să observ în mai multe rânduri neajunsurile ce decurg din lipsa multor dispozițiuni în regulamentele noastre, din neprecizarea unora și din învechirea altora, cari nu mai corespund trebuințelor actuale, și sunt convins că o revizuire generală a Statutelor și Regulamentelor se impune. Comisiunea aleasă în acest scop n'a putut fi până acum convocată, deoarece, până în toamnă târziu, mulți din membri au lipsit dela Academie, iar până mai acum au fost multe lucrări cari au împiedicat întrunirea Comisiunii. În cea mai apropiată ocaziune o voiu convocà și am credință că până la deschiderea sesiunii generale, ea va pregăti proiectele de modificare. În ce privește decernarea premiilor, Academia nu are un regulament special, și de aceea va trebui făcut unul pe deîntregul, care să înlăture, pe cât va fi posibil, toate neajunsurile de cari ne-am lovit în trecut. Până atunci însă Comisiunea premiilor, sunt convins, este dispusă să lucreze în actuala stare și să ducă la bun capăt

lucrarea ei până la deschiderea sesiunii generale. Spre a-și ușură sarcina, Comisiunea ar puteà, de pildă, să nu facă rapoarte speciale asupra tuturor cărților prezentate la concurs, ci să elimineze pe acelea pe cari, printr'o examinare comună, le-ar găsì neadmisibile,—aceasta cu atât mai mult, cu cât nu este nici o dispozițiune care să ne oblige a face rapoarte scrise. Celelalte cărți să se împartă între membrii Comisiunii, cari să le examineze; iar Comisiunea în cursul lucrării ei ar puteà să dea celeilalte Comisiuni, celei însărcinate cu revizuirea Statutelor și Regulamentelor, norme de modificări.

D-l *I. C. Negruzzi* împărtășește părerea d-lor Maiorescu și Kalinderu, deoarece numărul cărților cari se prezentă Academiei spre premiare s'au îmmulțit; atrage însă atențiunea d-lui Kalinderu că, în privința rapoartelor există o deciziune specială a Academiei, anume ca asupra fiecărei cărți să se facă raport scris. Se făcuse încercare de a se raportà verbal asupra unor lucrări și d-l Sturdza atunci a ridicat chestiunea și a propus ca să se facă asupra fiecărei cărți un raport scris, fie el cât de scurt. Academia a aprobat propunerea d-lui Sturdza și deciziunea e consemnată în *Analele* noastre.

D-l *D. Sturdza* : Chestiunea ridicată de d-l Negruzzi este o chestiune de amănunt și se va discutà la rândul ei. Discuțiunea ce se face acum privește două puncte : 1. În sesiunea generală trecută s'a decis să se modifice Statutele și Regulamentele ; această lucrare privește întreaga Academie și ea se impune, pentrucă întâmpinăm multe neajunsuri în starea actuală, după cum bine a zis d-l Kalinderu ; 2) Regulamentarea premiilor, care se impune mai mult și mai grabnic, pentrucă lucrarea Comisiunii premiilor revine în fiecare an. Aceasta din urmă are și ea două părți : una de formă și de amănunte, și alta de fond și de principiu. În cea dintâi vor intrà chestiuni ca cea ridicată de d-l Negruzzi; în a doua vor trebuì să intre principii generale, cum ar fi de exemplu mijlocul prin care să se stăvilească năvălirea la premiile Academiei a unor scrieri nu numai lipsite de ori ce valoare, dar cari constituesc o rușine pentru literatura noastră. D-l Sturdza crede că este bine ca puncte de această natură să le rezolve mai întâiu Comisiunea.

D-l *N. Quintescu* zice că d-l Maiorescu nu și-a precizat nemulțumirea, căci prestigiul Academiei și necesitățile literaturii, de cari d-sa ne-a vorbit, sunt ceva vag. Răul constatat la acordarea premiilor se poate oare el îndreptà prin modificări de regulament? Crede că nu, căci răul stă în educațiunea noastră și nu se poate învinuì Comisiunea premiilor că nu e destul de imparțială. D-sa a fost de multe ori membru în Comisiune și a lucrat în sânul ei conștiințios. Răul se va îndreptà dela sine cu timpul.

D-l *I. Kalinderu* observă că d-l Quintescu se înșală în ceeace privește chestiunea ridicată de d-l Maiorescu. Am aci procesul-verbal al ședinței, în care și-a dat d-l Maiorescu demisiunea, și din cetirea cuvântării de atunci a d-lui Maiorescu, se vede că d-sa s'a plâns nu numai de fondul chestiunii acordării premiilor, ci și de forma ei. Chestiunile de formă sunt de pildă ca acelea: dacă o lucrare a obținut în sânul Comisiunii premiilor unanimitatea voturilor, mai poate fi ea respinsă de plenul Academiei? dacă un premiu oarecare se poate divide în mai multe sau mai puține părți? și altele de acest fel, cari astăzi nu sunt reglementate. Iată dar că multe din neajunsurile ce întâmpinăm se pot înlătură prin reglementare, și de aceea e necesar un regulament special al acordării premiilor.

— Propunerile Secțiunii se aprobă.

— Discuțiunea se închide și se decide să se convoace Comisiunea pentru revizuirea Statutelor și Regulamentelor pentru ședința viitoare.

ȘEDINȚA DELA 9 DECEMVRIE 1905.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *Gr. Ștefănescu* zice că, din cetirea procesului-verbal al ședinței precedente, vede că s'a luat o deciziune contrară regulelor și obiceiurilor de până acum, aceea de a nu se tipărì în *Anale* raportul făcut în sânul unei Secțiuni asupra unei lucrări recomandate spre a fi publicată D-sa protestează în contra acestei măsuri. Scopul trimiterii unei lucrări în cercetarea Secțiunii este ca ea să fie examinată și Secțiunea să-și dea părerea, dacă merită sau nu să fie tipărită în publicațiunile Academiei. Raportorul special și însăș Secțiunea, chiar recomandând o lucrare spre publicare, își pot face rezervele lor față cu unele teorii sau afirmări ale autorului, pentru cari îi lasă lui personal răspunderea științifică. De aceea aceste rapoarte și proceseverbale trebue să fie publicate, cum s'au publicat și până acum. Observațiunile d-lui Quintescu din ședința trecută asupra raportului cetit de d-l Ștefănescu în secțiune despre lucrarea d-lui Simionescu sunt nepotrivite, pentrucă raportul afirmă numai rezervele necesare ale raportorului.

D-l *N. Quintescu* nu intră în fondul chestiunii, pentrucă nu este de competența sa. Observațiunea făcută aveà de obiect numai lipsa de claritate a raportului, în care pare a fi o contrazicere. D-sa ar fi dorit numai o modificare de formă în raport spre a se înlătură contrazicerea.

D-l *I. Bianu* observă că chestiunea ridicată de d-l Ștefănescu este rezolvată prin art. 35 din Regulamentul general, unde se spune că în *Anale* se

tipăresc și procesele-verbale ale Secțiunilor «împreună cu actele anexe.» Deciziunea din ședința trecută nu puteà și nici nu aveà de scop a călcà acest articol din Regulament, ci să afirme numai ca raportul d-lui Ștefănescu să nu se tipărească «în fruntea scrierii d-lui Simionescu,» ceeace de altfel nici nu s'a obișnuit până acum la Academie. În ședința trecută s'a mai vorbit ca să nu se tipărească în *Anale* rapoartele prezentate în Secțiuni, cari conchid la nepublicarea unor lucrări. Aceasta rămâne însă să se hotărască în sesiunea generală, fiind o modificare în textul regulamentului.

D-l Președinte *I. Kalinderu* amintește că în ședința trecută s'a cetit raportul prezentat Secțiunii științifice de d-l Ștefănescu și că d-l Quintescu a observat o contrazicere între premisele și concluzia acelui raport. Toți membrii prezenți au fost de părere că nu este bine să se tipărească acel raport în fruntea lucrării d-lui Simionescu De acolo s'a ridicat chestiunea inconvenientului ce este de a se publicà rapoarte, cari motivează propuneri de respingere dela tipărire a unor lucrări prezentate de membrii corespondenți, și membrii prezenți au aprobat acest mod de a vedeà. Rămâne deci natural ca această măsură să fie consemnată într'o deciziune reglementară a Academiei. Raportul d-lui Ștefănescu se va publicà natural la locul lui în lucrările Secțiunii.

D-l *Dr. C. Istrati* zice că chestiunea merită să fie considerată din punct de vedere mai înalt. Când se prezentă lucrări spre publicare dela membrii corespondenți sau dela alți învățați, să le primim cu bucurie, să le examinăm cu bunăvoință și, dacă sunt lucrări de valoare, să le tipărim în publicațiunile noastre, lăsând autorului răspunderea științifică în înțelesul strâns al cuvântului. Academia nu iea și nu trebue să iea răspunderea teoriilor și faptelor științifice afirmate de învățați serioși sub numele lor. Secțiunile să spună deci scurt, dacă recomandă sau nu o lucrare spre publicare. Când vreunul dintre noi are rezerve științifice de făcut, să le facă sau în lucrările sale, sau în note speciale.

D-l *I. Kalinderu* observă că d-l Istrati face o propunere, care are tendința unei modificări de regulament, și va trebui să se țină samă de dânsa, când se va face lucrarea de revizuire a Regulamentului.

— Incidentul se închide.

Dela Facultățile de drept și de litere dela Aix-en-Provence se primesc întâiele trei fascicule din *Analele* lor (Ianuarie-Septemvrie 1905), cerându-se schimbul cu publicațiile Academiei.

— Se decide a se trimite în schimb *Analele*.

D-l *I. Kalinderu* aduce la cunoștință că în ziua de 6 Decemvrie s'a făcut la școala primară «C. A. Rosetti» împărțirea hainelor la copiii din capitală de către Societatea «Ajutorul elevilor săraci,» căreia Academia i-a dat și

anul acesta suma de 2.000 lei, prevăzută în testamentul răposatei Maria General Carp. D-l Kalinderu a asistat, ca şi anul trecut, în numele Academiei şi a ţinut şi o mică cuvântare, în care, între altele, a adus omagii memoriei răposatei şi fundatorului Societăţii, D-rului Sergiu.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DIN 16 DECEMVRIE 1905.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

De la d-l I. P. Teodoru se primeşte reproducerea fotografică a unui portret, ce ar reprezentà pe Tudor Vladimirescu şi al cărui original se află la d-sa.

D-l *C. Erbiceanu* dărueşte un volum manuscris de extrase, făcute şi traduse de d-sa, din Atanasie Comnen Ipsilant, spre a se păstrà în colecţiile Academiei şi a servì studiilor istorice viitoare.

D-l Preşedinte exprimă mulţumirile Academiei d-lui Erbiceanu pentru interesul neîntrerupt ce arată Academiei.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* face darul arătat în următoarea scrisoare:

«Am onoare a vă înaintà acì alăturat suma de Lei 600 (şase sute), cu rugarea să binevoiţi a o pune la dispoziţia Direcţiunii Institutului Otteteleşanu, spre a cumpărà câte ceva la fiecare elevă, după cum va crede de cuviinţă.

«Făcând copilelor acest mic dar de sf. Sărbători, ca în toţi anii, îmi place a sperà că modesta mea atenţiune va fi pentru dânsele un nou îndemn la purtare bună şi la silinţă la învăţătură.»

D-l Preşedinte *I. Kalinderu,* anunţând încetarea din viaţă a membrului onorar al Academiei Alfred Rambaud, zice:

«La 10 Noemvrie a. c. a încetat din viaţă, la Paris, distinsul istoric francez *Alfred Rambaud,* în etate de 63 de ani, membru onorar al Academiei noastre dela 23 Martie 1895.

«Defunctul a fost profesor de istoria modernă şi contemporană la Facultatea de litere a Sorbonei, membru al Academiei de ştiinţe morale şi politice din Paris, şi Ministru al Instrucţiunii publice.

«Ilustrul învăţat a scris numeroase opere istorice: L'Empire grec au X-ème siècle; De byzantino hippodromo et circensibus factionibus; La domination française en Allemagne; L'Allemagne sous Napoléon I-er; La Russie épique; Français et Russes, Moscou et Séba-

stopol; Histoire de la Russie; La France coloniale, în colaborare cu alții; Histoire de la civilisation française; Histoire de la civilisation contemporaine en France; Recueil des instructions données aux ambassadeurs de France depuis les traités de Westphalie jusqu'à la Révolution; Histoire générale de la France du IV-ème siècle à nos jours, în colaborare cu Ernest Lavisse.

«A publicat și opere pur literare în «Revue Bleue» și altele: Anneau de César; Mémoires d'un soldat de Vercingétorix; Empereur de Carthage, etc.

«Alfred Rambaud a fost și un filoromân din cei mai înflăcărați. Când a publicat, împreună cu Lavisse, Istoria generală a Europei, s'a adresat la colegul nostru d-l Xenopol, pentru a lucrà părțile relative la istoria Românilor, care astfel a fost prezentată în lumina ce i se cuveniă. Tocmai atunci, apărând cele două volume: *Histoire des Roumains de la Dacie-Trajane*, Paris 1896, Rambaud a scris la această lucrare a colegului nostru o prefață admirabilă, în care sintetizează în chip maestru toate peripețiile, prin cari au trecut destinele poporului român, prefață scrisă cu un avânt și o căldură și într'un stil atât de stălucit, încât alcătuește una din scrierile cele mai interesante ale marelui învățat, iar nouă Românilor ne-a făcut cel mai mare bine, prin recomandarea călduroasă a publicațiunii colegului nostru, care a fost premiată de Academia franceză, onorată cu o subscripție a Ministerului de Instrucție din Franța și s'a răspândit în toată lumea cultă, restabilind adevărul asupra faptelor din cari se alcătuește istoria neamului nostru.

«Pentru însemnătatea activității sale istoriografice, Academia noastră a conferit acum 10 ani ilustrului defunct titlul de membru onorar; acum este natural să exprimăm condoleanțele noastre celor mai deaproape ai lui, prin mijlocirea d-lui G. Haumant, maestru de conferințe la Sorbona, care a binevoit a ne comunică trista știre.»

D-l *I. Kalinderu* prezentă scrierea d-lui Pompiliu Eliade: *Histoire de l'esprit publique en Roumanie au XIX-ème siècle. Tome I. L'occupation turque et les premiers Princes indigènes (1821—1828)*, Paris 1905. Despre această scriere d-l Kalinderu zice:

„Onorați Colegi,

«Scrierea de față a d-lui Pompiliu Eliade, intitulată: *Histoire de l'Esprit public en Roumanie au dix-neuvième siècle*“, e partea întâia a operei ce și-a propus să publice.

«Ea cuprinde 464 pagine, și studiază prima perioadă a secolului XIX, dela 1821 la 1828. Proporțiunile operei sunt dar foarte mari. Semnalăm, dela început, că are un indice desvoltat, dela Aaron Vasile la Zilot Românul, care înlesnește mult cercetările.

«Din prefață e de observat că autorul se declară în deplină contrazicere cu d-l Iorga, în ceeace privește interpretarea generală a Istoriei Române, și în special în privința perioadei Fanarioților sau Domnilor recrutați dintre Dragomani.

«După aceea, în 167 de pagine, se expun faptele politice petrecute dela 1821 până la 1828, adică domnia lui Grigore Ghica în Muntenia și a lui Ioan Sturdza în Moldova, despre care autorul zice (pag. 99) că: Ioan Sturdza a fost un Domnitor mult mai bun decât îl arată istoricii, pe când Grigore Ghica, din contră, ar fi fost lăudat de istorici pe nedrept. Amândoi însă erau ignoranți (pag. 101).

«D-l Eliade se desparte de d-l Iorga și în ceeace privește utilizarea rapoartelor consulilor cari, după cel din urmă, n'ar fi posibilă, pe când autorul nostru crede că, cu obișnuitele precauțiuni istorice, pot fi de folos.

«Partea aceasta a volumului se termină cu convențiunea dela Akerman, 7 Octomvrie 1826, și cu expunerea rolului lui Minciaky și al trimișilor ruși, dela acel tratat până la 25 Aprilie 1828.

«Firul conducător în această parte, ca și în a doua, este influența franceză.

«Vorbind de Mihail G. Sturdza (Domn în Moldova dela 1834 la 1849), d-l Eliade spune: «Nu se poate dar zice că elevii foștilor «emigrați ai revoluțiunii n'au învățat dela profesorii lor decât limba «ce vorbesc. Influența franceză a fost mult mai tare asupra lor. Toată «Franța a regimului vechiu a pătruns în inima lor, Franța regalistă «și religioasă.»

«D-l Eliade afirmă că cei franțuziți sunt conservatorii, pe când liberalii nu știau franțuzește. «Conservatorii cunosc toți foarte bine, «mai bine decât ar fi de așteptat, limba franceză; ei nici nu se gân«desc să întrebuințeze altă limbă, cugetă franțuzește, comunică chiar «adesea între ei în limba franceză.»

«La constituționali și liberali, lucrurile se petreceau altfel; ei nu știau toți limba franceză. Se pot număra acei dintre ei, cari o cunosc, dar sunt toți pătrunși de spiritul francez cel nou. Cei doi Carp, Petre și Nicolae, liberali ai timpului, nu știau franțuzește; de sigur nici boierii Stavru, Buzdugan, Istrati, Mere-Acre, etc.

«Un fapt curios este că mulți socotiau la noi, că Congresul din

Verona se va ocupà cu Principatele şi le va îndreptà soarta. Când s'a ştiut cu siguranţă, că nu va face aceasta, s'a simţit o mare dezamăgire.

«D-l Eliade conchide că perioada dela 1821 la 1828 a fost plină de agitaţiuni sufleteşti, şi că caracterul ei deosebit este că ne arată pe Români scoşi, câtva timp, de sub înrâuririle directe ale străinătăţii, sau lăsaţi la puterile lor, cum s'ar zice. Iar Regulamentul Organic, care rămâne însă să-l studieze într'un volum ulterior, nu i se pare ceva aşà de admirabil, cum se zice dela un timp încoace; după părerea d-sale, Ruşii n'au făcut decât au prefăcut în lege ceeace vruseră de nenumărate ori boierii.

«Partea a doua din această lucrare, despre Spiritul public în România în al XIX-lea veac, se compune din trei capitole. Primul, de 50 de pagine, e consacrat cunoscutului boier Constantin Golescu, «primul Român modern». Puţinii cari au cetit darea de samă a călătoriei sale, scrisă de acesta pentru luminarea neamului său, vor găsì o analiză făcută cu călduroasă simpatie, care le va deşteptà plăcute amintiri. Ceilalţi vor face cunoştinţă cu una din cele mai plăcute producţiuni ale literaturii noastre renăscânde.

«Al doilea capitol, de vreo 60 pagine, analizează starea de spirit a tinerilor români, cari se aflau pentru învăţătură în străinătate, mai ales la Paris; uimirea lor văzând oceanul de lucruri de învăţat; alcătuirea lor din două grupuri: unul de boieri tineri, familiarizaţi de acasă cu limba franceză, altul de bursieri ceva mai în vârstă, cari o învaţă la Paris. Ne arată planurile de îndreptare ce făceau cu toţii pentru ţara lor, formarea clasei bonjuriştilor şi cum Constantin Filipescu vorbià în 1828 de instrucţiunea poporului, de monarhie ereditară şi de independenţa României.

«Literatura e studiată la fine în poezia lirică, genul dramatic, nuvele şi romane, descrieri de călătorie traduse. Autorul relevează cu drept cuvânt curajul, cu care un traducător anonim, care ar fi Golescu, traduce — după ediţiunea franceză — relaţiunea Inglezului Thornton, deşi acesta e foarte aspru pentru noi, pe motivul «că trebue să ştim tot răul ce se zice despre noi, pentru ca să ne îndreptăm». În anii 1821—1828 s'au scris şi s'au tradus multe scrieri religioase şi filozofice. D-l Eliade prinde pe Eufrosin Poteca cu un lung plagiat din Missillon şi declară cu toate acestea—şi are dreptate—că aceasta nu scade valoarea proprie şi originalitatea lui Poteca (pag. 341).

«Mersul limbii române spre perfecţionare, îmbogăţirea ei, sunt no-

tate cu grijă, și se recunosc marile merite ale lui Eliade în această privință.

«În literatură, influența franceză e și mai mare decât în domeniul ideilor politice și sociale, și d-l Pompiliu Eliade o notează la fiecare pas. Influența aceasta n'a împiedicat, ci a întărit și a încălzit sentimentul național, care întipărește cu caracterul său epoca, și care ne suflă tuturor acel mare optimism ce se observă în toate perioadele de renaștere.

«Autorul recunoaște (pag. 382) că încercările în versuri sau în proză dela 1820 până la 1830 sunt foarte slabe, absolut vorbind; au însă o însemnătate mare, pentrucă sunt începutul, baza scrierilor mari, și pentrucă sunt dovada trebuințelor estetice ale părinților noștri. D-l Eliade întrebuințează expresiunea: «generațiunea «dela 1820 la 1830»,—aceasta nu poate să fie decât o scăpare din vedere, căci 10 ani sunt o perioadă prea scurtă pentru o generațiune.

«O mare parte din faptele clasate de d-l Eliade erau cunoscute; n'avem însă până acum nici o scriere unde le-am fi găsit adunate; d-sale îi revine meritul de a fi adunat elementele cunoscute și de a fi făcut din ele, împreună cu altele, găsite de dânsul, o icoană vie, o evocare plăcută și duioasă a aurorei renașterii noastre naționale și literare.

«Cartea d-lui Pompiliu Eliade se cetește cu plăcere; desele citațiuni, mari și mici, ce dă, ajută pe străini a-și da samă de persoanele și de lucrurile de cari tratează, și sper că vor îndemnà pe cetitorii români a recetì scrieri cari nu merită să se șteargă din amintirea noastră.

«Regret că ocupațiunile mele m'au făcut să întârziez a prezentà această carte Academiei, precum m'a rugat autorul, pe care-l felicit călduros, făcând vii urări pentru ca să ne dea urmările promise, fără cari ea n'ar rămâneà decât un tors, care ar indicà ce ar fi putut să fie corpul întreg.

«Mai țin a amintì că lucrarea aceasta nu e cea dintâi a autorului. D-l Pompiliu Eliade, care este un distins absolvent al Școalei Normale din Paris și un conferențiar aprețiat, studiind literatura noastră sub punctul de vedere al influenței franceze, a dat la iveală și alte scrieri de merit: «De l'influence française sur l'esprit public en Roumanie», «Grégoire Alexandresco et ses maîtres français», «Les premiers Bonjouristes».

«A mai publicat: «Causeries littéraires» în trei volume, «Filozofia lui La Fontaine» și «Ce este literatura», cari au fost bine primite de publicul nostru cetitor.»

Dela Î. P. S. S. Părintele Mitropolit Partenie al Moldovei şi Sucevei se primeşte cererea de a se dărui pentru biblioteca Mitropoliei publicaţiunile Academiei.

— Se decide a se dărui toate publicaţiunile.

D-l *A. D. Xenopol* ceteşte comunicarea sa despre: *Cauzalitatea în faptele de succesiune.*

ŞEDINŢA DELA 23 DECEMVRIE 1905.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *I. Kalinderu* face darul arătat în următoarea scrisoare:

«Îmi permit a vă înaintà odată cu aceasta: 90 exemplare din cărticica «*Liturgia bisericii ortodoxe*», apărută de curând în Biblioteca populară a Administraţiunii Domeniului Coroanei, pe cari le ofer elevelor Institutului Otteteleşanu, bibliotecii Institutului şi şcoalei din Măgurele.»

Dela d-na Carlotta Bozzola văduva Ceradini din Milano se primesc operele soţului său Dr. Giulio Ceradini, în două tomuri, Milano 1906.

D-l *Dr. C. I. Istrati* prezentă marca Expoziţiei generale române din 1906, exprimând dorinţa să se aplice pe toată corespondenţa Academiei.

D-l *Sp. Haret* prezentă un proiect de regulament pentru Şcoala Tache Anastassiu din Călmăţuiu, întocmit de învăţătorul I. G. Popa dela acea şcoală.

— Se recomandă Comisiunii speciale a Fondului Tache Anastassiu.

Dela Secţiunea ştiinţifică se primeşte propunerea de a se tipări în *Anale* scrierile: *Plantele Wallisneria spiralis şi Wolffia arrhiza în România* de Z. C. Panţu şi *Spirochaete pallida Schaudinn în sifilisul ereditar* de d-l Dr. C. Levaditi.

— Propunerea Secţiunii se aprobă.

ȘEDINȚA DELA 13 IANUARIE 1906.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *Dr. V. Babeș* dăruește 100 lei, pentru a se cumpără materialul necesar din care elevele școalei Otteteleșanu să croească rufăria destinată a servì ca o mică zestre pentru o elevă care se va mărità.

D-l Președinte exprimă d-lui Dr. Babeș mulțumirile Academiei pentru interesul ce arată elevelor Institutului Otteteleșanu.

Dela Ministerul Instrucțiunii publice se primește volumul format din: *Dări de samă de mersul școalelor elementare și inferioare de agricultură și de rezultatele obținute cu diferite culturi pe anul școlar 1901—1902*, București 1904.

Dela d-l P. Gârboviceanu se primesc în dar două volume manuscripte românești: *Paraclisul lui Grigorie Decapolitul*, scris la 1836, și *Învățături la ispovedanie*, scris la 1827, precum și un manuscript grecesc: *Prescurtare de fizică* de Neofit Duca.

Dela d-l G. C. Sturza (Seucești) se primesc scrierile sale: *Mecanica aplicată. Tăria materialelor*, București 1905, și *Despre cerc*, București 1905.

Dela d-l I. Borcea, fost bursier al Fondului Adamachi pentru studiul zoologiei descriptive la Paris, se primește scrisoare de mulțumire pentru sprijinul ce a avut dela Academie și lucrarea prezentată ca teză de doctorat: *Recherches sur le système uro-génital des Elasmobranches.*

D-l *St. C. Hepites* cetește o comunicare despre: *Bolidul dela 1 Ianuarie 1906 st. n. în România.*

Dela Comitetul întocmit la Facultatea de științe din Iași pentru a sărbătorì aniversarea vârstei de 65 ani a d-lui *P. Poni* se primește invitare la această serbare, care se va face la 15 Ianuarie curent.

— Se decide ca d-l Secretar general *D. Sturdza* să reprezente Academia la acea serbare.

Dela Secțiunea științifică se primește propunerea de a se tipărì în *Anale* lucrarea d-lui *St. C. Hepites: Materiale pentru sismografia României. XII. Seismele din anul 1905 st. n.* și a d-lui I. St. Murat: *Preciziunea în cântărire.*

— Propunerea Secțiunii se aprobă.

Dela Secţiunea istorică se primesc propunerile de a se publicà în *Anale* scrierile: 1) *Note genealogice şi biografice despre familiile Buhuş şi Rosetti* de Radu Rosetti; 2) *Coloniile române din Bosnia* de Teodor Filipescu, şi 3) *Câteva manuscripte şi documente din ţară şi din străinătate relative la istoria Românilor. Seria II*, de d-l N. Iorga.

— Propunerile Secţiunii se aprobă.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 20 IANUARIE 1906.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela d-l *I. Kalinderu* se primeşte darul arătat în următoarea scrisoare:

«Am plăcerea a vă trimite pentru elevele Institutului «Otteteleşanu» dela Măgurele încă:

15 exemplare din cărticica «*Liturgica Bisericii ortodoxe*», care a apărut de curând în Biblioteca populară a Administraţiunii Domeniului Coroanei.

«Mai adaog:

1 termometru pentru aula Institutului,
2 tablouri reprezentând pe M. S. Regele,
2 » » » M. S. Regina,
2 » » » Ştefan cel Mare,
2 » » » Botezul A. S. R. Prinţului Nicolae,
cu rugarea a dispune să se trimită toate d-lui Director spre a le aşezà unde va crede de cuviinţă.»

Dela d-l Vasile C. Livianu se primesc în dar mai multe manuscripte, caiete cu note, cărţi adnotate, rămase toate dela răposatul V. Conta, precum şi patru diplome de studii ale aceluiaş şi 17 corespondenţe adresate lui de diferiţi învăţaţi.

— Se decide a se exprimà d-lui Livianu viile mulţumiri ale Academiei pentru acest dar preţios.

D-l *Dr. C. Istrati* dărueşte pentru colecţiunile Academiei o reproducere în facsimile şi o fotografie a hrisovului lui Ştefan cel Mare dela 1485 (6994) Septemvrie 14, precum şi o scrisoare pastorală adresată de Veniamin Costache, ca Episcop al Romanului, către clerul acelei eparhii; circulara este tipărită, dar poartă subscrierea originală a Episcopului.

D-l *Dr. Istrati* zice cu această ocaziune, că din toate părţile primeşte pentru Expoziţiune preţioase obiecte rămase din trecutul ţerii. D-sa va sfătuì şi va stărui ca din aceste obiecte cât mai multe să fie dăruite Academiei, spre a se pastrà în colecţiunile sale.

Dela d-l A. Papadopulo Kerameos din St. Petersburg se primesc în dar diferite publicaţiuni de ale sale.

— Se decide a se exprimà dăruitorului mulţumirile Academiei.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* prezentă scrierea d-lui Gab. Gr. Băleanu: *Fonetica limbii române aşezată pe baze fiziologice*, Iaşi 1906. Despre această scriere d-l Kalinderu zice următoarele:

«Din chiar adresa sau petiţiunea d-lui Gab. Gr. Băleanu se vede că n'are pregătirea neceseră, spre a se ocupà cu folos de chestiunile privitoare la fixarea ortografiei române şi la stabilirea pe baze fiziologice a foneticei române, căci exprimă dorinţa ca să se facă un dicţionar latin, care «afară de expresiunile şi formele din limba literară, să cuprinză îndeosebi şi expresiunile şi formele limbii latine rustice, întru cât ar fi cu putinţă după scriitorii romani respectivi». Nu ştie prin urmare că există mai multe dicţionare de acest fel.

«Impresiunea aceasta e confirmată de etimologiile din scrierea d-lui Băleanu, ca: *opintesc* din *operam dare* (pag. 19) şi *neghiob* din *nequam globus* (pag. 23).

«D-l Băleanu nu-şi prezentă scrierea la premiu; d-sa doreşte ca Academia s'o scoaţă într'o ediţiune, care să se răspândească în toate părţile şi păturile societăţii române, vânzându-se cu un preţ minim. Cred că nu i se poate îndeplini această dorinţă.»

Arhiepiscopul catolic din Bucureşti Monseniorul Raymond Netzhammer exprimă prin scrisoare dorinţa să se dea publicaţiunile Academiei pentru biblioteca Arhiepiscopiei.

— Se decide a se dărui toate publicaţiunile.

Dela Părintele Placid de Meester, profesor la Colegiul grec din Roma, se primesc câteva publicaţiuni relative la slujba bisericească greacă, editate la Roma de diferiţi Părinţi Benedictini. Părintele de Meester, în numele Colegiului grec Sf. Atanasie, exprimă dorinţa să se dea publicaţiunile Academiei bibliotecii acestui Colegiu, promiţând a trimite în schimb Academiei diferite publicaţiuni cari se vor face acolo.

— Se decide a se trimite în dar toate publicaţiunile.

D-l *D. Sturdza* aminteşte că în şedinţa precedentă a primit sarcina şi onoarea de a reprezentà Academia la serbarea organizată la Iaşi în onoarea d-lui coleg *P. Poni*, cu ocaziunea împlinirii etăţii de 65 de ani şi de 40 ani de profesorat. Cu această ocaziune, profesorii Facultăţii de ştiinţe din Iaşi au luat iniţiativa întemeierii unui fond cu numele colegului pentru ajutorarea studenţilor săraci. Ser-

barea a fost frumoasă și înălțătoare. Nici odată n'am văzut la noi o sărbătoare culturală și curat științifică ca aceasta, în care s'au adus colegului nostru omagii de mulțumire și recunoștință pentru activitatea sa din partea colegilor și din partea foștilor și actualilor săi elevi. Nu a fost numai o sărbătorire personală pentru d-l Poni, dar s'a sărbătorit știința și munca științifică spre marea bucurie și înălțare sufletească a unui numeros și ales public. În numele Academiei d-l Sturdza a rostit următoărele cuvinte la serbarea dela Universitate:

«*Scumpe coleg,*

«Serbăm astăzi, în aula Universității din Iași, munca neobosită a Domniei Voastre, în timp de patru decenii. Ocupați în această universitate o situațiune superioară. Sunteți un stâlp puternic al Academiei Române. Contribuiți a legà România de mișcarea culturală a lumii. Munca voastră neadormită cuprinde partea științifică și partea sufletească a progreselor neamului românesc.

«Statornicia cu care ați urmărit înaltul țel, căruia ați devotat viața voastră, a dat roade necontestate. Vă vedeți înconjurat în momentele de față de bătrâni și de tineri învățați, cari vă aduc prinoasele unei recunoștințe sincere.

«Sunt însărcinat să vă prezent felicitările cele mai călduroase și cele mai vii ale Academiei Române în această zi însemnată pentru Domnia Voastră și pentru noi toți.

«Dumnezeu să vă păstreze încă lung timp în plină vigoare, ca să ajutați mai departe la întărirea și la prosperarea patriei.»

La masa de sară, d-l Sturdza a rostit următoarea cuvântare:

«*Domnilor,*

«Bătrânii iubesc să vorbească despre trecut, căci trecutul e învățător și povățuitor al viitorului.

«Ca unul din cei bătrâni ai acestui ospăț frățesc, dat în onoarea jubilarului nostru mult iubit și venerat, îmi va fi îngăduit să vorbesc de trecut în legătură cu prezentul și viitorul.

«Nu voiu vorbì de un trecut îndepărtat, nici voiu fi prea lung în cuvântarea mea: Dar de vreme ce am pășit peste pragul de șaptezeci de ani, pot să vă întrețin de cele petrecute în secolul trecut.

«Mă veţi întrebà: de ce cuprind în vorbirea mea acest secol? Răspund; pentru că el este *secolul renaşterii noastre naţionale* şi că de această renaştere se ţine şi serbarea noastră de astăzi.

«În curînd, la finele anului 1908, se vor împlinì o sută de ani, de când Napoleon cel Mare anunţă Corpurilor Legiuitoare ale Franciei ca fapt îndeplinit, că Împăratul Rusiei a încorporat imperiului său Principatele Moldova şi Valahia.

«Situaţiunea politică a Principatelor Române înainte de un secol erà de a fi încorporate.

«Astăzi Regatul României e un factor în mişcarea politică europeană şi între Rusia şi România domnesc relaţiuni de sinceră prietenie.

«Cum s'a produs această mare schimbare? Două cauze i-au dat naştere: evenimente cari au sguduit lumea şi redeşteptarea neamului românesc.

«Voiu vorbì despre cele patru fapte decisive, cari stau ca pietre de hotărnicie în mersul acestei schimbări ascendente.

«La începutul secolului al XIX-lea situaţiunea internă a Imperiului Otoman a atras interesul şi simpatia lumii culte asupra poporului grecesc din Peninsula Balcanică. Răscularea Grecilor a aflat un răsunet şi un sprijin în toată Europa, care de secoli se adapă la izvorul bogat al literaturii şi artei vechilor Eleni.[1]

«Din Iaşi a dat Ipsilanti semnalul răscoalei. În casa în care este acum şcoala militară din Iaşi, s'au cusut steagurile ce s'au desfăşurat pentru liberarea Greciei.

«O mişcare analoagă, dar slabă şi fără ajutor de undeva, se ivì în Moldova şi în Oltenia. Domnul Tudor cu pandurii lui s'a pus în capul unei mişcări naţionale, pentru a scăpà Principatele Române de domnia funestă a Fanarioţilor; iar Alexandru Beldiman a fost cântăreţul durerilor şi suferinţelor acelor timpuri şi cântăreţul speranţelor pentru viitor.

«Nu au trecut trei decenii şi Europa fu adânc sguduită în 1848 în partea internă şi socială a vieţii popoarelor. În orientul european acest vârtej a cuprins numai poporul român, celelalte popoare rămânând «în adormire şi în nemişcare», pentru ideile cari deschideau calea la nouă progrese culturale.

«Popoarele occidentale concretizau mişcarea lor în cuvintele: libertate, egalitate, fraternitate. Românii cereau ridicarea apăsării interne, guvern liberal, rezolvirea problemelor sociale, cari opriau pe loc desvoltarea noastră.

«Mișcarea românească nu a uzat de acte violente, ci s'a sprijinit pe ideile umanitare, cari se așezau ca necesități neînlăturabile ale vieții popoarelor.

«După cinci ani a izbucnit un răsboiu mare european, răsboiul Crimeei, care a pus iarăș în chestiune existența Principatelor române. Bărbații devotați neamului și patriei urmăriră atunci mai departe realizarea problemei redeșteptării poporului românesc, muncind din toate puterile spre a legà interesele românești de interesele popoarelor mari sfărâmate, dar năzuind și ele spre unitate.

«Atunci răsună în Congresul de Paris vocea Angliei, care cereà să se consulte poporul românesc din Moldova și Valahia asupra viitoarei lor constituiri.

«Sub aceste auspicii s'au semnat Tractatul de Paris din 1856 și Convențiunea din Paris din 1858.

«Sub auspiciile acestor două acte internaționale, Divanurile ad-hoc din 1857 au emis voturile pentru unirea Moldovei și Valahiei într'un Stat constituțional cu o domnie ereditară dintr'o tulpină Princiară europeană, și s'a ales în 1859 un singur Domn pentru amândouă țerile.

«Astfel s'a înjghebat Unirea Principatelor, admisă însă numai timporar, cu rezerve pentru viitor.

«Rămâneà numai România legată de Imperiul Otoman. Această grea chestiune se rezolvì în timpul unei nouă conflagrațiuni europene a răsboiului din 1866.

«Acest răsboiu a dat ocaziunea de a constituì definitiv Statul român modern.

«Voturile Divanurilor ad-hoc luară ființă în toată întregimea lor.

«România, recunoscută de toată lumea ca Stat independent, încredință conducerea destinelor ei Principelui Carol I și dinastiei sale.

«Curând se proclamà Independența Statului român dela Dunărea de jos și în urma unui răsboiu victorios s'a pus coroana de oțel pe capul fundatorului României independente și a dinastiei române, a învingătorului dela Plevna.

«Iată cele patru fapte decisive, din cari și prin cari s'a ridicat Regatul României; aceste fapte s'au îndeplinit toate de noi înșine și prin noi înșine, pricepând constelațiunile generale ale Europei, profitând de dânsele cu agerime și agitați de marile curente istorice ale năzuințelor poporului italian și poporului german spre unitatea lor națională.

«Toate aceste fapte constitue actele renașterii noastre naționale. Indată ce am fost deslănțuiți de apăsarea ce multe secole a zăcut

pe noi, flacăra geniului românesc a spart pătura deasă de cenușă care o acoperià, înălțându-se, ca flacără dătătoare de viață, spre cer.

«Suntem recunoscători tuturor celor mari și mici, cari ne-au dat ajutor; dar să fim totdeauna conștienți, că dacă s'a adeverit în noi — virtus romana rediviva, — aceasta este rezultatul muncii și activității a însuș poporului român.

«*Renașterea politică* a tras după sine *renașterea culturală.*

«Ne-am pus cu încetul în legătură cu Europa cultă, dar în fine ne-am pus în legătură cu ea. Această legătură a fost foarte greu de strâns, căci valoarea originii noastre nu pătrunsese încă în convețuirea generală a altor popoare; iar separațiunea poporului românesc de lumea cultă dăinuise atâtea secole, încât eram aproape necunoscuți.

«Nu a fost ușor, ci foarte greu, ca pe ruinele timpurilor trecute să ridicăm o clădire nouă, clădirea Statului român modern. Nu a fost ușor, ci foarte greu, ca în acelaș moment în care ridicam noua clădire a Statului, să ne ocupăm tot atât de intensiv și de așezământul nostru cultural.

«Serbarea noastră de astăzi este încă o dovadă cât de rodnică a fost munca noastră eroică din secolul trecut, suindu-se continuu în sus spre culmea înaltă, spre care cu credință și cu dragoste năzuim.

«Nu mai e astăzi pentru noi vorba de putere de rezistență a neamului, ci de putere creatrice.

«Serbarea inimoasă de astăzi, care a început cu lauda laureatului nostru Petru Poni, se termină într'o serbare a progresului nostru în direcțiunea culturii sufletești. Aceasta este o dovadă vie și înălțătoare, că pășim înainte în desvoltarea noastră culturală.

«Toate câte le-am spus se dovedesc prin un fapt, și anume că Poni a muncit o viață întreagă, pentru a crește bărbați muncitori și vrednici, bărbați în cari națiunea poate aveà încredere și cari au încredere în națiunea din care au ieșit.

«Să trăească dar mulți ani iubitul nostru amic Petru Poni, demnul reprezentant al renașterii noastre naționale, politice și culturale.»

Masa s'a sfârșit prin următoarea cuvântare pronunțată de d-l Sturdza:

Domnilor,

«S'ar cuvenì ca marea serbare de astăzi să se termine cu inimoasa cuvântare a scumpului și veneratului nostru jubilar — Petru Poni.

«Domnia-sa mi-a învoit însă, ca celui mai bătrân dintre Domniile Voastre, să trag concluziunea și învățătura ce reiese pentru noi toți din această zi memorabilă.

«Ziua de astăzi nu se termină ca o serbare a activității de patruzeci de ani a lui Petru Poni, ca bărbat al științei și ca bărbat al școalei, ca patriot luminat și ca om de bine. Ziua de astăzi are o semnificare mai mare pentru noi, cari am participat la dânsa, ca și pentru țara întreagă.»

«Ea este o manifestare călduroasă și măreață a produsului stării noastre culturale, o dovadă că renașterea s'a îndeplinit și în sfera sufletească a existenței noastre.

«Am asistat în Germania la multe manifestări culturale și înălțătoare în cercuri de bărbați de știință și în cercuri de bărbați de Stat; dar nu-mi aduc aminte să fi văzut o adunare, în care cugetările cele mai intime ale vieții omenești să fi aflat o expresiune mai frumoasă, ca în întrunirea noastră de astăzi.

«Nu am sărbătorit numai pe jubilarul nostru, ci el din înălțimea catedrei sale ne-a desvălit păturile inimii sale calde. El a făcut, cum ne-a zis, spovedania sa; a făcut mai mult, ne-a dat ex catedra regulele cele mai înălțătoare pentru rostul activității noastre morale și patriotice.

«Banchetul nostru de astăzi a fost un act de mare însemnătate culturală. El cuprinde o manifestare conștientă a adevărului, că un popor renaște în templul științelor cu rezoluțiunea de a ne face preoți vrednici ai acelui templu. Astfel am sărbătorit știința însăș. Această manifestare e o dovadă vie a evoluțiunii produse în societatea românească de munca culturală desăvârșită până acum.

«S'a vorbit de pericolele, cari ar puteà amenințà școala. Aceste pericole sunt imaginare. Dacă un om nesocotit ar îndrăznì să desființeze cea mai mică școală, poporul întreg se va ridicà, pentru ca în locul ei să se înființeze zecimi de școli. Așà ne răspunde datoria noastră către patrie și neam. De se va aflà un om nesocotit, care să facă o asemenea faptă urîcioasă, poporul întreg se va ridicà pentru a luà măsuri ca să nu mai poată atinge o mână sacrilegă îmmulțirea și îmbunătățirea învățământului nostru primar, secundar, universitar.

«În cât privește Universitatea de Iași, toată suflarea românească va oprì șivoiul apelor distrugătoare, adeverind zicătoarea cea veche: *apa trece, pietrele rămân.*

«Trăinicia neamului românesc depinde de munca curată și neo-

bosită. Ea există. Ziua de astăzi în toate manifestările ei este sigiliul existenţei acestei munci.

«Să nu ne temem de nimica, să păşim cu siguranţă înainte, iar mai ales corpul profesoral de ori ce grad să-şi facă datoria, şi în această direcţiune necontenit să se perfecţioneze. În îndeplinirea îndatoririlor noastre trebue să ne perfecţionăm, căci nu e permis omenirii să stea locului, şi cine nu se suie mereu spre culme şi tot mai sus dela culmea învinsă la altă culme mai înaltă, acela dă îndărăt.

«Să ne despărţim astă sară dela acest ospăţ sufletesc, cu recunoştinţă profundă în inimile noastre, pentru poveţele sufleteşti ce ni le-a dat la toţi, bătrâni şi tineri, scumpul şi veneratul nostru jubilar.

«Dumnezeu să-i dăruească încă ani mulţi, ca să mai crească şi să mai însufleţească multe generaţiuni oţelite cu focul sacru al muncii neobosite şi al cultului adevărului.

«Să trăească Petru Poni, care ne-a dăruit ziua de astăzi! Să trăească încă mulţi şi fericiţi ani!»

D-l *St. C. Hepites* zice că în numele Institutului Meteorologic a luat şi d-sa parte le serbarea dela Iaşi, pentrucă d-l Poni a fost cel dintâiu care a organizat în Moldova observaţiunile pluviometrice şi a consacrat mai mulţi ani observaţiunilor meteorologice în acea parte a ţerii. Cu această ocaziune d-l Hepites a prezentat d-lui Poni o adresă tipărită, din care aduce un exemplar pentru colecţiunile Academiei.

D-l *A. D. Xenopol* ceteşte comunicarea sa despre: *Cauzalitatea în faptele succesive. Partea II. Natura cauzei.*

ŞEDINŢA DELA 27 IANUARIE 1906.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Legaţiunea ţerii din Constantinopole se primeşte comunicarea, că Patriarhul Ierusalimului Damian I a exprimat mulţumiri pentru publicaţiunile cari i s'au trimis de Academie.

D-l *D. Sturdza* prezentă în dar din partea d-lui Eduard Ghica pentru colecţiunile Academiei următoarele 11 hrisoave din Moldova:

(1400—1423/4). Suceava. — Alexandru Vvod Mold. întăreşte stăpânirea lui Toder şi Petru, feciorii lui Ştefan, peste trei sate dela Cârligătură.—Orig., slav, perg.—Cu pecete atârnată.

1459 (6967) Iunie 12. Iaşi.—Ştefan Vvod Mold. întăreşte stăpânirea lui Ion Negoescu, nepotul (нєпот) lui Ivaşco din Sereţel, peste satele Bereşti, Drinjeşti şi Havati, pentru cari a plătit 60 ruble (рꙋбли) sârbeşti.—Orig., slav, perg.—Cu 6 peceţi mici atârnate.

1529 (7037) Martie 5. Vasluiu.—Petru Vvod Mold. întăreşte stăpânirea lui Dragotă peste satul Nejeşti dela Cârligătură, cumpărat dela Petru Vartic şi sora sa Vasca, fiii lui Vartic Diacul.—Orig., slav, perg. —Cu pecete atârnată.—Are şi 1 traducere română veche.

1547 (7055) Aprilie 15. Huşi.—Iliaş Vvod Mold. întăreşte stăpânirea lui Nicoară Paharnicul peste satul Păuşeşti dela ţinutul Cârligăturii.—Orig., slav, perg.—Cu pecete atârnată.

1569 (7077) Iulie 9. Suceava.—Bogdan Vvod Mold. întăreşte stăpânirea lui Dragotă şi Ionaşco şi surorilor lor Marica, Titiana, Rusca, Sofica şi Uliana peste satul Zastovna, rămas dela tatăl lor Şteful. — Orig, slav, perg.—Cu pecete atârnată.

1570 (7078) Iunie 30. Suceava. — Bogdan Vvod Mold. întăreşte stăpânirea lui Pitic Dvornicul despre Doamnă şi soţiei sale Ileana peste jumătate parte din satul Păuşeşti dela ţinutul Cârligăturii.—Orig., slav., perg.—Cu pecete atârnată.—Are şi 1 traducere română.

1574 (7082) Martie 12. Iaşi.—Io(n) Vvod Mold., feciorul lui Ştefan Vvod, întăreşte stăpânirea m-rii Sf. Ilie peste satul Hăsnăşanii dela Cârligătură.—Orig., slav., perg. — Cu subscrierea Domnului cu fiul său Pătru.—Cu pecete atârnată.

1579 (7087) Maiu 28. Iaşi.—Petru Vvod Mold. întăreşte stăpânirea lui Toader, feciorul lui Turcia, preste ţiganii cumpăraţi dela tatăl său Turcia, fostul Pârcălab.—Orig., slav., perg.—Cu pecete atârnată.

1600 (7108) Martie 31. Bârlad.—Eremia Moghilă Vvod Mold. întăreşte stăpânirea Anghelinei şi a surorei sale Iliana, fetele lui Burnar Vornicul, peste satul Lăslăuanii, ce-i pe pârâul Tutovei, pe care sat l-au luat schimb dela Nistor Ureache mare Vornic pentru părţile lor din satul Bilavenţii din ţinutul Hotinului.—Orig., slav., perg.—Cu subscrierea Domnului şi pecete atârnată.—Are şi traducere română veche.

1616 (7125) Octomvrie 2. Iaşi.—Radu Vvod Mold. întăreşte stăpânirea lui Botâş şi fraţilor săi peste moşia din satul Sidasca.—Orig., slav., hârt.—Cu subscrierea Domnului.—Pecetea timbrată căzută.

1636 (7144) Aprilie 14. Iaşi. — Vasilie Vvod Mold. întăreşte stăpânirea lui

Irimie Murguleț și a jupânesei sale Candachia, fata lui Toader Dragotă, și ale altor rudenii ale lor, peste satul Citirenii dela ținutul Cârligăturii.—Orig., slav, perg.—Cu subscrierea Domnului și pecete atârnată.—Are și traducere română veche.

D-l *D. Sturdza* adaoge că darul făcut de d-l Eduard Ghica este unul din cele mai prețioase daruri de documente, pe cari le-a primit până acum Academia.

— Se decide a se exprimà d-lui Eduard Ghica mulțumirile Academiei pentru prețiosul său dar.

D-l *C. Erbiceanu* dăruește pentru Biblioteca Academiei cartea foarte rară: Συνοπτικὴ περιλήψις, tipărită la București la 1789.

D-l *D. Sturdza* prezentă din partea Arhiepiscopului catolic din București scrierea: *Aux Archives vaticanes* de D. Ursmer Berlièr, Bruges 1903.

Dela Academia de științe din St. Louis (Missouri), în America, se primește invitarea de a luà parte la serbarea aniversării de 50 ani dela fundarea ei, care se va face la 10 Martie a. c.

Dela Secțiunea științifică se primește propunerea de a se tipărì în *Anale* lucrarea d-lui *St. C. Hepites: Materiale pentru climatologia României. XXIV. Clima anului 1905 st. n. la București (Filaret).*

— Propunerea Secțiunii se aprobă.

D-l *Sp. Haret* atrage atențiunea Academiei asupra unei comunicări, pe care i-a făcut-o d-l Inginer C. Bunescu dela Ploești, că la Patriarhia din Ierusalem i s'ar fi arătat, între alte obiecte venite în vechime din România, și o carte veche românească de Pidalion scrisă cu mâna, și că ar fi bine ca Academia să cerceteze mai deaproape această informațiune.

D-l *I. Bianu* zice că d-l Haret i-a făcut și d-sale această comunicare și că d-sa a cerut dela d-l Bunescu informațiuni mai precise. Din scrisoarea de răspuns a d-lui Bunescu însă se vede că informațiunea este foarte vagă, d-l Bunescu însuș fiind lipsit de ori ce competință spre a deosebì asemenea lucruri și însuș spune că bibliotecarul călugăr erà cu desăvârșire ignorant; iar despre carte zice că erà Pidalion sau o Cazanie. D-l Bunescu nu spune nici dacă a cetit câteva cuvinte spre a vedeà dacă cartea este scrisă în limba română sau în slavonește. Pe asemenea informațiuni nu se poate începe nici o cercetare. Este natural că o vizită competentă făcută în mănăstirile din Orient de doi învățați români, un elinist și un slavist, ar da bogate rezultate. O asemenea misiune însă ar reclamà mari cheltueli, pe cari Academia în actuala stare a mijloacelor sale nu crede că le poate face.

D-l *I. Kalinderu* este de părere că aceste cercetări s'ar puteà face cu mult folos prin mijlocirea d-lui G. Derusi, Secretarul Legaţiunii din Constantinopole, un tânăr zelos, care are bune relaţiuni în Orient şi în special în Ierusalem.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 3 FEVRUARIE 1906.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *I. Bianu* prezentă pentru colecţiunile Academiei un exemplar aproape complet din *Praxiul (Apostolul)* tipărit de Diaconul Coresi la Braşov pe la 1561—2. Din această preţioasă carte există până acum un singur exemplar cunoscut, care actualmente se află în Biblioteca Academiei, dar care este numai un fragment din întregul volum, pe când exemplarul care se adaoge acum la Biblioteca Academiei este aproape complet, lipsindu-i numai una sau două foi dela sfârşit. Acest preţios exemplar a aparţinut răposatului Ioan Papiu, prepozitul Capitulului episcopal din Gherla, care a făcut dintr'însul câteva comunicări în *Gazeta Transilvaniei* dela Braşov din 1898. Delegaţiunea, aflând despre existenţa acestei preţioase cărţi, a exprimat dorinţa ca ea să fie dată Academiei, fiind un tezaur de limbă veche românească. Răposatul Canonic s'a grăbit a promite să îndeplinească dorinţa Academiei, dar ajungându-l boala şi apoi moartea, a lăsat alor săi însărcinarea de a-i îndeplinì dorinţa şi făgădueala. Venerabilul nostru coleg Părintele Moldovanu a mers în persoană la o rudă a răposatului Papiu, Preotul Ioan Costea, spre a se informà despre soarta cărţii şi a adus-o acasă la d-sa la Blaj, iar în zilele trecute a încredinţat-o d-lui Bianu spre a o prezentà Academiei. Astfel s'a îndeplinit dorinţa Academiei şi a răposatului canonic Papiu şi colecţiunile noastre se îmbogăţesc cu unul din cele mai vechi şi mai rare monumente ale literaturii şi limbii româneşti.

— D-l Preşedinte exprimă recunoştinţa Academiei memoriei răposatului Canonic Ioan Papiu şi mulţumiri călduroase colegului Moldovanu şi Părintelui Ioan Costea pentru bunavoinţa ce au pus spre a îndeplinì dorinţa răposatului. Totodată d-l Preşedinte propune şi se admite ca să se trimită Părintelui Costea mai multe publicaţiuni tipărite de Academie.

D-l *C. Erbiceanu* dărueşte pentru colecţiunile Academiei câteva acte şi manuscripte vechi, între cari se află trei cuvântări scrise de Arhiereul Filaret Scriban, precum şi o broşură tipărită la Viena în 1805, cuprinzând

imnul scris în limba greacă și dedicat lui Constantin Ipsilanti de Polizu Contos.

— D-l Președinte mulțumește d-lui Erbiceanu pentru acest nou și prețios dar.

D-l *Dr. V. Babeș* cetește comunicarea sa : *Asupra microbilor patogeni ai seriei intermediare între bacilul lui Eberth și Coli communis.*

ȘEDINȚA PUBLICĂ DELA 10 FEVRUARIE 1906.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Ministerul Afacerilor străine se primește cartea, *Amintiri din viața militară* de Temistocle cav. de Grecul, Maior i. r., trimisă de autor în dar pentru biblioteca Academiei.

D-l *A. D. Xenopol* cetește partea III a comunicării sale despre: *Cauzalitatea în istorie.*

ȘEDINȚA PUBLICĂ DELA 17 FEVRUARIE 1906.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Comitetul fondului universitar «P. Poni» din Iași se primește volumul: *Profesorului Petru Poni—Omagiu din partea foștilor elevi—4 Ianuarie 1906.* Acest frumos volum are în frunte portretul d-lui Poni și este format din 23 scrieri întocmite de foști elevi ai d-sale. El a fost publicat cu ocaziunea serbării pentru împlinirea vârstei de 65 ani, când s'a inaugurat și fondul care poartă numele său și care a fost strâns prin liste de subscripție tot de foști elevi.

Dela Observatoriul Regal al Belgiei dela Uccle se primește publicațiunea: *Expédition antartique belge—Résultats du voyage du S. Y. Belgica, 1897—1898—1899*, publicațiune făcută cu cheltueala guvernului belgian, din care a apărut până acum 20 fascicule. Una din lucrările de zoologie, aceea despre Cetacee, este făcută de compatriotul nostru Emil G. Racoviță, membru corespondent al Academiei Române.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* aduce la cunoştinţă că membrul Academiei P. S. Sa Episcopul Nicolae Popea- serbează astăzi împlinirea vârstei de 80 ani şi 50 ani de preoţie şi propune să i se trimită următoarea telegramă din partea membrilor Academiei prezenţi la şedinţă :

«Membrii Academiei, întruniţi în şedinţă, se asociază la serbarea zilei de astăzi şi trimit colegului venerat urările lor călduroase, rugând pe Domnul Puterilor să-i dea încă mulţi ani de viaţă şi întărire pentru păstorirea turmei şi înaintarea neamului.»

— Propunerea d-lui Preşedinte se aprobă.

De asemenea d-l Preşedinte comunică Academiei că la 4 Martie a. c. împlineşte vârsta de 75 de ani d-l Camille Chabaneau, distins filolog romanist francez. Mai mulţi filologi germani, francezi şi italieni, în frunte cu profesorul dela Dresda K. Vollmoeller, au organizat sărbătorirea d-lui Chabaneau cu această ocaziune şi publicarea unui volum în onoarea sa. D-l Preşedinte propune ca şi Academia să se asocieze la această serbare printr'o telegramă şi să se înscrie pentru două exemplare din publicaţiunea ce se va face.

— Se admite.

D-l *Dr. G. Marinescu* ceteşte comunicarea sa: *Rolul contagiunii mintale în geneza câtorva boale ale sistemului nervos.*

ŞEDINŢA DELA 24 FEVRUARIE 1906.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela P. S. Sa *Episcopul N. Popea* se primeşte următoarea telegramă: «Primiţi stimaţilor colegi profundele mele mulţumiri pentru colegiala felicitare la ziua mea natală. Dumnezeu să vă ţină la mulţi ani în deplină sănătate.»

Dela d-l Gr. P. Olănescu se primesc în dar pentru colecţiunile Academiei 13 documente istorice din Ţara-Românească dintre anii 1556—1642, dintre cari 9 pe pergament şi 4 pe hârtie.

Dela d-l G. G. Burghele din Dorohoiu se primesc 52 documente istorice moldovene din secolii XVII—XIX, spre a se adaoge la cele dăruite de d-sa până acum.

Dela Părintele Econom I. Antonovici, profesor la Bârlad, se primesc în dar un hrisov original dela Petru Rareș și două traduceri vechi de pe două hrisoave dela Ștefan cel Mare și alta de pe unul dela Vasile Lupu.

— D-l Președinte exprimă mulțumirile călduroase d-lor Olănescu, Burghele și Părintelui Antonovici pentru prețioasele daruri de documente cu cari îmbogățesc colecțiunile Academiei.

Se primește invitare de a participà la al XV-lea Congres internațional de medicină, care se va ținea la Lisabona la 19—26 Aprilie 1906.

— Se pune în vederea membrilor cari ar dorì să iea parte la acest congres.

D-l Președinte *I. Kalinderu* prezintă, pentru cetire în ședință publică și tipărire în *Anale*, scrierea d-lui N. Iorga: *Contribuțiuni la istoria literaturii române în veacurile XVIII și XIX.*

— Se recomandă Secțiunii literare.

Dela Secțiunea științifică se primește propunerea de a se publicà în *Anale* scrierea d-lui Dr. D. Grecescu: *Plantele vasculare ale Ceahlăului până acum cunoscute.*

— Propunerea Secțiunii se aprobă.

PARTEA II.

SESIUNEA GENERALĂ DIN ANUL 1906.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DIN 28 FEVRUARIE 1906.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* declară deschisă sesiunea generală şi zice:

«*Onoraţi Colegi,*

«Sunt fericit că vă pot urà şi de astădată bun venit la sesiunea generală, şi că ne aflăm în număr destul de mare şi voioşi, pentru a lucrà la sporul şi înălţarea culturii noastre naţionale.

«Punând întru aceasta toată râvna, nu facem decât să practicăm iubirea ce fiecare purtăm literelor şi ştiinţei, şi ne împlinim o scumpă datorie către neam, care, răspândit cum se găseşte, nu e legat la olaltă decât prin limba şi cultura comună. Această legătură dintre noi de aici şi fraţii de peste hotare trebue să caute tot Românul s'o întărească, căci ea şi credinţa ne-au susţinut în furtunile ce ne-au bântuit atâta vreme, şi tot ele ne vor duce la un viitor frumos.

«Insufleţit de aceste sentimente, am făcut tot ce am putut pentru a corespunde marei încrederi, cu care m'aţi onorat din nou, iar din programa lucrărılor acestei sesiuni, şi din expunerea amănunţită a d-lui Secretar general, veţi vedeà care a fost activitatea Academiei dela despărţirea noastră din urmă.

«Ţin a vă mai arătà acì ceeace s'a putut îndeplinì din dorinţele ce am exprimat la deschiderea sesiunii generale trecute.

«Astfel, luându-le în rândul, în care au fost spuse, mă bucur că şedinţele publice au fost numeroase şi interesante. De asemenea au asistat, la câteva din ele şi la o parte din cele ordinare, unii din

colegii noştri domiciliaţi în a doua capitală a ţerii, în urma măsurii ce propusesem, de a li se înlesnì venirea în Bucureşti. Pe viitor sper că această participare va fi mult mai vie, spre binele instituţiunii noastre.

«Au mai asistat la şedinţe şi numeroşi colegi corespondenţi şi onorari.

«Mai propusesem, pentru îndeplinirea prevederilor articolului 45 din Regulament, tipărirea într'o limbă străină, cea franceză, a unui rezumat al lucrărilor Academiei noastre, fie într'un buletin special, fie în broşuri. Intr'una din şedinţe s'a hotărît apoi publicarea celor trei rapoarte ale d-lui Secretar general, cari le-aţi auzit în sesiunea din urmă, până ce se vor puteà găsì fondurile trebuincioase pentru a statornicì scoaterea unui buletin regulat.

«Aceste rapoarte sunt:

«1) Un raport despre activitatea Academiei dela 1884 până la 1905, adică pe timpul de când mult respectatul d-l Sturdza e Secretar general.

«2) Un raport despre lucrările Academiei pe 1904—5.

«3) Un raport despre lucrările făcute în sesiunea generală din 1905 şi care a apărut acum câteva zile în limba franceză.

«Ca început, cred că această publicaţiune va fi bine primită de toţi, şi am speranţa că pe viitor i se va puteà da întinderea cuvenită, pentru a ne înlesnì şi mai mult contactul cu colegii noştri străini, cu aşezămintele similare şi în genere cu literaţii şi oamenii de ştiinţă din alte ţeri.

«Articolul 36 din Regulament zice că şi persoanele străine de Academie pot să prezente lucrări, în limba română sau în ori ce limbă, spre a fi imprimate în *Anale*, şi că pot face chiar cetiri în şedinţe publice. Chestiunile acestea au avut toată atenţiunea noastră, împreună cu alta şi mai importantă: modificarea Regulamentelor şi unor deciziuni în unele puncte, şi mai cu samă în dispoziţiunile privitoare la acordarea şi împărţirea premiilor.

«După mai multe întruniri şi discuţiuni s'a întocmit o comisiune, care şi-a formulat diferite schimbări, ce vă va propune, în urma cărora secţiunile vor fi pe viitor autonome pentru unele premii, rămânând ca Adunarea generală să iea numai cunoştinţă de propunerile lor. In acest chip apreţierea e dată în mâna Secţiunilor, iar scrierile literare, despre cari s'a zis că ar fi fost sacrificate, vor aveà garanţiile cele mai mari.

«In vederea însemnătății ce au aceste modificări, v'aș rugà dar, onorați Colegi, a le luà printre cele dintâi în desbateri și a da încuviințare, pentru a puteà fi puse cât mai curând în aplicare.

«Cât pentru celelalte modificări de Statute și de Regulamente, pentru cari ne-a lipsit timpul necesar, sper că vor fi studiate de acì înainte, căci dacă nu sunt atât de urgente ca cele privitoare la premii, sunt însă tot atât de însemnate pentru bunul mers al Academiei noastre.

«In ce privește acordarea și de ajutoare, nu numai de burse, din fondurile Adamachi, comisiunea acestei fundațiuni se va ocupà de această chestiune, și sper că vă va prezentà o soluțiune favorabilă.

«Mai ziceam anul trecut că biblioteca noastră, așà cum e întocmită și cu localul ce are, nu poate satisface pe toți câți ar dorì să cetească și să consulte operele de cari dispune. Din această cauză, am cerut ca biblioteca să fie deschisă și sara publicului, ceeace însă nu s'a putut face din multe motive. In primul rând e chiar clădirea și modul de încălzit, care nu prezentă destulă garanție în contra pericolului de incendiu.

«Academia are un loc întins împrejurul caselor sale, dar din nenorocire îi lipsesc fondurile, cari i-ar permite mărirea bibliotecii sau ridicarea unei construcțiuni nouă. Fac însă urări, ca între multe opere, cari vor amintì aniversarea de 40 de ani de fericită domnie a M. S. Regelui, să fie și o măreață construcțiune, ridicată chiar de Stat, deoarece e adânc simțită lipsa unei biblioteci, care să servească întregului public cetitor, iar nu numai unei părți.

«In aceeaș ordine de idei amintesc acì de *Publicațiunile Hurmuzaki,* pentru cari Statul a acordat o subvențiune de 33.000 de lei până în 1899—1900, incluziv. In 1900—1901 și 1901—1902 a scăzut-o la 15.000 de lei, iar pe timpul dela 1902—1903 până la 1905—1906 la 10.000 de lei. Suma fiind mică, s'a restrâns și publicarea. Ultimul volum, tipărit de d-l N. Iorga: *Acte relative la răsboaele și cuceririle lui Mihaiu Vodă Viteazul* a apărut în 1903 și din bugetele viitoare a trebuit ca întreaga subvențiune să se dea pentru imprimarea acestui volum. Publicațiunea este acum întreruptă, dar documentele sunt strânse și stau gata de tipar pentru cel puțin 10 volume.

«Comisiunea Dicționarului limbii române va raportà despre starea în care se găsește această lucrare atât de așteptată, stare care ne îngădue să sperăm într'un rezultat satisfăcător și neîntârziat.

«In sfârşit, îmi permit a crede că s'a lucrat cu spor, şi fac urări ca toate secţiunile noastre să desvolte o activitate egală.

«Afară de lucrările curente, Academia a luat parte la Congresul de ştiinţe din Craiova, delegându-mă pe mine a o reprezentà şi a salutà în numele ei pe membrii adunaţi acolo din toate părţile ţerii, ceeace am făcut, rostind şi o cuvântare despre progresele ştiinţelor în genere.

«A fost reprezentată şi la jubileul celegului P. Poni, prin d-l D. A. Sturdza, care i-a exprimat urările noastre de viaţă îndelungată şi rodnică.

«A mai luat parte la doliul, de care a fost cuprinsă familia noastră Regală, prin încetarea din viaţă a A. S. R. Principelui Leopold, exprimând în numele nostru sentimentele cele mai profunde de compătimire Familiei Regale, pentru durerea de care a fost lovită atât de des într'un timp scurt. Aceste încercări ale soartei au fost cu atât mai grele, cu cât au venit în apropierea jubileului a 40 de ani de domnie a M. S. Regelui Carol.

«Ori ce priveşte Dinastia, şi cu deosebire pe M. S. Regele, deşteaptă cel mai viu interes al naţiunii şi al corpului nostru, care a primit atât de numeroase dovezi de ocrotitoare iubire dela Augustul său Preşedinte de onoare şi Protector.

«Simţim dar toţi o mândră bucurie că, în acest an, Statul şi neamul românesc, vor serbà împlinirea a 40 de ani de domnie, care a fost 40 de ani de înaintare şi de înflorire, şi în care, sub înalta conducere a primului Rege român, s'a îndeplinit o parte măreaţă a idealului ce au avut toţi eroii noştri, toţi cronicarii, toţi bărbaţii noştri de Stat. Această bucurie e cu atât mai mare cu cât, pe când spre sfârşitul domniilor mari ce am avut, de pildă a lui Ştefan Vodă, se simţià că ţara nu mai poate sta mult timp la aceaş înălţare, acum totul arată că prezentul nu e decât promisiunea sau începutul unui viitor şi mai înălţător, şi că aceşti 40 de ani au dat rădăcini neclintite unei tutelare instituţiuni, a cărei lipsă am simţit-o amar în decursul veacurilor, voiu să zic Dinastiei naţionale.

«In cei 40 de ani din urmă România a trecut prin multe schimbări, graţie progreselor ce a realizat în toate ramurile de activitate naţională. O evoluţiune simţitoare s'a făcut şi în viaţa fraţilor noştri din celelalte ţeri, în deosebi a celor din Turcia Europeană, cari duc şi azi o luptă grea pentru existenţa şi afirmarea lor ca Români.

«Supuşi devotaţi ai M. S. Sultanului, ei nu cer decât drepturile naturale ce le-au fost încălcate, o spun cu regret, tocmai de cei

chemaţi a propovădui dragostea şi buna înţelegere, atât ca drept credincioşi, cât şi ca apostoli ai Mântuitorului pe pământ. Şi dacă lupta a fost lungă, iar înaintarea relativ mică, aceasta se datoreşte în bună parte lipsei de şcoale, şi mai ales a cunoaşterii trecutului şi a situaţiunii lor actuale numerice, culturale şi economice.

«In vilaetele Salonic, Monastir şi Üskub locuesc, pe lângă Români şi Turci, şi alte naţionalităţi creştine, pentru cari Statele conaţionale au cheltuit sume însemnate şi au făcut jertfe mari cu adunarea şi publicarea datelor menite a scoate în evidenţă situaţiunea lor. In toate aceste lucrări, şi e natural să fie aşà, Românii sunt sau lăsaţi cu totul la o parte, sau studiaţi foarte puţin şi superficial. Din această cauză, fraţii noştri din acele părţi sunt puţin cunoscuţi, şi drepturile lor nesocotite. Numai de curând au început a se mişcà serios şi a atrage atenţiunea Europei asupra lor.

«Am salutat cu bucurie silinţele lor, şi în dorinţa de a ajutà la întărirea mişcării de deşteptare naţională, prin o scriere întemeiată pe adevăr, îmi fac o plăcere a contribuì cu 4.000 de lei, pentru ca Academia să întreprindă o lucrare de acest fel, delegând un cunoscător, care să studieze minuţios, la faţa locului, starea actuală a chestiunilor de cari depinde viitorul acestui vlăstar al neamului românesc. E acì şi o chestiune de istorie, atât veche cât şi contimporană, căci pe când pentru Românii din celelalte părţi avem destule opere, pentru cei de acolo sunt prea puţine.

«Astfel închipuit şi executat, acest studiu va fi o călăuză pentru istorici, pentru bărbaţii politici, ca şi pentru economişti şi etnografi, iar cei cari sunt în situaţiune de a se ocupà de existenţa Aromânilor pe viitor vor aveà un izvor de numeroase şi temeinice îndrumări.

«Rămâne ca Academia să întocmească programul lucrării, pentru care îmi permit a da acì ca simplă indicaţiune următoarele puncte principale:

«1) O enumerare completă a părţilor locuite de Români, cu descrierea celor importante şi cu arătarea populaţiunii exacte, cum şi a elementelor din cari se compune, ca sex şi vârstă, ca îndeletniciri, ca naţionalitate şi religie.

«2) O cercetare dacă în trecut au fost mai multe sau mai puţine, ori alte locuri locuite de Români, iar ca concluziune constatarea dacă a fost o concentrare, o risipire sau o deplasare a elementului românesc. Cercetarea se va limità în genere la secolul trecut.

«3) Determinarea centrelor de populaţiune, pe teritorii compacte, în cari Aromânii sunt cei mai numeroşi, cum şi a enclavelor străine

de pe aceste teritorii, şi invers, a enclavelor româneşti în teritorii ocupate de alte neamuri.

«Bine înţeles că se va da şi întinderea centrelor şi teritoriilor, cât se poate mai exact, atât în măsuri locale, cât şi în unităţi metrice.

«4) Pe baza elementelor adunate sub 1, 2 şi 3, se va determinà care ar fi plăşile *(caza-le)*, în cari Aromânii ar puteà formà comunităţi bisericeşti şi şcolare autonome, destul de numeroase şi de omogene pentru a justificà înfiinţarea unor eparhii.

«5) Fazele, prin cari au trecut Aromânii în secolul XIX, şi starea relaţiunilor cu Guvernul otoman şi cu conlocuitorii turci, greci, bulgari, sârbi, albanezi. De asemenea schimbările ce a produs înfiinţarea geandarmeriei internaţionale, şi controlul delegaţilor civili: unul rus şi altul austro-ungar.

«6) Descrierea fizică a vilaetelor Salonic, Bitolia şi Üsküb. Descrierea lor economică—pentru care se pot întrebuinţà rapoartele anuale ale consulilor austro-ungari, italieni, belgieni, etc. — cum şi a principalelor oraşe, ca Bitolia (45.000 de locuitori), Perlepe (17.000), Florina (12.000), Ohrida (13.000), Cruşova (9.000), etc. (Aceste cifre sunt luate din raportul asupra vilaetului Bitolia, prezentat în Ianuarie 1906 de consulul italian, G. de Vesart, guvernului său).

«7) O bibliografie completă, cu apreţieri şi rezumate ale scrierilor privitoare la Aromânii din Macedonia, în ori ce limbă, cu discuţiunea gradului de încredere ce merită cele principale din ele şi a izvoarelor întrebuinţate.

«8) Combaterea cu argumente ştiinţifice a erorilor de căpetenie scrise în privinţa Românilor macedòneni, mai cu samă în ultimii ani.

«9) O antologie de ceeace s'a scris în secolul XIX despre Românii macedoneni de Pouqueville, Kanitz, Ami Boué, Lamouche, Weigand, Laveleye, Gopcevitch, Bérard, şi alţii.

«10) Expunerea metodică de tot ce au făcut, atât Statul român cât şi unii cetăţeni, pentru a ajutà pe Românii din Turcia-Europeană să-şi păstreze individualitatea etnică şi să se cultive.

«Fie-mi permis, ca terminând această cuvântare să amintesc că am împlinit 40 de ani de viaţă publică, căci la 28 Ianuarie 1866 am fost numit procuror de secţie la Tribunalul de Ilfov (1).

«Privind la acest lung interval de timp, m'am întrebat dacă l-am întrebuinţat bine, adică spre binele ţerii şi al Tronului, şi conşti-

(1) Decret publicat în Monitorul Principatelor-Unite Române, No. 25 din 2 (14) Fevr. 1866.

ința îmi spune că n'am uitat nici odată acest scop. Alegându-mă ca membru în 1893, prin o generoasă aprețiere a modestelor mele merite, mi-ați dat, onorați Colegi, o nouă ardoare de a-mi consacrà puterile acestui focar de lumină, scump inimilor române.

«Tinerii pot să-și dea personal samă numai de ce ne-a rămas de făcut, pentru a ne înălțà în toate privințele la nivelul națiunilor cu culturi vechi; eu și cei de o vârstă cu mine știm și simțim din experiența vieții noastre, că ultimii 40 de ani au fost una din cele mai fericite epoci ale poporului nostru.

«Recunoștința către Cel care a ținut neîntrerupt cârma în această cale ne îndeamnă dar, onorați Colegi, a urà cu căldură viață lungă M. S. Regelui Carol I Intemeietorul și întregei Familii Regale.»

D-l Președinte prezentă apoi următoarea:

Programă a lucrărilor sesiunii generale a Academiei din 1906:

1. Raportul Secretarului general despre activitatea Academiei în 1905—6.
2. Rapoartele Comisiunii financiare asupra exercițiului bugetar 1904—5.
3. Alegerea Comisiunii pentru examinarea lucrărilor făcute în 1905—6.
4. Raportul Comisiunii permanente a bibliotecii pentru 1905.
5. Raportul Comisiunii Fundațiunii Adamachi pentru 1905—6.
6. Alegerea a doi membri cari, împreună cu Secretarul general, să formeze Comisiunea Fundațiunii Adamachi pentru 1906—7. (Art. 16, Reg. Adam.).
7. Raportul Comisiunii Fundațiunii Otteteleșanu pentru 1905—6 și alegerea Comisiunii pentru 1906—7.
8. Raportul Comisiunii pentru împărțirea cărților didactice și religioase din Fondurile Ioan Fătu și Ioan Scorțeanu în 1905 și alegerea Comisiunii pentru 1906.
9. Raportul Comisiunii Dicționarului limbii române asupra lucrărilor din 1905—6 și alegerea Comisiunii pentru 1906—7.
10. Raportul Comisiunii Fundațiunii Ioan Agarici pentru 1905—6 și alegerea Comisiunii pentru 1906—7.
11. Raportul Comisiunii Fundațiunii Tache P. Anastassiu pentru 1905—6 și alegerea Comisiunii pentru 1906—7.
12. Raportul Comisiunii însărcinate cu regulamentarea fondului de pensiuni pentru funcționarii Academiei. (Deciz. 25 Martie 1904).
13. Raportul Comisiunii pentru reviziunea regulamentelor Academiei. (Deciz. 11 April. 1905).

14. Regulamentarea premiilor din Fondul «Aristia Elie Angelescu».
15. Discursurile de recepțiune ale d-lor D. Onciul și Dr. G. Marinescu.
16. Determinarea subiectului propus de Secțiunea istorică pentru premiul *Năsturel* din seria A, de 5.000 lei, din 1910.
17. Determinarea subiectului propus de Secțiunea științifică pentru premiul *Năsturel* din seria A, de 5.000 lei, din 1911.
18. Determinarea subiectului propus de Secțiunea istorică pentru premiul *Adamachi*, de 5.000 lei, din 1911. (Art. 2, Reg. Adam.)
19. Determinarea subiectului propus de Secțiunea științifică pentru premiul *Lazăr*, de 5 000 lei, din 1911.
20. Determinarea subiectului propus de Secțiunea literară pentru premiul *Cuza*, de 6.000 lei, din 1911.
21. Determinarea subiectului propus de Secțiunea științifică pentru premiul *Anastasie Fătu*, de 3.000 lei, din 1911.
22. Determinarea subiectului propus de Secțiunea istorică pentru premiul *Neuschotz*, de 2.000 lei,din 1911.
23. Raportul Comisiunii însărcinate cu examinarea lucrărilor făcute în 1905—6.
24. Raportul Comisiunii asupra publicațiunilor prezentate la premiile din 1906: *Năsturel* de 4.000 lei, *Lazăr* de 5.000 lei și *Adamachi* de 5.000 lei.
25. Raportul Comisiunii asupra publicațiunilor prezentate la premiul *Hagi-Vasile*, de 5.000 lei.
26. Raportul Comisiunii asupra manuscriptului prezentat la premiul *Alina Știrbei*, de 8.500 lei.
27. Raportul Comisiunii asupra lucrării prezentate la premiul *Cuza*, de 6.000 lei.
28. Raportul Comisiunii asupra lucrărilor prezentate la premiul *Adamachi*, de 5.000 lei.
29. Raportul Comisiunii asupra lucrării prezentate la premiul *Anastasie Fătu*, de 3.000 lei.
30. Raportul Comisiunii asupra lucrărilor prezentate la premiul *San-Marin*, de 2.000 lei.
31. Raportul Comisiunii asupra lucrărilor prezentate la premiul *Alexandru Bodescu*, de 1.500 lei (și 1.000 lei dăruiți de d-l I. Kalinderu).
32. Raportul Comisiunii asupra lucrărilor prezentate la *Marele Premiu Cırp*, de 7.000 lei.
33. Alegerea Comisiunii financiare pentru cercetarea conturilor din 1905—6.

34. Alegerea Comisiunii pentru examinarea publicațiunilor, cari se vor prezentà la premiile din 1907: *Năsturel* de 4.000 lei, *Eliade-Rădulescu* de 5.000 lei și *Adamachi* de 5.000 lei.

35. Alegerea Comisiunii pentru examinarea cărților, cari se vor prezentà la premiul *didactic Craiovean* din 1907, de 1.500 lei.

36. Alegerea Comisiunii pentru examinarea lucrărilor, cari se vor prezentà la premiul *Lazăr* de 5.000 lei, din 1907, despre *Pelagră.*

37. Alegerea Comisiunii pentru examinarea lucrărilor, cari se vor prezentà la premiul *Adamachi*, de 5.000 lei, din 1907, despre: *Inrâuririle străine în evoluțiunea limbii și literaturii române.*

38. Alegerea Comisiunii pentru examinarea lucrărilor, cari se vor prezentà la premiul *Neuschotz* de 2 000 lei, din 1907, despre: *Istoricul Căilor ferate din România.*

39. Alegerea membrilor corespondenți români în locurile vacante: doi la Secțiunea literară, patru la Secțiunea istorică, doi la Secțiunea științifică.

40. Alegeri de membri onorari și membri corespondenți străini.

41. Formarea bugetului pentru anul 1906—7.

42. Alegerea Președinților și Vice-Președinților Secțiunilor pentru 1906—7. Art. 15 Stat.).

43. Alegerea Președintelui și Vice-Președinților Academiei pentru 1906—7. (Art. 15 Stat.).

44. Raportul Secretarului general asupra lucrărilor sesiunii generale din 1906.

D-l Secretar general *D. Sturdza* cetește următorul:

«*Raport asupra lucrărilor făcute în 1905—6 :*

«*Domnilor Colegi,*

«Suntem în ajunul serbărilor ce se pregătesc în onoarea Aceluia care, legându-și soarta de a poporului nostru, a muncit din toate puterile, cu minte pătrunzătoare și luminată, pentru a asigurà României o stare înfloritoare și un mare viitor. Peste câteva săptămâni se împlinesc 40 de ani, de când Românii, însuflețiți de un dor nemărginit de propășire și călăuziți de un patriotism conștient, și-au unit glasurile și au ales la Tronul țerii pe înțeleptul nostru Suveran.

«Patruzeci de ani de domnie fericită și pașnică, întrerupți numai de gloriosul răsboiu pentru independență, constituesc pentru noi o epocă binefăcătoare de progres și de desvoltare. Atotputernicul a sporit zilele Maiestății Sale ca să poată întrece anii de domnie

ai lui Mircea cel Bătrân, care a cârmuit cu înţelepciune Ţara-Românească 32 ani, şi ai lui Alexandru cel Bun, care a stătut temelie puternică Moldovei 33 ani, învrednicindu-L a apropià vremea lungă de domnie a lui Ştefan cel Mare, care a purtat Moldova din izbândă în izbândă timp de 47 ani.

«Domnia Regelui Carol este istoria României moderne. Cu venirea Sa la Tron s'a închegat Statul nostru politic şi s'au pus bazele unei organizări trainice naţionale. Dacă vom examinà desvoltarea instituţiunilor noastre, vom vedeà că numai dela această dată ele şi-au luat mersul statornic, care le asigură pe viitor o evoluţiune normală.

«Silinţele vrednice de laudă ale Regelui au fost încununate cu succes, pentrucă ele au găsit în sufletul şi braţul poporului românesc nişte factori puternici spre a le venì în ajutor, şi precum un ogor prielnic culturii, sădit cu îngrijire şi lucrat cu tragere de inimă, răsplăteşte ostenelile celui ce l-a muncit, tot astfel şi rodul operei ce Suveranul nostru a desăvârşit trebue să-I încălzească inima de o dragoste şi mai mare pentru poporul cu care a lucrat în tovărăşie dreaptă aproape o jumătate de secol.

«Numai după ce se asigură desvoltarea politică şi economică a unei ţeri, atenţiunea rămâne îndreptată spre viaţa culturală, şi în acest sens toate popoarele au creat instituţiuni, cari să se ocupe cu manifestaţiunile vieţii lor intelectuale. Noi însă ne putem mândrì că, odată cu organizarea Statului în direcţiuni atât de variate, nu am scăpat din vedere constituirea de asemenea instituţiuni culturale, printre cari locul cel mai înalt îl ţine Academia Română, care reprezentă năzuinţele de unitate culturală ale tuturor Românilor. Inceputul Instituţiunii noastre coincide cu epoca de frumoasă amintire, când s'au pus temeliile Statului nostru modern, căci într'adevăr peste o lună se împlinesc 40 de ani şi dela fundarea Academiei Române.

«Această Instituţiune are dreptul de a se bucurà, că serbându-se cel mai însemnat eveniment din lumea românească contemporană, ea se poate simţì strâns legată de începuturile lui şi de progresele desăvârşite.

«Academiile în genere sunt reprezentantele culturii înalte. Instituţiunea noastră, întrunind în sine cultura neamului întreg românesc, reprezentă mai pre sus de toate cele mai sfinte aspiraţiuni naţionale. Aceasta se dovedeşte din tot trecutul său, din scopul pentru care a fost creată şi pe care nu l-a scăpat nici odată din vedere, din felul cum

a fost încă dela început alcătuită din bărbaţi de carte reprezentând toate părţile locuite de Români.

«Intemeiată sub auspicii atât de solemne, desfăşurând o frumoasă activitate într'un timp relativ scurt, ea poate fi mulţumită că a contribuit din toate puterile la înălţarea stării culturale a neamului.

«Serbarea celor patruzeci de ani de domnie a Regelui Carol I se răvarsă astfel ca o serbare a desvoltării şi consolidării noastre. Din înălţimea locului de onoare ce Regele Carol I ocupă, El va privì cu mulţumire părintească isprava mânilor Sale, copacul uriaş pe care cu atâta dragoste l-a sădit acum 40 de ani. Printre ramurile lui falnice, cari închipuesc tot atâtea manifestări ale vieţii româneşti, se va vedeà şi puternica ramură a culturii naţionale, bogată în frumoase roade, reprezentată prin Academia Română.

«Dacă azi Academia ocupă o poziţie atât de înaltă, aceasta se datoreşte în mare parte atenţiunii pline de interes cu care a fost în totdeauna întâmpinată de M. S. Regele, Augustul ei Protector şi Preşedinte de onoare, şi de întreaga Dinastie, care a încurajat cu cea mai vădită bunăvoinţă şi cu multă dragoste ori ce mişcare culturală românească.

«Intr'o astfel de legătură de interese naţionale şi părintească ocrotire, Academia nu poate uità nici odată recunoştinţa pe care o datorează Augustului ei Protector şi iea totdeauna parte cu inima mişcată la zilele de fericire ca şi la cele de întristare ale Familiei noastre Domnitoare.

«Aşà, la 27 Maiu, când Familia Regală a fost dureros lovită prin încetarea din viaţă a A. S. R. Principelui Leopold, fratele mai mare al M. S. Regelui şi tatăl Principelui nostru Moştenitor, şi când d-l Preşedinte I. Kalinderu a adus această tristă veste la cunoştinţa Academiei, ea a hotărît să se ridice şedinţa în semn de doliu şi să exprime M. S. Regelui, A. S. R. Principelui Ferdinand şi întregei Familii Regale sentimentele sale de adâncă întristare; iar în şedinţa dela 11 Noemvrie, când d-l Preşedinte I. Kalinderu a adus la cunoştinţă că Familia noastră Regală a fost din nou lovită de un îndoit doliu, prin încetarea din viaţă a A. S. R. Comitelui de Flandra, cumnatul M. S. Regelui, şi a Ducelui de Luxemburg, unchiul M. S. Reginei, Academia, şi cu această tristă ocaziune, şi-a exprimat sentimentele de adâncă mâhnire.

«I. *Membrii Academiei.*

«Anul acesta Academia a avut să înregistreze cu durere pierderea din mijlocul prețioșilor ei colaboratori a membrilor corespondenți Dr. G. Popovici și C. T. Odhner, precum și a membrului onorar Alfred Rambaud.

«Dr. G. Popovici s'a stins din viață în ziua de 12 Iulie. Regretatul nostru coleg atrăsese încă de timpuriu atențiunea istoricilor noștri asupra interesantelor sale cercetări, cari se distingeau prin spiritul lor critic și pătrunzător. El posedà cunoștințe bogate despre vechile noastre așezăminte politice și juridice, și stăpân fiind pe o înaltă cultură științifică, urmărià cu mult zel și cu un succes statornic trecutul vechilor instituțiuni juridice românești, din studiul cărora își făcuse o adevărată specialitate. Dela Dr. G. Popovici ne-au rămas următoarele studii: ***Mihai Viteazul și moșnenii din Sularul, Cronica lui Ureche despre ocoalele Iugaene, Runc—glosă la o colecțiune inedită de documente moldo-câmpulungene, Stărostia sepinicensă, Ordinea de succesiune în moșiile donative moldovene în secolul XIV*** și ***Anul dela Martie în Moldova în timpul lui Alexandru cel Bun.*** Academia, aprețiind valoarea acestor lucrări istorice, l-a ales în 11 Aprilie 1905 membru corespondent în Secțiunea istorică.

«D-l Președinte I. Kalinderu, în ședința dela 19 August, a făcut o elogioasă dare de samă despre activitatea regretatului nostru coleg.

«C. T. Odhner a încetat din viață în 1904. Academia, primind prea târziu înștiințare, nu a putut luà notă la timp despre moartea acestui prețios coleg. Răposatul, în calitate de Director al Arhivelor Regale din Stockholm, ne-a făcut însemnate servicii pentru procurarea còpiilor de documente privitoare la istoria Românilor, cari contribuesc la lămurirea epocelor lui Mihai Viteazul, Gheorghe Ștefan și Carol XII, Regele Suediei. Academia l-a ales membru corespondent străin în Secțiunea istorică la 20 Martie 1890.

«In ziua de 10 Noemvrie a încetat din viață membrul onorar Alfred Rambaud. Răposatul a fost profesor de istorie la Sorbona și un distins scriitor istoric. Lucrările sale au adus bogată lumină asupra unor epoce din istoria veche și a evului mediu. Așà sunt cercetările privitoare la istoria imperiului bizantin și la timpul cruciadelor; apoi numeroasele studii și monografii despre istoria Romanilor, a Franciei și Rusiei. Dar cea mai însemnată din toate scrierile sale este *Istoria generală a Europei* făcută în colaborare cu Ernest Lavisse. Locul său în-

tre membrii onorari ai Academiei noastre l-a meritat prin simpatiile ce în atâtea rânduri a dovedit că are pentru țara noastră; de aceea a fost ales la 28 Martie 1895. D-l Președinte I. Kalinderu, anunțând Academiei, în ședința dela 16 Decemvrie, moartea vrednicului coleg, a făcut o călduroasă dare de samă despre activitatea lui științifică.

«In ziua de 12 Iunie 1905 s'a sărbătorit la Blaj aniversarea de 100 de ani dela nașterea lui Timoteiu Cipariu. Academia a însărcinat pe colegul nostru d-l I. Bianu să depună o coroană de flori pe mormântul ilustrului răposat. D-sa a rostit la mormânt o cuvântare în numele Academiei; iar în ședința dela 17 Iunie a făcut o dare de samă despre această înălțătoare serbare.

«Subscrierea deschisă de Academie, în urma deciziunii sale din 18 Aprilie 1903, pentru ridicarea unui monument poetului național V. Alecsandri, ajunsese anul trecut la suma de lei 55.336,12. Situațiunea fondului adunat pentru acest scop este acum următoarea: S'au împărțit 8.743 liste de subscriere, din cari s'au înapoiat 7.046, rămânând a se mai restitui încă 1.697. Cu listele înapoiate s'au primit lei 63.229,53, la cari adăugându-se lei 5.718,45, proveniți din ofrande și din serbări școlare date în acest scop, precum și dobânzile din capitalizările fondului, avem suma de lei 68.947,98; adăogând la această sumă cei 5.000 lei subscriși de Academia noastră, vom aveà în total lei 73.947,98.

«II. *Ședințele de peste an.*

«Academia a ținut în cursul anului 37 ședințe, dintre cari 13 au fost publice. In ele, pe lângă lucrările curente, s'au discutat chestiuni științifice și s'au făcut următoarele comunicări:

«In ședința dela 13 Maiu, d-l *Dr. C. Istrati* a cetit o dare de samă despre lucrarea d-lui Dr. Gh. S. Miron, *Fălcarița sau tetanosul noilor născuți și mortalitatea copiilor în țara noastră.*

«In ședința dela 3 Iunie, colegul nostru *Dr. V. Babeș* a cetit comunicarea sa despre: *Otrăvirile prin carne și legătura lor cu dizenteria, cu paratifus și cu febra tifoidă;* la 4 Noemvrie a dat lectură comunicării despre: *Starea actuală a luptei în contra tuberculozei,* iar la 3 Fevruarie comunicării: *Asupra microbilor patogeni ai seriei intermediare între bacilul lui Eberth și Coli communis.*

«La 7 Octomvrie, d-l *Sp. Haret* a făcut două comunicări: 1) *Observațiuni asupra cutremurelor de pământ;* 2) *Observațiune personală asupra formării grindinei.*

«In aceeaș ședință, d-l *Dr. G. Marinescu* a cetit: *Despre sensibilitatea termică a celulei nervoase;* iar la 17 Fevruarie a cetit o comunicare despre: *Rolul contagiunii mintale în geneza câtorva boale ale sistemului nervos.*

«D-l *A. D. Xenopol* a ocupat mai multe ședințe cu lecturile sale: la 28 Octomvrie și la 18 Noemvrie d-sa a cetit comunicarea despre: *Noțiunea valorii în istorie;* în alte trei ședințe, la 16 Decemvrie, 20 Ianuarie și 10 Fevruarie, a întreținut Academia cu comunicarea sa despre: *Cauzalitatea în succesiune.*

«In ședința dela 18 Noemvrie, d-l Președinte I. Kalinderu, prezentând scrierile d-lui Baron Guillaume, Ministrul Belgiei la Haga, a arătat importanța lor și a analizat pe fiecare în parte; iar în ședința dela 16 Decemvrie, d-sa a făcut o elogioasă și amănunțită dare de samă despre scrierea d-lui Pompiliu Eliade: *Histoire de l'esprit public en Roumanie au XIX siècle. I. L'occupation turque et les premiers Princes indigènes.*

«La 13 Ianuarie, colegul nostru d-l *St. C. Hepites* a făcut o comunicare despre: *Bolidul dela 1 Ianuarie 1906 st. n. în România.*

«In ședința dela 14 Octomvrie, d-l *I. Bianu* a prezentat *Dicționarul etimologic al limbii române. I. Elementul latin în comparațiune cu limbile romanice* de Dr. Sextil Pușcariu și *Poezii* de Octavian Goga, atrăgând atențiunea Academiei asupra acestor însemnate lucrări.

«La 3 Maiu, d-l Dr. E. Riegler, membru corespondent, a cetit memoriul său: *Funcțiunile biochimice ale stomacului.*

«In ședința dela 1 Iulie, d-l N. Iorga, membru corespondent, a dat lectură părții II a studiului său despre: *Viața și domnia lui Barbu Dimitrie Știrbei.*

«In ziua de 15 Ianuarie s'a serbat la Iași aniversarea vârstei de 65 ani și de 40 ani de activitate științifică ai colegului nostru *P. Poni.* Academia a luat parte la această serbare, fiind reprezentată prin Secretarul ei general. Serbarea a fost înălțătoare. Profesorii Facultății de științe din Iași, ca un omagiu pentru îndelungata și bogata activitate științifică a colegului nostru, au pus bazele unui fond cu numele lui, pentru ajutorarea studenților săraci. La această sărbătoare culturală și științifică dela Universitatea din Iași, Secretarul D-voastre general a rostit o cuvântare în numele Academiei; alte două cuvântări au fost pronunțate la masa de sară.

Comitetul fondului universitar «P. Poni» a şi publicat un volum omagial intitulat: ***Profesorului Petru Poni—omagiu din partea foştilor săi elevi—4 Ianuarie 1906,*** şi alt volum cuprinzând darea de samă a serbării şi cuvântările rostite cu acea ocaziune.

«Academia s'a asociat de asemenea cu vie mulţumire la serbarea organizată la Caransebeş în onoarea venerabilului nostru coleg P. S. S. Episcopul Nicolae Popea, care la 17 Fevruarie a împlinit vârsta de 80 ani şi 50 de ani de preoţie. Membrii prezenţi la şedinţă i-au adresat o călduroasă telegramă de felicitare.

«Instituţiunea noastră s'a asociat şi la serbarea dela 4 Martie st. n. organizată de filologii romanişti din toată Europa în onoarea filologului francez Camille Chabaneau, cu ocaziunea împlinirii vârstei de 75 ani, trimiţând o telegramă de felicitare.

«Dela Ministerul Instrucţiunii publice s'a primit înştiinţarea că s'a acordat d-lui Iosif Popovici 8.000 lei anual, timp de 9 ani, pentru formarea muzeului dialectelor române. Ministerul exprimă dorinţa ca urmărirea de aproape a lucrării să rămână în sarcina Academiei.

«Faţă cu propaganda ce se face în opiniunea publică europeană cu privire la desvoltarea culturală şi politică a popoarelor din Peninsula Balcanică, Ministerul Instrucţiunii publice a atras atenţiunea Academiei asupra folosului ce ar fi de a se pune la concursul unui premiu al ei un subiect privitor la Românii din Peninsula Balcanică.

«Academia a fost invitată să participe la mai multe congrese şi solemnităţi ştiinţifice. Aşà a primit invitări la solemnitatea inaugurării noului local al bibliotecii Universităţii din Lemberg, care s'a făcut la 11 Iunie; la Congresul internaţional pentru expansiunea economică mondială, ţinut la Mons în 24 Septemvrie; la al XIII Congres internaţional de antropologie şi arheologie preistorică, ce se va ţineà la Monaco în zilele de 16—21 Aprilie st. n.; la al XV Congres internaţional de medicină, care se va ţineà la Lisabona în 19—26 Aprilie; la serbarea aniversării de 50 de ani dela fundarea Academiei de ştiinţe din St. Louis (Missouri, America), ce s'a ţinut la 10 Martie st. n.

«Instituţiunea noastră a participat la Congresul pentru înaintarea ştiinţelor, ţinut la Craiova, în 25 Septemvrie. Preşedintele nostru, d-l I. Kalinderu, Preşedinte de onoare al Asociaţiunii, a deschis Congresul printr'o cuvântare şi a salutat pe membrii Congresului şi din partea Academiei.

«III. *Publicațiunile Academiei.*

«Publicațiunile făcute anul trecut sunt:

«1. Din *Analele Academiei:*

«a) *Tomul XXVII—Partea administrativă și desbaterile anului 1904—5,* s'a terminat, tipărindu-se și partea II, care cuprinde lucrările sesiunii generale trecute.

«b) *Tomul XXVII — Memoriile Secțiunii literare* s'a sfârșit de tipărit și cuprinde următoarele:

Ovid Densușianu, Din istoria amuțirii lui «*Ŭ*» final în limba română.

Ioan Slavici, Așezarea vorbelor în românește.

Ioan Pușcariu, Alfabetul Secuilor și slovele cirilice.

Iuliu Valaori, Câteva observațiuni referitoare la scriitorii clasici greci și latini.

Per. Papahagi, Graie aromâne.

«c) *Tomul XXVII—Memoriile Secțiunii istorice* s'a încheiat de tipărit și conține:

N. Iorga, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul și Mitropolia Ardealului.

Isidor Ieșan, Românii din Bosnia și Herțegovina în trecut și în prezent.

N. Iorga, Câteva manuscripte din țară și din străinătate relative la istoria Românilor.

N. Iorga, Viața lui Alexandru Vodă Callimachi, Domn al Moldovei, cu prilejul descoperirii testamentului său.

N. Iorga, Indreptări și întregiri la istoria Românilor după acte descoperite în arhivele săsești. I. Brașovul.

C. Erbiceanu, Bărbații culți greci și Români și profesorii din Academiile de Iași și București din epoca zisă fanariotă (1650—1821).

N. Iorga, Nichifor Dascălul, Exarh patriarhal, și legăturile lui cu țerile noastre (1580—1599).

Dimitrie Onciul, Datele cronicelor moldovenești asupra anilor de domnie ai lui Alexandru cel Bun.

I. Tanoviceanu, Contribuțiuni la biografiile unora din cronicarii moldoveni.

Radu Rosetti, Despre Ungurii și episcopiile catolice din Moldova.

N. Iorga, Viața și domnia lui Barbu Dimitrie Știrbei, Domn al Țerii-Românești (1849—1856). Memoriul I.

«d) *Tomul XXVII—Memoriile Secțiunii științifice* s'a terminat de asemenea de tipărit și cuprinde:

D. Negreanu, Metoda stroboscopică aplicată la studiul comparativ al iuțelilor de rotațiune a două discuri ce se mișcă în sens invers.

D. Negreanu, Relațiuni între forțele elastice ale vaporilor saturanți și temperaturile absolute.

L. Mrazec, Despre un zăcământ de sulf la Verbilău și considerațiuni generale asupra genezei solfarelor din regiunile subcarpatice.

Zah. C. Panțu, Aronicum Barcense și Goodyera repens în România.

Gr. Ștefănescu, Rămășițe de Dinotherium în România găsite încă de pe la începutul secolului trecut.

St. C. Hepites, Materiale pentru climatologia României, XX. Ploaie extraordinară în Septemvrie 1904.

Generalul C. I. Brătianu, Insemnătatea istoriei naționale din punctul de vedere militar.

St. C. Hepites, Materiale pentru climatologia României, XXI. Repartițiunea ploii pe districte și pe basenuri în România în anul 1903 st. n.

St. C. Hepites, Materiale pentru climatologia României, XXII. Elemente climatologice din lustrul 1896—1900.

Prof. Dr. V. Babeș, Despre pătrunderea unor microbi prin suprafața corpului.

Prof. Dr. V. Babeș, Observațiuni despre Malaria în România și combaterea ei.

St. C. Hepites, Material pentru sismografia României, XI. Seismele din anul 1904 st. n.

St. C. Hepites, Materiale pentru climatologia României, XXIII. Clima anului 1904 st. n. la București-Filaret.

D. Negreanu, Studii electrice asupra apelor minerale.

D. Negreanu, Variațiunile temperaturilor de topire cu presiunea. Relațiuni între temperaturile absolute de topire ale corpurilor și presiuni.

Dr. I. Felix, Din «Istoria Igienei» — (scriere postumă).

Dr. G. Marinescu, Despre limbagiu și afazii.

Dr. G. Marinescu, Scrierea, turburările ei și grafologia.

Prof. Dr. M. Manicatide, Cercetări asupra prezenței bacililor specifici în faringele bolnavilor de febră tifoidă.

Max Reinhard, Măsurarea și calcularea lungimii de undă a ondulațiunilor luminoase cu o rețeà de reflecțiune Rowland.

«e) Din *Tomul XXVIII — Partea administrativă și desbaterile anului 1905—6* s'a tipărit fascicula I, care cuprinde procesele-verbale ale ședințelor ordinare până la sesiunea generală.

«f) *Tomul XXVIII—Memoriile Secțiunii literare* a început a se tipărì și cuprinde:

Dr. Alexandru Bogdan, Ritmica cântecelor de copii.

N. Iorga, Câteva documente de cea mai veche limbă românească.

Sextil Pușcariu în colaborare cu d-nii *M. Bartoli*, *A. Belulovici* și *A. Byhan*, Studii istro-române, I.

«g) *Tomul XXVIII — Memoriile Secțiunii istorice* se află sub tipar și conține:

N. Iorga, Viața și domnia lui Barbu Dimitrie Știrbei, Domn al Țerii-Românești (1849—1856). Memoriul II.

Radu Rosetti, Cronica Bohotinului.

A. D. Xenopol, Noțiunea valorii în istorie.

Gheorghe Murnu, Din Nichita Acominatos Honiatul.

Radu Rosetti, Note genealogice și biografice despre familiile Buhuș și Rosetti.

N. Iorga, Câteva manuscripte și documente din țară și străinătate relative la istoria Românilor. Seria II.

A. D. Xenopol, Cauzalitatea în succesiune.

«h) *Tomul XXVIII — Memoriile Secțiunii științifice* se află de asemenea sub tipar și cuprinde următoarele:

Dr. Leon C. Cosmovici, Incrângătura viermilor. Clasa Annelida. Ordinul Rotifere.

Prof. Dr. E. Riegler, Funcțiunile biochimice ale stomacului.

P. S. Aurelian, Agricultura la Romani: Creșterea albinelor.

I. St. Murat, Asupra variațiunii etaloanelor de massă. (A doua notă).

Gheorghe C. Iuga, Suprafețe cu nivel isometric.

Generalul C. I. Brătianu, Insemnătatea hartei țerii pentru istoria patriei și a neamului.

Spiru C. Haret, Observațiuni științifice.

Prof. Dr. V. Babeș, Starea actuală a luptei în contra tuberculozei.

Zah. C. Panțu, Vallisneria spiralis și Wolffia arrhiza în România.

Dr. C. Levaditi, Spirochaete pallida Schaudinn în sifilisul ereditar.

I. St. Murat, Preciziunea în cântăriri.

St. C. Hepites, Materiale pentru sismografia României, XI. Seismele din anul 1905 st. n.

St. C. Hepites, Bolidul dela 1 Ianuarie 1906 st. n. în România.

St. C. Hepites, Materiale pentru climatologia României, XXIV. Clima anului 1905 st. n. la București-Filaret.

Prof. Dr. V. Babeș, Asupra microbilor patogeni ai seriei intermediare între bacilul lui Eberth și Coli communis.

«2. Spre a se aduce la îndeplinire deciziunea luată de D-voastre în ultima ședință a sesiunii generale din anul trecut, s'au tipărit în traducere franceză, în deosebită broșură, cele trei rapoarte prezentate în cursul acelei sesiuni de Secretarul d-voastre general despre

activitatea Academiei din anii 1884 — 1905, punându-se înaintea lor o scurtă expunere despre înfiinţarea acestei instituţiuni şi despre donaţiunile de fonduri cari i s'au făcut. Broşura astfel întocmită a fost împărţită în străinătate spre a da cunoştinţă exactă despre istoria, organizarea şi activitatea Academiei noastre.

«3. Din *Discursuri de recepţiune* s'a tipărit fascicula XXVII: *Istoriografia română şi problemele ei actuale,* discurs rostit în şedinţa solemnă dela 8 (21) Aprilie 1905 de d-l *Ioan Bogdan,* cu răspuns de d-l *Dimitrie A. Sturdza.*

«4. *Mânăstirea şi comuna Putna* de Dimitrie Dan s'a terminat de tipărit şi vi s'a împărţit în cursul anului. Scrierea cuprinde 262 pagine, cu 1 stampă.

«5. De asemenea s'a terminat de tipărit lucrarea premiată de Academie cu premiul Neuschotz din 1903: *Finanţele României dela Regulamentul Organic până astăzi, 1831—1905,* de Th. C. Aslan, în întindere de 351 pagine.

«6. *Dicţionarul macedo-român* de I. Dalametra, aprobat a se tipări de Academie, la 24 Martie 1904, se află imprimat în întregime. Se mai aşteaptă numai ultima revizie a autorului spre a fi publicat.

«7. Din *Istoriile lui Erodot,* în traducerea premiată a d-lui D. I. Ghica, s'au tipărit 8 coale din cartea II (Euterpe) până la capitolul 45.

«8. Din *Istoria romană de Titus Livius,* în traducerea premiată a d-lor Nd. Locusteanu şi I. S. Petrescu, s'a început tipărirea volumului III, 2, din cari au ieşit 7 coale, cuprinzând cartea XXVI şi XXVII, cap. 1—34.

«9. Comisiunea specială a *Dicţionarului limbii române* vă va arătà cu deamăruntul cum a reorganizat lucrarea redactării dicţionarului, care s'a reînceput în condiţiuni ce promit un bun şi grabnic sfârşit al acestei grele şi mult dorite lucrări.

«10. Starea lucrărilor bibliografice, cu cari a fost însărcinat colegul nostru d-l I. Bianu, Bibliotecarul Academiei, este următoarea:

«Din *Bibliografia românească veche,* 1508—1830, s'a început tipărirea volumului II, din care s'a publicat fascicula 1 de 14 coale (pag. 1—110). In această fasciculă sunt descrise 98 cărţi din anii 1717—1750. Din fasc. 2 s'au tipărit coalele 15—20, descriind 63 cărţi din anii 1750—1763.

««Din *Catalogul manuscriptelor româneşti* s'a terminat de imprimat tomul I, cu indicele cari arată: I. Documente şi date, II. Cronologia manuscriptelor, III. Autori, traducători, copişti, IV. In-

formațiuni asupra manuscriselor și bibliografie, V. Persoane, locuri fapte, lucruri. Spre a se încheià întâiul volum se mai așteaptă numai tipărirea prefeței din fruntea publicațiunii. Din tomul II s'a tipărit întâia fasciculă de 160 pagine, conținând descrierea manuscriselor cu No. 301—444.

«11. Considerând marea trebuință și marele folos pentru studiile istorice de a se întocmì și publicà cât mai în grabă asemenea bune cataloage descriptive pentru toate manuscrisele noastre, Delegațiunea, după cererea d-lui Bibliotecar, a însărcinat pe d-l profesor C. Litzica să pregătească pentru publicare descrierea manuscriptelor grecești.

«12. Din *Documentele istorice interne românești*, cari se publică sub îngrijirea colegului nostru d-lui Bibliotecar I. Bianu, conform deciziunii dela 29 Martie 1903, este aproape gata fascicula 1-a de 10 coale (160 pagine), și vi se va distribuì chiar în cursul acestei sesiuni.

«In primele 9 coale din această fascicolă s'au tipărit 159 documente scrise românește din anii 1576—1628.

«13. Din *Publicațiunile Fondului Vasile Adamachi* s'a încheiat tomul II, care conține:

Dr. Ioan Simionescu, Descrierea câtorva fosile terțiare din Nordul Moldovei.

Dr. Ioan Simionescu, Constituțiunea geologică a țermului Prutului din Nordul Moldovei.

Petru Bogdan, Influența substanțelor străine asupra solubilității phenylthioureei în apă.

Dr. Ioan Simionescu, Contribuțiuni la Geologia Moldovei dintre Siret și Prut.

Petru Bogdan, Influența neelectrolitelor asupra tensiunii de vapori a acidului acetic.

V. Roșu, Ameliorarea terenurilor de cultură prin drenagiu și irigațiuni în Austria.

Dr. Ioan Simionescu, Asupra câtorva pești fosili din Terțiarul românesc.

Dr. Ioan Simionescu, Studii geologice și paleontologice din Carpații Sudici. IV. Fauna jurasică din Bucegi.

V. Roșu, Alimentarea orașelor cu apă. Procedeurile întrebuințate la captarea apelor subterane în Germania.

Dr. Ioan Simionescu, Thynnus Albui, un nou pește fosil oligocen din muntele Cozla (Piatra-N.).

«14. Din *Publicațiunile Fondului Princesa Alina Știrbei* s'a terminat de tipărit tomul X și cel din urmă din *Acte și Documente relative la istoria Renașterii României;* el cuprinde indicele în-

tregei publicaţiuni şi anume: I. Tabla cronologică şi analitică a actelor şi documentelor, II. Indicele alfabetic al numelor şi chestiunilor, III. Indicele de fapte. Publicaţiunea întreagă se va încheià cu o prefaţă generală, care se va tipărì şi se va alipì pe lângă acest tom.

«In cursul anului acestuia s'a început prepararea materialului documentar relativ la *Domnia lui Alexandru Ioan I Cuza* (1859—1866), cu a cărui publicare aţi însărcinat pe Secretarul d-voastre general prin deciziunea dela 1 Aprilie 1903.

«15. În cursul anului s'au trimis publicaţiunile Academiei în dar:

Cercului profesorilor secundari din Capitală;
Facultăţilor de drept şi de litere din Aix-en-Provence;
Bibliotecii Mitropoliei din Iaşi;
Arhiepiscopiei catolice din Bucureşti.

«In schimb s'au trimis:

Bibliotecii naţionale din Chili;
Bibliotecii Colegiului grec Sf. Atanasie din Roma.

«IV. *Publicaţiunile Hurmuzaki şi cercetări istorice.*

«Cu subvenţiunea acordată de Stat anul trecut s'au acoperit integral cheltuelile de tipar ale ultimului volum publicat, tomul XII. Lipsa mijloacelor ne-a împedecat de a începe tipărirea unui nou volum şi de a continuà cercetările istorice spre a procurà còpii de documente din arhive străine.

«Starea publicaţiunii *Documente istorice Hurmuzaki* este aceeaş ca şi anul trecut, şi anume:

«30 volume de 2.754 coale tipărite, cuprinzând 17.517 documente din anii 1199—1849, dintre cari 2.717 din colecţiunea lui Eudoxiu Hurmuzaki şi 14.801 adause de Academie.

«Posedăm în colecţiunile noastre numeroase còpii de documente relative la relaţiunile externe din trecut pentru a formà mai multe volume tipărite, şi nu aşteptăm decât mijloacele cari să ne pună în putinţă de a da la lumină şi acest bogat material.

«V. *Biblioteca.*

«Avem ocaziune în fiecare an să constatăm progresele îmbucurătoare pe cari le face Biblioteca Academiei. Atât prin însemnatele colecţiuni ce posedă, cât şi prin felul cum sunt organizate, şi prin

marea înlesnire cu care pot fi folosite, ele oferă înlesniri mari tuturor acelora cari se dedau la studii ştiinţifice şi mai ales la cele cari privesc istoria neamului românesc, a limbii şi a literaturii lui.

«Comisiunea Bibliotecii vă va arătà prin raportul ei special mersul acestor colecţiuni. Aici vă aduc la cunoştinţă numai următoarele:

«Numărul cetitorilor în sala de lectură a cărţilor tipărite a fost în anul trecut de 9.393, cari au consultat 33.203 volume. Osebit de aceasta s'au mai împrumutat acasă 339 volume la 83 persoane. Sala de lucru a manuscriptelor şi documentelor a fost vizitată de 1.240 cetitori, din cari 662 au consultat 1.838 volume manuscripte, 453 au studiat 31.451 documente, iar 125 au cercetat 896 cărţi vechi româneşti dintre 1508—1830.

«Creşterea colecţiunilor Bibliotecii a fost următoarea:

	VOLUME ŞI BROŞURI	NUMERE DE REVISTE		Atlase şi hărţi	Stampe şi portrete	Vol manuscr.	Documente	Fotografii	Albumuri	Foi volante	Note muzicale	Medalii	Sigilii
		române	străine										
1. Conform legii dela 23 Martie 1904. . . .	2 257	2 069	—	—	—	—	—	—	—	3 719	66	—	—
2 In dar şi în schimb. . . .	2 306	265	623	357	113	66	1.052	—	—	7	—	6	6
3. Cumpărate . .	587	31	1 275	12	24	98	234	45	1	365	—	—	2
Total . .	5 150	2 365	1.898	369	137	164	1 286	45	1	4 091	66	6	8

«Cele mai însemnate daruri făcute colecţiunilor noastre în cursul anului trecut sunt:

«Colegul nostru d-l T. Maiorescu a dăruit 25 scrisori dela V. Alecsandri, Colonel I. Alecsandri, C. Negruzzi şi G. Sion.

«D-l C. Erbiceanu ne-a oferit un volum de extrase făcute şi traduse de d-sa din Atanasie Comnen Ipsilante şi cartea rară: Συνοπτικὴ περίληψις, tipărită la Bucureşti în 1789; apoi trei cuvântări de Arhiereul Filaret Scriban în manuscriptul original al autorului, precum şi un imn tipărit la Viena în 1805 de Polizu Contos.

«Dela d-l Dr. C. Istrati s'au primit o reproducere în facsimile şi o fotografie a hrisovului lui Ştefan cel Mare dela 1485 Septemvrie 14, precum şi o carte pastorală tipărită dela Veniamin Costachi ca episcop al Romanului.

«D-l Gr. Ştefănescu ne-a adus foile 26, 27, 29 bis, 35, 35 bis din *Harta geologică generală a României.*

«Dela familia răposatului canonic din Gherla Ioan Papiu s'a primit Praxiul Diaconului Coresi, tipărit la Braşov în 1561—2. Această preţioasă carte veche românească este unul din cele mai vechi monumente ale limbii şi literaturii noastre. Biblioteca Academiei posedă unicul exemplar până acum cunoscut, dar acesta erà numai un fragment, pe când exemplarul dăruit de răposatul Canonic Papiu este aproape complet. Datorim îmbogăţirea colecţiunilor noastre cu acest preţios tezaur stăruinţelor venerabilului nostru coleg I. M. Moldovanu.

«D-l Ştefan D. Grecianu, membru onorar, ne-a oferit: o călimară veche de argint a Marelui Logofăt Radu Grecianu, o pereche paftale de argint ale Doamnei Păuna Cantacuzino şi manuscrisul original al Istoriei împăraţilor otomani de Banul Ienăchiţă Văcărescu.

«D-l Eduard Ghica a dăruit 11 hrisoave originale din Moldova dintre 1400—1636, scrise pe pergament şi având peceţi atârnate. Este unul din cele mai frumoase daruri de documente din câte s'au făcut Academiei.

«D-l G. G. Burghele din Dorohoiu ne-a trimis în dar 113 documente istorice vechi şi scrisori, precum şi un hrisov original dela Ştefan Tomşa din 1622.

«D-l Al. Em. Lahovari, Ministrul ţerii la Constantinopole, a procurat copia cronicei lui Afentulis Klotzaris din 1711, relativă la petrecerea Regelui Carol XII al Suediei în Bender.

«D-l Iosif Sterca Şuluţu din Sibiiu a dăruit portretul în cromolitografie al Mitropolitului Alexandru Sterca Şuluţu.

«D-na Ana Conta-Chernbach a trimis în dar manuscrisul original al scrierii «Incercări de metafizică» de fratele său, răposatul B. Conta.

«D-l B. C. Livianu a oferit mai multe manuscrise, caiete cu note, cărţi adnotate, rămase toate dela răposatul V. Conta, 4 diplome de studii şi 17 corespodenţe ale acestuia cu diferiţi învăţaţi străini.

«D-l A. Holban a dăruit o pecete a Doamnei lui Scarlat Calimah dela 1821, cu stema ambelor Principate române.

«D-l Colonel A. Budişteanu a trimis în dar, între altele, 1 foaie volantă şi 2 hrisoave domneşti.

«D-l Gr. P. Olănescu a dăruit 9 documente istorice pe pergament şi 4 pe hârtie dintre 1556—1642.

«D-l A. Veress, arhivar la Cluj, ne-a procurat còpii în gips de pe două peceţi originale domneşti româneşti aflătoare în colecţiile Muzeului din acel oraş.

«D-l P. Gârboviceanu a dăruit 3 volume manuscripte româneşti şi 1 grecesc.

«Părintele Econom I. Antonovici, profesor la Bârlad, a dăruit 1 hrisov original dela Ştefan cel Mare şi 3 dela Petru Rareş, precum şi 4 traduceri vechi de pe hrisoave dela Ştefan cel Mare şi Vasile Lupu.

«Dela d-l I. Antonescu, avocat în Bârlad, s'a primit asemenea un hrisov original dela Ştefan cel Mare.

«D-l Colonel G. Solacoglu a trimis în dar medalia jubileului de 25 ani al regimentului Teleorman No. 20.

«D-l I. P. Teodoru a oferit reproducerea fotografică a unui portret ce ar reprezentà pe Tudor Vladimirescu.

«D-l Il. Chendi, funcţionar în serviciul Bibliotecii Academiei, a dăruit o carte originală românească de preoţie din Ardeal, din 1724.

«D-l I. Popescu, funcţionar la Direcţiunea Căilor ferate, a dăruit 7 foi volante dintre 1848—1885 şi o proclamaţie manuscrisă dela 1848.

«Librăria «Moldova» (R. Şaraga) din Iaşi ne-a trimis în dar exemplare din medalia bătută pentru inaugurarea monumentului lui Vasile Alecsandri.

«Secretarul D-voastre general a dăruit un album privitor la răsboiul ruso-austro-turc din 1788—1799 şi câteva publicaţiuni relative la Roma antică, la mânăstirile Grottaferrata şi Monte-Cassino.

«VI. *Fonduri, donaţiuni şi legate.*

«Rapoartele speciale ale Comisiunii financiare şi ale Comisiunilor Fundaţiunilor Adamachi, Otteteleşanu, Agarici şi Tache Anastassiu vă vor arătà gestiunea financiară pe anul bugetar 1 Iunie 1904—31 Maiu 1905, situaţia acestor fonduri, precum şi măsurile de luat pentru anul viitor.

«Acum vă aduc la cunoştinţă numai datele cele mai însemnate cu privire la mersul acestor fundaţiuni:

«1. *Fundaţiunea Vasile Adamachi* a avut înscrisă în bugetul anului trecut suma de 76.600 lei pentru burse şi cheltueli de studii.

«Bursele au fost în număr de 32 şi anume:

«*a)* 24 burse de câte 100 lei pe lună:

8 la Facultatea de ştiinţe din Iaşi studenţilor: Nicolae Ghiulea, Gheorghe Giuncu, Dimitrie Iancu, Ştefan Buzdugan, Nicolae Malaxa şi Ana Forăscu din anul II, Agricola Cardaş şi Zamfir Ştefan din anul III;

8 la Facultatea de medicină din Iaşi studenţilor: Mihail Buzenchi din anul II, Ion Brăilă, Gheorghe Lucescu şi Elena Gavrilescu din anul III, Petru Dănilă şi Alexandru Ţaicu din anul IV, Dimitrie Gavrilaş şi Radu Andrei din anul V.

8 burse anuale la Școala de poduri și șosele din București elevilor: Nicolae M. Demetrescu, Ștefan Palade, Ioan T. Demetrescu, Cincinat Sfințescu, Teodor Jalbă din anul preparator, Gheorghe Măinescu din anul II, Gheorghe Orăscu și Victor Stoica din anul III.

«b) 3 burse de câte 300 lei pe lună pentru licențiați: d-lui I. I. Raianu, pentru studiul astronomiei la Paris, în anul IV;

d-lui C. Popovici, pentru studiul matematicelor la Paris, în anul II;

d-lui Traian Lălescu, pentru studiul matematicelor la Paris.

«c) 3 burse de câte 250 lei pe lună pentru absolvenți de licee și de școale speciale:

D-lui Gheorghe Amilcar Sava, pentru studiul chimiei industriale la Zürich în anul V (anul IV al Politehnicului);

d-lui Haralamb Vasiliu, pentru studiul chimiei și tehnologiei agricole la Breslau, în anul IV;

d-lui Vasile A Tomulesei, pentru studiul tăbăcăriei la Lyon, în anul II.

«d) 2 burse pentru ingineri:

D lui M. Bodnărescu, pentru studiul industriei petroleului, în anul II, cu 400 lei pe lună;

d-lui Gheorghe Nazarie, pentru studiul țesătoriei și torcătoriei la Berlin, în anul I, cu 300 lei pe lună;

d-lui G. Panaitopol, pentru studiul fabricării celulozei și a hârtiei la Berlin, în anul I, cu 300 lei pe lună. D-l Panaitescu a cerut să se suspende plata bursei sale pe timp de un an spre a face mai întâiu în țară practică la o fabrică de hârtie. Academia, la 23 Septemvrie, a aprobat cererea, reducând terminul rămânerii în țară până la 1 Martie 1906.

«S'au acordat și anul acesta 10 burse de câte 360 lei anual la elevi de ai Școalei practice de agricultură «Ioan Costache Agarici.»

«In anul 1905 au expirat bursele d-lor Ioan Borcia, care a obținut doctoratul în științe (zoologie) la Paris; M. I. Stroescu, care a făcut studii de edilitate; C. Bedreag, care a obținut licența în științe la Iași; Petre Nicolaescu și Emilian Buzenchi, cari au obținut doctoratul în medicină la Iași.

«2. *Institutul Otteteleșanu* dela Măgurele a funcționat și anul acesta în modul cel mai satisfăcător. Președintele nostru, d-l I. Kalinderu, cu toate grijile numeroase pe cari i le dă vasta d-sale activitate, nu a scăpat un moment din vedere mersul acestui așezământ, prin care s'a realizat voința fericitului fundator. Azi școala dela Măgurele răspunde unei trebuințe simțite și binefacerile ei se revarsă peste toată cultura românească. Atât organizarea școlii, cât și devotamentul personalului Institutului și al celor cari călăuzesc mersul

lui, asigură acestei întreprinderi cea mai înaltă pozițiune printre stabilimentele similare din țară.

«La examenele anuale, ținute în zilele de 25 și 26 Iunie, au asistat ca delegați din partea Academiei d-nii colegi Dr. V. Babeș, D. Onciul și Gr. G. Tocilescu, însoțiți de d-l I. Kalinderu, iar din partea Ministerului Instrucțiunii a asistat însuș d-l Ministru M. Vlădescu, iar delegați să asiste au fost d-l P. Dulfu, profesor la Azilul Elena Doamna, și Părintele Nazarie, Directorul Seminarului Central.

«Ca și în anii trecuți, d-l Kalinderu, pentru încurajarea elevelor, a oferit suma de 600 lei pentru a li se cumpără câte un dar de sărbătorile Crăciunului, și a dăruit exemplare din publicațiunile Bibliotecii Domeniului Coroanei, mai multe tablouri și un termometru. Colegul nostru d-l Dr. V. Babeș a oferit de asemenea 100 lei pentru a se cumpără materialul necesar la rufăria unei eleve care se va mărită.

«3. La *Școala de agricultură „Ioan Costache Agarici“* dela Moara Grecilor (Vasluiu) s'a ținut examen de absolvire și au fost promovați zece elevi din ultimul an; apoi, în urma concursului ținut în ziua de 30 August, s'a admis o nouă serie de 10 elevi.

«4. Procesul pentru succesiunea răposatului *Tache Anastassiu* s'a câștigat definitiv la Inalta Curte de Casație față de moștenitorii de sânge. Primăria de Tecuciu a rămas în recurs, după ce i s'a respins cererea de revizuire făcută la Curtea de Apel din Galați.

«Academia a continuat și anul acesta să susțină școala profesională de fete din Tecuciu.

«Școala primară dela Călmățuiu, înființată în 1902, are astăzi 4 clase cu peste 100 de elevi, din cari cea mai mare parte interni. Anul acesta va ieși prima promoție de absolvenți. Elevilor, pe lângă cărțile și lucrurile de școală, li s'a dat și îmbrăcăminte; elevii externi iau masa de dimineață și amiazi la școală.

«5. *Fundațiunea Maria General Carp* a primit încă din sesiunea generală trecută o regulamentare specială. S'au îndeplinit toate îndatoririle puse Academiei prin testament. S'a dat bursă pentru studii juridice la Paris d-lui A. Orăscu, care se află acum în anul III; s'a îngrijit de biserica și școala dela Olteni; s'a înființat premiul cu subiect militar, asupra decernerii căruia aveți a hotărî în cursul acestei sesiuni; s'a împărțit îmbrăcăminte elevilor săraci din București, Giurgiu și din Olteni. In București distribuirea ajutoarelor s'a făcut în ziua de 6 Decemvrie prin mijlocirea Societății «Ajutorul copiilor săraci». D-l Președinte I. Kalinderu a reprezentat

Academia şi a ţinut o călduroasă cuvântare, aducând omagii generoasei donatoare şi D-rului Sergiu, fundatorul Societăţii. La distribuirea ajutoarelor la Giurgiu a asistat, ca şi anul trecut, colegul nostru d-l I. Bianu, însoţit de revizorul şcolar al judeţului şi de rudele defunctei.

«6. Legatul de 10.000 lei şi biblioteca lăsată de răposata *Aristia E. Angelescu* au fost primite de Academie în cursul anului dela d-l V. Lascar, legatarul universal.

«7. Colegul nostru d-l Dr. C. Istrati a dăruit 500 lei în acţiuni de ale Băncii comerciului din Bacău, împreună cu 50 lei, dividendul lor pe 1904, pentru formarea *Fondului Ionel Istrati.*

«VII. *Concursurile premiilor.*

«In sesiunea aceasta sunt de acordat 3 premii pentru opere publicate şi 9 pentru lucrări cu subiecte date:

«La concursurile acestor premii s'au prezentat următoarele publicaţii şi lucrări cu subiecte date:

«1. La premiul *Năsturel* de 4.000 lei, ce este a se da unei cărţi scrise în limba română, cu conţinut de ori ce natură, care se va judecă mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1904 până la 31 Octomvrie 1905, s'au prezentat următoarele scrieri:

Alexandrescu (Grig. I.), Studiu asupra istoriei generale a dreptului. Focşani 1905.

Augustin (Vucol), Noţiuni elementare de zootehnie. Craiova 1905.

Băilleanu (M. G.), Rusia contemporană şi elementele democratismului rus. Bucureşti 1905.

Benişache (Virgil B. C), Curs de drept comercial, partea întâia. Galaţi 1905.

Carpen (St. G.), Organizarea şcoalei române. Bucureşti 1905.

Constante (C. S.), Spre Albania. Impresiuni, obiceiuri, moravuri. Buc, 1905

Conta-Kernbach (Ana), Elemente de metodică. Iaşi 1905

Goga (Octavian), Poezii. Budapesta 1906.

Florantin (Ioan Pop), Consecutismul universal, ediţie nouă. Bucureşti 1905.

Gorun (Ion), Robinson în Ţara-Românească, povestire din zilele noastre. Bucureşti 1905.

Orleanu (Maiorul Al. G.), Horia, Cloşca şi Crişan sau Revoluţia Românilor din Transilvania şi Ungaria în 1784, dramă istorică. Focşani 1905.

Petraşcu (N.), Marin Gelea, roman. Bucureşti f. a.

Popescu-Ciocănel (Gh.), E I. *Patriciu* şi G. P. *Salviu*, Braşoave. Buc. 1905.

Radianu (S. P.), Georgicele de Virgiliu, traducere cu note explicative adăogite în text și cu figuri. București 1906.

Sadoveanu (M.), Povestiri din răsboiu. București 1905.

Slăvescu (Adrian M.), Câteva cuvinte asupra materiei de divorț. Buc. 1905.

Smara, Mirza, poemă dramatică. București 1904.

» Țara mea, poezii și proze patriotice. Ploești 1905.

» Dorul de țară, Meseriașii, La 24 Ianuarie, Isnășire, teatru popular. Ploești 1905.

Stanian (Locot. George). Ceasul rău, dramă în proză în 4 acte. Buc. 1905.

Urbeanu (Dr. A.), Soia. București 1905.

? — Ștefan cel Mare și Nunta, piesă istorică în 2 acte de un bunRomân. Iași 1905.

«2. La premiul *Statului Lazăr*, de 5.000 lei, ce este a se acordà unei cărți scrise în limba română, cu conținut științific în înțelesul științelor exacte, care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1903 până la 31 Octomvrie 1905, sau celei mai importante invențiuni științifice, făcute dela 1 Noemvrie 1903 până la 31 Octomvrie 1905, s'au prezentat următoarele publicațiuni:

Bottez (Locotenent Constantin L.), Istoric, note și date asupra telegrafiei fără fir. București 1903.

Chețianu (Dr. Ambrosiu), Bureții comuni. Blaj 1905.

Leon (Dr. N.), Escursiuni zoologice. București 1905.

Maior (Dr. George), Manual de agricultură rațională: Vol. V. Ippologia sau Zootehnia specială a cailor. — Vol. VI. Creșterea, îngrășarea și utilizarea porcilor sau Zootehnia lor specială București 1905.

Moga (Veterinar Căpitan Nicolae), Imbunătățirea cailor și vitelor în România. Brăila 1904.

» Cultura albinelor. Brăila 1905.

Motaș (Constantin S.), Studiu experimental asupra cărceagului oilor (Piroplasmosa ovina). București 1903.

Spineanu (G. D.), Pericolul și vindecarea frigurilor palustre. București 1905.

Tutuc (I.), Geometria plană pentru clasa V-a reală, ed. I. București 1905.

» Algebră pentru clasa VI reală, ed. I. București 1905.

«3. La premiul *Adamachi*, de 5.000 lei, divizibil, ce este a se decerne unei cărți scrise în limba română, cu cuprins moral de ori ce natură, care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1904 până la 31 Octomvrie 1905, s'au prezentat următoarele scrieri:

Abeleanu (Dem.), Turcia europeană. Geografia fizică și politică pentru școalele române din Macedonia, Albania, Epir și Tesalia (însoțită de o hartă). București 1905.

Anghel (D.), In grădină, poem. București f. a.

Antonovici (Preotul Ioan), Istoria comunei Bogdana din plasa Simila, județul Tutova. Bârlad 1905.

Aslan (Edgar Th.), Fiica lui Radu cel Frumos, împrejurări și chipuri din trecut. București 1905.

Bănescu (N.), Euripide, — Hecuba și Ifigenia în Aulis, traduse în românește. Craiova 1905.

Bologa (Dr. Vasile), Studii pedagogice și Discursuri. Sibiiu 1905.

Boureanul (Eugeniu), Povestiri din copilărie. București 1906.

Butculescu (N.), Noțiuni pregătitoare de comerț pentru uzul clasei III a școalelor de meserii pentru fete, ed. I. București 1905.

» Studiul comerțului, transportului și tarifelor de transport. Noțiuni generale de comerț. Documente, reguli și uzanțe. Buc. 1904.

Christodulo (Dr. Vasile S.), Curs elementar de medicină și farmacie domestică. Ed. 3. București 1905.

Ciocârlan (Ion), Traiul nostru. Budapesta 1906.

Cornățeanu (Căpitan Alex.), Formațiunile de luptă ale infanteriei și de marș ale cavaleriei sub focul artileriei cu tragere repede. Buc. 1904.

Cristea (Dr. Elie Miron), Iconografia și întocmirile din internul bisericii răsăritene. Sibiiu 1905.

Cunțan (Maria), Poezii. București 1905.

Dianu (Gr. I.), Criminalitatea și cauzele ei în România, studiu social și de moravuri. București 1905.

Dragomirescu (Mihail), Dramaturgie română. București 1905.

Frățilă (A.), Sensul și întrebuințarea prepozițiunilor în limba română. I. Galați 1905.

Georgescu (Maiorul Christodulo), Tactica actuală a celor trei arme. Buc. 1905.

Grigorovitza (Em.), Chipuri și graiuri din Bucovina. București 1905.

» Dela hotare, istorii moldovenești. București 1905.

Hodoș (Constanța), Frumos. București 1905.

Iosif (St. O.), Credințe, poezii. București 1906.

Lecca (Haralamb G.), Ernani, dramă în 5 acte tradusă în versuri. București f. a.

Lupu-Antonescu (A.), Exerciții gradate de gramatică pentru clasa II urbană. București 1905.

» Exerciții gradate de gramatică și compozițiuni pentru clasa III urbană. București 1904.

Lupu-Antonescu (A.), Exerciții gradate de gramatică și compozițiuni pentru clasa IV urbană. București 1904.

» Exerciții gradate de gramatică pentru divizia II rurală. Buc. 1905.

» Exerciții gradate de gramatică pentru divizia III rurală. Buc. 1905.

» Etimologia (lectură și exerciții gramaticale) pentru elevii clasei II secundare. București 1904.

» Sintaxa (lectură și exerciții gramaticale pentru elevii clasei III secundare). București 1904.

Mihăilescu-Stampo (St.), Două logodne, comedie în trei acte. București 1905.

Mitulescu (Dr. I), Tuberculoza (Oftica), lucrare medicală de popularizare pentru combaterea și vindecarea ei. București 1904.

Păcățian (Teodor V.), Cartea de aur, Vol. III. Sibiiu 1905.

Pop (Vasile), Domnița Viorica, Roman. București 1906.

Popescu (Sp.), Contribuțiuni la munca pentru ridicarea poporului. Scrisori către învățători. Bucăți de citit la șezători și cercurile culturale. Uscături. Galați 1904.

Popovici (T.), Dicționar de muzică. Sibiiu 1905.

Rosetti (Radu), Cu paloșul, poveste vitejească din vremea descălecatului Moldovei. București 1905.

Sadoveanu (M.), Floare-ofilită, Roman. București 1905.

» Povestiri, ediția II. București 1906.

Smara, Conferințe și discursuri. București 1905.

Stamatescu-Gest (G.), Din lumea celor mici. București 1905.

Stergeanul (Lucretzia Căpitan), Rezzo sau Lupta între ideal și real, feerie în 5 acte și 3 tablouri. Focșani 1905.

Tafrali (O.), Scene din viața dobrogeană. București 1906.

Tălășescu (Dr. A.), Solorin, legenda nașterii poporului român. București 1906.

Urechiă (Nestor V. A.), Zânele din valea Cerbului, povești pentru copii. București 1904.

Ursianu (Valerian), Despre Agenții diplomatici și consulari. București 1904.

Vampa (Laura), Cronici feminine. București 1905.

? — Almanahul național al României pe anul 1906. București 1905.

«4. La premiul *Hagi-Vasile*, de 5.000 lei, ce este a se da unei cărți scrise în limba română și publicate în timpul dela 1 Noemvrie 1899 până la 31 Octomvrie 1905 despre *Comerțul român*, s'au prezentat următoarele publicațiuni:

Băicoianu (Dr. C. I.), Istoria politicei noastre vamale şi comerciale dela Regulamentul Organic şi până în prezent. Vol. I, 1 şi 2. Bucureşti 1904.

Dumitrescu (M. A.), Codul de comerçiu comentat. Vol. I, VI. Bucureşti 1904.

«5. La premiul *Princesa Alina Știrbei*, de 8.500 lei (în care se cuprinde și cheltuiala pentru tipărirea lucrării), cu subiectul: *Istoria României dela fundarea Daciei până la finele secolului XIX, pentru uzul şi întărirea simțimintelor patriotice ale tuturor cetățenilor*, s'a prezentat un manuscript cu deviza: «*Patria și dreptul meu.*»

«6. La premiul *Alexandru Ioan Cuza*, de 6.000 lei, cu subiectul: *Cari sunt regiunile țerii cari ar puteà fi irigate*, s'a prezentat un manuscript cu deviza: «*Trebue să punem știința în serviciul agriculturii și industriei și să ne silim a le ridicà asemenea la înălțimea unei adevărate științe*» (din Cuvântarea M. S. Regelui la Expoziția pentru înaintarea științelor din 1903).

«7. La premiul *Adamachi*, de 5.000 lei, cu subiectul: *Fauna ihtiologică a României*, s'au primit trei manuscripte cu devizele: «*Nimic fără bani,*» «*Antipatic*» și «*Impavidi progrediamur.*»

«8. La premiul *Anastasie Fătu*, de 3.000 lei, cu subiectul: *Harta agronomică a României*, s'a prezentat un manuscript cu deviza: «*Cunoaște-te pre tine însuți.*»

«9. La premiul *G. San-Marin*, de 2.000 lei, cu subiectul: *Studiu asupra monopolurilor în România*, s'au prezentat două manuscripte cu devizele: «*Nu se poate renunțà la monopoluri fără a se sdruncinà ordinea în finanțe*» și «*Nosce te ipsum.*»

«10. La premiul Alexandru Bodescu, de 1.500 lei (dimpreună cu 1.000 lei dăruiți de d-l I. Kalinderu), cu subiectul: *Monografia economică, statistică și socială a unei comune rurale din România și a unei comune rurale românești de peste graniță*, s'au prezentat două manuscripte: *Monografia comunei Nicolinți din Banat* cu deviza: «*Dela frați la frați*» și *Monografia comunei Liești din județul Tecuciu* cu deviza: «*Un răzaș din Moldova.*»

«11. La *Marele Premiu General Ioan Carp și Maria Carp*, de 7.000 lei, cu subiectul militar: *Pregătirea trupelor pentru răsboiu în instrucție și conducere cu exemple istorice și practice*, s'au prezentat cinci manuscripte cu devizele: «*Si vis pacem, para bellum*»; «*Statele sunt pe punctul de a cădeà, când recompensa meritului a devenit prețul intrigei*»; «*Prin noi înșine*»; «*Viitorul unui neam se oglindește prin oastea sa*» și «*Vivere militare est*».

«12. La premiul *Alexandru Ioan Cuza*, de 10.000 lei (dimpreună cu procentele acestei sume dela 1891), cu subiectul: *Istoria Românilor dela Aurelian până la fundarea Principatelor*, nu s'a prezentat nici o lucrare.

«13. La premiul *Eliade-Rădulescu*, de 5.000 lei, cu subiectul: *Istoria literaturii române dela Cantemir până la 1800*, nu a intrat de asemenea nici un manuscris.

«14. Premiul *I. Lecomte du Noüy*, după propunerea Comisiunii instituite la Școala de bele-arte din Iași, s'a împărțit astfel: 200 lei d-lui Victor Gallin, 130 lei d-lui Ștefan Dimitrescu, 100 lei d-lui Petru Bulgăraș și 80 lei d-lui N. G. Popovici.»

Dela Prea Sfinția Sa *Episcopul Nicolae Popea*, dela Canonicul *I. M. Moldovanu* și dela d-l *Florian Porcius* se primesc scrisori prin cari înștiințează că nu vor puteà luà parte la lucrările sesiunii generale.

ȘEDINȚA DELA 1 MARTIE 1906.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *I. Sbiera* anunță prin scrisoare că nu va puteà luà parte la lucrările sesiunii generale.

Se procede la alegerea Comisiunii pentru examinarea lucrărilor făcute în 1905—6.

— Sunt aleși d-nii: *Dr. V. Babeș*, *A. Naum*, *I. Vulcan*.

Se cetește următorul raport al Comisiunii fondurilor Ioan Fătu și Ioan Scorțeanu despre lucrările ei în 1905:

«*Domnilor Colegi*,

«In cele ce urmează avem onoare a vă arătà modul cum s'au pus în aplicare dispozițiunile din testamentele răposaților întru fericire Ioan Fătu și Maria Șchiopescu.

«In bugetul de cheltueli al fondului Fătu, fiind înscrisă suma de lei 8.976,70 și în al fondului Scorțeanu suma de lei 841,50, Comisiunea a decis:

«1) Să se trimită din venitul fondului Ioan Fătu d-lui I. M. Moldovanu lei 2.000 și d-lui S. Fl. Marian lei 700, spre a procurà cu aceste sume cărți didactice, cari să se împartă școlarilor români săraci din afară de Regat.

«2) Să se trimită din venitul fondului Ioan Scorțeanu d-lui Moldovanu lei 200 și d-lui Marian lei 100, spre a procură cărți religioase pentru acelaș scop.

«3) Să se procure cu sumele rămase disponibile cărți didactice și religioase, cari să se împartă elevilor școlilor rurale din județele Ilfov și Brăila și celor din școlile de pe moșiile Academiei.

«In acest din urmă scop s'a cerut și s'a primit dela revizorii școlari respectivi și dela învățătorii de pe moșiile Academiei lista manualelor întrebuințate în cele două județe, și în urmă s'au procurat următoarele cărți:

a)	Pentru divizia	I:	1.553	Abecedare,
	» »	»	1.495	Aritmetici;
b)	» »	II:	1 696	Gramatici,
	» »	»	1.435	Aritmetici,
	» »	»	980	Geografia județului Ilfov,
	» »	»	420	» » Brăila;
c)	» »	III:	1.037	Cetiri,
	» »	»	892	Gramatici,
	» »	»	1.041	Aritmetici,
	» »	»	919	Geografii;

d) Imnuri religioase de d-l I. C. Negruzzi, 360 exemplare.

«Aceste cărți au fost trimise școlilor din județele Ilfov și Brăila prin revizori și direct școlilor de pe moșiile Academiei.

«Județele Ilfov și Brăila erau singurele în cari nu se împărțise cărți din aceste două fonduri; cu anul 1905 s'a revărsat deci peste întreagă țara generozitatea fericiților Ioan Fătu și Maria Schiopescu.

«Dela 1889 până acum s'au împărțit din ambele fonduri 172.893 cărți în valoare totală de lei 94.688,92 la 3.378 școli din cele 32 județe ale țerii, după cum se arată în tabloul ce urmează.

ANII	JUDEŢELE	No. şcolilor	No. cărţilor	COSTUL Lei	B
1889	Dâmboviţa şi Tutova	187	8 228	5 333	24
1890	Gorj şi Neamţu	195	6 435	3.987	75
1891	Prahova şi Suceava	219	6 570	3 952	95
1892	Vâlcea şi Fălciu	174	10.058	4.639	84
1893	Muscel şi Bacău	174	14.790	6.638	10
1894	Olt şi Dorohoiu	135	11 745	5 344	65
1895	Argeş şi Tecuciu	226	9.944	4.985	60
1896	Buzău şi Vasluiu	182	6 730	4.524	60
1897	Ialomiţa şi Roman	193	9.650	4.782	48
1898	Teleorman şi Tulcea.	217	11.744	5.085	74
1899	Romanaţi şi Putna	182	8.446	5 117	39
1900	Iaşi	106	7.664	5.026	15
1901	Râmnic, Constanţa şi şcolile de pe moşiile Academiei.	208	11.511	6 688	61
1902	Mehedinţi, Covurluiu şi şcolile de pe moşiile Academiei.	260	16 917	7 022	85
1903	Vlaşca şi şcolile de pe moşiile Academiei	135	8.435	4.860	65
1904	Dolj, Botoşani şi şcolile de pe moşiile Academiei.	317	12.158	7.014	85
1905	Ilfov, Brăila şi şcolile de pe moşiile Academiei.	268	11 868	9.683	47
	Total . .	3.378	172.893	94 688	92

«In acelaş timp s'a dat din veniturile fondului Ioan Fătu, începând dela 1894, suma de lei 30.300, spre a se procură cărţi şcolarilor săraci din afară de Regat, şi din veniturile fondului Scorţeanu s'a dat în acelaş scop, începând dela 1897, suma de lei 2.875.

«Membrii Comisiunii: *P. S. Aurelian*, *I. C. Negruzzi*, *D. Sturdza*.»

— Raportul se iea spre cunoştinţă.

Se procede la alegerea Comisiunii fondurilor Ioan Fătu şi Ioan Scorţeanu pentru 1906.

— Sunt realeşi d-nii: *P. S. Aurelian*, *I. C. Negruzzi*, *D. Sturdza*.

Se ceteşte următorul raport al Comisiunii fondului Agarici despre mersul şcolii în 1905—6:

«*Domnilor Colegi,*

«Şcoala de agricultură «Ioan Costache Agarici», cu a cărei purtare de grijă ne-aţi însărcinat anul trecut, şi-a continuat mersul ei liniştit, resimţindu-se încă de aceeaş strâmtorare care v'a fost semnalată şi în sesiunea precedentă.

«In urma examenelor generale ţinute la finele anului şcolar 1904—5, a ieşit a patra serie de 10 absolvenţi.

«In urma înţelegerii dintre direcţiunea şcolii şi Administraţia fermei model a Statului «Laza», şase din aceşti absolvenţi au fost primiţi la fermă să continue practica un an de zile, alăturea cu absolvenţii şcolilor similare de agricultură ale Statului; doi s'au întors la vetrele părinteşti, iar doi au fost numiţi de Academie ajutori ai Directorului şcolii Agarici.

«Situaţiunea absolvenţilor din celelalte trei serii anterioare de absolvenţi este următoarea:

5 sunt la vetrele părinteşti, unde practică agricultura,
9 îşi fac stagiul în armată,
5 sunt în serviciu la diverşi proprietari de moşii,
3 sunt grădinari de asemenea la diferiţi proprietari,
1 este grădinar-ajutor la pepiniera Vişan,
1 este fierar la moşia Tărsii din judeţul Vasluiu.

«In urma examenului de admitere ţinut la 30 August 1905, a fost primită în clasa I-a a şaptea serie de 10 elevi. Mai târziu s'a primit tot în clasa I-a încă un elev, în locul altuia din clasa II, care a părăsit şcoala din cauze familiare şi aceasta spre a se mănţineà contingentul complet de 30 elevi în şcoală.

«Programul făcut de Academie pentru şcoala Agarici s'a urmat întocmai; directorul d-l G. Cotea a întocmit anul acesta cursurile ce se predau şi le-a multiplicat pentru elevi.

«Şcoala s'a prezentat cu produsele ei la Expoziţia agrară din Brăila, unde a obţinut medalie de aur pentru cereale şi de argint pentru animale, precum şi la Expoziţia Societăţii agrare din Bucureşti, dela care a obţinut medalia de aur pentru cereale.

«Produsele de pe terenul şcolii au fost bune în vara trecută şi ele sunt suficiente pentru întreţinerea elevilor, personalului şi vitelor până la noua recoltă.

«Strâmtorarea, de care vorbiam la începutul acestui raport, nu va dispărea decât din primăvara anului 1908, când expiră actualul contract de arendare a moşiei. Până atunci însă va trebuì să se facă neapărat reparaţiuni inter-

natului şi şcolii, să se mărească grajdul, care a ajuns neîncăpător, să se refacă atelierele şi să se procure câteva vaci şi vite de muncă. Nefăcându-se mai ales reparaţiunile la timp, ecaretele se vor strică şi mai rău, şi de aceea Comisiunea propune ca Domniile-Voastre să autorizaţi Delegaţiunea a face dela alt fond al Academiei pentru cheltuelile de întâmpinat un împrumut, care să se amortizeze în viitor, când arenda moşiei va fi mai ridicată. Creşterea arendei este de altfel asigurată, pentrucă s'au primit încă din anul trecut oferte cu mult avantajoase.

«Membrii Comisiunii: *P. S. Aurelian, A. Naum, P. Poni*».

D-l *Gr. Ştefănescu* zice că propunerea Comisiunii de a se face un împrumut se bazează pe probabilitatea creşterii de arendă a moşiei. Dacă arenda nu va creşte, cu ce se va puteà amortizà împrumutul?

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* răspunde că împrumutul se va face pe baze sigure şi numai după ce se va face contractul pentru noua arendare. Licitaţia pentru această arendare se va ţineà chiar în cursul lunii curente.

— Raportul se iea spre cunoştinţă şi se aprobă propunerile Comisiunii.

Se procede la alegerea Comisiunii fondului Agarici pentru 1906—7.

— Sunt realeşi d-nii: *P. S. Aurelian, A. Naum, P. Poni.*

ŞEDINŢA DELA 2 MARTIE 1906.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *Dr. V. Babeş* prezentă scrierile d-sale în limba germană: *Spindelförmige Bazilen* şi *Lepra*. Despre aceste publicaţiuni d-l Dr. Babeş zice:

«Aceste două monografii fac parte din marele manual de Bacteriologie al lui Kolle-Wassermann, reprezentând starea actuală a ştiinţei. In lucrarea despre Lepră m'am întemeiat pe studiile noastre făcute în România, în ce priveşte microbii fuziformi; prin lucrarea mea caut să stabilesc prioritatea noastră în descoperirea acestor bacili, în raport cu anumite forme de angine. Arăt rezultatul lucrării mele asupra altor microbi fuziformi, stabilind rolul etiologic al acestor microbi în Scorbut şi în anume boale septice.»

Dela Secţiunea ştiinţifică se primeşte propunerea de a se publică în *Anale* lucrările: *Despre prezenţa Bartonianului în judeţul Prahova* de d-l L. Mra-

zoc şi *Asupra microfaunei terţiarului regiunii Câmpina-Buştenari* de d-l V. Arădi junior.

— Propunerea Secţiunii se aprobă.

La ordinea zilei se pune următorul Proiect de regulament pentru premiile literare şi ştiinţifice ale Academiei, dimpreună cu modificări la art. 25, 35 şi 36 din Regulamentul general şi la art. 2 din Regulamentul fondului Adamachi — proiect întocmit de Comisiunea aleasă, în sesiunea trecută cu însărcinarea de a studià modificările de introdus în Regulamentele Academiei:

«*Art. 1.* Premiile literare şi ştiinţifice ale Academiei sunt de două feluri: 1) premii pentru opere publicate, 2) premii pentru scrieri prezentate în manuscript, tratând subiecte hotărîte şi publicate de Academie.

«*Art. 2.* Membrii activi ai Academiei nu pot prezentà nici o operă a lor la concursul premiilor. *(Art. 61 Reg.)*

«*Art. 3.* Ultimul termin pentru prezentarea operelor publicate va fi 31 Octomvrie, iar pentru depunerea manuscriptelor va fi 1 Septemvrie, a anului ce precede sesiunea generală în care se decide asupra premiilor. *(Art. 58 Reg. general).*

«*Art. 4. Operele publicate* în perioadele de timp arătate conform testamentelor, regulamentelor şi deciziunilor Academiei vor fi prezentate la concurs de autorii lor în câte 15 exemplare pre lângă o cerere scrisă, în care se va arătà totdeauna anume premiul la care concurează. *(Cfr. Art. 9 din Reg. 1876; deciz. 31 Mart. 1892).*

«Unul şi acelaş autor nu poate prezentà în acelaş an aceeaş scriere la mai multe premii, nici mai multe scrieri la diferite premii.

«O scriere prezentată la un premiu nu mai poate fi mutată la altul, după trecerea terminului de prezentare fixat în art. 3. *(Deciz. 6 April. 1902).*

«*Art. 5.* O scriere prezentată într'un an la un premiu poate fi prezentată în anii următori la concursul aceluiaş sau al altui premiu, numai dacă este preînnoită în părţi esenţiale în nouă ediţiune publicată de autor în viaţă. *(Cfr. art. 12 Reg. din 1876).*

«*Art 6.* Operele publicate de Academie, făcute din iniţiativa sau cu ajutorul ei, nu pot fi admise la concursul premiilor. De asemenea nu pot fi admise la concurs operele postume. *(Cfr. art. 14 Reg. din 1876).*

«*Art. 7.* La concursul premiilor poate fi admisă nu numai o operă întreagă, ci şi parte dintr'o operă, cu condiţiune ca această parte să fie completă. *(Cfr. art 15 Reg. din 1876).*

«*Art. 8.* La premiile Năsturel pot fi prezentate scrieri cu cuprins de ori ce natură; la premiul Eliade-Rădulescu scrieri de literatură, de filologie, de istorie, economice, juridice, filozofice; la premiul Lazăr scrieri cu conţinut

științific în înțelesul științelor exacte (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, geografie, medicină, inginerie, industrie și științele aplicate în genere) *(Deciz. 21 Mart. 1904)*; la premiul Adamachi scrieri de cuprins moral de ori ce natură (în înțelesul că sunt excluse numai scrierile contrare moralei) *(Deciz. 7 April. 1894)*; la premiul Hagi-Vasile scrieri privitoare la comerțul român în trecut și în prezent. *(Deciz 5 April. 1888).*

«*Art. 9.* La premiile Năsturel — conform testamentului — pot fi admise numai scrieri în limba română; la concursul premiilor Eliade-Rădulescu, Lazăr, Adamachi sunt admise și opere scrise de autori români sau străini într'una din limbile latină, italiană, franceză, germană sau engleză, când întreg cuprinsul operei va tratà despre pământul sau neamul românesc, despre istoria, limba sau literatura românească.

«*Art. 10.* Traducerile din limbi străine în limba română pot fi premiate numai când sunt făcute de pe opere clasice și, sau prin dificultățile învinse ale unei perfecte traduceri în versuri românești, vor constitui adevărate opere literare ale limbii române, — sau prin anexarea de explicări și note științifice cu totul proprii traducătorului, își vor fi însușit meritele unei lucrări originale în limbă română. *(Art 13 Reg din 1876).*

«*Art. 11.* Toate lucrările, fie tipărite, fie manuscripte, prezentate la vreunul din premiile Academiei, trebue să fie scrise cu ortografia Academiei,

«In cazuri cu totul excepționale și numai în timp de un an dela adoptarea acestui regulament, se vor puteà admite la premii și cărți scrise cu altă ortografie, cu condiție însă ca să fi fost imprimate afară de Regatul României.

«*Art. 12.* Operele publicate anonime sau sub pseudonime vor puteà fi admise la concurs, iar autorii, spre a primì premiile acordate, vor trebuì să probeze proprietatea lor.

«*Art. 13.* Operele prezentate la premiul anual Năsturel sau la Marele Premiu Năsturel, în condițiunile arătate în testament, vor fi cercetate de o comisiune de nouă membri, câte trei de fiecare Secțiune, aleși de Academie în sesiunea generală care precede pe aceea în care este a se da premiul.

«*Art. 14.* Cărțile didactice prezentate la premiul Craiovean vor fi cercetate de o comisiune specială de șase membri, câte doi de fiecare Secțiune, aleși în sesiunea generală, care precede pe aceea în care este a se da premiul.

«*Art. 15.* Asupra cărților prezentate la premiile din art. 13 și 14 se vor face în sânul comisiunilor respective rapoarte speciale scrise. Dacă în Comisiune sunt mai multe rapoarte favorabile sau dacă în contra concluziunilor negative ale rapoartelor scrise se fac propuneri favorabile pentru acelaș premiu, Comisiunea e datoare să hotărască, cu majoritatea de voturi arătată mai jos, care este singura operă, căreia i se cuvine premiul.

«Propunerile de premiare cari vor fi întrunit în comisiuni majoritatea membrilor comisiunii (adecă cel puțin cinci voturi pentru premiile Năsturel și cel puțin patru voturi pentru premiul Craiovean) sunt definitive și vor fi aduse la cunoștința plenului.

«Dacă nici o carte nu întrunește majoritatea cerută mai sus, suma prevăzută pentru acel premiu se capitalizează. *(Cfr. art 95 Reg. gen.).*

«De câte ori se va întâmplà ca Marele Premiu Năsturel de 12.000 lei să fie acordat unei scrieri, care mai înainte căpătase un premiu anual Năsturel de 4.000 lei, suma de 4.000 lei se va scădeà și se va adaoge la fondul Năsturel. *(Art. 8 Reg. din 1876).*

«*Art. 16.* Operele prezentate la celelalte premii se vor cercetà și judecà de Secțiuni după competența lor, și anume: pentru premiul Eliade-Rădulescu alternativ din patru în patru ani de Secțiunile literară și istorică, pentru premiul Lazăr, la fiecare doi ani, de Secțiunea științifică, pentru premiul Hagi-Vasile de Secțiunea istorică, pentru premiul Adamachi pe rând, an după an, de cele trei Secțiuni: literară, istorică și științifică.

«*Art. 17.* Operele primite în termin la concursul premiilor din art. 16 vor fi trimise spre cercetare Secțiunii respective, care va fi convocată în întâia Vineri după 31 Octomvrie, spre a le împărți la raportori speciali, cari le vor cercetà și vor raportà Secțiunii asupra lor. Rapoartele speciale scrise vor fi depuse la biuroul Secțiunii cel mai târziu cu o lună înainte de ziua deschiderii sesiunii generale. Secțiunea, în timpul Sesiunii generale, ascultă rapoartele speciale, discută propunerile și decide asupra lor prin vot dat în modul indicat de art. 10 din Statute.

«*Art. 18.* Deciziunile luate de Secțiuni se aduc la cunoștința Academiei în ședință plenară. Atât rapoartele speciale cât și procesele-verbale ale Secțiunilor se vor tipări în *Anale.*

«*Art. 19.* Proclamarea tuturor premiilor acordate în cursul unei sesiuni se face în ședință publică solemnă *(art. 26 Reg. gen.)*, când se vor ceti și rapoartele speciale asupra operelor premiate.

«*Art. 20. Pentru premiile puse la concurs cu subiecte date de Academie*, subiectele se hotărăsc de Secțiunea în a cărei competență cade premiul, când materia este indicată, fie prin actele de instituirea lui, fie prin dispozițiunile de regulament luate de Academie. Când premiul este de natură generală, subiectul se hotărăște pe rând de Secțiunile respective, începând cu cea literară.

«*Art. 21.* Manuscriptele se vor prezentà la concurs în terminul fixat în art. 3, fără nume de autor, purtând o deviză sau *motto* scrise de mână străină sau de mașină sau tipărit; ele vor fi însoțite de un plic sigilat în care se va aflà închis numele autorului și pe care va fi reprodusă deviza sau *motto*

din fruntea manuscriptului. Acest plic se va deschide numai când lucrarea va fi premiată.

«Manuscriptele cari nu vor fi scrise curat și lizibil nu vor fi luate în cercetare.

«*Art.* 22. Cercetarea manuscriptelor prezentate la concurs se face de o comisiune de trei membri, aleasă în sesiunea precedentă, de Secțiunea care a hotărît subiectul. Comisiunea va prezentà Secțiunii respective raport scris cu analiza și critica lucrărilor dimpreună cu propunerile sale. Asupra acestora Secțiunea discută și decide prin vot dat în modul indicat de art. 10 din Statute. Rapoartele comisiunilor și procesele-verbale ale Secțiunilor cu rezumatul discuțiunilor urmate, se publică în *Anale.*

«Secțiunile vor aduce totdeauna la cunoștința plenului atât comisiunile alese, cât și deciziunile luate asupra premiilor. Plenul iea aceste deciziuni spre cunoștință, iar proclamarea oficială a premiilor acordate se face în modul arătat în art. 18.

«*Art.* 23. Valoarea premiului acordat unei lucrări în manuscript se va număra autorului numai după ce lucrarea premiată va fi tipărită. *(Deciz. 20 Mart. 1886).*

«*Art.* 24. Manuscriptele nepremiate vor fi restituite autorilor, cari le vor cere și își vor dovedi proprietatea la cancelaria Academiei prin deschiderea plicului cu numele lor; manuscriptele nereclamate în timp de un an dela pronunțarea rezultatului vor rămâneà proprietatea Academiei și vor fi incorporate în bibliotecă în colecțiunea manuscriptelor. *(Cfr. deciz. dela 6 April. 1902).*

«*Art.* 25. Toate articolele și alineatele de regulament, precum și deciziunile anterioare, contrare acestui regulament, sunt abrogate.

«La art. 2 din *Regulamentul Fondului Adamachi*, la alineatul 2, se adaug următoarele:

«Fracționarea nu se va puteà face însă în mai mult de trei părți, din cari nici una nu va fi mai mică de 500 lei. Suma rămasă nedată se va capitalizà.»

«La *Art.* 25 din *Regulamentul general* se adaug următoarele:

«In ședințele publice de Corp sau de Secțiuni se cetesc lucrări prezentate de membrii activi, sau lucrări prezentate de membrii onorari sau corespondenți și de persoane străine, prin Secțiunile respective și admise de acestea pentru lectură publică și tipărire în *Anale.* Autorii lucrărilor vor prezentà textul lor întreg însoțit de un rezumat, care se va trimite îndată spre tipărire în *Monitorul Oficial* și se va reproduce în procesul-verbal al ședinței; iar textul întreg se va tipări în *Anale* în Memoriile Secțiunii respective.

«Fiecare lucrare, care se publică în *Anale* în limba română, va fi însoțită de un rezumat făcut de autor într'una din limbile latină, italiană, franceză, germană sau engleză. Acest rezumat va avea întinderea de cel mult a zecea parte cât lucrarea rezumată; în el se vor arătà elementele principale ale lucrării și mai ales rezultatele sau concluziunile la cari ajunge.»

«La *Art. 35* din *Regulamentul general* se adaug următoarele.

«Lucrările cetite în ședințele publice ale Academiei sau admise a se tipărì în publicațiunile ei nu se pot tipărì de autori nicăeri până după aparițiunea lor în *Anale*. Dacă totuș vor fi publicate aiurea, ele nu mai pot fi reproduse în *Anale*.

«Atât lucrările cetite în ședințe publice, cât și lucrările cercetate numai în Secțiuni și propuse de ele spre a fi tipărite în *Anale* în Memoriile Secțiunii respective, nu pot să aibă o întindere mai mare de zece coale de tipar (160 pagine).»

«La *Art. 36* din *Regulamentul general:*

— în alin. 1 în loc de cuvintele« *în ori ce limbă*» se vor pune cuvintele: într'una din limbile latină, italiană, franceză, germană sau engleză.»

Alin. 2 se redactează în modul următor:

«Cetirea lor în ședință publică și tipărirea lor în *Anale* se decide—după propunerea Secțiunii respective—prin votul Corpului Academic.»

Discuțiunea generală fiind deschisă, d-l *At. Marienesca* amintește că sarcina Comisiunii alese în sesiunea trecută erà de a prezentà o întreagă lucrare de revizuire a Statutelor și Regulamentelor Academiei, și acum ni se aduce în desbatere un singur regulament. D-sa este de părere ca proiectul adus să nu se iea în discuțiune, ci să se înapoieze Comisiunii spre a face toată lucrarea cu care a fost însărcinată.

D-l Președinte *I. Kalinderu* răspunde că Comisiunea neputându-se întrunì decât târziu, din cauza ocupațiunilor membrilor și văzând că nu este cu putință a face întreagă lucrarea revizuirii, a luat în studiu mai întâiu chestiunile cele mai urgente, între cari întâiul loc îl ocupă chestiunea premiilor. A mai studiat câteva puncte din Regulament, cari aveau trebuință de o grabnică completare sau lămurire.

D-l *D. C. Ollănescu* amintește că în sesiunea trecută se luase înțelegere ca regulamentarea premiilor să aibă precădere, deși se dăduse sarcină Comisiunii să studieze revizuirea întreagă a Statutelor și Regulamentelor. Este de părere să se închidă discuțiunea generală și să se proceadă la discuțiunea pe articole a proiectului prezentat de Comisiune.

D-l *I. Bianu* zice că observațiunea d-lui Marienescu este dreaptă în formă, căci într'adevăr însărcinarea Comisiunii era largă: de a prezentà propuneri de modificări la Statute și la toate Regulamentele; dar neputând Comisiunea face lucrarea întreagă, a întocmit partea aceea care privește chestiunea de toți recunoscută mai urgentă, adică a acordării premiilor. Proiectul prezentat cuprinde și alte câteva modificări la Regulamentul general, a căror admitere s'a dovedit din experiență a fi necesară. Premiile Academiei nu au avut până acum un regulament propriu, ci ele au fost date prin analogie după normele adoptate la 1876, când s'au regulamentat premiile Năsturel. Aceste norme nu mai sunt suficiente și de aceea o regulamentare sistematică s'a recunoscut de toți a fi necesară și urgentă. Votarea acestui regulament nu împiedică întru nimic modificările viitoare în Regulamente, căci toate acestea pot fi totdeauna ameliorate.

D-l *Gr. Ștefănescu* este de părere că Comisiunea, deși era însărcinată cu revizuirea întregei organizări a Academiei, a studiat totuș chestiunile cele mai urgente și a făcut bine. D-sa vede însă în proiect dispozițiuni cari i se par neadmisibile. Așà la art. 9 se admit la concurs și opere scrise în limbi străine. Academia fiind o instituțiune culturală română, nu văz pentru ce să primim opere scrise în limbi străine. Noi trebue să încurajăm și să îndemnăm la lucru pe Români. Tot așà este și în privința art. 12, care vorbește despre opere anonime și pseudonime. De asemenea publicațiuni Academia nu trebue să se preocupe, nici să le admită la concursuri, căci autorii cari nu-și pun numele pe operele lor arată prin aceasta, că nici ei nu le cred vrednice de a ieșì cu ele în lume. D-sa admite cercetarea lucrărilor prin Secțiuni; nu admite însă ca Secțiunile să hotărască ele singure acordarea premiilor și plenul să nu mai aibă a se pronunță într'această însemnată chestiune. Nu este admisibil ca 5—6 membri, cari formează majoritatea Secțiunii, să iea deciziuni, înaintea cărora plenul Academiei să se închine.

Discuțiunea generală se închide și se trece la discuțiunea pe articole.

D-l Președinte *I. Kalinderu* dă cetire articolului 1.

D-l *D. C. Ollănescu* observă că titlul proiectului este necomplet, căci se zice *Premiile literare și științifice* și nu sunt pomenite cele istorice. Crede necesar să se adaoge, atât în titlul Regulamentului, cât și în art. 1, cuvântul *istorice* după cuvântul *literare*.

— Amendamentul propus de d-l Ollănescu se admite.

— Se pune la vot art. 1 în total și se admite cu unanimitatea voturilor.

Se cetește art. 2.

— Neluând nimeni cuvântul, art. 2 se pune la vot și se primește cu unanimitate.

Se cetește art. 3.

D-l *D. C. Ollănescu* întreabă: cum se înţelege terminul 31 Octomvrie şi dacă la concursuri vor fi primite opere apărute numai în cursul anului?

D-l *P. Poni* răspunde că acì este în proiect o lacună, despre care s'a vorbit şi în Comisiune, dar nu s'a formulat. Este necesar ca să se precizeze timpul în care să fie publicate operele prezentate la concursurile diferitelor premii. Spre acest scop d-sa propune un amendament, care—după mai multe modificări—rămâne în forma următoare: «La diferitele premii se admit numai opere publicate după terminul precedent de prezentare la premiul respectiv.»

— Amendamentul astfel formulat se admite cu unanimitate, având să formeze alineatul II la art. 3.

— Se pune la vot art. 3 în total astfel amendat şi se admite cu unanimitate.

Se ceteşte art. 4.

D-l *N. Quintescu* întreabă pentru ce se cer numai 15 exemplare şi nu se cere numărul trebuitor spre a se da fiecărui membru al Academiei câte unul.

D-l *I. Kalinderu* răspunde că ar fi prea oneros pentru concurenţi; membrii, cari nu vor primì exemplare din lucrările puse la concurs, pot să le cetească în biblioteca noastră.

D-l *I. Bianu* explică că numărul de 12 de până acum erà trebuitor, pentrucă 9 se dedeau membrilor Comisiunii, 1 sau 2 se puneau în bibliotecă şi celelalte se întrebuinţau în timpul desbaterilor. Acum punându-se principiul că, în loc de Comisiunea de 9, să fie o Secţiune întreagă compusă din 12 membri, se cere pentru fiecare câte un exemplar şi 3 pe deasupra pentru trebuinţele desbaterilor.

D-l *T. Maiorescu* propune ca din al. I să se suprime cuvintele «în perioadele de timp arătate conform testamentelor, regulamentelor şi deciziunilor Academiei», căci în urma votării alineatului adaos la art. precedent, ele nu mai au înţeles.

— Propunerea d-lui Maiorescu se primeşte cu unanimitate.

D-l *D. C. Ollănescu* propune ca la al. II, în loc de «Unul şi acelaş autor», să se zică «Un autor».

— Propunerea d-lui Ollănescu se primeşte cu unanimitate.

— Articolul 4 astfel modificat se pune la vot şi se primeşte cu unanimitate.

Se ceteşte art. 5.

D-l *D. C. Ollănescu* propune ca să se precizeze anume ce fel de opere vor fi acelea ce se pot prezentà de a doua oară la concursuri: şi cele premiate, ori numai cele nepremiate?

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* răspunde că negreşit numai cele nepremiate.

D-l *D. Onciul* propune ca după cuvintele: «O scriere prezentată într'un an la un premiu» să se adaoge cuvintele «și nepremiată», spre a se evità interpretări greșite.

— Propunerea d-lui Onciul se admite cu unanimitate.

— Articolul 5 astfel modificat se pune la vot și se primește cu unanimitate.

Se cetește art. 6.

D-l *D. Onciul* propune ca în locul cuvântului «Operele» dela începutul arcolului să se pună cuvântul «Opere».

— Propunerea d-lui Onciul se aprobă cu unanimitate.

D-l *Dr. V. Babeș* întreabă dacă dela concursurile premiilor vor fi excluse lucrările tipărite cu cheltuiala Statului, sau făcute de alte instituțiuni ori laboratorii, precum și tezele noilor licențiați sau doctori. Până acum erà admis principiul ca asemenea lucrări să nu se primească la premii.

D-l *I. Bianu* zice că art. 5 răspunde pe deplin la nedumeririle d-lui Dr. Babeș, când exclude dela premii numai opere publicate de Academie. Prin urmare ori ce alte opere nu sunt excluse.

— Articolul 6 cu modificarea propusă de d-l Onciul se pune la vot și se primește cu unanimitate.

Se cetește art. 7.

D-l *D. C. Ollănescu*: Chestiunea atinsă în acest articol a fost ridicată de multe ori și în Comisiunea premiilor. Regulele restrictive se fac pentru a mai împiedecà năvălirea la premii a operelor, cari nu ar fi în condițiuni de a puteà fi premiate și ar îngreunà numai fără folos lucrarea Academiei. D-sa crede folositor ca pentru scrierile cu adnotări, comentarii, documentare, etc. să se fixeze un minimum de întindere, cel puțin 300 de pagine.

D-l *I. Bianu* zice că stabilirea unui minimum de întindere, cum dorește d-l Ollănescu, a fost făcută încă dela 1876, când s'a fixat pentru scrierile necomplete un minimum de 400 pagine. S'a dovedit însă prin experiență că acest sistem este nepractic, pentrucă adeseori se întâmplă ca parte dintr'o operă de mai puține pagine să aibă valoare de operă întreagă, dacă în sine este un tot complet. De aceea propunerea Comisiunii este cea mai practică și roagă să se voteze art. 7, astfel cum este prezentat.

D-l *Gr. Ștefănescu* este de părerea d-lui Bianu, căci adeseori se pot prezentà scrieri de foarte mică întindere, cum ar fi, de exemplu, o descoperire însemnată, descrisă în 2—3 pagine, și care să aibă însemnătate mai mare decât o operă în multe volume.

D-l *I. Kalinderu* susține articolul din proiect, amintind mai multe cazuri întâmplate, când părți de valoare din unele opere n'au putut fi premiate, pentrucă nu aveau numărul de pagine cerut.

— Art. 7 se pune la vot şi se primeşte cu unanimitate.

Se ceteşte art. 8.

D-l *D. C. Ollănescu* zice că este bine înţeles că enumerarea diferitelor ştiinţe, făcută în acest articol, nu este limitativă, că s'ar puteà ivì o nouă ştiinţă, care să nu fie indicată în enumerările de acum. D-sa propune apoi două modificări de redacţie: să se scrie peste tot locul «de cuprins» în loc de «cu cuprins» şi să se adaoge vorba «scrieri» înainte de vorba «economice».

— Modificările propuse de d-l Ollănescu se primesc.

— Art. 8 astfel modificat se pune la vot şi se admite cu unanimitate.

Se ceteşte art. 9.

D-l *N. Quintescu* vede în acest articol o idee nouă pe care o crede primejdioasă şi nu o admite: idea de a se primì la concursuri opere în limbi străine şi scrise de autori străini. D-sa crede că premiile Academiei sunt destinate pentru Români, şi că n'am ajuns atât de departe, încât să încurajăm cu ele şi pe autorii străini. Premiile noastre sunt apoi destinate culturii şi desvoltării limbii româneşti, care încă are nevoie de desvoltare. Ele deci trebue rezervate, ca şi până acum, Românilor. Mai târziu, când se va fi ridicat nivelul culturii noastre, vom puteà admite şi străini la premiile noastre.

D-l *I. Kalinderu* zice că Comisiunea compusă din 7 membri a primit în unanimitate acest articol, pentrucă a considerat interesul mai înalt şi mai larg, pe care îl avem de a ne legà şi de a ne apropià de lumea ştiinţifică a popoarelor din fruntea culturii şi a ştiinţei. Avem interes ca să se scrie despre noi în străinătate şi ai noştri să scrie în limbi străine, iar asemenea scrieri, când vor fi bune, să nu fie ele admise la premiile Academiei? D-sa crede că primindu-se acest articol se face o bună şi foarte folositoare înnoire în activitatea Academiei.

D-l *Gr. Ştefănescu* este de părerea d-lui Quintescu: premiile noastre sunt pentru Români şi nu poate Academia să le acorde străinilor prin excluderea celor dintâi. De sigur străinii, cari au o cultură mai veche decât noi, vor prezentà totdeauna lucrări superioare Românilor, şi deci de fapt Românii nu vor mai puteà obţineà premii dela Academia Română.

D-l *Dr. V. Babeş* crede că este admisibil principiul de a se premià cărţi în limbi străine, însă să se mărginească numai pentru scrierile făcute de Români în limbi străine. Redacţiunea articolului i se pare necompletă, când vorbeşte despre «întreg cuprinsul operei va tractà despre pământul sau neamul românesc», căci nu se arată dacă pot intrà în această indicare scrieri medicale, despre unele boale cari bântuesc mai ales populaţiunea noastră. D-sa propune deci să se limiteze deocamdată admiterea la premii a cărţilor în limbi străine scrise numai de Români şi să se completeze articolul în sensul vederilor exprimate de d-sa.

D-l *T. Maiorescu* nu admite părerile d-lor preopinenţi. Articolul, astfel cum e întocmit, este bun, căci regulamentarea o facem nu pentru alţii, ci pentru noi, şi noi acordăm premii scrierilor pe cari le credem vrednice de premiare şi deci nu e pericol să se excludă Românii. Nu înţelege observaţiunea ca acum deocamdată să nu admitem la premii cărţi în limbi străine, scrise de Români sau de străini, căci tocmai acum avem trebuinţă de asemenea cărţi bune, cari să ne facă cunoscuţi popoarelor culte. Suntem în perioada în care ne înfiripăm în toate, şi în această perioadă avem necesitate să ne punem în contact cu înaintaşii noştri în cultură. Când vom fi ajuns la nivelul Belgiei, de pildă, nu va mai fi nevoie să încurajăm opere străine, şi atunci se va reveni la principiul susţinut de d-nii Quintescu şi Ştefănescu.

D-l *Gr. Ştefănescu* revine susţinând cu toată puterea propunerea d-sale şi zice că nu este bine să premiem opere în limbi stăine. D-l Maiorescu a spus că *noi* acordăm premiile şi deci nu vor fi înlăturaţi Românii. D-sa se întreabă pe ce motiv nu s'ar premià o operă străină de mare valoare, după ce a fost admisă la concurs? Noi să dăm premiile noastre numai la opere în limba română şi să încurajăm prin ele pe autorii români. Propune deci să se suprime din acest articol tot restul dela cuvântul: «la concursul premiilor Eliade-Rădulescu» până la sfârşit şi propune un amendament.

D-l *D. Sturdza* observă că discuţiunea este cu mult mai largă decât cuprinsul articolului 9. Acest articol face o excepţiune faţă de practica de până acum, admiţând la concurs şi scrieri în limbi străine făcute de Români sau de străini, numai când «întreg cuprinsul lor va tractà despre pământul sau neamul românesc, sau despre istoria, limba şi literatura românească». Prin urmare nu este vorba de a se admite scriitorii străini şi scrieri în limbi străine de ori ce natură, ci numai acelea al căror cuprins întreg priveşte patria şi neamul nostru. Ţelul Academiei este de a împinge neamul românesc spre o cultură mai înaltă; năzuim să ne apropiem de Statele şi societăţile cu cultura mai înaintată. Au fost momente grele, în cari scrierile străinilor despre noi ne-au fost de mare ajutor, atunci când noi nu aveam glas în lume, căci eram necunoscuţi şi nu eram în stare de a ne face cunoscuţi prin propriile noastre lucrări. Aminteşte cartea lui Colson asupra drepturilor noastre de Stat, care pe la 1830 a făcut mare serviciu ţerii. In mare parte tot aşà suntem şi astăzi; avem încă trebuinţă de muncă multă ca să ajungem la acelaş nivel de cultură cu ţerile din Apus, spre cari năzuim a ne apropià, să încurajăm pe ai noştri să facă lucrări bune şi pe acestea să le premiem; dar să ne deschidem putinţa de a răsplăti cum se cuvine munca acelor învăţaţi străini sau Români, cari vor publicà în limbile cele mari ale culturii opere de valoare despre noi. O carte ca a lui Holtzendorf, care a apărat drepturile noastre asupra Dunărei cu ştiinţa şi autoritatea lui cea mare,

nu merită să fie premiată de Academie? Negreșit că da. Noi nu avem încă un nume destul de bun în Europa și suntem încă prea puțin cunoscuți, și în această stare, când se publică despre noi o carte bună într'una din limbile principale ale lumii, noi trebue să o premiem, și e mai bine să dăm premii la asemenea cărți, decât să le dăm la scrieri făcute în limba noastră, când acestea sunt slabe. Academia va fi judecătoarea premiilor, și trebue să ne silim ca să le dăm tot mai bine.

D-l *Dr. V. Babeș*, după explicările d-lor Maiorescu și Sturdza, admite articolul din proiect; crede însă că ar fi necesar să se adaoge o explicare, ca operele științifice să fie admise la concurs când sunt făcute în folosul nostru și pentru aceasta propune următorul amendament: «când întreg cuprinsul va contribuì la desvoltarea neamului românesc».

D-l *N. Teclu* întreabă dacă s'ar puteà premià de Academie descoperirea unei legi naturale, de pildă, sau o mare invenție, scrise în limbi străine?

D-l Președinte *I. Kalinderu* răspunde d-lui Teclu, că aceasta nu ar fi cu putință, pentrucă limitarea este precisă.

D-l *D. Onciul* propune modificări de redacție și anume: să se zică în loc de «la concursul premiilor» «la premii» și «dacă» în loc de «când».

D-l *A. D. Xenopol* zice că chestiunea ce se discută este foarte importantă, căci prin măsura propusă se caută a se da o nouă direcție lucrărilor Academiei. D-sa crede că nu a sosit încă timpul ca Academia să facă acest mare pas, deoarece scopul ei de a fi strajă culturii limbii și istoriei românești nu este încă ajuns. Nu am ajuns încă la acest stadiu, ca să ne dezinteresăm de limba română și să premiem opere în limbi străine. D-sa exprimă temerea ca nu cumva străinii să scrie despre noi numai în vederea câștigului, în vederea premiilor noastre, cari sunt foarte mari, în raport cu cele străine. Să ne gândim bine înainte de a face acest mare pas. D-sa propune să nu se părăsească sistemul de până acum, primindu-se numai scrieri românești, căci trebue să ne mănținem încă într'o sferă mai modestă.

D-l *I. Pușcariu* zice că, de vreme ce se propune a se premià lucrări în limbi străine, să nu se mai limiteze numărul la cele patru din proiect, ci să se admită ori ce limbă.

D-l *St. C. Hepites* admite articolul din proiect, așà cum e redactat, și zice că nu are teamă că vor fi excluși dela premiare Românii, căci nu vom premià tot ce va venì dela străini, numai pentrucă e străin.

D-l Președinte *I Kalinderu* amintește că anul trecut s'a admis în principiu, după propunerea d-sale, să se tipărească într'o limbă străină un *Buletin* al Academiei. Aceasta s'a făcut cu scopul ca noi să ne punem în relații cu lumea cultă din străinătate și mai ales cu colegii noștri corespondenți și onorari străini. Dela premiare noi am exclus pe membrii activi; au ră-

mas însă membrii corespondenţi şi onorari, şi dintre aceştia cum am puteà noi exclude pe colegii străini, când ar prezentà Academiei opere de valoare scrise despre noi şi pentru noi? D-sa susţine articolul şi are numai o temere, că el va devenì poate inutil prin aceea că nu vor venì la premiare scrieri străine.

D-l *I. Caragiani* susţine de asemenea articolul, arătând prin exemple folosul cel mare ce este ca să putem încurajà prin premii pe străinii, cari scriu bine despre noi. D-sa propune însă să nu se limiteze numărul limbilor.

Discuţiunea se închide.

D-l Preşedinte pune la vot amendamentul d-lui Ştefănescu, care se respinge, având 5 voturi pentru, contra 15.

D-l Preşedinte pune la vot amendamentul d-lui D-r V. Babeş, care se respinge, având 2 voturi pentru, 18 contra.

— Se pune la vot articolul 9 cu modificările de redacţie propuse de d-l Onciul şi se admite cu 17 voturi pentru, contra 3.

ŞEDINŢA DELA 3 MARTIE 1906.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Secţiunea literară se primeşte propunerea de a se cetì în şedinţă publică şi a se publicà în *Anale* scrierea d-lui N. Iorga: *Contribuţiuni la istoria literaturii române din veacurile XVIII şi XIX. — I. Scriitori bisericeşti.*

— Propunerea Secţiunii se aprobă.

Dela Secţiunea istorică se primeşte propunerea de a se tipărì în publicaţiunile istorice Hurmuzaki materialele greceşti privitoare la istoria Românilor adunate de d-l A. Papadopulo-Kerameus din bibliotecile Orientului şi oferite de d-sa Academiei spre acest scop, dându-i-se remunerarea de 50 lei pentru fiecare coală de tipar şi 100 exemplare din publicaţiune; de a se pregătì şi tipărì şi traducerea românească a textelor greceşti;

— Propunera Secţiunii se aprobă.

La ordinea zilei este continuarea discuţiunii asupra proiectului de regulament pentru premii.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* ceteşte art. 10.

D-l *N. Quintescu* roagă să i se explice ce a înţeles Comisiunea prin «opere clasice»: şi pe cele antice şi pe cele moderne? ori numai pe cele antice?

D-l *I. Bianu* răspunde că prin cuvintele «opere clasice» Comisiunea a înţeles toată clasicitatea, atât antică, cât şi modernă.

D-l *D. C. Ollănescu* propune ca modificare de redacţie să se scoată întâiul «sau» şi să se înlocuească al doilea prin «ori.»

— Propunerea d-lui Ollănescu se admite.

— Articolul astfel modificat se pune la vot şi se admite cu unanimitate.

Se ceteşte art. 11.

— Neluând nimenea cuvântul, art. 11 se pune la vot şi se admite cu unanimitate.

Se ceteşte art. 12.

D-l *I. C. Negruzzi*, ca modificare de redacţie, propune să se suprime «sub» dinaintea cuvântului «pseudonime».

D-l *Gr. Ştefănescu* nu înţelege ca cineva, care năzueşte să iea un premiu academic, să n'aibă curajul a-şi pune numele pe opera sa. Aceasta însemnează că nici el nu-şi crede de vreo valoare opera sa, şi deci ar fi un non sens ca Academia să se ocupe de asemenea lucrări. D-sa propune ca acest articol să se suprime pur şi simplu.

D-l *I. Bianu* zice că observaţiunea d-lui Negruzzi nu e justificată, pentrucă «anonim» este un adjectiv, pe când «pseudonim» este substantiv şi însemnează un nume fals, prin urmare cere înaintea lui cuvântul «sub». Roagă dar să se mănţină acest cuvânt. Incât priveşte observaţiunea d-lui Ştefănescu, d-l Bianu aminteşte că dispoziţiunea de a se admite la concursurile premiilor opere anonime şi sub pseudonime s'a luat încă dela 1876, când s'au reglementat premiile Năsturel. Adevărul este că nu s'a premiat nici o scriere de aceste categorii; dar nu e mai puţin adevărat că foarte adesea s'au prezentat asemenea lucrări, şi chiar anul acesta sunt înscrise două anonime şi treì sub pseudonime. Autorii, dintr'un motiv sau altul, nu-şi pun numele adevărat, sau nu-l pun de loc; aceasta nu însemnează însă că operele lor nu au dreptul la atenţiunea Academiei. D-sa propune deci ca art. 12 să se mănţină, aşà cum este redactat

D-l *N. Quintescu* ar dorì să se suprime cuvintele «sub pseudonime», căci de ordinar autorii mai de vază, cari subscriu cu pseudonime, sunt cunoscuţi.

— Art. 12 se pune la vot astfel cum este redactat de Comisiune şi se admite cu 23 voturi pentru şi 1 contra (d-l Gr. Ştefănescu).

Se ceteşte art. 13.

D-l *T. Maiorescu* crede că este bine să se știe lămurit cine alege pe cei trei membri din fiecare Secțiune: Secțiunile ori plenul?

D-l Președinte *I. Kalinderu* răspunde că în simțimântul tuturora a fost să se mănțină procedarea de până acum, adică plenul să facă alegerea.

— Cu aceste lămuriri art. 13 se pune la vot și se admite cu unanimitate.

Se cetește art. 14.

D-l *St. C. Hepites,* ca uniformizare de redacție, propune să se adaoge cuvintele «de Academie» după cuvântul «aleși».

— Art. 14, cu modificarea propusă de d-l Hepites, întrunește unanimitatea voturilor.

Se cetește art. 15.

D-l *Gr. Ștefănescu* întreabă care este terminul în care să se fi acordat un premiu Năsturel de 4.000 lei, pentru ca el să se scadă din cei de 12.000 lei, ce s'ar acordà în urmă aceluiaș autor? fiindcă premiul Năsturel de 12.000 lei să dă din 4 în 4 ani.

D-l Președinte *I. Kalinderu* răspunde că timpul în care să se fi acordat premiul Năsturel cel mic se înțelege a fi ori care, ori cât de vechiu.

D-l *N. Quintescu* se ridică contra principiului introdus în acest articol, ca numai cinci membri ai Academiei să hotărască definitiv acordarea premiilor Năsturel și numai patru premiul Craiovean, iar plenul să se închine pur și simplu înaintea acestor hotărîri. Când se face o reglementare, o modificare, se caută a se aduce îndreptări la starea de lucruri dinainte; cu ceeace se propune acum, nu se îndreaptă nimic, dar din contră se face mai rău de cum a fost. S'au ridicat obiecțiuni că decernarea premiilor de către plenul Academiei nu prezentă garanții suficiente de competență, pentrucă se ziceà că marea majoritate a membrilor, cari nu cetise cărțile prezentate la premii, hotărau prin votul lor care este autorul ce trebuià încoronat. Dacă plenul erà necompetent, cum poate fi competentă o Comisiune compusă numai din 9 membri? Nu este aceasta și ea un plen cu defectele lui, însă mai mic? și apoi luând în considerare faptul că noi nu suntem infailibili, d-sa întreabă dacă este bine ca Academia întreagă să lase Comisiunea de 9 fără nici un control. In comisiune pentru o scriere oarecare sunt competenți cel mult 3 membri ai Secțiunii respective, pe când ceilalți 6 nu sunt nici competenți, nici nu cetesc lucrarea — lucru ce se întâmplă și cu cei 2 membri din cei 3 ai Secțiunii respective. Iată dar la ce s'ar reduce autoritatea Academiei. D-sa consideră plenul Academiei ca un corectiv, în unele cazuri, al Comisiunii de 9 și amintește asemenea cazuri, când plenul, respingând propuneri de nepremiare, a încoronat pe unii autori și s'a văzut în urmă că bine s'a făcut. Și cazuri contrarii s'au întâmplat și s'a făcut, după părerea d-sale, când bine, când rău. D-l Quintescu admite principiul să se decearnă premiile prin Sec-

ţiuni; prin simplă Comisiune însă nu, şi de aceea, dacă nu se găseşte o soluţiune mai practică, să rămânem cu dispoziţiunile de până acum.

D-l *D. C. Ollănescu:* Fără îndoială că chestiunea ridicată de d-l Quintescu este foarte importantă şi toţi am fost atinşi de unele lucruri cu privirea la premierile din Academie, pe cari nu le caracterizez. Cred însă că a făcut bine Comisiunea delegată de noi de a orândui un Regulament al premiilor. Mai înainte de toate scrierile se dau la Comisiunea de 9, care nu puteà cetì toate cărţile prezentate la toate premiile. Rămânând acum în sarcina ei numai premiul Năsturel, membrii vor cetì scrierile şi se vor pronunţà deci cu mai multă cunoştinţă de cauză. Este bine să se mănţină articolul, astfel cum e redactat, cerându-se însă pentru premiare nu simpla majoritate, ci două treimi din membrii Comisiei, şi numai când două sau mai multe scrieri ar obţineà aceste din urmă voturi, ele să fie aduse în desbaterea plenului.

D-l *Gr. Ştefănescu* este cu totul de părerea d-lui Quintescu nu numai în ce priveşte acest articol, dar şi în ceeace priveşte principiul pus de articolul 17. Premiile noastre se zic premii academice. Academia în întregime trebue să le decearnă, căci Academia îşi asumă răspunderea. Când cel mult 7 din cei 36 membri hotărăsc definitiv decernerea premiilor, atunci aceste premii nu mai sunt academice. D-sa propune ca la finele alineatului II după cuvântul «plenului» să se adaoge cuvintele «care se pronunţă prin vot, conform art. 10 din Statute».

D-l *I. Bianu* zice că acesta este singurul punct din proiectul Comisiunii, cu care nu se poate unì. Crede că pentru premiile Năsturel trebue să rămânem la modalitatea urmată până acum, adică Comisiunea să fie aleasă din câte trele secţiunile şi propunerile ei să fie puse în discuţiunea şi la hotărîrea plenului. D-l Maiorescu a ridicat drepte critice în contra modului de acordare a premiilor şi în special în contra votării lor de către şedinţa plenară, pentrucă asemenea vot nu are destulă competenţă spre a hotărî asupra scrierilor aduse la concurs. In cele trei Secţiuni ale Academiei sunt reprezentanţii diferitelor specialităţi literare, istorice, ştiinţifice. Aceştia nu au competenţa necesară spre a votà asupra premierii unor scrieri de cuprins cu totul deosebit de specialitatea lor. Este deci necesar ca hotărîrile Academiei să fie date cu mai multă competenţă. Intreagă Comisiunea şi aproape întreaga Academie recunoaşte dreptatea criticei d-lui Maiorescu, şi de aceea s'a şi hotărît ca premiile să fie acordate după specialităţi numai prin votul Secţiunilor, ale căror deciziuni să fie numai aduse la cunoştinţa plenului. Se dă deci Secţiunilor un drept mare de a hotărî asupra premiilor şi se lasă în răspunderea lor această însemnată lucrare. Premiile Năsturel nu pot fi însă cuprinse în acest sistem, pentrucă, pe când asupra celorlalte premii Academia are dela lege sau dela testa-

mente dreptul de a regulamentà modul acordării lor, pe atunci la premiile Năsturel modalitatea este în cea mai mare parte fixată prin însuş testamentul, adică printr'un text pe care. nu-l putem modificà, ci trebue să-l aplicăm în întregul lui înţeles. Testamentul zice: «In tot anul Societatea Academicà Română va aveà a premià, din veniturile fondului Năsturel, o carte tipărită originală, în limba română, care se va socotì de către Societate ca cea mai bună publicaţiune apărută în cursul anului.» Pentru aplicarea acestei dispoziţiuni a testamentului s'a făcut regulamentul dela 1876; iar dela 1879 încoace s'a ales în fiecare an comisiunea de nouă membri, câte trei din fiecare Secţiune, care a adus în plen propunerile de premiare. Acest sistem s'a aplicat dela început şi premiilor Statului Eliade şi Lazăr şi mai târziu premiului Adamachi. Obiecţiunea de neîndestulătoare competenţă a votului dat de plen se aplică pe de întregul şi comisiunii de nouă, care este o delegaţiune a plenului, reprezentând, pe cât se poate, toate specialităţile. Acest inconvenient pentru premiile Năsturel nu se poate înlăturà în modul adoptat pentru celelalte premii, căci aici suntem obligaţi a admite în fiecare an la concurs scrieri de ori ce natură. Din cauza aceasta în anteproiectul prezentat de mine Comisiunii se păstrà modalitatea de până acum, pe care şi azi o cred singura practică şi bună. D-l Ştefănescu ziceà că toate premiile trebuesc date prin votul plenului, nu numai al Secţiunilor, pentrucă actele şi legea spun că Academia dă premiul. Această argumentare este defectuoasă, deoarece şi în sistemul după care Secţiunile hotărăsc premiarea tot Academia premiază, căci Secţiunile lucrează în numele ei şi cu dreptul pe care ea li-l dă prin anumite regulamente. Sistemul propus de Comisiune pentru premiile Năsturel d-l Bianu îl găseşte defectuos, fiindcă nu înlătură răul de până acum, ci îl agravează, luând hotărîrea dela votul plenului şi lăsând-o la votul unei comisiuni, care este acelaş plen redus la o pătrime, prin urmare întru nimic mai competentă decât însuş plenul. D-l Bianu crede că, păstrând pentru premiile Năsturel modalitatea de până acum, aplicăm mai potrivit cu spiritul lor dispoziţiunile testamentului, şi că propunerea Comisiunii este nepractică. Această argumentare se aplică şi mai mult la premiul Craiovean, care fiind destinat unor cărţi didactice, trebue să fie acordat operelor cu calităţi şi merite didactice, şi membrii Comisiunii trebue aleşi anume cu considerare la cunoştinţele lor didactice. Din aceste motive stărueşte a se admite redacţiunea următoare din anteproiect: «Asupra cărţilor prezentate la premiile din art. 13 şi 14 se vor face în sânul comisiunilor respective rapoarte speciale scrise, ale căror concluziuni vor fi supuse la vot. Propunerile de premiare, cari vor fi întrunit în comisiune majoritatea sau cel puţin paritatea voturilor, vor fi prezentate la discuţiunea şi hotărîrea plenului, unde se va votà asupra lor conform art. 7 şi 10 din Statute».

D-l *T. Maiorescu* observă că e mai competentă Comisiunea de 9 decât plenul Academiei, căci membrii Comisiunii cetesc cărţile, discută şi schimbă între ei păreri, şi când se pronunţă, fac aceasta în deplină cunoştinţă de cauză; aminteşte cazuri în cari plenul n'a fost corectiv, după cum spuneà d-l Quintescu, ci din contră a stricat lucrarea bună a Comisiunii. Recunoaşte competenţa plenului, dar să i se dea putinţa de a fi competent, ceeace s'ar obţineà numai atunci, când toţi membrii ar cercetà toate cărţile venite la premii. Aceasta însă fiind imposibil, trebue să căutăm alt mijloc, care să ne asigure o mai justă împărţire a premiilor. Un mijloc este d. e. delegarea puterilor noastre în mânile a 9 colegi, cărora să le acordăm încrederea noastră. Ei vor cetì cărţile, vor luà toate informaţiunile, vor intrà în toate amănuntele şi-şi vor îndeplinì mai bine mandatul ce li l-am încredinţat. Ori ce mijloc va fi bun, care ne va da convingerea unei mai mari competenţe.

D-l *Gr. Ştefănescu* zice că, după cum plenul nu ceteşte cărţile, nici toţi din Comisia de 9 nu le cetesc; fiecare ceteşte lucrarea cu care a fost însărcinat şi pentru celelalte pune temeiu şi votează după rapoartele colegilor respectivi, ceeace se făceà şi în plen. Nu vede prin urmare de ce s'ar schimbà sistemul.

D-l *A. D. Xenopol* zice că chestiunea e tot atât de gravă ca cea privitoare la acordarea premiilor la străini. S'a criticat sistemul vechiu cu Comisia de 9 şi s'a găsit că este mai bine să se decearnă premiile prin Secţiuni după specialităţi, lucru pe care îl admite. Cum stăm însă cu premiile Năsturel, cari se decern la opere cu cuprins de ori ce natură? Dacă vom împărţì cărţile pe Secţiuni, se vor ivì conflicte între ele, ceeace trebue să se evite. Dacă se decern numai de Comisiunea de 9, faptul se reduce la aceea că un singur membru al Academiei, raportorul, hotărăşte în primă şi ultimă instanţă. Aceasta este grav şi de aceea d-sa propune să se mănţină sistemul vechiu.

D-l *Dr. V. Babeş* zice că ceeace ne preocupă şi primează totul este faptul ca să se judece lucrările de specialişti şi aceasta intră în simţimântul nostru al tuturora. Dacă este aşà, nu vede pentru ce s'ar derogà dela acest principiu cu premiile Năsturel, căci nimic nu ne opreşte, nici Statutele nici testamentul. Greutatea ar fi în conflictele, despre cari vorbià d-l Xenopol, dar vom aveà în acest caz cel puţin garanţia competenţei. D-sa propune ca operele «să fie împărţite de Delegaţiune după subiectul lucrării Secţiunii respective, care va procede ca pentru premiile prevăzute la art. 17. Dacă numai o Secţiune va propune o operă spre premiare, aceasta va rămâneà definitivă, pe când dacă se propun opere spre premiare de mai multe Secţiuni, asupra acestora va hotărî plenul Academiei prin majoritate de voturi.»

D-l *T. Maiorescu* propune să se amâne discuţiunea asupra acestui articol, să se proceadă mai departe la cercetarea articolelor următoare până la

acela în care este pus lămurit principiul de a se decerne celelalte premii prin Secţiuni. După ce vom vedeà soluţiunea Academiei, vom căutà o modalitate şi pentru premiile Năsturel.

— Propunerea d-lui Maiorescu se aprobă.

Se ceteşte art. 16.

D-l *I. C. Negruzzi* întreabă de ce premiul Hagi-Vasile s'a dat în competenţa Secţiunii istorice, căci se poate întâmplà, cum este cazul şi anul acesta, să se prezente scrieri asupra comerciului pur ca ştiinţă a dreptului?

D-l *I. Bianu* răspunde că nu este altă Secţiune mai competentă decât cea istorică, în sânul căreia se aleg juriştii.

— Art. 16 se pune la vot şi se admite cu unanimitate.

Se ceteşte articolul 17.

D-l *P. Poni:* E stabilit că atât Academia, cât şi Secţiunile, pot lucrà cu majoritatea membrilor prezenţi; la Secţiuni deci cu 7. Aplicându-se art. 10 din Statute, Secţiunea ar puteà decerne premiul la întâia şi la a doua votare cu 5 membri, iar la a treia cu 4, ceeace nu e de admis.

In urma discuţiunii la care iau parte mai mulţi membri, d-l P. Poni formulează următorul amendament: Se suprimă următoarele cuvinte dela sfârşit «dat în modul indicat de art. 10 din Statute». Să se adaoge cuvântul «definitiv» între cuvintele «decide» şi «asupra lor.» Să se adaoge un nou alineat în cuprinderea următoare: «Pentru ca o operă să obţină premiul, ea trebue să întrunească $^2/_3$ din numărul membrilor prezenţi la şedinţă. In ori ce caz numărul voturilor, cu care se poate premià o operă, nu va fi mai mic de şase».

— Amendamentul d-lui Poni se pune la vot şi se admite cu unanimitate.

— Art. 17 astfel amendat se pune la vot şi se admite cu unanimitate.

Se ceteşte art. 18.

D-l *Gr. Ştefănescu* admite principiul Secţiunilor, dar propune un amendament, adăogându-se la finele propoziţiunii întâia cuvintele «care se pronunţă prin vot, conform art. 10.»

— Amendamentul d-lui Ştefănescu se pune la vot şi se respinge, având 2 voturi pentru, 17 contra.

— Art. 18 se pune la vot şi se admite cu 17 voturi pentru, contra 2.

— Se ceteşte articolul 19, care se pune la vot şi se admite cu unanimitate.

Se pune din nou în discuţie art. 15.

Membrii ne mai fiind în număr, şedinţa se ridică.

ŞEDINŢA DELA 4 MARTIE 1906.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

La ordinea zilei este continuarea discuţiunii pentru regulamentarea acordării premiilor.

D-l *I. Bianu* zice că ieri s'a ajuns cu votarea până la articolul 19 incluziv şi rămăsese în discuţie art. 15, a cărui votare se amânase după propunerea d-lui Maiorescu. Din discuţiunile de ieri a ieşit pentru acest articol o nouă redacţiune, care, dacă se admite, atrage după sine anularea art. 13 şi 14 dejà votate. Noua redacţiune este următoarea:

«Operele prezentate la premiul anual Năsturel sau la Marele premiu Năsturel, precum şi cărţile didactice prezentate la premiul Craiovean, se vor trimite după natura conţinutului lor la Secţiunile respective. Distribuirea acestor opere la Secţiuni se va face de Delegaţiune în unire cu Secretarii Secţiunilor.

«Secţiunile, întrunite în întâia Vineri după 31 Octomvrie, le împart la raportori speciali din sânul lor. Rapoartele speciale scrise vor fi depuse la biuroul Secţiunilor cel mai târziu cu o lună înainte de deschiderea sesiunii generale. Fiecare Secţiune, în timpul sesiunii generale, ascultă rapoartele speciale, discută propunerile şi alege, cu majoritatea membrilor prezenţi, cel mult câte o singură operă pentru fiecare premiu.

«Asupra propunerilor aduse de Secţiuni, plenul ascultă rapoartele Secţiunilor, discută asupra lor şi decide conform art. 7 şi 10 din Statute.

«Dacă nici o carte nu întruneşte majoritatea cerută mai sus, suma prevăzută pentru acel premiu se capitalizează.

«De câte ori se va întâmplà ca Marele premiu Năsturel de 12.000 lei să fie acordat unei scrieri, care mai nainte căpătase un premiu anual Năsturel de 4.000 lei, suma de 4.000 lei se va scădeà şi se va adăogà la fondul Năsturel.»

D-l *A. D. Xenopol* observă că e o contrazicere între principiul pus în acest articol de a se da premiile Năsturel şi Craiovean de către plenul Academiei şi între principiul votat de a se da toate celelalte premii numai prin Secţiuni. Inţelege să se aducă în plen propunerile Secţiunilor numai atunci, când vor fi două sau trei, dar nu înţelege de ce s'ar aduce singura propunere pe care ar face-o o singură Secţiune; în cazul întâiu ar fi un conflict, pe când în cazul al doilea am ajunge la rezultatul de a vedeà respinsă propunerea Secţiunii de către plen, lucru pe care am căutat să-l evităm admiţând principiul Secţiunilor.

D-l *T. Maiorescu* răspunde că nu este multă temere ca propunerea singuratecă a unei Secțiuni se fie respinsă de plen. Dacă până acum s'a întâmplat ca plenul să respingă unele propuneri de premiare ale Comisiunii de 9, cauza a fost tocmai lipsa de garanție în competența Comisiunii. Această cauză dispare, căci Secțiunii nu-i mai lipsește această garanție și probabil plenul va aprobà propunerea singuratecă de premiare. In ori ce caz nu se vor acordà atâtea premii la cărți fără merit. Să admitem articolul, așà cum este formulat; să nu mai prevedem cazurile, când vor fi una, două sau trei propuneri, și să rămână articolul un tot întreg.

D-l *D. Sturdza* zice că principiul care trebue să predomine pe toate celelalte este ca Academia să premieze numai cărți bune și de valoare; toate celelalte sunt secundare, sunt niște corolare ale acelui principiu sănătos. Că vor venì ori ba în plen propunerile Secțiunilor, un lucru este cert, că premiile se vor da cu competență și în deplină cunoștință de cauză și prin aceasta prestigiul și autoritatea Academiei se vor înălțà. Secțiunile vor căutà de asemenea să-și ridice prestigiul, alegând opera cea mai meritorie și putând luà în lucrările lor avizul și altor bărbați învățați în afară de membrii lor activi.

D-l *Dr. C. Istrati* pregătise un amendament tocmai asupra punctului din urmă atins de d-l Sturdza. Științele merg desvoltându-se și specializările au ajuns la un mare număr. In Secțiuni sunt numai câte 12 membri și se poate întâmplà ca nici unul să nu fie atât de specialist, încât să judece în întreagă cunoștință de cauză și în cele mai mici amănunte o operă oarecare. In acest caz e bine să lăsăm Secțiunilor putința de a recurge la luminile membrilor ei corespondenți, cari trebuesc cât mai mult utilizați. In această ordine de idei, d-sa depune la biurou următorul amendament, care să formeze alienatul III al articolului în descuțiune:

«In caz când o Secțiune simte lipsa unui membru specialist, ea are facultatea a consultà și pe membrii ei corespondenți, înainte de a face raportul său spre a recomandà o lucrare la premiare.»

D-l *Dr. V. Babeș* este în totul de părerea d-lui Xenopol, căci nu e logic să facem cu premiul Năsturel o excepțiune, când o singură Secțiune face o singură propunere. In acest caz, să rămânem în principiul general și de aceea d-sa propune următorul amendament:

«Dacă numai o Secțiune va propune în sensul art. 17 o operă spre premiare, votul va rămâneà definitiv ca și pentru celelalte premii.»

Discuțiunea se închide.

— Se pune la vot amendamentul d-lui Dr. Babeș și se respinge, întrunind 7 voturi pentru, 19 contra.

— Se pune la vot amendamentul d-lui Dr. Istrati și se primește cu unanimitate.

— Se pune la vot art. 15 în noua sa redacțiune și cu amendamentul d-lui Dr. Istrati și se admite cu unanimitate.

D-l Președinte *I. Kalinderu* zice că votându-se art. 15, așà cum a ieșit din lunga discuțiune ce s'a făcut asupra lui, art. 13 și 14 nu mai sunt folositoare, și urmează deci ca Academia să dea un vot asupra acestui punct, să se numeroteze cu 13 articolul votat, iar cele următoare cu 14, 15 până la 23 incluziv.

— Propunerea d-lui Președinte se admite cu unanimitate.

D-l Președinte zice că articolele devenite 14, 15, 16 și 17, fiind votate, urmează să se pună în discuțiune nouăle articole 18—23. D-sa cetește art. 18.

— Neluând nimenea cuvântul,. art. 18 se pune la vot și se admite cu unanimitate.

Se cetește art. 19.

— In urma discuțiunii ce a urmat și la care au luat parte d-nii *Hepites*, *Quintescu* și alți membri, se decide în unanimitate a se suprimà cuvintele «scrise de mână străină sau de mașină sau tipărite.»

— Art. 19 astfel modificat se pune la vot și se admite cu unanimitate.

Se cetește art. 20.

D-l *P. Poni* observă că schimbându-se principiul de votare în Secțiuni la art. 15, urmează ca în locul cuvintelor «10 din Statute» să se pue cuvintele: «15 din acest Regulament.»

— Propunerea d-lui Poni se admite cu unanimitate.

— Art. 20 astfel modificat se pune la vot și se admite cu unanimitate.

Se cetește art. 21.

— In urma discuțiunii urmate, art. 21 se pune la vot și se admite cu unanimitate.

Se cetește art. 22.

D-l *D. C. Ollănescu* nu vede motivul pentru ce s'ar mai păstrà în depozitele Academiei niște manuscripte cari n'au fost găsite vrednice de premiat.

D-l *I. Bianu* amintește că acum 4 ani s'a decis ca toate manuscriptele prezentate la premiile Academiei să se reție în depozitele ei. Proiectul de acum e mult mai larg, căci numai acele manuscripte se vor reține̊, cari n'au fost reclamate în timp de un an. D-l Bianu roagă să se admită articolul, așà cum este redactat.

— Art. 22 se pune la vot și se admite cu unanimitate.

Se cetește art. 23, cel din urmă.

— Neluând nimenea cuvântul, art. 23 se pune la vot și se admite cu unanimitate.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* zice că ar trebuì acum să se pună la vot în total Regulamentul admis pentru premii. D-sa propune însă ca biuroul să întocmească acest Regulament în noua sa redacţiune şi să se amâne votarea pentru o şedinţă viitoare.

— Propunerea d-lui Preşedinte se admite.

D-l Preşedinte pune în discuţiune modificarea propusă de Comisiune a se aduce articolului 2 din Regulamentul fondului Adamachi. D-sa ceteşte proiectul de modificare.

D-l *D. C. Ollănescu* propune ca fracţionarea premiului să se facă în mai multe părţi, ca să se poată împărtăşì cât mai mulţi din tinerii noştri literaţi, cari numai dela Academie pot aşteptà vreun sprijin.

D-l *D. Sturdza* este în contra fracţionărilor peste măsură de mici, căci premiile Academieĭ n'au menirea să fie date ca ajutoare la autori de lucrări începătoare; ele au menirea să recompenseze meritul.

D-l *Dr. V. Babeş* observă că premiile Academiei sunt foarte mari în raport cu producţiunile noastre şi Comisiunea de 9 s'a găsit de multe ori în situaţiune anormală în faţa unor lucrări cari nici de respins nu erau, dar nici să merite un premiu de patru, cinci mii lei, ce nu se puteà divizà. In această privinţă premiul Adamachi este un corectiv, şi deci e bine să nu limităm numărul fracţionării, dar să lăsăm minimum de 500 lei. In acest sens d-sa propune un amendament.

D-l *N. Quintescu* obiectează d-lui Dr. Babeş, că dacă premiile noastre sunt mai mari, comparate cu cele ce se dau în Franţa, să nu se uite că acolo autorii îşi au remunerare foarte mare în faptul că operele lor se cumpără de publicul acelei ţeri — ceeace la noi nu este încă cazul, cu excepţiunea cărţilor didactice; iar în ce priveşte modalitatea diviziunii premiului Adamachi, e şi d-sa de părere ca să se poată divide nu în treĭ, ci în cinci părţi, remunerarea cea mai mică însă neputând fi sub suma de 500 lei.

D-l *A. D. Xenopol* propune ca fracţionarea să nu se facă prea mare şi admite în total amendamentul formulat acum de d-l Ollănescu şi susţinut de d-nii Hepites, Marinescu şi Puşcariu.

D-l *D. C. Ollănescu* ceteşte amendamentul, prin care se propune ca premiul Adamachi să fie divizat în cinci părţi, fără ca minimul premiului să fie sub 500 lei.

— Se pune la vot amendamentul d-lui Dr. Babeş şi se respinge.

— Se pune la vot amendamentul d-lui Ollănescu şi se admite cu unanimitate.

— Se pune la vot proiectul de modificare astfel amendat şi se admite cu unanimitate.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 6 MARTIE 1906.

Preşedinţa d-lui *Sp. Haret,* Vice-Preşedinte.

D-l *A. Naum* ceteşte următoarele două poezii:

Lui Vasile Alecsandri.

(Cu ocaziunea aducerii statuei sale în Iaşi).

Ca o rază priitoare care aduce bucurie,
Intră în paşnica cetate, al tău leagăn din pruncie...
Vino şi ne însufleţeşte! Noi de mult te aşteptăm.
Inimile noastre astăzi cu mult drag ţi le închinăm,
Nobil fiu al României, mult iubit Alecsandri!

Cât pe Cerul ţerii noastre steaua ta va străluci,
N'aibă teamă fiica Romei, pribegită 'n depărtare,
De necunoştiinţa lumii, de întunerec, de uitare.
Tu ai fost ierofantul, cerul te-a ales pe tine,
Căci în zile de furtună, ca şi în zilele senine,

Când c'o blândă veselie, când de jale 'nduioşat,
Ca o mamă iubitoare cu al tău vers ne-ai mângâiat,
Cu simţirea ta adâncă pentru-a patriei iubire,
Tu ne-ai înălţat curajul, ne-ai trezit din amorţire,
Glasul tău a fost profetic! El ne-a arătat măreaţă,

Cu dorită libertate, mândra cale de viaţă!
Iar când trâmbiţa de luptă la hotare — a răsunat,
Toţi cu *inimă română* într'un pas am alergat.
Intră 'n nobila cetate! De pe tronul maestos,
Patria o ilustrează cu al tău nume glorios.

Tinerimii noastre 'nsuflă, o poet neprihănit,
Dragostea pentru pământul ce atâta l-ai iubit!
Viitorul, drept şi mândru, să reîntregească iară
Strămoşeasca moştenire, cum a fost odinioară.
Iar în timpuri de restrişte şi de neagră învrăjbire,
Să fii stâlp de deşteptare şi simbol de înfrăţire.

Cântecul Sirenelor.

Dus pe țărmuri nevăzute, ars și pârguit de vânturi,
Infruntând ades mânia oceanelor neînvinse,
Călătorul se oprește pe pustiile pământuri,
Unde-a strălucit odată fala neamurilor stinse.

Se împuțină lumina... tot încet... în depărtare,
Soarele de mult plecase spre mărețul asfințit,
Te înveselià în față o prielnică răcoare,
Valurile în răstimpuri loviau barca liniștit.

Sfinxele care stau veșnic cu pleoapele 'mpietrite,
Și întind umbra lor lungită pe nisipul arzător,
Urmărind în depărtare cerurile 'ngălbenite
De vârtejul ce-l dau falnic vulturii în sborul lor.

Iar bătrânul Nil tot curge... a lui unde fără nume,
Zi și noapte, și de veacuri, între dânsele șoptesc,
Numai Oceanul singur taina lor o știe 'n lume,
De obârșia lor sfântă lui i se destăinuesc.

Sgomotul încet se stinge, amorțind din stâncă 'n stâncă,
Luna iese și pe valuri fața galbenă și-o scaldă,
Scoici cu vârfuri poleite zac pe țărmura adâncă,
Obosit felahul cade și adoarme în noaptea caldă.

Și încet... încet străbate peste ceața neagră a serii,
Ca o dulce melodie a Sirenelor cântare:
«Călătorule iubite, vin, cu noi în fundul mării,
Să vezi falnice palaturi, pline cu mărgăritare.

Vin, să vezi cum strălucește plaiul mărilor albastre
Pe sub umedele valuri; pe divinul Ocean,
Legănat de Nereide, iară paturile noastre
Ca de nuntă împodobite pe stânci mândre de mărgean.

Vino de privește lanțul tinerelelor Ondine,
Sânuri albe... sfiicioase... frumusețe ideal,
A împărăției mute drăgălașele virgine,
Ducând danțuri grațioase sub portice de opal.

Vei primì aice nimbul, semnul sfânt de nemurire,
Vei cunoaște viitorul, vei fi mare, vei fi zeu!
Nu te va muncì 'n viață jalnica nedumerire.
Universul întreg rămâne sclavul geniului tău!

Vei ști tainele naturii și a lumilor menire,
Ale existenței lanțuri cum se nasc și cum se curmă;
Temeliile antice în cerească strălucire!..
Vei ști tot!.. viață, moarte și cuvântul de pe urmă.

Dară mai presus de toate—har nespus, neprețuit—
Vei fi tânăr totdeauna!... Fruntea ta încoronată
De aureola mândră—fericire în sfârșit,—
Se va înălță măreață pân' sub bolta înstelată.»

Atunci încetă cântarea dulce și fermecătoare,
'Barca lunecă pustie și'n a nopței negru sân
Hohot crud de ironie a sbucnit în depărtare,
Iar pe undele tăcute sboară jalnic un suspin!..

D-l *N. Iorga*, membru corespondent, cetește studiul său: *Contribuții la istoria literaturii române în veacurile XVIII și XIX. I. Scriitori bisericești.*

ȘEDINȚA DELA 7 MARTIE 1906.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

Părintele *S. Fl. Marian* înștiințează prin scrisoare, că nu poate luà parte la lucrările sesiunii din anul acesta.

Dela d-l Dr. Iosif Popovici se primește o relațiune asupra călătoriei făcute de d-sa în Istria pentru studiul dialectului românesc de acolo. D-sa propune Academiei să editeze pe cheltuiala ei o serie de studii ale d-sale, cari să formeze biblioteca «dialectelor române». D-l Popovici prezentă apoi proiectele de cheltueli pentru Muzeul limbii române, din cari se arată că pentru instalarea acelui Muzeu este necesară suma de 17.000 coroane aproximativ și pentru susținerea anuală a laboratoriului trebuitor la formarea Muzeului suma anuală de aproximativ 12.000 coroane; mai cere să i se tri-

mită toate publicaţiunile Academiei privitoare la limba română, spre a se folosì de ele d-sa şi studenţii cursului pe care-l face la Universitatea din Budapesta. Cere apoi 2.000 lei ca să-şi cumpere un fonograf şi alte aparate şi în fine roagă ca Academia să suporte cheltuelile necesare cu expunerea laboratoriului pentru Muzeul limbii române la Expoziţiunea din Bucureşti în 1906.

— Se trimite în cercetarea Secţiunii literare.

ŞEDINŢA DELA 8 MARTIE 1906.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* aduce aminte că în şedinţele dela 2, 3 şi 4 Martie s'a votat pe articole proiectul de Regulament pentru premiile literare, istorice şi ştiinţifice ale Academiei şi se luase înţelegerea ca articolele votate să fie revizuite în ce priveşte redacţiunea, spre a fi apoi pus în total la votul Academiei. Revizuirea redacţiunii s'a făcut de d-nii Poni şi Bianu. D-sa a cetit-o şi crede că nu ar fi nimic de îndreptat. Totuş este bine să se cetească încă odată întregul regulament, spre a se mai face îndreptările cari se vor găsì utile.

D-l *I. Bianu* ceteşte articolele din Regulament.

După modificările de redacţiune propuse de unii d-ni membri şi admise de Academie, Regulamentul obţine următoarea formă definitivă:

Regulament pentru premiile literare, istorice şi ştiinţifice.

Art. 1. Premiile literare, istorice şi ştiinţifice ale Academiei sunt de două feluri: 1) premii pentru opere publicate, 2) premii pentru scrieri prezentate în manuscript, tratând subiecte hotărîte şi publicate de Academie.

Art. 2. Membrii activi ai Academiei nu pot prezentà nici o operă a lor la concursul premiilor.

Art. 3. Ultimul termin pentru prezentarea operelor publicate va fi 31 Octomvrie, iar pentru depunerea manuscriptelor va fi 1 Septemvrie al anului ce precede sesiunea generală în care se decide asupra premiilor.

La diferitele premii se admit numai opere publicate după terminul precedent de prezentare la premiul respectiv.

Art. 4. Operele publicate vor fi prezentate la concurs de autorii lor în câte 15 exemplare pre lângă o cerere scrisă, în care se va arătà totdeauna anume premiul la care concurează.

Un autor nu poate prezentà în acelaș an aceeaș scriere la mai multe premii, nici mai multe scrieri la diferite premii.

O scriere prezentată la un premiu nu mai poate fi mutată la altul după trecerea terminului de prezentare fixat în art. 3.

Art. 5. O scriere prezentată într'un an la un premiu și nepremiată poate fi prezentată în anii următori la concursul aceluiaș sau al altui premiu, numai dacă este preînnoită în părți esențiale în nouă edițiune publicată de autor în viață.

Art. 6. Operele publicate de Academie, făcute din inițiativa sau cu ajutorul ei, nu pot fi admise la concursul premiilor. De asemenea nu pot fi admise la concurs opere postume.

Art. 7. La concursul premiilor poate fi admisă nu numai o operă întreagă, ci și parte dintr'o operă, cu condițiune ca această parte să fie completă.

Art. 8. La premiile Năsturel pot fi prezentate scrieri de ori ce natură; la premiul Eliade-Rădulescu scrieri de literatură, de filologie, de istorie, scrieri economice, juridice, filozofice; la premiul Lazăr scrieri cu conținut științific în înțelesul științelor exacte (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, geografie, medicină, inginerie, industrie și științele aplicate în genere); la premiul Adamachi scrieri cu cuprins moral de ori ce natură (în înțelesul că sunt excluse numai scrierile contrare moralei); la premiul Hagi-Vasile scrieri privitoare la comerțul român în trecut și în prezent.

Art. 9. La premiile Năsturel — conform testamentului — pot fi admise numai scrieri în limba română; la premiile Eliade-Rădulescu, Lazăr, Adamachi sunt admise și opere scrise de autori români sau străini într'una din limbile latină, italiană, franceză, germană sau engleză, dacă întreg cuprinsul operei va tratà despre pământul sau neamul românesc, despre istoria, limba sau literatura românească.

Art. 10. Traducerile din limbi străine în limba română pot fi premiate numai dacă sunt făcute de pe opere clasice și, prin dificultățile învinse ale unei perfecte traduceri în versuri românești, vor constituì adevărate opere literare ale limbii române, — ori prin anexarea de explicări și note științifice cu totul proprii traducătorului, își vor fi însușit meritele unei lucrări originale în limba română.

Art. 11. Toate lucrările, fie tipărite, fie manuscripte, prezentate la vreunul din premiile Academiei, trebue să fie scrise cu ortografia Academiei.

In cazuri cu totul excepționale și numai în timp de un an dela adoptarea acestui regulament, se vor puteà admite la premii și cărți scrise cu altă ortografie, cu condiție însă ca să fi fost imprimate afară din Regatul României.

Art. 12. Operele publicate anonime sau pseudonime vor puteà fi admise la concurs, iar autorii, spre a primì premiile acordate, vor trebuì să probeze proprietatea lor.

Art. 13. Operele prezentate la premiul anual Năsturel sau la Marele Premiu Năsturel, precum și cărțile didactice prezentate la premiul Craiovean, se vor trimite, după natura conținutului lor, la Secțiunile respective. Distribuirea lor la Secțiuni se va face de Delegațiune în unire cu secretarii Secțiunilor.

Secțiunile, întrunite în întâia Vineri după 31 Octomvrie, împart aceste opere la raportori speciali aleși din sânul lor. Rapoartele speciale scrise vor fi depuse la biuroul Secțiunilor cel mai târziu cu o lună înainte de deschiderea sesiunii generale.

Când o Secțiune simte lipsa unui membru specialist, ea are facultatea de a consultà și pe membrii ei corespondenți, înainte de a face raportul său spre a recomandà o lucrare la premiare.

Fiecare Secțiune, în timpul sesiunii generale, ascultă rapoartele speciale, discută propunerile și alege cu majoritatea membrilor prezenți cel mult câte o singură operă pentru fiecare premiu.

Asupra propunerilor aduse de Secțiuni plenul ascultă rapoartele Secțiunilor, discută asupra lor și decide, conform art. 7 și 10 din Statute.

Dacă nici o carte nu întrunește majoritatea cerută de art. 7 și 10 din Statute, suma prevăzută pentru acel premiu se capitalizează.

De câte ori se va întâmplà ca Marele Premiu Năsturel de 12.000 lei să fie acordat unei scrieri, care mai înainte căpătase un premiu anual Năsturel de 4.000 lei, suma de 4.000 lei se va scădeà și se va adaoge la fondul Năsturel.

Art. 14. Operele prezentate la celelalte premii se vor cercetà și judecà de Secțiuni după competența lor, și anume: pentru premiul Eliade-Rădulescu alternativ din patru în patru ani de Secțiunile literară și istorică, pentru premiul Lazăr, la fiecare doi ani, de Secțiunea științifică, pentru premiul Hagi-Vasile de Secțiunea istorică;

pentru premiul Adamachi pe rând, an după an, de cele trei Secţiuni: literară, istorică şi ştiinţifică.

Art. 15. Operele primite în termin la concursul premiilor din art. 14 vor fi trimise spre cercetare Secţiunii respective, care va fi convocată în întâia Vineri după 31 Octomvrie, spre a le împărţì la raportori speciali, cari le vor cercetà şi vor raportà Secţiunii asupra lor. Rapoartele speciale scrise vor fi depuse la biuroul Secţiunii cel mai târziu cu o lună înainte de ziua deschiderii sesiunii generale. Secţiunea, în timpul sesiunii generale, ascultă rapoartele speciale, discută propunerile şi decide definitiv asupra lor prin vot. Pentru ca o operă să obţină premiul, ea trebue să întrunească două treimi din numărul membrilor prezenţi la şedinţă. In ori ce caz numărul voturilor cu care se poate premià o operă nu poate fi mai mic de 6 (şase).

Art. 16. Deciziunile luate de Secţiuni se aduc la cunoştinţa Academiei în şedinţă plenară. Atât rapoartele speciale cât şi procesele-verbale ale Secţiunilor se vor tipărì în *Anale.*

Art. 17. Proclamarea tuturor premiilor acordate în cursul unei sesiuni se face în şedinţă publică solemnă, când se vor cetì şi rapoartele speciale asupra operelor premiate.

Art. 18. Pentru premiile puse la concurs cu subiecte date de Academie, subiectele se hotărăsc de Secţiunea în a cărei competinţă cade premiul, când materia este indicată, fie prin actele de instituirea lui, fie prin dispoziţiunile de regulament luate de Academie. Când premiul este de natură generală, subiectul se hotărăşte pe rând de Secţiunile respective, începând cu cea literară.

Art. 19. Manuscriptele se vor prezentà la concurs în terminul fixat, în art. 3, fără nume de autor, purtând o deviză sau *motto*; ele vor fi însoţite de un plic sigilat pe care va fi reprodusă deviza sau *motto* din fruntea manuscriptului şi în care se va aflà închis numele autorului. Acest plic se va deschide numai dacă lucrarea va fi premiată.

Manuscriptele cari nu vor fi scrise curat şi lizibil nu vor fi luate în cercetare.

Art. 20. Cercetarea manuscriptelor prezentate la concurs se face de o comisiune de trei membri, aleasă în sesiunea precedentă de Secţiunea care a hotărît subiectul. Comisiunea va prezentà Secţiunii respective raport scris cu analiza şi critica lucrărilor, dimpreună cu propunerile sale. Asupra acestora Secţiunea discută şi decide prin vot dat în modul indicat de art. 15 din acest Regulament. Ra-

poartele comisiunilor şi procesele-verbale ale Secţiunilor cu rezumatul discuţiunilor urmate se publică în *Anale.*

Secţiunile vor aduce totdeauna la cunoştinţa plenului atât comisiunile alese, cât şi deciziunile luate asupra premiilor. Plenul iea aceste deciziuni spre cunoştinţă, iar proclamarea premiilor acordate se face în modul arătat în art. 17 din acest Regulament.

Art. 21. Valoarea premiului acordat unei lucrări în manuscript se va numără autorului numai după ce lucrarea premiată va fi tipărită.

Art. 22. Manuscriptele nepremiate vor fi restituite autorilor, cari le vor cere şi îşi vor dovedì proprietatea la cancelaria Academiei prin deschiderea plicului cu numele lor; manuscriptele nereclamate în timp de un an dela pronunţarea rezultatului vor rămâneà proprietatea Academiei şi vor fi încorporate în bibliotecă în colecţiunea manuscriptelor.

Art. 23. Toate articolele şi alineatele de regulament, precum şi deciziunile anterioare contrare acestui regulament, sunt abrogate.

La art. 2 din *Regulamentul Fondului Adamachi*, la alineatul 2, se adaug următoarele:

Fracţionarea nu se va puteà face însă în mai mult de cinci părţi, din cari nici una nu va fi mai mică de 500 lei. Suma rămasă nedată se va capitalizà.

D-l Preşedinte pune la vot cu bile regulamentul astfel întocmit, amintind că, după art. 45 din Statute, trebue ca proiectul să întrunească două treimi, spre a fi admis.

Rezultatul votului este: votanţi 27; voturi pentru 25, contra 1 şi 1 abţinere (d-l Tocilescu).

— D-l Preşedinte anunţă că proiectul de regulament întrunind două treimi a fost admis dimpreună cu adaosul propus la art. 2 din Regulamentul fondului Adamachi.

D-l Preşedinte pune în discuţiune adaosurile şi modificările propuse de Comisiune la art. 25, 34 şi 36 din regulamentul general şi ceteşte proiectul pentru art. 25.

D-l *I. Kalinderu*, deşi a lucrat în Comisiune, nu-şi aduce aminte cum a luat naştere acest proiect, în care între altele se pune principiul ca şi lucrările membrilor activi să fie supuse controlului Secţiunilor. Crede că acest principiu este jignitor pentru membrii Academiei şi că deci nu trebue admis.

Mai departe, după regulamentul actual, autorii sunt obligaţi să dea un singur rezumat în limba română pentru *Monitorul Oficial*; prin acest proiect se cer două rezumate, din cari unul într'o limbă străină. E bine să se dea şi acest din urmă rezumat, dar nu înţelege de ce să se enumere atâtea limbi, când în intenţiunea noastră privitoare la publicarea unui Buletin pentru străini erau cel mult două limbi: franceză şi germană. Propune să se facă o nouă redacţiune, în urma discuţiunii ce se va urmà.

D-l Dr. *V. Babeş* zice că chestiunile atinse în acest proiect sunt, după părerea d-sale, de o importanţă capitală şi de aceea în prealabil cere ca proiectul de adaogere la art. 25 să se înapoieze Comisiunii spre a studià din nou lucrarea asupra acestui punct. Nu are de făcut propuneri, ci numai câteva observaţiuni, cari să servească ca indicaţiuni Comisiei în redactarea proiectului. Secţiunile noastre sunt prea depărtate unele de altele şi de aceea ar fi bine ca unele comunicări de pură specialitate ştiinţifică să se facă în sânul Secţiunii numai, căci asemenea comunicări nici nu interesează, nici nu sunt înţelese în toate amănuntele de membrii celorlalte Secţiuni. Aşà se practică în alte Academii şi aşà e bine să se facă şi la noi. Din redacţiunea proiectului ar reieşi ca rezumatul în limbi străine să fie cât a zecea parte din rezumatul în româneşte, ceeace e prea puţin. Ar trebuì apoi suprimată limba latină, căci ea nu corespunde cerinţelor ştiinţei de faţă, neavând terminii trebuitori şi fiind necunoscută de mulţi învăţati. D-sa roagă Comisiunea de revizuire să aibă în vedere aceste observaţiuni.

D-l *Gr. G. Tocilescu* este de părerea d-lui Dr. Babeş şi propune adică să se reguleze mai întâiu chestiunea prealabilă, trimiţându-se proiectul înapoi Comisiunii.

D-l *Dr. C. Istrati* zice că din cele spuse de d-l Dr. Babeş ar rezultà că în Academia noastră nu se fac comunicări de valoare şi originale, din cauză că mediul nu e prielnic. Aceasta este o idee greşită. Adevărul este altul, că adică la noi se fac comunicări lungi, un fel de conferinţe, cari nu cer multă muncă; nu se fac comunicări originale scurte, cari să însemneze un pas înainte în ştiinţa generală. Cauzele sunt multiple, deşì dorinţa noastră este alta. In străinătate şi în special în Academia franceză, pe care o cunoaşte de aproape, comunicările se fac în câteva minute, 2, 3, 4; când se fac în o jumătate de oră sau o oră, comunicarea este rezumatul activităţii a zece sau douăzeci ani a unui bărbat, care rămâne ca un stâlp puternic în ştiinţa omenirii. La noi nu e aşà; la noi se fac conferinţe lungi şi fără mult interes. Rezumatul în limbi străine să fie redus la cea mai mică proporţie, să fie numai o enunţare a comunicării în liniile ei generale. Când în Buletinul Academiei franceze se publică o cât de scurtă lucrare, este o mare

onoare pentru autorul ei. La acestea trebue să ne gândim, când vrem să regulamentăm chestiunea în discuție.

D-l *I. Bianu* observă că ceeace propune Comisiunea acum nu este o inovațiune în regulamentul Academiei, ci numai organizarea și sistematizarea diferitelor deciziuni luate, începând dela Regulamentul din 1879 până acum. Principiul comunicărilor, și numai în Secțiune, al rezumatelor și al limbilor străine sunt admise de Academie în regulamentele și deciziunile ei; proiectul de acum al Comisiunii este o unificare și o limpezire a lor. Dacă sunt nedumeriri sau lipsuri, să le înlăturăm prin discuțiunea de acum și să nu mai amânăm lucrarea.

D-l Președinte *I. Kalinderu* observă că ora este înaintată și ca să nu se întârzie prea mult cu întrunirea Comisiunii de 7, propune ca să se studieze proiectul de o Comisiune compusă din d-nii Sturdza, Bianu și d-sa, aducând lucrarea într'o viitoare ședință și ridicându-se cea de astăzi.

— Propunerea d-lui Președinte se aprobă.

ȘEDINȚA PUBLICĂ DELA 9 MARTIE 1906.

Președința D-lui *I. Kalinderu*.

D-l Președinte *I. Kalinderu* zice:

Onorați Colegi,

Academia a aflat foarte târziu — prin o scrisoare primită acum 2 zile dela fiul său — încetarea din viață a *Baronului Adolphe d'Avril*, decedat la $^{14}/_{27}$ Octomvrie 1904, care i-a aparținut 33 de ani ca membru onorar, ales în Septemvrie 1871.

Născut la 1823, Baronul d'Avril erà încă tânăr când a venit printre noi, tocmai în anul 1866, când începe perioada de 40 de ani, a cărei îndeplinire o serbăm în acest an.

Răposatul, distins și ca diplomat și ca literat, și-a petrecut cariera mai ales în România, la Constantinopole și în Chili. In toate scrierile sale a arătat țerii noastre o călduroasă și statornică simpatie, care se explică în parte prin legăturile ce aveà cu noi, prin căsătoria sa cu o soră a răposatului nostru coleg Odobescu.

Tot ce priviă popoarele latine din Europa și din America îl interesà, și de aceea a fost unul din întemeietorii revistei „*Le monde*

latin," al cărei titlu arată îndestul tendința de a apropià tot mai mult popoarele latine. Dorința de a răspândì în lume cunoștința și uzul limbii franceze l-a făcut să iea parte și la întemeierea *„Alianței franceze,"* care caută să îmmulțească în străinătate școlile sau cursurile de limba franceză.

Scrierile sale numeroase sunt privitoare la bisericile creștine din Orient, la literatura franceză, la Arabi și la Persani, și la probleme internaționale. Acestea sunt ultimele și anume: *De l'arbitrage international*, 1898, și *Sur la solution pacifique des conflits*, 1899.

Scrierile cari ne privesc direct sunt: *De Paris à l'île des Serpents à travers la Roumanie*, publicată în 1876 sub pseudonimul Cyrille; *Articole* în *Revue du Monde Latin; o recensiune a Lipovenismului de Melchisedec* în *Polybiblion*, 1873; alta despre *Documentele Hurmuzaki* în *Revue d'historie diplomatique*, 1895.

Celelalte opere ale sale sunt următoarele:

Documents relatifs aux églises d'Orient, considérées dans leurs rapports avec le Saint-Siège de Rome, 1862; *La Bulgarie chrétienne*, 1863; *La Chaldée chrétienne*, 1864; *La Bataille de Kossovo, rhapsodie serbe*, 1868; *Les hiérarchies et les langues liturgiques dans les églises de l'Orient*, 1876, *Voyage sentimental dans les pays slaves*, par Cyrille, 1876; *La France au Monténegro*, 1876; *Saint Cyrille et Saint Méthode*, 1877; *En Macédoine*, 1897; *Le théatre en France, depuis le moyen âge*, 1862, edițiune nouă la 1877; *La chanson de Roland*, 1882; *Contribution au folklore*, 1883; *L'Arabie contemporaine*, 1888; *Les femmes dans l'épopée iranienne*, 1888; *Le Golfe persique. Route de l'Inde et de la Chine*, 1901.

Baronul d'Avril aparțineà școalei pacifistilor, care are plăcuta iluziune că grație culturii omenirea va fi liberată într'o epocă puțin depărtată de grozăviile răsboiului.

ȘEDINȚA PUBLICĂ SOLEMNĂ DELA 10 MARTIE 1906.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *Dr. G. Marinescu* cetește discursul său de recepțiune despre: *Progresele și tendințele medicinei moderne.*

D-l *Dr. V. Babeș* cetește *Răspunsul* la discursul de recepțiune al d-lui Dr. G. Marinescu.

ȘEDINȚA PUBLICĂ DELA 13 MARTIE 1906

Președința d-lui *Sp. Haret,* Vice-Președinte.

D-l *A. D. Xenopol* cetește comunicarea sa: *Originile partidului național în România.*

ȘEDINȚA DELA 14 MARTIE 1906.

Președința d-lui *D. C. Ollănescu,* Vice-Președinte.

D-l Secretar General *D. Sturdza* zice că procesele-verbale ale ședințelor dela 2, 3 și 4 Martie, în cari s'a discutat și votat pe articole Regulamentul pentru premii, necetindu-se în ședințe, d-nii membri, cari au luat parte la discuție, și-au revăzut rezumatul cuvântărilor pronunțate, astfel că în această privință ele sunt verificate. D-l Secretar General propune să se consemneze în procesul-verbal de astăzi cele de mai sus, considerându-se aprobate procesele-verbale ale numitelor ședințe.

— Propunerea se aprobă.

D-l Vice-Președinte *D. C. Ollănescu* cetește următoarea telegramă, ce este a se trimite Maiestății Sale Regelui la Salzburg:

«Un pătrar de veac se împlinește astăzi, de când prin voința Celui de Sus, prin virtutea Maiestății Voastre și prin bărbăția poporului român ați așezat pe frunte Coroana Regală de oțel, simbol al înălțării patriei.

«Academia Română roagă Cerul să dăruească Maiestății Voastre viață îndelungată și putere spre a continuà mulți ani opera măreață îndeplinită în cele patru decenii de domnie glorioasă.»

D-l *Șt. C. Hepites* prezentă pentru bibliotecă scrierea d-sale: *Secetele în România.* București 1906.

D-l *Șt. C. Hepites* cetește următorul raport al Comisiunii financiare asupra situațiunii cassei și a fondurilor Academiei dela 1 Iunie 1904—31 Maiu 1905:

„Domnilor Colegi,

«Subscrișii membri ai Comisiunii financiare, aleasă de D-voastre în sesiunea generală trecută, procedând la examinarea cassei Academiei pe 1904—5

şi a celorlalte fundaţiuni: Adamachi, Otteteleşanu şi Tache P. Anastassiu, am primit dela d-l Cassier-contabil rapoartele aferente, situaţiunile de cassă şi de excedente pe numitul an bugetar.

«Am controlat registrele, actele justificative, pe cari le am găsit în perfectă ordine, şi consemnăm în cele ce urmează rezultatul cercetărilor noastre:

«I. *Veniturí şi cheltueli:*

«A. *S'au incassat:*

	După buget	Peste buget	Total
1. *Fondurile Academiei*	L. 300.315,90	L. 162.253,02	L. 462.568,29
2. *Fundaţiunea Adamachi* . . .	» 116.164,40	» 67.627,37	» 183.791,77
3. » *Otteteleşanu* . .	» 138 807,25	» 90.578,25	» 229.385,50
4. » *Anastassiu* . .	» 222 790,01	» 64.706,71	» 287.496,72
In total . .	L. 778.077,56	L. 385.165,35	L. 1.163.242,91

«B. *S'au cheltuit:*

1. *Fondurile Academiei*	L. 313.373,39	L. 79.626,60	L. 392.999.99
2. *Fundaţiunea Adamachi* . . .	» 99.307,41	» 50.226,05	» 149.533,46
3. » *Otteteleşanu* . .	» 139.815,46	» 43.046,28	» 182.861,74
4. » *Anastassiu* . .	» 120.912,44	» 126.039,79	» 246.952,23
In total . .	L. 673.408,70	L. 298.938,72	L. 972.347,42

«Dacă scădem din totalul incassărilor în sumă de	L. 1.163.242,91
Totalul cheltuelilor de	» 972.347,42
Rezultă un sald în numerar de	L. 190.895,49

pe care l-am găsit în cassă la controlarea ei din 31 Maiu 1905, şi care se repartizează astfel:

1. la *Fondurile Academiei*	L. 69.568,93
2. » *Fundaţiunea Adamachi*	» 34.258,31
3. » » *Otteteleşanu*	» 46.523,76
4. » » *Tache P. Anastassiu*	» 40.544,49
In total ca mai sus . .	L. 190.895,49

Acest numerar se află parte în aconturi, iar restul numerarului aveà să fie destinat la capitalizări şi parte pentru achitarea sumelor angajate în lucrări, după cum se specifică în rapoartele d-lui Cassier-contabil.

«II. *Fondurile Academiei* în efecte depuse la Banca Naţională, ale căror recipise sunt în cassa Academiei şi pe cari le-am controlat, au situaţiunea următoare:

	Nominal	Peste nominal	Total
1. *a) Fondurile Academiei* . .	L. 1.422.500,—	L. 294.417,05	L. 1.716.917,05
b) Fondul de pensiuni . .	» 100.500,—		» 100.500,—
c) Obedenaru	» 129.800,—	» 32.548,60	» 162.348,60
2. *Fundațiunea Adamachi* . .	» 1.410.800,—	» 268 142,—	» 1.678.942,—
3. *a) Fundaț. Otteteleșanu* . .	» 329.300,—	» 15.000,—	» 344.300,—
b) Fondul Elena Turnescu .	» 31.000,—		» 31.000,—
4. *Fundaț. Anastassiu*	» 430 500,—	» 12.388,75	» 442 888,75
Total . .	L. 3.854.400,—	L. 622 496,40	L. 4.476.896,40

«Conform deciziunii luate la 6 Martie 1904, de a se calculà acțiunile Băncii Naționale după cursul zilei din 31 Maiu, ziua verificării cassei, am constatat că la 31 Maiu 1905, cursul zilei erà de L. 2.770 și deci cele

544 acțiuni valorează . . . L. 1.506.880,— de unde se scade:

1. Valoarea nominală a L. 500 L. 272 000,—
2. Costul lor peste nominal la cumpărare . . . . » 622 496,40 » 894.496,40

Deci este un plus de . .	L. 612.383 60	L. 612.383,60
Total general . .	L. 1.234.880,—	L. 5.089.280,—

«*Notă.*

«In registrele fondului Adamachi se găsesc în plus 2 acțiuni de Banca Națională, cari la luarea averii în posesiune nu s'au găsit, ci numai taloanele de cupoane dela 1891—1899, cari s'au incassat regulat.

Aceste acțiuni s'au declarat pierdute și s'au luat dispozițiunile cuvenite spre a se puteà obțineà dela Banca Națională duplicate și noua emisiune de taloane cu cupoane începând din 1902.

«III. *Contul Excedent* în anul 1904—5 a fost următorul:

1. *la Fondurile Academiei*	L. 28.609,51
2. » *Fundațiunea Adamachi*	» 9.729,83
3. » » *Otteteleșanu*	» 3.993,34
4. » » *Tache P. Anastassiu*	» 2 478,62
In total . .	L. 44.811,30

care s'a trecut pe anul 1905—6.

«Acesta fiind rezultatul cercetărilor noastre, avem onoare a-l aduce la cunoştinţa D-voastre şi vă rugăm a da descărcarea cuvenită pentru gestiunea anului bugetar 1904—5.

«Membrii Comisiunii financiare: *Şt. C. Hepites, Dr. C. I. Istrati, Gr. Ştefănescu.*

Raportul se iea spre cunoştinţă şi se aprobă.

Se procede la alegerea Comisiunii financiare pentru cercetarea conturilor din exerciţiul bugetar 1905—6.

Sunt realeşi d-nii: *Şt. C. Hepites, Dr. C. Istrati, Gr. Ştefănescu.*

D-l *Dr. C. Istrati* aminteşte că sunt zece luni, de când s'a decis organizarea în Capitală a unei expoziţiuni naţionale, care în anul acesta să reprezente o îndoită sărbătoare: pentru 1800 ani dela aducerea noastră în Dacia de Impăratul Traian şi pentru 40 ani de domnie fericită a Maiestăţii Sale Regelui Carol I. S'a vorbit în sânul Academiei despre participarea ei la expoziţie şi ne-am lovit de prescripţiunile regulamentului, care interzice scoaterea din localul Instituţiei noastre a colecţiunilor sale de valoare. Deoarece peste două luni se va deschide expoziţia, d-l Istrati exprimă dorinţa ca Academia să expună acolo toate publicaţiunile ei într'o bibliotecă specială, iar în sala şedinţelor să organizeze o expoziţie din documente, manuscripte, monete şi celelalte colecţiuni, cari se referă la manifestarea noastră culturală trecută. Această expoziţie să fie pusă la dispoziţia publicului o lună, două, în timpul verii. Cu această ocaziune d-sa oferă Academiei anunţul Expoziţiei naţionale din acest an.

ŞEDINŢA DELA 15 MARTIE 1906.

Preşedinţa D-lui *D. C. Ollănescu,* Vice-Preşedinte.

D-l *P. Poni* ceteşte următorul raport al Comisiunii fondului Adamachi despre lucrările ei în 1905—6 şi propunerile pentru 1906—7:

„*Domnilor Colegi,*

«Avem onoare a vă arătă mersul frumoasei Fundaţiuni a generosului Vasile Adamachi în anul curgător, care este al doisprezecelea dela începutul funcţionării ei:

«I. Burse. S'a înscris pentru burse şi cheltueli de studii suma de lei 76.600 şi s'au acordat următoarele burse:

„*a)* 16 burse de câte 100 lei pe lună la studenţi ai Universităţii din Iaşi şi anume:

«8 la Facultatea de științe studenților: Nicolae Ghiulea, Gheorghe Giuncu, Dimitrie Iancu, Ana Forăscu, Ștefan Buzdugan, Nicolae Malaxa din anul II, Agricola Cardaș și Zamfir Ștefan din anul III;

«8 la Facultatea de medicină studenților: Mihail Buzenchi din anul II, Ioan Brăilă, Gheorghe Lucescu, Elena Gavrilescu din anul III, Alexandru Țaicu, Petru Dănilă din anul IV, Dimitrie Gavrilaș și Radu Andrei din anul V;

„*b)* 8 burse de câte 1.200 lei pe an la Școala de poduri și șosele elevilor: Nicolae M. Demetrescu, Ștefan Palade, Ioan I. Dumitrescu, Cincinat I. Sfințescu, Teodor Jalbă din anul preparator, Gheorghe Măinescu din anul II, Gheorghe Orăscu și Victor Stoica din anul III. Aceste din urmă 8 burse, după înțelegerea luată cu Ministerul Lucrărilor publice în 1901, se pun la dispozițiunea Școlii de poduri și șosele, în internatul căreia bursierii Academiei sunt primiți interni.

„*c)* 9 burse în străinătate pentru studii speciale și anume: 3 la Paris de câte 300 lei pe lună: pentru studiul astronomiei d-lui I. Raianu (anul IV); pentru studiul matematicilor d-lor: C. Popovici (anul II) și Traian Lalescu (anul II);

«3 burse la absolvenții de liceul câte 250 lei pe lună d-lor: G. Amilcar Sava pentru studiul chimiei industriale la Zürich (anul V), Haralamb Vasiliu pentru studiul chimiei și tehnologiei agricole la Breslau (anul IV) și V. A Tomulesei pentru studiul tăbăcăriei la Lyon.

«3 burse la inginerii ieșiți din Școala noastră de poduri și șosele, d-lor: M. V. Bodnărescu pentru studiul industriei petroleului în Galiția cu 400 lei pe lună (anul II), Gheorghe Nazarie pentru studiul țesătoriei și torcătoriei la Berlin (anul I) și Gheorghe Panaitopol pentru studiul fabricării celulozei și hârtiei la Berlin cu 300 lei pe lună. Plata bursei d-lui Panaitopol s'a suspendat pe timp de un an, adică până la 1 Octomvrie 1906, pentru ca în acest interval d-sa să facă practică și să cunoască principiile acestei industrii la o fabrică din țara noastră înainte de a plecă în străinătate.

„*d)* 10 burse de câte 360 lei pe an la elevi ai Școlii practice de agricultură «Ioan Costache Agarici», potrivit art. 12 din Regulamentul fondului Adamachi.

«La finele anului școlar trecut au terminat studiile următorii bursieri ai Fundațiunii Adamachi:

«D-l Ioan Borcea, care a obținut doctoratul în științe la Paris, prezentând o frumoasă teză de doctorat intitulată: *Recherches sur le systéme uro-genital des Elasmobranches.* D-l Dr. Borcea va fi un element foarte util învățământului nostru superior.

«D-l Constantin Bedreag, care a terminat studiile, obţinând licenţa în ştiinţe dela Universitatea din Iaşi; şi d-nii Petre Nicolaescu şi Emilian Buzenchi, cari au obţinut doctoratul în medicină dela aceeaş Universitate;

«D-l inginer M. I. Ştroescu, care a studiat edilitatea publică în mai multe ţeri din centrul şi occidentul Europei şi care acum se găseşte în serviciul Primăriei Capitalei.

«Cu un ajutor de 200 lei pe lună acordat anul trecut din Fondul Adamachi a obţinut doctoratul în matematici dela Paris d-l Dimitrie Pompei.

«II *Publicaţiuni.* In *Publicaţiunile fondului Adamachi* s'au tipărit două scrieri ale fostului bursier d-l I. Simionescu, intitulate: *Studii geologice şi paleontologice din Carpaţii sudici. IV: Fauna jurasică din Bucegi* şi *Thynnus Albui, un nou peşte fosil oligocen;* precum şi două memorii ale fostului bursier d-l inginer V. Roşu: *Alimentarea oraşelor cu apă: procedeurile întrebuinţate la captarea apelor subterane în Germania* şi *Desecările şi canalizările din Ungaria.*

„*Propuneri pentru 1906—7:*

«La 1 Aprilie a. c. rămân vacante două burse destinate la absolvenţii de liceu sau de şcoli speciale şi ocupate acum de d-nii Sava şi Vasiliu. Propunem ca dela 1 Octomvrie să se acorde aceste burse, una pentru studiul mecanicei practice şi a doua pentru chimia industrială la Charlottenburg.

«La 1 Octomvrie rămâne vacantă şi bursa ocupată acum de d-l Raianu, destinată pentru licenţiaţi ai Facultăţii de ştiinţe din Iaşi. Propunem ca dela acea dată bursa vacantă să se acorde unui tânăr, care să studieze chimia minerală după un program, care se va întocmì la timp.

«Comisiunea, având în vedere nevoia ce este ca tinerii noştri naturalişti şi în special foştii bursieri Adamachi să se ţină în curent cu progresele ştiinţei, este de părere ca Academia să iea un abonament pentru o masă de lucru în staţiunea zoologică a profesorului Anton Dohrn dela Neapole. Vă roagă dar ca să completaţi art. 7 din Regulament cu un nou alineat în cuprinderea următoare;

«Pentru specialiştii naturalişti români şi cu preferinţă pentru foştii ei bur «sieri, Academia va luà un abonament pentru o masă de lucru în staţiunea «zoologică Anton Dohrn din Neapole»

Membrii Comisiunii: *P. Poni, Sp. Haret, D. Sturdza*».

D-l Vice-Preşedinte *D. C. Ollănescu* observă că în raport sunt două feluri de propuneri, unele pentru cari trebue majoritate absolută spre a fi aprobate şi cea din urmă pentru care trebuesc două treimi din membrii prezenţi, fiind această propunere un adaos de regulament.

— Cuprinsul raportului se iea spre cunoştinţă.

— Se aprobă cu unanimitate propunerile cu privire la bursele ce sunt a se acordà la începutul anului școlar viitor.

— Se pune la vot cu bile și se admite cu unanimitate de 22 voturi noul alineat la art. 7 din Regulamentul Fondului Adamachi.

Se procede la alegerea a doi membri, cari împreună cu d l Secretar General să formeze Comisiunea Fondului Adamachi pentru 1906—7.

— Sunt realeși d-nii *Sp. Haret, P. Poni.*

ȘEDINȚA DELA 16 MARTIE 1906

Sub Președința d-lui *D. C. Ollănescu,* Vice-Președinte,

Dela **Maiestatea Sa Regele** din Zürich se primește următorul răspuns telegrafic la felicitările adresate de Academie cu ocaziunea împlinirii unui pătrar de secol dela proclamarea Regatului:

«Sunt viu mișcat de călduroasele urări ale Academiei, cari îmi sunt cu atât mai scumpe, că mă aflu în această zi așà de însemnată pentru desvoltarea noastră națională departe de iubita mea țară. Gândurile mele sunt în mijlocul vostru și doresc ca lucrările Academiei să fie și în această sesiune încununate de un deplin succes.»

Se cetește procesul-verbal al Secțiunii literare pentru ședința dela 15 Martie, prin care se arată că Secțiunea a decis să propună:

1) A se tipărì în *Anale* scrierea d-lui N. Iorga: *Contribuțiuni la istoria literaturii române din veacurile XVIII și XIX. Partea II. Scriitori mireni;*

2) A se da d-lui Quintescu spre examinare partea de traducere din Titus Livius înaintată acum de traducătorii premiați, d-nii Nd. Locusteanu și I. S. Petrescu, reprezentând 100 pagine din textul original;

3) A se aplicà în viitor și acestei lucrări dispozițiunea din Regulament de a se da premiaților remunerarea numai după tipărirea fiecărui fascicul din traducerea premiată.

— Propunerile Secțiunii se aprobă.

Se cetește procesul-verbal al Secțiunii istorice pentru ședința dela 15 Martie, prin care se arată că Secțiunea a hotărît să facă următoarele propuneri:

1) A se tipări în volum separat scrierea: *Istoria bisericii române din Oltenia în timpul ocupațiunii austriace (1716—1739)* de d-l N. Dobrescu;

2) A se publică la concursul premiului Năsturel din Seria A. din 1910 subiectul: *Genealogia Basarabilor*, iar pentru premiul Adamachi din 1911 subiectul: *Desvoltarea boieriilor în Principatele Române*.

— Propunerile Secțiunii se aprobă.

Se cetește procesul-verbal al Secțiunii istorice pentru ședința dela 16 Martie, prin care se arată, conform art. 20 din Regulamentul premiilor, că Secțiunea a ales o Comisiune compusă din d-nii: *I. Kalinderu*, *D. Sturdza* și *A. D. Xenopol*, care să cerceteze lucrările ce se vor prezentà la concursul premiului Neuschotz din 1907.

— Se iea spre cunoștință.

D-l *Dr. V. Babeș* cetește următorul raport al Comisiunii însărcinate cu examinarea lucrărilor făcute în cursul anului 1905—6:

„Domnilor Colegi,

«Subsemnații, membri ai Comisiunii pentru examinarea lucrărilor făcute de Academie în cursul anului 1905—6, vă sunt recunoscători că, în urma propunerii iubitului nostru Președinte, i-ați delegat să cerceteze și să vă aducă la cunoștință mersul acestei instituțiuni în anul precedent.

«In pragul celor patru decenii de domnie înțeleaptă și glorioasă a Suveranului slăvit, care stă în fruntea Academiei ca Președinte de onoare și Ocrotitor neadormit, noi membrii Comisiunii ne unim glasul nostru cu al veneratului Secretar General, și rugăm din toată inima Pronia Cerească să reverse asupra Regelui Carol I și asupra Dinastiei fericire desăvârșită și să dăruească Protectorului acestei instituțiuni și membrilor familiei Regale viață îndelungată și senină.

«Intemeierea României moderne, pe care Cel de sus a încredințat-o acum 40 de ani unui vlăstar viguros, răsărit la obârșia Dunărei mărețe, coincide cu întemeierea Academiei Române.

«Acest an însemnează deci și pentru instituțiunea noastră desăvârșirea unei opere rodnice de înălțare a stării culturale a neamului românesc.

«După atâta luptă, după atâta succes și progres, va fi bine să ne oprim un moment pentru a privì înapoi, ca din experiențele trecutului să luăm învățăminte și să ne orientăm în vederea activității noastre în viitor.

«Putem afirmà că Academia a fost totdeauna la înălțimea misiunii sale, călăuzindu-se de necesitățile gradului nostru de desvoltare și îndrumând națiunea spre o direcțiune sănătoasă și modernă a aspirațiunilor eĭ.

«Neapărat că Academia, cu toată înalta încurajare, cu toată bunăvoința și dragostea pentru ea, cu toată îndrumarea luminoasă spre progres și cu toate sacrificiile din partea Maiestății Sale Regelui, Augustul ei Protector; cu tot sprijinul guvernului, cu toate legatele și donațiunile generoase, prin cari Academia a devenit o instituțiune nu numai distinsă prin alegerea îngrijită a membrilor săi, dar și bogată, Academia, zicem, nu puteà să satisfacă pe toată lumea, nici toate necesitățile. Trebuià ca Academia să facă o alegere îngrijită a preocupărilor sale principale, pentru a descoperì în totdeauna lipsurile cele mai simțite și pentru a încurajà pe cei mai merituoși.

«Anul acesta Academia noastră a arătat din nou că este inspirată de cea mai profundă recunoștință și de nemărginită dragoste pentru Augustul său Protector și pentru Familia Regală și a avut un cult ca totdeauna pentru morții Ei. Când Familia Regală a fost crunt lovită prin încetarea din viață a A. S. R. Principelui Leopold, fratele M. S. Regelui și părintele Principelui nostru Moștenitor, Academia, luând cunoștință de această dureroasă veste, și-a ridicat ședința în semn de doliu; iar când în ședința dela 11 Noemvrie a aflat noua lovitură pe care o suferise Dinastia prin încetarea din viață a Comitelui de Flandra și a Ducelui de Luxemburg, instituțiunea noastră și-a exprimat și cu această dureroasă ocaziune simțimintele eĭ de mâhnire profundă.

«A avut Academia în anul trecut să plângă pierderea și a unora din membrii eĭ.

«Gheorghe Popovici s'a dus din mijlocul nostru în deplinătatea bărbăției, când multe speranțe se puneau în cultura aleasă a colegului nostru corespondent, în zelul și în statornicia cu care urmărià cercetarea vechilor instituțiuni juridice românești. Lucrările sale, pe cari le-a enumerat veneratul nostru Secretar General, îl pusese în rândurile dintâi ale luptătorilor noștri pentru lumină și adevăr.

«Membrul corespondent C. T. Odhner, a cărui tristă disparițiune din 1904 ne-a fost adusă la cunoștință abià în anul trecut, a contribuit la lucrările Academiei prin comunicarea din Arhivele Stockholmului, al căror director erà, a unor documente prețioase relative la istoria Românilor din epoca lui Mihaiu Viteazul.

«In şedinţa dela 16 Decemvrie, d-l Preşedinte ne-a anunţat o nouă pierdere în persoana membrului onorar Alfred Rambaud. Colegul francez, prea cunoscutul profesor la Sorbona, s'a distins prin valoroasele sale scrieri istorice; pentru trecutul Românilor a dat la lumină numeroase monografii şi studii.

«Comisiunea Domniilor Voastre, deplângând moartea colegilor cari ne-au părăsit, trimite memoriei lor omagii de pietate.

«Tot ca un omagiu şi ca un cult al morţilor ei scumpi, Academia noastră a luat în 1903 iniţiativa de a ridică prin subscriere naţională un monument duiosului poet al neamului şi fostului coleg Vasile Alecsandri. Comisiunea s'a bucurat, constatând că apelul făcut tuturor straturilor societăţii româneşti a avut un efect mulţumitor, căci subscrierile de până acum au produs o sumă destul de însemnată.

«Ridicarea stării literaturii şi a ştiinţelor în România reprezentă neapărat misiunea de căpetenie a Academiei şi manifestaţiunea principală şi imediată a ei trebue să se desfăşure în şedinţele publice şi în publicaţiunile sale. Aşà este în străinătate, unde activitatea Academiilor se judecă în prima linie după valoarea comunicărilor făcute în şedinţele şi în *Analele* lor.

«Academia noastră din acest punct de vedere, cu toată liberalitatea în acordarea drepturilor de comunicare în şedinţe şi de publicare în *Anale*, nu a ajuns încă pe surorile sale din Occident. Cauza stă în faptul că Secţiunile noastre fiind intrunite şi comunicările pur ştiinţifice, de pildă, având puţin interes pentru membrii celorlalte Secţiuni, se publică de obiceiu numai rezultate generale, interesante şi uşor de înţeles, cari, deşi de mare valoare, originale şi făcute în vederea necesităţilor ţerii, de multe ori însă nu sunt însoţite cu destule documente, în ce priveşte originalitatea, studiile amănunţite şi piesele de convingere, ceeace de sigur ar da publicaţiunii o valoare şi o putere de convicţiune mai mare şi cetăţenie ştiinţifică.

«Credem că va trebuì mult insistat, precum s'a făcut şi anul trecut din iniţiativa Preşedintelui nostru d-l I. Kalinderu, ca ori ce manifestaţiune culturală şi ştiinţifică românească să se caute a fi prezentată Academiei Române. Va trebuì ca membrii Academiei să se intereseze de ori ce mişcare utilă, de ori ce lucrare meritorie română, pentru a o încurajà şi pentru a o aduce înaintea Academiei.

«In anul expirat s'a făcut un început laudabil cu publicarea pe o scară mai mare a comunicărilor meritorii provenind din afară de incinta Academiei; sperăm că acest procedeu va ridicà de odată valoarea ştiinţifică a Academiei, care trebue să devină în realitate centrul tuturor mişcărilor culturale şi ştiinţifice româneşti.

«In acest caz însă se impune în mod fatal şi obligaţiunea Academiei de a face cunoscute comunicările sale, mai cu samă a celor din Secţiunea ştiinţifică, lumii ştiinţifice din străinătate, traducând aceste lucrări sau rezumatul lor destul de desvoltat şi documentat în una din limbile universale. Numai prin acest procedeu Academia Română va intrà în contact intim, în schimb de idei şi în concurenţă culturală şi ştiinţifică cu centrele civilizaţiunii.

«Neapărat că pentru aceasta Academia se loveşte de lipsa de fonduri, căci nu trebue uitat că instituţiunea noastră, cu toate fondurile însemnate, a căror depozitară este, nu dispune în prezent decât de sume modeste — cele mai multe legate având o destinaţiune determinată. Sperăm însă că fondurile disponibile mărindu-se pe fiecare an, se vor găsì sumele necesare pentru satisfacerea acestei trebuinţe.

«Unul din progresele cele mai însemnate realizate de Academie, care graţie mai ales Secretarului nostru General a devenit depozitara tezaurului celui mai preţios al naţiunii, este numărul crescând al donaţiunilor de manuscrise şi obiecte de valoare pentru trecutul nostru — donaţiuni făcute mai cu samă de publicul inteligent, care a dobândit încredere în instituţiunea noastră. Şi prin alte donaţiuni şi prin cumpărături s'a sporit mult biblioteca Academiei. Dacă ne este îngăduit a exprimà o dorinţă în ce priveşte biblioteca, ar fi ca Academia să aibă în vedere şi completarea bibliotecii cu opere de ştiinţă şi mai ales de medicină, neexistând azi în România o bibliotecă mai bogată accesibilă publicului pentru aceste ştiinţe.

«Sperăm că şi această lipsă se va puteà îndreptà cât de curând cu mărirea fondurilor disponibile.

«Modul cum se administrează fondurile Academiei şi moşiile ei, îngrijirea părintească cu care se caută a se ocrotì locuitorii de pe proprietăţile instituţiunii noastre prin îndulcirea raporturilor dintre ei şi arendaşi; donaţiunile de terenuri şcolare, clădiri şcolare, ajutarea elevilor săraci cu îmbrăcăminte, cărţi şi altele; reparaţiuni de biserici şi îmbunătăţiri de tot felul menite toate să ridice starea

materială, sanitară şi morală a sătenilor noştri, sunt preocupări constante pe cari mai ales în timpul din urmă, sub impulsiunea Preşedintelui nostru, Delegaţiunea le-a avut. Nu putem decât să încurajăm Delegaţiunea în această cale, astfel încât moşiile Academiei să devină modele în ceeace priveşte contractele şi tocmelile agricole şi în ce priveşte îngrijirea proprietarului pentru interesele esenţiale ale populaţiunii rurale.

«In adevăr, considerând că printre toţi locuitorii ţerii, proprietarul, care dă moşia sa în arendă câştigă mai mult şi cu cea mai mică osteneală, trebue cerut în mod absolut ca proprietarul să prevază în contractul său toate garanţiile, pentru ca arendaşii să nu împingă populaţiunea muncitoare în cea mai mare mizerie, extrădând-o exploatării, care conduce fatal la degenerarea neamului nostru.

«Fundaţiunile şi donaţiunile au fost întrebuinţate în totdeauna în spiritul fundatorilor, cari de obiceiu s'au orientat bine şi s'au condus de un spirit de înalt patriotism. Astfel bursele Fondului Adamachi aduc roade frumoase şi este de regretat că nu se găsesc asemenea burse şi pentru Universitatea din Bucureşti şi mai ales pentru Facultatea de medicină, care este aproape cu totul lipsită de burse, pe când cele mai grave inconveniente sanitare ale ţerii, cari subminează vitalitatea massei indigene române, sunt datorite lipsei de medici la ţară.

«Admirabila instituţiune Otteteleşanu îşi continuă îndeplinirea frumoasei sale misiuni sub îngrijirea specială şi părintească a Preşedintelui Academiei. Nu ne îndoim că elevele ieşite din această instituţiune vor răspândì binefacerile unei educaţiuni îngrijite naţionale şi că peste puţin Academia va puteà să le dea şi o zestre suficientă, astfel încât să poată desfăşură activitatea lor salutară pe câmpul fertil, pentru care sunt destinate, în mijlocul familiei ce o vor creà.

«Una din îndatoririle cele mai importante ale Academiei este alegerea subiectelor pentru premii. In această privinţă trebue constatat că Academia s'a călăuzit şi în anul expirat de un înalt spirit de patriotism, alegând subiectele cele mai potrivite pentru înălţarea sufletului, pentru întemeierea trecutului naţiunii pe baze solide şi pentru ridicarea economică şi sanitară a ţărănimii.

«Asemenea şi în acordarea premiilor, cu toate că procedeul judecării lăsă de dorit, s'a manifestat un spirit obiectiv şi tendinţa de

a încurajà operele cele mai meritorii şi cele mai utile naţiunii române din toate părţile locuite de Români. Dispoziţiunile luate în sesiunea actuală au remediat în modul cel mai fericit inconvenientele simţite, garantând o competenţă cât se poate de mare la judecarea lucrărilor cari solicită premiile Academiei.

«Intreprinderea mare a Academiei, anume publicarea documentelor Hurmuzaki, n'a putut fi continuată din cauza lipsei de fonduri. Nu ne îndoim însă că Academia, ale cărei venituri cresc neîncetat prin ridicarea arenzilor, în curând va dispune de fonduri mai mari, şi că şi onoratul Guvern va binevoì a înlesnì continuarea acestei opere monumentale, care mai uşor s'ar puteà duce departe cu cheltueli modeste, în ediţiuni puţin costisitoare.

«Am arătat mai multe lipsuri şi deziderate urgente, pentru cari ar fi de dorit ca Academia să dispună de fonduri şi credem că cea mai mare binefacere ar fi a se face pe viitor nu atât donaţiuni cu destinaţiune hotărîtă, ci de acelea cari să poată fi întrebuinţate pentru necesităţile urgente, având un efect salutar direct asupra desvoltării neamului românesc.

«Membrii Comisiunii: *Iosif Vulcan, A. Naum, V. Babeş.*»

D-l *I. Bianu* face rezerve asupra unui punct din raportul Comisiunii, anume asupra punctului în care raportul exprimă dorinţa ca să se dea o mai mare desvoltare părţii medicale în biblioteca Academiei. Din toate specialităţile ştiinţifice, istorice şi literare, medicina este până acum în România cea mai favorizată şi cea mai bine înzestrată din toate punctele de vedere. Ea are în Capitală două mari şi frumoase palate, unul pentru Facultate şi altul pentru Institutul de bacteriologie. La Facultate are o bibliotecă specială, pentru a cărei desvoltare chiar în acest an s'a cerut dela Cameră o subvenţiune anuală de 25.000 lei. Asociaţia studenţilor Facultăţii are o mare şi bogată bibliotecă medicală. Toate celelalte specialităţi ştiinţifice sunt fără asemănare mai sărace şi multe lăsate aproape cu totul în părăsire. Biblioteca Academiei are de principală sarcină a ei de a procurà mai întâiu cărţile şi materialele ştiinţifice vechi şi nouă privitoare la studiile naţionale ale istoriei, limbii, literaturii, etnografiei. Pe lângă aceasta, datoria ei este de a căutà să satisfacă cât se poate mai mult trebuinţele celorlalte ştiinţe, cum sunt ştiinţele naturale, matematicele, cari nu au biblioteci speciale în Capitală, şi pentru toate acestea mijloacele băneşti ale Academiei sunt foarte modeste, căci Statul dă 25.000 lei, din cari aproape jumătate se cheltuesc cu personalul şi jumătate din cât rămâne este destinat prin lege pentru cărţi, manuscripte şi documente privitoare la studiile istorice naţionale. Pe lângă subvenţiunea

Statului, Academia mai dă 6.000 lei. Astfel întreg fondul pentru creşterea colecţiunilor este de 18.000 lei, din cari trebue să se plătească şi legatul. In aceste condiţiuni este nepotrivită, chiar şi ca deziderat, dorinţa raportorului Comisiunii de a se da o mai mare desvoltare părţii medicale în biblioteca Academiei.

D-l *D. Sturdza* zice că biblioteca Academiei nu este la înălţimea trebuinţelor noastre din cauza lipsei de fonduri. Bibliotecile Universităţilor din Göttingen şi Jena, de pildă, sunt în această privinţă mai complete ca a noastră, pentrucă au avut şi au mijloacele de înzestrare. Cu timpul sporindu-se avuţia Statului şi mijloacele Academiei, se va căută să se desvolte biblioteca în toate direcţiunile, şi cu timpul se va îndeplinì şi dorinţa exprimată prin raportul cetit astăzi. Preocuparea noastră, după cum bine a zis d-l Bianu, este să întregim mai întâiu partea privitoare la trecutul nostru; celelalte vor venì în mod firesc dela sine. In ce priveşte biblioteca ştiinţifică, ar fi trebuinţă ca să avem deocamdată cât se poate mai multe reviste, spre a ne puteà ţineà în curent cu progresele pe cari le fac zilnic toate ramurile ştiinţei. Dorinţa tuturor este să îmbunătăţim toate ramurile activităţii Academiei, şi cu timpul toate se vor face cu îmbunătăţirea mijloacelor.

D-l *Dr. V. Babeş* zice că a ascultat cu mult respect cele spuse de d-l Sturdza şi crede că nu erà motiv de discuţia deschisă de d-l Bianu, deoarece Comisiunea n'a exprimat decât un simplu deziderat, care se va îndeplinì atunci când mijloacele ne vor îngăduì. N'a avut intenţiunea să facă vreo imputare Academiei în ce priveşte biblioteca medicală şi n'a ştiut despre subvenţia de 25.000 lei pentru biblioteca Facultăţii de medicină, de care a vorbit d-l Bianu. Dacă faptul este adevărat, lucrul este îmbucurător, căci literatura medicală sporeşte pe fiecare zi, e foarte costisitoare şi e greu ca medicii singuratici să şi-o procure şi să se ţină în curent cu progresele ei.

Discuţiunea se închide.

— Raportul Comisiunii se iea la cunoştinţă.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 17 MARTIE 1906.

Preşedinţa D-lui *D. C. Ollănescu,* Vice-Preşedinte.

D-l *Dr. V. Babeş* ceteşte comunicarea sa: *Câteva rezultate obţinute prin metoda română a tratamentului turbării.*

ŞEDINŢA DELA 18 MARTIE 1906.

Preşedinţa d-lui *D. C. Ollănescu,* Vice-Preşedinte.

Se ceteşte procesul-verbal al Secţiunii ştiinţifice pentru şedinţa dela 15 Martie, prin care se arată că Secţiunea a ales Comisiunea compusă din d-nii *Dr. Babeş*, *Dr. Istrati* şi *Dr. Marinescu*, care să examineze lucrările ce se vor prezentà la concursul premiului Lazăr din 1907, cu subiectul: *Cercetări originale asupra Pelagrei în vederea etiologiei şi combaterii boalei.*

— Se iea spre cunoştinţă.

D-l Vice-Preşedinte *D. C. Ollănescu* ceteşte următorul raport al Comisiunii Bibliotecii despre lucrările ei în 1905:

«*Domnilor Colegi,*

«Marea însemnătate a bibliotecii noastre în progresul general al culturii româneşti, şi în deosebi al studiilor istorice naţionale, creşte pe fiecare an. Colecţiunile noastre se îmbogăţesc neîncetat, şi pe măsură ce ele cresc, sporeşte şi numărul vizitatorilor, iar sălile noastre de lucru, adeseori prea înguste, au ajuns locul indispensabil de întâlnire al tuturor oamenilor de litere şi de ştiinţă, mai ales al acelora cari studiază istoria, limba şi literatura românească.

«In raport cu creşterea importanţei culturale a bibliotecii, lucrările de conducere se lărgesc, sunt mai multe şi mai anevoioase şi funcţionarea regulată cere o încordare tot mai mare de puteri şi o supraveghere din ce în ce mai vigilentă.

«Academia are o îndoită răspundere, de care trebue tot mai mult să ţinem samă: de a strânge în biblioteca ei toate rămăşiţele scăpate de nimicire din viaţa intelectuală scrisă a trecutului nostru, precum şi toată producţiunea din zilele noastre; apoi obligaţiunea de a folosi bine şi a păstrà în bună stare averea nemărginit de preţioasă, care astfel se adună an după an tot mai bogată în colecţiunile noastre.

«Intru cât s'au putut îndeplinì datoriile şi prescripţiile impuse prin regulamentele noastre şi ce este absolut necesar pentru o mai bună funcţionare a serviciului bibliotecii, se va vedeà din următoarele amănunte:

«A. **Secţiunea cărţilor tipărite.**

«I. *Sporul.*

«1. *S'au cumpărat* 587 volume şi broşuri (între cari 10 vol. ziare româneşti mai vechi şi 16 vol. ziare străine), 12 atlase, 365 foi volante şi 48 numere răsleţe de ziare.

«Biblioteca a fost abonată la 88 reviste periodice străine, şi anume 8 de bibliotecărie şi bibliografie, 5 enciclopedice, 4 de filozofie şi pedagogie, 24 de literatură şi de filologie, 17 de istorie, 13 de ştiinţe naturale, fizice şi matematice, 8 de drept şi economie politică, 4 de geografie, 4 de artă şi 2 reviste româneşti publicate afară din Regat.

«2. *S'au primit în schimb* dela Instituţiunile străine 713 vol. şi broş., 60 reviste şi alte publicaţiuni periodice şi 4 atlase geografice.

«3. *In dar* s'au primit 1.400 vol. şi broş., 55 vol. reviste; dela Românii din afară de Regat ne-au venit în dar 10 ziare şi 10 reviste.

«Printre donatorii principali se numără d nii colegi: D. A. Sturdza (77 vol. şi broş.), Sp. Haret, St. Hepites, I. Bianu, C. Erbiceanu, Dr. V. Babeş, At. Marienescu.

«Ministerul de Externe a dăruit un număr de 49 cărţi. Dela Ministerul Instrucţiunii publice, în urma unei dispoziţiuni luate de colegul nostru d-l Spiru Haret, pe când erà titularul acelui departament, ni s'au trimis 345 opere în 961 volume, cărţi alese din Biblioteca Ministerului, căruia nu-i erau de folos, având cuprins cu totul străin de chestiunile pedagogice şi didactice.

«S'a primit modesta bibliotecă rămasă dela răposatul profesor Elie Angelescu, şi lăsată Academiei de soţia sa prin testamentul dela 8 Noemvrie 1905. Ea este compusă din 160 opere în 194 volume şi mai multe numere de reviste.

«4. *Conform legii* din 23 Martie 1904 s'au primit dela tipografiile din ţară 2.257 vol. şi broş., 184 ziare, 198 reviste (în 2.365 numere), între cari 177 în limba română, 9 în limba franceză, 2 germane, 1 evreească, 2 francezo-române, 2 germano-române, 3 evreo-române, 1 evreo-germană şi 1 în mai multe limbi. S'au primit de asemenea 3.719 foi volante.

«Observăm la acest loc că dispoziţiunile nouăi legi, conform căreia cărţile ar trebuì să se înainteze bibliotecii la sfârşitul fiecărei luni, iar ziarele şi revistele după ziua apariţiunii lor, ar aduce însemnate foloase cetitorilor, dacă s'ar îndeplinì cu exactitate. Aplicarea legii întâmpină însă mari greutăţi din cauza lipsei de bunăvoinţă a celor mai mulţi tipografi. Se pierde foarte mult timp cu reclamaţiunile şi cu darea în judecată a celor cari desconsideră obligaţiunile legii.

«Creşterea colecţiunilor din această secţiune a bibliotecii în ultimii zece ani a fost următoarea:

ANII	Volume și broșuri	Ziare și reviste române	Reviste străine (volume)	Atlase și hărți	Foi volante	Note de muzică
1896	4.385	343	—	15	3	—
1897	3 130	260	—	66	17	—
1898	3.346	345	—	22	—	415
1899	2.815	351	—	30	19	172
1900	2.767	457	160	13	3	—
1901	51.022	352	—	254	156	144
1902	7.326	291	169	77	42	4
1903	4 193	372	190	166	1.349	—
1904	5.463	454	370	58	82	4
1905	5.150	422	420	369	4.091	66
Totalul creșterii 1896—1905	89 597	3.547	1.309	1.070	5.762	805

«II. *Lucrări de catalogare.*

«1. S'au trecut în *vechiul catalog* 56 scrieri nouă, înscrise la N-ele A. 29.430 — A. 29.486. Cu acestea se încheie vechiul sistem de catalogare.

«2. *Noul catalog* s'a pus în lucrare la 5 Noemvrie trecut, după sistemul catalogării duble: un catalog alfabetic pe autori, și altul special pe materii, prevăzut în art. 5 al Regulamentului bibliotecii. Lucrarea s'a început cu cărțile provenite din Biblioteca Centrală și necatalogate. In interesul mai ușoarei folosiri a cărților și a bunei desvoltări a catalogului, este absolut necesar a se face un al doilea exemplar al celor două cataloage, pe material mai solid, cum ar fi biletele Staderini, spre a fi pus la dispozițiunea cetitorilor, cari să caute singuri într'însul cărțile de cari au trebuință.

«Lucrarea catalogării merge încet din cauza numărului restrâns de funcționari, cari pot fi întrebuințați la acest catalog. Totuș în timp de o lună și jumătate s'au trecut în inventar 2.000 opere în 2.702 volume. Dintre acestea s'au catalogat, clasat și așezat definitiv în rafturi 1.402 opere (adică până la No. 1.402 din inventar), pentru cari s'au făcut 3.464 bilete și anume 2.026 pentru catalogul alfabetic și 1.438 pentru cel pe materii.

«Pentru această mare și grea, dar necesară lucrare, este deci o neapărată nevoie să se mai adaoge cel puțin un funcționar și să se prevadă în buget sumele necesare pentru material.

«3. *Catalogarea publicațiunilor periodice* și așezarea lor după format în secțiunea lor specială — lucrare începută la 1903 — s'a continuat, înscriindu-se în inventarul ziarelor și revistelor 279 numere, dela 1571 la 1751.

«Controlul amănunţit al lipsurilor, început în anul trecut, s'a continuat şi se apropie de sfârşit. De asemenea este aproape gata descrierea bibliografică a periodicelor româneşti, care se va puteà da la tipar fără întârziere.

«Pentru folosul publicului s'a început lucrarea unui catalog alfabetic pe bilete, care va fi gata odată cu terminarea tipăririi descrierii bibliografice a periodicelor. Până acum s'au făcut bilete în acest catalog pentru 350 periodice.

«Cu ocazia controlului s'au ales, pentru a fi dăruite altor biblioteci, exemplarele cari trec peste două din revistele şi ziarele apărute înainte de 1885. Astfel s'au dăruit Bibliotecii Fundaţiunii Universitare Carol I, colecţiuni de ziare şi reviste, între cari mai însemnate: Monitorul Oficial 1859—1893, Buletinul Oficial al Ţerii-Româneşti şi al Moldovei, Foaie pentru minte, 1838—1849, Revista ştiinţifică, Buciumul Român, Trompeta Carpaţilor ş. a.

«In general s'a dat o deosebită atenţiune acestei secţiuni.

«Aproape toate ziarele s'au completat

«In urma nouăi catalogări a bibliotecii, s'au trecut la această secţiune toate publicaţiunile cu periodicitate anuală: anale, anuare, almanahuri, calendare, precum şi toate revistele străine.

«4. Ca şi anii trecuţi, un mare număr de cărţi din cari avem mai multe exemplare, au fost trecute la dublete. Intreaga secţiune a dubletelor se păstrează în localul fostei Monetării a Statului. Ministerul Instrucţiunii publice, în a căruia stăpânire s'a trecut acel edificiu, printr'o adresă primită la 21 Iulie 1905, ne-a cerut să părăsim acele încăperi. Această cerere a Ministerului nu s'a putut îndeplinì atunci, dar ea ne impune ca să ne îngrijim cât mai în grabă de localul bibliotecii noastre.

«5. *La legat* au fost date în cursul anului 1321 vol şi broş de diferite formate.

«III *Consultarea*.

«Sala de lectură a cărţilor tipărite, ca şi în anii trecuţi, a fost deschisă 10 ore pe zi, dela 8 dimineaţa până la 6 sara fără întrerupere A fost frecventată de 9.393 cetitori, cari au consultat 33 209 cărţi. Atât numărul cetitorilor cât şi al cărţilor consultate a crescut considerabil faţă de anii trecuţi. In sala de lucru mai sunt la dispoziţiunea publicului 1 746 volume din cele mai trebuincioase, cari se folosesc fără cerere şi cari nu intră în numărul arătat.

«Acasă au fost împrumutate 339 vol. la 83 cetitori.

«S'au liberat 211 bilete de intrare în sala de lectură, dintre cari 21 şi pentru sala manuscriselor.

«Consultarea şi împrumutarea cărţilor în cei din urmă 4 ani se arată în tabela următoare:

ANII	Cetitori	Cărţi	Impru-mutători	Cărţi
1902	5 174	21 928	44	830
1903	7 302	27.491	51	654
1904	7.558	28 103	52	749
1905	9.393	33 209	83	339

«B. **Secţiunea manuscriselor, documentelor, stampelor, etc.**

«I. *Sporul.*

«1. In cursul anului 1905 *s'au cumpărat:* 103 vol. manuscrise, 242 documente, 24 stampe şi portrete, 45 fotografii, 1 album şi 2 peceţi.

«2. *S'au primit în dar:* 66 vol. manuscrise, 1 052 documente, 6 peceţi, 347 calcuri de inscripţiuni, 13 stampe, 1 plan, 1 călimară şi 2 paftale.

«Creşterea acestor colecţiuni în ultimii 10 ani a fost următoarea:

ANII	Volume manuscrise	Documente	Stampe şi portrete	Fotografii	Albumuri	Medalii şi monede	Peceţi	Desemnuri, clişee, etc
1896	51	381	57	22	5	—	—	4
1897	55	127	54	9	6	13	1	3
1898	123	1 212	614	—	2	2	1	—
1899	40	340	39	—	1	3	—	—
1900	206	471	18	—	8	6	—	—
1901	623	18 096	1 368	—	11	434	—	—
1902	576	7.792	3	35	2	—	—	5
1903	1 071	1 886	42	38	1	—	39	604
1904	414	3.657	72	226	1	4	2	—
1905	169	1.294	137	45	1	—	8	351
Totalul creşterii 1896—1905 . .	2.328	36 156	2.404	375	38	462	51	967

«II. *Lucrări de catalogare.*

«1. S'au catalogat 164 volume manuscrise româneşti (N-rul 2.761—2.925).

«2. S'au inventariat 1.133 documente româneşti şi slavoneşti şi anume: 3 la peceţi (No. 212—214); 71 în pachetul XCV (No. 41—111); 210 în pa-

chetul XCVII; 205 în pachetul XCVIII; 205 în pachetul XCIX; 192 în pachetul C; 40 în pachetul CI (No. 1—40); 207 în pachetul CII.

«3. S'au făcut bilete pentru catalogul cronologic la 1.133 documente.

«4. S'au legat 210 volume manuscrise.

«III. *Consultarea.*

«In cursul anului, cabinetul manuscriptelor a fost cercetat de 1.219 persoane, cari au consultat şi studiat 31.451 documente, 1.838 volume manuscrise şi 896 cărţi vechi româneşti (1508—1830).

«Tabloul următor arată consultarea în ultimii patru ani:

ANII	Cetitori	Volume manuscr	Docum.	Cărţi vechi
1902	812	2.388	22.618	168
1903	1.242	2.479	16.261	644
1904	1.243	3.510	9.692	658
1905	1.219	1.838	31.451	896

«In rezumat, întreaga mişcare a bibliotecii în cursul anului trecut a fost următoarea:

I. Consultarea.

	Cetitori	Volume
A. *Cărţi tipărite*		
1. Cerute cu buletine	9.393	33.203
2. Imprumutate acasă	83	339
Total . . .	9.476	33.542
Aflătoare în sala de lucru: Cărţi		1.746
» » » » » Reviste române . .		30
» » » » » » străine . .		131
B. *Manuscripte şi documente*		
Manuscripte	662	1.838
Documente	453	31.451
Cărţi vechi româneşti (1508 1830)	125	896

II. Sporirea

	VOLUME ŞI BROŞURI	NUMERE DE REVISTE		Atlase şi hărţi	Stampe şi portrete	Vol manuscr	Documente	Fotografii	Albumuri	Foi volante	Note muzicale
		române	străine								
1. Conform legii dela 23 Martie 1904.	2 257	2 069	—	—	-	—	—	—	—	3.719	66
2. In dar şi în schimb . . .	2 306	265	623	357	113	66	1 052	—	—	7	—
3 Cumpărate . .	587	31	1.275	12	24	103	242	45	1	365	—
Total . . .	5.150	2 365	1.898	369	137	169	1 294	45	1	4 091	66

«Articolul 28 al Regulamentului Bibliotecii dispune că: «La capătul fie«cărui an academic, Bibliotecarul va prezentà listele cărţilor dăruite şi cum«părate, cari se vor publicà în *Analele Academiei* »

«Publicarea acestor liste s'a putut face numai până la 1884—85. De atunci încoace numărul cărţilor dăruite a crescut din ce în ce mai mult, mai ales după ce la cele dăruite s'au adaos cele primite dela tipografii, în urma obligaţiunii impuse prin legea făcută la 1885. Creşterile anuale produse astfel au fost atât de mari, încât nu s'au mai putut publicà listele întregei creşteri anuale a Bibliotecii, ci s'au publicat de atunci încoace numai listele celor cumpărate. Acuma, de când Statul a dat Academiei fosta Bibliotecă Centrală şi subvenţia anuală de 25.000 lei, creşterea bibliotecii noastre a luat un avânt neobişnuit de mare, iar publicarea listelor tuturor materialelor adause anual la dânsa a devenit o necesitate neînlăturabilă.

«Biblioteca Academiei, fiind singura bibliotecă de erudiţiune în capitala Regatului, este necesar ca oamenii de studii să cunoască cât mai uşor materialele ce se adaog la dânsa. Spre satisfacerea acestei trebuinţe foarte simţite, serviciul bibliotecii noastre a publicat în 1904 lista revistelor şi publicaţiunilor periodice străine pe cari le primim în dar, în schimb, sau în abonament; iar în anul trecut a tipărit în *Anale* lista întregei creşteri din 1904.

«Listele astfel întrunite au ocupat 178 pagine de *Anale* şi în tipărire separată au format o mare broşură.

«Publicarea sistematică a listelor de creşterile colecţiunilor cari formează biblioteca noastră trebue să înceapă cât mai curând. Indeplinirea acestei

trebuinţe, după prescrierea numitului articol din Regulament, adică prin tipărirea listelor în *Anale*, are următoarele grave inconveniente:

«1. Se întârzie publicarea lor cu cel puţin 6 luni după închiderea anului; 2) Se face o mare cheltueală fără folos cu tipărirea în cele 1.000 exemplare de *Anale*, căci nimenea nu caută listele în volumele de *Anale*, în cari rămân uitate şi nefolositoare.

«Spre înlăturarea acestor inconveniente, Comisiunea bibliotecii a aprobat propunerea d-lui coleg bibliotecar şi vă roagă să admiteţi şi D-voastre modificarea numitului articol din Regulament, în sensul de a se tipări în viitor listele creşterilor bibliotecii nu odată pe an în *Anale*, ci de patru ori pe an la sfârşitul fiecărui trimestru, într'o publicaţiune periodică trimestrială. Această publicare să formeze un volum pe an, să fie tipărită în 500 (cinci sute) exemplare format 8⁰ cu garmond şi să dea toate indicaţiunile bibliografice necesare *fără nici o apreţiere*. In acest mod, cu mult mai mică cheltueală şi cu aceeaş muncă regulat organizată în cursul anului, atât membrii Academiei cât şi întreg publicul de studii vor puteà cunoaşte fără întârziere toate materialele ştiinţifice adaose la colecţiunile noastre.

«Pentru atingerea acestui scop este necesar ca Academia să aprobe următoarea redacţiune pentru art. 28 din Regulamentul bibliotecii:

«*Art. 28*. La sfârşitul fiecărui trimestru Bibliotecarul va publicà listele cărţilor dăruite şi cumpărate, precum şi ale tuturor materialelor adaose la colecţiunile ştiinţifice ale Academiei, într'o publicaţiune periodică trimestrială cu titlul: *Biblioteca Academiei Române. Creşterile din lunile...* Această publicaţiune se va tipărì în format 8⁰ cu litere garmond şi fascicolele dintr'un an vor formà un volum. In listele cari se tipăresc se vor da indicaţiunile necesare despre cuprinsul cărţilor, manuscriptelor, documentelor, fără a se face nici o apreţiere asupra lor.

«Membrii Comisiunii: *N. Quintescu, C. Erbiceanu, Gr. Stefănescu.*»

D-l *St. C. Hepites* a înţeles din propunerea Comisiunii, că va trebuì să se facă o publicaţiune specială pentru sporurile bibliotecii. Dacă este aşà, ar fi bine ca acea publicaţiune să se facă după normele stabilite pentru cataloagele internaţionale.

D-l *Gr. Ştefănescu*, răspunzând d-lui Hepites, zice că s'a propus de Comisiune să se facă din trei în trei luni o broşură aparte, care să cuprindă lista cărţilor ce se adaogă la biblioteca Academiei, în loc să se publice acea listă în *Anale*, după cum prevede Regulamentul, şi unde cu greu se puteà cercetà pentru anii de mai nainte. Broşura, care se va întregì la finele fiecărui an, va fi o înlesnire pentru public, căci ori cine o va puteà aveà la îndemână şi va şti în totdeauna ce creşteri s'au făcut în biblioteca noastră.

D-l *I. Bianu* zice că modificarea de regulament, care se propune de Comisiunea bibliotecii, are un scop mult mai modest decât acel la care se gândește d-l Hepites. In biblioteca Academiei se adaoge în fiecare an un însemnat număr de publicațiuni vechi și nouă, române și străine, documente, manuscripte, stampe și alte materiale de această natură. De mult s'a recunoscut necesitatea ca să se tipărească listele acestor creșteri, pentru ca doritorii de a le folosi să poată cât mai ușor luà cunoștință de ele. Este nepractic ca această publicare să se facă în *Anale*, pentrucă acolo listele rămân uitate și prin urmare se face o cheltueală fără folos. Comisiunea propune ca cu o cheltueală mai mică să se facă un lucru mai folositor, adică să se publice listele creșterilor în broșuri, cari să fie puse la dispozițiunea învățaților. Această întreprindere este mult mai modestă, dar mult mai folositoare decât aceea despre care vorbește d-l Hepites, căci în starea în care ne găsim noi cu întreaga instalare și cu serviciul bibliotecii, nu ne putem încă asocià la o lucrare internațională, care fără îndoeală ne-ar fi de folos.

Discuțiunea se închide.

D-l Vice-Președinte *D. C. Ollănescu* observă că în raport se expun lucrările făcute în cursul anului și se fac propuneri de două categorii: unele cari se pot aprobà de Academie cu simplă majoritate, cum este aceea pentru adaosul unui funcționar la bibliotecă și aceea pentru localul bibliotecii, și una de modificarea Regulamentului, care trebue să întrunească două treimi.

— Cuprinsul raportului se iea spre cunoștință.

— Se aprobă în principiu adaosul unui funcționar la bibliotecă.

— Se recomandă Delegațiunii dorința Comisiunii cu privire la localul bibliotecii.

— Se pune la vot modificarea art. 28 din Regulamentul bibliotecii și se admite cu 24 voturi pentru, contra 1.

ȘEDINȚA DIN 20 MARTIE 1906.

Președința d-lui *D. C. Ollănescu,* Vice-Președinte.

D-l *I. Bianu* amintește că în ședința dela 1 Martie Academia a ales o Comisiune compusă din d-nii Teclu, Negruzzi și d-sa, pentru a întocmi și prezentà un proiect de regulament al fondului Aristia Angelescu. Comisiunea a căzut de acord asupra celor expuse în următorul raport:

«*Domnilor Colegi,*

«Răposata Aristia Elie Anghelescu, văduva cunoscutului inginer şi profesor secundar de matematică din Capitală, a înscris în testament următoarele trei dispoziţiuni în favoarea Academiei:

«1. Academiei Române să i se dea zece mii lei, ca în memoria «mea şi a soţului meu Elie Angelescu, ca din procentele lor, să se «dea premii pentru încurajarea artiştilor români ortodoxi în pictură, «sculptură, arhitectură sau a vreunei frumoase scrieri literare. De «se vor prezentà şi femei, să fie primite cu aceleaşi drepturi ca şi «bărbaţii.

«2. Mai las dreptul Academiei la două cărţi lucrate de soţul meu: «a unei Aritmetici raţionate şi a unei Algebre elementare a se reti«pări, de va fi trebuinţă de ele, şi din produsul lor să se adaoge la «veniturile Academiei. Biblioteca, aşà cum se află, toate cărţile din «ea legate şi nelegate, manuscripte, în fine tot ce se află într'însa «să se dea tot Academiei pentru a fi la un loc cu celelalte cărţi ce «le-am dat tot Academiei după încetarea din viaţă a soţului meu.

«3. Să se mai dea Academiei trei mii lei, rugând-o, ca din pro«centele lor a-mi întreţineà mormântul în bună stare, aşà cum se «află acum.»

«Delegaţiunea Academiei, prin deciziunea dela 5 Martie 1905, a hotărît a acceptà legatul prevăzut în întâia din aceste dispoziţiuni.

«Dispoziţiunea a doua este cu totul iluzorie, căci cărţile didactice ale răposatului profesor, ne mai fiind conforme cu programele actuale, nu mai pot fi folositoare în învăţământ, şi deci nu ar mai puteà fi de nici un folos să fie imprimate în nouă ediţiuni.

«Dispoziţiunea a treia Delegaţiunea a înlăturat-o, fiindcă impuneà o sarcină, a cărei executare ar fi prezentat grave inconveniente pentru Academie.

«S'a incassat legatul de 10.000 lei prevăzut la punctul 1, şi după plata taxei de succesiune, suma a fost capitalizată în 10.500 obligaţiuni comunale Bucureşti 4 %, rămânând şi un numerar de lei 138,75.

«Venitul anual al acestui fond este deci de lei 420.

«S'ar puteà deci da premii la trei ani de lei 1.260 sau la cinci ani de lei 2.100.

«Subscrişii cred că ar fi mai practic a procedà şi în acest caz, cum s'a procedat cu fondul Chiţu, adică a se decide ca veniturile

să se capitalizeze, până se va îndoì fondul, și a procede numai atunci la darea premiilor. S'ar puteà da atunci premii trienale de câte 2.520 lei în rândul arătat în testament: 1-iul pentru pictură, al 2-lea pentru sculptură, al 3-lea pentru arhitectură, și al 4-lea pentru literatură.

«Membrii Comisiunii: *N. Teclu, I. Bianu.*»

— Academia aprobă cu unanimitate propunerea Comisiunii și decide ca veniturile fondului Aristia Angelescu să se capitalizeze, până când acest fond se va îndoi. Atunci se vor publicà premii trienale în ordinea arătată de Comisiune.

D-l *I. Bogdan*, raportor general al Comisiunii premiilor anuale, anunță că Sâmbătă Comisiunea și-a terminat lucrările și că d-sa are gata raportul general.

— In urma discuției ce urmează, se decide ca raportul să se cetească în ședința de astăzi, iar în cea de mâne să se pună la ordinea zilei propunerile Comisiunii.

— D-l *I. Bogdan* cetește raportul general asupra premiilor anuale Năsturel, Lazăr și Adamachi.

ȘEDINȚA DELA 21 MARTIE 1906.

Președința d-lui *I Kalinderu.*

Se cetește procesul-verbal al Secțiunii literare pentru ședința dela 20 Martie, prin care se arată că Secțiunea a decis să se propună:

1) A se tipărì în *Anale* culegerea de *Jocuri de copii* făcută de d-l Tudor Pamfile;

2) A se tipărì în *Anale: Culegerea de poezii populare din Maramureș* de d-l Alexandru Țiplea din Biserica-Albă, fiind însărcinat d-l I. Bianu să îngrijească a se face un glosar al cuvintelor rare sau dialectale din această culegere;

3) A nu se primì propunerea d-lui Iosif Popovici ca Academia să tipărească în edițiunile sale biblioteca *Dialectelor române* ce d-sa propune a face.

4) Ca Academia să se deziste deocamdată dela ori ce participare la întreprinderea d-lui Iosif Popovici de a face un muzeu al dialectelor limbii românești—revenindu-se și asupra hotărîrii din anul trecut.

— Propunerile Secţiunii, pe motivele arătate în procesul-verbal şi în rapoartele speciale, se aprobă de plen.

Se ceteşte scrisoarea d-lui Dr. G. Weigand, membru corespondent şi profesor la Universitatea din Lipsca, prin care arată că a VII-a fascicula din *Atlasul linguistic* al limbii române, care trebuià să apară în anul trecut şi care se tipăreşte cu ajutorul Academiei de 1.500 lei anual, n'a putut fi terminată, dar va apăreà în curând şi că această lucrare se va terminà cu fascicula IX. D-l Weigand înştiinţează apoi că, pe lângă seminarul românesc pe care-l conduce, înfiinţează cu ajutorul guvernului bulgar un seminar pentru limba bulgară şi are intenţiunea de a cere şi ajutorul guvernului sârb şi grec ca să organizeze secţiuni şi pentru limbile acestor ţeri, având a se studià astfel la un loc toate limbile balcanice. D-sa propune Academiei ca ajutorul de 1.500 lei pe an, care i se dă pentru *Atlasul linguistic*, să-i fie acordat şi după terminarea acestui atlas, pe timp de 4 ani, pentru editarea unui dicţionar etimologic armânesc.

— Scrisoarea d-lui Weigand se recomandă Secţiunii literare.

La ordinea zilei se pune raportul Comisiunii premiilor anuale Năsturel, Lazăr şi Adamachi.

D-l *I. Bogdan* ceteşte din raportul său general partea privitoare la premiul Năsturel, prin care se arată că Comisiunea propune cu unanimitate de 8 voturi să se acorde premiul d-lui Octavian Goga pentru ale sale *Poezii.*

Se ceteşte raportul special al d-lui *T. Maiorescu* asupra scrierii d-lui Goga.

Neluând nimenea cuvântul, se pune la vot propunerea Comisiunii de a se acordà premiul Năsturel d-lui Octavian Goga.

Rezultatul votului este: votanţi 26; voturi pentru 25, contra 1.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea întrunind două treimi, premiul Năsturel de 4.000 lei s'a acordat d-lui Octavian Goga.

D-l *I. Bogdan* ceteşte din raportul său general partea privitoare la premiul Statului Lazăr, arătând că Comisiunea propune cu 6 voturi pentru, contra 2, să se acorde premiul d-lui Constantin S. Motaş pentru scrierea sa: *Studiu experimental asupra cârciagului oilor (Piroplasmosa ovina).*

D-l *Dr. V. Babeş* ceteşte raportul său special asupra scrierii d-lui Motaş şi terminând d-sa prezentă Academiei bibliografia medicală străină, care s'a pronunţat elogios asupra acestei lucrări.

Neluând nimenea cuvântul, se pune la vot propunerea Comisiunii de a se acordà premiul Lazăr d-lui Motaş.

Rezultatul votului este: votanți 26; voturi pentru 25, contra 1.

— D-l Președinte anunță că propunerea întrunind două treimi, premiul Statului Lazăr de 5.000 lei s'a acordat d-lui Constantin S. Motaș.

— D-l *I. Bogdan* cetește din raportul său special partea privitoare la premiul divizibil Adamachi, arătând că Comisiunea propune să se împartă premiul între următorii concurenți:

Părintelui Ioan Antonovici lei 1.000 pentru *Istoria comunei Bogdana, județul Tutova*, cu unanimitate de 7 voturi;

D-lui Sp. Popescu lei 1.000 pentru scrierea sa: *Contribuțiuni la munca pentru ridicarea poporului*, cu unanimitate de 8 voturi;

D lui M. Sadoveanu lei 1.000 pentru scrierea sa: *Povestiri*, ed. II, cu 5 voturi pentru, 3 contra;

D-lui Mihail Dragomirescu lei 500 pentru scrierea sa: *Dramaturgie română*, cu 6 voturi pentru, 1 contra;

D-lui Em. Grigorovitza pentru scrierile sale: *Chipuri și graiuri din Bucovina* și *Dela hotare*, cu 6 voturi pentru, 2 contra;

D-lui St. O. Iosif lei 500 pentru broșura sa de poezii: *Credințe*, cu 5 voturi pentru, 3 contra;

D-lui Radu Rosetti lei 500 pentru romanul său istoric: *Cu paloșul*, cu 5 voturi pentru, 3 contra.

D-l *T. Maiorescu* zice: Comisiunea premiilor, după cum vedeți, vă propune de astă ultimă dată divizarea premiului Adamachi în șapte părți. Prin votul dat de plen într'una din ședințele precedente s'a hotărît ca premiul Adamachi să nu poată fi divizat în mai mult de cinci părți. Această hotărîre erà însă în legătură cu faptul că în viitor premiul se va acordà alternativ de Secțiunile literară, istorică și științifică, adică numai la câte un fel de scrieri. Anul acesta a fost ultimul în care ni s'au prezentat nu un fel de publicațiuni, ci oarecum scrieri relative la toate Secțiile, precum și Comisiunea a fost compusă din membrii ai celor trei Secțiuni. Astfel fiind, ca să se împace toate trei Secțiunile, Comisiunea vă propune fracționarea premiului în șapte părți.

D-l Președinte *I. Kalinderu* zice că a procedat bine Comisiunea și aprobă modul de vedere al d-lui Maiorescu.

D-l *Gr. G. Tocilescu* propune să se voteze mai întâiu premiarea în principiu a candidaților și în urmă să se facă tot prin vot distribuția premiului între ei, după cum s'a făcut și în trecut.

— Propunerea d-lui Tocilescu se aprobă.

D-l *I. Bogdan* cetește raportul său special asupra scrierii Părintelui Antonovici.

— Neluând nimenea cuvântul, se pune la vot propunerea de premiare a Părintelui Antonovici şi se admite cu unanimitate de 25 voturi.

D-l *Sp. Haret* ceteşte raportul său special asupra scrierii d-lui. Sp. Popescu.

D-l *Gr. Tocilescu* zice că în momentul acesta a răsfoit cartea d-lui Popescu şi a văzut că în ce priveşte limba întrebuinţată e o deosebire mare între partea întâia şi a doua: în cea dintâi se întâlnesc foarte multe franţuzisme, deşi tehnica scrierii e bună; partea a doua e admirabilă şi ca tehnică şi ca limbă curat românească. D-l Tocilescu ca demonstrare ceteşte bucăţi din amândouă părţile cari se deosebesc.

D-l *Sp. Haret* zice că observaţiunea d-lui Tocilescu are un fond de adevăr, care însă nu lipseşte din raportul d-sale, în care a spus că sunt două părţi distincte în cartea d-lui Popescu: una care se adresează învăţătorilor, adică unor cărturari; alta care se adresează poporului dela sate. In scrierile către învăţători autorul se înţelege cu cetitorii săi în limba în care ne înţelegem noi toţi cărturarii, în limba românească cu neologismele ei, iar nu franţuzisme, cum zice d-l Tocilescu, căci cuvinte ca: *imediat, reuşit, consideraţiune* şi altele sunt româneşti. Partea a doua, destinată săteanului, nu puteà fi scrisă decât în limba de el pricepută şi această limbă este aşà după cum d-sa a arătat în raport şi după cum o recunoaşte şi d-l Tocilescu. D-l Sp. Haret roagă să se aprobe propunerea Comisiunii.

Se pune la vot propunerea Comisiunii de a se premià d-l Sp. Popescu.

Rezultatul votului este: votanţi 22; voturi pentru 20, contra 2.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea s'a primit, întrunind două treimi.

D-l *T. Maiorescu* ceteşte raportul său special asupra scrierii d-lui M. Sadoveanu.

Neluând nimenea cuvântul, se pune la vot propunerea de a se premià d-l Sadoveanu.

Rezultatul votului este: votanţi 22, voturi pentru 22.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea întrunind unanimitatea voturilor, s'a admis premiarea d-lui M. Sadoveanu.

ŞEDINŢA DELA 22 MARTIE 1906.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Se ceteşte procesul-verbal al Secţiunii literare pentru şedinţa dela 21 Martie, prin care se arată că Secţiunea a hotărît:

1) Să se publice la concursul premiului Alexandru Ioan Cuza din 1911 următorul subiect: *Istoria şcoalei la Românii de pretutindeni până la anul 1866;*

2) Comisiunea care să examineze lucrările cari se vor prezentà la concursul premiului Adamachi din 1907 cu subiectul: *Inrâuririle străine în evoluţiunea limbii şi literaturii române* să se compună din d-nii: *I. Bianu, T. Maiorescu, D. C. Ollănescu.*

3) Să-şi constitue biuroul pentru 1906—7, alegând Preşedinte pe d-l *I. Vulcan* şi Vice-Preşedinte pe d-l *D. C. Ollănescu.*

— Hotărîrile Comisiunii se ieau spre cunoştinţă.

Se depune la biurou următoarea propunere:

«Cu ocaziunea serbărilor cari vor aveà loc la Roma în onoarea marelui filoromân şi clinician, fost ministru al Instrucţiunii publice, Prof. Guido Baccelli, având merite neperitoare în combaterea ştiinţifică a malariei şi a pelagrei în Italia, propunem ca Profesorul Guido Baccelli să fie proclamat membru onorar al Academiei Române.»

«Dr. V. Babeş, Gr. Ştefănescu, Dr. G. Marinescu, St. C. Hepites, P. Poni, D. Sturdza, I. Kalinderu, Dr. C. I. Istrati, P. S. Aurelian.»

D-l Preşedinte observă că fiind o propunere care trebue să întrunească două treimi, urmează să fie pusă la vot cu bile.

Se procede la vot, al cărui rezultat este: votanţi 26; voturi pentru 26.

— D-l Preşedinte, arătând că propunerea a întrunit unanimitatea voturilor, proclamă pe d-l Guido Baccelli membru onorar al Academiei.

Se ceteşte procesul-verbal al Secţiunii istorice pentru şedinţa dela 21 Martie, prin care se arată că Secţiunea propune să se publice în *Anale* scrierea d-lui N. Docan: *Notiţă despre monetele lui Petru Muşat.*

— Propunerea Secţiunii se aprobă.

La ordinea zilei se pune continuarea discuţiunii asupra raportului Comisiunii premiilor anuale.

D-l *D. C. Ollănescu* ceteşte raportul său special asupra scrierii d-lui M. Dragomirescu.

D-l *A. D. Xenopol* a ascultat cu atenţiune raportul d-lui Ollănescu, care s'a ocupat mai mult de critica teatrală în genere decât de lucrarea candidatului propus la premiare. D-l Dragomirescu scrie într'o limbă neîngrijită şi emite asupra femeii române păreri cu totul nefavorabile. D-l Xenopol ceteşte mai multe părţi din lucrare, în cari se întâlnesc cuvinte ce puteau fi înlocuite cu altele mai româneşti şi mai estetice, cum sunt *inflexibilă* (neînduplecată), *imbecil* (prost), *abject* (scârbos), *odios* (urîcios), *satisfac* (mulţumesc), *perplex* (îngăimat) şi altele. O asemenea carte, zice d-l Xenopol, nu se poate premià de Academie.

D-l *D. C. Ollănescu* e surprins de critica aspră a d-lui Xenopol, care atinge numai forma exterioară cu care sunt îmbrăcate ideile, adică limba, fără să se ocupe de fondul însuş, de desfăşurarea argumentelor şi de scopul urmărit şi atins de autor ca critic. Nu se poate pretinde criticului teatral, care nu-şi face lucrarea pe îndelete, o limbă impecabilă ca formă, căci el scrie sub impresiile puternice ale acţiunii desfăşurate şi este predomnit nu atât de învelitoarea fondului, cât mai ales de fondul însuş, pe care caută să-l prindă şi să-l dea publicităţii spre vulgarizare. Lucrarea d-lui Dragomirescu e scrisă în limba curentă ca toate criticele teatrale, are un fond serios, vederi limpezi şi scopuri moralizatoare şi merită deci aprobarea şi încurajarea noastră.

Discuţiunea se închide.

— Se procede la vot asupra propunerii de a se premià d-l M. Dragomirescu.

Rezultatul votului este: votanţi 26; voturi pentru 16, contra 10.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea întrunind majoritatea simplă şi nu două treimi, urmează să se proceadă la a doua votare în şedinţa viitoare.

D-l *D. C. Ollănescu* ceteşte raportul său special asupra scrierii d-lui St. O. Iosif.

Neluând nimenea cuvântul, se procede la vot, al cărui rezultat este: votanţi 24; voturi pentru 17, contra 7.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea a întrunit două treimi şi că prin urmare a fost admisă.

D-l *D. C. Ollănescu* ceteşte raportul său special asupra scrierii d-lui Radu Rosetti.

Nefiind nici o discuţiune, se procede la vot, al cărui rezultat este: votanţi 22; voturi pentru 19, contra 3.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea întrunind două treimi, s'a admis premiarea d-lui Radu Rosetti.

Se ceteşte raportul special al d-lui *I. Caragiani* asupra scrierilor d-lui Em. Grigorovitza.

D-l *I. Bianu* crede că se exagerează calitățile povestirilor d-lui Grigorovitza, când se compară cu ale lui Creangă, căci între ele este o mare deosebire. Ceeace constitue farmecul lui Creangă sunt două elemente: întâiu o naivitate de suflet curat ca o oglindă, în care se reflectează viața așà după cum o vedeà; al doilea o limbă curgătoare și armonioasă, fără artificii literare calculate. Recunosc, zice d-l Bianu, că povestirile d-lui Grigorovitza sunt de multe ori cu haz și au oarecare vitalitate, dar comparația lor cu ale lui Creangă este exagerată.

D-l *I. Caragiani* zice: Creangă într'un mod instinctiv este povestitor de întâia ordine și are naivitate fără nici o pregătire. Ce este la Grigorovitza? Este o concepțiune a lucrurilor și a vieții așà după cum se reflectează în sufletul lui de bun povestitor ca și Creangă, cu adaosul că el are și cultura necesară ca să dea povestirii și formă literară frumoasă. Cu toată această cultură fondul lui a rămas tot natural și limba naivă. D-l Caragiani analizează una din povestirile concurentului și conchide la premiarea lui.

D-l *Gr. Ștefănescu* are de făcut o simplă întrebare: a arătat d-l Bianu că este exagerată comparația între Creangă și Grigorovitza, dar nu ne-a spus dacă povestirile acestuia, așà cum sunt scrise, merită ori nu premiul academic.

D-l *I. Bianu*, constrâns de întrebarea d-lui Ștefănescu de a-și spune votul pe față, răspunde nu.

Discuțiunea se închide.

Se procede la vot asupra propunerii de a se premià d-l Grigorovitza.

Rezultatul votului este: votanți 21; voturi pentru 11, contra 10.

— D-l Președinte anunță că propunerea de premiare întrunind simpla majoritate și nu două treimi, urmează a se pune a doua oară la vot în ședința viitoare.

ȘEDINȚA DELA 23 MARTIE 1906.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

Se cetește procesul-verbal al Secțiunii literare pentru ședința dela 23 Martie, prin care se arată că Secțiunea, deliberând asupra cererilor din scrisoarea d-lui Dr. G. Weigand, cetită plenului în ședința dela 21 Martie, a decis să propună Academiei a nu admite acele cereri.

— Propunerea Secțiunii se aprobă.

Se procede la a doua votare asupra propunerii de a se premià scrierea d-lui Mihail Dragomirescu.

Rezultatul votului este: votanţi 26; voturi pentru 17, contra 9.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea întrunind simpla majoritate şi nu două treimi, urmează a se pune a treia oară la vot în şedinţa viitoare.

Se procede la a doua votare asupra propunerii de a se premià scrierile d-lui Em. Grigorovitza.

Rezultatul votului este: votanţi 26; voturi pentru 13, contra 13.

D-l Preşedinte anunţă că fiind paritate de voturi, propunerea de premiare a fost respinsă.

Se ceteşte următorul raport al Comisiunii fondului Otteteleşanu despre mersul instituţiunii în 1905—6:

«*Domnilor Colegi,*

«Institutul Ioan Otteteleşanu a funcţionat şi anul acesta cu aceeaş regularitate ca în timpul celor din urmă ani. Stabilite odată prin o lucrare destul de îndelungată normele, în ceeace priveşte mersul studiilor, al deprinderilor practice şi al rânduelei casnice, mersul vieţii din Institut se desfăşură ca în ori şi ce organism sănătos dela sine şi fără împiedicare.

«In deosebi starea sanitară a fost şi anul acesta cu desăvârşire bună, deşi jur împrejur au bântuit mai multe epidemii.

«La sfârşitul anului şcolar trecut a ieşit din Institut a zecea serie de absolvente, iar la începutul actualului an şcolar s'a primit a douăsprezecea serie de eleve, de astă dată douăzeci, ca să se completeze numărul de 96.

«Cu ocaziunea examenelor generale atât colegii noştri, d-nii Profesori Dr. V. Babeş şi D. Onciul, cari au asistat ca delegaţi din partea Academiei, cât şi delegaţii Onor. Minister, Părintele Nazarie, Directorul Seminarului central, şi d-l Profesor Petre Dulfu au examinat elevele şi s'au încredinţat atât despre regularitatea studiilor, cât şi despre calificaţiunea practică şi despre buna stare sanitară şi morală a elevelor.

«D-l M. Vlădescu, Ministrul de Culte şi Instrucţiune publică, ţiind să cunoască din propria intuiţiune Institutul şi să-şi dea samă despre pregătirea teoretică şi practică a absolventelor lui, a vizitat cu ocaziunea aceasta Institutul în toate amănuntele şi a examinat eleve din deosebite clase. Drept semn al deplinei sale mulţumiri le-a făcut absolventelor un dar de 200 lei şi a promis că va luà dispoziţiuni în ceeace priveşte cererea făcută de Academie încă acum vreo trei ani.

«Primăvara aceasta s'a și prezentat în Institut o comisiune însărcinată de Minister spre a examinà toate și a face propuneri motivate în chestiunea aceasta.

«Comisiunea însărcinată de D-voastre cu purtarea de grijă pentru Institut își va da, cum și-a dat în trecut în toate împrejurările, silința să păstreze Institutului caracterul unui așezământ folositor, care dă țerii și neamului femei harnice și propagatoare ale spiritului casnic.

«Membrii Comisiunii: *I. Kalinderu, I. C. Negruzzi, D. Sturdza.*»

— Raportul se iea spre cunoștință și se aprobă.

Se procede la alegerea Comisiunii fondului Otteteleșanu pentru 1906—7.

— Sunt realeși d nii: *I. Kalinderu, I. C. Negruzzi, D. Sturdza.*

D-l Președinte *I. Kalinderu* cetește următorul raport al Comisiunii fondului Tache Anastassiu pentru lucrările ei în 1905—6:

„Domnilor Colegi,

«La 13 Maiu 1905 Curtea de Casație ca ultimă instanță, pronunțând deciziunea sa în procesul dintre Academie și moștenitorii de sânge ai răposatului Tache Anastassiu, a consfințit definitiv drepturile instituțiunii noastre asupra averii lăsate ei de acest bărbat de bine. Primăria orașului Tecuciu, care se retrăsese din proces înaintea Curții de Apel din Galați, a cerut revizuirea înaintea acestei instanțe, dar fiindu-i respinsă, a făcut recurs la Curtea de Casație. Procesul este pendinte înaintea acestei instanțe.

«D-na Ana Vadavali, căreia se servià o rentă de 100 lei pe lună, a încetat din viață. Prin testament această rentă trebuià să se transmită urmașilor d-nei Vadavali, în linie feminină. Cum însă asemenea urmași nu s'au găsit la încetarea din viață a d-nei Vadavali, renta s'a stins.

«D-nei Elena Tache Anastassiu și d-lui Iancu Anastassiu s'au servit regulat rentele de 2.000 și 1.000 lei pe lună.

«Școala primară cu tip urban înființată la Călmățuiu este în al patrulea an de funcționare și după examenele generale din Iunie viitor, va ieși întâia promoție de absolvenți.

«In anul școlar trecut au urmat regulat în tot cursul anului 96 elevi, din cari 75 băieți și 21 fete. Promovați au fost 56 băieți și 17 fete. La începutul anului 1905—6 s'au înscris în clasa I: 22 elevi, din cari 13 băieți și 9 fete. Populațiunea școlară în acest an este: în clasa I: 22 elevi, în clasa II: 27, în clasa III: 40 și în clasa IV: 26; în total 116, din cari 73 din cătunul Grivița (63 băieți, 10 fete) și 43 (22 băieți, 21 fete) din Călmățuiu. Băieții din Grivița sunt toți interni și ieau masa la școală; fetele din Grivița și toți

elevii din Călmăţuiu sunt externi, dar ieau şi ei gustarea de dimineaţă şi masa dela amiazi la cantina şcolii.

«Clasele I şi II sunt conduse de un învăţător, iar clasele III şi IV de diriginte. Lucrul manual la fete se dă de către o maestră, iar la băieţi de către diriginte.

«Starea sanitară în tot cursul anului n'a lăsat nimic de dorit şi nu s'a ivit nici o epidemie.

«Tuturor elevilor, interni şi externi, s'au procurat pentru suma de 1.000 lei haine de iarnă, cari au fost împărţite în ziua de Sf. Dumitru, când s'a făcut la Călmăţuiu, în prezenţa colegului nostru d-l P. Poni, parastasul anual pentru odihna sufletului bărbatului generos Tache Anastassiu.

«Pentru practica elevilor s'au cultivat de către ei în grădina şcolii şi sub conducerea dirigintelui şi a unui grădinar toate felurile de zarzavat, cari au îndestulat nu numai cantina în toamnă şi iarnă, dar au prisosit şi pentru vânzare.

«Lucrările la stupăria şcolii se fac în tovărăşia elevilor, ca să se deprindă şi ei cu această frumoasă îndeletnicire. Mierea se dă elevilor cu ceaiu în loc de zahăr, iar din ceară se fabrică lumânările pentru serviciul dela biserică.

«Ca învăţătură pentru elevi şi ca exemplu pentru părinţii lor s'au cultivat plante melifere, nutreţuri artificiale şi sfecle furajere. Sătenii, văzând folosul ce se trage din cultivarea acestora, cei mai mulţi şi-au pregătit terenuri, pentru ca în primăvara aceasta să cultive sfecle furajere chiar în grădinile de lângă case. Este un început bun şi este mulţumitor că sfaturile şi exemplele dela şcoală au prins în mintea săteanului. Până acum doi ani nu se aflau în satul Călmăţuiu nici două grădini cultivate; este nădejde că în primăvara aceasta vor rămâneà prea puţine părăginite. S'au dat dela şcoală anul trecut şi se vor da şi anul acesta sătenilor răsaduri din acelea pe cari ei nu le puteau face; elevilor s'au dat pe lângă acestea şi seminţe.

«Cultura pomilor roditori este iarăş una din îndrumările practice ce se dau la şcoala din Călmăţuiu.

«A doua şcoală — cea de agricultură — ce este a se face la Ţigăneşti nu şi-a putut luà încă fiinţă din cauza lipsei de mijloace. Cheltuelile procesului au zădărnicit în parte înfiinţarea acestei şcoli, care — după felul cum o prevede testamentul — trebue să aibă un buget suficient pentru buna funcţionare.

«Ca şi în anii precedenţi s'a dat şi anul acesta ajutorul necesar şcolii profesionale de fete din Tecuciu. Venitul şcolii, provenit din lucrările atelierelor, acoperă o parte din salariile corpului didactic.

«La 10 Martie anul viitor se împlinesc șapte ani dela încetarea din vieață a lui Tache Anastassiu. Se va face atunci la cavoul unde odihnesc rămășițele sale pământești parastasul obișnuit la asemenea tristă aniversare. Se va face după aceea la Sf. Dumitru în fiecare an și în perpetuu de către personalul bisericii parastasul prescris de către bunul creștin și iubitorul de semenii săi Tache Anastassiu.

«Membrii Comisiunii: *P. S. Aurelian, I. Kalinderu, D. Sturdza*»

— Raportul se iea spre cunoștință și se aprobă.

Se procede la alegerea Comisiunii fondului Tache Anastassiu pe 1906—7.

— Sunt realeși d-nii: *P. S. Aurelian, I. Kalinderu D. Sturdza.*

Se cetește următorul raport al Comisiunii, care a cercetat lucrarea prezentată la concursul premiului Alina Știrbei cu subiectul: *Istoria Românilor dela fundarea Daciei până la finele secolului XIX pentru uzul și întărirea simțimintelor patriotice ale tuturor cetățenilor:*

«Motto: «Patria și dreptul meu».

«Un manuscript mic de vreo 250—300 pagine (nepaginat) în 8°, care caută să expună istoria Românilor în chip poporan și pentru popor și să corespundă condițiilor actului de donațiune, de a arătà firul conducător al desvoltării neamului nostru prin toate greutățile prin cari a trecut.

«Expunerea este naivă și prezentă pe alocurea teorii foarte stranii asupra istoriei în deobște și a Românilor în special; așà într'un loc spune că dacă o bună parte din locuitorii României sunt de origine romană, altă parte, cel puțin jumătate, sunt de origine dacă, încât își închipue autorul că Romanii și Dacii au dat naștere unor urmași deosebiți (pag. 2). Apoi vrea să dovedească că toate elementele bune din țara noastră atât acum, cât și în cursul istoriei, se trag din Romani, iar cele rele din barbarii sau străinii cu cari Romanii au venit în atingere, și se silește a dovedì nu prin fapte, ci prin raționare că Mihnea II, «a cărui genealogie nu se mai poate stabilì, fiind așà de îndepărtat», a fost de sigur de origine turc, deoarece s'a turcit și-i plăceà așà de mult firea turcească (pag. 12); că Slavonii erau superiori în cultură Românilor și spune aceasta nu despre Bulgari, despre cari s'ar potrivì, întrucât aveau biserică organizată și cunoștință de carte, ci de Slavonii de câmpii; că Românii au îngăduit acestora a da nume localităților geografice și să le împrumute câteva vorbe în limba lor (pag. 26); că Basarabii nu pot fi de origine Munteni, deoarece se și trag

din Moldova, din Basarabia, că nici odată Românii n'au dat numele lor unor localități, ci au luat ei numele dela ele, că nici s'ar puteà ca Basarabia să-și tragă numele dela Basarabii munteni, întrucât acea parte de țară, peste care ei au domnit, a pierdut numele și a redevenit Moldova, iar acea parte, care se întinde dincolo de Prut și în care nici odată Basarabii nu au domnit, păstrează numele ei și astăzi (pag. 39). Admirabilă este explicarea: cum se face de sunt domni buni și răi în țerile române, bazată pe teoria eredității? Autorul spune:

«Se pare că sub desfășurarea acestui proces fizico-psicologic, «perpetuarea speciei omenești are nevoie fie de un repaus temporar, în ce privește pe bărbați, fie de o mișcare de energie, în ce «privește pe femei, și spre acest sfârșit, forțele bărbatului tată cată «să se repauzeze un timp în molătatea și slăbiciunea femeilor fete «cari se nasc, și tot de asemenea molătatea și slăbiciunea femeii «mame cată să transmită după un timp mai mult sau mai puțin de«părtat forța odihnită a tatălui ei fiilor bărbați la cari dă naștere» (pag. 59).

«Această teorie care caută să explice alternarea sexului bărbătesc și femeiesc în procrearea copiilor este aplicat însă de autor la explicarea caracterului fiilor lui Mircea cel Mare, cari fiind slabi și becisnici trebuiau să semene mamei lor!!

«Lăsând la o parte teoria, unde e logica?

«Autorul însă nu cunoaște nici faptele. Pe *Porsenna* îl face împărat, când el erà rege al Etruriei (pag. 8); despre Brâncoveanu zice că a murit împreună cu 7 copii ai săi (pag. 12); că Dacia a fost părăsită de împăratul *Adrian* (pag. 17); admite pe *Bogdan Dragoș* ca întemeietor al Moldovei (pag. 25); că Polonii ar fi un amestec de Slavi și Goți (pag. 30); Constantinopol a fost luat de Turci la 1357 (pag. 31); că calul lui Mahomed erà să mănânce orz din pristolul bisericii Sf. Pavel din Roma (pag. 33); că Lațcu să fi fost îngropat în biserica ortodoxă din Cernăuți în loc de Rădăuți (pag. 37) și pe lângă altele nenumărate erori, notăm încă și locul în care spune că la 1812 Rușii au luat Basarabia, trecând cele trei județe Bolgrad, Cahul și Ismail în stăpânirea Moldovei!!

«Autorul apoi nu știe nici în ce împrejurare de timp, de mod, de loc și de cauză s'a stabilit întâia prietenie între Daci și Romani (pag. 2); adevăr posibel (pag. 5), transmisiuni (p. 10, 34 și 59, dovadă că nu e greșeală de copiat), Ubi ben*i* ibi pa*tri* (p. 14 și 16), neadmisibil (pag. 40), *pretextul* foarte *adevărat*.

«Credem de prisos a cità tot manuscrisul, când el prezentă dela început chiar asemenea caracter și conchidem să fie respins dela premiu.

«Membrii Comisiunii: *A. D. Xenopol, I. Kalinderu*»

— Concluziunile raportului se pun la vot și se admit cu unanimitate de 26 voturi.

Se cetește următorul raport al Comisiunii, care a examinat lucrarea prezentată la concursul premiului Cuza de 6.000 lei cu subiectul: *Cari sunt regiunile țerii cari ar puteà fi irigate, având-se în vedere rentabilitatea capitalului întrebuințat,* etc.

«*Domnilor Colegi,*

«La premiul *Alexandru Ioan Cuza* de 6.000 lei cu subiectul: *Cari sunt regiunile țerii cari ar puteà fi irigate,* s'a prezentat o singură lucrare în manuscript, de 252 pagine, cu deviza: «Trebue «să punem știința în serviciul agriculturii și industriei și să ne silim «a le ridică asemenea la înălțimea unei adevărate științe» (din cuvântarea M. S. Regelui la expoziția pentru înaintarea științelor din 1903).

«Conform însărcinării ce ați binevoit a ne da, am examinat lucrarea prezentată. Ea cuprinde două părți. Prima parte conține șase capitole, cari tratează chestiunile următoare:

«1) Utilitatea irigațiunilor în țara noastră.

«In acest capitol se arată că irigațiunile făcute în scopul udării terenului sunt cele mai necesare pentru noi.

«Cât privește irigațiunile ce urmăresc în special îngrășarea pământului prin materiile duse în suspensiune de apele râurilor, ele sunt mai puțin necesare și nu sunt încă rentabile pentru țara noastră. Aceste irigațiuni sunt costisitoare, din cauză că reclamă cantități mari de apă.

«2) Luarea apei pentru irigațiune.

«In acest capitol se arată în ce mod ne putem folosì de râurile țerii noastre pentru irigațiuni.

«Râurile mici se pot utiliză fără a face instalațiuni costisitoare. Folosindu-ne de aceste râuri, s'ar puteà amenajà un mare număr de irigațiuni mici, cari ar reprezentà în total o suprafață destul de însemnată. In Austria, în Germania și de câțiva ani și în Franța se dă preferință râurilor mici pentru irigațiuni.

«In ceeace priveşte utilizarea râurilor mari, autorul crede că soluţiunea cea mai avantajoasă în majoritatea cazurilor ar fi de a ridicà apa prin ajutorul pompelor. In acest mod s'ar puteà irigà cu înlesnire regiunile din apropierea râurilor mari.

«Pentru a irigà regiunile mai depărtate, avem nevoie de canale de derivaţiune. Construirea acestor canale reclamă în general lucrări de artă importante şi din această cauză irigaţiunile create în acest mod vor fi costisitoare.

«3) Sistemele de irigaţiune ce ar conveni pentru ţara noastră.

«In acest capitol se arată cari sunt sistemele ce ar conveni mai bine în ţara noastră pentru irigarea fâneţelor, porumbului şi cerealelor. Autorul descrie în ce mod se face în prezent cultura porumbului la noi, citând pasagii din lucrarea d-lui G. Maior *(Agrologia)* şi spune că pentru facerea irigaţiunilor nu este nevoie a se schimbà procedeurile de cultură.

«4) Cantitatea de apă necesară la irigaţiune.

«In acest capitol se arată care ar fi pentru ţara noastră cantitatea de apă potrivită pentru irigarea diferitelor plante şi timpul când trebue să se facă udarea.

«5) Costul şi rentabilitatea irigaţiunilor.

«In acest capitol se arată mai întâiu că în starea actuală a agriculturii nu este rentabil a irigà decât regiunile din apropierea cursurilor de apă. In acest mod s'ar puteà amenajà irigaţiuni dealungul tuturor râurilor noastre (în afară de Dunăre, pentru care ar trebui lucrări speciale). Costul acestor irigaţiuni s'ar ridicà la 300—400 lei pe hectar.

«In ceeace priveşte regiunile depărtate de râuri, irigarea lor nu este rentabilă, cel puţin în prezent, din cauza cheltuelilor mari necesare pentru construirea canalelor de derivaţiune.

«Pe urmă se arată că în Austria şi Germania nu se irigă de obiceiu decât regiunile din apropierea râurilor şi din această cauză nu există în aceste ţeri canale de derivaţiune. Numai în Italia şi Franţa de sud găsim canale importante. Costul lor este foarte ridicat şi la multe irigaţiuni din Franţa, numai construirea canalului a costat 1.000 — 2.000, alte ori până la 5.000 franci pe hectar. Aceste cheltueli erau justificate acì prin necesitatea de a modificà condiţiunile economice ale unor regiuni cu totul sterile. Canalele au fost întreprinse cu ajutorul subvenţiunilor date de Stat. Ţara noastră nu se află însă în aceste condiţiuni, încât nu este nevoie să facem sacrificii atât de mari pentru irigaţiuni. Noi trebue să

întreprindem numai lucrări rentabile și acestea sunt, după cum s'a spus, irigațiunile din apropierea râurilor.

«Suprafața regiunilor ce se pot irigà în țara noastră depinde de debitul râurilor în timpul verii. Autorul nu dă vreo cifră pentru această suprafață, probabil din cauză că la noi nu se cunoaște încă bine debitul râurilor, iar observațiunile ce există până în prezent nu i-ar fi permis a-l determinà decât cu o foarte mică aproximațiune. De altminterea evaluarea acestei suprafețe nu erà cerută prin program.

«Comisiunea crede totuș că ar fi de mare importanță a se evaluà această suprafață chiar în mod cât de aproximativ, fiindcă atunci s'ar vedeà că debitul râurilor noastre în timpul verii și fără a se face rezervorii (în afară de Dunăre și Prut) nu ar permite a irigà mai mult de 100.000 hectare din cele 7.500.000 hectare cultivate. Credem că este important să se cunoască de acei cari se ocupă cu chestiunea irigațiilor, că irigațiile ar fi rentabile și ar aduce un venit însemnat proprietarilor din anumite regiuni ale țerii, dar că ele nu ar puteà luà o extensiune atât de mare, ca să aibă vreo influență asupra recoltei țerii întregi într'un an secetos.

«Debitul râurilor în timpul verii s'ar puteà mări construind rezervorii, în cari să îmmagazinăm apele râurilor în timpul când nu se irigă. Autorul studiază această chestiune și ajunge la concluziunea că astfel de lucrări nu ar fi rentabile în prezent pentru țara noastră.

«Pe urmă autorul studiază rentabilitatea irigațiunilor și arată că din toate plantele ce se cultivă la noi, porumbul ar da cea mai mare rentabilitate.

«In fine se examinează pierderile suferite de domeniul Coroanei Gherghița în urma secetei din anul 1904 și se arată că în acel an s'au cultivat 900 h. porumb, cari n'au produs nimic. Dacă domeniul erà irigat, producțiunea ar fi fost de cel puțin 37.800 hectolitri, cari după prețurile de atunci valorau 378.000 lei. Socotind 400 lei costul irigațiunilor pe hectar, rezultă că ele s'ar fi plătit în întregime în anul 1904.

«6) Rolul Statului în desvoltarea irigațiunilor.

«Autorul studiază mai întâiu desvoltarea irigațiunilor în Austria, Ungaria, Germania și Franța și arată că în acele țeri Statul urmărește cu mult interes desvoltarea irigațiunilor. Proprietarii primesc dela Stat planurile necesare în mod gratuit. Statul acordă uneori și subvențiuni pentru lucrările ce prezentă un interes deosebit. In

Austria asociațiunile de proprietari cari intreprind irigațiuni primesc dela Stat ca subvențiuni până la 40% din costul lucrărilor.

«In ceeace privește țara noastră, autorul arată că pentru a se favoriză desvoltarea irigațiunilor, Statul ar trebui să înființeze un serviciu tehnic special, care să procure proprietarilor planurile necesare în mod gratuit. Pentru a se evită o prea mare aglomerare de cereri, s'ar puteà adoptà dispozițiunea ca proprietarii să restituească Statului o mică parte din cheltuelile făcute cu întocmirea planurilor. In starea actuală de lucruri, proprietarii nu intreprind irigațiuni, pentrucă nu știu ce sunt ele, cât costă, ce venit aduc și pe urmă n'au cui să se adreseze pentru facerea planurilor.

«Partea a doua cuprinde un studiu detaliat asupra irigării domeniului Coroanei Gherghița. Situațiunea domeniului este favorabilă pentru irigațiuni, căci este udat de două cursuri de apă (Prahova și Ialomița), iar terenul este aproape plan. Proiectul prevede o irigațiune de încercare de 50 ha., iar restul este împărțit în mai multe secțiuni ce se vor amenajà pentu irigațiune succesiv. Costul lucrărilor se ridică la 350 până la 400 lei hectarul.

«Acestea sunt chestiunile principale studiate în lucrarea examinată mai sus. Din această lucrare reiese că, având-se în vedere rentabilitatea capitalului întrebuințat, se pot irigà cu folos numai regiunile țerii din apropierea râurilor.

«Lucrarea prezentată este bine studiată, bine documentată și probează că autorul ei posedă cunoștințe întinse asupra irigațiunilor și cunoaște instalațiunile din țerile apusene ale Europei. Lucrarea este întocmită conform programului concursului.

«Suntem de părere că această lucrare merită să fie premiată de Academie. Comisiunea crede însă că, înainte de a se tipări această lucrare, ar fi bine să se ceară autorului să evalueze, în sensul arătat mai sus, suprafața ce s'ar puteà irigà în prezent în țara noastră, arătând cu totul aproximativ costul lucrărilor, rentabilitatea lor, și cu cé sumă s'ar sporì avuția națională prin facerea acelor lucrări.

«Astfel completată ea va fi de un folos real și va contribui mult la elucidarea chestiunii irigațiunilor la noi.

«Membrii Comisiuni: *A Saligny, Sp. Haret*»

D-l Dr. *C. Istrati* zicè că pe lângă propunerea Comisiunii, ca autorul să facă adaosul privitor la evaluarea suprafeței ce s'ar puteà irigà, ar fi bine să i se pună în vedere ca să studieze și chestiunea apelor subterane și să arate întru cât ele pot fi utilizate la irigațiuni.

D-l *A. Saligny* răspunde că în lucrarea propusă spre premiare se studiază și chestiunea rezervoriilor, iar autorul ei ajunge la concluziunea că asemenea intreprinderi nu sunt rentabile și deci nici lucrările de irigațiune cu apele subterane.

Se pun la vot concluziunile raportului de a se acordà premiul singurei lucrări prezentate, având să facă autorul ei adaosul cerut de Comisiune.

Rezultatul votului este: votanți 25; voturi pentru 22, contra 3.

— D-l Președinte anunță că propunerea a întrunit două treimi și deci premiul Cuza s'a acordat autorului, al cărui nume este închis în plicul care poartă deviza pusă în fruntea manuscriptului.

Deschizându-se acest plic, se constată că autorul este d-l Inginer V. Roșu.

D-l Președinte *I. Kalinderu* cetește următorul raport al Comisiunii Dicționarului:

«*Domnilor Colegi,*

«La 2 Aprilie anul trecut, Comisiunea Dicționarului v'a adus la cunoștință relațiunile în cari ea se aflà cu colegul nostru d-l Philippide, însărcinat cu redactarea acestei mari lucrări. Ați înțeles atunci ca și noi, că nu mai erà cu putință a așteptà dela colegul nostru din Iași continuarea și terminarea lucrării și ați dat Comisiunii depline puteri pentru a luà toate măsurile spre a asigurà elaborarea Dicționarului, conform cu dorința M. S. Regelui și cu vederile Academiei.

«Prin intervenirea personală a d-lui Președinte al Academiei s'au desfăcut cu bună înțelegere relațiunile cu colegul nostru d-l Philippide, s'a primit dela d-sa toată comoara de bilete cu extrasele făcute pentru Dicționar din cărțile românești vechi și nouă, precum și biblioteca, care se procurase de Academie și se pusese la dispozițiunea d-sale pentru această lucrare.

«Comisiunea s'a văzut astfel în stăpânirea materialului necesar și pregătit pentru a organizà din nou redactarea lucrării, și în urma informațiunilor aduse de membrii ei, s'a adresat la acei învățați ai noștri, cari prin activitatea lor științifică și prin lucrările publicate până acum s'au părut a fi pe deplin pregătiți pentru a duce la bun sfârșit această lucrare. După îndelungate tractări și discuțiuni, Comisiunea a putut ajunge până acum la deplină înțelegere numai cu unul din acești bărbați, și anume cu colegul nostru corespondent, d-l Sextil Pușcariu, docent de filologia romanică la Universitatea

din Viena. D-l Puşcariu a pregătit şi a cetit în sânul Comisiunii expunerea principiilor şi a programului, după care are să fie făcut Dicţionarul. Ideile expuse în această lucrare au fost întru totul conforme cu programul indicat prin cuvintele M. S. Regelui, rostite la 1884 şi 1905, şi cu vederile Comisiunii şi ale Academiei.

«S'au remis d-lui Puşcariu extrasele cuvintelor dela iniţiala *a* până la *l*, dimpreună cu un rând din cărţile după cari s'au făcut extrasele. D-l Puşcariu a întocmit apoi un specimen de Dicţionar, pe care l-a adus în sânul Comisiei la 6 Fevruarie a. c.

«In urma discuţiunilor urmate atunci şi a câtorva îmbunătăţiri ce s'au adus specimenului, a rămas ca d-l Puşcariu, căruia s'au dat ca ajutoare şase tineri recomandaţi de d-sa, să înceapă imediat redactarea Dicţionarului.

«Lucrarea merge repede şi avem speranţa ca înainte de 10 Maiu a. c. să putem prezentà M. S. Regelui tipărită, dacă nu o fasciculă întreagă, cel puţin o bună parte dintr'însa.»

D-l *Gr. Ştefănescu* zice: In raport se spune că d-l Puşcariu lucrează după normele date de M. S. Regele şi în vederile Comisiunii. Nu se arată însă cari sunt vederile Comisiunii, cari sunt principiile după cari se lucrează. Roagă să se dea aceste lămuriri.

D-l *I. Bianu* zice: Am auzit raportul Comisiunii compuse din cei cinci membri, în îngrijirea cărora s'a dat această lucrare şi ştim cu toţii că ea ne-a ţinut mereu în curent cu mersul lucrării pe care îl cunoaştem. D-l Ştefănescu cere acum să se exerciteze asupra Comisiunii pas cu pas un control până în cele mai mici amănunte. Sunt de părere că aceasta nu se poate şi nu este bine să se facă, pentrucă ar însemnà că nu avem încredere în Comisiune şi am stânjinì-o în lucrarea ei. Dacă vreunul din noi doreşte să ştie şi modul cum a procedat Comisiunea, să iea cunoştinţă de cuprinsul proceselor-verbale, în cari s'au consemnat lucrările ei. D-l Puşcariu, după cum se arată în raport, prepară o parte din Dicţionar, care va fi gata înainte de 10 Maiu. In fruntea fasciculei se va tipărì raportul făcut de d-l Puşcariu Comisiunii, în care se expune programul lucrării şi care va servì şi ca prefaţă la Dicţionar. In acest raport se arată în toate amănuntele normele după cari se face lucrarea. Indată ce va fi gata broşura, se va împărţì tuturor membrilor, cari vor puteà atunci să facă specimenului observaţiunile şi criticile ce vor crede de cuviinţă. Acum e bine şi practic să aprobăm raportul Comisiunii şi să luăm act de lucrările ei.

D-l *T. Maiorescu* zice că dacă lucrarea ar fi fost mai înaintată, s'ar fi adus plenului un specimen de Dicționar și am fi discutat cu toții felul cum s'a început executarea lui. Nefiind însă gata acest specimen, să avem răbdare până la 10 Maiu, când se va vedeà și planul și începutul Dicționarului. Firește că nu se va întocmì această lucrare în contra asentimentului Academiei, căci răspunderea nu este a Comisiunii singure, ci a Academiei întregi. Raportul a fost succint anul acesta și v'a arătat ceeace Comisiunea a pus la cale. Dacă vreun membru voește să intre în mai multe, în mai puține, ori în toate amănuntele felului cum a lucrat ea, să i se pună la dispoziție procesele-verbale, după cum a spus d-l Bianu.

D-l *Gr. Ștefănescu* n'a cerut decât sa fie lămurit asupra vederilor Comisiunii în ce privește modul cum înțelege ea să se redacteze Dicționarul. A cere această lămurire nu însemnează a oprì Comisiunea în loc sau à i se pune piedică în lucrarea ei. Mereu ni s'au adus rapoarte ca cel de astăzi, pe când specimene nu ni s'au arătat de câțiva ani și n'am putut ști cum lucrează Comisiunea. Când d-sa a avut în mână ultimul specimen, a făcut mai multe observațiuni și a găsit că se introdusese în el o mulțime de cuvinte străine. Cere să se rezumeze procesele-verbale ale Comisiunii și să se aducă plenului într'o ședință viitoare.

D-l *I. Kalinderu* zice că ar fi imprudent să nu lăsăm cea mai largă discuțiune asupra facerii Dicționarului, pentrucă răspunderea nu o poate luà nici unul din noi. Dacă specimenul ar fi fost gata, el ar fi servit de bază la discuțiune. Comisiunea a ținut în curent Academia cu cele mai mici amănunte ale lucrărilor ei și în această privință stau dovadă *Analele*, în cari sunt tipărite lungile discuțiuni, observațiunile și rapoartele făcute de d-nii Kalinderu, Ollănescu și alții. Acum neavând specimenul gata, ar fi bine să se cetească procesul-verbal al ședinței Comisiunii dela 6 Fevruarie, în cari sunt rezumate toate lucrările ei.

— Propunerea d-lui I. Kalinderu se aprobă. D-sa cetește acel proces-verbal în cuprinderea următoare:

«D-l *T. Maiorescu* zice că a văzut specimenul întocmit de d-l Pușcariu și a fost foarte bine impresionat. A constatat preciziunea în definițiuni și sobrietatea de citate, atât de mult dorită. Greutatea cea mare este alegerea neologismelor, cari sunt de înscris în dicționar și cari nu; și ori cum se va face, unii vor găsì că s'au admis prea multe, alții că nu s'au admis destule. Alegerea va fi deci în ori ce caz grea și delicată și nu putem face alta decât să

o lăsăm în grija redactorului nostru, și apoi revizuind lucrarea vom puteà și noi propune înlăturarea acelora, cari ni se vor păreà de prisos și adaogerea celor folositoare. D-sale nu i se pare necesar ca la fiecare cuvânt să fie citațiuni din autori; să se pună citațiunile numai unde este trebuință pentru lămurirea înțelesului sau pentru arătarea rolului unui cuvânt în propozițiune.

«D-l *D. Sturdza* a avut aceeaș impresiune bună ca și d-l Maiorescu din cetirea specimenului și ar puteà face numai câteva observațiuni de amănunte asupra lui. Așà, spre exemplu, crede că la cuvintele cari au două forme *(a absolvà* și *a absolvì)* dicționarul trebue să aleagă numai una, pe care să o dea ca model de urmat. De asemenea să se bage de samă la unele cuvinte cari, pe lângă sensul lor primitiv românesc, au mai primit în timpii mai noi alt sens prin influența cuvântului francez similar, cum i se pare că este sensul de *deprimat* dat cuvântului *abătut*, după sensul francez al lui *abattu*. Este foarte prețios materialul de extracte din autori, adunat sub direcția d-lui Philippide, dar și aici trebue bine băgat de samă, că nu toți autorii pot fi considerați ca autoritate în limbă; mulți dintre dânșii, deși în general scriu o limbă bună, pe nesimțite sunt influențați de limba orașelor și în această privință critica trebue să fie totdeauna atentă.

«D-l *T. Maiorescu* împărtășește întru toate observațiunea d-lui Sturdza în privința autorilor, cari trebuesc bine aleși și întrebuințați cu toate precauțiunile, spre a ne ferì cât mai mult de greșeli; nu se unește însă de loc cu observarea privitoare la cuvintele cu două forme: amândouă formele acestor cuvinte trebuesc înscrise în dicționar, pentrucă ele au acum o existență reală în limbă, pe care nu o putem negà, și apoi adeseori aceste două forme tind a se diferențià spre a reprezentà și sensuri deosebite în viitor.

«D-l *I. Kalinderu*, cu privire la această chestiune, arată cum a ajuns d-sa la găsirea cuvântului *acant:* a comparat cuvintele din specimenul d-lui Pușcariu cu vorbele acelorași litere din dicționarul lui Littré și a găsit că la d-l Pușcariu lipsește *acant*, pentru care nu avem în limba noastră cuvântul corespunzător. A întrebat și un arhitect, care a spus că vorba *acant* este întrebuințată curent în arhitectură și a găsit acest cuvânt și în modestul dicționar al d-lui Damé. D-sa propune d-lui Pușcariu să urmeze această procedură, putându-se ajutà și cu un colaborator cunoscător al cuvintelor tehnice și științifice cari lipsesc în lucrarea d-lui Philippide și care să i le procure.

«D-l *Gr. G. Tocilescu*, cu privire la ultima observaţiune a d-lui Kalinderu relativă la *acant*, zice că fără îndoeală termenii tehnici uzuali de arhitectură, ca: *metope, frize*, etc., vor trebuì să fie toţi primiţi în dicţionar, căci ei sunt de întrebuinţare generală şi răspund la o necesitate imperioasă.

«D-l S. Puşcariu arată că din extrasele adunate de d-l Philippide lipsesc termenii tehnici şi întreabă: de unde să-i iea, neexistând până acum un dicţionar tehnologic românesc? D-sa întreabă dacă n'ar fi bine, înainte de a se da la tipar manuscrisul, să fie revăzut de câţiva specialişti pentru a completà această lipsă?

«In urma părerilor schimbate asupra acestui punct, Comisiunea dă d-lui Puşcariu indicaţiunea ca, în privinţa termenilor tehnici, să se ajute cu dicţionarele franceze bogate, din cari să aleagă termenii tehnici cari au câştigat întrebuinţare în limba noastră şi în caz de trebuinţă se poate ajutà cu un colaborator ca cel indicat de d-l Kalinderu.

«D-l *N. Quintescu* observă că Academia este datoare să îngrijească á curăţì limba de mulţimea de vorbe străine, cari au umplut-o în secolul trecut. Este revoltătoare limba ofiţerilor, a advocaţilor şi a magistraţilor. Mulţimea nemăsurată de franţuzisme din vorbirea acestor categorii de bărbaţi culţi trebue să fie în cea mai mare parte înlăturată din limbă. Cuvinte ca *antamat, sesizà* şi alte multe de acest fel nu pot fi admise în dicţionar, şi faptul că acum sunt introduse în legi şi regulamente nu le poate justificà prezenţa şi păstrarea în limbă. Trebue, din contră, lucrat ca răul să se vindece: legile şi regulamentele se vor revizuì, cultura naţională întreagă se va reface, după cum a început a se reface limba literară. De aceea trebue să fim cu mare atenţiune la alegerea cuvintelor pe cari le admitem în dicţionar.

«D-l S. Puşcariu întreabă iarăş: până unde să meargă în alegerea aceasta şi care să fie limita, care desparte pe cele bune şi admisibile de cele cari trebuesc înlăturate? D-l Puşcariu întreabă apoi dacă în scrierea cuvintelor are să întrebuinţeze numai ortografia Academiei?

— «Comisiunea decide ca înscrierea cuvintelor în dicţionar să se facă numai cu ortografia Academiei, dar că citaţiunile pot fi făcute şi cu ortografia textelor din cari sunt luate.

«D-l Puşcariu exprimă dorinţa ca să i se dea toate extrasele pentru literele A—L, a căror redactare i s'a încredinţat, căci adeseori

redactând un cuvânt, are trebuință de a consultà altul înrudit dela altă literă.

— «Comisiunea decide a se da d-lui Pușcariu extrasele cerute.

— «Comisiunea decide asemenea ca d-l Pușcariu să trimită materialul redactat pentru întâiul fascicul, când îl va terminà, pentru ca Comisiunea să-l poată cercetà; apoi va trebui să vină d-sa însuș spre a face ultima revizuire împreună cu Comisiunea.

«N. Quintescu, T. Maiorescu, I. Kalinderu, Gr. Tocilescu»

După câteva explicări date de d-l Kalinderu, discuțiunea se închide.

— Raportul Comisiunii se iea spre cunoștință și se aprobă.

Se procede la alegerea Comisiunii Dicționarului pentru 1906—7.

— Sunt realeși d-nii: *I. Kalinderu, T. Maiorescu, N. Quintescu, Gr. G. Tocilescu, D. Sturdza.*

ȘEDINȚA PUBLICĂ SOLEMNĂ DELA 24 MARTIE 1906.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *D. Onciul* cetește discursul său de recepțiune despre: *Epocele istoriei române și împărțirea ei.*

D-l *D. Sturdza* cetește *Răspunsul* la discursul d-lui Onciul.

ȘEDINȚA DELA 25 MARTIE 1906.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

Se procede la a treia votare asupra propunerii de a se da d-lui M. Dragomirescu o parte din premiul Adamachi.

Rezultatul votului este: votanți 24; voturi pentru 15, contra 9.

— D-l Președinte anunță că propunerea s'a admis, întrunind majoritatea voturilor.

D-l Președinte amintește că s'a propus de Comisiune ca premiul Adamachi să se împartă la șapte concurenți și anume: câte 1.000 lei Părintelui I. Antonovici și d-lor M. Sadoveanu și Sp. Popescu; câte 500 lei d-lor M. Dragomirescu, St. O. Iosif, Radu Rosetti și Em. Grigorovitza; dar propunerea pentru premiarea d-lui Grigorovitza a fost respinsă.

— Se pune la vot împărțirea între ceilalți concurenți a sumelor arătate mai sus și se admite cu unanimitate.

D-l *Gr. G. Tocilescu* propune ca suma de lei 500 rămasă din premiul Adamachi să se împartă egal între Părintele I. Antonovici și d-l M. Sadoveanu.

— După discuțiunea la care ieau parte d-nii Kalinderu, Poni și Istrati, propunerea d-lui Tocilescu se pune la vot și se aprobă.

Se cetește procesul-verbal al Secțiunii literare pentru ședința dela 25 Martie, prin care se arată că Secțiunea propune a se tipări traducerea din Titus Livius, cărțile XXXVI cap. 27—XXXVIII cap. 8, de d-nii Nd. Locusteanu și I. S. Petrescu.

— Propunerea se aprobă.

Prin acelaș proces-verbal Secțiunea literară arată că a amânat pentru sesiunea generală viitoare alegerea a doi membri corespondenți români.

D-l *St. C. Hepites* cetește următorul raport al Comisiunii care a examinat lucrările prezentate la concursul Marelui Premiu militar «General Ioan Carp și Maria Carp,» de 7.000 lei. cu subiectul: *Pregătirea trupelor pentru răsboiu în instrucție și conducere cu exemple istorice și practice:*

«La concursul pentru Marele Premiu «General Ioan Carp și Maria Carp» s'au primit la cancelaria Academiei până la data fixată de 1 Septemvrie trecut cinci lucrări, purtând fiecare un motto, și anume:

«1. Oastea este oglinda neamului, sau viitorul unui neam se oglindește în oastea sa.»

«2. Prin noi înșine.»

«3. Si vis pacem, para bellum.»

«4. Statele sunt pe punctul de a cădeà, când recompensa meritului a devenit prețul intrigei.»

«5. Vivere militare est.».

«Comisiunea a hotărît, în ședința dela 28 Octomvrie, ca lucrările să fie distribuite membrilor ei, în așà chip ca ele să fie cetite, una câte una, de fiecare, toate pe rând.

«Terminându-se până la 20 Martie cetirea lucrărilor, Comisiunea s'a întrunit din nou în ziua de 21 Martie și s'a pronunțat asupra lor în modul următor:

«1. Lucrarea cu motto: «Oastea este oglinda neamului, sau viitorul unui neam se oglindește prin oastea sa» a fost înlăturată fără o cercetare mai de aproape, pentru cuvântul că intențiunea autorului, după cum el însuș o spune, nu a fost să concure pentru premiu, ci numai să-și arate părerile asupra armatei noastre.

«Călăuzit de această idee, el nu a ținut de loc socoteală de limitele subiectului, de care s'a depărtat dela început și până la sfârșit, și nici de forma sub care trebuesc prezentate lucrurile într'o scriere serioasă.

«2. Lucrarea cu motto: «Prin noi înșine» este mai mult un proiect de organizare.

«Autorul, pornind dela idea că actuala noastră organizațiune militară este greșită, găsește de absolută trebuință o desăvârșită preschimbare a ei.

«In acest scop, el propune o organizațiune «potrivită cu trebu-«ințele noastre» și care crede că, mai curând sau mai târziu, va sfârși prin a fi adoptată «de toate statele constituționale».

«Organizațiunea propusă este pe baza sistemului milițiilor, sistem dejà cunoscut, căci acum câtva timp a făcut obiectul unor lungi discuțiuni în lumea militară.

«Din felul însă cum sunt examinate și expuse mai toate părțile proiectului, se vede numai decât că puterile autorului nu sunt la înălțimea chestiunilor de căpetenie ce îmbrățișează organizațiunea militară a unei țeri.

«Lucrarea este lipsită de aceea de ori ce interes ca conținut și nici nu corespunde întru nimic subiectului hotărît pentru concurs.

«3. Tot asemenea și lucrarea cu motto: «Si vis pacem, para «bellum».

«Și aceasta este mai mult un proiect de organizațiune, deși are ca titlu: «Incercări asupra pregătirii trupelor pentru răsboiu și a «conducerii lor».

«Autorul consacră din cele 68 pagine mici cari compun lucrarea o mare parte chestiunilor de marină și crede a fi necesar să examineze mai de aproape marina japoneză și pe cea chineză.

«Altă parte, iarăș nu mai puțin însemnată a lucrării, constă din descrierea și studiul unui înălțător, invențiune a autorului. Restul sunt sau citațiuni sau idei ale autorului, lipsite de ori ce interes.

«Luată în întregimea ei deci, această lucrare este cu desăvârșire afară din subiect, iar materialul ce cuprinde este amestecat la un loc fără nici o orândueală sau vreo împărțire oarecare.

«4. Lucrarea cu motto: «Statele sunt pe punctul de a cădeà, când «recompensa meritului a devenit prețul intrigei» se apropie numai foarte puțin de subiect.

«Autorul a crezut însă necesar să considere aproape mai toate chestiunile cu cari se ocupă numai din punctul de vedere psicolo-

gic, și de aceea lucrarea sa prezentă mai mult caracterul unui studiu puțin izbutit de filozofie și morală militară decât al unui manual, care să poată servì la pregătirea practică a trupelor pentru răsboiu.

«Astfel, în partea consacrată pregătirii trupelor, și care iea aproape jumătate din lucrare, examinând una câte una diferite însușiri sufletești ce trebue să aibă soldatul, ca: patriotism, credință, disciplină, subordinațiune, respect, devotament, curaj, fanatism, etc., etc., autorul se ține constant numai în cercul considerațiunilor filozofice, lucru ce-l face să intre în unele analize, pentru care se vede numai decât că nu are destulă pregătire.

«Acelaș lucru se observă și în părțile în cari sunt examinate chestiunile curat militare, ca: instrucțiunea, educațiunea militară, organizațiunea, etc.

«Autorul și acì face numai curată filozofie și nu rareori chiar și acolo unde ar fi fost cu totul de prisos.

«Chestiuni simple, adevăruri bine cunoscute, se prezentă cetitorului ca ceva greu de înțeles, din cauza considerațiunilor psicologice și filozofice de cari sunt înțesate.

«Din neconcordanța în idei, când aceeaș chestiune este atinsă în două sau mai multe părți, se vede că lucrarea este mai mult o compilațiune și că părerile autorului nu pornesc din convingeri proprii, bine înrădăcinate.

«Din punctul de vedere al formei lucrarea de asemenea nu se ridică la înălțimea unei scrieri de premiat, căci în cea mai mare parte frazele sunt greoaie, iar în unele din ele lipsește chiar ideia principală.

«5. Lucrarea cu motto: «Vivere militare est» se apropie cea mai mult de subiect.

«Autorul ei însă cade și el în exagerațiunea considerațiunilor filozofice, complicând și întunecând fără trebuință sau folos chestiunile cele mai simple și mai limpezi.

«Introducerea lucrării (57 pagine) constă din un șir de considerațiuni generale, cu caracter curat filozofic asupra răsboiului, asupra armatei, asupra economiilor forțelor, asupra marilor principii de conducere, etc.

«Autorul se ridică în această parte mai mult decât în restul lucrării la un nivel mult prea înalt în raport cu limitele și caracterul subiectului.

«El cade în acelaș timp în defectul de a spune prea mult pentru cei cari posedă dejà chestiunile examinate și cu desăvârșire prea

puţin pentru cei cari nu le-ar cunoaşte de loc sau le-ar cunoaşte mai superficial.

«Idei izolate bune nu lipsesc; firul logic între ele însă nu se poate urmărì în totdeauna. Nu rareori autorul prezentă deducţiuni, pe cari cetitorul cu greu le-ar puteà face din cele ce preced.

«Terminată introducerea, urmează o scurtă analiză a subiectului şi câteva consideraţiuni asupra factorilor sociali, asupra şcolilor şi asupra mijloacelor prin cari autorităţile de diferite trepte şi naturi ar puteà aduce îmbunătăţiri în acest sens.

«Autorul intră apoi cu desăvârşire în psicologie. In un capitol se ocupă cu psicologia individuală şi în altul de psicologia colectivă.

«Acelaş lucru se observă şi acì. Cele mai multe din idei sunt bune, ele nu reies însă destul de lămurit din cauza lipsei pe alocurea a firului de legătură logică şi mai cu samă din cauza prea multei filozofii.

«Această parte a lucrării se încheie cu problema educaţiunii şi instrucţiunii. Deslegarea acestei probleme este prezentată sub forma unui studiu de pedagogie, aplicabil mai de grabă copiilor.

«Considerată la un loc această primă parte a lucrării, cu toată forma frumoasă sub care sunt prezentate unele chestiunii, nu se poate scoate din ea nimic concret, care să aibă aplicaţiune directă în practica pregătirii trupelor.

«In a doua parte autorul se ocupă cu factorii direcţi sau militari.

«Aici se examinează: instrucţia şi educaţia corpurilor de trupă, organizarea armatei, cadrul inferior, ofiţeresc, înaintarea, centre şi focare de instrucţie, comandantul şi statul major.

«Toate aceste chestiuni sunt analizate foarte de aproape, căci li se consacră în total 200 pagine.

«Analiza are însă din nenorocire un caracter cu desăvârşire filozofic, ceeace face ca, din cauza exageraţiunilor, ideile principale să se piardă sub pătura groasă a consideraţiunilor de tot felul.

«In astfel de condiţiuni cu greu poate cetitorul să-şi dea samă de legătura dintre subiectul lucrării şi chestiunile cuprinse în ea, precum şi de folosul concret al acestor din urmă în practica pregătirii trupelor.

«In multe puncte autorul iese apoi din subiect. Astfel de pildă descrie pe larg unele părţi ale organizaţiunii armatei germane şi examinează apoi chestiunea învăţământului militar iarăş din Germania, oprindu-se în special asupra şcoalei superioare de răsboiu,

asupra căreia dă niște amănunte foarte interesante, dar neavând nimic comun cu subiectul scrierii.

«De asemenea, ajungând la statul major, se arată cum este organizat acest serviciu în Austria, Franța, Italia, Germania și Japonia, detalii cari, interesante din alte puncte de vedere, nu corespund nici ele cu menirea lucrării.

«Sub titlul de învățăminte din istorie, autorul dă un rezumat în trăsături foarte generale de istoria militară, fără a se puteà înțelege bine în ce scop.

«In fine, în partea a treia a lucrării, autorul se ocupă mai întâiu cu instrucția practică în corpurile de trupă.

«După o serie de considerațiuni iarăș numai teoretice, sunt expuse pe larg și într'o formă mult prea abstractă îndatoririle diferitelor grade dela colonel până la soldat.

«Aceleași îndatoriri se găsesc mai pe scurt și precizate în chip mult mai ușor de înțeles în regulamentul asupra serviciului interior.

«Urmează apoi un rezumat al acțiunii militare, tactice și strategice, cu unele principii asupra celor trei arme: infanteria, artileria și cavaleria și asupra exercițiilor cu arme combinate.

«Rezumatul constă din noțiuni cu desăvârșire generale, cari se găsesc în serviciul în campanie și în deobște prea bine cunoscute, afară de unele îmbunătățiri propuse de autor, dar nesusținute în deajuns pentru a se dovedì necesitatea și utilitatea lor.

«In rezumat lucrarea «Vivere militare est», deșì conține părți în adevăr bune, nu corespunde, mai cu samă prin felul prea abstract cum sunt studiate și expuse diferitele chestiuni, cu caracterul unei scrieri menite a slujì de călăuză în pregătirea trupelor pentru răsboiu în instrucție și conducere.

«Lucrarea pe de altă parte este cu desăvârșire lipsită de exemple istorice și practice.

«Din această scurtă expunere asupra celor cinci lucrări examinate rezultă că nici una din ele nu îndeplinește condițiunile hotărîte pentru acest concurs:

«Cele trei dintâiu, pentrucă se depărtează cu totul de subiect, cea de a patra pentrucă nu se apropie de el decât foarte puțin, iar cea de a cincea pentrucă, deșì cea mai bună, este departe de a fi scrisă într'un «stil concis și ostășesc» și este lipsită de exemple istorice și practice, condițiuni anume cerute.

«Din această cauză, Comisiunea găsește că nici una din lucrări nu este în cazul de a merită să fie propusă pentru întreg sau o parte din premiul General Ioan Carp și Maria Carp.

«Membrii Comisiunii: *D. Sturdza, Șt. C. Hepites, General C. Coandă, General I. Culcer, Colonel A. Averescu*»

— Concluziunile raportului se admit cu unanimitate de 21 voturi.

D-l *Șt. C. Hepites* cetește următorul raport asupra manuscriptului prezentat la concursul premiului Anastasie Fătu de 3.000 lei, cu subiectul: *Harta agronomică a României*:

«*Domnilor Colegi,*

«La subiectul *Harta agronomică a României*, pus de Academie la concurs pentru premiul Anastase Fătu de 3.000 lei, s'a prezentat un singur manuscris cu motto: «Cunoaște-te pe tine însuți» și în cele ce urmează Comisiunea ce ați binevoit a însărcinà cu studiarea lucrării dela acest premiu, are onoare a vă expune părerea sa asupra singurului manuscris ce a avut de cercetat.

«Programa ce a desvoltat autorul întrece în câteva puncte cerințele minime ale programei impuse de Academie și trebue să recunoaștem că, pentru îndeplinirea ei, autorul a știut să utilizeze toate lucrările statistice, de cari se puteà dispune până la încheierea lucrării sale.

«Dacă nu în totdeauna dânsul a putut utilizà, pentru diversele specii de plante cultivate, precum și pentru animalele domestice, cifre cari să se raporteze la aceeaș perioadă de timp, ceeace ar fi prezentat marele avantaj de a permite o comparațiune mai desăvârșită; și dacă pe de altă parte, valorile, cari servesc de bază lucrărilor sale, nu îmbrățișează adeseori decât perioade de timp relativ scurte, nu trebue învinovățit autorul care, după constatarea ce am făcut mai sus, a căutat să utilizeze toate lucrările statistice date la lumină până în prezent, căci până acum lucrările statistice oficiale de ori ce natură, după o lâncezire de zeci de ani, n'au căpătat încă importanța aceea ce într'adevăr ele ar trebui să aibă, pentru ca la fiecare moment să stea oglindă dinaintea ochilor noștri toate schimbările ce se produc în deosebi în evoluțiunea noastră agricolă și industrială.

«Toate numeroasele tabele numerice și cele 71 de hărți (1) și diagrame ce cuprinde manuscrisul de care ne ocupăm, reunite ast-

(1) Hărțile sunt liniate.

fel într'o singură lucrare, prezentă negreșit un interes real pentru acei ce vor voi să studieze mai amănunțit una din numeroasele probleme la cari pot da naștere chestiunile referitoare la agricultură, silvicultură și la creșterea vitelor.

«In timpul când autorul pregătià lucrarea ce a prezentat Academiei, se făceau lucrările pregătitoare pentru noul recensământ al contribuabililor funciari, așà că a trebuit să raporteze cifre din recensământul anterior. Acum că noul recensământ este terminat, Comisiunea este de părere că întreg paragraful relativ la contribuabilii funciari va trebuì înlocuit printr'altul, care să se raporteze la rezultatele ultimului recensământ.

«In cursul lucrării se găsesc oarecari aprețieri ale autorului, cari au nevoie de a fi demonstrate. De asemenea trebuesc discutate în mod critic unele din rezultatele la cari conduc cifrele brute ce ne procură statisticile de cari putem dispune până acum.

«Aceste neajunsuri vor puteà lesne dispăreà printr'o revizuire—de însuș autorul—a lucrării sale, după indicațiunile ce i s'ar da de membrii acestei Comisiuni, dacă și D-voastre, Domnilor Colegi, sunteți de părerea lor, că lucrarea merită premiul la care concură.

«Este bine înțeles că premiul nu se va acordà decât după ce autorul va fi satisfăcut această obligațiune, precum și aceea de a supraveghià imprimarea lucrării: *Harta agronomică a României.*

«Membrii Comisiunii: *P. S. Aurelian, St. C. Hepites.*»

D-l *I. Kalinderu* cetește următorul d-sale raport asupra aceleiaș lucrări:

„*Domnilor Colegi,*

«Lucrarea intitulată: *Harta agronomică a României,* singura care s'a prezentat la premiul *Anastase Fătu* de 3.000 lei, este un tabloŭ de toate cunoștințele ce avem despre starea actuală a agriculturii, în înțelesul cel mai larg al cuvântului.

«Toate cunoștințele ce ne dau până acum meteorologia, geologia, chimia agricolă, statistica agricolă, statistica populațiunii, sunt grupate în ordinea lor naturală. După aceste părți generale, fiecare plantă cultivată e tratată în parte, asemenea și animalele.

«Ca materie observ multe lipsuri; de exemplu nu se vorbește de pasări (pasări, ouă și fulgi) cari, deși sunt un articol secundar, dau exportului sume mari, și cari cresc repede; nici de bivoli, măgari și catâri, iar la cai nu se vorbește despre hergheliile Statului și

de armăsarii de prăsilă, cari se întreţin la regimente aproape în toate judeţele.

«E adevărat că lipsurile acestea au o explicare, anume că lucrarea, care e foarte mare, ar fi luat proporţiuni extreme, dacă s'ar fi intrat în toate amănuntele. O carte generală e nevoită să lase la o parte o mulţime de lucruri, ce se află neapărat în studiile parţiale şi în monografii.

«Mai semnalez că nu se tratează importanta chestiune a salariului lucrătorilor în regimul exploatării în bani, practicat mai ales în Moldova, şi în regimul locuitorilor învoiţi cu anul, care predomină în Muntenia.

«Sunt acum 13 ani de când d-nii Turbure şi Krupenski au publicat un studiu general privitor la agricultura noastră, din toate punctele de vedere, afară de cel tehnic-cultural. De atunci multe părţi ale acestei bune scrieri s'au învechit, şi e nevoie de o nouă lucrare, care să coordoneze şi să cuprindă multele date nouă ce s'au adunat în lungul interval de 13 ani. Scrierea de faţă împlineşte acest gol, şi va fi, după convingerea mea, folositoare tuturor celor cari se vor ocupă pe viitor de agricultură.

«O parte cu deosebire desvoltată este reprezentarea cartografică a faptelor; autorul lucrării este evident o persoană familiarizată cu facerea cartogramelor.

«D-l Hepites recomandă în raportul său, ca lucrarea să fie dusă la zi, prin întrebuinţarea datelor noului recensământ. Deoarece în Fevruarie mai lucrau unele Comisiuni de apel, e evident că autorul n'a putut să se folosească de datele nouă — ceeace constată şi colegul nostru.

«Eu aş dorì ca pe lângă introducerea importantelor date ale recensământului din anul 1905, autorul să introducă şi câteva date comparative din trecut, cum poate să le găsească în lucrările lui Ionescu din Moldova din 1859, ale lui Marţian pentru Muntenia, şi pentru epoce anterioare secolului trecut în Analele parlamentare vechi retipărite, în Manualul administrativ, în scrierea lui Nic. Şuţu despre Moldova, etc.

«In rezumat autorul, dându-ne o lucrare bine coordonată şi cumpănită, şi prezentată în mod cât se poate de intuitiv, prin profiluri, diagrame şi cartograme, mă unesc cu părerea d-lui Hepites, că merită să i se dea premiul la care a concurat».

— Se pun la vot concluziunile rapoartelor şi se admit cu unanimitate de 20 voturi.

D-l Președinte, deschizând plicul care conține numele autorului, constată și anunță că sunt doi autori: d-nii C. Jormescu și I. Popa-Burcă, pe cari îi proclamă premiați.

D-l *Dr. C. I. Istrati* cetește următorul raport al Comisiunii care a examinat cele două manuscripte prezentate la concursul premiului G. San-Marin de 3.100 lei cu subiectul: *Studiu asupra monopolurilor în România*:

«Manuscriptul I cu deviza: *Nu se poate renunță*, etc. se vede scris de un om ce nu este stăpân nici pe limbă, nici pe gramatică, ba care adeseori nu găsește o rostire potrivită gândirilor ce vrea să emită. Ordinea în idei îi lipsește foarte des; locuri întregi sunt lipsite de ori ce înțeles; par'că ar fi un om ce iea pentru prima oară condeiul în mână și care nu are cultura necesară spre a-l puteà ţineà cu destoinicie (compară paginele 3, 5, 6, 8, 10, 11, 16, 20.)

«Ca fond notăm următoarele neexactități culese din puține pagine.

«Regulamentul organic a introdus o reformă cu totul alta decât cea indicată de autor la pagina 3.

«Că nu s'ar fi creat impozite indirecte în țerile române în 1859, din cauză că ele nu ar fi fost bine privite de economiști; așà dar din un motiv teoretic; ca și când asemenea idei ar fi putut împiedecà, mai ales la noi, realizarea unor nevoi practice (pagina 4).

«Că impozitul funciar înființat pentru prima oară în țerile române ar fi fost de 4%, când el n'a fost decât de $3\frac{1}{2}$ (pagina 4).

«Că averile mânăstirești au fost secularizate în scopul de a se mări domeniul agricol!! (pagina 5).

«Că averile mânăstirești alcătuiau a 5-a parte a întinderii țerii, când ele nu alcătuiau decât a 7-a parte.

«Că veniturile domeniale au crescut după secularizare dela 10.428.577 lei la 20.022.518 lei, când este știut că în bugetul din 1862 se înscrisese suma de lei 20 milioane ca venit numai din averile mânăstirești.

«La pagina 9 găsim afirmarea absolut extraordinară că «în toate «țerile impozitele indirecte s'au pus asupra obiectelor de consumațiune generală și asupra drepturilor de timbru și înregistrare, întrucât sunt cele mai producătoare.»

«De sigur că autorul a vrut să spuie că s'a pus impozitul indirect al timbrului asupra afacerilor judecătorești ale oamenilor, și nu înțelegem cum a ieșit de sub condeiul autorului, că s'a pus un impozit indirect asupra dreptului de timbru și înregistrare (pagina 9).

«Introduce idea monopolului — tocmai tema ce trebue tratată — numai în chip incidental, ca o urmare a impozitului indirect, când monopolurile sunt nişte impozite cu totul sui generis, cari trebuiau studiate în esenţa lor şi în comparaţie cu impozitele indirecte (pagina 10).

«Tot la aceeaş pagină este un loc întreg care începe cu fraza: «Toată teoria economiei politice o aplică în combaterea monopo-«lurilor», fără să ne spuie mai înainte nimic la care acel *o* se poate raportà. Liniile ce urmează după această frază nu au nici un înţeles.

«E curios că autorul combate monopolurile cât poate mai mult, dar le justifică din punct de vedere al nevoilor statului (pagina 11).

«Tot d-sa mai susţine idea absolut nepotrivită că: «Nu trebue «să facem apologia monopolurilor, căci ar trebuì atunci să facem şi «pe aceea a cheltuelilor nesăbuite», anume când arată că monopolurile au fost adeseori introduse, când Statul se găsià în nevoi din cauza unor cheltueli neprecugetate. Aceasta nu înseamnă însă că admiţând monopolurile, trebue să cheltuim mai mult, deoarece se poate întâmplà ca şi o bună gestiune financiară să se folosească de prezenţa monopolurilor.

«Autorul mai susţine părerea extraordinară cu prilejul «isto-«ricului tutunului», că Americanii întrebuinţau *nicotina* în contra ţânţarilor şi că medicul Curţii franceze întrebuinţà tot *nicotina* pentru a calmà nervii Ecaterinei de Medicis» (pagina 14).

«Este ştiut că *nicotina* extrasă din tutun este un product chimic absolut nou! Mai nostimă este însă afirmarea că dela acea cură a medicului francez asupra regentei Franţei, «faima tutunului a de-«venit universală.»

«La pagina 16 autorul spune altă nostimadă, anume că «tutu-«nul nu loveşte decât în distracţiunea claselor de jos, *de care* cineva «se poate lipsì fără ca buna lui dispoziţie să fie atinsă» (pagina 16).

«Tutunul să lovească în distracţiunea claselor de jos!

«Autorul a vrut să spună că *monopolul* tutunului, restrângând consumaţia acestei plante, ar puteà lovì în distracţiunea claselor de jos!

«Dar şi în acest caz întrebăm: pentru ce numai a claselor de jos? cele de sus nu fumează?

«Apoi să se observe construcţia limbistică viţioasă; pronumele se rapoartă la *clasele de jos*, ceeace dă un sens cu totul fals întregei gândiri.

«La pagina 17 autorul reduce leii vechi din anul 1693 în lei noi, calculând leul vechiu 33 bani, când este știut că puterea lui de cumpărătură pe atunci erà cel puțin de 10 lei noi, fiind dat că prețul chilei de grâu erà de $2^1/_2$ lei vechi.

«Autorul nu cunoaște valoarea termenilor.

«Așà tot la pagina 17 ne spune că Domnitorul Cuza voise să înființeze monopolul tutunului, dar neputând s'o facă, a renunțat la idee și a trebuit să caute a desface tutunul cumpărat de Stat în vederea acelei înființări. Autorul spune că «Principele voià să «scoată banii *prinși* pe tutun,» în loc de a se spune: *dați* sau *cheltuiți* pe tutun.

«Tot așà de fals cugetă autorul, când spune că «libertatea cul-«turii tutunurilor n'ar fi adus nici un folos agriculturii, deoarece «tutunul nu poate ocupà o întindere de pământ mare ca grâul sau «porumbul, întrebuințarea lui nefiind așà de răspândită ca a cere-«alelor» (pag. 23), ca și când s'ar puteà trage foloase numai din întinderi mari de pământ cultivate, și nu ar fi bine să se cultive în mod variat pământul; ca și când grădinile de zarzavat, cele de pomi și cele de flori, cultura sfeclelor, etc., n'ar fi aducătoare de câștig.

«Aceste observațiuni le-am cules de pe foarte puține pagine dela început, și nu am crezut de cuviință a reproduce nenumăratele lipsuri de gândire ce se întâlnesc în decursul întregei lucrări, întrucât credem că exemplele adesea sunt prea îndestulătoare pentru a îndreptăți părerea noastră de a nu se încuviințà premiul acestui manuscript.

«Manuscriptul II cu deviza: *Nosce te ipsum* este o lucrare meritorie, bine scrisă, cu o închegare de idei sănătoase și logic înșirate.

«Autorul începe prin a determinà idea monopolului, eliminând din ea încuviințarea din partea Statului a exercitării unor profesiuni numai acelora cărora el le recunoaște oarecari titluri, precum: medici, advocați, ingineri. Pe acelaș temeiu ar fi putut eliminà și monopolul Băncii Naționale de a emite bilete de bancă; a creditelor funciare de a emite scrisuri, etc. Un caracter comun al tuturor acestor încuviințări de drepturi speciale este că din încuviințarea lor Statul nu trage nici un folos și idea monopolului aduce după ea pe aceea de câștig din partea Statului.

«Autorul însă elimineazǎ din idea monopolului și căile ferate, cu toate că din ele Statul trage un folos însemnat. Aceasta o face pe considerațiunea că exploatarea căilor ferate nu suprimă cu totul

concurența privată, întrucât legea permite construirea de căi ferate de interes particular. Din contră, autorul consideră ca monopoluri baterea monedei și poșta, telegraful și telefonul, pe cari Statul le monopolizează numai în profitul său, nepermițând concurența privată.

«Autorul ajunge astfel a împărți monopolul în două clase: Cea care are în vedere apărarea mai mult a unor interese superioare, iar nu o țintă fiscală; acestea ar fi baterea monedei, poșta și praful de pușcă. A doua clasă sunt acele monopoluri cari urmăresc mai ales un scop bănesc: tutunul, sarea, chibriturile, cărțile de joc și hârtia de țigară.

«Autorul studiază pe rând toate aceste monopoluri, expunând la fiecare desvoltarea sa istorică cu date îndestulătoare, bine culese și metodic grupate. In deobște partea istorică este lucrată cu mare îngrijire; dar ea conține pe lângă istorie propriu zisă și observări teoretice, cari lărgesc și dovedesc cu date precise principiile expuse în introducere și din cari se poate vedeà mai întâiu raportul întru folosul ce-l aduce Statului fiecare monopol și restrângerea libertății producțiunii impuse privaților.

«Din acest punct de vedere autorul îndreptățește pe deplin monopolul tutunului și al hârtiei de țigară și, după cât credem noi, cu ceva inconsecvență și pe al chibriturilor, pe când al sării nu poate fi de loc îndreptățit.

«Dar acest monopol este intrat adânc în practica tuturor statelor, cari îl pun în lucrare din timpuri imemoriale, încât toată lumea este deprinsă cu el.

«Tot în cursul expunerii istorice și cu prilejul datelor înșirate, autorul studiază raportul între venitul net al monopolului și cheltuelile de exploatare și constată bunăoară că venitul cel mai mare net îl dă relativ monopolul sării, a cărui materie primă este dată gratis de natură.

«In deobște studiul, deși poate să aibă oarecari lipsuri, este foarte bun și merită să i se acorde premiul.

«Membrii Comisiunii: *A. D. Xenopol, P. S. Aurelian, Dr. C. I. Istrati.*»

— Concluziunile raportului de a se acordà premiul autorului cu deviza «Nosce te ipsum» se pun la vot și se admit cu unanimitate de 20 voturi.

D-l Președinte, deschizând plicul cu aceeaș deviză, constată și anunță că autorul lucrării premiate este d-l T. C. Aslan.

ŞEDINŢA DELA 27 MARTIE 1906 (dimineaţa).

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Se ceteşte procesul-verbal al Secţiunii ştiinţifice pentru şedinţa dela 25 Martie, prin care se arată că Secţiunea propune:

1) pentru premiul Anastasie Fătu de 3.000 lei din 1911 subiectul: *Harta geologică amănunţită a unuia din judeţele Suceava, Tulcea* sau *Mehedinţi;*

2) pentru premiul Năsturel de 5.000 lei din 1911 subiectul: *Studiul culcuşurilor de petrol din Moldova;*

3) pentru premiul Lazăr de 5.000 lei din 1911 subiectul: *Animalele domestice din România;*

4) a se publică în *Anale* scrierea d-lor L. Mrazec şi W. Teisseyre: *Structura geologică a regiunii Câmpina-Buştenari;*

5) a se tipări în *Publicaţiunile Fondului Adamachi* scrierea d-lui I. Simionescu: *Geologia României. — Literatura geologică, consideraţiuni generale asupra tectonicei şi stratigrafiei României.*

— Propunerile Secţiunii se ieau spre cunoştinţă şi se aprobă.

Secţiunea ştiinţifică comunică că şi-a constituit biuroul pentru anul viitor, alegând Preşedinte pe d-l *P. S. Aurelian* şi Vicepreşedinte pe d-l *Dr. C. Istrati.*

— Se iea spre cunoştinţă.

D-l *P. Poni* zice că, deşi Academia este la finele sesiunii şi are încă multe lucrări de făcut, d-sa se crede totuş dator să atragă atenţiunea colegilor săi asupra unui fapt de o gravitate deosebită, care priveşte sistemul de arendare a moşiilor Academiei. La 24 Martie s'a făcut licitaţie pentru arendarea moşiei Moara-Grecilor din judeţul Vasluiu, lăsată Academiei de răposatul Agarici. Fiind membru în Comisiunea Agarici, a crezut că trebue să asiste şi d-sa la această licitaţie. Moşia este acuma arendată cu 28.000 lei; pentru viitorul period s'au oferit 68.000 lei, adică 40.000 lei mai mult decât arenda actuală. Care este cauza acestei urcări atât de surprinzătoare? Agarici, trăind, îşi arendase singur moşia cu 29.000 lei. El era un agricultor priceput şi îşi înţelegea bine interesele. Nu poate fi dar bănueală că şi-a dat moşia sub preţul ei adevărat. D-l Poni recunoaşte că arenzile trebue să se ridice cu timpul, în mod natural, prin îmbunătăţirea mijloacelor de cultură, prin uşurarea transportului şi a exportului, prin creşterea valorii productelor. Toate aceste cauze însă nu pot justifică creşterea arenzii cu mai mult de 140 la sută. Această urcare enormă nu se poate explică decât prin faptul că arendaşul a luat dela Academie, pentru preţul ce dă, nu nu-

mai dreptul de a cultivà pământul, ci şi exploatarea fără margini şi fără milă a ţăranilor.

Pentru a convinge Academia despre aceasta, d-sa expune condiţiunile în cari se cultivă moşiile în Moldova şi raporturile dintre ţărani şi marea proprietate. Acolo cultura în parte, astfel cum se practică dincoace de Milcov, este necunoscută. Ţăranii închiriază, cu un preţ anual evaluat în bani, pământul de care au nevoie pentru hrana lor. Persoana care a luat la 24 Martie Moara-Grecilor ţine de câtva timp în arendă şi altă proprietate tot din judeţul Vasluiu. Mai înainte ţăranii plătiau pe această din urmă proprietate 40 lei falcea în termen de mijloc. Noul arendaş, care va deveni şi arendaşul Academiei, a ridicat acest preţ la 100 lei falcea. Faptul i-a fost afirmat de persoane vrednice de credinţă şi în poziţiune de a cunoaşte foarte bine cele ce se petrec în localitate. Ţăranii, pe lângă pământ de hrană, mai au nevoie de loc de păşune pentru vitele lor. Pentru aceasta ei plătesc câte o sumă determinată de fiecare cap de vită, care paşte pe imaşul boieresc. Preţul păşunatului a fost urcat în aceeaş proporţie ca şi al ogorului. Ogorul şi păşunatul nu se plătesc însă în realitate în bani. Arendaşul nu le dă decât acelor ţărani cari se obligă să facă munci agricole. Pe când preţul pământului şi al imaşului sunt urcate în proporţia arătată, preţul muncii este din contră scăzut. De aici urmează că ţăranii, pentru a puteà acoperì ceeace datoresc, trebue să se oblige a face o aşà de mare cantitate de munci, încât nu le mai rămâne timp să lucreze pentru dânşii. Astfel, spre exemplu, luna Martie şi cea mai mare parte din Aprilie, ei le întrebuinţează la arătura boierească şi deabià după Sfântul Gheorghe încep să are pentru dânşii. Aceasta explică pentru ce ţăranii din Moldova samănă totdeauna păpuşoiul lor târziu şi brumele de toamnă îl prind cele mai de multe ori necopt şi îl strică. Se întâmplă chiar ca ei să nu poată aveà nici măcar acea recoltă stricată. Până când termină praşila sau alte munci la arendaş, ogoarele lor cad în buruiană şi recolta este cu totul pierdută.

Academia trebue să iea cunoştinţă de această stare de lucruri şi să facă ceeace se cuvine, pentru ca pe moşiile ei să nu aibă loc asemenea exploatări neomenoase ale ţăranilor. Academia trebue să dea un exemplu, atât Statului, cât şi marilor proprietari, pentru apărarea ţăranilor. Aceasta trebue să o facă mai vârtos la Moara-Grecilor, pe care Agarici i-a lăsat-o cu scopul anumit de a ajutà pe ţărani, prin înfiinţarea unei şcoli de agricultură, în desvoltarea lor culturală şi economică. Pentru îndeplinirea acestui scop, Academia este în drept să se folosească de roadele pământului, dar nu să exploateze braţele ţăranilor, pe cari este datoare să-i lumineze şi să-i ajute în ridicarea lor morală şi materială.

D-l Poni roagă dar Delegațiunea să nu aprobe licitația pentru Moara-Grecilor. Pentru viitor, d-sa propune ca, înainte de a se arendà o moșie, să se studieze cu deamănuntul relațiunile speciale dintre arendaș și țărani, și prin contractele de arendă să se fixeze cantitatea de pământ pe care arendașul este dator să o dea țăranilor pentru hrana lor și a vitelor; precum și prețul maximum pentru chiria pământului și pentru pășunatul vitelor. De asemenea trebue hotărît prin acele contracte prețul minimum al muncilor agricole făcute în bani. In fine, pentru moșiile unde cultura se face prin învoeli cu dijmă, contractele de arendare vor fixà maximum acestor învoeli.

Prin asemenea măsuri vom înlăturà de pe moșiile noastre pe acei aventurieri, cari dau arenzi exagerate numai în scopul de a le stoarce apoi din măduva populațiunii rurale istovite și vom arătà tuturor ce este de făcut pentru a înconjurà un mare pericol, o adevărată catastrofă națională, care amenință țara.

D-l *Sp. Haret* zice că, după cuvântarea caldă și inimoasă a d-lui Poni, n'ar mai aveà decât puțin de adaos. Este necesar ca Academia să dea un vot, care să servească de directivă Delegațiunii din care și d-sa face parte. La datele convingătoare spuse de d-l Poni, d-sa mai adaoge altele spre completare. Este cunoscut trustul de arendași străini care a întins stăpânirea lui peste Moldova de Nord și acuma s'a întins și dincoace în Ialomița și Buzău. Când este o moșie de arendat, trustul dă prețuri nesocotite, pentru a strânge astfel mai multe moșii vecine și a silì pe locuitori să primească ori ce condițiune de învoeli, căci știut este că țăranul nu poate merge la muncă la distanțe mari de satul lui. La licitația pentru Moara-Grecilor, reprezentantul trustului n'a dat preț mai mare decât d-l Veron, deși are în arendă moșii vecine, pentrucă prețul dat de acesta este atât de mare, încât condițiunile locuitorilor nu vor puteà să fie mai ușoare decât pe moșiile trustului. Academia nu poate îngăduì pe moșiile ei asemenea procedeuri; ea este nu numai o instituțiune de literatură și de știință, ci este întâiu instituțiune națională și grija ei cea dintâi trebue să fie în toate privințele să garanteze naționalitatea.

D-l *A. D. Xenopol* zice: Imi pare bine de discuțiunea ce se urmează în sânul Academiei asupra acestei chestiuni de o importanță capitală, care trebue să ne atragă atențiunea în cel mai mare grad. Locul pentru discuțiunea ei, acì în sânul Academiei, îl găsesc cu totul nemerit, căci Academia nu e numai o instituțiune de cultură, dar ea reprezentă și centralizarea elementului românesc și România nu poate devenì un centru de atragere puternică Românilor de peste hotar, cât timp țăranul va fi în mizerie. Intrebarea este: de unde iese sporul arenzilor necontenit? Răspunsul îl știm cu

toţii: din spinarea ţăranului român. Pe de o parte preţul plătit de ei pentru pământul de arătură şi de imaş de care au nevoie se urcă necontenit; pe de alta, al muncii scade. In broşura apărută acum câtva timp, d-l Haret a făcut propunerea ca Statul, pentru moşiile lui, să fixeze un nart al subarendării pământurilor la ţărani. Ba, d-sa a mers chiar mai departe, cerând ca Statul să intervină în alcătuirile particulare în acelaş sens. Mă unesc cu părerea colegului meu. Ar trebuì ca judeţele, prin consiliile lor, să fixeze după regiuni un nart de învoeli între săteni şi arendaşi. Ar fi aceasta o măsură radicală, care trebue să se aplice, căci răul este mare, şi sunt fericit că se dă prilej aşezământului nostru a luà cel dintâiu această măsură, propusă de d-l Poni, şi pe care cred că cu toţii vom admite-o. Să fixăm un maximum de arendă şi un minimum de răsplată a muncii. Exemplul cel mare dat de Academie nu va puteà să rămână fără efect asupra celorlalte aşezăminte publice, acele de binefacere, şi asupra statului, şi odată ce presiunea se va face prin marea întindere de pământ ce el posedă, şi privaţii vor trebuì să-i urmeze exemplul.

D-l *Dr. C. I. Istrati* zice că chestiunea e atât de mare, încât şedinţa de astăzi a Academiei va rămâneà o şedinţă memorabilă şi d-sa doreşte ca aci, în sânul instituţiunii noastre, să se spună pe faţă şi să se consemneze toate părerile, pentru ca ele să se ştie şi în afară de această incintă. D-l Dr. Istrati se ocupă de chestiunea ţărănească de 26 de ani şi constată că pesimismul d-sale dela 1880, când a scris: *O pagină din istoria contimporană a României*, a fost depăşit.

Fatal trebuiau să se urce arenzile cu desvoltarea căilor de comunicaţie, cu maşinele agricole moderne, cu cultura mai raţională, cu preţurile crescute de vânzare, cu înmulţireà populaţiei şi cu mărirea exportului; totuş urcarea s'a făcut în mod fantastic şi în disproporţie nemăsurată şi anormală cu creşterea valorii pământului, astfel că se speculă pe munca, deci pe mijloacele de viaţă ale populaţiunii dela sate. In adevăr, este izbitor faptul că, pe când cu câteva decenii în urmă pogonul de pământ în Bărăgan *se vindeà* cu un galben, astăzi pogonul *se arendează* cu doi galbeni. Diferinţa de creştere peste normal, care este enormă, este luată din spinarea săteanului, care este stors şi istovit şi a cărui răbdare e de mirat că nu se frânge. Situaţiunea este astfel că noi ne găsim astăzi deasupra unui vulcan şi este timpul să luăm aminte. Nu un cunoscut trust sau oarecari Ovrei ori Greci sau Bulgari arendaşi sunt de vină; răul este în noi, cari de mulţi ani, în această gravă chestiune, ne sinucidem. Din cele 7.000.000 pogoane cultivabile, a cincea parte aparţine marei proprietăţi, care despoaie pe locuitori. Chiar de pământul lui propriu ţăranul se foloseşte puţin, căci e atât de lipsit adeseori, şi viţiat prin mizerie, încât el sau nu-l cultivă bine sau a ajuns

să i se smulgă până și de învățători cu arenzi derizorii de câte 5 lei pogonul. Din această înjosire economică a decurs pentru sătean pelagra, beția și secătuirea lui. Chestiunea e gravă cu atât mai mult, cu cât în această materie e greu de legiferat. Am teama că răbdarea lor va fi istovită și o teribilă revoluțiune agrară va aveà loc, de nu vom face nimic.

Statul ar puteà însă să facă ceva pentru proprietățile așà numite de mână moartă, cari reprezentă 35% din marea proprietate. Academia să facă planurile economice ale moșiilor sale și să studieze condițiunile locale cu deamănuntul; să împartă proprietățile ei în ferme de câte 250 pogoane, cum s'a început studiul la așezământul Brâncovenesc, căutându-se în regie și dându-se la țărani. In acest scop d-l Dr. Istrati propune să se aleagă o Comisiune specială, care să se ocupe de chestiune din toate punctele de vedere.

D-l *P. S. Aurelian* zice: Fac parte din Comisiunea fondului Agarici, căruia aparține moșia Moara-Grecilor; pentru aceea îmă cred dator a spune câteva cuvinte asupra acestei chestiuni.

Răposatul întru fericire Agarici a legat Academiei această moșie cu îndatorire să întemeieze pe dânsa o școală practică de agricultură și cu atelier pentru mașinele agricole. Dimpreună cu colegii mei din Comisiune, răposatul Nicolae Ionescu și Grigore Tocilescu, am organizat școala și atelierul. Am întâmpinat multe greutăți, deoarece venitul de 28.000 lei erà neîndestulător pentru a întâmpinà trebuințele școlii, ori cât de modestă ar fi organizarea ei. Cu toate acestea, făcând toate economiile putincioase, am putut reuși să facem a merge școala până în prezent. Având cunoștințe despre calitățile acestei moșii, eram încredințați că la o nouă arendare se va urcà și arenda, sporindu-se în modul acesta venitul destinat pentru întreținerea și îmbunătățirea școlii. Aceasta s'a și întâmplat: dela 28.000 lei arendă anuală, au ieșit la licitație 68.000 lei.

S'ar crede că o așà de neașteptată urcare ar fi trebuit să ne bucure; din potrivă, nu numai nu ne-a bucurat, dar ne-a pus pe gânduri și ne-am întrebat: căror împrejurări se poate datorì o sporire atât de mare a arenzii? Cunoscând moșia, ne-am zis că sporirea arenzii nu este firească; nu poate rezultà din vreo schimbare de împrejurări economice. Că arenda trebue să mai crească, este învederat, deoarece prețul de astăzi este prea scăzut pentru împrejurările actuale. Dar încă odată urcarea prețului arenzii nu puteà în împrejurările normale să ajungă cifra de 68.000 lei.

S'a rostit acì nume de trustiști, cari ar fi determinat urcarea arenzilor în multe localități din Moldova și chiar din Muntenia. Nu cunosc pe acești trustiști de exploatarea moșiilor decât din reputațiunea ce și-au făcut, cum că urcă arenzile peste tot locul, așà că nimeni nu le poate sta în cale. Unii au mers până a bănuì că ar fi un fel de întreprindere internațională,

care a reuşit să-şi asocieze capitaluri străine pentru a-şi întinde exploatarea moşiilor pe cea mai mare întindere a ţerii. După cum se pare, ar fi vorba de a se ajunge la un fel de trust, lucru foarte ameninţător pentru populaţiunea noastră rurală.

Ne este teamă că aceste urcări de arenzi exagerate, în disproporţiune cu valoare fonciară şi împrejurările în cari se află moşiile, să nu se facă mai cu samă pe socoteala exploatării muncii ţăranilor, pe îngreunarea învoielilor dintre arendaşi şi ţărani.

Că arenzile trebue să se urce treptat este firesc; dar urcarea are o limită în însuşirile productive ale pământului şi în împrejurările economice. Noi însă nu cunoaştem ca aceste împrejurări să se fi schimbat atât de mult, încât să determine urcări de arenzi, cări ne-au pus pe toţi în mirare.

Răposatul Agarici, lăsând moşia sa Academiei, a avut în vedere îmbunătăţirea stării ţăranilor, iar nu darea lor într'o exploatare nemiloasă. Iată pentru ce Academia nu cred că poate încuviinţă urcarea arenzii moşiei Moara-Grecilor, aşà cum rezultă din ultima licitaţiune, fără o prealabilă cercetare.

De aceea mă unesc cu acei cari sunt de părere ca să invităm delegaţiunea Academiei să cerceteze fiecare caz special; să se informeze despre raporturile cari au existat până astăzi între arendaşii moşiilor Academiei şi ţărani şi să iea dispoziţiuni ca prin viitoarele contracte să nu se aducă vătămare şi îngreunare situaţiunii ţăranilor. Se poate ca asemenea dispoziţiuni să aducă oarecare scăzământ în valoarea locativă oferită. Preferim însă o scădere decât îngreunarea vieţii sătenilor aflători pe moşiile Academiei, deoarece nu trebue să ne scape din vedere, că aceea ce avem dreptul de a arendà cuprinde însuşirile productive ale pământului, împrejurările fizice şi economice în cari se află moşiile, iar nu exploatarea necruţătoare a muncii oamenilor şi a nevoilor lor.

In această ordine de idei, eu cred că ar fi bine ca Academia să încerce să aplice cel puţin pe una din moşiile sale aşà numita exploatare a pământului prin *meteiagiu*, adică o tovărăşie între muncă şi capital, între ţăranii cultivatori şi arendaşi. Contractul de tovărăşie ar trebui să se întemeieze pe o dreaptă participare a muncii şi a capitalului, luând de normă contractele ce se vor aflà mai nimerite pentru ţara noastră de pe modelele contractelor din Italia şi Franţa, ţeri unde contractul de meteiagiu este atât de răspândit şi unde a produs rezultate variabile deopotrivă folositoare pentru cultivatori şi proprietari sau arendaşi.

D-l *I. Kalinderu* cunoaşte faptele expuse de onoraţii colegi, cari au vorbit până acum, şi tocmai erà hotărît să iea cuvântul în numele delegaţiunii. Adevărul e crud, aşà cum s'a arătat, şi trebue găsit un remediu eficace. Dar

acesta nu trebue căutat numai în scumpetea sau lipsa de pământ, de care se plâng ţăranii. O cauză, tot atât de însemnată a sărăciei locuitorilor, e lipsa de cultură, de regulă şi de economie în lucrări şi în viaţa lor în genere.

Inainte de a se publicà licitaţia pentru arendarea a cinci moşii, între cari intră şi Moara-Grecilor, d-sa a examinat care din aceste bunuri ar puteà fi căutat în regie, şi a ajuns la convingerea că numai moşia Măgurele ar puteà fi exploatată de Academie pe sama ei. Această moşie, care se află lângă Bucureşti, având o populaţie îndestulătoare şi mai luminată, s'ar puteà exploatà dându-se pământul la ţărani, pe bani, pe când la celelalte moşii, aceasta n'ar fi cu putinţă. In special locuitorii din Moara-Grecilor sunt slabi, şi nu cultivă pentru ei, pe moşie, decât a cincea sau a şasea parte din ea, aşà că restul ar rămâneà părăginit şi neproductiv. Insă Academia nu poate fi supusă la o pierdere atât de simţitoare, şi trebue să o arendeze.

Fără îndoeală că exploatarea în regie e mult mai folositoare locuitorilor, mai cu samă când e făcută de o persoană, sau de o instituţiune cu tragere de inimă pentru ei, cum e Academia, care e şi naţională.

Aflându-ne însă în imposibilitate de a o căutà în regie, s'a publicat licitaţie pentru ziua de 24 Martie curent, când pentru Moara-Grecilor s'au prezentat o mulţime de concurenţi.

Delegaţiunea, în faţa căreia s'a ţinut licitaţia, a fost şi ea surprinsă de ridicarea arenzii la 68.000 lei, şi având un termen de 12 zile pentru a confirmà sau respinge acest rezultat, n'a luat încă nici o hotărîre.

Acum s'a ridicat această chestiune în plen şi s'a vorbit cu drept cuvânt de protecţiunea ce trebue dată ţăranilor. Să nu uităm însă, că protejând pe ţăran, stânjinim pe proprietar, şi că deci problema fiind grea, trebue să luăm în băgare de samă nu numai raporturile dintre dânşii, ci şi alte împrejurări sociale. Aşà ar fi, în prima linie, starea culturală şi morală în care se află ţăranii noştri. Paralel cu îndulcirea învoelilor agricole, trebue căutat dar să-i luminăm, să-i moralizăm şi să-i învăţăm cum să muncească mai cu spor, căci sunt foarte mulţi săteni cari n'au un petec de loc, şi cu toate acestea duc o viaţă mai bună, îndeletnicindu-se cu alte lucrări.

Sunt iar alţii cari au prea puţin pământ, dar muncind şi la proprietar, şi fiind cu chibzuinţă, îşi câştigă în deajuns cele trebuitoare. Nouă ne lipsesc apoi cu totul aşà zişii muncitori agricoli speciali, cum sunt în alte părţi, unde se pregătesc pentru această meserie chiar în şcolile practice de agricultură.

Se mai cere ca şcolile şi bisericile să fie la înălţimea chemării lor, lucru de care Academia trebue să se ocupe mai mult decât ori cine. Astfel la Măgurele, moşia căutându-se în regie, sper că Delegaţiunea va întrebuinţà sporul peste actuala arendă, după ce se vor scădeà cheltuelile de administraţie şi foncieră, la îmbunătăţirea morală şi materială a locuitorilor. Toate

acestea vor trebuì însă făcute în așà fel, ca ei să nu se deprindă cu idea că suntem datori să-i ocrotim, căci nu e bine. Să căutăm apoi a desvoltà încrederea în sine, căci numai așà îi vom puteà ridicà temeinic la o stare mai bună, făcându-i totodată conștienţi de drepturile și datoriile lor, de rolul lor în societate.

Pe măsură ce sătenii vor fi deșteptaţi, se va aplicà măsura dela Măgurele și la celelalte moșii. Până atunci acestea trebuesc însă arendate, căutând noi să stabilim rapoarte mai dulci între săteni și arendași. De aceea Delegaţiunea va studià relaţiunile actuale dintre ei și va publicà o nouă licitaţiune pentru Moara-Grecilor, stipulând anumite condiţiuni în acest sens.

D-l *P. Poni* formulează astfel propunerea d-sale: Pentru fiecare moșie să se studieze cu deamănuntul relaţiunile dintre arendași și ţărani și în condiţiile de arendare să se stabilească:

1) Cantitatea de pământ pe care arendașul este dator să o dea ţăranilor pentru hrana lor și a vitelor;

2) Preţul maximum pentru chiria pământului și pentru pășunatul vitelor;

3) Preţul minimum al muncilor agricole făcute în bani;

4) Pentru moșiile unde cultura se face prin învoeli cu dijmă, contractele de arendare vor fixà maximum acestor învoeli.

— Propunerile d-lui Poni se admit cu unanimitate.

D-l Președinte *I. Kalinderu* stăruește să se iea în discuţiune cele trei propuneri de modificare la Regulamentul general, cari au fost prezentate de comisiunea aleasă în anul trecut.

— După discuţiunea urmată se decide în unanimitate a se adaoge la art. 35 din Regulamentul general următoarele două alineate:

«Lucrările cetite în ședinţele publice ale Academiei sau admise a se tipărì în publicaţiunile ei nu se pot tipărì de autori nicăeri până după apariţiunea lor în *Anale*. Dacă totuș vor fi publicate aiurea, ele nu mai pot fi reproduse în *Anale*.

«Atât lucrările cetite în ședinţe publice, cât și lucrările cercetate numai în secţiuni și propuse de ele spre a fi tipărite în *Anale* în Memoriile Secţiunii respective, nu pot să aibă o întindere mai mare de zece coale de tipar (160 pagine).»

— La art. 36 din Regulamentul general se decide cu unanimitate, ca în loc de cuvintele: «în ori ce limbă», să se pună cuvintele: «în limba română sau într'una din limbile latină, italiană, franceză, germană sau engleză». Alineatul al doilea al aceluiaș articol să fie astfel redactat: «Cetirea lor în ședinţă publică și tipărirea lor în *Anale* se decide—după propunerea secţiunii respective — prin votul corpului academic.»

ȘEDINȚA PUBLICĂ DELA 27 MARTIE 1906 (după amiazi).

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *Gr. G. Tocilescu* cetește comunicarea sa: *Despre monumentele dela Adamklissi și diferitele păreri asupra originii lor.*

ȘEDINȚA DELA 28 MARTIE 1906 (dimineața).

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *Gr. Ștefănescu* cetește următorul raport al Comisiunii care a examinat lucrările prezentate la concursul premiului Adamachi de 5.000 lei cu subiectul: *Fauna ihtiologică a României:*

«Comisiunea numită de D-voastre, ca să cerceteze manuscriptele prezentate la acest premiu și să-și dea părerea asupra valorii lor, vine să vă aducă la cunoștință următoarele:

«La acest concurs s'au prezentat trei manuscripte:

«Unul cu motto: *Antipatic ;*

«Altul cu motto: *Nimic fără bani* și

«Al treilea cu motto: *Impavidi progrediamur.*

«Autorul manuscriptului cu motto: *Antipatic* ne prezéntă o lucrare fără figurile peștilor ce descrie, cum o cere programul acestui concurs, care zice: «făcând reprezentația lor în desemn, sau cel puțin «în fotografie», spunându-ne singur că nu dă figuri, pentrucă l-ar costà prea mult. De altă parte, se vede că autorul a fost foarte grăbit și călăuzindu-se de zicătoarea engleză: *Time is money,* își expune întreaga sa lucrare în 76 pagine, pe sferturi de coală.

«Ce ne spune dânsul în aceste 76 de pagine? După ce ne face declarațiunea de mai sus, adresată anume: «Domnilor membri ai Aca-«demiei» —zice dânsul—ne face ó a doua declarațiune, cam curioasă declarațiune. Iacă propriile sale cuvinte: «Cum această lucrare este «destinată mai ales persoanelor cari sunt puțin în curent cu știința «zoologiei (cine a spus autorului că lucrarea este făcută numai pentru cei agramați?), am suprimat, continuă dânsul, pre cât a fost «posibil, termenii prea științifici și detaliurile (ar fi putut zice amănuntele) prea mici ale organizațiunii, neindicând decât caracterele «cele mai însemnate pentru determinarea genurilor și spețelor.»

«Tot pentru acelaș cuvânt, întreb eu, autorul nu arată decât numai pre unii din peștii călători, și la ce epoce își fac ei călătoria lor? apoi și acest lucru este cerut de programul concursului pentru toți peștii călători. In schimb însă autorul este darnic cu arta culinară, ne arată care pește face friptură bună și care ciorbă bună; ba ne spune, lucru nou, că icrele de *cegă!.*, sunt foarte căutate de cei cu dare de mână.

«In introducere autorul dă oarecari caractere generale ale peștilor osoși și ale celor cartilaginoși, arătând coloarea lor și numărul și pozițiunea aripioarelor.

«Apoi descrie, destul de incomplet, numai vreo 31 de genuri de pești, nearătând toate spețele ce se găsesc în România, nici din ce ordine, subordine și familie fac parte aceste genuri. Pentru genurile și spețele pe cari le descrie nu dă decât puține caractere, nearătând nici felul lor de viețuire, nici cum se hrănesc, nici boalele la cari sunt supuși peștii. Dă numele științific latinesc și pre cel românesc, însă pe acesta nu-l dă la toate spețele, dar în schimb îl însoțește și de numele franțuzesc, fără nici o necesitate sau obligațiune; atunci, mă întreb eu, pentru ce autorul nu dă și numele italienesc, englezesc și german?

«In fine, autorul consacră cele zece pagine dela sfârșit pentru partea tehnică și economică a peștilor, arată în trăsuri generale localitățile unde se face pescuitul la noi, pe cari le împarte în trei regiuni: 1) regiunea internă, 2) regiunea Dunăreană și 3) regiunea maritimă. In regiunea internă căreia îi dă o suprafață de 316.000 de hectare cuprinde: *bălțile și râurile,* regiunii *Dunărei* îi dă o suprafață de 540.000 de hectare; iar regiunii *maritime* îi dă 2.000 de kilometri pătrați; dar despre fauna ihtiologică marină, dacă scoatem prea puțini pești călători de cari se ocupă autorul, nu ne vorbește nimic.

«Arată apoi, în câteva cuvinte, pescuitul la cei dintâi oameni, ajunge până în timpii noștri, arată că s'a abuzat mult de felul de pescuit al peștilor din apele noastre, abuzuri la cari a pus capăt noua lege a pescuitului.

«In privința industriei pescuitului, autorul numește câteva instrumente de pescuit fără să le descrie, nici să le figureze și termină prin a da câteva date statistice asupra exportului peștelui nostru.

«Această lucrare, fiind necompletă și neîndeplinind toate cerințele concursului, nu merită să fie premiată.

«Celelalte două lucrări, una cu motto: *Nimic fără bani;* ceea de a doua cu motto: *Impavidi progrediamur* sunt mai complete. Insă autorul primei lucrări, cu motto: «Nimic fără bani», credincios devizei sale *„nimic fără bani“*, nu ne prezentă nici dânsul figurile peştilor despre cari ne vorbeşte, pentru acelaş cuvânt pe care l-a arătat şi autorul *antipatic*, adică pentrucă aceste figuri l-ar costà prea multe parale şi că va da figurile, dacă i se va da premiul.

«Acest manuscript cuprinde 790 de pagine, scrise pe jumătate de coală, dar scrise rar.

«Pre cele dintâi cincizeci şi cinci de pagine autorul le intitulează: *Consideraţiuni generale;* în aceste consideraţiuni generale el arată mai întâiu cari sunt *caracterele*, după cari se cunosc peştii, arată apoi care este structura peştilor, punând în vedere diferitele organe şi funcţiunea lor, ne spune că marea majoritate a peştilor, adică 3 sferturi, trăesc numai în mări, şi numai un sfert locuesc apele dulci. Ne vorbeşte despre *facultăţile psihice* ale peştilor, din cari două—zice dânsul—sunt mai principale: grija de a se hrănì şi paza de a nu fi ei mâncaţi de alţi peşti. Ne arată apoi câteva din obiceiurile peştilor stabili, apoi despre ale peştilor migratori—zice autorul (ar fi fost mai bine dacă ziceà călători); expune apoi clasificările propuse de diferiţi autori şi conchide că va urmà clasificarea lui E. Blanchard.

«Inainte de a arătà cum expune şi descrie autorul diferitele genuri şi speţe de peşti, să-mi permiteţi să vă atrag atenţiunea asupra limbii autorului, care este înţesată de cuvinte străine, încât nu ştii dacă este scrisă în româneşte şi pentru Români sau în altă limbă; să arăt acì numai câteva din aceste cuvinte străine, întrebuinţate fără nici o nevoie, fiindcă avem acele cuvinte şi cu acelaş înţeles în limba noastră:

«*Piesă* în loc de bucată, *triangulară* în loc de triunghiulară, *ataşat* în loc de lipit, unit, legat, *centură* în loc de cingătoare, *suportă* în loc de susţine, *impare* în loc de nepereche, *se ţine* în loc de umblă, trăeşte pre, *deranjat* în loc de gonit, silit să plece, *flancuri* în loc de laturi, *habitaţiune* în loc de locuinţă, *situate* în loc de aşezate, să se *signaleze* în loc de să se arate, *le izolează* în loc de le desparte, le deosebeşte, *parură* în loc de podoabă, *aranjate* în loc de aşezate, *devorează* în loc de mănâncă, *sursă* în loc de izvor, *avansată* în loc de ieşită, înaintată, *resortează* în loc de să iasă la iveală, să se arate, *veritabil* în loc de adevărat, *dantelat* în loc de dinţat, *violent* în loc de repede, (e vorba de crent), *garniseşte*

în loc de însoțește sau armează, și câte alte cuvinte străine, cari ar fi prea lung să le arăt acì; iacă două fraze din numeroasele ce mișună în scrierea de care vorbim: «face să iasă în afară ghimpii cari *gar*-«*nisesc piesele* operculare»; alta: «sę *atașează* înapoi la aparatul «palatin și la *piesele* cari *suportă* falca inferioară.»

«In privința clasificării și descrierii peștilor, autorul dă destule amănunte; însă în ceeace privește marile subdiviziuni, nu vorbește de subordine și trece deadreptul dela ordine la familii.

«Cum am spus adineaori, autorul dă numeroase caractere pentru specificarea spețelor, însă fără ordine stabilită care să se urmeze la ele, încât de multe ori se produce confuziune în loc de claritate. Apoi după ce caracterizează astfel spețele, autorul găsește că nu este destul și face adesea lungi reproduceri din autori francezi și germani, așà la speța *Perca fluviatilis, Bibanul*, autorul reproduce cele zise de Blanchard, de Siebold și de Cuvier și Valanciennes, și așà și pentru alte spețe; așà la speța Nisiparita face o reproducere din Blanchard nu mai mică de zece pagine, dela pag. 100—109 incluziv, citațiuni cari au trei neajunsuri: 1) că se mărește prea peste măsură lucrarea; 2) că se repetă fără trebuință caracterele date odată; și 3) pentrucă în multe cazuri împrejurările locale, ca natura minerală a fundului apelor, împrejurările fizice și climaterice ale țerilor în cari trăesc acei autori, nu se potrivesc cu ale noastre și astfel influențează în ceva asupra caracterelor peștilor din acele țeri.

«La sfârșitul lucrării, sub titlul: *Industria pescăriei în România*, face istoricul pescuitului dela omul preistoric, ajunge în timpii noștri, arată valoarea pescuitului pentru o țară, citând pe *Blanchard, Antipa, Carra, Martinescu, F. I. Sulzer, Siebold*, etc., arată importul la noi și exportul peștilor noștri în diferite țeri, după statisticile Ministerului de Finanțe, și sfârșește prin a reproduce legea și regulamentul asupra pescuitului în România.

«Din toate acestea rezultă că autorul nu cunoaște chestia prin sine însuș și că nu a observat singur ceeace ne spune; el a făcut un tratat de ihtiologie generală, dar nu descrie anume fauna ihtiologică specială a României cu particularitățile ei proprii.

«Aceasta mai rezultă și din descrierea câtorva instrumente de pescuit pe cari le alătură la manuscris și despre cari singur autorul mărturisește, că datorește descrierea și figurarea lor prietenilor la cari s'a adresat. Acest lucru se vede și din faptul că diferitele ca-

iete sunt subscrise de autorii lor sau însoţite de scrisori, iscălite de acei cari le-au făcut.

«Dacă la toate acestea mai adaugem faptul că autorul nu însoţeşte lucrarea sa de figurile peştilor, despre cari vorbeşte, cum cere programul concursului, şi că nu cunoaşte sintaxa limbii pe care o scrie, după cum rezultă din următoarele fraze: «căutând să muşte sau *a prinde* o pradă», sau «aceasta este ceeace încântă pe observatorul atentiv ca să urmeze acest lucru, este *a vedeà* inteligenţa ce pare *a prezidà* la cele mai mici detalii ale operaţiunii,» din toate acestea rezultă că lucrarea «nimic fără bani», deşi o lucrare întinsă şi amănunţită, nu merită să fie premiată cu premiul Adamachi ca faună ihtiologică a României.

«Despre a treia lucrare cu motto: *Impavidi progrediamur*, voiu aveà mai puţin de zis, fiindcă autorul a ştiut să îndeplinească toate condiţiunile concursului şi ceeace scrie se vede că este văzut şi observat de el însuş.

«Această lucrare este expusă pe 465 de pagine, scrise des, este însoţită de 159 de figuri foarte îngrijite ale peştilor, despre cari vorbeşte, figuri reproduse prin desemn sau prin fotografii, şi de alte 118 desemnuri de instrumente de pescuit cu descrierea lor.

In cele dintâi 14 pagine autorul ne expune planul lucrării sale, afirmându-ne în acelaş timp că figurile peştilor de cari vorbeşte sunt, în mare majoritate, desemne originale, făcute numai după exemplare din ţară. Arată apoi că nu există lucrări anterioare asupra peştilor din apele noastre; singură lucrarea lui Marsili dela 1726 vorbeşte de peştii din Dunăre, însă numai din parte Dunărei de sus şi până la gurile Oltului, şi mai citează autori austriaci şi ruşi, cari au descris peştii din râurile Rusiei de miazăzi sau ale Austro-Ungariei dela hotarele noastre, cari nu ne pot da decât oarecari îndrumări în privinţa faunei noastre ihtiologice.

«In ceeace priveşte clasificarea peştilor, autorul îi împarte în ordine, subordine, familii, genuri şi speţe, ba încă merge până şi la varietăţi, şi pe fiecare din marile diviziuni le caracterizează prin trăsături scurte şi lămurite; asupra speţelor însă se opreşte mai mult şi arată acì tot ce se poate spune despre ele, spre a fi mai complet şi mai bine cunoscute.

«După ce dă caracterele amănunţite, după cari să se cunoască speţa pre care o descrie, îi dă dimensiunile la cari poate ajunge această speţă, îi arată distribuţiunea sa, adică în ce ape trăeşte de preferinţă, *dacă este staţionară* sau *călătoare*, îi arată obiceiu-

rile ei, la ce epocă depune ouăle, în ce condiţiuni le depune şi în ce cantitate. Arată care este întrebuinţarea speţei de care vorbeşte, în ce cantitate se pescueşte, care este, în termen de mijloc, preţul kilogramului, precum şi cari sunt pieţele pe cari se consumă mai mult.

«Vorbeşte apoi de piscicultura ei, adică când se pescueşte şi cari sunt instrumentele cu cari ea se prinde mai de obiceiu. Arată cu ce se hrăneşte această speţă, cari-i sunt inimicii de cari se teme, cari sunt paraziţii cari trăesc de ordinar pe corpul ei, şi termină prin a arătà *sinonimiile* şi numirile sale populare în diferite părţi ale ţerii.

«Un mic exemplu în această privinţă nu strică. Aşà şalăului i se zice *şalău* în Moldova de Miazăzi şi în Ţara Românească, în Moldova de Nord i se zice *suduc;* în multe părţi ale Olteniei i se zice *guran.* Lipovenii şi Ruşii din delta Dunărei îi zic *sudac;* Grecii *sula* şi *aspcosera;* Turcii *ac-balâc,* şi aşà arată pentru toate speţele pre cari le descrie.

«După cum vedeţi, lucrarea în chestiune este cât se poate de completă, de originală, şi îndeplineşte toate condiţiunile concursului.

«Inainte de a terminà, nu pot să nu atrag deosebita atenţiune asupra unor corecturi ce se pot face manuscrisului.

«1) Autorul întrebuinţează cuvântul de *sălciu,* pentru a arătà apa *salmastră* sau *sărăţică* dela gurile Dunărei şi de prin unele bălţi. Sălcie se zice de apa puţurilor, care este rea la gust, din cauza cantităţii de calcar sau chiar şi a altor săruri ce conţine în disoluţiune.

«2) Intrebuinţarea de cuvinte străine, mai puţine neapărat decât autorul *„Nimic fără bani“,* de care am vorbit, dar totuş prea adesea întrebuinţează cuvinte ca *detalii,* în loc de amănunte, *impregnează* în loc de imbibă, sau întipăreşte, după împrejurări, *imperceptibil* în loc de abià, şi alte câteva cuvinte, însă cari se pot îndreptà.

«3) O chestiune care-mi pare foarte greşită este aceea în care autorul, vorbind de instrumentele de pescuit, opinează că după numele acestor instrumente se poate deduce originea unui popor. Iacă propriile cuvinte ale autorului: «Prin compararea numirilor «şi formelor instrumentelor se trag concluziuni asupra *originii* «*popoarelor*. Cunoaşterea deci a instrumentelor noastre de pes-«cuit, cu numirile lor, va îmbogăţi acest material, şi va da ştiinţei «un nou mijloc de a cercetà *etnografia poporului român.*»

«După mine această idee este foarte greşită. Numirile şi formele instrumentelor de pescuit ne pot arătà, cel mult, din ce ţară s'au

introdus la noi acele instrumente, dar nici de cum să aibă vreo legătură cu originile noastre.

«Cu toate aceste mici observări, lucrarea cu motto: *impavidi progrediamur*, fiind făcută cu multă pricepere, îmbrățișând chestiunea din toate punctele de vedere și îndeplinind toate condițiunile cerute de concurs, merită să fie premiată cu premiul Adamachi de 5.000 lei».

— Neluând nimenea cuvântul, concluziunile raportului se pun la vot și se admit cu 20 voturi pentru, contra 3.

Deschizându-se plicul cu deviza «Impavidi progrediamur», d-l Președinte constată și anunță că autorul lucrării premiate este d-l Dr. Gr. Antipa.

D-l *A. D. Xenopol* cetește următorul raport asupra scrierii: *Istoria politicei noastre vamale și comerciale* de d-l C. Băicoianu, prezentată la concursul premiului Hagi-Vasile de 5.000 lei.

«D-l Băicoianu este unul din cei mai harnici lucrători pe tărâmul teoriei în materie economică. După studii speciale pe acest tărâm, d-sa a apărut pentru prima oară în publicitate cu o lucrare în limba germană: *Geschichte der rumänischen Zollpolitik*, 1896 (o prelucrare și întindere a tezei sale de doctorat: *Ein Beitrag zur Geschichte der Zollpolitik Rumäniens* von 1859 bis 1874, apărută în 1896, care a avut cinstea de a fi primită în culegerea de scrieri economice intitulată: *Münchener volkswirtschaftliche Studien, herausgegeben von Lujo Brentano und Walter Lotz*, și care alcătuește a 14-a monografie a culegerii. In această lucrare, d-l I. Băicoianu pune temelia cercetării mai cuprinzătoare pe care o avem de studiat și în care d-sa reproduce mai multe capitole din scrierea sa germană, bine înțeles amplificându-le și îmbogățindu-le cu cunoștințele dobândite în urmă.

«In 1898, d-l Băicoianu scrie un studiu intitulat: *O pagină din istoria relațiunilor noastre cu Austro-Ungaria*, asupra cărora revine în o broșură din acelaș an: *Asupra relațiunilor noastre comerciale cu Austro-Ungaria.*

«In 1901, d-l Băicoianu cercetează: *Relațiunile noastre comerciale cu Belgia dela 1876 până în prezent.*

«In 1902, d-sa publică: *Relațiunile noastre cu Turcia dela 1860 până la 1901.*

«In 1903: o voluminoasă lucrare de mai bine de 1.000 de pagine asupra *Problemei convențiunilor veterinare. Politica veterinară și comerțul nostru de vite dela 1860 până în prezent.*

«In 1904: *Istoria politicei noastre vamale şi comerciale*, două volume: I-iul de 556 pagine şi al II-lea, anexele, un volum de tablouri statistice, desbateri parlamentare şi acte diplomatice, un material foarte bogat pe care se întemeiază, pe lângă numeroasele tablouri şi date primite în vol. I, expunerea istoriei vamale şi comerciale a României.

«In sfârşit, chiar în anul acesta a publicat sub pseudonimul *Cibianu* un articol prin care atrage luarea aminte a celor competenţi şi mai ales a celor însărcinaţi cu tratările pentru încheierea convenţiunii comerciale cu Austro-Ungaria, asupra mijloacelor piezişe puse în lucrare de monarhia vecină prin agenţii săi, pentru a induce în eroare opinia publică din România asupra adevăratului ei interes în convenţiunea de încheiat: apărarea comerţului vitelor ei.

«Nu avem deci a face în lucrarea d-lui Băicoianu: *Istoria politicei vamale şi comerciale a României* cu un studiu de ocaziune, ci cu o operă serioasă, rezultatul unei îndeletniciri neîncetate în chestiunile economice, cu o sinteză a lucrărilor d-sale mai restrânse de până acuma, şi prin cari d-sa caută să închege în o concepţiune unitară toate observaţiunile împrăştiate în scrierile sale anterioare, completându-le şi legându-le în un tot sistematic.

«Materialul pe care se întemeiază d-l Băicoianu este scos din statisticile noastre, cari ori cât de nedepline ar fi ele, totuş constitue singura temelie pe care se poate înălţă o lucrare economică. Acolo unde datele statistice lipsesc, d-sa caută să le înlocuească cu alte constatări de natură mai generală.

«D-l Băicoianu împarte lucrarea d-sale în 5 părţi, din cari 4 consacrate istoriei, şi care corespund la 4 mari rästimpuri din desvoltarea noastră economică, şi anume: I) Dela Regulamentul Organic până la 1874. II) Dela 1874—1886, data încercării de protecţionism al industriei noastre. III) Dela 1886—1891, când s'a moderat tendinţa protecţionistă. IV) Dela 1901 până în prezent. Partea a V-a se ocupă cu problema viitorului nostru economic.

«D-l Băicoianu este un partizan al protecţiunii industriale, şi din acest punct de vedere salută ca princios tariful din 1886, care îndrumează pentru prima oară proteguirea industriei în ţara noastră, arată că urmările răsboiului vamal în Austria nu ne-au däunat atât nouă, cât monarhiei vecine, şi demonstraţiunea d-sale, bazată pe numeroase date statistice şi pe părerile camerelor de comerţ austro-ungare, merită să fie luată în băgare de samă, mai ales acuma, când poate iar să se ivească perspectiva unui răsboiu vamal. D-sa arată

cum interesul nostru de căpetenie faţă de Austria erà exportul animalelor, căci grânele noastre Ungurii sunt nevoiţi să le primească, neputând fără ele, ca morarii lor să producă făină de calitatea cerută pe pieţele ei de desfacere. D-l Băicoianu arată cum, în privinţa vitelor, o purtare cu rea voinţă a monarhiei vecine a suprimat în totul acest comerţ al nostru, sub pretext de poliţie sanitară, şi acelaş lucru l-a făcut şi Germania mai târziu, când după ce, prin convenţiunea încheiată, primise intrarea cărnii proaspete la ea, revocă samavolnic dreptul acordat României sub presiunea intereselor agrare şi opreşte intrarea cărnii.

«Aceste două împrejurări îndeamnă pe d-l Băicoianu a cere ca în convenţiunile comerciale de încheiat să luăm garanţii, că nu vom mai fi jertfa dreptului celui mai tare.

«Tot din punctul de vedere al protecţionismului d-l Băicoianu atacă în chip violent prefacerea tarifului vamal din 1891, arătând şi relele ce le-a pricinuit în mişcarea noastră industrială. Aici însă d-sa depăşeşte cadrul faptelor economice şi, după cât credem noi, alunecă prea mult pe tărâmul politic, reproducând chiar articole de ziar, spre a le combate. Nu se poate tăgădui argumentarea d-lui Băicoianu, care prin date pozitive dovedeşte că tariful din 1891 a fost rău alcătuit, atât ca nomenclatură, amestecând obiecte cari ar fi trebuit lovite cu taxe deosebite, cât şi ca sistem, întrucât de mai multe ori impune la aceeaş taxă şi materia primă de introdus din străinătate şi obiectele fabricate din ea, încât astfel protecţiunea, acordată industriei noastre, devine amăgitoare.

«Noi credem însă că în deobşte critica adusă de d-l Băicoianu tarifului din 1891 este prea aspră; căci mai la urmă tariful nostru nu poate fi impus marilor puteri de cari suntem înconjuraţi. Dovada cea mai bună este că tariful din 1891, reducându-se încă şi mai mult în 1893, pentru a-l preface în un tarif minimal autonom, Germania a refuzat a-l primì, ameninţând cu represalii, şi am fost nevoiţi să venim tot la încheierea unei convenţii cu dânsa. Dar încheierea acestei convenţii conţine un progres uriaş asupra celei anterioare, întrucât am putut apărà prin ea un număr de articole industriale produse de ţara noastră.

«După cum vedem, d-l Băicoianu nu expune numai în mod obiectiv faptele trecute, întâmplate pe tărâmul economic, ci le judecă şi adeseori chiar cu o căldură ce samănă a fi pasionată, şi naşte acì o interesantă întrebare: Istoria economică trebue ea să judece fap-

tele din domeniul ei, sau numai să le expuie, lăsând ca acei interesați, oamenii de stat, politicianii, ziariștii, să le judece.

«S'ar puteà întâmpinà că măsurile economice, luându-se în vederea ajungerii unui țel, istoria ar trebuì să constate întâiu dacă acel țel este cel bun și priincios, apoi dacă el a fost ajuns sau îndepărtat prin mijloacele aplicate, că deci istoria economică nu poate rămâneà numai pe tărâmul obiectiv, pe care caută a fi restrânsă istoria generală, și că ea având totdeauna a urmărì ajungerea țintelor propuse, trebue să fie *teleologică*, adică să aibă în vedere nu numai cauzalitatea explicativă a evenimentelor, ci și ținta urmărită de aplicarea mijloacelor. D-l Băicoianu a ales această din urmă cale. Partizan convins al necesității industrializării muncii naționale, d-sa aprobă toate măsurile, ce pot duce la această țintă, și reprobă tot ce poate să o îndepărteze. Așà este scrisă întreaga d-sale lucrare ca o pledoarie înfocată și documentată a sistemului protecționist. Rămâne numai de știut dacă nu și adversarii părerilor d-sale, partizanii agriculturii, și mai ales împrejurarea că starea noastră de putere nici nu ne învoește a dictà voințele noastre, poate să ne permită fără pericol intern și extern, a susțineà cu ori ce preț preteguirea industrială.

«Noi am fi preferat ca d-l Băicoianu să se mănțină pe tărâmul obiectiv și să lase la o parte concepțiunea teleologică. Așà asupra rezultatului tarifului din 1891, am fi preferat dacă d-sa ar fi adus numai numeroasele sale dovezi de loviri în industrie, fără acele reflexiuni amare, ce însoțesc această constatare.

«Dar dacă facem rezerve, le facem numai asupra unei părți absolut secundare a lucrării, cari la o a doua ediție ar puteà fi suprimate. In fond cercetările d-lui Băicoianu, asupra politicei noastre vamale, rămân în picioare.

«Materialul foarte bogat, prelucrat de d-sa, nu poate fi tăgăduit, căci este un material de fapte. Și acest material a fost clasat și sistematizat sub idei conducătoare, cari-l limpezesc și-l pun în lumină. Mintea cugetătoare s'a coborît în haosul nedesfundat al vieții noastre economice și a aprins facla luminoasă, sub care materia informă a prins să se orânduească.

«D-l Băicoianu a făcut un foarte mare serviciu intereselor noastre cele mai vitale, ori care ar fi părerea asupra desvoltării noastre de până acuma și asupra deosebitelor acte din cari ea se compune; ori care ar fi părerea noastră asupra modului cum trebue să ne întocmim prezentul și viitorul cel mai apropiat din desfășurarea tre-

cutului, o lucrare este făcută, materialul procurat de acel trecut este pus în rânduеală, este limpezit; datele sunt adunate și nu rămâne decât osteneala de a cetì și reflectà, pentru a dobândì cunoștințele ce voim să avem. Lucrarea cea grea, migăloasă, obositoare a fost făcută de autorul, căruia suntem de părere a i se da o parte din premiul Hagi-Vasile.»

D-l *I. Kalinderu* cetește următorul raport asupra aceleiaș scrieri:

«*Domnilor Colegi,*

«Scrierea d-lui C. I. Băicoianu, intitulată: *„Istoria politicei noastre vamale și comerciale“*, formează două volume în octav: Primul, sau prima parte, e de 556 pagine, iar numărul paginelor părții a doua e aproape imposibil de știut, căci ea se compune din 27 de anexe numerotate fiecare deosebit, plus un mare număr de tabele, cari nu poartă nici o cifră.

«In aceste volume se face istoricul tarifelor noastre vamale, atât autonome sau generale, adică înființate prin legi interne, cât și convenționale, adică înființate prin tratate sau învoeli cu diferite State și devenite apoi și ele legi ale țerii, deoarece se votează de ambele corpuri, întocmai după cum le-au stabilit diplomații și se promulgă de Rege.

«Se tratează însă numai relațiunile noastre sau politica noastră față de Germania, Austro-Ungaria, Anglia, Franța, Italia și Rusia, iar relațiunile cu Olanda, Elveția, Belgia, Grecia, Turcia, Bulgaria și Sârbia, cari au și ele importanța lor — mai ales că cel puțin 40 % din exportul nostru de cereale iea drumul Belgiei; că legăturile noastre cu Olanda cresc repede; și că a treia parte a bastimentelor cari vin în apele noastre sunt grecești — rămâne pentru alt volum.

«Din punctul acesta de vedere lucrarea nu ni se prezentă ca un ce complet.

«Mai este de observat că politica vamală, adică în fond alcătuirea tarifelor, are natural o influență foarte însemnată asupra desvoltării ramurilor de producțiune și de comerț. Ea nu determină însă singură mersul nici al producțiunii, nici al comerțului. De exemplu: In epoca când nu aveam combustibil industrial, adică când producțiunea petrolului nu luase desvoltare, erà greu să se introducă industria mare. In o țară cu populațiune densă, brațele de muncă sunt numeroase și ieftine, pe când acolo unde popula-

ţiunea e rară, munca e scumpă. Sunt dar împrejurări de foarte mare importanţă, pe cari tarifele vamale nu le modifică.

«Nu se poate face nici o imputare unui autor, care studiază politica vamală şi comercială, din faptul că se limitează la studiul tarifelor, preparării, interpretării şi efectelor lor; dar trebue să se ţie samă că în acest caz un autor înfăţişează numai unul din numeroşii factori cari determină viaţa economică.

«Lucrarea de faţă e bazată pe statistică şi aceasta e un merit al ei, căci astfel e ferită de idei preconcepute, de păreri neîntemeiate şi poate dovedì ceeace afirmă. Statistica comercială însă—nu numai a noastră, ci a ori cărei ţeri—are de luptat cu o mulţime de cauze de erori, dovadă faptul cunoscut de toţi, că rareori ceeace arată o ţară că trimite în alta se potriveşte cu ce arată aceea că primeşte dela cea dintâi.

«Reiese de acì că statisticele, înainte de a fi întrebuinţate, trebue să fie cercetate şi la necesitate corectate, întocmai cum face fizicianul, care nu iea de bună cifra ce arată instrumentul de care se serveşte — oricât de bun ar fi, — ci cunoscând cauzele de eroare, introduce corecţiuni. Imperfecţiunea statisticei e menţionată la pag. 437, dar la atât se mărgineşte critica autorului, care peste tot iea de bune cifrele globale de valori, deşi se ştie cu prisos că evaluarea importului a fost foarte urcată la noi şi de abià în anii din urmă s'a apropiat de adevăr.

«Nu semnalează de asemenea nici defectul grav al statisticei noastre comerciale, că nu se înregistrau la import cumpărăturile Statului, ca: muniţiuni, arme, tutun, etc, cari se ridică la sume mari, şi că astfel importul a fost adesea mai mare decât arată statistica comerţului exterior. Eroarea aceasta s'a îndreptat de abià în 1905, în statistica anului 1904.

«Protecţiunea e folositoare industriilor nouă, dar de acì nu urmează că ori ce producţiune are nevoie de protecţiune, pe când autorul admite că chiar benzina, pentru care noi suntem cei mai mari producători în Europa (petrolul brut galiţian şi rusesc conţin puţină benzină), are trebuinţă de protecţiune.

«O lucrare ca cea de faţă, întemeiată pe cifre, trebue să fie pe cât se poate lipsită de greşeli de tipar, căci ele turbură încrederea ce trebue să inspire concluziunile ce se trag. Din punctul acesta de vedere notez că la paginele: 66—69, 72, 74—76, 78—81, 406, 432, 493 şi 544 şi în multe alte locuri, sunt completări de mână şi nu completări indiferente, ci de acelea fără de cari s'ar strică înţelesul.

«Concluziunea scrierii este că politica noastră vamală trebue să fie protecționistă. Părerea aceasta este împărtășită aproape de toți la noi. Pentru ca să aibă valoarea unei indicațiuni, ar fi trebuit să se precizeze între care minimum și maximum se poate determină protecțiunea, dar mai ales cari sunt ramurile de producțiune, cărora avem interes să le garantăm târgul interior.

«Acestea sunt modestele observațiuni ce am crezut cu cale să fac și rămâne ca, ascultând raportul d-lui Xenopol în privința lucrării de mai sus, cum și al d-lui Negruzzi asupra scrierii d-lui Dumitrescu, să discutăm care din aceste două lucrări e mai meritorie, sau dacă nu e cazul de a împărțì premiul între ambii concurenți, testamentul întru fericire răposatului Hagi-Vasile neopunându-se la această procedare.»

D-l *I. C. Negruzzi* cetește următorul raport asupra scrierii d-lui M. A. Dumitrescu, *Codul de comerț comentat*, vol. I și VI, prezentate la concursul aceluiaș premiu;

«*Domnilor Colegi*,

«D-l M. A. Dumitrescu, profesor de drept comercial la Școala superioară de comerț din București, prezentă la premiul Hagi-Vasile două volume din opera sa: *Codul de comerț comentat*. Volumele tipărite până acum sunt: tomul I, în care se explică art. 1—60 ale Codului comercial, și tom. VI, ce cuprinde comentariile art. 659—727. Cauza pentru care autorul a pus sub tipar înaintea vol. II, III, IV și V tocmai volumul VI este probabil importanța deosebită pe care o dă, și în adevăr o și are la noi în țară, materia falimentului, materie care, dela 1887, când codul nostru a fost pus în aplicare, a suferit trei modificări esențiale, în luna Iunie 1895, în Aprilie 1900 și în Martie 1902.

«Intreaga lucrare este menită să formeze opt volume mari și va fi cea mai întinsă și poate cea mai însemnată lucrare juridică originală română, după sau alături cu explicațiunea teoretică și practică a dreptului civil român de Dim. Alexandrescu, profesor la Universitatea din Iași.

«Inainte de a intrà în studiul fiecărei materii, autorul face o expunere istorică întinsă, limpede și totdeauna interesantă. El arată deosebitele legiuiri cari au stăpânit materia, mai întâiu la popoarele antice—în special negreșit la Romani—apoi la principalele popoare moderne. El se întinde mai ales asupra vechilor legiuiri din

Moldova și Țara-Românească, explicând și comentând dispozițiunile Codului Caragea și Calimah, legiuirile anterioare acestor codice, cele contemporane lor, apoi Regulamentul Organic și în sfârșit pe larg și foarte explicit Codicele de comerț din 1840.

«D-l Dumitrescu a studiat și consultat un mare număr de autori, cari au scris despre Dreptul comercial, mai întâiu pe toți autorii români vechi și noi, apoi pe cei mai însemnați autori germani, englezi, francezi și cu deosebire italieni, de vreme ce actualul nostru Cod. de comerț este în bună parte împrumutat din Italia.

«Pe lângă autori, d-l Dumitrescu nu lipsește a menționà și jurisprudența urmată atât de curțile și tribunalele acelor țeri străine, cari sunt în fruntea civilizației, cât și foarte întins jurisprudența autorităților noastre judecătorești. Pentru singur volumul I, el citează nu mai puțin de 126 deciziuni ale Curții de Casație și 66 sentințe ale deosebitelor curți și tribunale, cari i s'au părut că prezentă oarecare importanță.

«Cât privește comentariile însele, autorul iea fiecare articol al codicelui în parte și îl studiază în mod exegetic, așà ca interpretarea să nu poată da loc la nici o îndoeală. Sunt articole pe cari d-l Dumitrescu le tratează foarte întins, poate chiar prea întins pentru studenți, căci aceștia nu au nevoie să intre în din cale afară multe amănunțimi. Singur art. 3, «despre faptele de comerț», este comentat în nu mai puțin de 156 pagine, încât acest studiu s'ar puteà publicà în parte ca monografie. Asemenea art. 695 și 696, «despre faliment», cuprind 87 pagine, art. 717, «despre sentința declarativă a falimentului și urmările ei», cuprinde 64 pagine, limpezind bine controversele, cari s'au ivit în șirul timpului.

«Limba d-lui Dumitrescu este simplă, fără pretenție și ușor de înțeles, așà încât «Codul de comerț comentat» poate fi consultat nu numai de profesori, magistrați, advocați și studenți, dar și de comercianți, ceeace este de un mare folos. Pe ici, pe colo mi-ar fi plăcut ca autorul să se lepede de oarecari neologisme foarte întrebuințate în cercul juriștilor noștri, prea dispuși să primească cuvinte străine deagata, dar aceasta e o eroare foarte comună la noi, mai ales la jurisconsulți , și mă mulțumesc a o cità în treacăt.

«In deobște opera d-lui Dumitrescu documentează o mare muncă (volumele în format 8º mare cuprinzând 600 pagine fiecare), o erudiție bogată, ușurință de concepere și multă claritate de expunere. Asemenea lucrări merită să fie nu numai încurajate, dar și răsplă-

tite, și pentru aceea propun, Domnilor Colegi, să-i se confere premiul Hagi-Vasile în total sau măcar în cea mai mare parte.»

D-l *I. Kalinderu* cetește următorul raport asupra aceleiaș scrieri:

„Domnilor Colegi,

«D-l M. A. Dumitrescu, profesor de drept comercial la Școala de comerț din București, a prezentat pentru *premiul Hagi-Vasile* două volume de *comentare ale Codului de comerț.*

«Cel dintâiu conține primele 59 de articole ale Codului, în cari se află definițiile, generalitățile, dovezile speciale Dreptului comercial, cum sunt registrele și materii analoge.

«Aceste 59 de articole au 1.057 de comentarii. La articolul 46, de exemplu (pag. 469), care stabilește cum se probează obligațiunile și liberațiunile comerciale, d-l Dumitrescu dă doctrina și jurisprudența franceză și pe cele belgiană, germană, italiană și română. Jurisprudența română are o desvoltare mare, ceeace e folositor celor cari vor consultà aceste comentarii.

«Autorul compară jurisprundența română cu cele străine și textul român cu textele corespunzătoare străine. De exemplu, la art. 50 găsește că textul românesc e superior celui francez, căci «acela nu precizează dacă judecătorul are drept să dea jurământ la ori care din părți, deși doctrina franceză, bazată pe rațiune și pe lucrările preparatoare ale Codului francez, admite aceeaș soluțiune» (pag. 536).

«Jurisprudența română o iea din peste 150 de deciziuni ale Curții de Casațiune și ale Curților de Apel și sentințe ale Tribunalelor.

«Al doilea volum poartă numărul VI, ceeace însemnează că autorul are intențiunea de a face alte 4 volume, în cari va tratà despre articolele 60 până la 694 incluziv.

«In al doilea volum, consacrat articolelor 695 până la 727, autorul se ocupă cu falimentele. La cele 33 de articole tratate în acest volum face 968 de comentarii.

«Fiecare volum are o tablă de materii foarte desvoltată, în care ori ce chestiune e prezentată odată în ordinea alfabetică, și odată în ordinea materiei.

«Materiile tratate sunt explicate și după desvoltarea lor istorică. Astfel pentru falimente se iea legea celor 12 table, dreptul pretorian, apoi organizarea procedurii falimentului în republicile italienești din evul mediu, în Franța până la ordonanța din 1673 și

după dânsa, şi se expune legiuirea falimentelor în grupul dreptului francez, grupul anglo-saxon, german şi în fine italo-românesc.

«Se analizează dispoziţiunile Codului Calimah şi Caragea, ale Codului din 1840 şi ale Codului din 1887.

«Lucrarea de care mă ocup acì a cerut de sigur multă muncă autorului, căci trece de 1.000 de pagine, şi cu tabelele şi indicele de 1.300 de pagine. Prin metoda ei, prin partea însemnată ce acordă istoricului chestiunilor şi jurisprudenţei române, ea se impune atenţiunii şi o găsesc demnă de încurajare.»

D-l *A. D. Xenopol* ceteşte următoarea propunere a Comisiunii, care a examinat lucrările prezentate la premiul Hagi-Vasile:

«Subsemnaţii, după cetirea rapoartelor noastre asupra cărţilor prezentate la premiul Hagi-Vasile şi discuţiunile urmate, am consimţit a se împărţi premiul în modul următor:

«Se va da 2.000 lei d-lui C. Băcoianu şi 3.000 lei d-lui M. A. Dumitrescu.

«*A. D. Xenopol, I. C. Negruzzi, I. Kalinderu.*»

Neluând nimenea cuvântul, propunerea Comisiunii se pune la vot şi se admite cu 19 voturi pentru, contra 2.

— D-l Preşedinte proclamă premiaţi pe d-nii C. Băicoianu cu 2.000 lei şi pe d-l M. Dumitrescu cu 3.000 lei.

ŞEDINŢA DELA 28 MARTIE 1906 (după amiazi).

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Inspectoratul sanitar militar al Ministerului de Răsboiu din Roma se primeşte publicaţiunea: *Antropologia militare*, 3 volume, Roma 1896—1905.

Se ceteşte următorul proces-verbal al Comisiunii însărcinate cu cercetarea manuscriselor prezentate la concursul premiului Bodescu de 1.500 lei, dimpreună cu 1.000 lei dăruiţi de d-l I. Kalinderu:

«La concurs s'au prezentat două lucrări, una cu deviza: «Dela fraţi «pentru fraţi» şi alta cu deviza «Un răzăş din Moldova». Cea din-

tâi face monografia comunei Nicolinţi din Banat şi a doua pe a comunei Lieşti din judeţul Tecuciu.

«Subiectul publicat de Academie cuprinde facerea monografiei a două comune, una din ţară şi alta de peste graniţă. Nici unul din cei doi autori n'a prezentat o lucrare completă, după cum s'a cerut de Academie.

«Monografia comunei Nicolinţi, deşi dă multe date interesante, este scrisă însă cu multă uşurinţă şi nu corespunde vederilor Academiei; monografia comunei Lieşti este scrisă mai bine, dar nici ea nu constitue o lucrare, care să merite deosebită atenţiune. Este într'însa multă muncă adunată şi de aceea subscrişii propunem să se dea autorului ei o încurajare de 500 lei, să se ţină manuscrisul în colecţiunile Academiei, fără însă să se tipărească.»

D-l *I. Bianu* zice că scopul premiilor cu subiecte date este ca să putem aveà lucrări bune, pe cari să le putem publicà. Din moment ce lucrarea n'are valoare, este evident că ea nu merită premiul. Care ar fi folosul să dăm autorului o parte din premiu şi apoi manuscrisul lui să-l păstrăm la dosar? Nici unul. Dacă am procede astfel, s'ar creà un precedent primejdios, şi pentru aceste motive d-sa este de părere să revină Comisiunea asupra propunerii ei şi să se respingă premierea.

D-l *I. Kalinderu* are aceleaşi vederi în această privinţă. D-sa face parte din Comisiune, dar n'a fost de părerea colegilor săi, pentru a nu se creà un precedent rău. Dacă lucrarea propusă ar fi fost numai necompletă, s'ar fi putut îndreptà după indicaţiunile Comisiunii de către autor, căruia i s'ar fi putut da premiul întreg sau o parte din el. Aşà cum stau însă lucrurile, crede că e bine să se pună din nou la concurs acelaş subiect, dar limitat numai la o singură comună din ţară şi cu o programă mai restrânsă. De vreme ce art. 4 din Regulamentul fondului Bodescu prevede că un premiu nedat trebue să se capitalizeze, urmează să se îndeplinească această cerinţă. Suma de 1.000 lei, dăruită de d-sa, o ţine însă la dispoziţia Academiei pentru o monografie asupra unei singure comune din ţară, în care scop va alcătuì un program precis şi amănunţit, pe care-l va supune Comisiunii.

D-l *D. Sturdza* se uneşte cu propunerea d-lui Kalinderu. S'a dovedit din două încercări, că subiectul publicat până acum erà prea mare şi de aceea nu s'au putut prezentà lucrări destul de bune la concurs şi nu este mirare, căci la noi studiile economice de acest fel sunt cu totul la început şi sunt foarte rari oamenii cari ar fi în stare să facă o bună monografie a unei comune. Să ne mulţumim deci cu o lucrare mai modestă, făcută cu un program mai restrâns şi asupra unei singure comune din ţară.

D-l *P. S. Aurelian* a fost membru în Comisiune și de data precedentă și a constatat și atunci, ca și acum, că autorii n'au înțeles bine programul și n'au avut o orientare îndestulătoare ca să poată face lucrarea dorită de Academie. Să se pună din nou la concurs subiectul restrâns, cum a propus d-l Kalinderu; să se mânțină Comisiunea, dându-i-se latitudinea să facă o îndrumare mai precisă.

D-l *P. Poni* declară că Comisiunea retrage propunerea făcută și aderă la cea prezentată de d-l Kalinderu.

— Propunerea d-lui Kalinderu se pune la vot și se admite cu unanimitate.

D-l *St. C. Hepites* face următoarea comunicare:

«Acum șapte ani am alcătuit cea dintâi Hartă pluviometrică a României și memoriul ce însoțește această lucrare a fost publicat în *Analele Academiei*, tom. XXII.

«Pentru viitoarea noastră expozițiune, am întocmit altă hartă pluviometrică, bazată pe un număr mult mai mare de observațiuni ale precipitațiunii atmosferice, și cu toate că, după cum vedeți, ea nu este încă complet terminată de desenator, am crezut de a mea datorie de a o expune mai întâiu aci și a atrage asupra ei binevoitoarea d-voastre atențiune.

«Pe când harta ce am publicat în 1898 erà bazată pe observațiunile făcute în 232 de stațiuni, din cari numai 14 cuprindeau observațiunile complete pe 15 ani, iar 275 stațiuni aveau observațiuni pe perioade mai scurte de 10 ani și foarte multe dintr'însele nu îmbrățișau decât numai 4 ani de observațiuni udometrice, harta ce vă prezent acum, bazată pe observațiunile ultimilor 15 ani, dela 1891 la 1905, se sprijinește pe observațiunile dela 312 localități, din cari 70 cuprind observațiuni complete pe această perioadă și nici una din celelalte 242 de stațiuni nu au observațiuni pe o perioadă mai scurtă de 10 ani.

«Simpla comparațiune a acestor cifre este de ajuns pentru a arătà superioritatea hărții actuale asupra celei dintâi hărți udometrice publicate în 1898.

«Rezervându-mi dreptul de a prezentà pentru publicări în *Anale* un memoriu deosebit asupra regimului pluviometric al României, așà cum rezultă din observațiunile ce au fost întrebuințate pentru redactarea hărții ce o aveți dinaintea d-voastre, mă voiu mărgini aci a da câteva cifre cari caracterizează acest regim.

«Pentru întreg regatul cantitatea anuală a precipitațiunilor atmosferice în perioadele dela 1891 la 1905 este de 566 milimetri de

apă, provenind din ploaie, zăpadă sau ori ce alt idrometeor, care a putut fi măsurat la udometru.

«Repartițiunea ei pe marile împărțiri teritoriale este următoarea:

616	mm	în	Țara-Românească,
525	»	»	Moldova și
429	»	»	Dobrogea,

iar în Țara-Românească avem:

673	mm	în	Oltenia și
590	»	»	România mare.

«Aceste cifre, ca și inspecțiunea hărții, arată că Moldova, contra opiniunii ce domnește, primește, în cursul unui an, mai puțină apă decât Țara-Românească și că, dintre toate subîmpărțirile mari teritoriale, Oltenia este aceea care primește mai multe precipitațiuni atmosferice și Dobrogea mai puține.

«Districtele cele mai mult udate sunt:

Muscelul	care	primește	806	mm	de	apă
Argeșul	»	»	795	»	»	»
Gorjul	»	»	766	»	»	»
Vâlcea	»	»	751	»	»	»
Neamțul	»	»	709	»	»	»

iar cele mai puțin udate:

Constanța	care	primește	422	mm	de	apă
Tulcea	»	»	436	»	»	»
Vasluiul	»	»	439	»	»	»
Ialomița	»	»	453	»	»	»
Iașii	»	»	459	»	»	»

«Principalele noastre basinuri primesc în mijlociu într'un an cantitățile de apă ce urmează:

Jiul	721	mm.
Oltul	671	»
Argeșul	656	»
Ialomița	610	»
Siretul	552	»
Prutul	469	»
Marea Neagră (1) . . .	421	»
Dunărea (2)	495	»

(1) Râurile cari se varsă direct în Marea Neagră.
(2) Râurile cari se varsă direct în Dunăre.

«In fine pentru întreg regatul repartiţiunea lunară a precipitaţiunilor atmosferice este indicată prin următoarele cifre:

Ianuarie	36 mm
Fevruarie	30 »
Martie	39 »
Aprilie	51 »
Maiu	70 »
Iunie	85 »
Iulie	58 »
August	48 »
Septemvrie	32 »
Octomvrie	46 »
Noemvrie	33 »
Decemvrie	38 »

«Luna cea mai ploioasă este prin urmare Iunie şi cea mai secetoasă Fevruarie şi cam în acelaş grad cu dânsa Septemvrie şi Noemvrie.»

D-l Preşedinte mulţumeşte d-lui Hepites în numele Academiei pentru interesanta d-sale comunicare.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* ceteşte următoarele:

«Avem onoare a propune să fie ales membru onorar al Academiei Române d-l Gustav Schlumberger.

«D-l Gustav Leon Schlumberger, născut la 1844, în oraşul alsacian Guebwiller, din una din acele familii burgheze vechi şi bogate, cari au dat Alsaciei şi Franţei atât de mulţi oameni remarcabili, se destinase medicinei şi a practicat-o în împrejurări teribile, adică în răsboiul dela 1870.

«Atras prin gusturile sale artistice spre studiul numismaticei şi al arheologiei, el se devotă cu totul acestor ştiinţe, şi dela 1877 s'a specializat în istoria bizantină. Lui i se datoreşte în parte desvoltarea ce a luat studiul de istorie bizantină în Franţa. Opera sa principală este *Epopea bizantină* la sfârşitul secolului X şi în secolul XI, al căreia volum al treilea şi ultim a apărut anul trecut la Paris. Scrierea aceasta a contribuit foarte mult, căci acel imperiu bizantin, din care legenda a făcut un prototip al degradării şi al ruşinii, dacă a avut şi mizerii şi nenorociri, a avut şi glorii mari, şi că Impăraţii săi cei mari au fost soldaţi, cari stau pe aceeaş treaptă cu cei mai slăviţi răsboinici, şi au dus cu rară energie şi stăruinţă o luptă aproape de toate zilele cu Varegii, cu Arabii, cu Germanii şi cu Bulgarii, cu neamuri duşmane venite din toate părţile văzduhului.

«Lunga listă a scrierilor sale se găsește în toate dicționarele și cataloagele; de aceea n'o reproduc aci. Menționez numai că Schlumberger este unul din directorii Revistei de Numismatică.

„I. Kalinderu, D. Sturdza, I. Bianu, C. Erbiceanu, I. Bogdan, A. Naum, D. C. Ollănescu, Gr. Ștefănescu, I. Vulcan, Dr. At. Marienescu.“

Propunerea, pusă la vot, întrunește unanimitatea de 22 voturi.

— D-l Președinte, anunțând rezultatul, proclamă membru onorar al Academiei pe d-l Gustav Leon Schlumberger.

D-l Președinte *I. Kalinderu* cetește următoarea propunere:

«Avem onoarea a propune să fie ales membru onorar al Academiei Române d-l Karl Krumbacher, profesor de filologie greacă medievală și modernă la Universitatea din München. Această propunere se sprijinește pe faptul că d-l Krumbacher poate fi privit ca adevăratul întemeietor al studiilor bizantine în înțelesul strict științific al cuvântului.

«După lucrările foarte meritorii ale învățaților din secolii XVII și XVIII, în fruntea cărora stau oameni de valoarea unui Ducange, Allatius, Combefis, Gibbon, vine, în materie de filologie și istoriografie bizantină, o lâncezeală, cu atât mai deprimantă, cu cât încercările de a continuà tradiția secolilor anteriori sunt lipsite de seriozitate științifică. Ne gândim în special la colecția istoricilor bizantini (Corpus dela Bonn), începută la 1828 subt îndemnul marelui *Niebuhr*, unde lipsa de cunoștințe a editorilor nu e întrecută decât de indiferența și chiar de disprețul pe care acești editori îl aveau pentru operele ce trebuiau să publice. In ochii filologilor din prima jumătate a secolului XIX, perioada bizantină a fost o perioadă de semibarbarie, iar operele bizantine meritau atenție numai întru cât puteau aruncà vreo rază de bucurie asupra lumii clasice.

«Impotriva acestei concepții s'a ridicat, dacă nu cel dintâiu, dar desigur cu cea mai mare energie și pricepere, Karl Krumbacher. In prima lui lucrare mare, *Istoria literaturii bizantine* (Geschichte der byzantinischen Litteratur, ediția I, München 1891), Krumbacher, studiind tot materialul literar, pe atunci accesibil, arată lămurit că perioada bizantină nu e o sarbădă imitare a trecutului elen; că după cum istoricește Grecii din evul mediu au dus o viață puternică, sbuciumată, cu înălțări și decăderi, dar în ori ce caz o viață a lor proprie și originală, tot așà și în literatură, cu toată înrâurirea puternică, sdrobitoare, a celor 15 veacuri de viață intelectuală elenă, dela Omer până la Justinian, Bizantinii au știut și au putut să găsească, cel puțin într'unele ramuri, și un fond nou de inspirație și o formă nouă și frumoasă. Putem afirmà că d-l Krumbacher a desmormântat de prin praful bibliotecilor o întreagă literatură necunoscută până la el.

«Un an după apariţia Istoriei literaturii, d-l Krumbacher începe publicarea unei reviste bizantine *(Byzantinische Zeitschrift*, Lipsca, 1892 şi urm.), care a ajuns la al 15-lea an de existenţă. Această revistă formează azi centrul întregului curent; în jurul ei d-l Krumbacher a ştiut să grupeze dela început bărbaţi, ca: *Boor*, *Bury*, *Diehl*, *Hatzidakis*, *Jagić*, *Legrand*, *Sathas, Schlumberger*, *Uspenskij*, ca să nu citez decât pe cei mai cunoscuţi. Alături de revista bizantină, d-l Krumbacher îngrijeşte publicarea unei Arhive bizantine *(Byzantinisches Archiv)*, din care au apărut până acum 3 volume.

«Dar activitatea d-lui Krumbacher nu se mărgineşte aci. Din primul moment a văzut şi a arătat tuturor ce anume se făcuse până atunci, ce şi cât mai rămânea de făcut. Dând el însuş exemplul, a început a publică în Analele Academiei din Munchen o sumă de scrieri, din cari vom cità numai câteva (lista lor fiind prea lungă) atrăgând speciala luare aminte asupra scrierilor privitoare la cel mai talentat poet bizantin, *Romanos*.

«Iată o parte din aceste scrieri:

Eine Sammlung byzantinischer Sprichwörter; Über eine byzantinische Dichterin, *Kassia; Studien zu Romanos; Mittelgriechische Sprichwörter; Umarbeitungen bei Romanos; Eine neue Vita des Theophanes Confessor; Das Problem der neugriechischen Schriftsprache*, etc., etc.

«Exemplul dat de d-l Krumbacher a găsit mulţi imitatori; o sumă de bărbaţi şi-au alăturat silinţele cu ale marelui profesor, şi ediţia a doua a istoriei literaturii, apărută la 1897, adică 6 ani după prima, dar de 4 ori mai voluminoasă decât aceea, ne arată uriaşele progrese realizate în acest scurt timp subt impulsul lui Krumbacher.

«Până la el, istoria şi literatura bizantină erau, cu puţine excepţii, obiecte de scrieri de literatură frumoasă; dela el au devenit obiecte de cercetare riguros ştiinţifică. D-l Krumbacher este promotorul noului curent; el este şi azi conducătorul întregei mişcări.

„I. Bogdan, C. Erbiceanu, Dr. At. Marienescu, D. Sturdza, D. Onciul, I. Kalinderu, N Quintescu, A Naum, I. Bianu“

Propunerea se pune la vot şi se admite cu unanimitate de 22 voturi.

— D-l Preşedinte anunţă rezultatul votului şi proclamă membru onorar al Academiei pe d-l Karl Krumbacher.

Se ceteşte propunerea de a se alege membru onorar d-l Wilhelm Meyer-Lübke:

«Propunem a se alege membru onorar al Academiei d-l Wilhelm Meyer-Lübke, profesor de filologia romanică la Universitatea din Viena.

«D-l Wilhelm Meyer-Lübke este astăzi cel mai strălucit continuator şi reprezentant al şcolii lui Diez şi în *Gramatica limbilor romanice* a concentrat

cu agerime şi genialitate toate rezultatele câştigate de munca continuatorilor acestei şcoale în timp de peste o jumătate de secol; este un adânc cunoscător al limbii române.

«Academia Română se cuvine să înscrie pe d-l Meyer-Lübke între membrii ei onorari alături de Tobler şi Schuchardt, — ca un omagiu pentru rodnica lui muncă.»

„I. Bianu, I. Bogdan, D. Sturdza, C. Erbiceanu, Dr. At. Marinescu, A Naum, I. Caragiani, D, Onciul, I. Kalınderu“.

Propunerea, pusă la vot, întruneşte unanimitatea de 22 voturi.

— D-l Preşedınte anunţă rezultatul votului şi proclamă pe d-l Meyer-Lubke membru onorar.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* ceteşte următoarea propunere:

«Propunem a se alege ca membru onorar al Academiei d-l Aug. Bernaert.

«D-l Aug. Bernaert, unul din capii partidului conservator din Belgia, s'a născut în 1824 la Ostende.

«Dela 1859 până la 1874 s'a consacrat excluziv carierei de avocat, în care şi-a făcut mare renume; specialitatea sa erau procesele industriale.

«In 1874 d-l Malou, pe atunci preşedinte al Consiliului de ministri din Belgia, îl luă ca ministru de lucrări publice. De atunci a luat fără întrerupere parte la vieaţa politică a ţerii sale şi a fost în mai multe rânduri ministru.

«A scris despre reformele electorale şi despre dreptul internaţional public şi privat.

«In diferite ocaziuni a arătat simpatii ţerii noastre şi e unul dintre cei dintâi chemaţi a rezolvà conflictele internaţionale, cari se supun arbitragiului.»

„I. Kalınderu, D. Sturdza, D Onciul, V. Babeş, N. Quintescu, C Erbiceanu, Gr. Ştefănescu, Dr. At. Marienescu“.

— Propunerea, pusă la vot, întruneşte unanimitatea de 22 voturi.

— D-l Preşedinte, anunţând votul, proclamă pe d-l Aug. Bernaert membru onorar al Academiei.

D-l *Dr. C. Istrati* ceteşte următoarea propunere:

«Având în vedere marile servicii aduse ştiinţei de A. Béchamp şi I. Berthelot;

«Având în vedere sentimentele lor de iubire pentru neamul nostru, şi mai ales că A. Béchamp a obţinut primul certificat de studii în Muntenia înainte de 1832, iar Berthelot numără numeroşi elevi în România şi chiar în Academie;

«Subsemnaţii propunem pe aceşti învăţaţi, spre a fi numiţi membri de onoare.

„Dr. C. I. Istrati, P. Poni, N. Teclu, P. St. Hepites, A. Saligny, D. C. Ollănescu, P. S. Aurelian, Dr. G. Marinescu, I. Kalinderu“.

Propunerea pentru alegerea d lui I. Berthelot, pusă la vot, întruneştę unanimitatea de 22 voturi.

— D-l Preşedinte, anunţând rezultatul votului, proclamă pe d-l I, Berthelot membru onorar.

Propunerea pentru alegerea d-lui A, Béchamp, pusă la vot, întruneşte unanimitatea de 22 voturi.

— D-l Preşedinte arată că propunerea a întrunit unanimitatea voturilor şi proclamă membru onorar al Academiei pe d-l Béchamp.

Se ceteşte procesul-verbal al Secţiunii istorice pentru şedinţa dela 28 Martie, prin care se arată că Secţiunea şi-a constituit biuroul pentru 1906—7, alegând Preşedinte pe d-l I. M. Moldovanu şi Vicepreşedinte pe d-l D. Sturdza.

— Se iea spre cunoştinţă.

La ordinea zilei se pun proiectele de bugete pentru 1906—7.

D-l *Gr. Ştefănescu* aminteşte că şi în anii precedenţi d-sa a cerut ca Delegaţiunea să tipărească, ori să multiplice, în vreun fel, proiectele de bugete şi să se împartă din vreme membrilor spre a puteà luà cunoştinţă de ele şi a aveà astfel putinţa să discute şi să ştie ce au să voteze. Observă că nici anul acesta nu s'au împărţit proiectele şi repetă deci cererea d-sale, ca în viitor să se procedeze ca în toate administraţiile în cari se votează bugete.

D-l *I. Bianu* răspunde că cererea d-lui Ştefănescu este justificată, dar greu de pus în practică. In adevăr, multe din cheltuelile Academiei se hotăresc în ultimele zile, cum sunt tipărirea memoriilor şi manuscriselor premiate. Pe cât a fost cu putinţă, s'a căutat să se îndeplinească cererea d-lui Ştefănescu, căci s'au dat la tipar proiectele, dar nefiind toate cheltuelile limpezite, nu s'au putut tipărì definitiv, lucrarea rămânând în corectură. D-l Bianu prezentă apoi membrilor exemplare din aceste corecturi.

Se ceteşte proiectul de buget al Fundaţiunii Otteteleşanu pe 1906—7, care se prezentă la venituri şi la cheltueli cu suma de lei 150.696,75.

— Se pune la vot proiectul de buget şi se admite cu unanimitate.

Se ceteşte proiectul de buget al Fundaţiunii Tache Anastassiu pentru 1906—7, care se prezentă la venituri şi la cheltueli cu suma de lei 227.554,29, din cari lei 95.066,30 capitalizări.

— Proiectul de buget se pune la vot și se admite cu unanimitate.

Se cetește proiectul de buget al Fundațiunii Adamachi pentru 1906—7, care se prezentă la venituri și cheltueli cu suma de lei 139.836,74, din cari lei 5.000 capitalizări.

— Proiectul se pune la vot și se admite cu unanimitate.

Se cetește proiectul de buget al Academiei pentru 1906—7, care se prezentă la venituri cu lei 416.229,26, la cheltueli cu lei 416.097 și un excedent de lei 132,26, iar capitalizări lei 18.306,35.

— Proiectul de buget se pune la vot și se admite cu unanimitate.

— Se pun la vot bugetele în total și se admit cu unanimitate.

— D-l Vicepreședinte *D. C. Ollănescu* ocupă fotoliul prezidențial și se procede la alegerea Președintelui Academiei pentru anul 1906—7.

Rezultatul votului este: votanți 19 și 1 abținere.

— D-l Vice președinte *D. C. Ollănescu*, despuind scrutinul, constată că d-l *I. Kalinderu* a întrunit unanimitatea voturilor exprimate și-l proclamă Președinte al Academiei pentru anul 1906—7.

D-l *I. Kalinderu*, ocupând fotoliul prezidențial, zice: Unanimitatea voturilor Domniilor-voastre este cea mai frumoasă răsplată și cea mai mare cinste ce mi se face. Increderea ce-mi acordați îmi va da puteri de muncă, și voiu căută să corespund așteptărilor Domniilor-voastre. Vă mulțumesc din adâncul inimii pentru această nouă dovadă de iubire și vă urez tuturor sărbători fericite și sănătate. Colegilor din afară de regat le doresc bună călătorie și fac urări ca Domniile-lor să vină cât mai des și cât mai mulți în mijlocul nostru pentru binele și interesul culturii naționale.

Se procede la alegerea Vicepreședinților pentru anul 1906—7.

— Sunt aleși: din Secțiunea literară d-l *I. C. Negruzzi*, din Secțiunea istorică d-l *C. Erbiceanu*, din Secțiunea științifică d-l *Sp. Haret*.

D-l Secretar General *D. Sturdza* cetește următorul raport asupra lucrărilor Academiei din sesiunea generală a acestui an:

Domnilor Colegi,

«Incheind lucrările acestei sesiuni, putem constată cu mulțumire că Academia își ridică în fiecare an nivelul muncii sale, răspunzând astfel din ce în ce mai mult trebuințelor culturale ale neamului românesc. Prin participarea instituției noastre la vieața literară și științifică, prin atragerea în sânul ei a celor mai recunoscute talente și

puteri de muncă, prin o judicioasă răsplătire și încurajare a meritelor, ea și-a asigurat încrederea tuturora precum și bunăvoința cu care M. S. Regele și întreaga Familie Domnitoare urmăresc lucrările noastre. Recunoscătoare pentru această înaltă atențiune, la rândul ei, atunci când națiunea serbează zilele sale cele mari, își aduce aminte cu adâncă gratitudine de Intemeietorul Statului român. Așà, în ziua de 14 Martie, aniversara primului pătrar de veac dela proclamarea Regatului, Academia a adresat Protectorului ei la Salzburg urări călduroase, la cari M. S. a binevoit a răspunde în termenii cei mai grațioși.

«Inainte de a face rezumatul activității Domniilor Voastre, mă simt dator a vă reaminti cuvântarea pronunțată în ziua de 28 Fevruarie, la deschiderea sesiunii generale, de d-l I. Kalinderu, venerabilul nostru Președinte. D-sa, convins că legătura limbii și culturii comune dintre noi și frații noștri de peste hotare trebue în continuu întărită, s'a hotărît să contribue cu suma de 4.000 lei, pentru ca Academia să delege pe un cunoscător, care să studieze la fața locului starea actuală a chestiunii Românilor din Peninsula Balcanică, așà încât opera alcătuită să ajungă a fi o călăuză pentru istorici și bărbați politici, ca și pentru economiști și etnografi. Tot cu această ocazie, Academia a luat cunoștință cu plăcere despre un moment însemnat din viața activului ei Președinte, despre împlinirea a 40 de ani de activitate publică. De când d-sa se află printre noi, am putut cu toții constatà munca și devotamentul neclintit, cu care a contribuit la propășirea Academiei. Ne-am simți prin urmare fericiți și dorim ca Dumnezeu să ne învrednicească a vedeà pe colegul nostru sărbătorind o atât de frumoasă aniversare și în serviciul Academiei.

«In cursul sesiunii generale s'au ținut 27 ședințe, din cari 2 au fost solemne, iar 4 publice. In ele s'au făcut următoarele lecturi și comunicări:

«In ședința solemnă dela 10 Martie, colegul nostru, d-l *Dr. G. Marinescu* a cetit discursul său de recepțiune despre: *Progresele și tendințele medicinei moderne*, la care a răspuns d-l *Dr. V. Babeș*.

«In ședința solemnă dela 24 Martie, colegul nostrul d-l *D. Onciul* a cetit discursul său de recepțiune: *Epocele istoriei române și împărțirea ei*, la care a răspuns Secretarul d-voastre general.

«In ziua de 6 Martie d-l *A. Naum* a dat lectură poeziilor sale: *Lui Vasile Alecsandri* și *Cântecul Sirenelor;* iar d-l N. Iorga, membru

corespondent, a cetit studiul său: *Contribuții la istoria literaturii române în veacurile XVIII și XIX. I. Scriitori bisericești.*

«La 13 Martie, d-l *A. D. Xenopol* a cetit comunicarea sa: *Originile partidului național în România.*

«In ședința dela 17 Martie, d-l *Dr. V. Babeș* a expus comunicarea sa: despre *Câteva rezultate obținute prin metoda română a tratamentului turbării.*

«D-l *Gr. Tocilescu*, în ședința dela 27 Martie, a cetit: *Despre monumentele dela Adamklisì și diferitele păreri asupra originii lor.*

«In ședința dela 2 Martie s'a adus în discuțiune proiectul de regulament pentru acordarea premiilor literare, istorice și științifice. Chestia modificărilor de introdus în decernerea premiilor a fost desbătută pe larg în trei ședințe consecutive și hotărîrile luate de D-voastre sunt de cea mai mare însemnătate. S'a recunoscut încă din anii trecuți, că unele dispozițiuni din regulamentele Academiei sunt cu totul insuficiente pentru mersul regulat al lucrărilor, și în sesiunea trecută s'a ales o comisiune cu însărcinarea de a studià întocmirile cele mai nimerite de introdus în regulamentele Academiei. Comisiunea n'a putut pregătì întreagă lucrarea privitoare la modificarea statutelor și tuturor regulamentelor, ci s'a oprit la partea, de toți recunoscută ca cea mai necesară și mai urgentă, a modalității acordării premiilor. Intr'adevăr, premiile Academiei n'au avut până acum un regulament propriu, ci ele au fost acordate prin analogie după normele adoptate în 1876, când s'au regulamentat premiile Nasturel. Proiectul întocmit de Comisiune cuprinde o organizare completă a chestiunii premiilor. D-voastre aprobându-l, cu modificările pe cari ați crezut de cuviință a le mai introduce în cursul desbaterilor, ați săvârșit o operă de mare folos. Prin răsplătirea autorilor cari prezentă la concursurile premiilor lucrări de valoare, Academia vine în mod simțitor în ajutorul culturii românești și astfel de acì înainte poate fi sigură că jertfele considerabile, pe cari le face în această direcție, vor găsì cea mai folositoare și patriotică întrebuințare.

«Ați lămurit și completat printr'o nouă redacție art. 35 și 36 din Regulamentul general în privința publicării în *Anale* a comunicărilor făcute în Academie și în privința comunicărilor făcute Academiei de persoane străine de ea.

«Starea locuitorilor de pe moșiile Academiei a făcut obiectul unei interesante discuțiuni în ședința dela 27 Martie. La licitațiunile ținute pentru arendarea unor moșii de ale unor fonduri ale Academiei,

obținându-se prețuri peste măsură de mari, colegul nostru d-l Poni a adus cazul la cunoștința plenului. Discuțiunile urmate au arătat că instituția noastră nu urmărește scopul de a-și mărì veniturile în detrimentul populațiunii nevoiașe, care locuește pe moșiile sale, expunând-o la condițiuni oneroase din partea arendașilor, cari numai astfel ar puteà să-și întoarcă prețul unei arenzi exorbitante. Având în vedere acest caz special, ați decis ca pe viitor Delegațiunea să fixeze învoelile dintre arendașii săi și locuitorii de pe moșie, atât în ce privește subarendarea terenurilor, cât și în ce privește plata muncii.

«Academia a luat cunoștință cu durere despre încetarea din vieață la 14 Octomvrie 1904 a Baronului Adolphe d'Avril, membru onorar al ei, ales la 7 Septemvrie 1871. Ilustrul răposat a ocupat funcțiuni înalte în diplomație și a arătat în scrierile și relațiunile sale mult interes pentru țara noastră. Scrierile sale sunt foarte variate și tratează despre bisericile creștine din Orient, despre artă, literatură și teatru, despre chestiunea păcii, etc. In ziua de 9 Martie, d-l Președinte I. Kalinderu a făcut o elogioasă dare de samă despre meritele răposatului.

«Comisiunile speciale, alese în sesiunea generală trecută și la începutul sesiunii acesteia, v'au prezentat rapoartele lor.

«In ședința dela 16 Martie ați ascultat raportul Comisiunii însărcinate cu examinarea lucrărilor făcute în cursul anului trecut și aduse la cunoștința d-voastre prin raportul de deschidere al sesiunii generale.

«La 18 Martie vi s'a cetit raportul Comisiunii permanente a Bibliotecii despre mersul și lucrările ei în cursul anului trecut; i-ați dat încuviințarea d-voastre și ați decis ca să se modifice art. 28 din Regulamentul Bibliotecii, în sensul ca să se publice o fascicul ă trimestrială, arătând publicațiunile și celelalte materiale intrate.

«In ziua de 1 Martie ați ascultat și aprobat raportul Comisiunii fondurilor Ioan Fătu și Ioan Scorțeanu despre lucrările ei în 1905 și ați reales în Comisiunea pentru anul viitor pe d-nii: *P. S. Aurelian*, *I. C. Negruzzi* și pe Secretarul d-voastre general.

«Tot în acea ședință vi s'a cetit raportul Comisiunii fondului Ioan Costache Agarici despre mersul școlii dela Moara-Grecilor în anul 1905—6; ați aprobat propunerile făcute și ați reales în Comisiune pentru anul viitor pe d-nii: *P. S. Aurelian*, *A. Naum* și *P. Poni*.

«In ședința dela 14 Martie vi s'a prezentat raportul Comisiunii financiare asupra administrațiunii cassei și asupra situației fondurilor

rilor Academiei dela 1 Iunie 1904—31 Maiu 1905; ați aprobat lucrarea, iar în Comisiune pentru anul viitor ați reales pe d-nii: *St. C. Hepites*, *Dr. C. Istrati* și *Gr. Ștefănescu*.

«La 15 Martie vi s'a prezentat raportul Comisiunii fondului Adamachi despre lucrările ei în 1905—6 și propuneri pentru 1906—7; ați încuviințat raportul și, având în vedere trebuința ca tinerii noștri naturaliști, în deosebi foștii bursieri ai fondului Adamachi, să se poată ţineă în curent cu progresele științei, ați votat un nou alineat la art. 7 al Regulamentului acelui fond, pentru ca Academia să aboneze o masă de lucru în stațiunea zoologică a D-rului Anton Dohrn dela Neapol. Ați reales pe d-nii: *Sp. Haret* și *P. Poni*, cari împreună cu Secretarul d-voastre general să formeze Comisiunea pentru anul viitor.

«In ședința dela 23 Martie ați luat cunoștință și ați aprobat rapoartele Comisiunilor fundațiunilor Otteteleșanu și Tache Anastassiu, despre administrarea lor în 1905—6; ați constatat mersul îmbucurător al acestor fundațiuni, apoi ați reales ca membri ai Comisiunii pentru anul 1906—7, în cea dintâi pe d-nii: *I. Kalinderu*, *I. C. Negruzzi* și pe Secretarul d-voastre general; iar în cea de a doua pe d-nii: *P. S. Aurelian*, *I. Kalinderu*, împreună cu Secretarul general al Academiei.

«In ședința dela 20 Martie ați luat deciziunea de a se capitalizà fondul Aristia E. Angelescu până la îndoirea capitalului donat, spre a se începe numai atunci punerea în aplicare a voinței donatoarei.

«Comisiunea Dicționarului v'a prezentat la 23 Martie raportul despre starea lucrării și vi s'a arătat că colegul nostru d-l Philippide, încetând de a mai lucrà, a pus la dispoziția Academiei materialul adunat și pregătit de d-sa, precum și cărțile de cari s'a servit. Comisia, după ce s'a adresat la învățații noștri pregătiți în această direcție, a intrat în înțelegere cu d-l Sextil Pușcariu. D-sa a prezentat o expunere a principiilor și programul lucrării și în cele din urmă un specimen de dicționar. Comisiunea, după cum merge azi lucrarea, speră ca de 10 Maiu să se poată prezentà începutul operei. In Comisiunea Dicționarului pentru 1906—7 ați reales pe d-nii: *I. Kalinderu*, *T. Maiorescu*, *N. Quintescu*, *Gr. G. Tocilescu* și pe Secretarul d-voastre general.

«Ați votat bugetul general al Academiei și bugetele speciale ale fundațiunilor Adamachi, Otteteleșanu și Tache Anastassiu pe anul bugetar 1906—1907.

«Comisiunile alese de d-voastre, în sesiunea generală trecută, pentru a cercetà lucrările și publicațiunile prezentate la concursurile premiilor din această sesiune și-au prezentat rapoartele, asupra cărora ați luat următoarele deciziuni:

«*a)* Premiul Năsturel-Herescu de 4.000 lei a fost dat d-lui Octavian Goga pentru volumul său de *Poezii*.

«*b)* Premiul Statului Lazăr de 5.000 lei a fost acordat d-lui Constantin S. Motaș pentru scrierea: *Studiu experimental asupra cârceagului oilor*.

«*c)* Premiul Adamachi de 5.000 lei a fost împărțit astfel:

Lei 1.250 preotului Ioan Antonovici pentru scrierea: *Istoria comunei Bogdana*,

Lei 1.250 d-lui M. Sadoveanu pentru scrierea; *Povestiri*, ed. II,

Lei 1.000 d-lui Sp. Popescu pentru scrierea: *Contribuțiuni la munca pentru ridicarea poporului*,

Lei 500 d-lui M. Dragomirescu pentru scrierea: *Dramaturgie română*,

Lei 500 d-lui Radu Rosetti pentru scrierea: *Cu paloșul*,

Lei 500 d-lui St. O. Iosif pentru scrierea: *Credințe*.

«*d)* Premiul Hagi-Vasile de 5.000 lei ați hotărît să se împartă astfel:

Lei 2.000 d-lui C. I. Băicoianu pentru scrierea: *Istoria politicei noastre vamale și comerciale*, vol. I, 1 și 2,

Lei 3.000 d-lui M. A. Dumitrescu pentru scrierea: *Codul de comerț comentat*, vol. I, VI.

«*e)* Premiul Anastasie Fătu de 3.000 lei a fost dat d-lor: C. Jormescu și I. Popa-Burcă pentru lucrarea: *Harta agronomică a României*.

«*f)* Premiul G. San-Marin de 3.100 lei a fost dat d-lui T. Aslan pentru lucrarea, *Studiu asupra monopolurilor în România*.

«*g)* Premiul Alexandru Ioan Cuza de 6.000 lei a fost acordat d-lui inginer V. Roșu pentru lucrarea: *Cari sunt regiunile țerii cari ar puteà fi irigate?*

«*h)* Premiul Adamachi de 5.000 lei a fost dat d-lui Gr. Antipa pentru lucrarea: *Fauna ihtiologică a României*.

«Premiul Bodescu pus la concurs pentru monografia a două comune rurale românești, una din țară și alta de peste hotar, nu a fost dat pentru nici una din lucrările prezentate; valoarea lui de 2.000 lei a fost capitalizată, iar 1.000 lei oferiți de d-l Kalinderu pentru mărirea acestui premiu s'au mănținut ca premiu deosebit cu subiectul redus la o singură comună din țară.

«Ați decis a se publică în volum separat lucrarea d-lui N. Dobrescu: *Istoria bisericii române din Oltenia în timpul ocupațiunii austriace (1716—1739).*

«Ați aprobat a se continuă tipărirea traducerii din Titus Livius, cărțile XXXVI cap. 27—XXXVIII cap. 8, a d-lor Nd. Locusteanu și I. S. Petrescu, traducătorii premiați ai Academiei.

«Ați luat cunoștință de următoarele subiecte de premii fixate de Secțiuni:

«*a)* Pentru premiul Năsturel Seria A din 1910: *Genealogia Basarabilor.*

«*b)* Pentru premiul Adamachi din 1911: *Desvoltarea boieriilor în Principatele române.*

«*c)* Pentru premiul Alexandru Ioan Cuza din 1911: *Istoria școalelor la Românii de pretutindeni până la anul 1866.*

«*d)* Pentru premiul Fătu din 1911: *Harta geologică amănunțită a unuia din județele Suceava, Tulcea* sau *Mehedinți.*

«*e)* Pentru premiul Năsturel Secția A din 1911: *Studiul culcușurilor de petrol din Moldova.*

«*f)* Pentru premiul Lazăr din 1911: *Animalele domestice din România.*

«Ați ales membri onorari pe d-l Guido Baccelli, Aug. Bernaert, G. L. Schlumberger, Karl Krumbacher, W. Meyer-Lübke, A. Béchamp, I. Berthelot.

«Ați ales Delegațiunea, care să conducă lucrările Academiei în anul viitor 1906—7.

«Ca Președinte ați ales pe d-l I. Kalinderu, căruia îi urez sănătate, ca să conducă lucrările acestui mare institut național tot cu aceeaș vigoare, interes și succes, ca și până acum.»

D-l Președinte *I. Kalinderu* urează călduros d-lui D. Sturdza vieață îndelungată și sănătate deplină pentru a sta ca și până acum străjer neadormit al acestei instituțiuni, de care numele veneratului Secretar General va fi legat pentru totdeauna.

D-l Președinte declară apoi sesiunea generală închisă.

SECŢIUNEA LITERARA

ŞEDINŢA DELA 1 MARTIE 1906.

Preşedinţa d-lui *I. Vulcan.*

Se pun în vederea Secţiunii următoarele lucrări, înaintate de plenul Academiei:

a) *Jocuri de copii,* de Tudor Pamfile;

b) *Colecţiune de poezii populare din Maramureş*, făcută de Alex. Ţiplea;

c) *Contribuţiuni asupra istoriei literaturii române din veacul XVIII şi XIX*, cu referinţă mai ales la literatura bisericească, de N. Iorga.

Autorii acestor manuscripte solicită dela Academie, ca ele să fie publicate în *Anale*, iar d-l profesor N. Iorga, membrul nostru corespondent, exprimă dorinţa ca să dea lectură lucrării sale într'o şedinţă publică.

Relativ la cererea colegului nostru d-l N. Iorga, a cărui scriere înaintată Academiei nu este, precum zice d-l *Bianu*, decât un suplement la *Literatura română a secolului XVIII,* d-sa propune a se autoriză cetirea în Academie a manuscriptului d-lui Iorga, fără prezentarea unui raport în scris asupra lui.

— Secţiunea admite propunerea d-lui Bianu pe baza explicaţiunilor date de d-sa şi în consideraţiunea locului ce ocupă d-l Iorga ca învăţat şi ca scriitor.

Cu privire la lucrarea d-lui Pamfile despre *Jocuri de copii*, se observă de către d-l *Bianu*, că un memoriu, care tratează tot despre *Jocurile copiilor*, s'a mai publicat în *Analele* noastre de d-l Papahagi. Aceste jocuri, zice d-l Bianu, constituesc un material etnografic foarte curios şi interesant.

Cercetarea acestor jocuri şi raportarea asupra lor se încredinţează d-lui Bianu.

Culegerea de poezii populare adunate la Biserica Albă în Maramureş (140 p.), este—după apreţierea d-lui *Bianu*—demnă de toată atenţiunea; ea este scrisă cu pronunţarea locală, în forma în care se aude în Maramureş, ceeace, precum observă autorul ei, nu s'a făcut încă până acum. Pentru particularităţile limbii din Maramureş, d-l Ţiplea a întrebuinţat oarecari semne, adică o ortografie specială.

D-l *Maiorescu* întreabă dacă știința filologică are semne corespunzătoare pentru sunetele notate de d-l autor al colecțiunii.

D-l *Bianu* dă lămurirea, că d-nii Popovici și Weigand sunt aceia cari au încercat a fixà asemenea semne. Totuș ele sunt incomplete și lipsite de preciziune. Ar trebui să se găsească norme pentru filologia științifică, cari să dea o grafie comună. Până acuma înțelegerea nu e deplină. Unii filologi aud într'un caz dat un sunet, alții altul. Autorul culegerii se ține în parte de sistema de transcriere a d-lui Weigand. Ar fi de dorit ca dialectologia română să ajungă la o sistemă mai uniformă.

Cu examinarea colecțiunii d-lui Țiplea se însărcinează tot d-l Bianu.

Ministerul Instrucțiunii publice a arătat dorința, ca să se pună la concurs un subiect asupra Macedoniei. Prin suma oferită de onoratul nostru Președinte, d-l Kalinderu, s'a dat chestiunii o soluțiune.

ȘEDINȚA DELA 15 MARTIE 1906.

Președința d-lui *I. Vulcan.*

Manuscriptul d-lui profesor N. Iorga: *Contribuții la istoria literaturii române din veacurile XVIII și XIX*, partea II, care tratează despre scriitorii mireni, este întrodus de d-l *Bianu.* D-sa, luând cunoștință de lucrarea aceasta, propune Secțiunii, ca ea să fie admisă pentru a i se da lectură în ședință publică și să se tipărească în *Anale*, ceeace Secțiunea încuviințează.

Se prezentă traducerea din Titus Livius, făcută de d-nii profesori Nd. Locusteanu și I. S. Petrescu, care — de astă dată — «din împrejurări independente de voința lor», după cum se scuzează d-nii traducători, reprezentă numai 100 de pagine, în loc de 200, și anume: cărțile XXXVI cap. 27 — XXXVIII cap. 8.

Cu această ocaziune, d-l *Bianu* dă explicațiunea, că Academia stă cu d-nii traducători în oarecare încurcătură, deoarece cărțile XXVIII—XXXVI, aprobate în 1904 și 1905, cari fusese luate pentru recopiarea mai pe curat a unor pagine din text, acele cărți nici până astăzi n'au fost aduse la tipar.

Pentru a se preveni pe viitor o asemenea stare de lucruri, se propune și se admite de Secțiune, ca de aci înainte remunerarea traducerii să se dea numai după tipărirea fiecărei fascicule. Cu aceasta se aplică o măsură de precauțiune, luată încă mai de mult de către Academie, care măsură a fost întrodusă în regulamentul ei, votat în timpul din urmă.

Noul text de traducere din Titus Livius s'a dat spre examinare d-lui Quintescu.

ŞEDINŢA DELA 20 MARTIE 1905.

Preşedinţa d-lui *I. Vulcan.*

D-l *Bianu* raportează asupra manuscriptului: *Jocuri de copii*, adunate de d-l Tudor Pamfile. Un asemenea material folkloristic a mai apărut dejà în *Analele* Academiei: *107 Jocuri copilăreşti, culese din Macedonia* de P. N. Papahagi, iar un volumaş de *Jocuri de copii* din Bucureşti a fost publicat de către neîntrecutul povestitor popular, Ispirescu, într'o ediţiune la Sibiiu. Materialul prezentat de d-l Pamfile este împărţit în şase categorii, şi numără în total 240 de jocuri. D-l referent consideră conţinutul acestor jocuri ca foarte interesant, şi le recomandă pentru a fi publicate în *Anale*, dându-se autorului 50 exemplare, fără altă remunerare.

Culegerea de poezii populare, făcută de d-l Ţiplea la Biserica Albă în Maramureş, are, tot după d-l *Bianu*, o deosebită însemnătate, cu atât mai mult, cu cât poeziile sunt culese dintr'o localitate mai puţin studiată. Ea însumează 278 de poezii. După părerea raportorului, materialul culegerii este foarte preţios şi merită a fi tipărit într'un memoriu al Secţiunii literare, însoţit de un glosar. D-l Bianu este însărcinat cu alegerea persoanei ce va colaborà, împreună cu autorul culegerii, la facerea acestui glosar.

D-l *I. Bianu* ceteşte o corespondenţă a d-lui Iosif Popovici, care în anul trecut venise cu planul unui muzeu de fonetică vie. Aparate fonografice aveau să prindă nuanţele de sunete ale limbii diferitelor localităţi locuite de Români. Academia s'a arătat atunci dispusă a-i venì în ajutor pentru realizarea unei asemenea întreprinderi cu 1.000 lei anual şi i s'a cerut să pună la dispoziţiune pentru Bucureşti câte un exemplar din fonogramele cari vor compune muzeul. Lucrarea d-lui Popovici nu s'a început încă. Banii nu i-am dat. Acum d-l Dr. Popovici face propuneri nouă, a căror realizare ar costà incomparabil mai mult. Astfel pentru biblioteca: *Dialectele române* cere ca Academia să poarte spesele de editare, iar pentru *Muzeul limbii române*, arată că va fi necesară la început suma de 17.000 coroane pentru instalarea lui şi apoi 12.000 coroane ca buget anual.

D-l *T. Maiorescu* propune să aşteptăm rezultatele lucrării d-lui Popovici, Academia nefiind pe deplin lămurită asupra valorii ştiinţifice şi practice a întreprinderii, mai ales că ne lipsesc şi mijloacele. Astfel propunerile d-lui Popovici, reclamând cheltueli cu totul superioare ajutoarelor ce putem da, Academia să se deziste deocamdată de la ori ce participare la întreprinderea d-lui Popovici.

Raportul d-lui I. Bianu despre: Jocuri de copii, adunate de Tudor Pamfile.

Jocurile de copii sunt un material folkloristic foarte prețios și foarte căutat de etnografi. Academia a publicat la 1893 în *Memoriile Secțiunii literare* descrierea a 107 *Jocuri copilărești*, culese dela Românii din Macedonia de d-l P. N. Papahagi. Un mic volumaș de *Jocuri de copii* din București publicase răposatul folklorist P. Ispirescu, într'o ediție la Sibiiu.

La atâta se reduce până acum materialul publicat despre această prețioasă manifestare a vieții românești. Culegerea d-lui Tudor Pamfile este bogată și este împărțită în 6 categorii: 1) *jocuri propriu zise* 70, 2) *sorți* 19, 3) *jocuri cu păcăleli* 29, 4) *joace* 54, 5) *jucării* 49, 6) *diverse* 26, — în total 247 jocuri de copii.

Acestea sunt urmate de *Cântece de luare în râs și altele: către oameni* 44, *către vietăți, lucruri diverse* 25; 60 *jocuri de cuvinte, păcăleli*, 16 *întrebări*, 25 *frământări de limbă.*

Multe descrieri de *jocuri* și de *jucării* sunt ilustrate cu desemnuri bine și curat executate.

Un singur lucru lipsește acestei culegeri, anume arătarea localităților sau ținuturilor în cari se întrebuințează și de unde sunt culese. Cred că această lipsă se va puteà înlăturà ușor înainte de tipărire.

Sunt de părere ca Secțiunea să decidă tipărirea acestei prețioase culegeri în memoriile sale.

Raportul d-lui I. Bianu despre: Poezii popularee din Maramureș, culese de Alexandru Țiplea.

Culegerea de poezii populare din Maramureș, pe care a adunat-o și ne-o trimite spre publicare d-l Alexandru Țiplea din Biserica Albă, student în teologie la Budapesta, are o deosebită însemnătate din mai multe puncte de vedere: prin bogăția ei, prin ținutul unde a fost culeasă și prin exactitatea scrupuloasă cu care se vede că este scrisă.

Culegerea este compusă din 25 *balade și hore*, 30 *dârlaiuri (doine) și strigături*, 125 *dârlaiuri de dragoste*, 16 *dârlaiuri cătănești*, 37 *chiuituri*, 33 *dârlaiuri*, 3 *colinde*, 9 *descântece*, în total 278 bucăți.

Ținutul Maramureșului, de unde sunt culese toate aceste poezii, este unul din cele mai puțin studiate, deși din cele mai însemnate ținuturi românești.

Culegerea se vede a fi făcută cu multă îngrijire. La fiecare poezie se arată numele persoanei, dela care a fost auzită, şi timpul când a fost scrisă. In scrierea poeziilor se vede silinţa de a reproduce nu numai toate cuvintele şi formele dialectale, dar chiar şi particularităţile fonetice ale pronunţării locale.

Astfel adunat acest material de literatură poporală este foarte preţios şi el trebue să fie tipărit în *Memoriile Secţiunii literare* ale *Analelor*, tipărindu-se cât se poate mai exact după manuscris. Un complement ar fi indispensabil: *un glosar al cuvintelor dialectale*, care să fie făcut sau de d-l Tiplea sau şi mai bine de vreun tânăr din Facultatea de filozofie dela noi în colaborare cu d-sa.

ŞEDINŢA DELA 21 MARTIE 1906

Preşedinţa d-lui *I. Vulcan.*

Se iea în deliberare subiectul de determinat pentru premiul Cuza din 1911.

După propunerea mai multor subiecte, se alege, ca mai oportun şi mai util pentru timpul nostru, cel propus de d-l Bianu: *Istoria şcoalei la Românii de pretutindeni, până la anul 1866.*

In Comisiunea premiului Adamachi din anul viitor 1907, cu subiectul: *Inrâuririle străine în evoluţiunea limbii şi literaturii române*, se aleg d-nii: *Maiorescu*, *Ollănescu* şi *Bianu.*

In biuroul Secţiunii pe anul viitor 1906 se aleg d-l *Ios. Vulcan* preşedinte, iar d-l *D. C. Ollănescu* vicepreşedinte.

ŞEDINŢA DELA 22 MARTIE 1906.

Preşedinţa d-lui *I. Vulcan.*

Se comunică o scrisoare a d-lui profesor G. Weigand.

D-l Weigand, felicitând Academia că a însărcinat pe d-l Sextil Puşcariu cu elaborarea *Dicţionarului limbii române*, îşi exprimă totdeodată părerea, ca pentru limbile slave şi cea albaneză să fie asociat d-lui Puşcariu un cunoscător de aproape al acelor limbi. Apoi d-l Weigand, amintind că în 1908 va termină *Atlasul limbii române*, care se tipăreşte cu ajutorul Academiei, cere ca subvenţiunea de 1.500 lei anual să i se pună la dispoziţiune cu

începere dela 1908, în timp de patru ani, pentru elaborarea unui Dicţionar etimologic al dialectului macedo-român, care va costà astfel mai puţin decât Dicţionarul limbii române. Mai comunică d-l Weigand, că pe lângă seminariul pentru limba română a înfiinţat o secţiune pentru limba bulgară cu ajutorul obţinut dela guvernul din Sofia şi că are intenţiunea de a interveni şi pe lângă guvernele din Belgrad şi Atena în scopul înfiinţării de secţiuni şi pentru limbile sârbă şi greacă; toate aceste secţiuni împreună vor formà *Institutul Balcanic*.

D-l *D. C. Ollănescu* face cele mai exprese rezerve faţă cu propunerea d-lui Weigand de a întreprinde cu spesele Academiei lucrarea unui *Dicţionar etimologic aromânesc*, iar cât priveşte Seminarul român, pentru care este ajutat de Guvernul ţerii noastre cu suma respectabilă de 10.000 lei anual, este de părere să nu se amestece cu celelalte elemente balcanice.

De aceeaş opiniune este şi d-l *T. Maiorescu*. Institutul Balcanic, care este a se înfiinţà, nu trebue să aibă nici un amestec cu Seminarul limbii române din Lipsca. La ambele propuneri ale d-lui Weigand, zice d-l Maiorescu, trebue răspuns negativ.

D-l *I. Bianu* nu găseşte bine venit sfatul d-lui Weigand relativ la modalitatea elaborării *Dicţionarului limbii române*, şi încă mai puţin observarea d-sale, că lucrarea *Dicţionarului etimologic macedo-român*, în felul cum o propune d-sa, va costà mai puţin decât a costat sau va costà celălalt. In gospodăria noastră nu primim amestec străin. In privinţa «Institutului Balcanic», pe care zice că voeşte a-l organizà, nici nu erà locul a se adresà Academiei, care n'are a face cu Seminarul d-sale, subvenţionat de guvern. Noi stăm cu d-sa în relaţiuni numai cu privire la Atlasul limbii române. Cu referire la *Dicţionarul etimologic aromânesc*, dacă mijloacele noastre n'ar fi reclamate de lucrări mult mai urgente, elaborarea lui am încredinţà-o forţelor de cari dispunem noi înşine.

— Se face propunerea, care se primeşte de unanimitatea Secţiunii, ca Academia să nu primească propunerile d-lui profesor Weigand.

ŞEDINŢA DELA 25 MARTIE 1906.

Preşedinţa d-lui *I. Vulcan*.

Se prezentă raportul d-lui *Quintescu* asupra traducerii din Titus Livius (XXXVI cap. 27—XXXVIII cap. 8), prin care propune încuviinţarea şi tipărirea acelei traducţiuni făcute de d-nii Locusteanu şi I. S. Petrescu.

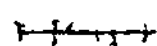
Raportul d-lui N. Quintescu despre traducerea din Titus Livius a d-lor profesori Nd. Locusteanu şi I. S. Petrescu.

Constat cu plăcere şi de astă dată, că traducţiunea din Titus Livius a cărţilor XXXVI 27 — XXXVIII 8, a d-lor Nd. Locusteanu şi I. S. Petrescu, încredinţată mie spre examinare, s'a ţinut, ca şi cele prezentate de un număr de ani Academiei, la nivelul probei dela început, care a obţinut premiul: reproducere credincioasă a faptelor, cugetărilor şi simţimintelor, înscrise de istoricul roman în opera sa, într'un stil limpede, curgător, şi o limbă la înţelesul ori cui.

Cu aceste însuşiri traducerea merită aprobarea Academiei şi subsemnatul nu poate decât a o recomandà pentru tipărirea ei mai departe.

Traducţiunea, împreună cu ceeace a lăsat răposatul Nicolae Barbu, fiind aproape trei părţi terminată, Academia va aveà în puţini ani mulţumirea de a vedeà pe Titus Livius, în întregul cărţilor rămase din opera lui, sub veşmântul limbii noastre materne.

SECŢIUNEA ISTORICĂ

ŞEDINŢA DELA 23 DECEMVRIE 1905.

Preşedinţa d-lui *D. Sturdza*, Vicepreşedinte.

D-l *D. Sturdza* prezentă o scrisoare dela d-l A. Papadopulo-Kerameus din St. Petersburg, care propune Academiei să tipărească în publicaţiile sale istorice o colecţie de materiale istorice greceşti, adunate de d-sa din Orient şi privitoare la istoria Românilor.

— Secţiunea, luând cunoştinţă de lista materialelor oferite spre publicare, admite în principiu propunerea şi decide să se ceară propunătorului să arate condiţiunile în cari este dispus a cedà Academiei spre publicare aceste materiale; iar textele greceşti să se tipărească în limba greacă şi în traducere românească în colecţiunea istorică Hurmuzaki.

Raportul d-lui A. D. Xenopol despre: Coloniile române din Bosnia de Teodor Filipescu, — aprobat de Secţiunea istorică la 13 Ianuarie 1906.

Coloniile române din Bosnia de Teodor Filipescu este un foarte bun studiu asupra elementului românesc din Bosnia, care cercetează întâiu originea şi emigraţiile Românilor şi modul cum ei s'au răspândit în Bosnia, după aceea trece la partea geografică şi studiază tipul coloniilor macedoromâne în acea ţară şi descrie apoi coloniile individuale: Cipulici, Zovig, Beba, Porebice şi Modrici.

Bosnia a fost însă colonizată nu numai de Macedoromâni, ci şi de populaţiunea română din ţerile române, emigrate aici din Ţara-Românească şi cunoscută sub numele de Caravlahi. Aceşti din urmă sunt mai numeroşi decât cei veniţi din Macedonia, dovadă numărul cel mare de sate în cari ei sunt aşezaţi, şi d-l Filipescu studiază 19 aşezări româneşti caravlahice, faţă cu cinci macedoromâne. Nu pot intrà în amănunţimi asupra acestui studiu. Atâta pot spune însă, că este una din cele mai interesante contribuţiuni la

studiul expansiunii poporului român în afară de hotarele în cari a fost zămislit de întemeietorii naţionalităţii lui. Sunt deci de părere a se publică lucrarea şi a se transmite autorului felicitările Academiei pentru eminenta sa lucrare.

Raportul d-lui C. Erbiceanu despre: Câteva manuscripte şi documente din ţară şi din străinătate relative la Istoria Românilor, de N. Iorga,—aprobat de Secţiunea istorică la 13 Ianuarie 1906.

D-l N. Iorga a prezentat o lucrare a sa, intitulată: *Câteva manuscripte şi documente din ţară şi din străinătate relative la istoria Românilor*. Am cetit această lucrare meritoasă a neobositului nostru cercetător în domeniul istoriei naţionale; ea are următorul cuprins:

1) O scrisoare în latineşte necunoscută a Domnului Gheorghe Ştefan, din 1656, în care se vorbeşte de relaţii între acest Domn cu Regele Suediei; pentru ajutor militar.

2) Sub Istrate Dabija se bate monetă în ţară, bani de aramă, secolul XVII.

3) Luptele contingentului muntean la Seghedin, în 1686.

4) O scrisoare a secretarului lui Nicolae Mavrocordat.

5) Două porunci turceşti către Domnul Moldovei, secolul XVIII, cu documente latineşti, după pacea dela Carlovăţ.

6) Povestiri despre năvălirile Germanilor în ţerile noastre la 1716; aceste povestiri cuprind lucruri importante pentru istoria noastră.

7) Resturi din biblioteca eruditului Grigore Brâncoveanu, aflate de d-sa la Braşov. Ni se dau multe notiţe asupra acestei epoce şi câteva analize asupra cărţilor aflate.

Deşi lucrarea este fragmentară, dar cuprinsul acestor fragmente împlineşte multe goluri în expunerile şi datele istorice. Pentru acest cuvânt d-sa cere a se imprimà aceste fragmente în *Analele* Academiei. Lucrarea, fiind de valoare, sunt de opinie a se imprimà în *Analele* Academiei.

ŞEDINŢA DELA 1 MARTIE 1906.

Preşedinţa d-lui *D. Sturdza,* Vicepreşedinte.

D-l *D. Sturdza* ceteşte răspunsul d-lui A. Papadopulo-Kerameus la scrisoarea Academiei, prin care i se făceà cunoscut că Academia primeşte în principiu propunerea sa de a publicà materialele istorice greceşti, adunate de d-sa din Orient şi privitoare la istoria Românilor, şi i se cereà să arate condiţiunile în cari este dispus a cedà spre publicare aceste materiale. D-l A. Papadopulo-Kerameus nu formulează nici o pretenţiune, ci lasă la apreţierea Academiei şi la normele stabilite de regulele ei remunerarea d-sale. Roagă totuş să i se trimită un număr de exemplare din publicaţiune, după tipărirea ei.

— Secţiunea decide a propune Academiei:

1) Să tipărească în publicaţiunile Hurmuzaki materialele greceşti adunate de d-l A. Papadopulo-Kerameus cu traducerea lor în limba română;

2) Să dea d-lui Papadopulo remunerarea de autor de 50 lei de coala tipărită, prevăzută de art. 61 din Regulamentul general;

3) Să dea d-lui Papadopulo 100 exemplare din publicaţiunea proiectată.

ŞEDINŢA DELA 15 MARTIE 1906

Preşedinţa d-lui *D. Sturdza,* Vicepreşedinte.

Secţiunea a decis: 1. Ca lucrarea istorică a d-lui Dr. Dobrescu intitulată: *Istoria bisericii române din Oltenia în timpul ocupaţiunii austriace* să fie imprimată în volum separat. 2. Subiectul la premiul Năsturel din 1910 să fie: *Genealogia Basarabilor,* al premiului Adamachi din 1911: *Desvoltarea boieriilor în Principatele Române,* iar al premiului Neuschotz din 1911: *Monopolurile în România.*

Raportul d-lui C. Erbiceanu despre: Istoria bisericii române din Oltenia în timpul ocupaţiunii austriace, de N. Dobrescu.

Lucrarea prezentată Academiei de d-l Dr. în filozofie N. Dobrescu pentru a fi imprimată în *Analele* sale se intitulează: *Istoria bisericii române din Oltenia în timpul ocupaţiunii austriace,* cu 222 acte şi fragmente, culese din

Arhive din Viena. Epoca ce tratează este dela 1716—1739. D-sa a fost un bursier al Statului, trimis înadins pentru a se specializà în studiul istoriei bisericii naționale. Numai din studiile ce a prezentat până acum se probează că d-sa și-a îndeplinit cu seriozitate datoria, făcând cercetări speciale în această ramură a istoriei române.

D-sa a mai publicat și o serie de lucrări istorice privitoare la fundarea mitropoliilor române și asupra celor mai vechi mânăstiri din țară, lucrare de multă valoare istorică. Studiul prezentat este împărțit în două părți: partea I dela 1716 — 1728, partea II dela 1728 — 1739, și începe cu o mică privire istorică asupra acelei epoce, după care intră direct în cercetarea stării bisericii oltene de pe timpul ocupațiunii austriace. Când Austria a ocupat Oltenia, erà episcop al Râmnicului renumitul dascăl Damaschin, care-și arătase încă de mai nainte meritele sale literare, fiind episcop de Buzău. Ca episcop al Râmnicului însă ocupațiile sale au fost concentrate mai mult asupra mersului organizărilor provocate de ocupația austriacă, așà că el numai în parte și-a putut realizà planurile sale literare. Trecând Oltenia sub administrație străină, acesta s'a dedat serios la înființarea unei administrații speciale asupra Olteniei, după vederile și interesele sale. De aceeà și conducerea spirituală a acesteia și-a schimbat în totul mersul ei de până atunci. Austria tindeà a încorporà pentru veșnicie această parte a țerii noastre la imperiul său, interzicând absolut Episcopului de Râmnic ori ce relație ierarhică cu Mitropolitul din București, îndreptându-i privirile, din punct de vedere ierarhic, spre Belgradul Sârbiei. Apoi mânăstirile din această parte, cari sunt numeroase, sunt cu totul reformate în partea administrativă, ciuntindu-li-se vechile prerogative, mai ales ale egumenilor; de asemenea și partea internă a suferit, suspendându-li-se drepturile lor derivate din hrisoavele și documentele lor. Mânăstirile zise închinate au fost aproape secularizate în favoarea fiscului austriac, interzicându-li-se ori ce relații cu Patriarhii, și ori ce amestec al acelora. Multe din vechile datine și deprinderi locale au fost schimbate, iar tendința administrației austriace erà de a le supune în total controlului austriac. Episcopul Damaschin apără cu energie vechile drepturi și prerogative ale mânăstirilor. Din documentele aduse rezultă că starea mânăstirilor de peste Olt pe acel timp erà deplorabilă, atât materialicește cât și moralicește. Călugării erau foarte puțini prin mânăstiri și cu totul ignoranți în ale cărturăriei, apoi jafuri și furturi se făceau continuu chiar de egumenii acelor mânăstiri, ba câte odată li se înstrăinà și din fonduri. Foarte amănunțit și lămurit este expusă situația mânăstirilor din acea parte în acea epocă de către autor, bazat pe documente. In tot timpul ocupației dela 1716 — 1739, Austriacii nu s'au îngrijit decât de a organizà în profitul fiscului lor veniturile mânăstirilor noastre și al celor închinate, substrăgându-le

multe din drepturile şi prerogativele lor. Numirea egumenilor se face de către Impărat, iar socotelile anuale trebuiau date administraţiei locale din Craiova, compusă din boieri ai ţerii şi un consiliu de răsboiu cu reşedinţa în Ardeal. Puterea supremă erà concentrată în persoana Generalului din Ardeal, aşà că de acolo le veniau Oltenilor toate ordinele şi hotărîrile privitoare la administraţia Olteniei. Episcopul Damaschin nu puteà face dela sine nimica; i se luase multe din drepturile sale episcopale, şi-l mărginise în activitatea sa, restrângându-l mai numai la serviciul divin şi la unele manifestări formale. Damaschin moare subit la 5/16 Decemvrie 1727; averea sa a fost sigilată de consiliul de răsboiu. Se face curând alegerea noului episcop, punându-se ca candidaţi trei egumeni, şi dintre ei, se alege Ştefan, Egumenul dela Govora. Greutatea însă erà, cine să-l hirotonească, să-l instaleze în urmă? Pentrucă atât Mitropolitul sârb din Belgrad, cât şi Mitropolitul din Carlovăţ îşi disputau priorităţile între ei, care din ei să poată a-şi încorporà la Mitropoliatul său întreaga Oltenie. Rezultatul ultim a fost că nici unul, nici altul n'au putut să-şi încorporeze definitiv Oltenia, care în fine şi a păstrat independenţa sa. Erà aceasta în interesul austriac, de a nu prea mări puterea sârbească a acelor mitropoliţi. Oltenia a avut relaţii ierarhice numai cu Belgradul. Ştefan n'a fost hirotonit arhiereu, deşi instalat ca episcop. El a murit, se zice, otrăvit. In locul său este ales Inochentie, bărbat cult şi vrednic de episcopat. Dar nici el n'a putut să-şi continue activitatea sa literară, fiind împiedicat de censura austriacă, imprimând numai câteva cărţi rituale. Trecând din vieaţă şi Inochentie, este ales Climent. Lucru de mai mare însemnătate pentru noi este: că Damaschin ar fi tradus toate Mineiele din greceşte în româneşte, şi dacă el nu le-a putut tipări atunci, cauza a fost că i se cereà de autoritatea austriacă să trimită spre cercetare şi censurare manuscriptele lui la Sibiiu, ceeace Damaschin n'a primit.

Aceasta este în rezumat lucrarea d-lui Dobrescu, care are un merit evident prin culegerea şi coordonarea documentelor aflate în Arhivele Vienei, şi cari până acum nu ne erau cunoscute. Documentele sunt în limbile latină, italiană şi germană.

Sunt dar de socotinţă ca lucrarea prezentată de d-l Dobrescu să fie publicată de Academie, ca una ce este meritorie şi ne procură cunoştinţe nouă asupra istoriei bisericii naţionale, în special asupra Olteniei. Limba din această lucrare este cât se poate de corectă şi populară.

ȘEDINȚA DELA 16 MARTIE 1906.

Președința d-lui *D. Sturdza*, Vicepreședinte.

Secțiunea a ales în Comisiunea pentru examinarea lucrărilor ce se vor prezentà la premiul Neuschotz din 1907, asupra subiectului: *Istoricul căilor ferate în România*, pe d-nii: *D. A. Sturdza*, *I. Kalinderu* și *A. D. Xenopol*.

ȘEDINȚA DELA 23 MARTIE 1906.

Președința d-lui *D. Sturdza*, Vicepreședinte.

Secțiunea a luat cunoștință de cele relatate de d-l *D. A. Sturda* relativ la lucrarea prezentată de d-l N. Docan: *Monedele lui Petru Mușat*, și a admis ca această lucrare de merit să fie publicată în *Analele* Academiei.

ȘEDINȚA DELA 28 MARTIE 1906.

Președința d-lui *D. Sturdza*, Vicepreședinte.

Secțiunea, procedând la compunerea biuroului său pentru anul 1906—7, a ales președinte pe d-l *I. M. Moldovanu*, iar vicepreședinte pe d-l *D. A. Sturdza*.

SECŢIUNEA ŞTIINŢIFICĂ

ŞEDINŢA DELA 13 IANUARIE 1906.

Preşedinţa d-lui *P. S. Aurelian.*

Secţiunea, având în vedere lucrarea d-lui coleg *St. C. Hepites: Materiale pentru sismografia României* şi raportul d-lui *P. Poni* asupra lucrării d-lui I. St. Murat, intitulată: *Preciziune în cântăriri,* care opinează pentru publicare, este de părere ca ambele lucrări să se tipărească în *Analele* Academiei.

Raportul d-lui P. Poni despre: Preciziune în cântăriri de St. Murat.

In două alte note prezentate Academiei şi publicate în *Anale*, d-l Murat se ocupă cu studiile variaţiunii etaloanelor de massă. In nota ce prezentă acuma Academiei, d-sa cercetează gradul de preciziune care poate fi atins în cântărire; ea este o completare a lucrărilor sale anterioare, de aceea vă propun să autorizaţi publicarea ei în *Anale.*

ŞEDINŢA DELA 27 IANUARIE 1906.

Preşedinţa d-lui *P. S. Aurelian.*

Secţiunea, având în vedere cele două lucrări trimise de plen şi anume: *Materiale pentru climatologia României, XXIV*, a d-lui *St. Hepites* şi *Plantele vasculare ale Ceahlăului până acum cunoscute* de Dr. Dim. Grecescu, decide ca prima, fiind o urmare a publicaţiunilor d-lui coleg St. Hepites, să se publice în *Analele* Academiei, iar cea de a doua să se trimită în cercetarea d-lui Gr. Ştefănescu, spre a raportă.

Raportul d-lui Gr. Ştefănescu despre: Plantele vasculare ale Ceahlăului de Dr. Dim. Grecescu.

Am cetit cu luare aminte lucrarea colegului nostru, d-l Dr. Grecescu, intitulată: *Plantele vasculare ale Ceahlăului*, şi având în vedere că d-sa nu numai că arată toate plantele găsite până acum pe Ceahlău, atât de botaniştii români şi străini, cât şi de d-sa, dar le aşează pe regiunile Ceahlăului şi le descrie caracterele, arătându-le şi numele ştiinţific şi pre cel popular, aşà că este de mare folos pentru acei cari se ocupă cu flora actuală a României; pentru aceste cuvinte sunt de părere că această lucrare merită să fie publicată în *Analele* Academiei.

ŞEDINŢA DELA 1 MARTIE 1906.

Preşedinţa d-lui *P. S. Aurelian.*

Secţiunea, având în vedere lucrările trimise de plen şi anume: lucrarea d-lui coleg *Mrazec*, intitulată: *Despre prezenţa Bartonianului în judeţul Prahova* şi lucrarea d-lui V. Aradi, intitulată: *Asupra microfaunei terţiarului regiunii Câmpina-Buştenari*, decide că merită să se publice în *Analele* Academiei.

ŞEDINŢA DELA 15 MARTIE 1906.

Preşedinţa d-lui *P. S. Aurelian.*

Se aleg d-nii: *Dr. C. Istrati, Dr. V. Babeş* şi *Dr. G. Marinescu* în Comisiunea care să cerceteze lucrările ce vor intrà la premiul Lazăr din anul 1907, asupra *Pelagrei.*

ŞEDINŢA DELA 25 MARTIE 1906.

Preşedinţa d-lui *P. S. Aurelian.*

Secţiunea hotăreşte să se puie la concurs pentru premiile din 1911 următoarele subiecte:

1. Pentru premiul Anastasie Fătul de 3.000 lei: *Harta geologică amănunţită a unuia din judeţele: Suceava, Tulcea* sau *Mehedinţi* (se alătură programul).

2. Pentru premiul *Năsturel-Herescu* de 5.000 de lei: *Studiul culcuşurilor de petrol din Moldova*, după programul alăturat.

3. Pentru premiul *Lazăr* de 5.000 lei: *Animalele domestice din România*, după programul alăturat.

Se hotăreşte a se publicà în *Analele* Academiei lucrarea d-lor L. Mrazec şi T. W. Teisseyre, intitulată: *Structura geologică a regiunii Câmpina-Buştenari.*

Asemenea se hotăreşte, în baza raportului d-lui coleg *Mrazec*, ca lucrarea d-lui I. Simionescu, intitulată: *Geologia României.—Consideraţiuni generale asupra tectonicei şi stratigrafiei României* să se tipărească în *Publicaţiunile Fondului Adamachi.*

In fine se procede la alegerea biuroului Secţiunii pentru anul viitor şi se aleg: d-l *P. S. Aurelian* preşedinte şi d-l *Dr. C. Istrati* vicepreşedinte.

Raportul d-lui L. Mrazec despre: Geologia României de Dr. I. Simionescu.

Lucrarea prezentată de d-l Simionescu se compune din 2 părţi:

In partea întâia se dă o bibliografie cât mai completă a tuturor lucrărilor privitoare la studiul geologiei, paleontologiei, petrografiei şi mineralogiei României, începând dela anul 1790 şi până la 1906. Bibliografia cuprinde 340 de numere, răspândite mai toate în 27 de reviste ştiinţifice române şi străine.

Unele din lucrările citate sunt însoţite de un rezumat al subiectului.

In partea a doua autorul caută să rezume starea actuală a cunoştinţelor noastre geologice asupra României; ea cuprinde următoarele capitole:

A. Condiţiuni generale asupra tectonicei pământului României. Autorul pentru a da o împărţire ce poate fi mai uşor înţeleasă şi de acei pentru cari geologia nu este decât o ştiinţă de ajutor, împarte România geografi-

cește, în Moldova, Muntenia și Dobrogea, ale căror trăsături structurale le expune în câteva cuvinte.

B. Capitolul al doilea e mai desvoltat. In acest capitol găsim un rezumat scurt și clar al stratigrafiei României, începând dela șisturile cristaline până la levantin incluziv; numeroase note trimit pe cetitor la partea bibliografică în care găsește lucrările originale.

Lipsa unei bibliografii geologice privitoare la România s'a simțit de mult. Lucrarea d-lui Simionescu umple acest gol și va fi de mare folos pentru acei cari se ocupă la noi cu geologia și științele înrudite.

Prin urmare cred că lucrarea prezentată de d-l Simionescu, deși nefiind cu totul originală, e totuș foarte utilă, și merită să fie tipărită în *Publicațiunile Fondului Adamachi.*

Ar fi de dorit ca bibliografia geologică, începută de d-l Simionescu, să fie continuată; în fiecare an Academia ar puteà tipărì o privire geologică asupra lucrărilor referitoare la România, însoțită de rezumate în conformitate cu valoarea și întinderea acestei lucrări.

COMISIUNEA PREMIILOR ANUALE DIN 1906

NĂSTUREL, LAZĂR ŞI ADAMACHI.

Şedinţa dela 25 Noemvrie 1905.

D-l *I. Bogdan*, ca chestiune prealabilă, zice că d-l T. Maiorescu, lipsind din sânul Comisiei, ar fi bine să se amâne ori ce lucrare, până va veni şi d-sa, deoarece luminile şi cunoştinţele d-lui Maiorescu sunt absolut trebuitoare Comisiunii, care are să examineze anul acesta multe lucrări de literatură, în domeniul căreia d-l Maiorescu este o autoritate.

D-nii *D. C. Ollănescu* şi *Sp. Haret* sunt cu totul de acord cu cele spuse de d-l Bogdan; propun însă ca astăzi să se formeze biuroul şi să se împartă între membri unele din cărţile prezentate la premii, cum ar fi cele ştiinţifice, de vreme ce reprezentanţii Secţiunii respective sunt toţi trei prezenţi.

— Propunerea se aprobă.

Se procede la alegerea biuroului Comisiunii.

— Sunt aleşi cu unanimitate d-nii: *T. Maiorescu*, preşedinte, şi *I. Bogdan*, secretar şi raportor general.

— In urma discuţiunii la care au luat parte toţi membrii prezenţi, se decide ca asupra lucrărilor recunoscute ca fără valoare şi cărora nici vorbă n'ar puteà fi să li se decearnă un premiu academic, să nu se facă rapoarte amănunţite; Comisiunea să le examineze în comun şi să le declare ca nevrednice de a concurà.

Se procede apoi la împărţirea între membri a unora din cărţile prezentate la concurs, rămânând ca împărţirea definitivă să se facă în şedinţa viitoare, la care va fi rugat, printr'o scrisoare colectivă a membrilor prezenţi, să iea parte şi d-l T. Maiorescu.

Şedinţa dela 3 Decemvrie 1905.

Se procede la împărţirea între membri a cărţilor prezentate la concurs şi rezultatul se consemnează în tabloul următor:

	Membru raportor
Alexandrescu (Grig. I.), Studiu asupra istoriei generale a dreptului. Focşani 1905.	*I. Bogdan.*
Augustin (Vucol), Noţiuni elementare de zootehnie. Craiova 1905.	*Dr. V. Babeş.*
Băilleanu (M. G.), Rusia contemporană şi elementele democratismului rus. Buc. 1905.	*I. Bogdan.*
Benişache (Virgil B. C.), Curs de drept comercial. Partea întâia. Galaţi 1905.	*At. M. Marienescu.*
Carpen (St. G.), Organizarea şcoalei române. Buc. 1905.	*Sp. C. Haret.*
Constante (C. S.), Spre Albania. Impresiuni, obiceiuri, moravuri. Buc. 1905.	*I. Caragiani.*
Conta-Kernbach (Ana), Elemente de metodică. Iaşi 1905.	*T. Maiorescu.*
Goga (Octavian), Poezii. Budapesta 1906.	»
Florantin (Ioan Pop), Consecutismul universal. Ediţie nouă. Buc. 1905.	*I. Caragiani.*
Gorun (Ion), Robinson în Ţara-Românească. Povestire din zilele noastre. Buc. 1905.	*I. M. Moldovanu.*
Orleanu (Maiorul Al. G.), Horia, Cloşca şi Crişan sau Revoluţia Românilor din Transilvania şi Ungaria în 1784. Dramă istorică. Focşani 1905.	*I. Caragiani.*
Petraşcu (N.), Marin Gelea, roman. Buc. f. a.	*D. C. Ollănescu.*
Popescu-Ciocănel (Gh.), E. I. *Patriciu* şi G. P. *Salviu*, Braşoave. Buc. 1905.	*I. M. Moldovanu.*
Radianu (S. P.), Georgicele de Virgiliu. Traducere cu note explicative adăogite în text şi cu figuri. Buc. 1906.	*I. Caragiani.*
Sadoveanu (M.), Povestiri din răsboiu. Buc. 1905.	*T. Maiorescu.*
Slăvescu (Adrian M.), Câteva cuvinte asupra materiei de divorţ. Buc. 1905.	*D. C. Ollănescu.*
Smara, Mirza. Poemă dramatică. Buc. 1904.	*I. Caragiani.*
» Ţara mea. Poezii şi proze patriotice. Ploeşti 1905.	»
» Dorul de ţară, Meseriaşii, La 24 Ianuarie, Ispăşire. Teatru popular. Ploeşti 1905.	»
Stanian (Locot. George). Ceasul rău. Dramă în proză în 4 acte. Buc. 1905.	*At. M. Marienescu.*

Urbeanu (Dr. A.), Soia. Buc. 1905.	*Gr. Ştefănescu.*
? — Ştefan cel Mare şi Nunta. Piesă istorică în 2 acte de un bun Român. Iaşi 1905.	*I. M. Moldovanu.*
Bottez (Locotenent Constantin L.), Istoric, note şi date asupra telegrafiei fără fir. Buc. 1903.	*Sp. C. Haret.*
Cheţianu (Dr. Ambrosiu), Bureţii comuni. Blaj 1905.	*Dr. V. Babeş.*
Leon (Dr. N.), Escursiuni zoologice. Buc. 1905.	*Gr. Ştefănescu.*
Maior (Dr. George), Manual de agricultură raţională: Vol. V. Ippologia sau Zootehnia specială a cailor. — Vol. VI. Creşterea, îngrăşarea şi utilizarea porcilor sau Zootehnia lor specială Buc. 1905.	*Dr. V. Babeş.*
Moga (Veterinar Căpitan Nicolae), Imbunătăţirea cailor şi vitelor în România. Brăila 1904.	»
» Cultura albinelor. Brăila 1905.	»
Motaş (Constantin S.), Studiu experimental asupra cârceagului oilor (Piroplasmosa ovina). Buc. 1903.	»
Spineanu (G. D.), Pericolul şi vindecarea frigurilor palustre. Buc. 1905.	»
Tutuc (I.), Geometria plană pentru clasa V-a reală, ed. I. Buc. 1905.	*Sp. C. Haret.*
Tutuc, Algebră pentru clasa VI reală, ed. I. Buc. 1905.	»
Abeleanu (Dem.), Turcia europeană. Geografia fizică şi politică pentru şcoalele române din Macedonia, Albania, Epir şi Tesalia (însoţită de o hartă). Buc. 1905.	»
Anghel (D.), In grădină, poem. Buc. f. a.	*D. C. Ollănescu.*
Lupu-Antonescu (A.), Exerciţii gradate de gramatică pentru clasa II urbană. Buc. 1905.	*I. M. Moldovanu.*
» Exerciţii gradate de gramatică şi compoziţiuni pentru clasa III urbană. Buc. 1904.	»
» Exerciţii gradate de gramatică şi compoziţiuni pentru clasa IV urbană. Buc. 1904.	»
» Exerciţii gradate de gramatică pentru divizia II rurală. Buc. 1905.	»
» Exerciţii gradate de gramatică pentru divizia III rurală. Buc. 1905.	»
» Etimologia (lectură şi exerciţii gramaticale) pentru elevii clasei II secundare. Buc. 1904.	»
» Sintaxa (lectură şi exerciţii gramaticale pentru elevii clasei III secundare). Buc. 1904.	»

Antonovici (Preotul Ioan), Istoria comunei Bogdana din plasa Simila, județul Tutova. Bârlad 1905. — *I Bogdan.*

Aslan (Edgar Th.), Fiica lui Radu cel Frumos. Imprejurări și chipuri din trecut. Buc. 1905. — *At. M. Marienescu.*

Bănescu (N.), Euripide, — Hecuba și Ifigenia în Aulis, traduse în românește. Craiova 1905. — *I. Caragiani.*

Bologa (Dr. Vasile), Studii pedagogice și Discursuri. Sibiiu 1905. — *T. Maiorescu.*

Boureanul (Eugeniu), Povestiri din copilărie. Buc. 1906. — *At. M. Marienescu.*

Butculescu (N.), Noțiuni pregătitoare de comerț pentru uzul clasei III a școalelor de meserii pentru fete, ed. I. Buc. 1905. — *Sp. C. Haret.*

» Studiul comerțului, transportului și tarifelor de transport. Noțiuni generale de comerț. Documente, reguli și uzanțe. Buc. 1904. — »

Christodulo (Dr. Vasile S.), Curs elementar de medicină și farmacie domestică. Ed. 3. Buc. 1905. — *Dr. V. Babeș.*

Ciocârlan (Ion), Traiul nostru. Budapesta 1906. — *I. M. Moldovanu.*

Cornățeanu (Căpitan Alex.), Formațiunile de luptă ale infanteriei și de marș ale cavaleriei sub focul artileriei cu tragere repede. Buc. 1904. — *St. C. Hepites.*

Cristea (Dr. Elie Miron), Iconografia și întocmirile din internul bisericii răsăritene. Sibiiu 1905. — *I. Bogdan.*

Cunțan (Maria), Poezii. Buc. 1905. — *D. C. Ollănescu.*

Dianu (Gr. I.), Criminalitatea și cauzele ei în România. Studiu social și de moravuri. Buc. 1905. — *T. Maiorescu.*

Dragomirescu (Mihail), Dramaturgie română. Buc. 1905. — *D. C. Ollănescu.*

Frățilă (A.), Sensul și întrebuințarea prepozițiunilor în limba română. I. Galați 1905. — *I. Bogdan.*

Georgescu (Maiorul Christodulo), Tactica actuală a celor trei arme. Buc. 1905. — *St. C. Hepites.*

Grigorovitza (Em.), Chipuri și graiuri din Bucovina. Buc. 1905. — *I. Caragiani.*

» Dela hotare. Istorii moldovenești. Buc. 1905. — »

Hodoș (Constanța), Frumos! Buc. 1905. — »

Iosif (St. O.), Credințe. Poezii. Buc. 1906. — *D. C. Ollănescu.*

Lecca (Haralamb G.), Ernani. Dramă în 5 acte, tradusă în versuri. Buc. f. a. — »

Mihăilescu-Stampo (St.), Două logodne, comedie în trei acte. Buc. 1905. — »

Mitulescu (Dr. I.), Tuberculoza (Oftica). Lucrare medicală de popularizare pentru combaterea şi vindecarea ei. Buc. 1904. — *Dr. V. Babeş.*
Păcăţian (Teodor V.), Cartea de aur. Vol. III. Sibiiu 1905. — *I. Bogdan.*
Pop (Vasile), Domniţa Viorica. Roman. Buc. 1906. — *At. M. Marienescu.*
Popescu (Sp.), Contribuţiuni la munca pentru ridicarea poporului. Scrisori către învăţători. Bucăţi de cetit la şezători şi cercurile culturale. Uscături. Galaţi. 1904. — *Sp. C. Haret.*
Popovici (T.), Dicţionar de muzică. Sibiiu 1905. — *D. C. Ollănescu.*
Rosetti (Radu), Cu paloşul. Poveste vitejească din vremea descălecatului Moldovei. Buc. 1905. — »
Sadoveanu (M.), Floare-ofilită. Roman. Buc. 1905. — *T. Maiorescu.*
» Povestiri. Ediţia II. Buc. 1906. — »
Smara, Conferinţe şi discursuri. Buc. 1905. — *At. M. Marienescu.*
Stamatescu-Gest (G.), Din lumea celor mici. Buc. 1905. — »
Stergeanul (Lucretzia Căpitan), Rezzo sau Lupta între ideal şi real. Feerie în 5 acte şi 3 tablouri. Focşani 1905. — *D. C. Ollănescu.*
Tafrali (O.), Scene din viaţa dobrogeană. Buc. 1906. — *At. M. Marienescu.*
Tălăşescu (Dr. A.), Solorin. Legenda naşterii poporului român. Buc. 1906. — *Gr. Ştefănescu.*
Urechiă (Nestor V. A.), Zânele din valea Cerbului. Poveşti pentru copii. Buc. 1904. — »
Ursianu (Valerian), Despre agenţii diplomatici şi consulari. Buc. 1904. — *D. C. Ollănescu.*
Vampa (Laura), Cronici feminine. Buc. 1905. — *At. M. Marienescu.*
? — Almanahul naţional al României pe anul 1906. Buc. 1905. — *Gr. Ştefănescu.*

— Comisiunea decide ca asupra fiecărei cărţi să se facă câte un raport scris; asupra scrierilor fără valoare să se facă rapoarte cât de scurte.

— Se decide apoi ca rapoartele speciale să fie gata cel mai târziu până în ultima Vineri din Ianuarie 1906.

Şedinţa dela 17 Decemvrie 1905.

Având în vedere scrisoarea înregistrată la No. 9.224 dela 16 Decemvrie curent, prin care d-l I. Caragiani roagă să fie descărcat de sarcina de a face rapoarte speciale asupra scrierilor d-nei Smara: *Mirza*, *Ţara mea*, *Dorul de*

ţară, Conferinţe şi discursuri şi a d-lui I. Pop-Florantin: *Consecutismul universal;*

— Comisiunea admite cererea d-lui I. Caragiani şi decide să fie rugat d-l *At. M. Marienescu* a face rapoarte speciale asupra numitelor scrieri.

Raport general asupra lucrărilor prezentate la concursul premiilor anuale din 1905: Năsturel, Lazăr şi Adamachi, de **I. Bogdan.**

Domnilor Colegi,

Comisiunea de nouă, aleasă în sesiunea generală a anului trecut spre a-şi da părerea asupra premiilor anuale ce sunt a se decerne în sesiunea actuală, a ţinut dela 25 Noemvrie 1905, ziua în care s'a constituit, alegând pe d-l T. Maiorescu preşedinte şi pe subsemnatul raportor general, până la 18 ale lunii curente, când şi-a terminat lucrările sale, 14 şedinţe. Ea nu şi-ar fi putut terminà nici până astăzi lucrările, dacă n'ar fi luat din vreme hotărîrea ca rapoartele speciale să fie gata până la 27 Ianuarie 1906, şi dacă dela această dată până la 28 Fevruarie n'ar fi lucrat numai cu cei şase membri prezenţi în Bucureşti—d-nii Caragiani, Moldovan şi Marienescu neputând fi acì. Mulţimea volumelor prezentate la concurs, 81, a impus această hotărîre, deşì ea puteà să aibă oarecari inconveniente. In şedinţele ţinute în acest interval (27 Ianuarie, 10 Fevruarie, 24 Fevruarie), Comisiunea a ascultat mai ales rapoartele asupra cărţilor nerecomandate la premii, şi deciziunile ei au fost luate sub rezerva aprobării lor ulterioare de către ceilalţi membri ai Comisiunii. In şedinţa dela 28 Fevruarie, d-nii Caragiani şi Marienescu au aderat la toate deciziunile de mai nainte, cu singura rezervă făcută de d-l Marienescu, ca asupra *Cărţii de aur* a d-lui V. Păcăţianu, care în şedinţa dela 10 Fevruarie fusese respinsă cu 6 voturi contra, să se discute încă odată; după a doua lectură a raportului, ea a fost respinsă cu 5 voturi contra şi 1 pentru.

Dată fiind mulţimea neobişnuită a cărţilor prezentate în anul acesta la concurs şi evidenta lipsă de valoare a unora din ele, Comisiunea s'a gândit în primele momente să-şi uşureze lucrarea, astfel ca asupra cărţilor lipsite de ori ce valoare să nu se facă rapoarte individuale, ci ele să fie înlăturate dela premiare printr'un vot colectiv

al Comisiunii. Deşi această soluţiune ar fi cruţat membrilor Comisiunii o pierdere de vreme însemnată, s'a urmat totuş obiceiul de până acum şi s'au făcut rapoarte speciale asupra fiecărei din cele 81 de cărţi supuse judecăţii noastre. Rezultatul definitiv al discuţiunilor urmate pe baza acestor rapoarte este următorul.

La *premiul Năsturel* de 4.000 lei s'au prezentat 22 de cărţi, din cari cele mai multe au fost respinse cu unanimitate, puţine cu majoritate, şi una cu paritate de voturi. Potrivit dispoziţiunilor noului regulament, Comisiunea a recomandat pentru acest premiu, ca şi pentru premiul Statului Lazăr, o singură operă, aceea care a obţinut cel mai mare număr de voturi favorabile: sunt *Poeziile* d-lui Octavian Goga, care în urma raportului elogios şi amănunţit al d-lui Maiorescu a obţinut unanimitatea voturilor prezente (opt). Raportul d-lui Maiorescu dă expresiune părerii generale, că «evenimentul literar» al anului trecut sunt Poeziile d-lui Goga, care între toţi poeţii noştri a ştiut să dea cea mai înaltă şi cea mai poetică expresiune sentimentului patriotic, având în acelaş timp şi o puternică notă originală, dar populară românească, în poeziile de dragoste, de veselie şi de întristare.

La premiul Statului *Lazăr* de 5.000 lei, s'au prezentat 11 cărţi, dintre cari 7 au fost respinse, la cererea raportorilor, cu unanimitatea voturilor exprimate. Au fost propuse spre premiare patru: *Excursiunile zoologice* ale Drului N. Leon (rap. Gr. Ştefănescu), cele două manuale de *Geometrie plană* şi *Algebră* pentru clasa V-a şi a VI-a reală ale d-lui I. Tutuc (rap. Sp. Haret) şi *Studiul experimental asupra cârceagului oilor* de C. S. Motaş (rap. V. Babeş).

Comisiunea, în considerare că scrierile d-lor Leon şi Tutuc sunt mai mult de natură didactică şi lipsite de originalitate, pe când scrierea d-lui Motaş conţine nişte cercetări originale de cea mai mare însemnătate atât din punct de vedere ştiinţific, cât şi economic, cercetări făcute cu un spirit pătrunzător, cu o metodă severă şi cu rezultate pozitive adoptate de toţi specialiştii străini, a hotărît, în urma raportului d-lui V. Babeş, cu 6 bile pentru şi 2 contra, să recomande spre premiare cu premiul Statului Lazăr de 5.000 lei studiul d-lui C. S. Motaş asupra cârceagului oilor, fără să mai dea un vot asupra celorlalte scrieri propuse spre premiare.

La *premiul (divizibil) Adamachi*, de 5.000 lei, s'au prezentat 48 de cărţi, dintre cari 40 au fost respinse cu unanimitatea sau cu majoritatea voturilor exprimate, iar 8 (două aparţinând aceluiaş autor, d-lui Em. Grigorovitza) au fost recomandate spre premiare. Acestea sunt:

1) *Istoria comunei Bogdana* de I. Antonovici, care a obținut 7 voturi pentru (unanimitatea voturilor exprimate, — rap. I. Bogdan).

2) *Dramaturgia română* de M. Dragomirescu, cu 6 voturi pentru și 1 contra (rap. D. Ollănescu).

3) *Chipuri și graiuri din Bucovina* și *Dela hotare* de Em. Grigorovitza, cu 6 voturi pentru și 2 contra (rap. I. Caragiani).

4) *Credințe* de St. O. Iosif, cu 5 voturi pentru și 3 contra (rap. D. Ollănescu).

5) *Contribuțiuni la munca pentru ridicarea poporului* de Sp. Popescu, cu 8 voturi pentru (unanimitatea voturilor exprimate — rap. Sp. Haret).

6) *Cu paloșul* de R. Rosetti, cu 5 voturi pentru și 3 contra (rap. D. Ollănescu).

7) *Povestiri*, ed. II, de M. Sadoveanu, cu 5 voturi pentru și 3 contra (rap. T. Maiorescu).

Comisiunea, hotărînd ca de această ultimă dată să nu se aplice restricțiunea prevăzută de noul regulament al premiilor, care mărginește fracționarea premiului Adamachi la cel mult 5 părți — și având în vedere nu atât numărul sau proporția dintre voturile exprimate, cât valoarea relativă a lucrărilor recomandate și meritele autorilor, a propus următoarea împărțire a premiului Adamachi:

D-lor Sp. Popescu, I. Antonovici și M. Sadoveanu câte 1.000 lei; d-lor M. Dragomirescu, Em. Grigorovitza, St. Iosif și R. Rosetti câte 500 lei,

Motivele ce au îndemnat pe membrii Comisiunii de a vă recomandà aceste șapte nume spre premiare se vor vedeà din rapoartele speciale, pe cari nu le mai rezumez acì, deoarece se vor cetì pe rând fiecare. Discuțiunile din Comisie n'au adus mai nici un element nou pentru apreciarea meritelor sau relevarea defectelor cărților recomandate. In ce privește recomandările, rareori s'a văzut în Comisia de nouă o așà de perfectă înțelegere între membrii ei, ca de data aceasta; ele se prezentă cu toată autoritatea trebuincioasă spre a obțineà aprobarea d-voastre.

I. PREMIUL NĂSTUREL.

Grig. I. Alexandrescu, *Studiu asupra istoriei generale a dreptului.* Focşani 1905. — *Raport de* **I. Bogdan.**

Sub titlul pretenţios de «Studiu asupra istoriei generale a dreptului,» d-l Gr. Alexandrescu dă în volumul de faţă întâiu un rezumat, de cele mai multe ori confuz şi incoherent, asupra legislaţiunii popoarelor orientale şi clasicè (Indienii, Evreii, Medo-Perşii, Egiptenii, Grecii şi Romanii), întemeindu-se nu pe scrierile clasice asupra acestor materii, ci pe cele ce i-au căzut din întâmplare în mână şi pe cari le citează câte odată în chipul următor: «Strange, Colebroku, Ellis, etc., Lassen, Spanenberg, etc.» (p. 16). Despre codul lui Manu zice d. p. că «nu-l pot explicà mai bine, studià şi expune decât cele cuprinse în discursul d-lui Ciru Oeconomu şi răspunsul d-lui C. E. Schina, publicate în discursurile d-lui prim-preşedinte C. E. Schina. Am copiat aceste două studii savante» (p. 17); autorul le reproduce într'adevăr la pp. 17—37: un procedeu cu totul extraordinar într'o carte intitulată «Studiu».

Noţiunile elementare din dreptul roman, împrumutate din manuale, nu merită nici o apreciare deosebită; asupra «istoriei dreptului bizantin» însă şi a «dreptului vechiu român,» relevate şi în titlul cărţii ca părţi cărora li s'a dat o mai mare atenţiune, trebue să ne oprim puţin. In ce priveşte pe cel dintâiu, autorul dă în câteva pagine: *a)* o privire asupra izvoarelor dreptului bizantin, dela Leo Isauricul până la căderea Bizanţului (p. 132 şi urm.) şi *b)* un rezumat general al desvoltării lui (p. 154 şi urm.), după ce intercalează între aceste două capitole, fără nici un motiv, unul despre studiile de drept bizantin în Occident şi mai multe altele asupra dreptului bizantin în Moldova şi Muntenia, asupra codului lui Manolache Donici, Alexandru Ipsilante, Caragea, Calimah şi asupra Regulamentului Organic.

Autorul nu numai că nu ştie greceşte şi citează greşit diferitele izvoare ale dreptului bizantin, dar n'are nici ideĭ precise despre cuprinsul lor. Astfel ἐκλογὴ τῶν νόμων din timpul lui Leo Isauricul e numită într'un loc ἑκλογε τῶν νομων (p. 133), în altul ἐκλοῆ (ibid.) şi în altul ἐκπογή (de două ori, p. 134), iar νόμος ῥοδίων ναυτικός e numit νομος Ροδιος (p. 133). Ἐπαναγωγὴ τοῦ νόμου din timpul lui Vasile Macedoneanul e numită odată ἐπαναγογῆ τυν νομω, altă dată ἐπαναγυγμ των νομὼν (p. 134), şi despre ea se spune că: «Leon şi Alexandru promulughează o a doua ediţiune: Prohiron επαναγωγή

(repetita praelectio).» «Dela sec. XVI Leoven Klau, M. Viite şi Zacharia au făcut nenumărate explicaţiuni şi îmbunătăţiri la această ediţie şi la înpărţit în un preambul şi 40 de titluri» (p. 134). Se ştie însă că împăratul Vasile a împărţit Epanagoge în 40 de cărţi, nu Leunclavius, Zachariä von Lingenthal sau altcineva. (Cine să fie *M. Viite* nu ştiu; o fi Vito la Mantia?)

La p. 134, No. 4, se dă ca titlu unei colecţii de legi «ανακαδαγσις των παλιῶν νῶμῶν» şi se spune că «Basil numì o comisiune ca să refacă legile, dar precum lucrarea erà mare şi cereà mai mult timp, ordonă să facă nişte prescurtări.» La 883—886 publică în două serii, întâiu cele prescurtate, celelaltă (sic!) în 40 de cărţi, toate legile în vigoare. Aceste legi sunt recunoscute chiar în legislaţiunea modernă şi în vigoare la Greci». Cine înţelege că pasajul acesta se referă la Basilicale (τὰ Βασιλικά), marea compilaţie ce s'a început sub Vasile şi s'a terminat sub Leo, în 60 de cărţi? Ἀνακάθαρσις τῶν παλαιῶν νόμων înseamnă «elucidarea legilor vechi», cu care Vasile însărcinase două comisiuni sau doi învăţaţi: unul a redactat Prochiron, calculat pe 60 de cărţi, altul Epanagoge, în 40 de cărţi. Din lucrările acestor două comisii sau doi învăţaţi s'au alcătuit Basilicalele (Zachariä v. Lingenthal, p. 23). Tot relativ la Basilicale, la p. 136, vorbind de ediţiile lor, autorul pomeneşte pe cele din sec. XVII şi XVIII şi uită ediţia cea mai nouă a lui Heimbach, Lipsca 1833—70, 6 vol., citează însă Suplementul lui Zachariä v. Lingenthal, pe care îl numeşte greşit M. Zacharia.

La p. 136 ἐκλογὴ καὶ σύνοψις τῶν βασιλικῶν ξ' βιβλίων, făcută pe vremea lui Constantin (c. 950—960): un extras din Basilicele în ordine alfabetică e numită σῆνοπψις τῶν Βασιλικων, şi din ediţiile ei se citează cele din sec. XVI — XVII, uitându-se cea din Jus Graeco-Romanum, p. V, a lui Zachariä von Lingenthal (o publicaţie capitală în 7 părţi, Lipsca 1856—84).

Hexabiblos al lui Harmenopol (c. 1345), numit şi πρόχειρον τῶν νόμων, e citat la p. 137 πρωχειρων τῶν νωμῶν, la p. 146 πρυχειρον νόμον, la p. 147 πρόχειρον νόμωχ; în loc de ἑξάβιβλος îi zice εξαβιβιλωσ (p. 137), iar pe latineşte «promptuarium juric civisis». (Ibid.).

Ajunge atât în ce priveşte izvoarele dreptului bizantin. Cât pentru «rezumatul general al desvoltării» lui (p. 154 şi urm.), el e cu totul necomplet şi nesistematic. Sub titlul «drept public» se vorbeşte de afacerile criminale şi civile; dreptul privat, care e tratat aşà de complet de Zachariä, e rezumat în două pagine; iar

dreptul penal, care prezentă cea mai mare importanță pentru noi, e lăsat afară, ca și procedura.

Dela cap. XVIII încolo (p. 163 și urm.) cartea se ocupă cu dreptul vechiu român. După o întroducere obscură și dealmintrelea inutilă asupra «geniului național» și a «simbolismului în drept», din care nu iese nimic pentru caracterizarea dreptului românesc, urmează un rezumat plin de greșeli din istoria română veche și medie, făcut după opera d-lui Xenopol, și apoi sub titlul «așezămintele juridice» (p. 222 și urm.): dreptul penal, dreptul de proprietate, zestrea și condiția străinilor; iar dela p. 236 înainte sub titlul «obiceiul pământului: procedura» se vorbește despre garanție (hierâie), despre martori și jurători (conjuratores din dreptul german); capitolul se sfârșește în mod neașteptat la p. 256 cu «descălecarea în Muntenia».

E de ajuns această înșirare de capitole, spre a se vedeà ce valoare poate să aibă, ca plan general, studiul d-lui Alexandrescu asupra vechiului drept român. Să dăm totuș câteva specimene. In capitolul despre instanțele judecătorești între 1653—1821 (p. 257 și urm.) autorul susține că erà «un divan care se chemà a cnejiei» și care «aveà atribuțiune de a judecà și a întărì vânzările și a da hotărîri», fără să observe că *cnejie* este un termin modern, împrumutat dela Ruși pentru principat (p. 260); tot acolo găsește curioasă instituția «jurați de orașului înălțatei chesaricești cămări împărătești vel Ocna», fără să observe că acì e vorba de epoca administrației austriace în Oltenia, 1725 (p. 262).

In cap. XXIV: A patra epocă a Românismului (1821—66), care cuprinde «persoanele, starea socială a claselor, drepturile și privilegiile lor, etc.», se vorbește despre voevozii români din Ungaria, cari ar fi «aleși ori numiți de regii Ungariei *comiți* și *palatini*» (p. 279) și despre clasele de boieri în sec. XVIII și XIX, iar sub titlul «rangurile și nobleța boierilor dela 1400—1634 (p. 281) se afirmă pe scurt, trimițându-se pentru detalii la «savanții» Ureche, Miron Costin și Dimitrie Cantemir, că «pe toți acești mari și nobili boieri și funcționari, fie a domnului, fie a țării, ei compuneau divanul domnesc, divanul cnezilor, generali, judecători, etc.» (p. 282). De ce va fi crezând autorul că toți aceștia s'au prefăcut tocmai la 1634 în simpli funcționari (ibid.), nu știm. Și ce caută «generalii» în sec. XV—XVII?

In §§ despre celelalte clase sociale (mazili, cneji, răzăși, vecini, rumâni, iobagi, țărani, megieși, mărginași, moșneni, scutelnici, seimeni,

lude) sunt o sumă de greșeli, atât în ce privește gruparea lor, cât și definirea stării lor juridice. Așà d. p. se spune la p. 221 că «la început domnul respecta proprietatea oloidală (sic!) a răzășilor, mai pe urmă răzășii erau dați de domn ca danie boierilor», ceeace e fals; cf. cap. despre răzăși dela p. 288, unde în câteva șire se pretinde a se fi expus «originea și istoria acestei clase care din punctul de vedere a regulărei raportului lor juridice (sic!) la început erau knejii judecătorii lor (sic!), apoi boierii plătiți ca judecători și în fine șoltuzii și pârgarii.»

Despre cuvântul *vecin*, în înțeles de sătean supus unui boier, spune că derivă din «vices = sat»: vicinus = consătean (p. 289) și încheie «așà dar vecinii nu sunt ca megieșii fără pământ» (ibid.), deși megieșii aveau pământ, cum se arată la p. 294.

Pe *scutelnici* îi face boieri: «(Const. Mavrocordat) scutià pe unii boieri de bir, în schimbul unor servicii cari indirect aduceau mare folos domnitorului. Această clasă de scutiți se numià scutelnici» (p. 296). Scutelnicii erau însă țărani dăruiți boierilor sau mânăstirilor și scutiți de bir față de domn.

Despre *rumâni* zice: «La începutul descălicărei rumân erà supus, mai apoi erà șerb. Cu toate acestea erà și România și Rumânești; sunt cuvinte întrebuințate în documente, mai cu samă în sec. XVIII» (p. 290). Fraze incoherente de felul acesteia și al celor anterioare se găsesc cu grămada în studiul d-lui Alexandrescu.

Intr'un cuvânt, toată partea privitoare la vechiul drept român n'are nici o valoare: autorul nu studiază direct izvoarele, nu clasifică exact faptele, nu citează literatura chestiunilor și are nenumărate greșeli de amănunte [în date, nume proprii ș. a., d. p. Ștefan Mihai Racoviță 1572 (p. 270); Nicolae Kirmel Milescu (p. 166); călugărul Malasie din Moldova, care ar fi tipărit Sf. Scriptură la 1512 (ibid.)]. Bibliografia dată la începutul cărții sub titlul «Autorii» și la sfârșitul ei sub titlul; «Documente» e cu totul primitivă.

Redactarea e așà de neglijentă, încât autorul, copiind din cărți franțuzești, lasă cuvinte și expresii întregi netraduse: «glosse numiți Scolies» (p. 135); «acești Scolis» (ibid.); «gloses nomiques» (p. 138); «a dovedit prin istoria de drept roman, par să vie de Cujas» (sic! p. 140); și altele.

In sfârșit, greșelile de tipar sunt așà de numeroase, încât se pare că unele pagine au rămas necorectate la tipografie.

In astfel de condițiuni, se înțelege că opera d-lui Alexandrescu nu poate fi recomandată la premiul Năsturel.

Augustin Vucol, *Noţiuni elementare de zootehnie.* Craiova 1905.— *Raport de* **Dr. V. Babeş.**

Autorul tratează într'un mod foarte popular principalele noţiuni de zootehnie cum: reproducţiunea, creşterea, alimentaţiunea, locuinţele animalelor. Studiază zootehnia calului, asinului, boului, bivolului, oaiei, caprei, râmătorului, paserilor domestice, precum şi boalele lor.

Nu sunt greşeli bătătoare la ochi în această lucrare, este însă puţin ştiinţifică, mai mult o compilaţiune şi nu are nici o parte originală din domeniul zootehniei raţionale.

Este neapărat o călăuză bună pentru cultivatori puţin iniţiaţi în zootehnie, însă nu poate aspirà la unul din premiile mari ale Academiei.

M. G. Băilleanu, *Rusia contemporană şi elementele democratismului rus.* Bucureşti 1905. — *Raport de* **I. Bogdan.**

D-l Băilleanu vrea să dea în volumul său un fel de enciclopedie pe scurt asupra Rusiei de astăzi şi trecutului ei; în cele 11 paragrafe ale volumului, aşezate întâmplător aşà cum sunt: 1) comerţul şi industria; 2) organizarea comunei rurale şi urbane; organizarea judecătorească; 3) vecea, soborul, republicele ruse, Cazacii, Polonii, Finlandezii, Ţerile Baltice şi Basarabia ; 4) emanciparea şerbilor; 5) corporaţiunile meşteşugarilor, ţăranii şi nobilii ; 6) abuzurile şi venalitatea funcţionarilor ; 7) învăţământul şi mişcarea culturală; 8) privire istorică asupra unor reforme interne, începând dela Petru cel Mare; 9) nihilismul; 10) religia; 11) literatura; — se cuprinde de toate: istorie, geografie, etnografie, economie politică, statistică, literatură, ş. a. m. d. Faptele sunt grupate cu tendinţa de a arătà că societatea şi statul rusesc se democratizează treptat, cu toate sforţările autocratismului de a pune stavili acestei schimbări (nu de geaba a zis grecul πάντα ῥεῖ), şi că, acum «a sosit momentul istoric, când Rusia trebue din nou să se europeenizeze» (pag. 305, concluzie).

In prefaţă autorul ne spune că lucrarea sa erà gata la 1900—1901, şi că de atunci nu i-a făcut nici o modificare esenţială. Tot acolo îşi face următoarea critică justă: «două, mai presus de toate, sunt păcatele fundamentale ale lucrării de faţă: *a)* că nu am fost nici

odată în Rusia; *b)* necunoscând limba rusească, am fost de cele mai multe ori nevoiți să recurgem la informațiuni străine». Nu de cele mai multe ori, ci totdeauna!

Autorul își iea toate știrile sale din cărți și articole de reviste franțuzești, pe cari le întrebuințează fără nici o critică prealabilă. Necunoscând valoarea relativă a izvoarelor autorului, cetitorul nu poate ști ce preț să puie pe concluziile scoase din ele; iar cine are oarecare cunoștință despre literatura și publicistica rusească contemporană, va fi aplicat să nu puie nici un preț pe ele, când vede că alăturea de scriitori bine informați figurează anonimi de gazete sau compilatori francezi, tot așà de puțin independenți în studiile lor ca și autorul nostru.

Fondul cărții d-lui Băilleanu neaparținându-i d-sale, e de prisos să intrăm în discuția lui. Compilația sa ar fi putut să aibă oarecare valoare, pentru cei ce nu pot consultà operele originale rusești sau scrierile din limbile europene, dacă ar fi fost mai cu îngrijire scrisă, dacă ar fi urmat un sistem în gruparea materiilor și dacă n'ar fi plină de greșeli de fapte și de greșeli în citarea de cuvinte rusești (1) din viața culturală, de nume proprii, de titluri de cărți și de reviste, etc.; d. p. *a)* odnovosti p. 29, odnovorsti 191 (odnodvorci, germ. Einhöfer), skhod 46 (schod), colopi 99 (cholopi), cernoțem 108 (černozem), gosunarcianaia duma 230 (gosudarstvennaja duma) ș. a.; *b)* Șevcenks 82, Sevcenks 81 (Ševčenko), Lermantov 82 (Lermontov), Makievici 84 (Mickiewicz), Vereșcaguin 164 (Vereščagin), Nadsov 167 (Nadson), Țartoriski 201 (Czartoryski), Dokucicaiaf 107 (Dokučaev?) ș. a. *c)* Russkia Chisen 107, — Chissen 108, Ruskaia Gisv 226 (Russkaja Žizń), Nevoya vremia 104, 108, (Novoe vremja); vezi p. 165 ș. a.

O impresie penibilă fac numeroasele citații din autorii ruși în limba franceză, defect ce-l observă însuș autorul în prefață și pe care îl justifică pe deoparte prin faptul că, neștiind limba rusească, n'a putut face altfel, iar pe de alta prin «greutatea reproducerii versurilor în limba rusească» — ca și cum ar cunoaște-o pe aceasta!, — citațiunile ar fi trebuit să se facă toate în românește.

E adevărat că o carte în limba română asupa Rusiei contemporane ar puteà fi de oarecare folos pentru publicul nostru, care de obiceiu e rău informat despre imperiul vecin; această carte ar trebuì să fie însă cel puțin la nivelul cărților străine de acelaș fel, cari

(1) Câte odată în transcripție franceză, altă dată în transcripție românească.

sunt destul de numeroase. Altmintrelea ea devine cu totul superfluă. Ceeace e cazul cu a d-lui Băilleanu.

Ea nu poate fi deci recomandată pentru premiul Năsturel.

Virgil B. C. Benișache, *Curs de drept comercial.* Cartea I. Galați 1905. — *Raport de* **Dr. At. M. Marienescu.**

După dispozițiunile codicilului răposatului Năsturel, punctul *e*, scrierile pentru premiul Năsturel de 4.000 lei pot fi și de jurisprudență, iară după dispozițiunile Academiei Române din 2 și 7 Septemvrie 1876, punctul 4, «Premiile Năsturel se pot acordà nu numai unor opere complete, ***ci și părții unui op tipărit în cursul anului,*** cu condițiune însă ca această parte să fie de valoarea și de întinderea unui volum și nu de ale unei simple fäscioare (minimum 400 de pagine, format in-8⁰ garmond.»

Fiindcă scrierea «Curs de drept comercial» e numai cartea întâia din op mai mare și fiindcă această carte n'are minimum de 400 de pagine, ci numai de 200 pagine, opul se respinge dela concurs.

St. G. Carpen, *Organizarea școalei române.* București 1905.— *Raport de* **Sp. C. Haret.**

Ceeace reiese la prima vedere din lectura acestei broșuri este o necunoștință a regulelor de ortografie și de punctuație, care poate surprinde într'o lucrare prezentată pentru un premiu al Academiei.

Iacă exemple, copiate cu ortografia și punctuația lor, din cari se poate vedeà în acelaș timp și lipsa de cunoștințe gramaticale a autorului :

«Miseria îl va părăsì și o viață mai dulce i va surâde ***și lui, ne mai, fiind*** expus să fie esploatat...» (pag. 4).

«Problema se pune ***acum. Care*** din cele trei educațiuni trebue ***să apuce mai întâi în brațele sale pe om?*** » (pag. 5).

«Ambițiunea de ***ași*** întrebuințà timpul» (pag. 5).

«Cu câtă plăcere ascultă **copii** la părinți sau la bătrâni, când le ***povestește*** cevà» (pag. 6).

«***Decstiritatea*** mânilor» (pag. 8).

«Greutatea cea mare va fi că școlarii... ***va trebuì*** să se lupte mai mult» (pag. 11).

«Frazele fără nici un sens abundă. Citez numai una, care este caracteristică: «Deci dela cultura *care* o vom dobândì în școli și

care trebue să fie superioară aceleia pe care o posedă, acei vizitatori, cari neau îngreunat și ne vor îngreunà viața încă multă vreme», (pag 4).

Ca fond, lucrarea d-lui Carpen expune un sistem al său propriu de a se organizà învățământul primar și secundar, fără nici o discuție, fără nici o argumentare. După d-sa, învățământul care precede Universitatea ar trebuì să dureze 19 ani, dintre cari școala începătoare, cu o durată de trei ani, va trebuì să fie în sarcina inițiativei private. «Pentru alimentarea fondului din care să se întreţină aceste școli (elementare) ar fi de ajuns ceeace se dă astăzi de inimile generoase fie prin donațiuni, fie prin testamentele lăsate» (pag. 9). Autorul nu ne arată pe ce-și întemeiază această credință.

Restul cărții este de aceeaş tărie.

Cred că o asemenea lucrare nu poate fi propusă pentru premiu.

C. S. Constante, *Spre Albania. Impresiuni, obiceiuri, moravuri.* Bucureşti 1005.—*Raport de* **I. Caragiani.**

Cartea d-lui Constante este împărțită în patru capitole. In capitolul I, autorul descrie activitatea propagandelor culturale din Macedonia ale Bulgarilor, Sârbilor, Grecilor și Românilor și starea lor actuală. In al II-lea face o ochire repede asupra mișcării intelectuale naționale a Albanezilor în rivalitate cu Sârbii, vorbind și despre diplomația austriacă față de Albanezi, Sârbi și Turci. In al III-lea capitol autorul se ocupă excluziv de Albania și de poporul albanez, iar în al IV-lea, intitulat: Concluziune, autorul, după ce descrie simpatiile ce există de mult între Albanezi și Români, și arată superioritatea Albanezilor și Românilor asupra tuturor celorlalte naționalități din Peninsula Balcanică, formulează concluziunea că un stat româno-albanez subt suveranitatea Turciei ar constituì un echilibru între statele din Peninsula Balcanică.

Acesta este în trăsături generale cuprinsul cărții d-lui Constante. Cea mai interesantă parte din întreagă această carte este aceea în care ne descrie diferitele triburi ale poporului albanez, viața lor casnică și publică, caracterul general al Albanezilor, vitejia și aplicările lor răsboinice, diferitele lor obiceiuri, mai cu samă la nașteri, la nunți și la îmmormântări, ospitalitatea lor proverbială și vendeta ca instituțiune națională, înrădăcinată de secole în firea poporului albanez. Partea aceasta interesează pe cetitor ca ceva cu totul

particular poporului albanez și în contrast cu toate celelalte popoare din Peninsula Balcanică, apoi mai interesează și prin descrierea fermecătoare, precum o face autorul cărții, care a avut ocaziune să cunoască foarte de aproape lucrurile pe cari le descrie și cari ca ceva particular l-au impresionat foarte mult.

Având în vedere că autorul cărții *Spre Albania* este cel dintâiu, după cât cunoaștem, care ne face o descriere așà de interesantă a Albaniei și a poporului albanez într'o carte scrisă în românește și, pe lângă aceasta, care ne dă foarte multe informațiuni, culese la fața locului, despre numărul diferitelor populațiuni din Peninsula Balcanică, despre caracterul, despre ocupațiunile și aspirațiunile lor și mai cu samă despre Români, propunem ca lucrarea acestui autor să fie premiată de Academia Română cu premiul Năsturel de 4.000 lei spre a recompensà munca depusă pentru culegerea informațiunilor cuprinse în cartea sa, mai cu samă în împrejurările actuale, în cari spiritele popoarelor din Peninsula Balcanică se aflà în niște agitațiuni așà de periculoase, și spre a fi un îndemn la alții pentru compunerea unor asemenea cărți.

Ana Conta-Kernbach, *Elemente de metodică.* Iași 1905. — *Raport de* **T. Maiorescu.**

Cartea cuprinde cursul de metodică, ținut de d-na Kernbach la Școala normală de institutoare din Iași. Scrisă cu vioiciune de o profesoară inteligentă, lucrarea ar merità să atragă deosebita considerare a unei comisiuni speciale pentru cărți școlare. Insă față de numeroasele și eterogenele scrieri trimise la premiul Năsturel din acest an, se cuvine să alegem mai întâiu *genul* preferabil, presupuind că în specialitatea lui s'ar găsì opere de merit.

După spiritul actului de fundare al premiului Năsturel-Herescu, «scrieri de pură literatură română», cum se exprimă fundatorul, par a aveà precădere. Și deoarece printre cele trimise de astă dată se aflà unele de mare valoare, «Metodica» d-nei Kernbach trece din acest motiv formal pe al doilea plan, și Comisiunea noastră este scutită de a mai încercà greaua cumpănire între un manual de pedagogie și o culegere de poezii.

Octavian Goga, *Poezii.* Budapesta 1905.—*Raport de* **T. Maiorescu.**

Poeziile d-lui Octavian Goga au avut darul să deștepte o deosebită luare aminte a publicului român. Mai toate ziarele și revistele

noastre le-au consacrat dări de samă amănunțite, și unele din ele văd în apariția noului volum «evenimentul literar» al anului din urmă.

Efectul produs asupra marelui număr de cetitori credem că provine mai întâiu din forma frumoasă, în care autorul a știut să exprime cuprinsul «patriotic» al multora din versurile sale. In adevăr emoțiunile ce le simte și ce ni le transmite tânărul poet sunt izvorîte din viața națională a acelei părți a Românimei, în care s'a născut și în mijlocul căreia a trăit, din vieața Românilor Transilvăneni în faza ei de astăzi, caracterizată prin lupta împotriva tendințelor de asuprire etnică predomnitoare în Statul lor.

Ce e drept, patriotismul, ca element de acțiune politică, nu este materie de artă, ori câte abateri s'au comis și se mai comit în contra unei regule așà de simple. Mai ales cei ce n'au destul talent literar caută să-și acopere lipsa prin provocarea unor dispoziții sufletești, foarte importante în alte priviri, dar nu în cele estetice.

Cu toate acestea patriotismul este în inimile sincere, în afară de ori ce tendință politică, un simțimânt adevărat și adânc, și întru cât este astfel, poate fi, în certe împrejurări, născător de poezie.

Și în asemenea împrejurări excepționale ne pare a se aflà autorul nostru, când într'o parte a poeziilor sale reprezentă și rezumă iubirea și ura, durerile și speranțele unui neam amenințat în existența sa.

La noi sunt codrii verzi de brad
Și câmpuri de mătasă;
La noi atâția fluturi sunt
Și atâta jale 'n casă;
Privighitori din alte țeri
Vin doina să ne-asculte;
La noi sunt cântece și flori
Și lacrimi multe, multe.

Pe boltă sus e mai aprins
La noi bătrânul soare,
De când pe plaiurile noastre
Nu pentru noi răsare...
La noi de jale povestesc
A codrilor desișuri,
Și jale duce Murășul
Și duc tustrele Crișuri.

Așà ne spun cele dintâi strofe ale poeziei «Noi», iar în «Oltul» se personifică amintirea trecutului și răsbunarea viitorului, tot cu prilejul unei ape curgătoare, care atrage cu atât mai tare pe poet, cu cât valurile ei se duc spre țărmurile binecuvântate ale României libere.

De mult, în vremi mai mari la suflet,
Erai și tu haiduc, moșnege,
Când Domni vicleni jurau pe spadă
Să sfarme sfânta noastră lege:
Tu, frate plânsetelor noastre
Și răsvrătirii noastre frate,
Urlai tăriilor amarul
Mâniei tale 'nfricoșate.

. . . .

Slăvite fărmituri a vremii,
De mult v'am îngropat văleatul...
Neputincios pari și tu astăzi —
Te-a 'ncins cu lanțuri Impăratul.
Ca unda ta strivită, gemem
Și noi, tovarășii tăi buni.
Dar de ne-om prăpădi cu toții,
Tu, Oltule, să ne răsbuni!

Să verși, păgân, potop de apă
Pe șesul holdelor de aur;
Să piară glia care poartă
Instrăinatul nost tezaur;
Țărâna trupurilor noastre
S'o scurmi de unde ne 'gropară
Și să-ți aduni apele toate,
— Să ne mutăm în altă țară!

Dar unde se vede arta scriitorului, nu este în patriotismul simțit, ci în manifestarea lui mănținută în dreapta măsură a frumosului. D. e. strofa citată mai sus nu întrebuințează vorbe exagerate în contra tiranilor barbari, ci zice numai:

Neputincios pari și tu astăzi —
Te-a 'ncins cu lanțuri Impăratul,

și cu cât expresia e mai măsurată, cu atât impresia e mai adâncă.

Vechiul adevăr: prin strigăte violente se risipește emoțiunea și dispare, prin vorba stăpânită se păstrează și crește.

Și, poate, cea mai frumoasă strofă a mult admiratei poezii este aceea, în care o priveliște descrisă ne încântă în afară de nota specială a patriotismului:

La sânul tău vin, în amurguri,
Sfioase fetele fecioare,
Și dimineața vin neveste
Cu șorțul prins în cingătoare,
Și vin păstori cu gluga albă,
Din fluier povestindu-și dorul —
Și câte cântece și lacrimi
Nu duce valul, călătorul...

Numiam mai sus «excepționale» împrejurările, în cari patriotismul a devenit unul din izvoarele poeziei d-lui Goga și-l inspiră în modul cel mai firesc. Dovada stă în aducerea și descrierea unor figuri obișnuite din vieața poporului, cari însă câștigă deodată—pe lângă valoarea și menirea lor normală—o însemnătate, am puteà zice o iluminare și strălucire extraordinară, ce nu se poate explicà decât din aprinderea luptei întru apărarea patrimoniului național.

Românul din Regatul maghiar vede în preotul său nu numai un propovăduitor al religiei, ci mai ales un apostol al naționalității; în învățătorul și în învățătoarea sa («sfielnica, bălaia dăscăliță») pe strejarii, cari îi păstrează comoara limbii și a istoriei românești ca o armă de apărare; în plugarul, cu tăria și hărnicia lui, în deosebire de târgovețul părtaș al unei administrații dușmane, o garanție a existenței sale etnice; în lăutarul și cântărețul dela sat, în opoziție cu cel înstrăinat din oraș, pe omul ce-i însuflețește și-i răspândește cântecele naționale.

Pe când la noi, în Regatul român, nici preotul, nici învățătorul nu au misiunea specială de a apărà neamul în contra vreunei stăpâniri vrăjmașe, nici între plugar și târgovăț, între cântărețul dela sat și cel dela oraș nu există contrast în privința desvoltării naționale; și nici lăutarul nu mai este păstrătorul excluziv al cântecelor populare.

Și acum înțelegem și simțim împreună cu poetul, când zice:

Cântăreţilor dela oraş.

Voi n'aveţi flori, nici cântece, nici fluturi,
Căci soarele în ţara voastră moare.
Voi în deşert cerşiţi pe a voastră strună
Din cerul sfânt o rază să coboare.
E frig la voi şi moartă-i strălucirea
Cetăţilor cu turnul de aramă,
Bieţi cântăreţi cu aripile frânte;
In alte zări cuvântul meu vă chiamă...

Să piară umbra zidurilor negre
Ce 'ntunecă cântarea noastră sfântă,
Curatul chip al farmecelor firii
Să scânteie când glasul nost cuvântă,
Căci Dumnezeul neamurilor toate
Subt strălucirea mândrei bolţi albastre,
In codrii verzi şi 'n negrele ogoare
A semănat nădejdea vieţii noastre...

Mai accesibilă gustului obştesc va fi—în înţelesul celor arătate în rândurile precedente—înfăţişarea preotului şi a plugarului ca figuri patriotice.

Apostol îl şi numeşte poetul pe bătrânul popă, care «de cârjă sprijinit răsare la portiţă».

Moşneag albit de zile negre,
Aşà îl pomenise satul,
Pe pieptărelul lui de lână
Purtând un ban dela 'mpăratul.
— Domol în mijloc se aşează,
Şi sprijinind încet toiagul,
Clipind din genele cărunte,
Incepe-a povesti moşneagul...

Intreg norodul iea aminte
Şi-ascultă jalnica poveste,
Şi fusul se opreşte 'n mâna
Induioşatelor neveste,
Moşnegii toţi fărâmă lacrimi
Cu genele tremurătoare,
Aprinşi feciorii strâng prăseaua
Cuţitului din cingătoare.

Din cetăţuia strălucirii
Coboară razele de lună
Şi pe argintul cărunteţei
Din aur împletesc cunună.
— Cuvine-se hirotonirea
Cu harul ceriurilor ţie,
Drept vestitorule apostol
Al unei vremi ce va să vie.

Şi în poezia «Plugarii» ne zice:

La voi aleargă totdeauna
Truditu-mi suflet să se 'nchine,
Voi singuri străjuiţi altarul
Nădejdii mele de mai bine.
. . . .
Când doarme plugul pe rotile,
In pacea serilor de toamnă,
La voi coboară Cosinzeana,
A visurilor noastre Doamnă.
Vin crai cu argintate coifuri
Şi'n aur zânele bălaie;
Atâta strălucire 'ncape
In bordeiaşul vost de paie.

Fraţi buni ai frunzelor din codru,
Copii ai mândrei bolţi albastre,
Sfinţiţi cu lacrimi şi sudoare
Ţărâna plaiurilor noastre!
Din casa voastră, unde'n umbră
Plâng doinele şi râde hora,
Va străluci odată vremii
Norocul nost al tuturora.

Şi aşà de firesc şi de puternic este aici simţimântul poetului, încât el înalţă şi nobilitează figuri şi expresii, cari în alte împrejurări s'ar împotrivì la ori ce încercare de poezie în limba românească. Un lăutar poate fi poetic dela sine şi ce simpatie duioasă deşteaptă «Barbu lăutarul», în cântecelul lui Alecsandri!

Dar un lăutar ţigan cu numele Nicolae, în prescurtare Laie — care-ţi aduce aminte de ţigan de laie — şi încă un lăutar ţigan

Laie, căruia îi lipsește un ochiu: o asemenea figură cu asemenea însușiri și cu asemenea metehne ar păreà imposibilă într'o poezie sentimentală. Și totuș, ascultați cum știe să ne povestească autorul:

La groapa lui Laie.

Am venit să-ți spun o vorbă,
Azi când pleci în țeri mai bune,
Niculae, Laie Chioru,
Cântăreț din patru strune;

Du-l cu tine meșteșugul
Care ne'ntăriă soboru:
Meștere a nouă sate,
Lăutare, Laie Chioru!

Unde nori-și țin popasul,
In lăcaș de mărgărint,
Șade Domnul cu Sâmpetru
La o masă de argint.

Tu să-ți pleci ușor genunchii
Și ușor să-ți pleci grumazul,
Și pe umerii vioarei
Tu să-ți lași domol obrazul,

Și să cânți un cântec, Laie,
Cum se cântă'n sat la noi,
Când se tânguie ciobanul
După turma lui de oi.

Povestì-va atunci struna
Inălțimilor albastre
Vremea lungă câtă jale
Scris-a'n sufletele noastre.

S'ar întunecà pământul,
C'ar venì, venì, Țigane,
Toate stelele s'asculte
Glasul strunei năzdrăvane.

Blând zâmbire-ar milostivul,
Iar din geana lui de-argint
Lacrimi-ar cădeà 'n adâncul
Norilor de mărgărint.

Ni s'ar stinge-atunci necazul
Ce de mult ne petreceà:
Intre stelele de pază
Am aveà şi noi o stea!

Când suntem mişcaţi de puterea unui limbagiu poetic, care e în stare să dea cetăţenia literară şi unor nume proprii, aşà de familiare; când mai cetim strofe ca acestea:

Domol purcede glas de schije
Dela clopotniţa din deal,
Să povestească lumii jalea
Instrăinatului Ardeal,

sau:

Şi câtor cântece la joc
Ţineam cu glasul meu ison,
De câte ori am spus povestea
Lui Alisandru Machidon!

Şi, ca un cântec, cum s'a stins
Frumoasa mea copilărie
Şi dragostea de două veri
Cu fata popii Irimie,

ne aducem aminte de farmecul poeziilor lui Eminescu, în care pentru întâia oară s'a ivit această particularitate ca un criteriu de măestrie limbistică.

Am citat atâtea exemple din volumul, de care ne ocupăm, pentru a lămurì, precât ne este cu putinţă, cele zise despre elementul «patriotic» al multora din poeziile d-lui Goga, despre simţimântul, de care sunt purtate şi despre forma, în care sunt plăsmuite.

Ceeace ne întăreşte impresia, că în tânărul autor avem un poet dintre cei chemaţi şi aleşi, este şi alt şir de poezii, cari n'au a face cu patriotismul, ci sunt din veşnicul tezaur el emoţiunilor omeneşti, poeziile de veselie, de amor, de întristare intimă.

Puţinele exemple ce le mai adăogăm pentru a întregì caracterizarea noului scriitor, le începem cu unul din «cântecele» sale.

Măi crâşmare Niculae,
Ce mai zici de lumea asta?
Dumnezeu să-ţi ţie vinu
Şi norocu şi nevasta!

Cum mai umblă târgurile?
Ţi-i cam acru vinul, vere,
Dar ţi-e harnică nevasta!
Arz-o focul de muiere!

Bea şi tu cu mine astăzi,
Că eu beau să-mi stâmpăr doru.
Par'că-i alta lumea, vere,
Când ne zice Laie Chioru.

Laie Chioru — bată-l Domnu, —
El nu vede toate cele;
Din lăută două ştie:
Una-i dor şi una-i jele.

Când de dor ne zice Laie,
Tremură cupa pe masă;
Când de jele cântă Laie,
Sboară cupa pe fereastă.

Şi aş-aprinde — atuncia satu,
Să-l văd pară vâlvătae...
Ochii vineţi foc să-i arză.
Măi crâşmare Niculae,

Dacă am adus ca exemplu şi această poezie, este anume pentru veselia ei sburdalnică, exprimată în forma cea mai potrivită şi ca vorbă şi ca ritm şi ca licenţă de rime («masă» — «fereastă», «cele» — jele», terminate însă cu biruitoarea împerechere «vâlvătae» — «Niculae»). Fireşte că asemenea versuri, având puterea sugestivă a cântecelor noastre populare cu minunata «frunză-verde», din care saltă adeseori aceeaş voie bună şi îndrăzneală, nu sunt pe placul celor deprinşi cu unele *mievrerii* moderne, şi aici cuvântul franţuzit este poate singur la locul lui, nici al celor stăpâniţi de para-

digmele clasicismului străin învățat la școală. Dar poezia noastră n'are a face cu efeminarea scrierilor decadente, precum n'are a face cu vreo tradiție de regule înțepenite; ea este deadreptul izvorîtă din cântecele populare, și având aici o accentuare de cuvinte mult mai variată decât o are d. e. limba franceză cu perpetua intonare a silabei din urmă, a devenit mai pronunțată în ritmul ei și mai liberă în rimele ei. Așà este și așà trebue să rămâie, păstrându-și aerul de sănătate și de vigoare și ferindu-se de parada cu un exotism neadaptabil.

Nota populară este cu atât mai bine venită în poeziile d-lui Goga, cu cât autorul se arată dealtminteri înzestrat cu acea cultură generală mai înaltă, care distingeà și pe Eminescu și a cărei lipsă se simte din îngustimea de vederi și din prematura lâncezire a unora din poeții cei mai lăudați ai literaturii noastre actuale.

Ca să mai dăm un exemplu de poezie glumeață, reproducem pe cea mai scurtă, cu următoarele două strofe ușoare:

Lună, lună, stea vicleană,
Neam de fire de vădană,
De ce dorurile mele
Spusu-le-ai la stele?

Stelele sus călătoare,
Fete mari clevetitoare,
Mi-au spus vântului oftatul
Și mă știe satul.

Le-am citat și pe acestea, mai ales fiindcă vin dela un poet transilvănean și-l deosebesc de unii din compatrioții săi, al căror stil este adeseori greoiu și pedant.

Un ultim exemplu, și am terminat multele, poate prea multele citații.

Toamna.

Văl de brumă argintie
Smălțuitu-mi-a grădina,
Firelor de tămâiță
Li se uscă rădăcina.

Peste creştet de dumbravă
Norii suri îşi poartă plumbul,
Cu podoaba sdrenţuită
Tremură pe câmp porumbul,

Şi cum dela miază-noapte
Vine vântul fără milă,
De pe vârful şurei noastre
Smulge 'n sbor câte-o şindilă.

De vifornița păgână
Se 'ndoesc nucii, bătrânii,
Plânge un puiu de ciocârlie
Sus pe cumpăna fântânii.

Il ascult şi simt subt gene
Cum o lacrimă-mi învie ;
— Ni s'aseamănă povestea,
Puiu golaş de ciocârlie.

Pe când la poeziile vesele autorul lasă expresiilor frâul mai liber, la cele triste, ca și la cele patriotice, este mai cumpătat în manifestare. Căci de nota tristeței și de nota patriotismului s'a cam abuzat în literatura noastră. Cei ce râvnesc la muze, cred că trebue să pară numai decât melancolici și desamăgiți, și privind veselia ca ceva inferior, vor să arate cu ori ce preț suferințe sentimentale și dureri patriotice. De aici multă simulare și declamație. In aceste împrejurări exuberanța d-lui Goga la veselie este o reacțiune salutară, iar înfrânarea la tristețe un merit deosebit: Credinciosul, în sfieala lui, se teme de profanarea celor sfinte.

Dacă din testamentul lui Năsturel-Herescu, în puterea căruia suntem chemați a da astăzi premiul pe anul 1906, se constată că răposatul întru fericire fondator aveà mai cu samă «în vedere scrieri «de pură literatură română, în proză și în versuri, precum poeme, «drame și comedii serioase—mai ales subiecte naționale—și ori ce «alte opere de înaltă literatură»: atunci Academia Romană în cazul de față nu-și poate îndeplinì mai bine datoria de a executà voința testatorului și misiunea de a încurajà literatura română decât acordând pentru acest an premiul Năsturel-Herescu volumului de Poezii al d-lui Octavian Goga.

Ioan Pop Florantin, *Consecutismul universal.* Ediţie nouă. Bucureşti 1906. — *Raport de* **Dr. At. Marienescu.**

Mai întâiu de toate trebue să pricepem şi, pentru aceasta, să explicăm titlul opului, şi apoi să cercetăm, că materiile pertractate în op corespund oare titlului şi adică scopului opului?

Cuvântul *Consecutism*, după etimologia latină, purcede din verbul consequor, cu înţelesul: a urmà unul după altul, a urmărì (cercetà) ceva una după alta; consecutus sum, am urmat, am urmărit; iar participiul trecut ori adiectivul: consecutus, a, um. De acì consecutiv înseamnă a pornì dela început şi a urmărì imediat unul după altul în timp sau în spaţiu; apoi în înţeles logic consecutiv e ce iese sau se deduce în mod raţional din atare principiu (asemenea ca început). In consecutism—forma ism se află d. e. în cuvântul conservatism,— şi înţelesul formei e atare însuşire, proprietate pentru atare lucru, ori persoană. Dacă am puteà să românizăm acest cuvânt, ar fi: urmărism sau urmăritism universal.

Cuvântul universal (latin. universalis) e un adiectiv din substantivul universum, sub care se înţelege nu numai spaţiul în care se află toate corpurile cereşti, ci şi întregul ce cuprinde în sine toată lumea şi toate cele din lume. Şi consecutismul din op se referă la toate acestea, adică la ceva imens, nemărginit.

Pentru priceperea titlului e necesară încă atare explicare. In aritmetică se zice începutul cu unul, apoi urmează numerele: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, etc., sau se urmăreşte că dela unul până la 9 ce transformaţiuni s'au produs, ca consecutiv să ajungem la 9. Pre acest teren,ca să se priceapă ce e consecutio (urmare, urmărire), s'a adus de exemplu din gramatică un verb, şi s'a arătat că învăţătura despre transformarea timpurilor e o urmare, urmărire.

Titlul opului ar puteà sustà, dacă materiile din op ar fi fost lucrate după consecutism universal, dar nu sunt lucrate după început (punctul de plecare) şi după urmare sau urmărirea transformaţiunilor şi progreselor adevărate, d. e. dela începutul cu unul până la 9.

Să arăt din op, şi numai un exemplu. Autorul la pag. 88 are începutul capitolului *Originea omului*, şi pentru pertractarea originii, ţine prelegere încă: despre substanţa universală; substanţa eterală e limitată; trepte şi faze de complexuri; organisme; constituţiunea omului; fazele vieţii omeneşti; individul omenesc; o vieaţă omenească; ştiinţele omeneşti; agentul mintal; agenţii subalterni; trepte de conştiinţă; natura vorbirii, şi încă altele mai multe.

Stai să-ţi faci cruce pentru atâta dezordine în materii şi în ideii fără de nici o organizare, aranjare; fără ca titlul şi scopul opului să-l mai aibă înaintea ochilor.

Materia sau idea despre *Originea omului* nu poate să fie începutul despre om; autorul trebuià ca, cam la capătul capitolului, să ajungă la originea omului, ca aceasta să o arate ca un rezultat al începutului, al consecutismului; p. e. ordinea materială ce e în 1—9.

Adică, să mă mai explic: Autorul în capitolul despre originea omului ar fi trebuit să pertracteze, începând cu prima vieaţă organică, dela protoplasma sau dela plăsmuirea cea mai dintâi (primitivă) în vieaţa animalică pe pământ—şi pe scări lungi să arate că omul mai târziu a apărut ca un consecut al principiului de vieaţă animalică (1).

Dar în op mai toate materiile ar fi avut necesitate de alte începuturi şi alte sfârşituri, conduse totdeauna de titlul «Consecutism universal». Dacă considerăm materiile pertractate în op, teza ce şi-a pus autorul e foarte grea şi foarte imensă. Pentru lucrarea lor nu e destul o vieaţă de om, ci tipărirea lor în multe tomuri, iar nu pe 169 de pagine. Un ceva extras neregulat nu poate aveà valoare ştiinţifică. A scris ex omnibus aliquid, ex toto nihil.

Aş puteà să laud lucrările de pe unele pagine, unde se arată, că autorul le-a priceput bine, dar aceasta nu e destul îndemn, ca opul să-l recomand spre premiere.

Ion Gorun, *Robinson în Ţara-Românească.* Bucureşti 1905.—*Raport de* **I. M. Moldovanu.**

Nichifor, un tânăr la studiu, căzut între «prietini ucizători de ori ce simţire cinstită în suflet», ajunsese acolo, de-i pierise ori ce sfieală, chiar şi scrisorile mamei sale nedesfăcute s'au ros prin buzunare şi cu ele s'au ros şi murdărit toate simţirile sfioase din sufletul dânsului. Deci hotăreşte să se sinucidă.

---

(1) Dacă vrem ca să cunoaştem un op în care consecutismul s'a întrebuinţat ca sistemă, atunci să cetim opul lui Charles Robert Darwin, despre *Originea speciilor*, care a produs o epocă nouă şi mare în scrutarea naturii. Darwinismul se judecă de o sistemă naturală filozofică pentru clarificarea vieţii naturii şi teoria lui culminează în dovedirea despre originea ori descendenţa omului. In studiul său, începând dela protoplasmă, ajunge la rezultatul că omul a purces dela gorilă sau altă maimuţă, a cărei specie se află şi astăzi. Intr'adevăr consecutismul i-a fost principiul şi firul de conducere. El, p. e., plecând dela No. 1, prin urmărire a ajuns la No. 9. A trăit 71 ani; a scris foarte mult, şi totuş n'a cutezat să scrie consecutismul universal.

Despre aceasta avizează pre un «prietin», iar apoi de «scârba» lor, ca să nu-l afle mort și să nu-l râdă cu gălăgie cei ce-i luaseră sufletul, fugì din oraş, ca să-și piardă urma și să se ucidă aiurea.

Dar cum fugià, dorul de vieață începe a licărì iarăş într'însul. Foamea îl cuprinde și îngrijiri de primejdiile vieţii încep a-l torturà.

Atunci o «uruitură lungă» şi puternică îi anunță deslănțuirea furtunei, și-l face să afle «căile Domnului». Intrând într'o moară părăsită, se ospătă cu coji de mălaiu și cu cepe rămase dela niște hoți.

După ce osteneala și foamea i-au istovit puterile, dând peste niște tăietori de lemne, se angajează a lucrà împreună cu ei. De acì încolo «dorul de a muncì cu rod» domnește peste sufletul dânsului. Leapădă țoalele domnești și îmbrăcând de ale țăranilor, petrece cu dânșii și lucrează cu ei bărbătește, fiind «vesel, că a scăpat de mocirla, în care erà să se înnece.»

Curățește casa și curtea țăranului, care-l primise la sine și prin activitatea sa, desvoltată cu înțelepciune, reformează economicește întreaga comună, în care l-a pus întâmplarea.

Intre lemnari făcuse cunoștința unei fete frumoase, al cărei tată erà închis la ocnă. Tatăl unui odor de fată ca aceasta nu poate fi un criminal. De acì încolo desvoltă activitate febrilă spre a descoperì autorii adevărați ai faptei criminale, pentru care suferià un nevinovat. Prin stăruință de fier are în fine mulțumirea de a dobândì acest rezultat.

Ideile curg una dintr'alta în nex frumos, logic. Limba este frumoasă, numai fraza lasă în 2—3 locuri ceva de dorit, nefiind deplin clară.

Cartea aceasta este foarte meritoasă.

N. Petrașcu, *Marin Gelea.* Roman. București f. a. —*Raport de* **D. C. Ollănescu.**

In literatură, pe lângă teatru, romanul este, fără îndoeală, manifestarea ce poate mai pe deplin învederà simțirea, mentalitatea, apucăturile și însușirile unei epoce, unei societăți, unei familii sau chiar a unei singure persoane. Lucrare de pătrundere și de analiză, ea adeverește prin demonstrare și caracterizează prin critică faptele, împrejurările și ființele de cari se ocupă. Un document social! Deşì în forma lui, independentă de ori ce regulă anume hotărîtă, romanul nu este decât povestirea unor întâmplări, în care autorul caută să ațâțe interesul, fie prin desfășurarea patimilor, fie prin zugrăvirea năravurilor, fie

prin podoabele și bogăția închipuirii, el, ca și teatrul, îmbrățișează toate subiectele și-și întinde domeniul asupra întregei omeniri.

Așà, când povestea lui ne poartă în regiunile năsdrăvane ale legendei de vitejii ori de dragoste, romanul este eroic; dacă, răsfoind cartea întâmplărilor lumii, grăește despre regi, despre popoare, despre împărății, romanul este istoric; dacă, urcând ori coborînd treptele scării lumești, cercetează și adâncește condițiunile vieții, jocul și felurimea obiceiurilor, câtimea și calitatea energiei sufletești, aptitudinile și desvoltarea inteligenței, lupta dintre patimi și interese, starea de a fi a omului și puterea lui de rezistență, de muncă, de voință, în lupta pentru traiu și pentru atingerea idealului, romanul poate fi când social, când psicologic, când politic, când—și acesta le completează pe toate—roman de năravuri.

La noi, cu tot îndemnul ce asemenea manifestațiuni și însușiri ar fi putut da celor înzestrați cu darul observațiunii și studiului aproapelui—romanul a fost cea mai puțin rodnică și pot zice cea mai slabă producțiune literară de până acum, — afară de puține excepțiuni — cari prin faptul că au dovedit o silință de a fixà o epocă, a zugrăvì o samă de oameni, a întrupà câteva caractere vrednice de cunoscut, ori a slăvì evenimentele, ce ne-au consfințit neatârnarea și au așezat pe fruntea țerii aureola strălucită a gloriei — precum sunt *Ciocoii vechi și noi* ai lui Nicolae Filemon, *Mihaiu Vereanu* al lui Iacob Negruzzi, *Paraziții* lui Delavrancea, *Vieața la țară* și mai ales *In răsboiu* de Duiliu Zamfirescu, iar acum în urmă *Cu paloșul*, poveste despre întâiul descălicat al Principatului Moldovei, de Radu Rosetti, — sunt aproape singurele romane de aventuri eroice, de caracter, de studii și de năravuri sociale, ce pot ocupà un loc de frunte în literatura noastră.

Celelalte, flori ofilite, palide și neputincioase încercări de a scormonì și a resfirà vieața și sufletul Românului, s'au coborît de mult în negura uitării și de sub straturile groase de pulbere deabià le mai pot deslușì numele: *Elena* și *Emanoil* de Dimitrie Bolintineanu, *Fulga* de Gr. Haralamb Grandea, *Brazi și putrigaiu* de Nicolae Xenopol și . . . și . . . și . . . prea e mult și negru praful!

Noroc doar, că dela o vreme câțiva harnici și talentați scriitori s'au pus cu temeiu la lucru și dacă nu toți au ieșit cu izbândă la față, unul, cel puțin, a produs o lucrare, care a făcut o adâncă și stăpânitoare impresiune în public și este într'adevăr vrednică de a fi cu deosebire expusă și cercetată înaintea d-voastre.

Acesta este d-l Nicolae Petraşcu, cu romanul său ***Marin Gelea***. Un roman de năravuri sociale româneşti, năravuri nu numai ale societăţilor înalte—cum au pretins unii — ci ale mai multor pături din societatea noastră, în mijlocul cărora se desfăşură activitatea, cea atât de vie, a eroilor şi eroinelor, la a cărora vieaţă, frământată de toate bunurile şi relele lumii acesteia, ne interesează autorul, cu ademenitor şi meşteşugit cuvânt.

Şi mai întâiu o constatare — ce se poate înscrie ca o luminoasă calitate în fruntea lucrării — acest roman este esenţialmente moral, atât prin scopul cât şi prin amănuntele lui, căci chiar în momentele cele mai critice şi în situaţiunile cele mai încordate, nici odată el nu alunecă pe povârnişul grosolăniei, nici nu cade în făgaşul scandalului. S'a pretins însă — şi notez incidentul înadins — că unele persoane ale romanului ar prezentà, în chipul lor de a fi, asemănări cu câţiva protagonişti ai lumii noastre de astăzi, împrejurare ce i-ar da oarecum o tendinţă de *satiră socială*.

Lucrul nu este de loc exact şi mă explic.

Asemănare — nici chiar depărtată cu cineva — nu există în zugrăvirea materială a ziselor persoane, şi dacă ici, colo, putem ghicì, şi aceasta nu fără trudă, vreun tic, vreo sucitură la gând ori la vorbă, vreo potriveală la firea şi boiul omului, sau vreo pată ori un cusur în purtarea şi în moralitatea cuiva, fapt ce ne-ar sugerà o asemănare sau o bănueală, lucrul se explică, fiindcă autorul scrie despre noi şi ale noastre, şi e foarte uşor să ne vedem, în alţii, răsfrânte propriile noastre nemernicii.

De altfel Molière ziceà, în asemenea ocaziuni: «Je prends mon bien où je le trouve» şi, negreşit, «tel que je le trouve !...»

Şi apoi ce libertate a cugetării şi a condeiului mai este aceasta, dacă se cere ca, într'un roman de năravuri actuale, să te slujeşti de persoane imaginare, fiindu-ţi oprit să arăţi şi să biciueşti păcatele şi neghiobiile, ce te izbesc şi te violentează la fiecare pas, şi unde?... la noi, cu desfrâul de libertate a graiului şi a scrisului, pentru ori ce şi pentru ori cine, fără de cruţare ! E absurd! In loc să se bucure că se găseşte cineva — cu destulă inimă şi cu destul curaj — să spună adevărul şi să desvăluească ticăloşiile, ei se supără, ei strigă şi... dacă se supără şi strigă, aceasta e cea mai bună dovadă, că scriitorul a atins cu fierul roşu pe cei cu pricina, căci, din bunătate de inimă şi din dragostea aproapelui, n'ar mai ridicà ei glasul !...

Şi apoi un roman şi mai ales un roman de năravuri, care zugrăveşte şi analizează caracterele de oameni, întrupează ori creează tipuri, luate din mediul social, în care i se desfăşură acţiunea, este o lucrare de artă şi ca atare trebue privită şi judecată în întregul ei, — căci numai astfel are menirea de a produce efectul dorit, pe când dacă e considerată numai dintr'un singur punct de vedere, ori desfăcută în părţi inegale, şi în puncte deslipite de cadrul, în care se mişcau, este lucru firesc ca o asemenea judecată să fie necompletă şi prin urmare greşită sau defavorabilă.

Aşà, dacă în apreţierea valorii artistice a unui tablou, ţii socoteală, de pildă, de umbre ori de detalii cu dinadinsul, neglijând priveliştea generală ce înfăţişează şi persoanele ce-i dau vieaţă, critica ce se va emite, în chip atât de ciudat, despre dânsul, va fi şchioapă, nedreaptă şi mai cu samă lipsită de temeiu.

Ah! dar d-l Petraşcu şi-a propus să descrie, în romanul său, societatea din Bucureşti—aşà cum se prezentà pe vremea când se petreceau întâmplările povestite. Societatea e însă alcătuită de un mare număr de persoane, fiecare cu felul ei de a fi şi de a evoluà în mijlocul semenilor săi; fără îndoeală că pe dânsele — aşà cum sunt, cu traiul, cu firea, cu apucăturile şi cu cusururile proprii — le va întrebuinţà autorul, pentru a legà şi a conduce intriga şi povestirea sa până la desnodământ. Şi e natural ca, pentru contemporanii acelor persoane, să răsară asemănări sau identificări — cu privire la ele, — fiindcă ne cunoaştem cu toţi şi e par'că o pornire sufletească de a dăruì adesea eroilor din romane defectele şi calităţile eroilor simpatici ori neplăcuţi nouă, din lumea în care trăim!

In tot cazul scriitorul, artistul nu trebue să se oprească în faţa unor atari consideraţiuni, căci ei lucrează pentru luminarea şi îndreptarea marelui public şi ceeace importă este ca el, publicul, să întrevadă, cel mult, pe aceia cari, prin chipul deosebit de a trăì, de a gândì, de a se mişcà, ies oarecum din cadrul vieţii private şi fac parte din domeniul obştei.

Şi dacă alcătuirea aceasta de tipuri — prin contopirea elementelor luate din afară cu cele închipuite de autor — se menţine vie, naturală şi adevărată, lucrarea — cu sau fără întrezărirea sau quasi asemănările în chestiune — este bună, şi cetitorul rămâne mulţumit. Se mai aduce însă şi o altă învinuire acestui roman — pe care o voiu cercetà spre a limpezì lucrurile — o învinuire gravă, dacă ar

fi întemeiată, şi anume că într'însul se ponegreşte societatea înaltă, high-life-ul dela noi.

Invinuirea e zadarnică, mai mult, tendenţioasă, deci înadins răuvoitoare.

Iată despre ce este vorba: tinerii *Nerva*, poet distins, orator viguros, spirit original şi rafinat, *Despin*, muzicant de mare talent — ale cărui producţiuni, scrise în genul naţional, nu fusese gustate de publicul înalt, prea mult înstrăinat la noi, — dar om hazliu, cam paradoxal şi totdeauna dârz, *Marin Gelea*, arhitect, artist în toată puterea cuvântului, urmărind înalte idealuri, plin de iluzii şi de o cinste sufletească foarte aleasă, câteşitrei legaţi într'o strânsă prietenie de pe băncile şcoalei, sunt deopotrivă însufleţiţi de dragostea de neam şi de ţară, cum şi de dorul nerăbdător de a lucrà pentru binele şi propăşirea poporului.

Produs şi reprezentanţi ai păturii sănătoase, muncitoare şi energice a societăţii noastre, curaţi la suflet şi cu mintea bogat înzestrată de darurile minţii şi învăţăturii, ieşind pe scena lumii, ei cearcă să-şi pună silinţele, râvna şi talentul în serviciul redeşteptării conştiinţei naţionale, pe care o întrevăd ca pe singurul mijloc de întărire şi de înălţare a patriei.

Deci o putere vie, purtătoare de rod şi de belşug — în avânturile ei generoase şi îndrăzneţe, — ce voià să lumineze, să cucerească, să purifice treptele suitoare ale scării noastre sociale, dar care întâlneşte în cale altă putere — clasa de sus, — alcătuită din elemente mai mult străine de sângele şi de pământul nostru, ce se dezinteresează de tot ce este ideal şi aspiraţiune naţională, trăind într'un mediu de un naturalism respingător şi într'o atmosferă de falsitate şi de stricăciune.

«Familiile vechi româneşti!... — zice Nerva într'o discuţie cu amicii săi — las'că le numeri pe degete, dar apoi cele mai multe din ele sunt degenerate... le-a luat locul cele două straturi de parveniţi, din cari unul e în putrezicíune şi celălalt falsificat înainte de a fi format: parveniţii de acum 70 de ani, cari se duc şi parveniţii de acum 35 de ani, cari se vor duce şi ei, cu iuţeala a tot ce e iarbă străină, vitregă mijlocului şi deci osândită periciunii. Nici unii, nici alţii nu sunt aristocraţia noastră, căci n'au tradiţii.

«La ei, nu numai că nu o să găseşti simţul solidarităţii de rassă, dar le e ruşine să zică că sunt Români, cum le e ruşine mitocanilor de părinţii lor; în străinătate se dau de alte lifte; mai mult, au o ură împotriva a tot ce răsare, mai ales, pe pămân-

tul ţerii acesteia: şi duc o vieaţă falsă de fanfaronadă şi de expediente ca şi decorul de forme false în care trăesc, ca şi lucrurile prefăcute din casele lor, ca şi strălucirea lor de suprafaţă, toate flori de carton, fără miros şi fără vieaţă». Pag. (199—200).

Deci amândouă aceste puteri se ciocnesc, se luptă, dar cei nimiciţi de crunta apăsare a clasei de sus — cu mentalitatea ei numai de batjocură, de scepticism, de zădărnicii sunt cei trei tineri: Nerva, Despin şi Gelea, adevărata întrupare a speranţelor şi năzuinţelor neamului, vrednicii reprezentanţi ai păturii sănătoase şi muncitoare, din cuprinsul nostru.

Aceasta este quintesenţa psicologică a romanului ce ne ocupă. Iată cu ce prilej se zugrăveşte şi se cercetează obârşia şi fondul clasei preponderante dela noi, care clasă, «ajunsă la ocârmuirea ţerii, prin averea şi numele celor ce au împilat neamul nostru două veacuri şi urmează tradiţia ei vrăjmăşind, micşorând şi desconsiderând vieaţa înfloritoare a poporului, întunecând conştiinţa fiilor săi, nedreptăţindu-i şi umilindu-i, precum nedreptăţesc şi umilesc pământul acesta, storcând ori răspândind, pe preţuri de nimic, moşiile domneşti, intrate pe mâna ei, dărâmând casele şi bisericile vechi, uzurpând ranguri boiereşti, desfundând codrii Românului de pe văi şi de pe dealuri?» (Ibidem).

Cu toată dreptatea acestei aspre, dar meritate judecăţi, cât de departe ne aflăm totuş de pururi rămâietoarele versuri, prin cari Eminescu caracteriză tocmai partea diriguitoare a societăţi noastre:

Bulgăroi cu ceafa groasă, grecotei cu nas subţire...
Toată greco-bulgărimea e nepoata lui Traian!...
Spuma asta 'nveninată, astă pleavă, ăst gunoiu,
Să ajungă a fi stăpână şi pe ţară şi pe noi!...

Iar astăzi cei cari găsesc că autorul romanului Marin Gelea a întrecut măsura cuvenită, ori a nimicit faima şi isprăvile unei caste — stăpânitoare — din trecut, să dovedească mai întâiu că Eminescu n'a avut nici drept, nici cuvânt să o judece şi să o zugrăvească, cum a făcut-o în Satira III, mai înainte de a învinuì de ură ori de răutate pe oricine, împotriva aceleiaş societăţi.

Cred însă că nu se va încumetà nimeni să facă această dovadă, pentrucă adevărurile istorice, hotărîtoare şi documentate nu se pot tăgăduì.

Cine nu ştià oare că Sârbii şi Bulgarii — din cauza relaţiunilor de vecinătate şi de interese cu noi — şi Grecii din Fanar — din

cauza relațiunilor și intereselor politice, ce am avut cu Poarta, — au exercitat, aceștia din urmă mai ales, o acțiune predomnitoare asupra soartei țerilor române?

Și unii și alții și-au făcut cuiburi la noi, unde și-au crescut și și-au îmmulțit odraslele, cărora—prin felurite meșteșugiri și viclenii—au izbutit să le dea locuri de întâietate în treburile publice, ori prin legături de căsătorie să le furișeze în sânul familiilor de boieri pământeni.

Intreprinderea erà fericită, căci asigurà o patrie celor pribegi și venetici, și erà înfloritoare, fiindcă bogățiile cele mai însemnate cădeau astfel în mânile lor.

Având puterea și averea — cele două pârghii ale lumii, — ei nu s'au dat îndărăt dela nimic pentru a-și întărì și a-și sporì mereu buna lor stare, spor și întărire ce se îndeplinià însă în dauna boierimii noastre. Intr'adevăr, pe măsură ce unii — mari și tari — se avântau tot mai sus, alții — din ce în ce storși și prigoniți — se coborau tot mai afund în gloata cea fără de nume a poporului. Moșnenii și răzeșii noștri sunt coborîtori, în mare parte, ai strălucitelor familii boierești de odinioară, cari cu virtutea brațului ori cu ascuțimea minții au luptat lângă Domnitorii noștri eroi, spre a întemeià și a apărà datinele și pământul ce avem astăzi!

Când se scrie despre un asemenea subiect la noi, este peste putință să nu constați acest fenomen : că dacă acei străini, de veacuri, au căutat să alcătuească o plămadă originală din sângele nostru și al lor, tot de atâta timp nu au avut putința de a înfăptuì și o desăvârșită asimilare între noi și între dânșii. Prognatismul și grosolănia unora, îngâmfarea și versatilitatea altora vor fi pururea semnele caracteristice ale neamurilor din cari se trag! De aceea: «trăind ca o prelungire, ca o moștenire spirituală... a unor indivizi fără orizonturi în gândire, fără dor de țară — cari până mai ieri vorbiau o limbă neînțeleasă în mijlocul nostru, societatea modernă vântură încă sămânța acelora pe ogoarele țerii și nici îmbrăcămintea ce poartă, nici atitudinile împrumutate ce are, nu sunt în măsură de a-i ascunde originea fanariotă, nici de a-i acoperì coaja aspră a parveniților, precum nici n'o poate face să gândească și să simțească românește.»

Cu toate acestea, autorul, de care ne ocupăm, este departe de a urî sau a ponegrì aristocrația, adevărata noastră aristocrație, coborîtoare din strămoșii vestiți pe câmpii de bătaie, din sfetnicii înțelepți ai dregătoriilor, din cei cari și-au dat jertfă munca, averea și adeseori vieața pentru binele și mântuirea țerii.

Acestei aristocrații, «scutul și mândria naționalității noastre, îi închină el prinosul admirațiunii sale, și arătând prăpastia către care aleargă cu nebunie o clasă socială — fie ea cât de înaltă — într'o elocventă invocare — tocmai către energia ascunsă ori risipită a virtuților străbune—își îndreptează privirea către un viitor fericit și speră în «reînvierea vechii aristocrații, legată prin sânge, ca printr'o rădăcină adâncă, de pământul și de neamul românesc!»

Firul povestei și mersul acțiunii acestui roman se desfășură în chip plăcut și natural, lăsând cetitorului nu numai o vie și adâncă emoțiune, dar și o întinsă și prețioasă cunoștință asupra multor lucruri și împrejurări privitoare la țara noastră, la lumea cu care trăim, la tradițiile și amintirile trecutului, la luptele și sbuciumările prezentului, la artă, la politică, la vieața socială, la tot ce poate pasionà și înlănțuì mintea și inima, mișcându-le și ademenindu-le.

Marin Gelea — tânăr arhitect de talent — face, întorcându-se dela Paris, cunoștință cu boierul Costache Binu — din veche și curată obârșie românească — și cu fiica sa Elena. Calitățile distinse și spiritul cultivat, modestia și simplicitatea tovarășului lor de călătorie, impresionează în chip simpatic pe Binu, iar Elenei îi furișează o caldă și până atunci necunoscută înfiorare în inimă. Sufletele amânduror tinerilor sunt par'că atrase de o tainică putere, unul spre altul, cu toată curăția și sfințenia cugetelor lor, pline de iluzii și de ideal. După o anume invitare Gelea se duce la Binu la țară pentru zilele Paștelor.

Acolo, înconjurat de cea mai afectuoasă solicitudine și prietenia călduroasă a acelei familii cu obiceiuri simple, austere, întemeiate pe idei și simțiminte sănătoase, Gelea își desvălue sufletul pasionat de artă, se arată entuziast admirator al trecutului și datinelor noastre, descriind bisericile și mânăstirile țerii — locașuri de evlavioasă mântuire și odinioară focare de învățăminte și de lumină — și vorbește despre ogoarele și frumusețile câmpurilor noastre îmbelșugate de roade și vestite prin faima vitejiilor și luptelor săvârșite pe dânsele, încât Elena, care îl ascultă și-l privià fermecată de cuvântul și de ființa lui, se turbură cu atât mai mult, cu cât înțelege amăgirea în care trăise până atunci, amăgire voită înadins par'că de învățăturile și de felul educației ce primise și care o făcuse să admire tot ce erà străin și să privească cu nepăsare, dacă nu cu dispreț, tot ce erà dela noi și al nostru.

Legăturile tainice dintre dânșii se înnoadă astfel și mai strâns, așà că la întoarcerea în București, Gelea, cu ochii și inima plină

de Elena luî, de seninătatea vieții și de bunătatea din casa lui Binu, este cu atât mai ciudat izbit de contrastul ce află în casa bogătașuluî Secaly, cu prilejul unui five-o' clock, la care iea parte într'o Duminecă, și unde face cunoștință cu pătura mijlocie a societății din Capitală.

Pe dinaintea lui trec tot soiul de persoane, de tipuri, de păpuși —îmbrăcate după ultimul jurnal de modă și vorbind după ultima și cea mai neghioabă tradițiune pariziană, — toți și toate afectând, sub aparența unui *chic* particular, cele mai destrăbălate apucături în vorbă, în umblet, în gesticulare, deși se puteà înțelege — de ori cine i-ar fi privit cu un ochiu cercetător — și falsitatea și fanfaronada și zădărnicia unui astfel de mod de a fi, la noi, între noi și pentru noi! Prostie și rea creștere!

Așà văzù Gelea tineri maiestri în rostul danțului și flirtului, «neîntrecuți în arta seducțiunii și a necuviinței», cari nu știu să vorbească dacă nu pot spune obrăznicii și n'au respect nici pentru nevinovăție, nici pentru perii albi; domni mai în vârstă, «hrănind idea unei căsătorii norocoase și încercând să se impuie mai întâiu mamelor, spre a le puteà cucerì mai târziu fetele ; cavaleri «cari formează *le bout en train* al societății — care în realitate trăesc din cărți ori din expediente»; medici — «fără multă carte, plini însă de personalitatea lor, umblând mereu după gloria numelui și tocmindu-se mai dinainte cu bolnavii»; doamne în rochi scumpe și cu bogate giuvaeruri, cari cu gesturi de nepăsare ori de dispreț, împrumutate de prin romanele ori de prin teatrele străine, cu graiul pururea gungurind în franțuzește vorbe goale de sens și aforisme asupra artei, asupra bunului gust, asupra muzicei, pe cari le repetă cu un ton particular de mândrie, dar fără un pic de pricepere; mai văzù — dar de aceștia foarte puțini — câțiva oameni de bun simț, cu însușiri distinse, cu vorbă potrivită și bogată de înțeles, cari făceau să crească și mai mult urîciunea și păcătoșia tuturor celorlalți.

Firește Gelea — care nu întrunià aproape nici una dintre condițiunile de succes, cerute în cercul acela — e primit, privit și ascultat cu răceală, iar laudele ce i se adresau în față se prefăceau în sarcasme și în zeflemeà, la spatele lui.

Una singură dintre doamnele de față — Olga Lari, o femeie frumoasă, văduvă sentimentală, plină de duh însă și de tact, — singură ea găsește plăcere să stea de vorbă cu tânărul arhitect, căutând să-i atragă simpatia și să lege și mai departe relațiuni de bună cunoștință, și chiar de prietenie, cu dânsul.

Nu fusese fericită această interesantă și amabilă văduvă. Căsătorită — abià ieșită din copilărie — cu un bătrân pe care nu-l puteà iubì, dar care murind îi lăsase o mare avere, crezuse să afle într'o a doua căsătorie cel puțin o mai plăcută viețuire și o scântee de dragoste, însă și de astă dată norocul nu o părtinise. Bărbatul ei, deși tânăr, erà brutal, răutăcios și interesat, așà că se despărțì—cu pagubă materială,—dar numai să scape de el.

Și acum, sărmana—care își simțià inima plină de doruri și sângele ei cald îndemnător la avânturi de fericire — căutà, așteptà, pe cel care erà ursitul și acela se amăgì să creadă că poate e Gelea.

Gelea însă fuge mereu de dânsa, deși firea și făptura ei par' că-l atrag și au înrâurire asupra lui. O putere nevăzută îl împingeà și alta neînțeleasă îl depărtà dela ispită, iar când se simțià aproape să fie răpus de patima rău sfătuitoare, el numai în arta și în visurile lui, în muncă și în dragostea de neam, își aflà mântuirea.

Dacă însă societatea cea mare — aceea pe care cel puțin o frecventase și îi păruse lui atât de scârboasă și de pocită — nu-i aduceà mulțumire, dacă atmosfera arzătoare în care trebuià să trăească, de câte ori se aflà alături de Olga Lari, îi mistuià energia și îi excità nervii, întrunirile ce deseori aveà cu prietenii lui de școală, Nerva poetul, Despin muzicantul și Nestor profesorul, îi răcoriau sufletul, îi întăriau din nou voința și-i limpeziau văzul, potolindu-i simțirile.

Nerva cu graiul lui ademenitor, cu temperamentul lui înfocat și cu înclinările lui firești către luptele politice, erà marele orator al companiei, totdeauna cu răspunsul gata, cu argumentarea puternică, cu vocea vibrătoare, de credeai că toate îi izvoresc—la apelul gândirii—din inima lui înduioșată ori învrăjbită de patimă.

Despin glumeț, sceptic — fără frâu la gură și la fantazie — plin de un talent original și aproape neînțeles—de cei pe cari voià el să-i cucerească — de clasa de sus, «venetici cu capul, cu inima și cu originea» — erà poznașul care—în momentele de încordare ori de neînțelegere—tăià dificultățile ori curmà discuția printr'o glumă, printr'o păcăleală, sau prin vreuna din cele mai mucalite înfăptuiri de tipuri, cunoscute și faimoase dela noi.

Nestor, dascălul—cum îl numiau aceștia—erà un om blajin, pașnic, mai mult tăcut, dar cu un nobil și distins caracter și cu o solidă învățătură. El erà oarecum «le souffre douleur» al lor, deși

totdeauna bun și indulgent, până la slăbiciune, către toate nebuniile și năzdrăvăniile lor.

Cu acești prieteni—elemente distinse și sănătoase, puteri de întâia mână, lumini strălucitoare—Gelea alcătuià o tovărășie devotată și energică pentru ridicarea și propășirea stării materiale și morale a neamului. Fiecare în câte o direcție erà menit și hotărît să lucreze pentru atingerea țelului acestuia onorător și mândru.

Dar politica, cu toate meschinăriile și ispitele ei, descurajarea unei lupte zadarnice împotriva nepăsării, a vanității și a mișeliei, apăsarea, nedreptatea și părtinirea clasei așà zise dirigente sdrobesc silințele acestea generoase și odată mai mult adeveresc proverbul; «corb la corb nu-și scoate ochii», căci acești tineri, cari credeau să introducă moravuri nouă și curate, idei sănătoase și energie în păturile—tocmai celor de sus, dela cari se așteaptă orientarea, ca fiind mai culte și mai bogate,—de către acelea au fost doborîți de pe un piedestal pe care în avântul unei încrederi prea temerare încercau să se urce și fără voia și fără priința ei.

In adevăr Nerva intrase în politică, încredințat că va puteà asanà moravurile politicianilor și încredințat că datoria ori cărui om de bine erà să lupte pentru acest scop și să împiedice pe alții a desființà acum ce se clădise și se dobândise de noi cu atâta trudă. Dar intrat odată în arenă, mediul îl asimilă, fără să bage de samă, cu încetul.

Devenì și el omul interesului, omul calculului, recunoscând «că la urma urmei, este o logică a vieții mai tare decât logica gândirii». Acelaș mediu corumpător îl pierdù și pe talentatul și veselul Despin, care deși bătându-și joc de ignoranța așà numitei clase culte, despre vieața și tradiția românească, deși agățându-se de toți și de ori ce, pentru ca spiritul lui mușcător și răutăcios, câte odată, să deștepte vocea conștiinței, să ațâțe vreo discuție, să croească bunul curent, Despin, neluat în serios, mai mult, ne mai luat în samă, de cei cari îi făceau cel puțin haz, se afundă din ce în ce în nevoile traiului și căzù jertfa unei neînfrânate și ucigătoare patimi.

Gelea nu cade însă ca Nerva, ademenit de politică, nici se stinge ca Despin în sbuciumul alcoolismului, dar în jurul lui se face par'că înadins un gol de indiferență și de uitare, pe când alții fără meritul și fără talentul lui se văd ridicați, sărbătoriți și puși în fruntea mișcării culturale.

Desfășurarea acestor peripeții, în toată cruda lor realitate, mișcările pline de mâhnire și de indignare ale acestui suflet cinstit și

nobil, sunt date cu multă putere de analiză psicologică și îndulcite prin descrieri ori avânturi de gingașă și mângâietoare poezie, așà că asistăm la lupta, de mii de ori tristă ori revoltătoare, în care se sbate eroul, fără de acea sensațiune de silă ori de oboseală—în deobște resimțită în asemenea împrejurări.

Gelea însă își îndulcește necazurile și își amăgește grijile cu amintirea Elenei și cu speranțele ce pusese el în inima și în prietenia ei. Tocmai atunci copila se află cu mătușă-sa la Sinaia, așà că tânărul nostru, reînsuflețit de dorința revederii și desgustat de vieața ce duceà în oraș, pleacă la Sinaia, unde reînnoadă — cu multă duioșie — firul dragostei de mai înainte.

In acel decor minunat al munților, nopțile cu frumusețea și cu seninătatea lor uimitoare, apusurile de soare, excursiunile și, mai pre sus de toate, vecinătatea Elenei, dau o vieață cu adevărat fericită și idilică lui Gelea. In drumul și în popasul dela muntele Omul, Gelea putù să-și deschidă lămurit cugetul și inima și să vadă că Elena îl iubește și că această iubire atât de dorită e pentru el un dulce balsam al vieții. Și erà atât de fericit de aceasta, că acolo sus, în fața Bucegilor, în fața cerului limpede și al soarelui strălucitor, în fața tuturor puterilor ce dau tărie și farmec naturii, el se logodește în chip ideal cu aceea căreia îi închinase inima dela prima vedere. Totuș, silit să se despartă iar de Elena și întors în București, Gelea din nou se amestecă în lumea cea mare.

Erà o serată la doamna Secaly. Acì găsì el deplina înfățișare a luxului, a tipurilor ieșite la iveală «ca putrigaiul în fața apei», precum și a câtorva firi bune ori nelămurite încă de rostul vieții. Acì neamul lui Secaly își desfășură fastul și bogăția; tinerii și cocoanițele îl ameţiră cu secăturile și cu franțuzeasca lor; acì cunoscù pe patriotul român Polydor Logotheti — cel care întreţineà 2 școli la Atena — și pe Leandru Polip — celebrul scriitor *radiant*, care încă nu-și hotărîse felul producțiilor, ce îi vor străluci mai cu foc, căci «dela el nu scrisese nimic în vieață și acest nimic fusese secretul puținului lui prestigiu: de ar fi scris ceva, erà pierdut pentru totdeauna.»

Acì, în mijlocul strălucirii salonului, în aplauzele provocate de cântecul ei, va vedeà pe frumoasa și grațioasa Lila Mireș, despre care însă nu se vorbià tot atât de frumos prin colțuri, și mai apoi se va întâlnì cu Olga Lari, care va căutà să reînvieze în inima lui Gelea scânteia unei pasiuni, al cărei început i se păreà că-l vede lămurit... Dar frivolitatea, banalitatea și nemernicia manierelor elitei

noastre sociale, desgustă într'atâta pe tânărul artist, că hotărește să se lipsească de ori ce contact cu această lume fanfaroană și plină numai «de ea însăș» și să se consacre exclusiv artei sale.

Dar și aci câte desamăgiri nu-l așteptau!... Idealul său erà o lucrare, în care să-și puie toată simțirea, tot sufletul lui de artist, cu dorința de a interpretà, de a reînvià geniul și gustul cu care străbunii noștri își clădiau locașurile sfinte, lăsând ca, în această moștenire, să-i admire și să-i priceapă urmașii.

Prilejul sosì pe neașteptate. Partidul politic în care se înrolase Nerva luă puterea în urma unui scandal provocat pe străzile Capitalei.

Clădirea unei mitropolii — impunătoare prin forma și frumusețile ei — se votă de Cameră. Ministrul Cultelor, amicul lui Nerva, publică concurs pentru facerea planurilor, iar Gelea, punându-se pe lucru, studiind, face schițe, taie, adaugă, schimbă, până ce lucrarea terminată, apare în fața lui așà cum o visase: măreață și splendidă (vezi pag. 394—397).

Amicii lui sunt entuziasmați; el însuș — care, printr'o intimă asociațiune sufletească, lucrase cu chipul iubit al Elenei în inimă —, se dedeà mulțumit, așà că cu încredere, deși cu nerăbdare aștepta ziua, când Comisiunea însărcinată cu alegerea planurilor aveà să-și dea rezultatul. Acest rezultat fu sdrobitor pentru eroul nostru.

Un arhitect, fără de nici un talent, dar fiul unui om bine văzut de puternicii zilei, capătă premiul I-iu, iar Gelea numai premiul al II-lea. Aceasta îi covârșì sufletul lui și, peste samă amărît, izbucnì înaintea amicului său Nerva — într'o mișcare scânteietoare de răsvrătire sufletească, arătându-i idealul sdrobit, munca și visurile lui risipite de nepriceperea și nedreptatea omenească.

Singura mângâiere — în aceste ore de amărăciune și de descuraiare — fu scrisoarea ce primise dela Olga Lari, prin care-l lăudà, îl admirà și-l îndemnà la lucru, fără șovăire. Cu atât mai scumpă, cu cât sosià la vreme, această măgulitoare intervenire îi făcù bine și-l smulse din mijlocul celora, de cari cu groază își aduceà aminte, după durerea fără de samă ce-i pricinuise.

Olga, între altele, îi spuneà că va călătorì în Italia și se va oprì la Bellagio. Gelea pornește și el și o regăsește acolo pe țermii lacului Como.

Vrând să uite cu totul cele suferite până atunci, încântându-se de frumusețile ce i se desfășurau înainte, el se apropiè din ce în ce mai mult de acea seducătoare femee, stăpână acum pe clipele

tristei lui vieţi. Priveliştea minunată, plimbările cu barca pe lac— în timpul nopţii—cântecele, singurătatea şi mai vârtos focul ce clocotià în amândoi, făcură ca, odată, după o preumblare pe lac, mai fermecătoare decât totdeauna, Gelea să fie pe punctul de a cădeà şi a jertfì dragostea curată şi dulce ce aveà pentru Elena! Insă chiar în clipa celei mai arzătoare ispite, chiar când Olga Lari, într'o aprinsă şi pasionată desvăluire a dragostei ce o muncià de atâta timp, îl socotià învins, el putù să-şi vie în fire, să reziste ispitei şi să rămână neprihănit şi stăpân pe sine. (Vezi pag. 436—438, 441—444).

Despărţirea, a doua zi, se făcù între Gelea şi Olga, nu rece, nu duşmănoasă, ci cu un ascuns simţimânt de părere de rău, că destinul îi mânase pe nişte cărări deosebite, când şi unul şi altul aveau, cel puţin pentru gustul şi firea artistică, o mulţime de puncte de contact şi de asemănare.

Tot amintirea şi chipul blând al Elenei îl ocrotise şi îl scăpase şi de astă dată, de aceea, ca spre un idol adorat, se îndreptă el, după întoarcerea în ţară, şi când, la moşia lui Binu, îşi găsì iubita greu bolnavă—nu atât trupeşte, ci sufleteşte mai mult,—el nu pregetă nici un moment şi nici o silinţă spre a-i redà liniştea, încrederea şi sănătatea. Elena curând se făcù bine şi curând după aceea devenì soţia lui Gelea, pentru a-i şterge cu iubirea ei tot amarul şi toate suferinţele ce îndurase şi a-i ridicà vălul de pe acea mult dorită zare, până la capătul căreia duceà drumul fericirii! Iar după ani de zile, trecuţi în bucuria intimă a unei vieţi line, înconjurat de copii şi sprijinit de o soţie iubită, Gelea, aruncându-şi ochii către trecut, înţelege că zadarnică şi trudnică îi fusese lupta pentru a-şi atinge idealul, în condiţiunile şi cu lumea în care erà dată, dacă Nerva însuş îl părăsise, pentru a se afundà tot mai mult în laţurile şi răsfăţările politicei, iar Despin—strivit în încordarea lui dreaptă şi nefăţarnică — murise desperat şi nenorocit. Câte trei fuseseră victime inconştiente ale societăţii, care distrugându-i se nimicnicise pe ea însăş. «Vrând să-i coboare la nivelul ei—egoist, sceptic, pătimaş şi plin de zădărnicii—ea stinsese într'înşii lumini ale timpului, ce i-ar fi putut da o vieaţă şi o strălucire nouă!»...

Iată povestea evoluţiunii acestui suflet, plin de avânt artistic şi sentimental, în lupta cu greutăţile vieţii. Iată studiul psicologic al unor împrejurări ce se petrec în ţară la noi.

Iată desfăşurarea năravurilor şi apucăturilor societăţii româneşti, din timpurile de faţă aproape, cari alcătuesc fondul şi menirea

acestui roman, scris într'un stil viu, colorat, plin de avânt patriotic și al cărui interes—ce ne prinde dela primele pagine—merge crescând până la sfârșit. E într'adevăr un document social viu și folositor!...

O povestire însă atât de lungă, o acțiune atât de încordată, o cercetare atât de amănunțită și de adâncă, ar fi fost poate obositoare sau lipsită de măsură, dacă autorul nu ar fi avut darul de a ne ademenì și a ne furà inima cu rostul lui atât de bogat în așezări pline de învățăminte, în descrieri, ce — ca tablourile unui stereoscop — răsar pline de farmecul vieții și al naturii grandioase și atrăgătoare. Mai cu samă aceste tablouri ale vieții și ale societății noastre, luate fie din saloanele d-nei Secaly, fie din întrunirea politică dela Dacia, fie dela parada militară dela 10 Maiu, fie de aiurea, sunt niște adevărate còpii după natură, cu tonurile lor luminoase, cu umbrele, cu scăderile ori cu lăsăturile și petele lor. Și dacă în aceste descrieri verva mușcătoare, ironia comică, observațiunea psicologică și intențiunile de biciuire a relelor și neajunsurilor ce foesc printre noi ne dau o particulară îmboldire de a ne coborî în noi înșine, de a ne cercetà și a ne cunoaște mai bine, în celelalte găsim atâta seninătate, atâta dragoste entuziastă de neamul și pământul nostru, atâtea frumuseți și atâta farmec al munților și câmpiilor noastre, că ne facem, aproape fără de voie, părtași ai tuturor simțirilor ce au înălțat inima și au înobilat spiritul autorului.

Trebue să mai adaug că aceste descrieri sunt în acelaș timp și niște manifestațiuni artistice de cel mai prețios și mai deosebit interes. Intr'adevăr în cadrul și în forma în care le desfășură autorul, ele au nu numai darul de a reprezentà în mod plastic ceeace vrea el să arate, dar pretutindeni erudițiunea, amintirile și studiul adâncit al lucrurilor și al împrejurărilor, le înconjură și le întregesc cu podoabe mai scumpe și mai ademenitoare!

N'aș aveà decât să citez, drept documentare, excursia în Bucegi (pag. 306— 311), camera de lucru a lui Marin Galea (pag. 192—195), descrierea câmpiei românești (pag. 34—37), planul Mitropoliei (pag. 394—397) și întreaga cuvântare a eroului asupra bisericilor și mănăstirilor noastre din trecut.

Limba, în toată întinderea acestei lucrări, este limpede, mlădioasă, energică la trebuință, pre cât și frumoasă și de o bogată varietate de forme, ce dovedesc o cunoștință desăvârșită și o îndemânare aleasă din partea scriitorului. Pe lângă toate cele arătate până acum, mai notez că liniștea, obiectivitatea și convingerea, unite cu

o pătrunzătoare filozofie, cu darul de evocaţiune şi de picturală descriere şi cu o călduroasă iubire de vieaţă, sunt însuşiri caracteristice ale acestei lucrări de însemnată valoare literară, pe care o recomand la premiul Năsturel.

Gh. Popescu-Ciocănel, E. I. Patriciu şi G. P. Salviu, *Braşoave.* Bucureşti 1905.—*Raport de* **I. M. Moldovanu.**

Este colecţiune de anecdote şi fabule scurte, cele mai multe publicate de repeţite ori.

Nu reprezentă ceva interes deosebit.

S. P, Radianu, *Georgicele de Virgiliu.* Traducere cu note explicative adăogate în text şi cu figuri. Bucureşti 1906.—*Raport de* **I. Caragiani.**

După cum rezultă din nota 6, pag. 2, nota 24, pag. 9 — 10, şi nota 26, pag. 10, din traducerea cărţii a IV-a a Georgicelor, traducătorul a avut înaintea sa trei alte traduceri ale Georgicelor, în special pe a lui M. Strajan în româneşte (Bucureşti 1904) şi pe a lui Vidal în franţuzeşte, cu cari discută unele din traduceri şi unele din notele explicative, pe cari ei le dau în traducerile lor. In ceeace priveşte traducerea, traducătorul, d-l Radian, este tot aşà de exact şi de clar ca şi predecesorii săi, fără a revenì cu ceva nou. In ceeace priveşte însă notele explicative referitoare la agricultură, la cultivarea arborilor şi viilor, precum şi la cultura albinelor, traducătorul, specialist în agricultură şi în silvicultură, întrece pe predecesorii săi prin abundenţa notelor explicative, şi prin aceea că el în multe cazuri precizează mai bine decât alţii, ce anume specie de product agricol, de arbore, de pom, de arbust, de plantă, etc. a vrut să înţeleagă Virgiliu prin diferitele cuvinte latine, pe cari le întrebuinţează pentru ele, aşà că în privinţa aceasta traducătorul poate fi luat de un bun interpret al lui Virgiliu.

Printre notele explicative figurează în traducerea Georgicelor şi note relative la zeităţi, la persoane mitologice, la ţeri, insule, popoare, oraşe, munţi, râuri şi altele. In acestea traducătorul nu este specialist, nici iniţiat, şi de câte ori încearcă a da explicări după cunoştinţele sale, fără de a recurge la izvoarele competente, comite greşeli neiertate. Astfel, traducătorul ne spune despre muntele Dictys din Creta, că este o *insulă* în Creta, pe când Virgiliu, în cartea a IV-a, despre albine, spune expres că este munte în Creta şi chiar traducătorul l-a tradus prin munte în partea aceasta.

Despre Orfeu se știe că a fost un poet mitologic legendar al Traciei. Traducătorul ne spune într'o notă, că a fost un poet al Greciei, Numele Ἀλκίνοος al regelui Fenicienilor, care în Virgiliu figurează în forma Alcinous, traducătorul îl reproduce prin Alcinus, Numele Pallas al zeiței grecești Ἀθηνᾶ îl reproduce prin al lui Pallaș, ca și când ar fi fost masculin. Numele Volsci al unui popor italic ni-l dă în forma Volosci, iar numele insulei Ρόδος ni-l dă în forma franceză *Rodes;* numele Σικυόν al unui oraș din Peloponez ni-l dă în forma de *Sicyonia,* fără a luà samă că *Sicyonia,* unde el figurează în text: Sicyonia baca, este un adiectiv posesiv. Mai departe numele muntelui Ῥοδόπη îl reproduce prin Rodopele, iar numele Ληναῖος al lui Bacchus îl reproduce prin *Leneae.* In cartea a II-a a Georgicelor, versul 457, Virgiliu zice: «pater o Lenaee» la vocativ. Traducătorul n'a luat samă că *Lenaee* este un vocativ, și în nota 1 dela pagina 1 a cărții a II-a a Georgicelor zice: Bacchus se numià și *Leneae,* dar și vocativul *Lenaee* al lui Virgiliu este și el rău reprodus, căci în Virgiliu silaba *nae* dela vocativul Lenaee este scrisă cu *ae*, pe când la traducător este scrisă cu *e,* iar silaba finală *e* din Virgiliu la traducător figurează cu *ae.* Acest fapt în legătură și cu altele relative la traducerea din latinește în românește ne pune în îndoeală cunoștințele limbii latine ale traducătorului și ne face să credem că el a fost condus în traducerea sa de traducțiunile franceze mai cu samă, și aceasta reiese și din altele, dar în special și din faptul că chiar titlul: *„Georgicele de Virgiliu“* este tradus din titlul francez: Les Géorgiques de Virgile, căci în românește titlul trebuià să fie: Georgicele lui Virgiliu. Apoi reproducerea numelui *Padus* al râului din Italia prin *Pô* și aceasta arată că traducătorul n'a lucrat dela sine, și că ajutat de traducerile franceze, nu s'a îngrijit să ne dea formele române corespunzătoare, ci s'a ținut mecanicește de formele franceze.

In asemenea condițiuni, în cari ni se prezentă traducerea Georgicelor, nu putem a o recomandà spre premiere.

Mihail Sadoveanu, *Povestiri din răsboiu.* București 1905. — *Raport de* **T. Maiorescu.**

Câteva din schițele, prin cari d-l Sadoveanu ne înfățișează cu atâta realitate mișcătoare vieața și moartea ostașului român din răsboiul dela 1877, sunt printre cele mai frumoase creațiuni ale acestui îmbelșugat talent și se pot asemănà în valoarea lor cu pre-

ţioasa culegere de *Povestiri*, care a consfinţit renumele tânărului autor în literatura noastră contemporană. Dar despre această din urmă culegere vorbim mai pe larg în darea de samă relativă la premiul Adamachi, pentru care este prezentată şi, nefiind indicat de a se premià unul şi acelaş autor cu mai multe premii în aceeaş sesiune, ne rezervăm caracterizarea meritului literar al d-lui Mihail Sadoveanu cu acel prilej.

Adrian M. Slăvescu, *Câteva cuvinte asupra materiei de divorţ, asupra pensiunii alimentare şi în privinţa regulării, cui trebuesc încredinţaţi copiii rezultaţi din căsătorie.* Bucureşti 1905 — *Raport de* **D. C. Ollănescu.**

Examinarea celor trei mai grele probleme din materia desfacerii căsătoriei, în codul nostru, cu atâta emfază şi cu atâta lux de titulaturi, e deabià o broşurică ce pretinde obţinerea premiului Năsturel de 4.000 lei, dar în realitate nu este decât o înşirare de argumentări, fără nici o lămurire analitică şi sprijinire documentară. Desigur tânărul ajutor de grefă a frunzărit din textele deciziunilor, ce i-au trecut pe sub condeiu, aceea ce i s'a părut că ar puteà limpezi, sau cel puţin ar înlesnì—celor interesaţi—înţelegerea şi punerea în practică a principiilor şi dispozitivelor legii, în această privire.

Nu a reuşit, deci nu poate să aibă dreptul a pretinde măcar la însemnata onoare de a fi candidat cu o broşurică atât de slabă, la un premiu atât de important.

Cu această ocaziune, subsemnatul crede că ar fi bine ca Comisiunea să iea act de asemenea pretenţiuni şi să fixeze în viitorul regulament al premiilor o regulă cu privire la întinderea ce trebue să aibă scrierile în materie de drept, de ştiinţe sociale, de istorie, de ştiinţe în genere, unde argumentarea, documentarea şi analiza fac fondul original sau interesant al lucrării, şi de a eliminà dela concurs ori ce lucrare, dintre acestea, ce nu ar cuprinde un număr de pagine îndestulătoare pentru a formà un volum.

Smara, *Mirza.* Poemă dramatică. Bucureşti 1904.— *Raport de* **Dr. At. Marienescu.**

Constatări.—*1. Limba şi gramatica:* Pag. 5: glasul aurit; pag. 6: din fericiri să fie el întreg făurit; pag. 7: ne-am jucat de v'aţi ascunse; veacuri astfel de aş rămâne; pag. 16: sunt om, dar ca pă-

pușe, eu, va să mă învârtesc; pag. 20: căci tot (toate) la cale-am (le-am) pus. Și toate dă lui fiu-său (și toate le dă fiului său); pag. 21: i seamănă lui tată-său (tatălui' său); pag. 26: poftești să stea (să steie), plocon te-aduc lui tată-tău; pag. 28: către o fată: copil nenorocit; pag. 31: S'ănduri (să 'nduri); pag. 38: măcar să mai te 'nchini (măcar să mi te 'nchini); pe vinovat cu toții să prindeți (să-l prindeți); pag. 40: vreau focul să'l ajungă, să-ardă (să-l ardă); pag. 52: nici ciochi nu îl port (poartă); pag. 64: această așteptată și de mult preț hârtie (hârtie de mult preț); pag. 65: lui fiu-meu (fiului meu) ce-i dă 'n gând; pag. 68: jurat-am și voiu ține (ţineà), etc.

2. *Metrele.* — Autoarea și-a ales forma de vers, începând cu ⏑–, adică silabă scurtă și apoi lungă; primul vers de 14, al doilea de 13 silabe, după «Deșteaptă-te Române, etc.», dar autoarea, acuș la începutul versului, acuș la mijlocul lui, se abate dela măsura primită.

Pag. 6: copile, cari în dafini; pag. 8: au drept e să stăm astfel. Boerii petrec acolo; pag. 10: primești? Vezi la 'ndoială; pag. 13: Doamne! cum îngădui? Decât în așà brațe; pag. 13: cum? Știi tu vreun mijloc; pag. 16: te căutam Bogdane; pag. 22: ce, vieața mea robită. Vindeți-mă; pag. 25: au tu le urzești ast-fel; pag. 42: ce cauți, ce aștepți? (cu o silabă mai puțin); pag. 45: îi port calea; pag. 53: el caută, cu dor (o silabă lipsește); pag. 57: murmurul de la ape; pag. 83: am luat eu dela Hira, etc.

3. *Idei și expresiuni nepotrivite ori neînțelese.* — Pag. 15: în ochii cu cenușe, cu ce-om putea, să dăm. De ce nu o Doamne, tu nu mi-ai pus oțel, și sămi anini la suflet, ca și la gând, cătuși; pag. 17: trăiți voi cu pământul, ear noi plutim cu norii; pag. 18: ce se iubeau atîta și cari din trandafiri 'și făuriau viața; pag. 19: prefă trecutul, în țăndări și în scrum; pag. 20: și ea'i urîtă foc; pag. 23: nu pot să'mi calc cuvîntul cu plîns și cu dureri; pag. 31: cuvântul ca plumbul mi-e de greu. S'aștearnă negre pete pe suflete; pag. 34: sărmana păsărică!... Cânți. De ce a ta 'ngânare mă face amar să plâng. O clipă azi noapte, în gene ochi n'am dat; pag. 35: goliți, din fedeleșe, ăl sînge al lui Cristos; pag. 44: tu stai la pândă până m'oi duceu (duce eu) la moș Soare; pag. 48: vânatul, din pădure, din ochi să săgetați; pag. 50: de liliac aripe și te-or iubi și morții; pag. 57: e răposata întreagă; pag. 86: aprinde-mi răsuflarea ce-i stinsă și înghețată.

Părere. — Erorile multe constatate în privința limbii, a gramaticei, a metrelor și a ideilor și expresiunilor neînțelese sunt destule, pentru ca opul *Mirza* la premiere să nu-l băgăm în samă.

Dar censurarea trebue să se mai extindă și asupra unor împrejurări mai esențiale. Obiectul opului e ales din vieața boierilor cu țigăncile roabe din timpul dinainte de 1848. Călin Serdarul, boier mare, pentru fiul său Bogdan are de doică pe țiganca Ghina, căreia îi face pe fata Mirza și apoi Bogdan cu Mirza se îndrăgostesc. In scena I-a și peste toată piesa Țiganii sunt persoanele în minoritate, și boierismul adică românismul e centrul de imoralitate. Astfel obiectul piesei nu e bine ales, căci nu se cuvine ca boierii să se reprezente în acest mod pe bină.

Eu nu cunosc ca numele Mirza să fie nume de țigancă. Eu știu că Mirza e nume bărbătesc persic; purcede dın *mir-zade*, fiu de emir, și se pune după nume, precum Abbas Mirza, adică printul Abbas.

Piesa e împărțită în 3 acte și 2 tablouri. Pe bină tablouri se numesc scene, în cari foarte multe persoane la olaltă sunt grupate după atare aranjare, așà ca grupa, ca și o icoană frumos pictată, să facă efect, impresiune. In tablourile din op, autoarea nu a avut de scop așà ceva și scenele respective nici nu formează tablouri.

Dar *cuique suum*. Autoarea în aranjarea dramei, și anume în cele mai multe scenerii și caracterizări de persoane, a lucrat cu multă iscusință, încât îmi pare rău, că drama în întregul ei nu are rezultatul dorit.

Pentru acestea, opul nu-l pot recomandà spre premiere.

Smara, *Țara mea. Poezii și proze patriotice.* Ploești 1905.—*Raport de* **Dr. At. Marienescu.**

Pentru a-mi puteà da părerea asupra poeziilor, trebue să fac unele constatări și anume:

1. *Asupra limbii și a gramaticei din poezii.*—Pag. 6: Intră viteji mii (în loc de intră mii de viteji); pag. 10: La voivod cu toți să pleacă și să'nchină lui cu dor (cu ce fel de dor?); pag. 10: Voievodul jură dragul său coprins; sub coprins înțelege pe cei de lângă sine, suita sa. Coprins nu este în uz, ci cuprins, cu înțeles p. e. acest vas (ladă, uiagă, etc.) cuprinde în sine; apoi a fi cuprins de inimici; la pag. 47: se folosește bine localul sfânt, unde zac vitejii lui Mihaiu Vodă la Călugăreni; pag. 13: Voi vreți a știe? Mai vreți a știe (e bine a ști); pag. 15: Maramureșul nu 'ncapé pe voivodul Bogdan Dragoș (în loc de: Dragoș n'a încăput în Maramureș. Așà s'a zis despre Alexandru cel Mare, că n'a încăput în lumea largă;

pag. 15: Sbor trăgacii, sbor ca vântul (în loc de sboară). Fata *îngână* către Dragoş (în loc de: zice, spune, vorbeşte); pag. 23: steagul cât putea-vei sus să ţii (să-l ţâni). In carte d'aur, pomenirea-ţi se va scrì (scrie); pag. 29: temple noi (biserici nouă). Lângă Putna vrând zidi (vrând a zidì); pag. 36: nici să cred, nici să ascult (în loc de: s'o cred, s'o ascult) se subînţelege: rostirea. Să adun din nou oşteni (se adună); pag. 45: un călău ca să omoare (omoară); pag. 49: amarul îl arunc ei peste români (aruncă); pag, 51: de ce să sbucium (sbuciumă). Ce, de veacuri, ţip (ţipă); la pag. 52 a scris bine: Că la Turda corbul ţipă şi să sbuciumă de ani. Un minut să nu mai stea (să steie); pag. 69: atâtea secoli (atâţia); pag. 79: dat' aşa poruncă El (vodă) (aşà poruncă a dat); pag. 83: ai Danubului albastru (Danubiu). Ai mii turme (mii de turme); pag. 87: azi călcăm plin (plini) de mândrie; pag. 91: în veci de veci ei vor rămâne (rămâneà), etc.

2. *Metrica, rimarea, cadenţa,* unde autoarea s'a abătut dela metrica ce a primit-o pentru versurile poeziei:

Pag. 5: Bogată, mănoasă, cu ape argintii; pag. 10: şi'n Muntenia soseşte; pag. 11: ochi şi inimă de foc. Preoţi, tineri şi bătrâni; pag. 15: fug din faţa lor vulturii; pag. 25: zice el lui Cantemir: Moldoveanul să'l isbim acum la mir. Pentru poruncă cadenţa e stâncă; pag. 25, 30, 35, etc., în numele Ştefan, acuş Ştef, acuş an e silabă lungă; pag. 29: s'arunce săgeţi; pag. 35: plânge Domniţa Maria; pag. 39: Pentrucă obolu, aicea... Vei vedea toată; pag..40: un voivod însă . . . a mea inimă . . . veghezi peste; pag. 45: pe Mihai Banul; pag. 55: vin acum să depună e cu o silabă mai scurt; pag. 58: ce-aud dragii mei copii; pag. 77: eu să-ţi cânt din al meu fluer. Tu străin de a mea lege; pag. 87: săvârşite de eroi falnici, etc.

3. *Idei şi expresiuni nepotrivite şi uneori nelogice.* — Pag. 3: Cu *braţul* să însemnezi *adânci* hotare; pag. 5: ţara mea-i aproape de zori; pag. 8: faima ei (României) cea vitejească; pag. 13: Ardelenii toţi născuţi cu stele în frunte. Traian zice: Mi-e deviza cârtiţe din moşoroi (muşinoiu); pag. 16: şi Dragoş, săgeata 'n fruntea fiarei fără frică o împlântă; pag. 19: Mircea Vodă poruncit'a că-i voinic, El nu'i femee; pag. 15: ci să moară, pentru ţară, până la unul. Noi? lupta-vom cu credinţă nu ca el numai cu tunul; pag. 30: să 'nchid măririle seci; pag. 33: Ştefan cel Mare, mic, precum e un pic de rouă era Ştefan; pag. 36: mama lui Ştefan către Ştefan: Mort, te du, mi'l adu aicea, dar nu fără biruinţă; pag. 40: sfântul nume de Român; pag. 51: voivodul cel mai blând, cel mai

viteaz; pag. 52: într'o inimă de aur ce bătea semeț; pag. 55, la moartea lui Mihai: dacă-o moarte mișelească 'n cortu-ți nu te-ar fi răpit. Moaște sfinte de Voivod și împărat; pag. 69, la columna lui Traian: trecură atâtea secoli ș'amintirile trăesc și mai vii în *sânul* celor *cari atunci s'au înfrățit*. Și mai mulțime de acestea.

Părere.—Din aceste puține aci înșirate se vede că autoarea acuș n'a băgat în samă gramatica, acuș de dragul cadențelor a schimonosit limba; mai departe, că nu a consultat arta poetică și că cugetărilor le-a dat aripi prea ușoare.

Am mult să laud inima nobilă, din care au curs atâtea simțiri morale, naționale și patriotice, și-mi pare rău că acestea—separat—nu se pot premià.

Smara, *Dorul de țară. Meseriașii. La 24 Ianuarie. Ispășire.* Teatru popular. Ploești 1905. — *Raport de* **Dr. At. Marienescu.**

I. *Dorul de țară*.— *Părere*.— E un dialog între Radu și Miron pe $4^1/_2$ pagine. Miron a fost mult în călătorie și pentrucă-și iubește țara, i-a venit dorul de țară și s'a reîntors acasă. Simțimintele pentru dorul de țară sunt cât de bine descrise, dar un op de $4^1/_2$ pagine nu se poate luà în considerațiune la un premiu de 4 000 de lei și pentru aceasta *opul nu se recomandă*.

II. *Meseriașii*. Comedie într'un act pe 17 pagine.— *Constatări*.— Scena se petrece la moșia unui om bogat, în ziua de nume a proprietarului (boier) și meseriașii din sat vin pe rând, că să feliciteze pe boier.

In scena I-a vine tâmplarul, croitorul, pantofarul, bucătarul, coșarul; în scena a II-a: fierarul; în scena a III-a: zugravul; în scena a IV-a: tinichigiul, lăcătușul; scena a V-a lipsește; în scena a VI-a: zidarul; în a VII: agricultorul și în a VIII: un funcționar. Unul câte unul descrie ceva, că cum lucrează măiestria sa. La întrebarea boierului că de unde știu ei toate acestea, se răspunde că dela școala din sat.

Boierul și-a mâncat toată vieața sa prin Paris, de aici n'a știut că ce s'a lucrat în sat și tot fără de el (p. 16). Boierul se arată un beteag; un om trăit, tot una se plânge că e bolnav, și face glumă, că zidarul să-l repare, căci toate sunt stricate în el.

După pag. 13 intră tinichigiul care se vede a fi din Ardeal, cântă «Deșteaptă-te Române» și se plânge asupra solgăbiräului și fără nici un motiv declamă despre Moți și Transilvania.

Comedia nu e compusă din atare istorioară, care are început, desvoltare și sfârșit, ci e fără de nici un fir conducător în construcțiunea sa, și în fine n'are nimic comic pentru o comedie, căci boierul bolnav și gratulările nici sunt acomodate de a puteà fi comice.

Părere.—După cele constatate, comedia Meseriașii nu corespunde unui op teatral, lucrat după atari regule de artă; ci opul stă din tot felul de amestecături, cari nici nu stau în legătură una cu alta, ca să poată formà un ceva întreg și să aibă atare preț literar.

Pentru aceasta opul Meseriașii ***nu se poate recomandà pentru premiere.***

III. *La 24 Ianuarie.* Tablou istoric pe $11^1/_3$ pagine.—*Constatări.*—Scena se petrece într'un sat lângă București. Din biserică ies mirii, nunii și nuntașii; în stânga e cârciuma, iar în fața ei sunt mai multe mese și lavițe pentru a se ospătà. Cârciumarul toarnă vin, lăutarii cântă cântece de mireasă.

Obiectul piesei teatrale e că mireasa Ileana e din Muntenia, iară mirele Dinu e din Moldova, și mireasa se plânge către mama sa, că pentru ce a dat-o după un străin și nici legată nu se duce după Moldoveanul dracului. Sărdarul Corducescu, nașul, Pătrașcu, tatăl miresei, și mama Zamfira sfătuesc pe mireasă să se ducă după mire și prorocesc unirea principatelor, și atunci și Moldoveanul va fi Român, dar mireasa nu se lasă capacitată (p. 20—23).

Stamatin surugiul vine dela București și aduce știrea că s'a ales Domnitor pentru amândouă țerile. Nașa în zadar spune miresei, că acuma cu Moldovenii sunt frați de un sânge, mireasa totuș pe mirele îl judecă de un străin; dar vine și Panait dascălul să adevereze că Muntenii cu Moldovenii vor formà o țară, și atunci Ileana se duce după mire (p. 28). Toți cântă hora unirii, își dau mâna și piesa se încheie (p. 30).

Acest obiect atât de naiv nu e istoric, și nici e acomodat ca pe lângă el să se facă atare tablou, așà numit istoric.

Tablourile sunt acestea:

In scena a II-a către capăt (p. 28) se zice: Tabloul în fundul scenei, Domnitorul și oamenii, cari au făcut unirea principatelor: Kogălniceanu, Negri, Alecsandri, Eliade, Bolintineanu, Tel, Goleștii și alții, apar, firește, pe piața cârciumei.

Al doilea tablou, pag. 30, stă din Muntenia, Moldova pe 2 tronuri, își dau mâna. Transilvania, Bucovina, Basarabia sunt coperite cu zăbranic, Dobrogea dă mâna cu România, stau pe un deal dela Dunăre și cântă doina (dar doină nu-i). Firește că și acest tablou e

pe scena de lângă cârciuma din sat. Scena e profană pentru așà lucruri mărețe, și lucrarea e mică pentru așà «tablou istoric.»

Deși am analizat piesa aceasta și după istorie, și mi-am făcut părerea, că cum ar fi trebuit să fie piesa și tablourile istorice, totuș încheiu constatările.

Părere.—Idea cu tablourile istorice, ce autoarea și le-a închipuit e destul de grandioasă, dar ea nu s'a pregătit din destul, ca să poată executà aceea ce a avut înaintea ochilor. Obiectul piesei nu e acomodat pentru tablouri istorice, și scenele tablourilor nu se pot face în stânga cârciumei. Eu nu pot recomandà opul spre premiere.

IV. *Ispășire.*—Dramă într'un act pe 21 pagine.— *Constatări.* Scena e în Răsvan la cosirea fânului, unde sunt cosași și vin femeile și copiii, ca să aducă de mâncare. Istorioara piesei e că Ancuța, ca fată mare, e îngreunată de Dinu, și Dinu, după ce s'a născut Nică, o părăsește, și el se însoară cu Rița Despei, care naște pe Voichița, și Dinu, după moartea Riței părăsește pe Voichița, o lasă pe drumuri și el trece în lumea mare; apoi Ancuța iea pe Voichița în casa sa și o crește pe lângă Nică (pag. 1—40).

Dinu, ca bătrân, se întoarce în sat; Ancuța, ca stăpână peste fânețe, e la câmp cu cosașii, și acì Ancuța povestește despre dragostele sale cu Dinu, carele e de față, dar apare încă necunoscut și se descopere că Nică e copil din flori (p. 49).

Nică iubește pe Voichița, și aceasta pe Nică: la capăt se desvălește că ea e fata lui Dinu și Nică feciorul lui Dinu. Dinu pocăit moare și titlul Ispășirea înseamnă că Dinu s'a ispășit. Mitruș, un fost soldat (pag. 32—33), povestià lui Dinu de vieața depravată, desfrânată a unora din orașe.

Părere. — Istorioara piesei nu e acomodată pentru moralitate, iară aceea ce vorbește Mitruș sunt cuvinte ce nu se pot recità; pentru aceasta *opul nu se poate recomandà spre premiere.*

L-tul George Stanian, *Ceasul rău.* Dramă. București 1905.—*Raport de* **Dr. At. Marienescu.**

Constatări. — *Actul I,* pàg. 1-56.—Scena e în București în camera (locuința) lui Nicu Miloveanu, ofițer de artilerie, carele lui Mișu Rizeanu îi vorbește despre vărul său Jorj, ofițer de infanterie în Craiova. Nicu zice că devìza militară e: «Patria și femeia» și povestește despre vieața dezordonată a lui Jorj, căci acesta nu știe alta decât de femei; femeia îi este cultul și idealul visurilor; iubita

lui e Angela, dar părinţilor ei li s'a vândut moşia şi «la noi, militarii, dragoste sinceră nu ai, dacă nu sună aurul» (scena 1—3).

Intră două fete de «cafe-şantan», Vevi şi Cleri, şi sar în braţele lui Nicu, şi îl sărută. Vevi se acaţă şi de Mişu (scena 4); intră şi Sofi, fată de «cafe-şantan», sărută pe Nicu şi vorbeşte de Prisăceanu, locotenent de jandarmi, cunoscător şi vechiu elev al şantanului. Mişu la început îşi zice că ce imoralitate vede şi aude, dar apoi fetele şi pe el îl cuceresc (scena 7). Nicu vorbeşte de vărul său Jorj, că îl aşteaptă cu prânzul şi invită şi pe cele trei fete şi pe Mişu, pentrucă fetele sunt excelente la un puişor de chef (scena 13).

Actul al II-lea, pag. 57—99 (scena 13). Scena e în casa Elizei Miloveanu, mama lui Jorj şi a fetei Elena. Elena caută prin cărţile lui Jorj şi află o scrisoare dela Nora, fata lui Mitică Zefireanu, negustor bogat (scena 3). Jorj a căpătat scrisoarea dela Nora, care s'a declarat că-l iubeşte.

Intră Mişu şi Jorj şi acesta ceteşte scrisoarea şi se plânge că n'are bani, dar Mişu îi dă lui Jorj 200 de lei (scena 8—9). Amicii spun lui Jorj, că el are rival mare pe bancherul Mocănescu, iar Jorj se declară că va omorî pe Mocănescu (scena 13). Jorj aşteaptă pe Nora; o bonă o petrece până în camera lui Jorj; Nora îi spune că tatăl său i-a zis că de ginere nu-i trebue militar, pentrucă aceştia sunt numai vânători de zestre. Jorj dă sfat Norei, ca să fugă cu el, şi se hotăresc, ca Jorj pe sară la 8 ore să meargă cu Nora şi să o răpească de acasă.

Actul al III-lea, pag. 100-132. — Scena e în cancelaria lui Mitică Zefireanu; acesta cu tatăl său Mihaiu, iar Nora, fata lui Mitică din ascuns spionează ca să audă vorbele.

Mitică spune tatălui său Mihaiu, că el acum e sărac, pentrucă lui Mocănescu îi este dator cu 180.000 de lei (scena 2). Mocănescu bancherul intră şi dela Mitică cere banii la termen. Mitică cere amânare, Mocănescu nu se învoeşte, ci vrea ca Mitică ori să fie falit, ori să-i dea pe Nora de soţie (scena 3—4).

Mitică spune că nu vrea să-şi vândă fata, ci o va mărită după voinţa ei. Mocănescu, ca un tiran, nu dă termen nou. Mitică iea cuţitul şi-l implântă în pieptul lui Mocănescu, apoi Mitică vrea să se sinucidă, însă vine tatăl său Mihaiu, îi smulge cuţitul şi-l aruncă lângă Mocănescu carele zace (scena 5).

Mihaiu şi Nora au văzut că Mitică a ucis pe Mocănescu, dar Mihaiu fuge (scena 6). Jorj vine la 8 ore sara, terminul ca să răpească pe Nora, dar se împiedică de Mocănescu, se sângeră de el,

și Mocănescu, prinzând de picior pe Jorj, strigă: Prindeți-l. M'a omorît! Atunci vin servitorii și prind pe Jorj, ca pe ucigaș (scena 7). Vine procurorul și apoi Mitică, Mihaiu și Nora pun vina pe Jorj și procurorul îl închide pe Jorj (scena 8—14).

Actul al IV-lea, pag. 133-159. — Scena e în casa Elizei Miloveanu, mama lui Jorj și a Elenei. Vin unii și alții și spun mamei și surorei, că Jorj a ucis pe Mocănescu. Grozavă desperare, mari necazuri, iară Nicu zice: a fost *ceasul rău* (scena 1—9).

Intră Nora, spune Elizei și Elenei, că ea a adus nenorocirea în casă, dar Nora nu iese cu adevărul. Mama și sora lui Jorj o ocăresc, Nora spune că Jorj nu e vinovat, apoi că Mitică, tatăl său, e ucigașul, și când vede pe tatăl său intrând, Nora spune că ea e ucigașa (pag. 152). Mitică apoi zice că el merge la parchet, ca acolo să spună adevărul. Eliza trimite pe Nicu la parchet, ca să audă adevărul. Nicu de loc se reîntoarce și spune că Mitică e ucigașul (scena 13).

Jorj vine acasă, Nora zice că a scăpat pe Jorj (!) și a sacrificat pe tată (?). Jorj cere mâna Norei; aceasta i-o promite în altă lume și iese (scena 14). Drama s'a sfârșit!

Părere.—S'a zis uneori, că părerile raportorilor nu lămuresc opul și nu aduc motive destule pentru respingerea dela premiere. Eh! dar de multe ori pagubă de timpul sacrificat pentru cetirea opului, pentrucă unele opuri așă de neperfecte sunt, încât nu merită de a face părere măcar și numai de cinci șire. Fie dară ca să se lămurească opul.

Părere asupra actului I.— E trist când vieața ofițerilor tineri se arată în societate de fete de «cafe-șantan», desmerdându-se, sărutându-se și purtându-se până la obrăznicie și la imoralitate *înaintea publicului*, și ca și când autorul ar presupune că în public nu s'ar aflà fete oneste și mame cu moral, și n'ar fi doară nimeni ca să se rușineze de vorbele și scenériile autorului!

E trist dacă în gura militarilor se pun cuvinte, ca acele citate mai sus, și încă multe necitate, și ar fi și mai trist, dacă s'ar aflà public, ca acestea să le aplaudeze.

Din punctul de vedere al artei dramatice și al compozițiunii de dramă, actul I e de tot rău, pentrucă el nu e dramatic, stă de sine singur, fără de nici o legătură cu celelalte acte, atunci când în actul I se pune baza pentru dramă, — dar autorul în actul I a scris o comedie imorală, și numai atâta e destul pentru respingerea opului.

Părere asupra actului al II-lea.—Nici în actul al II-lea nu e bază raţională pentru începutul dramei. La ştirea că Mocănescu e rival, e prostie de a face pe Jorj, ca să se declare că ucide pe Mocănescu, pentrucă relaţiunile lui Jorj cu Nora nu sunt dindestul desvoltate; pentrucă Jorj nu a auzit încă nimica din gura lui Mitică, şi nici nu s'a întâlnit cu Mocănescu. ¡

E lucru prea uşuratec, ca să faci pe Nora, fată onestă, ca să vină urmată de o bonă în casa unui ofiţer; trebuià ca Jorj să fi peţit pe Nora, să aştepte desvoltarea cauzei cu Mocănescu. E lucru prea uşuratec ca o fată onestă să fugă din casa părintească cu un ofiţer, când încă nici s'au desvoltat piedici grele şi reale, când încă nu se ştie atare adevăr.

Toată drama trebue să aibă o istorioară, concepută mai nainte de a începe a scrie şi prima scenă, şi acea istorioară trebue să cuprindă în sine cel puţin logica oamenilor de toată ziua şi aranjarea rolurilor pentru persoanele dramei; trebue, ca opul să aibă o arhitectură de artă şi precisă, şi nu a lucrà în tot minutul cu idee nouă.

Părere asupra actului al III-lea.— Mitică face pe un tată înţelept şi bun, nu-şi vinde fata sa lui Mocănescu. Asemenea şi acesta are un rol nimerit, şi m'am bucurat că ies la iveală şi persoane de caracter special, şi cu roluri cât de bune.

Dar ce să vezi? Mitică, omul de omenie, e pus ca să ucidă pe Mocănescu fără de nici o cauză dramatică, căci aceea că Mocănescu a zis cum că nu prelungeşte terminul de plată nu-i motiv de ucidere. Drama abià s'a început şi dejà în actul al III-lea se încheie.

E grozavă idea, ca pe tatăl de omenie al Norei să-l faci ucigaş, fără de cauză plauzibilă; e grozavă idea, ca pe Mihaiu şi Nora, cari au văzut că Mitică a ucis, să-i faci blestemaţi, ca să spună că Jorj a ucis, căci aceea ca Mihaiu să scape pe Mitică, feciorul său, şi Nora să scape pe Mitică, tatăl său, încă nu e motiv psicologic faţă de nevinovatul Jorj; e grozav ca pe aceştia să-i faci fără de simţ de Dumnezeu, de om de omenie şi morală. Drama totdeauna are scopul ei, ca să se pedepsească cel vinovat—şi să nu laşi ca mai toţi cei nevinovaţi să sufere — Eliza, Elena, Nicu, Jorj, o familie întreagă.

Părere asupra actului al IV-lea.—Autorul a avut idee rea, când a pus sceneria în casa Elizei, mama lui Jorj şi a Elenei. Pentru ce necaz şi desperare în casa acestora? când aceştia nici n'au avut întâlnire cu Mitică şi Mocănescu; faţă de aceştia, aceia erau persoane

nouă în dramă. Simțul de dreptate, să fie și om din popor, se indignează, când Eliza și Elena se fac martire; simțul de dreptate așteaptă ca în casa lui Mitică să intre groaza!

Autorul a avut o idee rea, când, după ucidere, pe Nora, care a văzut crima și care a mințit, să o aducă în casa Elizei, mamei suferitoare, ca Nora cu minciunile sale să mai îmbete pe Eliza și pe ai săi.

Nu e nimic psicologic, ca Nora să vină în casa mamei lui Jorj. Nu casa Elizei poate fi locul unde să se deslușească adevărul într'un mod așà de nenatural. Nu e logic ca Jorj să mai ceară mâna Norei; și Nora în genere nu a avut un rol cuvenit, nici cuviincios.

In actul al IV-lea a trebuit să fie efectul dramei; dar în acest act nu s'a întâmplat nimic dramatic, ci numai creșterea confuziunilor rău combinate.

Autorul ici, colea a arătat că ar aveà ceva talent, dar din toate se vede că nu a studiat nimic despre dramaturgie (lucrare de dramă), și zău! fără de învățătură nu poți fi arhitect de drame.

Din aceste motive, opul *Ceasul rău* nu merită premiul de 4.000 de lei.

Dr. A. Urbeanu, *Soia.* București 1905.—*Raport de* **Dr. V. Babeș.**

Chestiunea alimentației țăranului român este arzătoare, căci dânsul degenerează din cauza hrănirii sale insuficiente.

Considerând că porumbul necopt, stricat, rău gătit, este în adevăr un aliment insuficient, producând și pelagra; considerând mai departe că este foarte greu a supraveghià în mod real cultura și gătirea porumbului, pentru a combate acest rău, erà natural să se caute altă substanță alimentară potrivită pentru a puteà înlocuì porumbul.

Condus de aceste considerațiuni, Dr. Urbeanu a devenit apostolul înfocat al soiei, plantei leguminoase japoneze, introdusă în Europa de mai mulți secoli. Chiar la noi soia erà dejà cultivată la 1880.

Toate țerile au cultivat cu insistență această plantă, dar dela 1878 încoace a căzut în desconsiderare și la 1883 cultura ei a încetat pretutindeni.

S'a abandonat cultura soiei, mai cu samă din cauză că în țerile apusene nu prea ajunge la maturitate, nici gustul soiei n'a fost găsit bun, nici prepararea soiei nu e ușoară, astfel încât chiar cei mai înfocați partizani ai soiei se mărginesc astăzi a o recomandà ca plantă furajeră și oleoasă, recomandând a întrebuințà resturile bogate în azot pentru hrănirea animalelor.

La noi în ţară, cu toate insistenţele d-lui Urbeanu şi unor proprietari convinşi, a încetat dela 1884 a fi cultivată, căci preparatele soiei: brânza, laptele de soia, prepararea soiei în felul fasolei nu erau nici plăcute, nici uşor de gătit.

Informându-mă dela persoane cari au cultivat soia, aflu că soia creşte abundent şi rezistă secetei, fiind astfel o plantă furajeră bună, dar că din cauza celor expuse n'a putut intrà în alimentaţiunea ţăranilor.

Neapărat, am putut constatà la Expoziţiunea agrară din anul trecut, că amestecul cu mălaiu sau cu făină dă o pâne gustoasă şi foarte nutritivă. Trebue însă considerat că va trece încă mult timp, până când ţăranul va fi în poziţiune de a găti o atare pâne.

Dar aceste considerante nu micşorează în nimic meritul d-lui Urbeanu de a fi studiat în mod amănunţit alimentaţiunea actuală insuficientă a ţăranului român.

Este însă altă chestiune, dacă în adevăr cultura soiei este chemată de a remedià această stare.

In tot cazul chestiunea este mult mai complicată, decât cum crede d-l Urbeanu. Neapărat ţăranul român nu se obişnueşte a cultivà şi consumà soia singură, iar cultura mai multor plante, pentru a le combinà, este anevoioasă pentru ţăran.

După modesta mea părere astăzi, când porumbul a devenit aproape atât de scump ca şi grâul, care la noi în ţară dă o recoltă abundentă şi este o hrană populară excelentă, soluţiunea problemei este mai mult obişnuirea ţărănimei la gătirea pânei din grâu, încurajând şi cultura legumelor, printre cari şi soia să fie recomandată.

Ne întrebăm deci dacă propaganda în câtva exagerată a d-lui Urbeanu pentru cultura generală a soiei este în totul justificată şi dacă deci cartea d-lui Urbeanu merită să i se acorde premiul Năsturel.

? — *Ştefan cel Mare şi nunta.* Piesă istorică. Iaşi 1905. — *Raport de* **I. M. Moldovanu.**

De puţină valoare.

LA PREMIUL LAZĂR DE 5.000 LEI.

Locotenentul Constantin L. Botez, *Istorie, note și date asupra telegrafiei fără fir.* București 1903—*Raport de* **Sp. C. Haret.**

Cartea nu cuprinde decât ceeace se arată în titlul ei. Nu este într'însa nimic original, care să aparțină autorului, iar planul de expunere nu este destul de bine alcătuit, deoarece se văd unele titluri revenind de două ori. Ar fi trebuit apoi ca lucrarea să fi fost precedată de o expunere mai clară a teoriei ondulațiilor electrice, căci fără dânsa greu se poate înțelege restul de către publicul pentru care cartea este destinată.

Și în această scriere este de observat forma puțin satisfăcătoare, stilul de multe ori obscur, și mai ales o terminologie imposibilă, formată din cuvinte franceze scrise cu caractere românești. Iacă exemple: Curent induit; șoc; tasare; antrenată; randament; anvelopă; acajou vernisat; godetă; efort; rateuri; bornele primarului, etc., etc.

Nu găsesc că această lucrare poate fi propusă pentru premiu.

Dr. A. Chețianu, *Bureții comuni (Schizophyta, Eumycetes).* Studiu. Blaj 1905.—*Raport de* **Dr. V. Babeș.**

Această broșură mică, de 66 pagine, nu conține cercetări sau descoperiri personale, ci cuprinde o revistă asupra cunoștințelor noastre asupra bureților cu câte o notă asupra găsirii unora în Transilvania. Lucrarea ar puteà servì ca o completare a manualelor de istorie naturală, cu toate că prezentă multe lipsuri. Astfel microbii sunt tratați în mod cu totul incomplet, arătând că autorul nu este în curent cu bacteriologia; vorbește de micrococul vaccinei, spune că prin fierbere laptele devine steril, etc.

Un capitol interesant și util ar fi putut fi al bureților cărnoși, însă autorul se mulțumește a enumerà câteva ciuperci bune și altele rele, fără ca din descripție sau din desenuri să se poată aflà cari ciuperci sunt bune și cari rele. Trebuià neapărat ca autorul, pe lângă fiecare ciupercă bună, să descrie și pe cea rea, care-i samănă și care din această cauză dă loc la otrăvi atât de frecvente. Se mulțumește însă a descrie numai 3 ciuperci veninoase.

Din aceste considerante nu cred ca lucrarea prezentată să întrunească condițiunile pentru a puteà fi premiată cu un mare premiu al Academiei.

Dr. N. Leon, *Excursiuni zoologice.* Bucureşti 1905.—*Raport de* **Gr. Ştefănescu.**

Lucrarea d-lui Leon: ***Excursiuni zoologice*** cuprinde 166 de pagine şi 117 figuri intercalate în text.

Această lucrare este o nouă ediţiune a *Călăuzei zoologului*, publicată în 1891, dar completată cu observaţiuni nouă.

Autorul a voit, prin lucrarea sa, să iniţieze pe amatorii de excursiuni zoologice, cum să proceadă şi cu ce instrumente trebue să se înarmeze, când pleacă în asemenea excursiuni, dând şi figurile acestor instrumente şi, ca să dea şi o idee generală despre ce fel de animale se găsesc în diferitele regiuni ale ţerii atât ziua, cât şi noaptea, împarte cele patru excursiuni ale sale în modul următor: o excursiune la baltă, una pe Dunăre, alta la câmp şi la pădure şi alta noaptea.

In prima excursiune, autorul arată plantele cari cresc prin bălţi, şi apoi animalele cari populează aceste bălţi, ca: insecte, arahnide, crustacei, gasteropozi, lamelibranchiate, anelide celenterate, dându-le caracterele şi reproducând figurile la multe din ele; arată apoi în câteva cuvinte cum se pot conservà animalele acvatice.

A doua excursiune autorul o face pe Dunăre. In această excursiune el ne arată mai întâiu paserile de prin bălţile de pe malul Dunărei şi de pe Dunăre, şi dă la câteva din ele figurile; apoi, plecând într'o barcă pe Dunăre, descrie câteva din instrumentele de pescuit ale pescarilor, numeşte câţiva din peştii pe cari, mai de ordinar, îi prind pescarii în Dunăre, dând numele lor ştiinţific şi popular, fără a da însă figura nici unuia.

A treia excursiune o face autorul la câmp şi la pădure, excursiune în care se întâlnesc diferite insecte, pe cari le descrie şi cărora le dă figurile, vorbeşte de lăcustele aşà de destructoare ale semănăturilor; arată felul lor de înmulţire, precum şi mijloacele şi cheltuelile ce face Statul pentru stârpirea lor; arată, pe lângă aceste mijloace artificiale, şi mijloacele naturale cari aduc stârpirea lăcustelor; aceste mijloace sunt paserile şi chiar unele insecte parazite. Vorbeşte apoi de arahnidul *Lyçosa*, a cărui muşcătură produce la om boala nervoasă numită *tarantism* şi de alte arahnide; arată miriapozii şi crustaceii ce se găsesc prin câmpii şi prin păduri; vorbeşte de moluscii cari sunt foarte numeroşi şi unii vătămători semănăturilor, de şerpii şi de broaştele ţestoase ce se întâlnesc

în aceste regiuni și le dă figurile, și sfârșește excursiunea prin a arătà felul de conservare al insectelor în colecțiuni.

A patra excursiune autorul o face noaptea, pentru ca să facă cunoscut animalele cari, stând ziua în nemișcare sau în retragere, intră în activitate noaptea; astfel sunt: fluturii de noapte, urechelnițele, râmele, licuricii, liliecii, cârtițele și altele.

Autorul termină lucrarea sa prin considerațiuni asupra paraziților animalelor inferioare și superioare. Această lucrare, deși nu mai este o lucrare de excursiune, ci o lucrare de laboratoriu, totuș are importanța ei.

Din toate cele ce preced, rezultă că lucrarea d-lui Dr. Leon, prin varietatea subiectelor despre cari tratează și prin felul cum ele sunt tratate, merită, după părerea mea, ca să fie premiată de Academie cu premiul Lazăr, la care a concurat.

Dr. George Maior, *Manual de agricultură rațională. Vol. V. Ipologia sau Zootehnia specială a cailor.— Vol. VI. Creșterea, îngrășarea și utilizarea porcilor sau zootehnia lor specială.* București 1905.— *Raport de* **Dr. V. Babeș.**

Manualul mare de agricultură al d-lui Maior s'a prezentat în mai multe rânduri pentru premiile Academiei, și o parte din lucrare a și primit o parte însemnată din premiul Adamachi.

Asupra acestei lucrări părerile sunt împărțite. Mai cu samă veterinarii români, ieșiți din școale franceze și din școala noastră veterinară, dezaprobă direcțiunea, modul de a expune obiectul, stilul și mai cu samă lipsa de o bază științifică solidă a autorului, de unde se produce o frazeologie obscură, greu de înțeles și de multe ori incorectă; de altă parte, o cantitate mare de greșeli științifice și profesionale.

Alții aprețiază în lucrarea d-lui Maior munca neobosită, experiența îndelungată și potrivirea obiectului la țara noastră și la condițiunile și rassele noastre indigene. Neapărat că d-l Maior s'a călăuzit după lucrări germane și așà se vede că a căutat mai mult în aceste lucrări, decât într'o educațiune științifică fundamentală suficientă, noțiunile generale și pur științifice, pe cari trebue să se bazeze o atare lucrare, pe când veterinarii noștri pun cea mai mare grijă tocmai pentru a câștigà o educațiune practică în științele fundamentale veterinare.

Cu toate că admit utilitatea lucrării d-lui Maior din punct de vedere practic, și pentru a se cunoaște de cultivatorii noștri direcțiunea și rezultatul zootehniei germane, totuș nu cred că o lucrare scrisă în mod obscur și într'un stil puțin corect, conținând un număr mare de greșeli elementare și profesionale, poate să fie propusă la un premiu mare al Academiei.

Imi permit a reproduce câteva din greșelile principale ale celor două volume prezentate în acest an.

Exemplu de stil greșit, pag. 64: Dacă, în loc de ameliorarea calului mocănesc, încercat, de munte și a celui moldovenesc degenerat, ori a celui de Ialomița, care fără sacrificii mari din partea Statului se pot amelioră, și sunt mai apropiați de trebuințele poporului nostru, este mai nimerită introducerea și tot a unui călușel mic, fără talie și putere, ori cât de vioiu și plin de foc ar fi el, dar căruia îi lipsește și tăria și la umbletul pe munții stâncoși trebuește întâiu încercat, despre aceasta nu vroim să intrăm în fondul chestiunii, o lăsăm în sarcina ipologiștilor oficiali.»

In *Ipologie*, pag. 6: Este greșit a zice despre cai că sunt puțin expuși la boale.

Pag. 7; Iparionul nu calcă pe cele trei degete, cum afirmă d-l Maior.

Pag. 10: Nu este admis în știință vreun caz de fecunditatea catârilor, cum zice autorul.

Pag. 11; Nici hibrizii nu fertilizează și nu este exact că ei fiind «*specii de sine stătătoare*, se pot împerechià toți fertil laolaltă și produșii lor încă devin fertili.»

Pag. 14: Coama nu ajută calului la mers, cum afirmă autorul.

Pag. 15: Ieșirea dinților e greșit expusă.

Pag. 16: Etatea calului nu e exact descrisă după dinți.

Pag. 68: La Nucet a bântuit în adevăr răpciuga; însă nu este exact, că mai toți caii au fost împușcați ca răpciugoși.

Capitolele despre rassele de cai, despre herghelii, despre caii din diferitele țeri, deși sunt unele greșeli în ce privește originea unor cai, totuș conțin un material prețios pentru orientare și pentru cultura noastră de cai.

In ce privește creșterea cailor, sunt mai multe greșeli mai importante, spre ex.:

Pag. 206: Nu este exact că armăsarul de un an s'ar da la prăsilă.

Pag. 208: Asemenea nu se poate susțineà despre caii rusești că nu ar fi potriviți pentru cavalerie.

Pag. 209: Nu este exactă afirmaţiunea autorului despre caii de curse, cei mai buni, că ar fi răi reproducători, şi că ar fi suferit puterea lor sexuală.

Pag. 260: Nu blănile de stejar sunt cea mai bună pardoseală a grajdului.

Pag. 270: Periostat ar fi coaja cartilaginoasă a osului! Oasele moarte se tratează cu masaj! etc.

In volumul despre porci ca stil:

La pag. 21 se găseşte fraza: «Uneori când s'a făcut ghinda şi jirul în pădure, după porcii cei graşi, sau nefiind ghindă în deajuns pentru îngrăşat, ea vine în favorul şi folosul celor *slabi*, şi toată toamna şi iarna umblă *porcii de rudă* în pădure la ghindă şi la jir.»

Pag. 22: «Porcul gras de ghindă se tăià îndată, ori neîngrăşat de ajuns se mai îngrăşà încă 2—3 săptămâni cu *porumb* boabe şi cartofi, pentru solidificarea slăninei şi a cărnei.» (Este şi greşit că cartofii ar întărì grăsimea).

Din greşeli esenţiale:

Pag. 10: Este cu totul inadmisibilă teoria expusă de autor, că «Tăvălirea (porcilor) în baltă şi noroiu pentru ei este o necesitate, căci prin transpiraţiunile unsuroase ale pielei şi la contactul cu alcaliile din pământ se formează o coajă impermeabilă, un fel de săpun, care împiedică transpiraţiunea pielei, şi de care vor adesea să se scape şi curețe.»

Pag. 19: Nu este exact că trebue numai 3 luni pentru îngrăşarea porcului.

Pag. 58: Nu este exact că polidactilia provine din cauza consanghinităţii.

Pag. 59—60: Nu este probat că un vier cu cap mare ar produce o progenitură neegală, nici că vierul îngust la basin nu ar sfârşì bine împreunarea.

Pag. 153: Râmarea porcului nu este o trebuinţă pentru porc, ca să-şi procure substanţele minerale, de cari are trebuinţă, cum crede autorul.

Pag. 155: Rugetul nu se vindecă prin repaus, aşternut moale, lapte, zer, etc., cum crede autorul. Din contră evită a insistă asupra procedeelor specifice atât de eficace.

Veterinar Căpitan N. Moga, *Imbunătăţirea cailor şi vitelor în România şi păşunile artificile.* Bucureşti 1905.—*Raport de* **Dr. V. Babeş.**

Lucrarea cuprinde 4 părţi principale:

a) Asigurarea exportului vitelor noastre vii, export de carne, sau sub formă de conserve alimentare; *b)* Formarea livezilor artificiale; *c)* Măsurile luate de Stat şi particulari; *d)* Rolul fermelor Statului în chestiunea îmbunătăţirii animalelor, etc.

Chestiunea îmbunătăţirii animalelor este de un ordin mai complex şi autorul nu o studiază din toate punctele de vedere, aşà încât să fie o înlănţuire firească între o măsură şi alta. Măsurile cari trebuesc potrivite cu condiţiunile economice ale ţerii noastre sunt abià atinse sau studiate în mod incomplet.

Recunoaştem că lucrarea este bine scrisă, conţine idei utile şi generoase, însă în mare parte propunerile făcute nu sunt bine întemeiate şi desvoltate, şi multe din ele nu sunt practicabile.

Cu toate meritele autorului, nu credem deci ca lucrarea aceasta mică şi fără studii originale făcute asupra subiectului tratat să merite a fi premiată cu un premiu mare al Academiei.

Veter. Căpitan Moga, *Cultura albinelor.* Brăila 1905.—*Raport de* **Dr. V. Babeş.**

Apicultura, aşà cum se prezentă astăzi, este atât de vastă şi are atâtea principii şi legi conducătoare, încât se impune o expunere largă ştiinţifică a chestiunii.

Există câteva tratate mici, ocupându-se prea mult cu părţile teoretice şi cam lasă la o parte practica, deşi nu o neglijează complet.

Nu numai volumul de faţă, dar toate celelalte lucrări româneşti de acest fel sunt scrise în mod prea puţin popular; o limbă mai populară, mai multe poveţe practice, mai puţină anatomie a albinei şi mai puţine teorii ar folosì mai mult ţăranului nostru pentru a-şi perfecţionà procedeele în sensul progreselor moderne. Şi figuri fine chibzuite şi explicate ar folosì mult pentru a se puteà pricepe sistemele nouă. Figurile lucrării prezente sunt însă atât de rău făcute, încât pot inducé în eroare chiar şi apicultori experţi. Nu putem trece cu vederea unele greşeli. Autorul zice: «Unii formează pereţi dubli punând între ei cenuşă; alţii îi învelesc cu trestie; unii îi colorează sau vopsesc cu colori închise, alţii cu colori deschise şi o mulţime de alte utopii fără nici o valoare reală». Insă aceste dis-

poziţiuni nu sunt de fel utopii, ci din contră foarte valoroase. Astfel interpunerea de cenuşă este foarte importantă pentru stupii cari iernează afară, asemenea şi învelirea cu trestie este necesară pentru regularea temperaturii, în fine şi chestiunea văpsirii pentru formarea roiului artificial. Din contră autorul recomandă sisteme, ca al cadrelor mobile şi cu lumina paralelă (bibliotecă), cari astăzi nu se mai pot admite.

In rezumat lucrarea nu e liberă de greşeli, este prea complicată, pentru a puteà servì ţăranului şi prea puţin completă şi critică pentru a putea servì ca un manual serios pentru apiculturi serioase.

Din aceste considerante opinez că lucrarea sa nu întruneşte condiţiunile necesare pentru a puteà fi recomandată la premiu.

Constantin S. Motaş, *Studiu experimental asupra cârceagului oilor (Piroplasmosa ovină).* Bucureşti 1903.—*Raport de* **Dr. V. Babeş.**

Această broşură de 60 pagine reprezentă o lucrare originală, foarte serioasă şi aproape completă, asupra unei boale de cea mai mare importanţă economică pentru ţara noastră.

Boala endemică a oilor, cunoscută sub numele de cârceag, a fost foarte puţin studiată. In anul 1892, raportorul a descoperit cauza boalei, care este un parazit, trăind în interiorul globulelor roşii ale sângelui Am constatat că boala se găseşte mai cu samă în regiunile băltoase ale Dunărei, unde mor mii de oi, mai cu samă din cele aduse din Transilvania; astfel încât mulţi cultivatori au trebuit să renunţe la creşterea oilor în aceste regiuni. Am arătat în publicaţiunea mea către Academia Franceză, că parazitul acestei boale samănă cu al hemoglobinuriei boului, asemenea descoperit de mine, însă este mai mic.

D-l Motaş, reluând aceste cercetări, le-a completat în *mod perfect* şi prin constatări nouă, rezultând din experienţe subtile şi întinse, a putut stabilì întreaga etiologie a boalei, călăuzindu-se de cercetările făcute mai cu samă în America şi Franţa asupra piroplasmozei sau Babesiozei boului.

Inainte de toate, autorul distinge 2 forme de boală, una acută gravă şi alta benignă. Aceste două forme sunt descrise în mod amănunţit, insistând anume asupra examenului sângelui şi al urinei; cel din urmă fiind făcut de chimistul Institutului de bacteriologie, Dr. A. Babeş.

Pe când în cazurile mele hemoglobinuria erà puţin pronunţată şi existau mai cu samă leziuni intestinale şi pulmonare, d-l Motaş

găseşte în cazurile observate de d-sa o hemoglobinurie foarte pronunţată, şi pe când eu am găsit leziunile cele mai însemnate şi cei mai mulţi paraziţi în rinichi, autorul găseşte ficatul mai mult atins şi mai bogat în microbi.

In forma benignă, pe care eu n'am cunoscut-o, găseşte animalul abià bolnav şi cu puţini paraziţi în sânge.

Diagnosticul boalei, după autor, s'ar puteà face uşor, căci în pasteuriloza oilor ar existà disenterie, pe când în piroplasmoză ar fi hemoglobinurie; aceste simptome însă, cum am arătat, nu sunt de loc sigure, astfel încât trebue recurs la examenul sângelui.

Eu am găsit câte odată microbii pasteurilozei şi parazitul meu asociaţi, ceeace d-l Motaş n'a găsit la materialul său. Această asociaţiune poate neapărat să facă diagnosticul diferenţial şi mai anevoios.

De altfel, deosebirile între rezultatele noastre nu trebue privite ca greşeli, ci se explică prin variaţiunea ce încearcă diferitele epizootii de cârceag.

Constatarea d-lui Motaş, că parazitul se găseşte mai rar în sânge la început şi la sfârşitul boalei, astfel încât trebue căutat în perioada culminantă a boalei, unde aproape jumătatea globulelor este infectată, este de mare importanţă pentru diagnosticul boalei.

Cea mai importantă parte a lucrării este studiul asupra transmiterii boalei. Pe când eu n'am reuşit, decât rar, să produc boala la oi, producându-se câte odată febră şi paraziţi peste o săptămână dela injecţiunea de sânge, d-l Motaş, obţinând acelaş rezultat, nu s'a mulţumit cu atâta, ci prin transmisiuni repetate a reuşit să întărească virusul, astfel încât a putut în fine să producă boala prin întroducere în sânge a unei singure picături de sânge astfel tratat.

Insă nici eu, nici d-l Motaş n'am reuşit să transmitem boala la alte animale decât la oi.

Precum parazitul boilor se transmite în natură numai prin căpuşi, d-l Motaş a arătat că şi microbul oilor se transmite prin înţepătura unei căpuşi: Rhipicephalus Bursa. Experienţele autorului, făcute cu o exactitate remarcabilă, au arătat că, întocmai ca la bou, căpuşa adultă poate să transmită boala; asemenea căpuşa transmite parazitul oului; însă pe când piroplasmoza boului se transmite şi prin larve, a oii se iea numai de căpuşi adulte din generaţiunea a doua.

D-l Motaş, constatând acelaş lucru, găsit de Lignière pentru hemoglobinuria bovină, că aceste căpuşi nu se găsesc decât pe câmpuri

necultivate, presupune că cu timpul şi cu întinderea culturii pământului, boala se va restrânge din ce în ce mai mult.

Cercetările autorului despre rezistenţa virusului şi asupra imunităţii împotriva boalei, deşi încă incomplete, sunt asemenea importante. D-l Motaş arată că sângele animalelor bolnave, păstrat în stare pură, rămâne virulent timp de 15—20 zile. Insă precum n'am reuşit să cultiv microbii cârceagului, nici autorul n'a putut obţineà culturi.

D-l Motaş constată că animalele de o rassă perfecţionată, şi în genere animalele importate, sunt mult mai sensibile pentru boală decât rassele indigene, ceeace este în legătură cu faptul că animalele cari au trecut printr'o formă chiar uşoară de boală rămân imune.

Asemenea animalele infectate în mod artificial prin sânge diluat, conţinând puţini paraziţi, capătă o boală uşoară, sau nu se îmbolnăvesc de loc, însă rămân imune. Şi animalele cărora s'a inoculat în acelaş timp sânge infectat şi bilă, după metoda lui Koch, rezistă în urmă chiar la infecţiuni de material virulent. Din contră, serul animalelor foarte imunizate nu are decât o putere foarte slabă imunizantă.

Considerând că această boală importantă din ţara noastră, fiind însă răspândită prin toată lumea, şi a cărei cauză a fost descoperită în ţara noastră, a fost studiată mai departe într'un mod clasic, asemenea de un Român, adică de d-l Motaş, care printr'o lucrare de mai mulţi ani şi asupra unui număr mare de animale, lucrând cu metodele cele mai moderne şi în mod critic, a elucidat punctele principale ale etiologiei şi chiar ale prevenirii şi vindecării acestei boale (micile deosebiri în rezultatele noastre nu trebue privite ca greşeli, ci ca variaţiuni cari s'au ivit între materialul cu care am lucrat), — cred că este o chestiune de onoare a ştiinţei române de a încurajà astfel de lucrări, cari nu sunt simple reproduceri sau mici perfecţionări ale lucrărilor străine, ci cari arată lumii că suntem în stare să descoperim în mod cu totul independent cauzele, etiologia şi profilaxia boalelor importante, cari bântuesc nu numai la noi, dar chiar în alte ţeri civilizate. Numai prin aceasta dovedim că păşim şi noi în fruntea civilizaţiunii.

Ar fi de dorit ca şi alţi tineri savanţi români, în loc de a depreţià descoperirile făcute în ţară, să le desvolte şi să le completeze spre gloria ştiinţei române.

Din aceste considerațiuni de ordin superior, precum și din cauza importanței rezultatelor obținute cari, după o continuare îngrijită a cercetărilor, vor trebuì puse în practică, în fine din cauza spiritului de investigațiune, talentului și metodei admirabile documentate și coronate cu succes,—importanța lucrării fiind și recunoscută de toți specialiștii din străinătate, propun a se acordà acestei lucrări premiul Lazăr de 5.000 lei.

G. D. Spineanu, *Pericolul și vindecarea frigurilor palustre.* București 1905.—*Raport de* **Dr. V. Babeș.**

Publicațiunea d-lui Spineanu, de 93 pagine, se prezentă ca o revistă sumară a întregei chestiuni a frigurilor palustre. După cum spune în întroducere, d-sa își propune să arate:

a) Cauzele malariei, conform celor mai nouă date științifice; *b)* Mișcarea generală ce se produce în prezent în lumea științifică pentru profilaxia malariei; *c)* Vindecarea malariei chiar în cazurile socotite ca imposibil de vindecat.

Primul capitol începe prin o definițiune a frigurilor palustre: «Frigurile palustre sau malaria sunt acele friguri, cari sunt produse de parazitul numit hematozoar.»

O astfel de definițiune nu poate fi bună, fiindcă sub denumirea de hematozoar nu se indică numai parazitul malariei, ci mulți alți protozoari cari trăesc în sânge.

Aceeaș greșeală se repetă și în restul publicațiunii.

După câteva date istorice, cari completează acest capitol, urmează altul cu câteva indicațiuni asupra tehnicei examenului microscopic al sângelui malaricilor. La tehnica colorațiunii lipsesc procedee de valoare, cum e al lui Manson cu borax și procedee asemănătoare cu acesta, fără cari nu se poate face cu succes un diagnostic rapid.

Chiar metoda lui Romanowski—singura pe care caută a o descrie detaliat—nu e suficient expusă ca să poată îndrumà pe cineva la aplicarea ei cu succes și cu atât mai puțin la priceperea principiului metodei.

Capitolele relative la parazitul malariei sunt de asemenea foarte sumare, iar figurile reproduse acì, după alți autori, sunt dintre cele schematice.

In capitolul ce urmează, relativ la rolul țânțarilor în producerea malariei, făcând numai istoric, omite tocmai principalul, adică

pomenirea probei experimentale—adică a celei mai convingătoare,—făcută de Roux şi alţii asupra transmisiunii malariei prin ţânţari.

Descrierea vieţii ţânţarilor — aşà de importantă de cunoscut — lipseşte aproape cu totul.

Manifestaţiunile malariei, turburările organismului în timpul acceselor febrile sunt capitole de câteva rânduri, şi cărora, ca şi întregii publicaţiuni, le lipseşte şi literatura.

O astfel de lucrare, dacă nu poate să dea lămuriri complete, trebue cel puţin să indice sursele necesare pentru studierea fiecărei chestiuni în parte. Afară de aceasta, anume afirmaţiuni neadnotate cu bibliografie, în lipsă de expunere de probe convingătoare personale, pierd din valoarea lor pentru un cetitor scrutător.

Astfel nu se dă atenţiunea cuvenită sângelui, ficatului, splinei, sucului gastric în febre, etc., pe când în acelaş timp se insistă mult asupra unei teorii, asupra mecanismului hipertermiei febrile şi asupra altor chestiuni fără aplicaţiune practică şi fără a fi complet elucidate.

Asupra diferitelor tipuri de febră palustră d-sa face un fel de rezumat sumar după Dieulafoy.

Tot aşà de sumar expune câteva pagine asupra febrelor palustre remitente pernicioase şi asupra paludismului cronic. E o enumerare foarte rezumată a formelor clinice mai bine cunoscute, fără nici o dată originală, fără date bibliografice, fără a se menţionà nimic din cele ce s'au constatat în ţara noastră asupra acestor chestiuni.

In capitolul relativ la profilaxia malariei sunt enunţate cele 3 feluri de profilaxii. E de remarcat însă că acesta nu este un sumar complet, fiindcă are şi omisiuni elementare, cum de exemplu procedeul de profilaxie medicamentoasă al lui Koch, de care nici nu se pomeneşte.

Faţă cu expunerea insuficientă a chestiunilor celor mai importante, în ce priveşte combaterea malariei, autorul se întinde în un mod disproporţionat asupra chininei, cu istoricul, compoziţiunea, preparatele, acţiunea sa farmaco-dinamică.

De altă parte însă omite a indicà cum anume trebue administrată chinina pentru prevenirea şi vindecarea malariei. Tratamentul pe care îl propune este în tot cazul greşit şi în contrazicere cu ceeace s'a constatat pe o scară imensă în toate ţerile din partea celor mai autorizaţi. Astfel împărţirea chininei în 3 doze la 8 ore nu este de fel în raport cu experienţele făcute asupra acţiunii chininei. Nici nu este exact a se da chinina 8—9 ore înainte de acces.

In ce privește termodina pe care o preconizează, d-lui indică anume în ce cazuri trebue înlocuită chinina, exagerând pericolul chininei pentru a documentà importanța termodinei. Efectele miraculoase, despre cari raportează d-l Spineanu, adică, spre exemplu, că ar împiedicà chiar recidivele malariei, asemenea afirmarea că ar dispărea hematozoarul malariei totdeauna din sânge după un tratament de câteva zile cu această substanță, neapărat trebue supusă unor nouă cercetări.

Afirmarea că nu ar produce efecte vătămătoare asupra organismului trebue confirmată pe un material mult mai întins. Mai cu samă enunțarea autorului, că această substanță ar vindecà febra după 3—5 zile, nu mi se pare foarte probabilă nici îndestul de documentată.

In tot cazul autorul, care întrebuințează această substanță de 4 ani, convingându-se de calitățile sale admirabile, ar fi avut tot timpul de a expune această substanță experimentării și judecării autorilor celor mai competenți din străinătate, căci atari substanțe medicamentoase nu se pot judecà numai după afirmațiunile primului experimentator.

Nici acum nu este prea târziu pentru a se face acest control, pe care îl recomandăm autorului nu numai în interesul său, ci mai cu samă în vederea perfecționării luptei antimalarice.

Până atunci însă nu putem judecà în mod sigur valoarea acestui medicament. Din cele expuse reiese deci că autorul lucrării prezentate s'a ocupat cu malaria, și că are cele mai bune intențiuni pentru a contribuì la combaterea boalei, că a cules o cantitate mare de noțiuni asupra acestei boale, pe cari le expune într'un limbaj destul de clar.

A făcut și cercetări originale, însă fără a ne puteà convinge despre valoarea lor. In tot cazul greșelile și omisiunile, anume în ce privește cercetările moderne și combaterea actuală a malariei, arată că autorul nu este cu totul în curent și cu atât mai puțin este deci în stare de a da prin lucrarea sa noțiuni și indicațiuni precise și eficace pentru combaterea malariei.

Nu credem deci că cartea d-lui Spineanu s'ar prezentà în condițiuni pentru a i se puteà acordà premiul Lazăr de 5000 lei.

I. Tutuc, *Geometria plană pentru clasa V-a reală.—Algebră pentru clasa VI-a reală.* Bucureşti 1906. — *Raport de* **Sp. Haret.**

Amândouă aceste cărţi sunt scrise de d-l I. Tutuc, licenţiat în matematice, profesor, şi sunt prezentate pentru obţinerea premiului Lazăr.

Amândouă au foarte însemnate calităţi didactice. Claritatea, expunerea metodică, exemplele numeroase şi bine alese, limba curată şi limpede, fac din ele unele din cele mai bune cărţi didactice, în specialitatea lor.

O analiză mai de aproape nu este de nevoie a se face, căci în nişte cărţi didactice nu se poate aşteptà cineva a găsì originalitate în rezultate ştiinţifice. Calităţile prin cari se recomandă ele sunt cele proprii tuturor cărţilor didactice celor bune, şi cărţile d-lui Tutuc le reunesc pe toate într'o foarte mare măsură.

Pentru aceste motive, cred că aceste cărţi merită să fie recomandate pentru premiul Lazăr.

PREMIUL ADAMACHI DE 5.000 LEI (DIVIZIBIL).

Dim. Abeleanu, *Turcia Europeană. Geografia fizică şi politică pentru şcoalele din Macedonia, Albania, Epir şi Tesalia.* Bucureşti 1906. — *Raport de* **Sp. Haret.**

Cartea nu poate fi recomandată pentru premiu, căci nu se recomandă nici prin materialul ce cuprinde, care nu diferă de cel ce se află în ori ce carte de acest fel, nici prin modul de expunere, care nu este la înălţimea cărţilor didactice moderne, nici prin execuţia tipografică, care, prin modul cum dispune unele titluri, poate da loc la confuzii.

D. Anghel, *In Grădină.* Poem. Bucureşti 1905. — *Raport de* **D. C. Ollănescu.**

D-l D. Anghel este un poet cunoscut şi apreţiat printre poeţii tineri de astăzi; cunoscut prin eleganţa şi măiestria versificării şi apreţiat pentru originalitatea şi *morbidezza* cântării sale.

Aş puteà adăugà că d-sa mai posedă şi o paletă bogată şi scânteietoare de colori, cu care înviorează şi încălzeşte producerile unei năzdrăvane, dar simpatice fantazii.

Delicat mânuitor al lirei, versurile sale croite din cel mai ales material al limbii, sunt de o formă impecabilă, dulci în armoniosul răsunet al ritmului, şi plăcute în gingaşa îmbinare a rimei,

Melancolic, ca toţi cei cari urmăresc un ideal neatins şi-şi iau drept călăuză roiul amăgitoarelor închipuiri, tânărul poet îşi caută totuş sprijin şi mângâiere în arta sa, pe care o iubeşte, în care crede şi pe care o slăveşte mai cu însufleţire decât pe ori care plăcere şi bucurie a vieţii.

De altfel poetul trăeşte pe alte plaiuri, se luminează de alţi sori şi nădăjdueşte să ajungă la deslușirea tainelor naturii pe alte căi decât acelea rezervate prozaicilor muritori, şi iată cum de astă dată, într'un poem, în care sunt cântate, descrise şi adorate florile, caută el să statornicească o relaţiune între însuşirile naturii şi însuşirile fiinţei omeneşti. Un adevărat simbolism!

Din acest punct de vedere, lucrarea este nu numai frumoasă, dar este şi cuprinzătoare de o adâncă şi amabilă filozofie.

De câte ori deschid portiţa şi intru în grădină-mi pare
Că mă cuprinde-o vrajă dulce, şi florile-mi desmiardă ochii.
O fantazie uriaşă le-a dat un straiu la fiecare
Şi fete nu-s pe tot pământul să 'mbrace mai frumoase rochii.

Pe crin l-a miruit în frunte, lăsându-i hlamida regească
Să poată 'mpărăţi cu fală norodu-i de mironosiţe,
Cicorilor le-a dat seninul strâns din privirea omenească,
Iar râsul fărâmat prin lume l-a nins pe foi de romăniţe.

Sfiala care urcă 'n faţa fecioarelor când vine-amorul,
Şi toată jalea şi netihna acelora ce-aşteaptă mirii,
Mâhnirea toat'a-unui suflet pe care îl ucide dorul,
Le-a pus pe-un ram, şi-atuncia lumea s'a'nbogăţit cu trandafirii.

. . . .

(Florile).

Maghiranul este un poem de nostalgie amoroasă, precum *crizantema* simbolizează nostalgia neîndeplinitelor fericiri.

Nimic mai duios şi mai pătrunzător decât *Murmurul fântânei,* în care «plânge povestea vremilor trecute», precum *In Luxemburg* găsim nu numai un tablou minunat al frumoasei şi cunoscutei grădini, ci şi înfiriparea unei idile amoroase, pline de duioşie, care se sfârşeşte, ca mai toate idilele acestea, printr'o deziluziune.

Poemul este alcătuit din 20 de pasteluri, și le pot numì cu tot dreptul astfel, căci în ele sunt icoane și zugrăveli ale naturii, precum sunt și frământări și avânturi ale inimii, cercetări și hotărîri ale minții. Partea descriptivă este însă pretutindeni foarte bogată și vie și nu știu dacă delicateța cu care e scrisă, de pildă, bucata *După ploaie* nu atinge înălțimea celor mai frumoase pasteluri ale lui Alecsandri. Și cu toate acestea, nota generală a întregului poem este, cum am zis, o originală *morbidezză*, o melancolie blândă și plăpândă, care însă nu supără nervii, nu obosește, nici nu desnădăjduește pe nimeni, dimpotrivă par'că din treaptă în treaptă, urcând până la capăt, te-ai simți învăluit de o atmosferă caldă și mirositoare, ce te predispune să înțelegi mai bine și să admiri mai departe.

Ar fi să prelungesc în zadar această analiză, căci fie care dintre cele 20 de tablouri sunt tot atâtea lucrări de sine stătătoare, ale cărora merite răsar dela sine, cetindu-le și apoi recetindu-le, căci dela întâia dată te afli în stăpânirea lor.

In considerația tuturor acestora, am onoare a vă propune să acordați d-lui D. Anghel o parte din premiul Adamachi.

A. Antonescu-Lupu, *Exerciții gradate de gramatică* (diviziile II și III rurale, clasele II, III, IV urbane; Etimologia pentru elevii clasei II, Sintaxa pentru ai clasei III secundare). București 1906. — *Raport de* **I. M. Moldovanu.**

Sunt manuale de școală pentru învățarea limbii române — toate 7 lucrate după *metod bun*, și precum afirmă autorul, conform planului în vigoare, carele mie îmi este necunoscut.

Purcederea e peste tot gradată: dela ușor la mai greu. Greșeală grea în contra acestei regule este în urbana II, pag. 25 – 26: «să se spună ce fel de *făpturi* numesc substantivele însemnate. . *lăcomia* strică *omenia*», pentrucă cuvintele *lăcomie, omenie* nu însemnează *făpturi.*

Astfel de cuvinte abstracte nici de cum nu pot aveà loc la începutul unui manual pentru începători, ci după procedura autorului ar fi putut intrà în manualul III sau IV undeva.

Altmintrelea este de observat că substantivele, cari însemnează concepte abstracte, nu sunt tractate metodic nicăieri în manualele acestea.

Definițiunile sunt bune, luând afară definițiunea propozițiunii din manualul pentru cl. II urbană, pag. 3 (rurala II, pag. 5);

„Propozițiunea e spunerea gândirii noastre despre o făptură oarecare“.

Mai bine făceà autorul, dacă nu amplificà definițiunea cuprinsă în manualul pentru cl. III urbană, p. 4: «spunerea unei gândiri se numește propozițiune»,—pentrucă sub definițiunea aceasta se pot cuprinde și fraza: «lăcomia strică omenia» și altele de categoria aceasta.

Exemplele sunt bine alese și bine tractate. Cele puțin potrivite, sau chiar nepotrivite ori greșite sunt rare. Dintre acestea notez următoarele:

1) Urbana II, pag. 52 «broasca șade în apă și în pământ», de ce nu și *pre pământ,*—și unele chiar și *pre arbori?*

2) «Melcul este sgomotos» (II rur., p. 15); sgomotul, care-l face melcul, de sigur numai la urechea acelora ajunge, cari aud toaca din cer.

3) «Broasca țestoasă trăește mult, fiindcă rabdă mult». Mult mai puțin cunoaștem vieața internă a țestoasei, decât să putem afirmà despre ea, că rabdă mult. Cum o vedem, având două scuturi puternice, ne vine a spune despre ea, că e cea mai scutită de influențe externe. Apoi chiar dacă am ști, că ea rabdă mult, cum am puteà afirmà despre ea, că de aceea trăește mult, pentrucă rabdă mult?

4) «Cotoarele inului (II urb., pag. 21) se strivesc, apoi se pun în topitoare», «*trage* câteva suveici», IV, pag. 21, în loc de *îniaptă* ori *aruncă.*

5. Nepotrivită mi se pare a fi și cuprinderea tuturor conceptelor substantivale sub numirea de *făptură* (II rur., pag. 4, aici de repețite ori) și împărțirea «*făpturilor în ființe,* cari simt, se mișcă liber», de cari se țin la pag 8. «arborii și plantele, cari încă au o vieață și simt, deși nu se pot mișcà»,— iar fructele și toate părțile arborilor, precum și toate părțile omului și făpturile ieșite din mâna lui sunt *lucruri.*

Mi se pare mai potrivită împărțirea veche în *persoane* și *lucruri,* — în *animale, plante* și *minerale,* în *abstracte* și *concrete;* dar aceasta poate fi și numai pentrucă așà sunt dedat. Autorul în prefața Etimologiei afirmă că a ținut chiar și nomenclatura din programa analitică. Dacă și nomenclaturile acestea sunt cuprinse în programa aceea (se înțelege dela sine) pică tot ce am zis sub punctul acesta.

I întreg și *semivocal* sau trecut în consunantă nu e tractat deplin. Diferința între unul și altul nu este arătată. Are la pag. 10,

III rur., despre contopirea lui *i* cu *a*, *e*, *o*; dar despre contopirea lui cu *u* nu amintește,— deși are exemple de felul acesta: ***cuibul***, ***usturoiu*** ș. a. destule.

Etimologia și ***sintaxa*** sunt bine tratate, luând afară că lipsesc tratatele despre:

a) Impreunarea trecutului durător cu alt trecut: Eram de 20 ani, când am mers la oaste.

b) Impreunarea trecutului plinit cu alt timp trecut: când a bătut 4 ore, eu mă sculasem.

c) Propozițiunile sincopate, în cari vin înainte timpuri de acestea; s. e. la 10 ore eram în școală, Grigore ieșise la 9 ore.

d) Viitorul plinit înainte de altă lucrare iarăș viitoare: Pe când se va sculà Nicolae, eu voiu fi învățat prelegerile. Nici despre împreunarea acestui timp cu celălalt timp viitor nu este amintire.

e) Deosebirea între cele 4 forme ale trecutului și două ale viitorului.

Dar exemple de felul acesta sunt foarte multe.

Autorul (Etim., pag. 117 și 118 și aiurea) face deosebire între viitorul II «***mă voiu*** fi urcat» și perfectul prezumptivului, pe care îl scrie: «***m'oiu*** fi urcat». Osteneală superfluă, căci forma gramaticală este aceeaș. In amândouă timpurile acestea putem zice și scrie: «Voiu fi lăudat» sau «oiu fi lăudat».

Interpuncțiunile. Autorul pune regule pentru interpuncțiuni, pe cari le repetă de multe ori. In aceste regule zice: Propozițiunile, cari se introduc cu: ***că***, ***dacă***, ***fiindcă***, ***până ce***, ***după ce***, ***îndată ce***, ***să***, ***iar***, ***dar***, ***însă***, ***ori***, ***sau***, ***au***... nu se despart prin virgulă. Scrie: «Mircea se închină obosit însă al său suflet nu e îmbătrânit».

In modul acesta purcezând formează pericope chilometrice, prin care lucru foarte mult îngreunează înțelesul.

In rezumat: manualele acestea sunt bine lucrate și dacă s'ar delăturà dintr'însele scăderile indicate, ar merità atențiune și considerare deplină.

Ioan Antonovici, *Istoria comunei Bogdana din plasa Simila, județul Tutova.* Bârlad 1905.—*Raport de* **I. Bogdan.**

Monografii istorice asupra comunelor rurale din țara noastră s'au scris foarte puține și nici una din câte cunoaștem nu are întinderea monografiei părintelui Antonovici asupra comunei Bogdana. Cu un zel neobosit și cu o iubire demnă de laudă pentru trecutul co-

munei sale natale, părintele Antonovici a adunat, în curs de 20 de ani, o sumă însemnată de documente ce se referă la comuna Bogdana din județul Tutova și la alte comune din vecinătatea ei, cari, având mai înainte o existență separată, s'au contopit în urmă cu ea. Aceste documente, ce încep cu anul 1453 și merg până la 1854 — cele mai multe sunt din secolii XVIII și XIX, — constituesc partea cea mai prețioasă din publicațiunea părintelui Antonovici, prețioasă nu numai pentru cunoașterea subiectului de care se ocupă d-sa, ci și pentru istoria românească în general. Din ele se poate lămurì nu numai istoria clasei răzășești, aducându-se, pe lângă datele ce le cunoaștem din alte părți, o sumă de date nouă relative la evoluțiunea acestei clase, ci ele aruncă lumină și asupra altor așezăminte vechi din țară, cum sunt: organizația municipală, atribuțiile boierești, instituțiile judecătorești și administrative, etc. In ele e deseori vorba de șoltuzul și pârgarii, de vornicii și diregătorii din Bârlad, de părcălabi, de vătămani, de vornici sau vornicei de sate, de vornici de poartă, de giudecători și ispravnici ai ținuturilor, de giurători, de protimisis, de garanția numită fierâie, etc. Se găsesc și unele știri nouă asupra persoanelor ce au jucat un rol istoric în Moldova, precum Velicico Costin Hatmanul, Cuzeștii, Sturzeștii, Cogălnicenii ș. a.

Din punct de vedere diplomatic, colecția părintelui Antonovici e interesantă prin faptul că, pe lângă documente domnești și hotărnicii, cuprinde și multe acte private și municipale, aceste din urmă referitoare la Bârlad.

In publicarea textelor, autorul a ținut să reproducă cât se poate mai exact originalele; a mers chiar prea departe cu minuțiozitatea, căci a reprodus până și punctuația lor care, se știe, nu servește la înțelegerea mai ușoară a textelor, ci o îngreuie. Această tendință a autorului face însă ca textele publicate de d-sa să poată fi întrebuințate cu încredere pentru studiile de dialectologie română. Particularitățile dialectului moldovenesc sunt păstrate atât în actele originale românești, cât și în traducerile vechi din slavonește.

Trebue să recunosc că de mai puțină importanță decât această bogată colecție de documente, mai toate inedite, e întroducerea care o precede și care cuprinde, în 188 pagine, o descriere foarte amănunțită geografică, etnografică, economică și culturală a comunei Bogdana, cu date statistice din timpurile mai nouă și cu o schiță istorică în care se arată din ce sate și cătune vechi s'a format actuala comună și ce evenimente istorice s'au petrecut pe teritoriul ei.

Că comuna Bogdana și-ar fi luat numele dela pârâul lângă care e situată (p. XXIII) și că teritoriul ei e format din satele astăzi dispărute: Zvâștaleștii, Șerbăneștii, Horgeștii și Băloșeștii (p. XXIII—XXIX, XXXIII—XXXIV)—sunt afirmațiuni ce reies cu multă probabilitate din expunerea părintelui Antonovici; în ce privește Zvâșteleștii, afirmația e întemeiată și pe o veche tradiție păstrată în Bogdana și pe terminologia răzășiilor de astăzi din această comună.

Dar evenimentele istorice din timpul lui Bogdan II și Ștefan cel Mare (p. LI—LX: retragerea lui Bogdan II în timpul răsboiului cu Polonii, 1450; trecerea Turcilor după lupta dela Podul Inalt, 1475; retragerea lui Ștefan cel Mare în Iulie 1476), pe cari părintele Antonovici le pune în împrejurimile comunei Bogdana — după izvoarele ce ne stau astăzi la dispoziție, — nu pot fi localizate cu atâta preciziune. Pe tradițiuni locale, cum e aceea că pârâul Bogdana și-a luat numele dela Bogdan, tatăl lui Ștefan cel Mare, care s'a adăpostit odată, fugind de Leși, pe dealul Tabării dela Bogdana, nu trebue să se pună mare preț.

Celelalte părți din introducere: despre proprietatea funciară (modul cum e împărțită și folosită, luptele răzeșilor pentru păstrarea ei), despre starea economică (cultura pământului, a vitelor, a albinelor, industria casnică, comerțul ș. a.), despre starea religioasă-morală și lăcașurile sfinte, despre starea culturală înainte și după 1865 (școale), despre locuințele, hrana și îmbrăcămintea locuitorilor, despre obiceiurile și superstițiile lor — sunt bazate toate pe informațiuni bogate, pe cari nu le puteà culege decât un om silitor și un bun cunoscător al locului. Ele ne dau un tablou complet — în multe privințe trist față de trecut — de starea actuală a locuitorilor răzeși din comuna Bogdana.

Trebue să adaug că monografia părintelui Antonovici e însoțită de o hartă a comunei, foarte bine lucrată, și de patru tabele, din cari două cuprind obiecte de piatră și bronz găsite pe teritoriul comunei, a treia un plan de moșie dela 1817 și a patra câteva mărci de fabrică ale hârtiei unor documente.

Defectele acestei publicații fiind neînsemnătoare în raport cu calitățile ei, subsemnatul e de părere să i se acorde o parte din premiul Adamachi. Ar fi o încurajare meritată pentru autorul ei, care e un colecționator pasionat și dezinteresat de documente vechi și care a cheltuit multă muncă și mulți bani spre a adunà și tipărì pe cele privitoare la comuna Bogdana.

Edgar Th. Aslan, *Fiica lui Radu cel Frumos.* Imprejurări şi chipuri din trecut. Bucureşti 1905. — *Raport de* **Dr. At. M. Marienescu.**

Una din persoanele de frunte e ostaşul Frângefier, carele se călugăreşte sub numele de Paisie. Călugărul se zugrăveşte ca o persoană foarte infamă şi nemorală.

Călugărul povesteşte lui Pan Tudor Dragoş, că el a omorît pe Lipan şi Ţintea Spatălată, şi pentru pocăinţă s'a făcut călugăr. Dragoş eră trimis de Ştefan, Domnul Moldovei, carele a bătut pe Radul din România, şi pe fata acestuia a prins-o şi a închis-o într'un turn din cetatea Neamţu, să o păzească, fiind Dragoş denumit de pârcălab al cetăţii (pag. 16—18).

Dragoş mijloceşte la stareţul mânăstirii să ducă cu sine pe Paisie, pentrucă acesta i s'a îmbiat de a-i fi de ajutor. In discurs zice Dragoş: «Pentru celelalte femei am numai dispreţ, pe asta (fiica lui Radu), pe care nu o cunosc, o uresc» (pag. 27). Paisie răspunde: «Eu le ştiu (pe femei), mi-am mâncat amarul cu ele, am cunoscut de toate felurile, de toate chipurile, de toate neamurile» (pag. 28).

Paisie povesteşte cum Ştefan Vodă a fost fermecat de Voichiţa, fiica lui Radu, şi Paisie dovedeşte că Ştefan a iubit-o, a avut-o în patul său. Dragoş se face a nu crede. Paisie întăreşte vorba sa. «Aşà umblă vorba, aşà se aude de mult, şi eu nu mă dau în lături de a crede. La ce văd ochii nu pot spune ba. Din tină suntem toţi făcuţi şi păcatul se face (pag. 29—30).

Stareţul descrie rău pe Paisie, că nu s'a îndreptat. El răspunde că e firea omenească, dar după ce a făcut păcate, pentru ştergerea lor, face mătănii (pag. 31—38).

Fiica lui Radu e închisă în turnul cetăţii lui Ştefan; i-a făcut locuinţă frumoasă. Ea, pentru frumuseţea ei, se credeà vrednică de tron şi se dedă cu idea, ca să iubească pe Ştefan, şi îşi zice: Dacă i-ar pune în cumpănă păcatele şi dovezile de iubire (adică ale lui Ştefan), cumpăna ar sta drept.

Atunci răsunară paşi repezi pe scările palatului; ea îşi pierde conştiinţa, dar se simţì prinsă în braţele lui, sărutată arzător şi auzì: «O mândruţă! Erà păcat să mor înainte de a te vedeà.»

Aceasta nu-i mai stârnià revoltă şi supărare. Acum (Ştefan) nu erà biruitor cà o fiară lacomă de sânge, ci îl vedeà ca pe un arhanghel. Câtă ticăloasă schimbare (pag. 44—48).

Şi Voichiţa aveà mire pe Mircea Oprişan, credinciosul lui Radu, dar ea îl şterse din inima ei (pag. 50—51).

Bătrâna Hrusana, pe care Ștefan o pusese pe lângă Voichița, îndeamnă pe aceasta să nimicească pe Ștefan.

Tudor Dragoș cere audiență la Voichița. Călugărul Paisie se ascunde după perdelele ușii. Dragoș a adus juvaere dela Ștefan Vodă. Voichița vorbește în contra lui Ștefan. Hrusana se bucură că a întors-o. Voichița trimite o epistolă lui Ștefan, și Paisie primește să o ducă lui Ștefan (pag. 57—63).

Paisie se întâlnește cu Stefan în tabără și ațâță pe Ștefan în contra Voichiței (p. 105—109).

Eu cred că-i destul atâta.

Părere.—Fiica lui Radu cel Frumos—împrejurări și chipuri din trecut—în *privința formală* nu corespunde nici unui roman, nici unei nuvele istorice. Pe lângă titlul opului nu are înțeles explicarea împrejurări și chipuri din trecut, pentrucă acestea pot fi titlul altei scrieri p. e. a unei epoce p. e. a lui Mihaiu Viteazul, ori a lui Cuza Vodă.' Ori una, ori alta.

Activitatea ce ar trebuì să se afle în op nu stă în legătură continuă, nu este un fir bun conducător peste tot opul și împrejurările cele esențiale ale opului.

Sunt descrieri lungi și urîcioase asupra unor împrejurări neesențiale, ori de tot superflue; adeseori pagine întregi apar ca niște vorbe goale, încât îți vine urîtul la cetire, și cetitorul n'are curiozitate (ca la alte opuri), ca cu nerăbdare să aștepte desvoltarea.

In privința *meritorială*, autorul a făcut atâtea persoane nemorale în opul său. Pe Paisie călugărul îl face de un om foarte blestemat! Și pentru ce omul blestemat din op ar trebuì să fie chiar călugăr?

Fiicei lui Radu cel Frumos i s'a dat asemenea un rol imoral,—fata Domnului din Muntenia, pe care Ștefan a prins-o, a închis-o și a iubit-o, răpindu-i virtutea!

Dar apoi și Hrusana, bătrâna pusă de Ștefan ca să păzească pe Voichița, încă să fie perfidă, și cum? Să învețe pe Voichița ca să nimicească pe Ștefan! atunci,—când în alte scrieri străine, fata prinsă are totdeauna rolul de a-și apără virtutea, sfințenia ei trupească.

Eu resping acest op dela premiere.

Bănescu N., ***Euripide, Hecuba și Ifigenia în Aulis,*** traduse în românește. Craiova 1905.—*Raport de* **I. Caragiani.**

Traducătorul însoțește pe fiecare din aceste două traducțiuni cu câte un studiu introductiv, prin care pregătește pe cetitor cu tot

ce trebue să știe înainte de a abordà cetirea lor. Se știe că este greu lucru de a traduce cineva în românește, mai cu samă pe tragicii greci, și din tragediile lor mai cu samă partea corală. Cu toate acestea traducătorul a învins cele mai multe din dificultăți, căci redă sensul originalului într'un mod exact, clar, curgător și într'o limbă aleasă. Traducătorul, cu toate că în mare parte traduce singur, după cunoștințele sale de limba elenă, cu toate acestea a luat în ajutorul său și traduceri franceze ale tragediilor în chestiune, ceeace a contribuit și mai mult la claritatea, care se observă în traducerea românească; însă el trebuià să nu uite că traduce pentru cetitori români și deci nu trebuià să admită în traducerea sa românească unele forme, pe cari le-a găsit în traducerea franceză. Numele Μυκῆναι al rezidenței lui Agamemnon este la plural și Francezii ni-l reproduc prin *Mycenes*, plural. Traducătorul îl reproduce în românește prin Mycene, cu *e* la fine, pe când puteà să-l reproducă în forma românească Mycena, la singular, căci și Omer în Iliada uneori îl întrebuințează la plural în forma Μυκῆναι, alte ori la singular în forma Μυκήνη. Numele proprii femenine grecești terminate în η (eta) sunt reproduse în românește terminate în α, precum: Ἑλένη, Elena, Εὐφροσύνη, Eufrosina, etc. Traducătorul, influențat de traducerile franceze, ne dă numele Εὐάδνη, terminat în η, reprodus Evadn*e* terminat în *e;* numele Περσεφόνη prin Persefon*e;* numele Οἰνώνη prin Oenon*e;* numele Ἀριστοτέλης prin Aristot, toate acestea reproduse după traducțiunile franceze, pe cari le-a avut înaintea sa. Dacă la acestea vom adăogà cuvintele: *mesager, echipament, palmier* și altele, se va încredințà ori cine că traducătorul a fost foarte influențat de traducțiunile franceze. Intre personagele din tragedia *Ecuba* figurează și Πολυξένη, fiica lui Priam. Nu știu la ce să atribuesc faptul că traducătorul, care trebue să știe din mitologie și din altele, că această fiică a lui Priam se numià Πολυξένη, în toată traducerea sa îi reproduce numele nu prin *Polyxena,* ci prin *Polyxenia.* Dacă n'am ști că traducătorul cunoaște limba elenă, am crede că s'a luat după traducerile franceze, fără să iea samă că în ele numele Πολυξένη figurează acolo în forma *Polyxène,* iar nu *Polyxénie.* Ori cum, această nebăgare de samă a traducătorului dă bănueli, că d-sa în traducerea celor două tragedii ale lui Euripide a fost mai mult atent la traducerile franceze decât la textul grecesc.

In ceeace privește reproducerea în românește a numelor proprii grecești, traducătorul nu s'a gândit să-și stabilească o normă, după care să proceadă și în privința aceasta să servească de model și

pentru alţii, şi din cauza aceasta este inconsecvent. Astfel numele lui Joe, Ζεῦς, îl reproduce întocmai ca în greceşte în forma Zevs, dar îi dă pronunţia zevs, ear nu *zefs*, cum s'a pronunţat în greceşte. Ne aşteptam ca toate numele proprii greceşti terminate în evs să fie reproduse de traducător întocmai cum sunt ele în greceşte, deoarece pe Ζεὺς l-a reprodus întocmai. Ne aşteptam dar ca şi numele Ὀδυσσεὺς al lui Ulise şi numele Ἀχιλλεὺς al lui Ahile să fie reprodus prin Odyssevs, Achillevs, însă pe aceste nume traducătorul ni le dă în formele *Ulysse* şi *Achille*, pe când pe de altă parte alte nume proprii greceşti terminate în ευς ni le dă terminate în româneşte, în *eu*, ca Theseu, Capaneu, Oileu, Peleu, Orfeu, Perseu, Atreu, etc.

Numele proprii greceşti terminate în ης traducătorul le reproduce acum fără terminaţia *es*, acum terminate în *e* şi apoi terminate şi în *es* ca în greceşte. Astfel traducătorul numele Μηριόνης, Ἑρμῆς, le reproduce prin Meriones, Hermes, iar numele Ἀριστοφάνης îl reproduce prin *Aristofane*, apoi tot acelaş nume şi prin *Aristofan*.

Numele proprii în ων, gen. ονος traducătorul pe unele le reproduce în româneşte terminate în *e* dela ablativul latinesc, iar pe altele terminate în *on* ca în greceşte. Astfel, pe când numele Στράβων îl reproduce prin Strabone, numele Ἀγαμέμνων, Τελαμὼν, Χείρων, le reproduce prin Agamemnon, Telamon, Chiron. Aceeaş inconsecvenţă se observă şi în reproducerea numelor proprii greceşti terminate în *os*. Astfel, pe când ne dă numele greceşti întocmai precum sunt în greceşte: Cadmos, Hefaistos, Inachos, Dardanos, Leitos, Sthenelos, Pergamos, Nauplios, Thalthybios, etc., traducătorul ne dă fără terminaţiunea grecească ος următoarele şi altele, precum: Priam, Tindar, Polydor, Dedal, Tantal, Eac, etc. Asemenea din numele terminate în αος pe unele traducătorul ni le dă în româneşte, terminate ca în greceşte în aos, iar pe altele în *au*, precum Μενέλαος, ***Menelau***, dar Talaos, Danaos, etc.

Traducătorul a găsit cu cale ca să reproducă prin litera H spiritul aspru dela începutul numelor preprii greceşti începătoare cu vocală: Astfel d-sa reproduce numele greceşti Ἑκάβη, Ἥρα prin *H*ecuba, *H*era, dar scrie *Elena* fără *H* la început, cu toate că şi Ἑλένη în greceşte are la început spiritul aspru.

Neconsecvenţe se găsesc multe la traducător şi în privinţa vocativelor româneşti, atât la singulare, cât şi la plurale. Aştfel găsim vocativele: Hecubo, Casandro, etc., nefericito, nenorocito, mizerabilo, sărmano, bătrâno, dar apoi bătrână, stăpână, copilă, etc. Observăm că

vocativele singulare: Hecubo, Casandro, etc., terminate în românește în *o* se prezentă într'un mod cam familiar și pierd din importanța lor așà întrebuințate, pe când ele întrebuințate la vocativ în *a* se prezentă altfel. Traducătorul și la vocativele plurale, masculine și femenine, nu este consecvent, căci pe când scrie Troenel*or*, prietenel*or*, Danail*or*, etc., tot d-sa scrie Acheèni, șefi, Greci, Atrizi, etc. Traducătorul întrebuințează și vocative precese de *o*, însă după acest *o* pune semnul de exclamațiune (!) pretutindeni, ceeace nu este corect. Astfel întâmpinăm: O! șefĭ; O! tu; O! Atrizi; O! fiică a lui Nereu, etc.

Sunt multe nume proprii grecești femenine terminate în ις, gen. ιδος. Și în reproducerea acestor nume traducătorul n'are nici o regulă. Astfel găsim *în Aulis*, dar totdeodată găsim *în Taurida*, *în Elida*, etc.

Cu toate inconsecvențele în reproducerea numelor proprii grecești, traducerea celor două tragedii este reușită, afară de puține excepțiuni, cari nu prezentă așà de mari abateri dela textul grecesc, ca să le relevăm aci. Nu putem însă să propunem a se premià aceste două traducțiuni pentru două motive. Intâiu pentrucă ele sunt influențate de traducțiuni franceze și al doilea pentrucă traducătorul nu s'a gândit, sau dacă s'a gândit, nu și-a dat osteneala să stabilească o normă pentru reproducerea în românește a numelor proprii grecești, mai cu samă că, după cum d-sa ne spune în prefață, a întreprins a mai traduce și alte tragedii grecești.

Dr. Vasile Bologa, *Studii pedagogice și Discursuri.* Sibiiu 1905. — *Raport de* **T. Maiorescu.**

Micul volum cuprinde câteva disertații de pedagogie Herbartiană, cărora li se adaugă în ultimele 69 de pagine vreo 13 discursuri, ținute la sfârșitul anilor școlari și la deschiderea conferințelor didactice.

Conștiința, cu care d-l Bologa, directorul școalei superioare de fete a Asociațiunii din Sibiiu, dă în fiecare an samă de mersul institutului încredințat direcției sale, și zelul cu care iea parte la conferințele didactice, sunt demne de toată lauda, și în această privință d-sa, ca și mulți alți membri ai corpului didactic de dincolo de Carpați, poate servì de model.

Dar noi nu avem să judecăm meritele profesionale ale d-lui Bologa, ci cartea prezentată de d-sa la premiul Adamachi, și aici fără a mai cercetà valoarea expunerii ideilor Herbartiane, a căror tra-

tare ne pare pe alocurea prea abstractă și a căror importanță în ochii autorului ne pare exagerată, este destul să dăm câteva exemple despre forma limbistică în care autorul își exprimă cugetarea.

Scrierile române de peste Carpați începuseră să aibă o limbă mai curată și mai îndemânatică; însă cartea d-lui Bologa ne surprinde prin stilul ei greoiu, prin expresiile neobișnuite și prin cele mai supărătoare germanisme.

«Acesta este potecul signat nouă de istoricul G. Barițiu» (pag. 141), adecă: poteca arătată nouă, dar Nemții zic: *der uns vorgezeichnete Pfad.*

«Amăsurat scopurilor» (pag. 65), nemțește *gemäss,* românește conform, potrivit.

«Țânta sfântă ce-i palpită inima» (pag. 119), nemțește *das heilige Ziel, das ihm das Herz bewegt;* dar românește nu se poate zice «țântă sfântă», e și o rimă ridicolă, iar verbul «palpită» nu este transitiv.

D-l Bologa întrebuințează mereu adverbul «necondiționat», d. e. «se reclamă necondiționat» (pag. 115, tot așà pag. 29, 85, etc.), nemțește *unbedingt,* românește neapărat, numai decât.

«Nu putem abstà» (pag. 113), nemțește *abstehen,* românește renunțà.

«Impintenare la muncă» (pag. 70), nemțește *Anspornung;* puncte de încopciare» (pag. 78), nemțește *Anknüpfungspunkte;* «să înceapă de nou» (pag. 91), nemțește *von neuem.*

«Aderenții acestui curent dispută puterea de controlă a examenelor publice» (pag. 110), nemțește *bestreiten,* românește contestă; căci «a disputà» în acest înțeles nici nu e transitiv și însemnează pe nemțește: *über etwas streiten,* nu *etwas bestreiten,* asemenea femeninul «controlă» e un germanism inadmisibil, ca și «rolă». Nemții zic *die Kontrole, die Rolle,* Francezii *le contrôle, le rôle,* și noi trebue să luăm genul cuvântului dela consângenii Francezi și nu dela eterogenii Germani.

D-l Bologa, întrebuințând ortografia fonetică, scrie «intenziv» cu z (pag. 146), «dispenză» (pag. 148), «conzultăm» (pag. 133), «conzervare, conziderabilă» (pag. 71), etc., scrie așà fiindcă pronunță așà, dar rău face că pronunță așà și comite iarăș un germanism inadmisibil. In toate aceste cazuri trebue zis și scris *s* curat. Numai Nemții pronunță aici *z,* Francezii, Italienii precum și Românii, a căror pronunțare n'a fost vițiată de germanism, pronunță *s.*

S'ar puteà îmmulţì exemplele de felul acesta din cartea d-lui Bologa; sunt prea multe şi cele citate, dar cel puţin ne dispensează de a mai formulà concluzia.

Eugeniu Boureanul, *Povestiri din copilărie.* Bucureşti 1905. — *Raport de* **Dr. At. M. Marienescu.**

Părere.—In povestirea din copilărie se află tot felul de ştrengării, sburdării şi năzdrăvănii de ale tinerilor din sat, mai ales de ale şcolarilor dela anul al 6-lea până către anul al 15-lea al vieţii lor.

Unele se văd aşà de tare prelucrate, încât nu-ţi vine a crede, că toate aşà s'au întâmplat, precum sunt descrise. Afară de câteva nume de jocuri şi câteva cuvinte, cari s'ar puteà culege pentru dicţionar, opul nu aduce nici un folos, şi apoi nu se simte necesitatea, ca tinerii din alte părţi să imiteze şi aceste ştrengării.

Astfel lucrările din op rămân numai lucruri copilăreşti, şi pentru aceasta, ele nu sunt destul de serioase, ca să facă parte din literatură, şi anume ca Academia Română să poată fi îndemnată a le premià.

N. Butculescu, *Noţiuni pregătitoare de comerţ*, pentru uzul clasei III a şcoalelor de meserii pentru fete. — *Studiul comerţului, transportului şi tarifelor de transport.* Manual întocmit în conformitate cu nouăle programe pentru elevii de clasa I a şcoalelor superioare de comerţ, precum şi pentru impiegaţii de comerţ şi de bancă. Bucureşti 1906.— *Raport de* **Sp. C. Haret.**

Autorul ambelor cărţi este d-l N. Butculescu, vechiu elev al şcoalei comerciale din Bucureşti, fost profesor de contabilitate la aceeaş şcoală, licenţiat al institutului superior de comerţ din Anvers, membru în Consiliul permanent al Instrucţiei, secţia comercială.

Cărţi didactice, amândouă aceste lucrări sunt destul de bune şi potrivite destinaţiei lor. Dacă nu le recomand la premiu, este pentru consideraţia că nu se potrivesc pentru premiul la care concurează, şi că, ca originalitate şi însemnătate, găsesc că sunt întrecute de alte lucrări din acelea cari au fost prezentate la premiere.

Drul Vasile S. Christodulo, *Curs elementar de medicină şi farmacie domestică.* Bucureşti 1905. — *Raport de* **Dr. V. Babeş.**

Drul Christodulo concurează cu această broşură de 148 pagine, care e destul de respândită şi conţine mai multe cunoştinţe utile,

despre farmacologie, boale şi igienă. Stilul lucrării e destul de clar; autorul întrebuinţează însă pe alocurea termini tehnici greu de priceput pentru profesorii cărora se adresează cartea, astfel: anorexie, receptivitate, etc. Cred că pentru scopul, la care tinde această lucrare, unele boale sunt descrise în mod foarte amănunţit, pe când alte noţiuni utile sunt omise. In privinţa tetanosului nounăscuţilor, care cauzează la noi mortalitatea mare a noilor născuţi, autorul se mulţumeşte a arătà pericolul, fără a da indicaţiuni precise pentru a-l evità.

In fine, noţiunile asupra anumitelor boale din cele mai importante nu sunt la nivelul ştiinţei moderne, spre ex. nu se expune în mod suficient etiologia malariei, şi se spune chiar că această boală poate să treacă direct din apă la om, ceeace este o greşeală capitală.

O altă greşeală periculoasă este că, după autor, este destul de a fierbe ciupercile cu oţet pentru a nu fi otrăvit de ciuperci otrăvitoare!

Pentru a arătà că autorul nu este în totdeauna bine orientat în ce priveşte cunoştinţele medicale, amintesc că vorbeşte de un sanatoriu în Brehmer aproape de Breslau, adică luând numele Brehmer drept un oraş.

Nu cred deci că această lucrare ar fi în condiţiuni de a puteà fi premiată de Academie.

Ion Ciocârlan, *Traiul nostru.* Budapesta 1906.—*Raport de* **I. M. Moldovanu.**

Materia bine aleasă, bine tratată, descrieri foarte vii, tendinţa moralizatoare, limba bună, expunerea clară. Spre exemplu, piesa primă: *Pe câmp,* descrie vieaţa unui ţăran, carele, având cu femeia trei prunci mici, a lucrat cucuruz pe dijmă, şi aşteaptă pe boierul ca să-şi iea dijma. Dar boierul întârzie. Ninsoarea îi apucă în colibă, păzind cucuruzul cules de mult. Pruncii goi se bat cu purcelul pentru nişte coji de bostan şi cu găinile pentru boabe de cucuruz. Boierul fără suflet vine şi caută prin colibă după furătură, aude plânsul unui nou născut şi totuş milă nu are. Dar cu toate acestea, din gura ţăranului şi a femeii sale nu se aude nici un cuvânt în contra sorţii sale grele.

In piesa: *De sărbători,* la pag. 102, un ţăran, dăruit de nevasta sa cu 11 prunci, şi în ajunul Botezului încă cu un fecior şi o fată, n'are cu ce să-i îmbrace, n'are ce să le dea de mâncare. Stau acì

flămânzi şi goi ca napul. Dară nu se îndură să dea cumnatului său doi, să-i ţină el. Preotul şi dascălul, cari-i cunoşteau starea, vin cu crucea şi cu desagii plini de rufe şi haine calde,—deşi nici din gura bărbatului, nici dintr'a femeii nu auzise nici un murmur.

E o cărticică foarte bună.

Căpitan Al. Cornăţeanu, *Formaţiunile de luptă ale infanteriei şi de marş ale cavaleriei sub focul artileriei cu tragere repede.* Bucureşti 1904—*Raport de* **St. C. Hepites.**

Artileria cu tragere repede, care poate da cam 20 lovituri pe minut de fiecare tun, a trebuit negreşit să aducă oarecari modificări în formaţiunile de luptă, potrivite cu armamentul vechiu. Cercetarea ce face autorul asupra acestei chestiuni în cele 60 de pagine ale cărticelei sale, dacă n'are meritul unor inovaţiuni, are pe acela de a pune la îndemâna camarazilor o expunere raţională a chestiunii discutate de mulţi alţi autori militari distinşi. Totuş contribuţiunea ce autorul aduce prin lucrarea sa la rezolvirea ei nu mi se pare că merită o distincţiune din partea Academiei.

Afară de cazuri cu totul excepţionale, meritarea unei distincţiuni din partea Academiei Române trebue mai întâiu de toate bazată pe întrebuinţarea unei limbi româneşti corecte.

Inţeleg foarte bine ca Academia noastră să premieze lucrări scrise în ori ce limbă străină, nu va puteà însă nici odată premià scrieri într'o limbă românească pocită.

O astfel de limbă este întrebuinţată de autorul cărticelei ce mi-aţi dat spre examinare.

Este de ajuns, cred, a atrage atenţiunea d-voastre asupra paginei 31, unde, sub titlul «Debuşarea infanteriei din defileuri» se poate vedeà un model al limbii de înaltă fantezie întrebuinţate de autor.

Mă mărginesc a transcrie acì un singur paragraf dela pag 32 :

«In toate cazurile însă trebue să înşelăm pe adversar, când voim să *debuşem* din păduri, sate, etc., *debuşind* la început coloane foarte mici, care să atragă şi să înşele artileria adversă, coloanele principale rămânând a *debuşà* mai târziu, adică când coloana protectoare dinaintė se găseşte dincolo de marginea *debuşeului* la 300—400 m înainte, şi sunt încredinţat că veţi aprobà părerea mea, că o asemenea carte nu poate fi premiată de Academia Română.

Dr. Elie Miron Cristea, *Iconografia și întocmirile din internul bisericii răsăritene.* Sibiiu 1905. — *Raport de* **I. Bogdan.**

Cartea părintelui ieromonah Elie Miron Cristea a izvorît din trebuința de a studià arta bizantină, în deosebi pictura și întocmirile interne ale bisericii răsăritene, spre a utilizà aceste cunoștințe pentru alcătuirea planului de zugrăvire și întocmire internă a catedralei române din Sibiiu. Spre acest scop, autorul a întreprins mai multe călătorii în străinătăte, în Bucovina și în Românià, unde a văzut de aproape și a studiat, din punctul de vedere al arhitecturii și picturii, multe biserici și mânăstiri, vechi și nouă. Dânsul a dat o deosebită atențiune bisericilor nouă sau reînnoite, și cea mai mare parte din constatările și observațiunile sale critice se referă la arhitecții și pictorii cari au lucrat în România sau în celelalte țeri române în a doua jumătate a secolului XIX (Lecomte du Noüy, Exner, Vasile Damian, Mirea, Tătărăscu, Pompilian, Bucevschi, Yobst ș. a.). Descrierile autorului sunt minuțioase și însoțite de o mulțime de desemnuri și reproduceri (planuri de biserici, iconostase, icoane, mobilier ș. a.); observațiunile sale critice, deși câteodată se contrazic (cf. p. VII cu VIII; p. 28 cu 34), nu sunt lipsite de bun simț. D-sa atrage totdeauna atențiunea asupra abaterilor dela arta tradițională, ce s'au întrodus în lucrările moderne, și justifică aceste abateri, acolo unde sunt cerute de spiritul modern.

Păstrând pentru pictura religioasă românească, în liniamentele generale, preceptele de pictură ale artei bizantine, rezumate în manualul atribuit lui Panselinos, părintele Cristea ar dorì să se întroducă totuș într'însa elemente ornamentale românești și în chipul acesta să se creeze un *„stil cu forme românești“* (p. XII—XIII): o idee a cărei paternitate o reclamă cu insistență. «Să se susțină — zice d-sa — toate principiile fundamentale ale picturii și artei orientale, bizantine; dar pictorul să țină cont de natura lucrurilor și de cerințele moderne ale artei; așà ca pictura întreagă să fie expresiunea artistică a gustului românesc și a timpului în care s'a făcut, iar nu reproducțiunea înghețată și stereotipă a unui timp de mult trecut și a unor modèle, azi nepotrivite și neînțelese, cari de multe ori cuprind greșeli esențiale contra legilor perspectivei, ale anatomiei corpurilor pictate, ori—peste tot—a țintei ce se urmărește prin pictarea persoanelor sfinte sau a scenelor biblice» (p. 28).

Propunerile pozitive de inovațiuni ale părintelui Cristea se referă însă numai la motivele de ornamentică (p. 41 și urm; cf. p. 212), prin introducerea cărora nu se poate creà, cum crede d-sa, un *stil original românesc* (p. 44), căci stilul cuprinde ceva mai mult decât ornamentica.

Sub titlul general: «Proiect pentru pictarea unei catedrale» (p. 50 și urm.), autorul dă, cu toate amănunțimile ce se pot cere, un plan de pictură complet al bisericilor răsăritene, începând cu fațada (frontispiciul) și trecând la pronaos, naos, hore, galerii, cor, altar, proscomidier și diaconier, discutând toate chipurile de sfinți și toate scenele biblice obișnuite. Foarte pe larg e tratat iconostasul (frontariul) (p. 165 și urm.), reproducându-se, pe lângă planul unui iconostas tipic (fig. 44), planurile a o sumă de iconostase dela bisericile din România și Transilvania; acest capitol e completat, din punctul de vedere al sculpturii, în partea a doua a cărții, cu descrierea altor iconostase din România și Bucovina (p. 215 și urm.). Ar fi fost, cred, mai indicat ca, în loc să se reproducă atâtea iconostase moderne, cum sunt cele dela Domnița Bălașa, catedrala din Iași, biserica Mirăuților din Suceava, catedrala din Cernăuți, biserica sf. Mina din București, etc., să se fi dat câteva din cele mai vechi, păstrate în mânăstirile din Bucovina, și iconostasul tipic, cum e descris în Ἑρμηνεία.

Partea a doua a cărții părintelui Cristea conține o descriere a diferitelor obiecte întrebuințate în cultul divin și a mobilierului din biserică, cu explicarea terminilor grecești și cu unele excurse istorice, d. p. asupra crucii (p. 223 și urm.). Acì e adunat la un loc un material bogat și folositor asupra unor materii cari, în literatura noastră istorică, nu știu să fi fost tratate de altcineva mai cu deamănuntul.

Intr'un adaus, care constitue partea a treia a cărții, se vorbește de chipuri cioplite, de ferestre, de luminatul bisericilor, de animale și plante în pictura bisericească ș. a. Ca inovațiune autorul recomandă introducerea luminii electrice în locul lumânărilor de ceară, păstrând însă pentru anumite icoane întrebuințarea excluzivă a candelelor; această inovațiune s'a admis, după spusele d-sale, și în unele biserici mari din Rusia (p. 275 și urm.).

Prin detaliurile ce conține, cartea părintelui Cristea umple de sigur un gol în literatura noastră. Ar fi fost însă de dorit ca partea teoretică a ei, d. p. caracteristica picturii bizantine și a epocelor ei (p. VI—VII, 4 și urm., 59—62), să fie mai desvoltată și mai pre-

cisă. Discuţiunea asupra Erminiei şi a lui Panselinos (p. 6—8; cf. p. XVI şi 62), care, după unii, ar fi trăit în secolul al XII-lea, după alţii în al XIV-lea sau al XVI-lea, ar fi putut fi mai întinsă. Sub forma pe care o cunoaştem astăzi, din manuscrisele greceşti şi din traducerile româneşti, Erminia are un sâmbure vechiu, dar e redactată definitiv la sfârşitul secolului XVI sau la începutul secolului XVII; ea este izvorul principal pentru iconografia bizantină mai nouă (dela muntele Atos) şi tocmai aceasta are importanţă pentru noi Românii. (1)

De asemenea şi bibliografia dela pp. XVI—XVIII (cf. p. 228 notele) ar fi trebuit să fie mai exactă. Astfel se dau necomplet titlurile cărţilor lui d'Agincourt şi Otte (NNo. 10 şi 17); manualul de iconografie al lui Didron şi Durand e citat ca două cărţi deosebite sub NNo. 33 şi 24); Fr. Xav. Kraus de sub No. 12 e citat sub No. 11 simplu Kraus, ca şi cum ar fi vorba de alt autor; Garucci e numit Garuzzi (No. 27) ş. a.; cf. «*Vasari*, bibliograful lui Raffael», la p. 27.

Pentru aceste scăderi, sunt de părere că Iconografia părintelui Cristea nu poate fi premiată cu premiul Adamachi.

Maria Cunţan, *Poezii.* Bucureşti 1905.—*Raport de* **D. C. Ollănescu.**

Cele 85 de bucăţi, cuprinse în acest volum, sunt impresii fugitive, descripţii, icoane, amintiri, şi mai cu samă expresiuni — sub diverse forme şi pricini — ale unei inimi frământate de doruri şi robită de o dragoste — de sigur neîmpărtăşită, ori neîndeplinită, căci prea sunt triste, prea sună melancolic cântecele acestea de iubire. Ce inimă impresionabilă! aş puteà zice, chiar, ce inimă slabă, dacă vibrează ea la adierea ori cărui suflu şi se impresionează pentru ori şi ce şi ori şi când.

Fără îndoeală o inimă de poet tresare şi sufere, râde şi geme, cântă şi suspină mai cu înlesnire şi mai cu duioşie decât a celorlalţi muritori, fiindcă ea este ca un ecou inspirat al bucuriei şi al durerii tuturora.

Câte împrejurări, câte patimi, câte simţiri ce ne-ar lăsà indiferenţi, ne-ar împovărà mintea, sau ne-ar stârnì indignarea, nu ni le face poezia — cu forma ei aleasă, cu icoanele ei atât de ademenitoare, cu avântul ei generos, cu înduioşările pline de gingăşie şi

(1) Greşeli ca acestea: că Erminia e tradusă «in toate limbile popoarelor orientale» (p 7), sau că ea a fost împărţită în paragrafi de traducătorul german Schäfer (p. XVI) fac rea impresie.

de căldură — de multe ori simpatice, uneori chiar dătătoare de însufleţiri?! E un farmec ce te cuprinde, o amăgire minunată ce ţi se strecoară în inimă, o stăpânire înaintea căreia te pleci încântat, fără să simţi!

E un dar dumnezeesc! e o putere înălţătoare... poezia! şi de trei ori fericit este acela care a venit pe lume sub ocrotirea Parnasidelor surori,

Care aprind în suflet focul idealurilor sfinte,
Visurile înfiripează şi dau aripi la cuvinte!...
Fericiţi, căci în cuprinsul caldelor închipuiri
Tainele n'au ţărmi sălbateci, nici simţirile 'ngrădiri,
Ochiul viu, ca o comoară toate razele le-adună,
Bucuria şi durerea de o potrivă în piept răsună;
Iar de dragoste încinsă, inima duios săltând
Harfa gingaş o atinge şi-şi iea sbor spre cer cântând!...

Sub aşà zodie fericită s'a născut fără îndoeală d-ra Maria Cunţan, căci la d-sa cântarea poetică este una din îndeletnicirile, mai mult, din trebuinţele de căpetenie ale vieţii. Alt ţel nu pare şi nici că vrea să aibă!

Căci numai doine poartă în cap
Şi cânturi de iubire.

şi într'adevăr că, despreţuind par'că ori ce altele pe lume, spune:

Inchid oblonul despre sat,
Şi-mi cânt doinele mele!.....

Aceste doine, aceste cânturi de iubire sunt însă — cum am zis — de obşte triste, mohorîte chiar, şi impresiunea ce-ţi lasă nu este de loc mângâietoare. Intr'adevăr să simţi un suflet atât de deosebit, prin menirea lui, o inimă atât de gingaşă şi de interesantă, prin felul patimei ce o încălzeşte, să le simţi atât de sbuciumate de dureri şi hrănite pururea cu amărăciune, este a luà şi tu oarecum împărtăşire dintr'însele, a te întunecà şi a te încreţi şi tu, carele nu eşti de sigur înzestrat cu o fire atât de mlădioasă şi de impresionabilă ca poetul.

Şi doar e atâta năcaz şi amărăciune în lumea asta, că nu e nevoie să te mai covârşească şi poeţii cu dânsele!

E drept că — si vis me flere, dolendum est primum ipsi tibi, dar a cântà una şi aceeaş dragoste, a-ţi tot desvălì una şi aceeaş rană,

a te câinà — pe tine însuţi — necontenit şi a vedeà numai negru şi numai prăpăstii înaintea ochilor, din pricină că:

Ai fost jurată de părinţi
Să n'ai pe lume nici un bine
Şi să-ţi înneci, scrâşnind din dinţi,
Văpaia care o porţi în tine.

Să te desnădăjdueşti în 85 de bucăţi, tot pentru aceeaş pricină, oare nu abuzezi întrucâtva de sensibilitatea şi de nervii cetitorului, şi cântând aceeaş melopee, nu te temi oare să devii monoton?

Tous les genres sont bons, hormis le genre ennuyeux se zice, şi nu se poate oare, ca cetitorii — cari caută în farmecul versurilor altceva decât melancolia unei inimi fără de noroc la dragoste şi inspiraţii fără de avânt înalt şi fără de sbor puternic — să aibă indiscreţiunea de a mărturisì că într'adevăr acest gen este puţin interesant?

Din acest punct de vedere numai—şi printr'un exces de scrupul —pentru o lucrare ce de altfel se prezentă în bune condiţiuni de factură şi de armonie ritmică, de limpeziciune şi de dibăcie în mânuirea limbii româneşti, fapt vrednic de luare aminte pentru o scriitoare, mai ales de dincolo de Carpaţi, nu mă simt par'că îndemnat a v'o recomandà la premiere.

Gr. I. Dianu, *Criminalitatea şi cauzele ei în România.* Studiu social şi de moravuri. Bucureşti 1905. — *Raport de* **T. Maiorescu.**

Mica broşură, tipărită cu mare lux de spaţiu, de hârtie şi de litere, are întinderea unui articol de revistă sau a unei uşoare conferinţe de Ateneu. Ea pare să fi pornit mai ales din intenţia de a combate temerile d-lui I. Tanoviceanu, exprimate în două şedinţe ale Academiei noastre din anul 1902, asupra creşterii criminalităţii în România; dar modul cum încearcă d-l Dianu această combatere nu poate să ajungă la rezultatul dorit; căci contraargumentarea d-sale este neîntemeiată şi plină de contraziceri.

Autorul susţine deodată (pag. 19), că la noi «comparând anul cel mai depărtat cu anii ce i-au urmat, criminalitatea nu numai că a oscilat spre scădere, dar a *descrescut* foarte mult. Astfel în anul 1869, după statistica juridică, am avut *569* condamnaţi cu pedepse criminale, cifră ce a oscilat necontenit spre scădere, până

ce, în anul 1902, am ajuns la *180* condamnaţi, adică o diferinţă în mai puţin, între anii 1869 şi 1902 de 389 condamnaţi.»

O scădere a criminalităţii în ultimii 33 de ani cu peste 200 la sută, adică dela 569 condamnaţi la numai 180, este o descoperire aşà de surprinzătoare şi aşà de contrară statisticelor din celelalte state europene, încât te întrebi din ce fel de combinări a putut scoate autorul o asemenea curiozitate. Pagina precedentă ne lămureşte: «Pentru a pune mai bine în evidenţă mersul criminalităţii la noi, voiu face o analiză asupra statisticei ei, după datele cele mai exacte. In această analiză voiu aveà în vedere *numai categoria pedepselor*, nu şi juridicţiunea şi calificarea faptelor pentru cari acuzaţii au fost trimişi în judecată..... Multe din faptele calificate ca crime şi aduse în judecata juraţilor au fost pedepsite cu 3—7 luni şi, cel mult, un an închisoare; iar numărul pedepselor mai grele nu este mare, în raport cu numărul condamnaţilor. Aceasta denotă, pe de o parte, *lipsa de convingere a juraţilor, faţă cu temeinicia probelor aduse de acuzaţie;* iar pe de alta, etc... Deci (? !) analiza ce voiu face asupra statisticei criminalităţii va privì *numai pe condamnaţii cu pedepse criminale, adică cu munca silnică şi recluzia.*" (Pag. 18 şi 19).

Insă un asemenea punct de vedere este cu desăvârşire arbitrar! şi din el nu se poate scoate nici o dovadă în favoarea afirmării d-lui Dianu, ci mai curând în contra ei. Căci nu este vorba de mărimea pedepselor, ci de scăderea criminalităţii, şi dacă însuş autorul ne spune mai sus, că juraţii au pedepsit multe fapte calificate crime cu pedepse de numai 3 până la 7 luni, în loc de recluziune şi de muncă silnică, şi chiar atribue această indulgenţă a juraţilor «lipsei lor de convingere faţă cu temeinicia probelor aduse», este evident că împuţinarea pedepselor celor grele în ultimii 33 de ani nu dovedeşte întru nimic împuţinarea crimelor, ci numai sporirea impunităţii relative, şi aceasta devine un simptom mai mult pentru agravarea situaţiei.

Dealtminteri d-l Dianu combate însuş pretinsa descreştere a criminalităţii, când zice (pag. 29) că numărul copiilor condamnaţi, «în loc să descrească, creşte necontenit»; când ne arată (pag. 31) că minorii condamnaţi în timpul celor zece ani, dela 1893 la 1902, au crescut dela 81 la 296, prin urmare cu peste 200 la sută; când ne mai spune (pag. 50 şi 54) că alcoolismul, «agentul provocator al mai tuturor crimelor, ameninţă la noi să se întindă şi mai mult»; când constată (pag. 63) că poporul nostru «dela mic până la mare...

ajunge să nu mai aibă încredere în nimeni, nici chiar în protecţiunea legilor, şi să nu mai respecte nimic»; şi când susţine în sfârşit (pag. 68) că «ceeace este mai rău şi mai îngrijitor este că se slăbeşte la ţărani credinţa religiunii, care este baza educaţiunii poporului.»

Prin asemenea numeroase constatări, d-l Dianu şi-a nimicit însuş teza cu scăderea criminalităţii, şi în faţa acestui rezultat negativ, nu ne rămâne decât să cităm fraza finală din prefaţa d-sale (pag. III):

«Cine cu adevărat lucrează pentru binele public (precum crede d-l Dianu că a lucrat, când a scris broşura în chestie), nu trebue să se aştepte la altă răsplată.»

Mihail Dragomirescu, *Dramaturgie română.* Bucureşti 1905. — *Raport de* **D. C. Ollănescu.**

Dela 27 Septemvrie 1904 până la 16 Martie 1905, tot ce s'a jucat pe scena Teatrului Naţional, tot ce s'a petrecut în lumea reală sau fictivă a scenei, tot ce a fost privitor la arta şi la bunul mers al teatrului, ca factor cultural, se află consemnat în acest volum ce se prezentă ca un fel de tractat de metodă şi de estetică dramatică. Rolul criticei este foarte însemnat în Teatru şi iea naştere din însăş producerea lucrărilor, pe cari le judecă, le comentează, le compară cu altele anterioare, alegând părţile bune şi părţile rele şi făcând, din chiar această cercetare, să reiasă pentru public, pentru autori şi pentru artişti, aceea ce este vrednic de laudă şi ce se poate face pentru îndreptarea sau ocolirea greşelilor şi neajunsurilor dintr'însele.

Cu chipul acesta critica lucrează asupra opiniei publice şi asupra scriitorilor, dând îndreptări literaturii şi artei. De altfel ea este adevărata şcoală a teatrului, şcoală în care se studiază nu numai lucrurile scenale şi se creează tradiţiunile şi curentele artistice, ci se aleg şi se consacră talentele, într'atâta puterea de convingere şi încrederea ce inspiră sunt hotărîtoare în chestiunile de gust şi de valorificare artistică.

Criticei se datoreşte faima celor mai mulţi autori dramatici, căci ea a ştiut să scoată, din pusderia celor ce bat la uşile teatrelor pe autorii cu talent şi cu originalitate, pe cari apoi i-a aşezat în pleiada superbă a maiestrilor scenei.

Acum, în mare parte, dela dânsa aşteaptă publicul orientarea în preferinţa pieselor, cărora tot dânsa le acordă acea mult invidiată

favoare — la vogue, — ce mână pe fericiţii ei posesori până la celebritate şi la bogăţie.

De altă parte critica este şi ocrotitoarea patrimoniului artistic, care alcătueşte partea cea mai interesantă poate din gloria unei ţeri. Şi tot ea veghează spre a da alarma, când e atacată, şi se luptă, spre a o apără de atingeri ce i-ar micşoră, ori i-ar întunecă strălucirea, iar până la hotarele cele mai depărtate ale lumii trimite vestea şi faima de izbândă a eroilor ei.

Diderot, Sainte-Beuve, Jules Janin, Sarcey, Lessing, Paul Heyse, Spaidl, Don Juan Vallera sunt adevăraţii creatori ai gloriei teatrului francez, german, spaniol, căci cu minunatele lor critice dramatice au servit cauza artei mai cu vrednicie decât nenumăraţi indivizi ce s'au ruinat ori au murit pentru dânsa.

La noi în teatru—care la întemeierea lui eră singura tribună de unde se puteà vorbì cu oarecare libertate publicului,—reprezentându-se mai mult piese traduse din limbi străine, rolul criticei se reduceà la mici observaţiuni asupra jocului actorilor, la puţine reflexiuni asupra potrivirii ce există între rostul vorbirii ori mişcărilor de pe scenă, cu spiritul ori intenţiunile autorului.

Eliade-Rădulescu, Barbu Catargiu, Cezar Bolliac asupra acestora îşi întindeau dările de samă, ce făceau în Gazeta Teatrului pe timpul Societăţii Filarmonice dela 1835—1838.

Tocmai târziu, după revoluţia dela 1848 şi venirea lui Millo din Iaşi începù să se arate şi lucrări originale — cele mai multe vodeviluri şi canţonete — pe scena românească şi publicul începù a prinde gust pentru asemenea reprezentaţiuni. Tot atunci C. A. Rosetti, mare iubitor al teatrului, deschise în foiţa *Românului* critice larg documentate şi cu foc patriotic scrise, cari nu numai oglindiau starea precară a teatrului, dar formau şi un fel de manual al artei dramatice, pus la dispoziţiunea actorilor cu dragoste de a se instruì, căci aiurea nu aveau unde.

După dânsul sau chiar în acelaş timp cu el, Bolliac, Aricescu, Pantazi Ghica, Simion Mihălescu câte odată ţin cursuri, mai mult privitoare la jocul actoricesc şi la punerea în scenă a pieselor— decât asupra adevăratelor precepte ale artei. Unul singur dintre criticii—de pe la 1863—67, şi anume Laerţiu (pseudonim sub care se ascundeà un tânăr isteţ şi entuziast, Alex. Lăzărescu)—se ocupă să analizeze lucrările autorilor—căci după exemplul dat de Alecsandri începuse să scrie şi alţii pentru teatru—şi jocul actorilor, făcând

atât unora cât și altora observațiuni bine întemeiate și dându-le învățături și pilde vrednice de a fi urmate.

Tot atunci Marsillac, profesor de literatura franceză, se afirmă ca un critic judicios și mai ales binevoitor al lucrărilor teatrale.

Foarte rar și foarte scurt timp Al. Odobescu se ocupă de teatru, totdeauna însă cu un mare succes ca scriitor de gust și ca critic aspru, dar picant și plin de haz.

Stemill (Stefan Mihăilescu), în condeiele lui artistice, critică lungă vreme și în chipul cel mai interesant și instructiv lucrările teatrale în *România Liberă*, iar în lungile foiletoane ale «Românului», Fr. Damé, împrumutând maniera Francezilor — de pe atunci — Jannin, Sarcey, Jules Arsène Houssaye, Bergerat și alții, vorbește cu multă vervă și pricepere despre tot ce se jucà și tot ce interesà teatrul.

O asemenea încercare făcuse și Gr. H. Grandea, însă fără succes.

Sfinx (D.r Racoviță), un băiat deștept, mucalit, sprinten la gândire și la condeiu, a condus lungă vreme, cu multă și adâncă pătrundere, foiletonul teatral—după Stemill în «România Liberă»—și criticele lui erau atât de interesante și aveau atâta răsunet în public, că tremurau bieții actori, și adesea și autorii, de loviturile foarte nimerite ce le dedeà Sfinx, totdeauna cu multă grație și spirit.

V. A. Urechiă nu lipsì și el să ție condeiul critic teatral, dar ditirambicele lui foiletoane erau mai mult recensiuni pompoase asupra unor lucruri cunoscute, decât incisive atingeri — precum erà și căderea — asupra lucrurilor și persoanelor, ce aveau nevoie de dânsele, pentru a se vedeà că sunt rele, ori insuficiente pe scenă.

Cu cât însă soarta teatrului se îmbunătățià, cu cât ordinea și statornicia începeà să domnească în teatru, după întemeierea societății dramatice, de întru totdeauna vrednicul de amintire Ion Ghica, cu atâta rolul criticei dramatice pășià par'că mai palid; căci devenià mai pretențios sau mai agresiv. Obiectivitatea i se micșorà, devenind aproape personal, fie în laudă, fie în censurare.

De altfel jocul actorilor, modul cum umblă, cum vorbesc, cum se îmbracă, mai ales, a ținut, lungă vreme—poate că și acum lucrul tot dăinuește—în criticele noastre dramatice. Fondul însuș al desbaterii, adică analiza lucrării, punerea în evidență a părților bune și părților rele, părerea analitică asupra condițiunilor sub cari lucrarea ar puteà fi într'adevăr bună, studiul firii și menirii personagiilor ce o însuflețesc și aprețierea din punctul de vedere literar,

din punct de vedere moral, din punct de vedere estetic al ei, nu se prea constatau adesea în criticele noastre teatrale, după cum, de pildă, le putem constată în fiecare dintre cercetările făcute de d-l Dragomirescu asupra celor 41 de lucrări — străine ori române — ce a avut prilejul de a studià în volumul, despre care vă raportez acì.

D-sa nu numai că analizează subiectul și temeiurile pieselor, dar asupra fiecărei constatări intră în cercetări deosebite, pentru a lămurì și a așezà la locul unde se cuvine lucrurile: din punct de vedere social, când e vorba de împrejurări menite a scoate la iveală conflicte de această natură; din punctul de vedere moral, dacă e luptă de patimi ori de simțiri; din punct de vedere estetic, când vrea să statornicească frumosul cuprins într'o lucrare; din punct de vedere literar, când se complace a luà la depănat modul vorbirii, calitatea limbii, îndemânarea cu care se slujește autorul de acest gingaș și prea scump instrument al graiului nostru.

Câte cunoștințe, ce pătrundere, ce simțibilitate, ce bun gust și, mai vârtos, ce tărie de caracter, pentru a ști și a puteà, în ori ce ocazie și pentru toți, să rămâi totdeauna acelaș, întreg, și de o potrivă judecător și dascăl !...

In aceste condițiuni criticul îndeplinește o misiune socială și lupta sa pentru combaterea, de nu pentru îndreptarea, relelor — căci numai cu condeiul apucăturile rele și relele instincte nu se prea îndreptează — este una din funcțiunile, pe cari încrederea publică le conferă celor drept cugetători și pururea stăruitori pentru bine, ca un omagiu adus devotamentului și dezinteresării lor.

Și nu este nici fără primejdii, nici fără de grea răspundere această osebită onoare, căci spunând adevărul și răsboindu-te pentru frumos și pentru bine, îți faci vrăjmași și lași numai ingrați în jurul tău; precum când ataci, cată să o faci fără ură și fără pasiune, iar când dai învățături, să le scoți din cele mai nobile și mai luminoase cămări ale minții și sufletului tău. De aceea menirea criticului, mai ales a celui teatral, unde bătălia se dă pe față și în fiecare zi, este o perpetuă jertfă a vremii și persoanei tale, adusă publicului, celui mai nestatornic și mai nemulțumitor dintre idolii lumii acesteia.

Pentru a vă convinge despre cele de mai sus, nu aveți decât a deschide cartea d-lui Dragomirescu, în care veți găsì, pe lângă o plăcută și interesantă distracțiune, o folositoare și instructivă explorare a acelui domeniu de veșnică iluziune, ce este teatrul.

Pentru aceste considerațiuni, vă rog să vă uniți cu mine spre a-i acordà premiul ce solicită.

A. Frățilă, *Sensul și întrebuințarea prepozițiunilor în limba română.* I: spre, pre-pe, preste-peste, pentru, prin, printre și despre. Studii. Galați 1905. — *Raport de* **I. Bogdan.**

Broșura d-lui Frățilă se ocupă pe rând cu fiecare din prepozițiunile arătate în titlu; ea dă etimologia lor, însemnarea primitivă moștenită din latinește și diferitele variațiuni de sensuri desvoltate în limba română din sensul primitiv. Exemplele sunt scoase din colecțiunile de literatură populară și din vechile texte.

Autorul are o bună școală filologică: întreaga lucrare face impresia unei teze de doctorat, făcută sub supravegherea unui bun romanist. Etimologiile sunt corecte, exemplele bine grupate și concluziile autorului cu multă prudență formulate. Păcat că materialul din care și-a scos exemplele e, în comparație cu cel de care dispunem astăzi, foarte sărac; autorul se oprește la cel publicat până pe la 1885, ceeace rezultă și din mărturisirea sa că «lucrarea de față este făcută de mai mulți ani, pe când mă aflam la studii în străinătate.» Această împrejurare nu poate scuzà însă neîntrebuințarea «publicațiunilor importante, făcute de atunci încoace»; datoria autorului erà, din potrivă, să-și completeze lucrarea sa universitară cu tot ce a apărut în cei din urmă 20 de ani, atât în domeniul filologiei române (cel puțin ca adunare de material, căci studii speciale asupra prepozițiunilor nu cunoaștem), cât și în al celei latine și romanice. In ce privește, de pildă, limba latină, nu ne mai putem mulțumì astăzi cu Kühner și Draeger; iar în ce privește filologia romanică, Diez este cu totul insuficient; măcar pe Meyer-Lübke trebuià să-l cunoască autorul.

Ar fi de dorit ca d-l Frățilă să încerce a ne da o expunere completă a subiectului său, tratând toate prepozițiunile din limba română și utilizând toată literatura de până acum. Așà cum se prezentă partea I a studiului său, deși are calități incontestabile, nu poate fi recomandată la o parte din premiul Adamachi.

Maiorul Georgescu Christodulo, *Tactica actuală a celor trei arme.* București 1905. — *Raport de* **St. C. Hepites.**

Sub titlul de actualitate, această carte nu este—deși autorul nu o spune — decât o edițiune nouă, corectată și mărită a volumului intitulat: *Tactica celor trei arme,* care a fost prezentat acum doi ani la premiul Lazăr și asupra căruia — însărcinat de Comisiunea

premiilor din acel an—am prezentat raportul meu, publicat la pag. 404—408 din *Anale*, tom. XXVI, *Desbateri*.

Lucrarea ce am dinaintea ochilor, nefiind deci decât tot aceea ce am analizat acum doi ani, este inutil, cred, de a mai face acì o dare de samă asupra conținutului ei, care cuprinde aceleași 22 de chestiuni ale programei examenului de maior, tratate — afară de câteva excepțiuni — identic ca și în prima edițiune a cărții.

Această nouă edițiune prezentă totuș trei îmbunătățiri reale, pe cari ne facem plăcerea de a le semnalà.

Mai întâiu limba întrebuințată de autor este incomparabil mai curată decât cea din prima edițiune. Lucrul ne bucură cu atât mai mult, cu cât constatăm că, cu puțină bunăvoință, s'au putut lepădà, fără nici o stânjenire în înțeles, cele mai multe din cuvintele străine, pe cari le semnalasem în raportul meu. Autorul a mers uneori chiar mai departe de intențiunea mea, căci a gonit din textu-i primitiv mai multe cuvinte cari, deși nu le întrebuințau bătrânii noștri, totuș ele sunt perfect încetățenite.

Să-mi fie permis a pune acì în evidență un cuvânt: *ropot, ropote*, adoptat de autor și care mi se pare că poate înlocuì cu succes cuvântul francez *rofole*, introdus sub formă de *rofolă* în artileria noastră, de când se vorbește de unele focuri ale tunurilor cu tragere repede.

Autorul n'a înlocuit însă cuvântul *defileu* prin românescul *strâmtoare* sau *trecătoare*, deși el însuș, la pag. 58, definește cuvântul *defileuri* prin: «treceri strâmte, cari străbat munții, cursurile de apă și altele....»

Nu pot zice că, așà cum se prezentă acum, volumul de față n'ar puteà fi încă îmbunătățit din punctul de vedere al limbii, dar constatat cu plăcere o mare deosebire în bine, de cum el se prezentă în prima edițiune.

Și dacă iarăș mi-ar fi permis, aș indicà din carte un cuvânt străin, care neapărat că ar puteà fi înlocuit.

Cuvântul *flanc*, adoptat de mult în miliție, nu este nimic altceva decât românescul *coastă* sau *lature*, și dacă expresiunea *pe flancul drept* a căpătat dreptul de cetățenie, nu putem admite expresiunea: «o vale ale cărei flancuri» (pag. 59), când pe românește se zice: *coastă de deal, coasta dealului* și prin urmare *coasta văii*. In loc de *pe flancul pozițiunii*, s'ar puteà foarte bine zice: *pe coastă* sau *pe laturea pozițiunii*, tot după cum se zice, spre exemplu, *în spatele pozițiunii de luptă*.

Incă o notă bună pentru autor este că nesilit a adoptat ortografia Academiei.

A doua îmbunătăţire s'a adus printr'aceea că s'a ţinut socoteală de unele din observaţiunile ce am făcut în raportul meu asupra fondului cărţii. Intre altele s'a înlocuit lunga *Introducere*, care nu aveà ce căutà într'o carte destinată a răspunde unor chestiuni precize.

Trebue negreşit să considerăm ca o scăpare din vedere neîndreptarea erorilor evidente semnalate de noi, numind cantitate de mişcare expresiunea $\frac{m}{2}v^2$ care, în Mecanică, are o semnificare cu totul alta şi continuând a notà prin semnele ′ şi ″ minutele şi secundele de timp, aceste notaţiuni fiind rezervate pentru minutele şi secundele de arc.

A treia îmbunătăţire, negreşit cea mai importantă pentru partea tehnică a cărţii, a fost adusă prin adausele ce a făcut răspunsurilor date mai tuturor chestiunilor din programa de maior şi prin îmmulţirea foarte însemnată a exemplelor citate.

Ne pare însă rău că autorul, ocupându-se de chestiunea XVIII, ***Intrebuinţarea regulelor tactice de luptă ale armelor împreunate în deosebitele faze ale luptei unei diviziuni singuratice, dela formaţiunea de marş până la sfârşitul luptei***, care este fără îndoeală cea mai importantă dintre toate chestiunile ce cuprinde programa de maior, o tratează, şi de rândul acesta, în mod cu totul teoretic, presupunând un teren imaginar, pe care se petrece acţiunea, fără ca cel puţin să-l reprezente prin semnele topografice convenţionale.

«Autorul—ziceam în precedentul meu raport, ar fi fost într'adevăr lămurit şi folositor, dacă, studiind una din bătăliile trecute, ar fi arătat pe o hartă topografică a câmpului de luptă, cum în realitate s'au petrecut lucrurile şi cum s'ar fi modificat, dacă s'ar fi urmat ideile tacticei moderne.

Deşi sfatul meu în această privinţă nu a fost ascultat, îmi place să recunosc că noua ediţiune a *Tacticei celor trei arme* se prezentă din toate punctele de vedere în condiţiuni mult mai bune.

Şi dacă acum doi ani, recunoscând că volumul conţineà multe lucruri bune, nu însă în aşà fel ca să fi putut propune acordarea premiului Lazăr la care concurà, acum, când autorul se adresează premiului Adamachi, cred, Domnilor Colegi, că veţi fi de părerea mea, atribuind o parte din acest premiu tânărului ofiţer, care dă dovezi de o netăgăduită muncă stăruitoare pentru perfecţionarea operei sale. Aceasta ar fi pentru dânsul, sunt încredinţat, un îmbold mai mult la lucru.

Em. Grigorovitza, *Dela hotare.* Istorii moldoveneşti.—*Chipuri şi graiuri din Bucovina.* Bucureşti 1905. — *Raport de* **I. Caragiani.**

Din aceste două cărţi, cea dintâiu cuprinde şase istorioare, iar a doua douăsprezece. Prin istorioare înţelegem mici povestiri de întâmplări reale sau fictive, referitoare la persoane cunoscute sau şi la necunoscute sau fictive, cărora povestitorul le dă un nume oarecare.

Ceeace face ca un povestitor să iea condeiul şi să scrie nişte asemenea întâmplări sau să le povestească oral, este impresiunea vie şi puternică ce i-au făcut, pe care nu o poate comprimà în pieptul său şi este silit să o comunice şi altora. Dar ca o întâmplare oarecare să ne impresioneze aşà de tare, încât ea să ne silească a o expectorà, trebue să fie ceva care ne atrage atenţiunea vrând, nevrând, pentrucă ni se prezentă ca ceva care iese din cadrul întâmplărilor de toate zilele, şi aceasta pentrucă persoana sau persoanele, cari au dat sau dau caz unor asemenea întâmplări, ni se prezentă ca nişte oameni cari, fie de firea lor, fie din cauza unor anumite împrejurări sau situaţiuni, gândesc, vorbesc, simţesc sau lucrează într'un mod care ni se pare ca ceva aparte.

De acì urmează că prima condiţiune, care se cere dela ori ce istorioară, este de a ne interesà, şi când zic de a ne interesà, înţeleg de a ne atrage atenţiunea şi de a ne face să întrerupem pentru un moment sau pentru câteva momente şirul gândirilor noastre de preocupaţiunile noastre de toate zilele, şi aceasta va aveà loc, dacă persoana sau persoanele din istorioară vor fi de felul celor arătate mai sus sau vor fi prezentate ca atari de povestitor, căci numai persoane de felul acesta dau caz la asemenea intâmplări interesante. De acì urmează mai departe, că persoană sau persoanele din istorioară ni se prezentă şi ca o specie de oameni aparte sau ca nişte tipuri, şi fiindcă nişte astfel de tipuri ies din cadrul general al oamenilor, urmează că şi întâmplarea povestită de povestitor, întâmplată unor asemenea oameni sau provocată de felul lor de a fi, iese şi ea din cadrul întâmplărilor de toate zilele.

Intâmplările din istorioare, ca să intereseze şi mai mult, mulţi povestitori, fie instinctiv, fie după un plan preconceput, le tratează intr'un mod dramatic, în sensul că concep întâmplarea ca un mic eveniment tragic sau comic, şi uzează de toate mijloacele, întrebuinţate de autorii tragici sau de comici, pentru a ne interesà prin milă şi râs

de soarta tristă sau comică a eroului din tragedie sau din comedie, făcându-l să treacă prin diferite peripeţii, acum plăcute, acum neplăcute, până la desnodământ. Aceşti povestitori pot fi consideraţi ca cei mai de frunte, mai cu samă dacă au darul innăscut de a povestì într'un mod natural.

S'au publicat până acum în limba română multe cărţi conţinând povestiri de istorioare, şi am cetit multe din ele. Dar ca istorioarele lui Creangă şi ca istorioarele d-lui Grigorovitza să ne lase întipărite nişte impresiuni aşà de vii şi aşà de fermecătoare, n'am citit până acuma. Creangă, om fără cultură, a scris în mod instinctiv povestirile sale, pe când d-l Grigorovitza, înzestrat de natură cu darul de a povestì frumos, ca om cult, în concepţiunea şi executarea istorioarelor sale, a fost călăuzit şi de luminile culturii, dar a rămas tot aşà de natural ca şi Creangă.

Nu întreprind a intrà în detalii despre meritul fiecăreia din istorioarele d-lui Grigorovitza; atâta numai spun că ele întrunesc toate condiţiunile aproape, enumerate mai sus, şi pot fi considerate ca nişte modèle în genul istorioarelor. De aceea consider de datoria mea şi îmi fac o plăcere de a propune ca ele să fie premiate de Academia Română cu premiul Adamachi.

Constanţa Hodoş, *Frumos!* Bucureşti 1905. — *Raport de* **I. Caragiani.**

Această carte cuprinde 14 mici descrieri de scene realistice din vieaţa socială. Toate subiectele tratate se referă la mizerii din vieaţa socială, provenite din amoruri nenorocite, din neînţelegeri între soţi, din infidelităţi, din nenorociri rezultate din seducţiuni, din aspiraţiuni la măriri vanitoase, din egoismuri şi de altele din felul acestora.

Autoarea este eminamente pesimistă şi descrie cu colori vii şi emoţionante mizeriile, mai cu samă din vieaţa casnică, şi într'un stil curgător, cu fraze scurte, pline de reflexiuni asupra soartei triste a fiinţelor omeneşti pe acest pământ. Impresia generală, pe care ne-o lasă întipărită descrierile acestor mizerii, este penibilă şi descurajătoare.

In vieaţă nu este totul posomorît şi nu predomină rătăcirea şi păcatul cu consecvenţele lor triste. Vieaţa îşi are şi buna ei parte şi multe lucruri cari o fac plăcută şi cari îndeamnă pe om spre traiu, spre veselie şi spre consolaţie; în cartea autoarei nu găsim nici o rază de consolaţie şi, ce este şi mai mult, nu găsim în ea nici o scenă veselă, pe când autoarea puteà să găsească şi

ocaziuni în cari să introducă și acest element constitutiv al vieții în scenele pe cari le descrie, element care există în vieață și care, în scopul de a ușură din când în când pe cetitor de sfâșietoarele realități, trebuià să figureze. Dar a privì vieața într'un fel sau într'altul, aceasta nu se poate impune; fiecare își are felul său de a o privì, și autoarea noastră își are pe al său.

Cu toate calitățile incontestabile ale descrierilor pesimiste din vieața omenească, pe cari le găsim în această carte, având în vedere că autoarea a nesocotit cu totul al doilea element al vieții, pe cel optimist, care este un puternic îmbold spre vieață și spre activitatea din vieață pentru mai bine, și s'a mărginit excluziv numai la cel pesimist, din care cauză efectul ce produce conținutul cărții sale este penibil și descurajator, pentru acest cuvânt subsemnatul nu propune premierea acestei cărți.

St. O. Iosif, *Credințe*, poezii. București 1905.—*Raport de* **D. C. Ollănescu.**

Menirea poetică a d-lui Iosif este să cânte vieața și petrecerea omului delà țară, să reînvieze poveștile străbune, cântările uitate și să ne zugrăvească — cu o gingășie de expresiuni și de sentimente, lui personale — farmecul traiului și amintirilor copilăriei sale.

..... Izvor de nouă poezie
Prilej de gânduri vechi, urzite iară, —
O drăgălașă muză populară!
In ochii tăi e cer senin de vară
Și fermecata mea copilărie
Mi-o readuci de tine-ademenită,

zice d-sa, în prima bucată a volumului ce cercetăm acum. E, fără îndoeală, o frumoasă, o nobilă solie aceasta, și soarta celui care o poate aduce cu bine la îndeplinire este nu numai vrednică de laudă, ci vrednică de răsplată. In primele volume, — în cari d-sa dedeà liber curs amintirilor și simțirilor din copilărie, în cari descrià cu atât foc, cu atâta frăgezime și noroc de imagini și de cuvinte toată vieața ce sburà par'că spre plaiurile viitorimei, de lângă vatra părintească, din satul său, cel atât de iubit, de lângă bătrânii, cei atât de duioși la graiu și de înțelepți la sfat și la pilde, — aici, în fața d-voastre am avut prilejul fericit de a constată izbânda d-sale și mi-am făcut o plăcută datorie de a vă cere cuvenita-i răsplată. Și Academia a

încunanat acele lucrări, urând poetului alte izbânzi și o tot mai puternică avântare către plaiurile idealului ce urmăriă.

De astă dată ne aflăm în fața aceluiaș poet, dar mărturisesc că impresiunea ce mi-a lăsat cetirea lucrării sale e mai mult tristă, mai mult grea, mai mult obositoare, aș zice, dacă unui atât de meșter mânuitor al limbii și al versului i-ar fi dat să obosească cândva. Răcoreala sufletească ce am simțit-o, cetindu-i amintirile copilăriei, mi s'a schimbat acum într'un fel de nemulțumire, ca și cum întinzându-ți mâna unui prieten, ai simți că el abià îți strânge vârful degetelor cu degetele lui moi și reci. Ce s'a petrecut oare? M'am schimbat eu cetitorul, eu publicul, ori s'a schimbat poetul, s'a schimbat cel a căruia solie erà să ne strecoare în strofe și în versuri alese și înălțătoare toată durerea și toată bucuria, tot binele și toată frumusețea, suferința și speranțele, îndoeala și avânturile celor de altă dată și de azi, cu cari și-a petrecut cea mai plăcută parte a vieții și chiar cea mai bogată în simțiri și în credințe?

Căldura și entuziasmul de odinioară, dulceața și nevinovăția ce-i erau podoabe și temeiuri altă dată, s'au micșorat, s'au răcit acum, așà că ne găsim în fața omului care, intrat în lume și intrat în lupta vieții, a avut multe înfrângeri de trudă și de durere, a văzut pierindu-i multe iluziuni și, amăgit de ceeace credeà și sperà,—și-a prefăcut, fără să simtă, și firea și înclinările....

Acum vă duceți rând pe rând
Ieri una — astăzi una,
Mă părăsiți așà curând.
Pieriți pe totdeauna,

strigă el îndurerat, către credințele ce altă dată îi dedeau și sprijin și îi înveseliau «cărarea cu alaiu de sărbătoare». Deci noua lucrare pare lucrarea unui om care—bănuitor—nu-și mai dă liber sbor gândirii și, obosit,—nu mai calcă drumurile, nici mai suie înălțimile, pe cari cu atâta ușurință și îndemânare le suià până acum. In ori ce bucată se simte o amărăciune, o desamăgire, o sfieală chiar pe alocurea, și chiar în cele XI Icoane din Carpați, ce se apropie mai mult de genul preferat al poetului, rar să nu se găsească urme ale acestei boale sufletești.

Că limba e curată, e curgătoare, e armonioasă și te ademenește la cetit, fără îndoeală, și dacă poezia ar fi numai o muzică a vorbelor, de sigur toate cele 45 de bucăți din volum s'ar păreà minunate; dar când nu-ți rămâne după cetitul multora dintr'însele nimic,

nici o icoană, ori un fior, trebue să murturiseşti că poetul rătăceşte pe cărări cari-l îndepărtează tot mai mult de mintea şi de inima noastră.

Forma aceasta a melancoliei şi a înduoişării cu ori ce preţ, cu care cei mai mulţi dintre poeţii de azi îşi îmbracă inspiraţiunile, este atât de străină simţului tuturora şi atât de nepotrivită cu firea şi mai ales cu apucăturile acelor scriitori, că din două lucruri unul, ori nu te interesezi de ele, căci nu te mişcă, ori cunoscând felul de a fi al autorilor, şi mai ales îndemnurile ce-i fac să tindă numai la efect, nu te mai oboseşti zadarnic cu nişte declamaţiuni fără vlagă şi fără înţeles, nici cu desnădăjduiri de porunceală.

Teamă îmi este să nu se molipsească şi d-l Iosif dela aceştia şi să nu se îndeplinească aceea ce zice în aceste patru versuri:

Iar când cobor şi dintr'o dată
In lumea cea de astăzi vin,
In manta mea întunecată
Tréc prin oraş ca un străin....

Volumul de poezii, intitulat *Credinţe*, stă învederat, din punctul de vedere al evoluţiunii lirice, mai jos decât cele ce aţi premiat acum doi ani, şi deci numai în consideraţia talentului şi a frumuseţii limbii scriitorului, vi-l propun totuş pentru premiere.

Haralamb G. Lecca, *Ernani.* Dramă în 5 acte, de *Victor Hugo.* Tradusă în versuri. Bucureşti f. a. — *Raport de* **D. C. Ollănescu.**

Vestita dramă care, în sara de 21 Fevruarie 1830, a inaugurat, pe scena Comediei franceze, era romantismului, este poate cea mai cunoscută şi cea mai mult discutată, dintre lucrările teatrale ale marelui poet.

Aşà unii zic că, din punctul de vedere literar, ea este o admirabilă poemă lirică, în care amorul, cu toate avânturile şi jertfele lui, a primit cea mai strălucită consacrare; alţii că prin desfăşurarea peripeţiilor, prin acţiunea ei totdeauna vie şi susţinută, prin desnodământul atât de tragic, dar totdeodată moral, ea îmbracă însuşiri epice, şi prin urmare ţine primul rang între coceptiunile scenice ale autorului ei. Ori cum ar fi, drama aceasta produce o atât de încordată emoţiune şi personalităţile ce o însufleţesc sunt de o energie atât de covârşitoare, chiar în momentele cele mai duioase ale acţiunii, că nimeni nu-i poate tăgădui valoarea ei poetică şi dramatică.

Poemă lirică, epică ori dramatică, această lucrare ce de 76 de ani ocupă întâiul loc pe scena primului teatru din lume, este și mai prețioasă prin faptul că în ea Victor Hugo și-a revărsat cu prisos toată puterea și toată strălucirea minunatului său vers.

Pentru traducerea unei asemenea lucrări erau dar de trebuință nu numai o adâncă și deplină înțelegere a limbii și a geniului dramatic al poetului, dar încă o perfectă cunoștință a limbii române și aptitudini speciale pentru a turnà în forma noastră perfecțiunea și frumusețea formelor poetice ale lui Victor Hugo.

Intreprindere foarte grea, cu atât mai grea, cu cât în teatru și mai ales pentru lucrările în versuri, traducătorul este silit să se ție cât mai aproape posibil de sensul, de reproducerea chiar a cuvintelor, așà cum sunt, și unde sunt în text, căci altfel tradițiunile scenei nu se mai pot îndeplinì și efectul dispare cu desăvârșire. Acì nu rămâne la voia traducătorului să dea doar o interpretare, după cum îi vine mai bine, celor închipuite și scrise de autor, ci el este legat, legat strâns de dânsul, așà că abià îi este permis a face inversiuni și a făurì mai multe versuri decât în original, iar când e vorba despre perioadele, ori despre cuvintele ce-s purtătoare de un anume efect ori înțeles, dacă ele nu au în traducere aceeaș putere, traducerea e slabă, ori nu e bună. In literatura noastră dramatică — alcătuită, din păcate, de mai multe traduceri decât de originale — asemenea lucrări sunt foarte rare și acele puține câte sunt au o mare valoare atât scenică cât și literară.

In adevăr ce poate fi mai vrednic de laudă decât strămutarea în limba română a gândirilor și mai vârtos a formei strălucite și a armoniei minunate, cu cari și le-a înfiripat un poet genial? Ce mândrie de a fi putut izbutì să afli în comoara limbii noastre expresii și îmbinări fericite de vorbe pentru a reproduce, aproape întocmai, gândul și forma — de pildă — a nemuritorului Hugo? Ce muncă, ce răbdare, ce dragoste pentru artă și ce fericire că nimic din tainele și din tezaurul limbii tale nu-ți este necunoscut?!...

Am zis: «a reproduce aproape întocmai gândul și forma versurilor lui Hugo,» căci este peste putință să dai în limba noastră și farmecul ascuns și încântător, pe care-l are limba franceză, și în special limba franceză, așà cum este mânuită de cel mai mare și mai strălucit maestru, precum este acest genial poet.

In limba română cuvintele sunt mai lungi, mai mlădioase, mai cântărețe adesea decât în limba franceză, așà că sunt versuri pentru cari e aproape peste putință să găsești expresiuni și ritmuri potrivite

cu originalul, şi trebue să le faci şi să le refaci de zeci de ori, până ce aproape, aproape, să le dai de căpătâiu.

Numai cine a avut îndrăzneala să se dea la astfel de îndeletniciri, poate cunoaşte, înţelege şi fără îndoeală compătimi pe tovarăşii săi traducători de versuri şi încă de ale lui Victor Hugo.

Ei bine, pot zice că cetirea lui Ernani, tradus de d-l Lecca, mi-a făcut o mare mulţumire şi mi-a dat, fără îndoeală, iluziunea şi emoţiunea textului original. D-sa a fost atât de scrupulos, încât chiar şi cuvintele purtătoare de efect, sau cari servesc de sprijin, ori de încheiere, atâtor versuri, se găsesc puse la acelaş loc şi au în traducere aceeaş putere şi vioiciune ca în text. Voiu cità, de exemplu, paragraful dela pag. 108, reproducând următoarele versuri din celebrul monolog. (Act. IV, scena II):

— Oh ! l'empire, l'empire !
Que m'importe ? j'y touche et le trouve à mon gré,
Quelque chose me dit : Tu l'auras ! — Je l'aurai —

şi je l'avais!... etc. şi veţi vedeà cum toate: gradaţiunea, enumerarea, amănuntele, nuanţa şi aceea ce numesc Francezii: *la pointe,* sunt bine menajate şi acolo unde se cuvin să fie aşezate de traducător, absolut cu aceeaş putere şi însemnătate, ca în originalul francez:

Mai citez versurile din actul II, scena II, pag. 45:

Stăpâne, fie-ţi milă. Alteţă eşti, eşti Rege !...

Asemenea scenele din urmă ale actului I, precum şi scena din actul III dintre Ernani şi Dona Sol şi cele din actul V, înaintea morţii lui Ernani şi vă veţi încredinţà cum d-l Lecca a fost inspirat să traducă pe Ernani. Poezia a ademenit pe poet. Este fără îndoeală un însemnat merit de a luptà cineva cu această poezie frumoasă, strălucitoare şi foarte anevoioasă de interpretat. Chiar de n'ar fi reuşit, totuş meritul încercării l-ar fi ilustrat, dar încă izbutind, şi în lupta sa cu opera marelui poet, făcând cu totul abstracţiune de personalitatea sa, s'a silit să reproducă originalul în chipul cel mai desăvârşit cu putinţă. Intr'adevăr versul său învălueşte versul francez, se lipeşte de dânsul şi-l reproduce, mai mai întocmai, precum ceara reproduce modelul pe care a fost aplicată, şi de aceea socotesc că a interpretà astfel vers cu vers pe cel mai iscusit maestru al stilului francez, mintea cea mai înzestrată cu frumuseţi poetice a veacului trecut, pe cea mai bogată imaginaţiune a şcoalei romantice,

este un merit de o mare valoare literară, pentru care nu pot sta la îndoeală de a vă propune să-i acordaţi un premiu.

St. Mihăileanu-Stempo, *Două logodne.* Comedie în trei acte. Bucureşti 1905.—*Raport de* **D. C. Ollănescu.**

Această bucată este o aşà numită comedie bourgeoise.

Petrecându-se între oameni puţini complicaţi în firea şi simţirea lor, susţinută prin mijloace simple, uneori chiar naive, însufleţită de un dialog, în stil cu totul familiar, semănată cu incidente fără multă impulsiune comică, şi întemeiată pe combinaţiuni — cam negustoreşti — de parale—şi pe manifestări — nu prea justificate — de dragoste — lucrarea se prezentă ca o împrejurare de un interes mediocru, ce se petrece într'un cerc *terre à terre.*

Blajinul ei subiect s'ar puteà rezumà astfel: Ghiţă Drăgoescu, moşier bogătaş — om trăit şi înstărit la ţară, prin muncă şi economie — are o fată, Florica, pe care, la începutul piesei, o vedem logodită cu locotenentul Nicu Valereanu. Tinerii se iubesc şi căsătoria lor e apropiată. Costache Drăgoescu, fratele lui Ghiţă, are şi el o fată, Olga, pe lângă care se roteşte alt locotenent, Monsieur Georges Mitou de Verdé, un fel de sclivisit şi de franţuzit, tip puţin simpatic deşi foarte exploatat pe scena noastră. Ambele aceste familii se găsesc la moşie la Ghiţă, iar acţiunea se petrece în parcul conacului său.

Ghiţă însă nu pare mulţumit de logodna fiicei-sale, deşi fratele Costache se încearcă a-l aduce la mai bune sentimente. Dar iată că apare Aurel — un iginer de mine, care e pe punctul de a deveni milionar prin exploatări de petrol, — Aurel, fiul lui Iorgu Urzăreanu, un foarte bogat vecin de moşie şi prieten al celor doi fraţi. Pe acest Aurel, Ghiţă vrea cu ori ce preţ să-l dea de soţ Floricăi, şi pentru aceasta întrebuinţează toate mijloacele — mijloace grosolane şi meschine — ca să-i strice fetei logodna. Aurel însă, primit rece de Florica, care-i prezentă pe logodnicul ei; Aurel, care venise anume să iea pe Florica de nevastă, Aurel se înamorează *deodată* nebun de Olga — vara Floricăi, — pe care o cunoscuse mică copilă. Ghiţă, care presupune pe Nicu, logodnicul deocamdată al fiică-sei, un băiat stricat, plin de datorii şi fără de avere, află că e din potrivă un tânăr modest, studios, econom, serios şi cu 12.000 lei venit anual. De altă parte tatălui lui Nicu — Colonelul în retragere Valereanu — spre a strică logodna — acelaş Ghiţă îi declară că nu are avere, e încurcat, e dator şi nu poate da decât o zestre minimă fetei, iar pe de altă parte

scrie tatălui lui Aurel, că va strică logodna și îl chiamă să logodească pe Florica cu fiul său. Totuș Costache, văzând simpatia dintre Olga și Aurel, nu vrea să scape prilejul din mână, așà că pune pe fiul său Jean să încălzească lucrurile spre a-l înlănțui pe tânăr cu desăvârșire. Iorgu Urzăreanu vine însoțit de Olga — o minunată călăreață, — de Olga, pe care bătrânul o iubește de mică copilă, și o alintă ca pe o fată a lui — scena de tandreță dintre ea și bătrân dovedește aceasta, deși e cam prea naivă și prea prozaică. Dar auzind de logodna Floricăi, de iubirea ei pentru Nicu, bătrânul tată al lui Aurel nu vrea s'o mai vadă și-și reazemă toată iubirea pe Olga numai. Profitând de ocazie, copila îl aduce să mărturisească că ar fi fericit să aibă o noră ca dânsa, așà că după ce toate stăruințele lui Ghiță de a strică logodna fiicei sale rămân zadarnice, iar Colonelul Valereanu, tatăl lui Nicu, logodnicul Floricăi, declară că, în vederea strâmtorării mărturisite de Ghiță, el își dă jumătate din avere fiului său și nu pretinde nici o zestre, desnodământul oarecum pregătit dela început se îndeplinește, adică: Nicu rămâne logodit cu Florica, iar Aurel se logodește cu Olga, al cărui tată, devenit prefect al județului, oferă un scaun de senator lui Iorgu Urzăreanu, viitorul său cuscru, pe când locotenentul de Verdé se alege cu prietenia celor două tinere perechi de logodnici.

D-l Mihăileanu-Stempo e un tânăr muncitor și cu multe aptitudini pentru lucrări scenice. D-sa iubește cu osebire teatrul și nu contenește de a-și îmbogăți repertoriul pe zi ce merge. Negreșit, cu cât va scrie, cu atât va produce mai bine și cu atât se va pătrunde mai mult de un adevăr, pe care mulți scriitori dramatici nu vor să-l iea în considerație, și anume: Acțiunea scenică nu răsare, nici se desfășură din dialoguri și prin cuvinte, ori cât de elegante ar fi ele, ci prin fapte reale petrecute și săvârșite pe scenă în fața publicului, pentru ca dintr'însele să scoată el înțelesul și dela dânsele să primească el emoțiunea, care este sufletul ori cărei lucrări scenice.

Ori cât de frumos s'ar vorbi în teatru — o sută de vorbe nu fac cât un gest — și povestirea unei întâlniri de dragoste sau a unei crime, fie ele făcute în cele mai gingașe versuri sau în cele mai epice descrieri, nu valorează nimic, pe lângă săvârșirea pe scenă a amândurora.

D-l Stempo e încă în perioada în care cuvintele indeplinesc oficiul acțiunii, deși sunt încredințat că va ajunge curând a ne dovedì că ele nu pot fi decât un auxiliar, iar nu un înlocuitor al acțiunii.

Tot d-sa va înțelege că faptele omenești, mai ales pe scenă, trebuesc lămurite și justificate, lucru fără de care teatrul s'ar păreà o înșiruire de lucruri fără vieață și fără înțeles.

Lăudându-i totuș silințele și aptitudinile ce a pus în serviciul literaturii dramatice, îi dorim să ne dea o lucrare de mai mare însemnătate, pentru ca atunci cu plăcere să-i putem reclamà un premiu dela Academie.

Dr. I. Mitulescu, *Tuberculoza (oftica)*. Lucrare medicală de popularizare pentru combaterea şi vindecarea ei Bucureşti 1904. — *Raport de* **Dr. V. Babeș.**

In 64 de pagine, autorul, cunoscut prin lucrările sale asupra tuberculozei, caută să corespunză titlului nu tocmai bine formulat.

Autorul se adresează neapărat publicului inteligent, dar profan. Cred că lucrarea ar trebuì să fie scrisă într'un limbaj mai ales, însă fără să intre în amănunte, cari nu pot fi înțelese decât de medici.

Utilitatea răspândirii cunoștințelor noastre asupra tuberculozei și anume a celor cari pot să ne serve de temelie pentru prevenirea sau combaterea ei fiind însă neîndoioasă, nu putem negà valoarea acestei broșuri, și aceasta cu atât mai puțin, cu cât autorul, fiind foarte competent în ce privește tuberculoza, a expus cunoștințele noastre într'un mod exact, fără a introduce greșeli sau opiniuni nefundate. Lectorul va trage deci un folos real din cetirea lucrării.

Mai trebue insistat asupra lucrărilor originale făcute de autor asupra tuberculozei și cari sunt expuse în parte și în această lucrare, astfel asupra pericolului cărților din cabinetele de lectură, asupra întinderii și mortalității tuberculozei în raport cu a altor boale molipsitoare. Propunerile finale ale autorului, în ce privește lupta în contra tuberculozei în România, ni se par bune, cu toate că, după părerea mea, sunt incomplete, căci autorul nu insistă asupra măsurilor celor mai importante, adică, afară de propunerea de a se introduce sistemul german de asigurare, nu se insistă asupra importanței boalei ca boală socială și asupra măsurilor de luat în consecință nu se propun măsuri pentru protecțiunea copilăriei, pentru școală, pentru locuințe insalubre.

Cu toate acestea, lucrarea fiind un rezumat competent și util al cunoștințelor noastre, contribuind autorul și prin cercetările sale originale la cunoașterea tuberculozei, cred că ea merită o încurajiare și propun a i se acordà o parte din premiul Adamachi (200 lei).

Teodor V. Păcățian, *Cartea de aur sau luptele politice-naționale ale Românilor de sub Coroana ungară.* Volumul III. Sibiiu 1905.—*Raport de* **I. Bogdan.**

«Cartea de aur» (sau «luptele politice naționale ale Românilor de sub Coroana ungară»), al cărei volum II a fost premiat de Academie în sesiunea trecută cu o parte din premiul Adamachi, cuprinde în al treilea volum, care se prezèntă acum la acelaș premiu, acte privitoare la activitatea Românilor în dieta Transilvaniei dela 1863—64 și în senatul imperial dela 1863—65, la înființarea mitropoliei greco-orientale a Românilor din Transilvania și Ungaria (1864—65) și dieta din Cluj dela 1865.

Este vorba, cum se vede, de câteva momente însemnate din vieața politică a Românilor din Ungaria, și e bine că s'a găsit cineva care să-și consacre munca sa la adunarea și tipărirea actelor ce luminează aceste momente.

Asupra înființării mitropoliei greco-orientale avem cărțile episcopului N. Popea și arhimandritului Ilarion Pușcariu, la care d-l Păcățian adaogă foarte puțin; activitatea Românilor în senatul imperial dela Viena și în dieta dela Cluj a fost, cum se știe, foarte ștearsă și fără nici un rezultat pentru viitorul lor politic; importantă, pentru cunoașterea ideilor și aspirațiunilor politice ce frământau lumea românească în Statul ungar pe vremea absolutismului austriac, a fost dieta Ardealului dela 1863—64, convocată la Sibiiu pe baza unei legi electorale provizorii decretate de guvernul central și compusă în așà mod, că Românilor le-a fost cu putință să fie reprezentați într'însa în număr destul de mare (57 de locuri față de 54 ale Ungurilor și Secuilor și 43 ale Sașilor) (pag. 47). Ea aveà să iea hotărîri foarte importante pentru națiunea română, căci primele două chestiuni de cari aveà să se ocupe erau: 1) aducerea la îndeplinire a egalei îndreptățiri a națiunii române și confesiunilor ei cu celelalte națiuni și confesiuni din Transilvania, 2) introducerea limbii române în afacerile publice oficiale, în părțile locuite de Români.

Erà natural ca d-l Păcățian să dea în publicația sa mai mult loc actelor acestei diete (pp. 3—617), al cărei mers este descrîs ședință cu ședință.

Dieta dela Sibiiu a votat articolele de lege despre egala îndreptățire a națiunii române și confesiunilor ei (p. 252 și urm.) și despre întrebuințarea celor trei limbi ale țerii în actele oficiale (maghiară,

germană și română, p. 377 și urm.), ambele confirmate apoi de împărat. Românii au cerut și înființarea unui tribunal suprem pentru Ardeal, care să-și aibă reședința în țară (ceeace împăratul nu le-a acordat, p. 522), precum și o sumă de alte reforme de ordine economică și financiară, cari cad însă pe al doilea plan față de cererile lor politice.

D-l Păcățian reproduce în cartea sa, după gazetele contemporane («Gazeta Transilvaniei» și «Telegraful Român») și după ziarul stenografic al dietei transilvane, tipărit la Sibiu în 1863—64, toate cuvântările mai de valoare ale deputaților români (ale mitropoliților Șaguna și Șuluț, ale lui G. Bariț, I. Alduleanu, I. Pușcariu, I. Rațiu ș. a.), dând și rezumate scurte din vorbirile deputaților sași; Ungurii și Secuii s'au abținut dela această dietă, în care erau în pericolul de a fi majorați de Sași și Români, și a cărei legalitate ei n'au recunoscut-o.

Dar toate speranțele de un viitor mai bun, deșteptate în inima Românilor prin dieta dela Sibiiu, au fost spulberate prin cea dela Cluj care, compusă pe alte baze și având o majoritate copleșitoare de Unguri, a decretat din nou unirea Ardealului cu Ungaria și a provocat rescriptul împărătesc din Decemvrie 1865, prin care hotărîrile dietei din Sibiiu au fost desființate. Paginele din urmă ale cărții d-lui Păcățian (758—858) conțin vorbirile deputaților români în dieta dela Cluj, din care transpiră, la unii, lipsa de orientare în noua situație politică a monarhiei, la alții descurajarea și teama pentru viitor. Se simțià de toți că «o epocă frumoasă în vieața publică românească» s'a încheiat (p. 858) și că egemonia maghiară își va recâștigà în curând vechea ei putere.

Ori cât de meritoasă ar fi publicația d-lui Păcățian prin actele ce cuprinde, având însă în vedere că acestea au fost tipărite și aiurea, că autorul nu adaogă nimic inedit, că partea sa personală se reduce numai la scurte întroduceri și rezumate, și că unul din cele două volume anterioare ale cărții a fost premiat de Academie,—sunt de părere ca acestui al treilea volum să nu i se acorde un nou premiu.

Vasile Pop, *Domnița Viorica*. Roman. București 1905. — *Raport de* **Dr. At. M. Marienescu.**

Constatări. — Pe pagina 1 și 2 se află următorul stil: «Dar și *drumul*, — of bată-l D-zeu de *zăpăcit*, — cum trece pe lângă curtea

boierească, sosește în sat, dă buzna ***în cârciumă*** și se ***îmbată*** (drumul) așà de rău, încât de cherchelit ce este, ***se sucește ca luleaua neamțului în gură,*** mai rău ca un șarpe călcat pe coadă, o ***rupe la goană*** printre case...

«De astădată o pornește înainte drept ca neamțul, însă ***fără luleà, căci a uitat-o în baltă.***

«Dar, ori cât de zăpăcit și cotit e drumul, cârciuma și biserica tot se văd; ***se privesc cu ochi răi, sunt dușmane vechi din pricină că una își pierde mușteriii,*** când dă evlavia în ei, iar cealaltă își pierde credincioșii, când îi iea zăpăceala de chică». Intre ele stă școala.

«Acoperișul de paie este dat puțin spre față ***ca o pălărie trasă pe ochi*** și în ***pălărie e de o parte o spărtură.....***

«Un singur lucru îi lipsește (școalei), ca să fie obraz ca la toată lumea: nasul.» (I)

Și numai această descriere e destulă, ca opul să fie respins dela premiere, dar fiindcă se pretinde că censurarea trebue să se extindă asupra opului întreg, voiu arătà și cuprinsul lui.

I. ***Mihnea boierul.*** Boierul Mihnea a poruncit subprefectului, ca pe învățătorul să-l dea în judecată, pentrucă învățătorul a avut o carte, numită *Constituția,* și a vorbit poporului despre ea; pentru aceasta primarul a sechestrat cartea, iar poporul a poftit și Mihnea a scos pe învățătorul din sat (II și III).

In curtea boierului se pregătesc de nuntă. Mihnea aduce pe Viorica de soție (XI). Mihnea e mâniós pe învățătoare, pentrucă ține șezători și conferințe (XII).

Mihnea vinde grâu de 60.000 de lei; cânii sunt otrăviți, și la curte se pregătesc în contra hoților, cari vor ști de cei 60.000 de lei. Și în o poveste naivă se spune cum Mihnea și Buzoianu prind pe cei 6 hoți și logofătul Iorgu îi bagă pe hoți în pivniță (XIV, XV). Mihnea face pe tiranul, lasă ca hoții să se bată și chinuească cu tot felul de instrumente, apoi Mihnea pleacă la București să petreacă (XVI).

Mihnea, înainte de însurare, aveà de drăguță pe Cristina, și pentru că i-a dat calea, Cristina vine ca să prindă pe Viorica. Pe aceasta o și prinde cu ai săi, o leagă și pune în trăsură. Dar logofătul, Buzoianu și Mihnea pleacă ca să caute pe Viorica și o scapă, apoi pe Cristina o prind și o duc în podrúm cu hoții și o bat (VII).

Dar atâta e puțin. Mihnea în persoană vrea să-și răsbune, aduce pe Cristina în *salon,* și acì Harapul (un țigan rău și grozav) o chi-

nuește și Mihnea poruncește că azi cu 25 de bâte și o săptămână tot cu 25 de bâte să o bată (XIX), apoi poruncește ca pe Cristina să o arunce în râu, și pe hoți să-i mai chinuească, apoi Mihnea iar pleacă în București să petreacă (XX, XXI).

Mihnea se reîntoarce, Viorica se află cam bolnavă, chiamă pe doctor, și apoi îi spune că el ar dori un copil și provoacă pe doctorul, ca Vioricei să-i facă un copil. Drul se indignează și zice că nu va mai intrà în casa lui Mihnea (XXII).

Mihnea începe a urî pe Viorica, caută ceartă ca să aibă motiv de a se îndepărtà doar de tot de ea (pentrucă Mihnea în București iubește pe cântăreața Clara), dar Viorica e bună și blândă, mângâie și nu se sfădește, și Mihnea totuș pleacă (XXIII).

Mihnea, după câteva săptămâni, vine acasă, spune soției, că nu o iubește, dar o pune stăpână, ca să îngrijească de moșie, $^{2}/_{3}$ din venit să-l pună în bancă, cu $^{1}/_{3}$ parte poate trăi (XXV).

Viorica e grea, dar cam morboasă și a leșinat, Mihnea poruncește lui Gogu cu ai sai să aducă pe doctorul, pe carele, dacă n'ar vrea să vie, să-l lege și să-l aducă (XXVI).

O grămadă de stupidități urmează, cum prind pe doctorul și îl leagă pe cal (XXVII—XXIX),

Vine Mihnea în calea lor, desleagă pe doctorul și îl aduce (XXX). Drul nu află primejdie pentru Viorica, Mihnea iar pleacă (XXXI). Mihnea vine acasă și spune că-i plac plăcerile și aventurile (XXXVI).

Vin țăranii ca să se înțeleagă cu Mihnea pentru pământurile date spre folosință. Ei cer 2 părți, dar Mihnea pentru această obrăznicie bate o grămadă de țărani (XXXVIII și următorul),

Partea II.—Vine scrisoare dela Cristina către Viorica, și-i spune că Mihnea a plecat cu Clara cântăreața la Paris, și-i alătură o scrisoare a lui Mihnea către Clara.

Aci se gată rolul lui Mihnea, la pag. 155, de el nu e pomenire și romanul se încheie la pag. 314. Astfel o persoană de frunte nu se pomenește în 159 de pagine.

II. *Viorica.* — Mihnea aduce pe nevasta sa Viorica acasă și face ospăț mare pentru țărani (XI). Mihnea învață pe Viorica ca cu pistolul să dea la țintă, să călărească, gimnastică, și să fie aspră cu țăranii (XII).

Viorica tot îmblânzește pe tiranul de bărbat, dar nu poate face nimic (XVI).

Mihnea are să plece și împuternicește pe Viorica, ca pe hoții chinuiți să-i facă scăpați; ea oprește chinuirile și lasă pe hoți afară (XX).

Partea II. — După ce Mihnea cu drăguţa Clara a fugit la Paris, Viorica e tot tristă (III). Viorica are de cuget ca să cunune câteva perechi din sat şi să boteze copii şi să facă lucruri bune (XIV, XV). Viorica naşte, femeile din sat fac hăinuţe pentru fată, Ghiţă Namilă un leagăn (XVI—XVIII). Viorica primeşte darurile; ţăranii pregătesc deputaţiune, ca să felicitezе (XIX—XXI).

Partea III. — Viorica vrea să repare biserica. Cristina nu e înnecată; a venit cu 2 inşi ca să omoare pe Viorica. Cristina e călare pe calul lui Lisandru. Ţăranii prind pe Cristina. Harapul o chinueşte pe Cristina, îi leagă piatra de grumaz şi o înneacă.

III. *Ţăranii în birt şi în sat.* — In cârciuma lui Guţă s'au adunat ţăranii la băut. Guţă aţâţă pe săteni, ca învăţătorul să fie scos din sat. Cauza e pentrucă învăţătorul a învăţat pe ţărani, ca să nu bea şi să nu meargă la cârciumă, dar Guţă îi îndeamnă ca să bea, până vor cădeà sub masă. Cârciumarul cu Mihnea au scos pe învăţător din sat (II).

Se pune acuma învăţătoare, dar ea învaţă la şezători şi ţine conferinţe. In cârciumă, Guţă şi cei beţi nu suferă pe învăţătoare, se hotăresc ca şi pe aceasta să o scoată din sat, că primăvara şi vara au lipsă ca copiii să ajute acasă. De va fi măritată, o necăjesc şi pe bărbat îl ameninţă, de va fi văduvă, nu-i dau plata, etc.

IV. Cauzele lui Mihnea şi a Vioricăi se desbat de ţărani. Toţi ştiu că Mihnea pe Viorica vrea să o pună stăpână şi el să se ducă de acasă; că Mihnea e rău cu Viorica şi pentru aceasta sătenii se sfătuesc ca să bată pe Mihnea, ori să-l omoare (XXXII, XXXIII). Viorica îi opreşte (XXXIV). Scene de oameni beţi în cârciumă (XXXV).

Partea II. — Chef mare în cârciumă. Primarul şi preotul aduc pe învăţătorul la cârciumă, dar acesta nu vrea să bea (X). Părţile XI şi XII lipsesc. Viorica a născut, pentru aceasta beţie şi bucurie mare în cârciumă, toţi se îmbată şi joacă (XVIII).

Partea III. — Revoluţiune mare în satele vecine, ţăranii ucid pe arendaşii grec, ovreiu şi bulgar, şi vreau să împartă pământurile boierilor între ţărani. Se face aţâţare ca şi în satul Vioricăi să se răscoale ţăranii şi să împartă pământurile boiereşti.

Ţăranii din satele vecine răsculaţi sunt vreo 5.000 şi, sub comanda lui Lisandru Roşu din satul Vioricăi, vin să prăpădească pe ţăranii din sat, pentrucă nu se răscoală. Prălea organizează armata din acest sat şi iese la câmp să primească pe vecini. Fireşte că şi Viorica vine călare între ei. Bătaie grozavă! cad mulţi din duşmani;

vine și un regiment de soldați; iar după aceea revoluționarii au fost respinși (VI—XII). Acuma vine prefectul și laudă pe săteni. Mulți morți, îngropăciune cu paradă (XIV).

IV. *Rucsanda.* — Rucsanda, mătușa învățătoarei, scrie epistolă către d-na Georgescu, anume despre învățătoarea, nepoata ei. Epistola cuprinde părțile VI—X din roman.

Invățătoarea moare și satul o îngroapă.

Alte persoane cu activitate nu sunt în roman.

Părere. — Dacă vedem titlul opului «Domnița Viorica», am fi așteptat ca această persoană să aibă un rol conducător și cu activitatea cea mai mare, ca prin ea să se înceapă și facă toate, dar Viorica are un rol peste tot pasiv și ea e împinsă de împrejurări create de alții.

Astfel titlul nu corespunde opului.

Lipsește o compozițiune pentru o istorioară a romanului, care să fi fost ca un schelet al opului și acela să fi fost îmbrăcat după trebuință; astfel lipsește arhitectura pentru un op literar; lipsește un scop anumit, o tendință rațională și morală a opului; astfel în op nu e persoană conducătoare și persoane conduse în serviciul ei, precum nici persoane de intriganți, împedecătoare scopului. Opul e compus tot din scenerii particulare, cari stau despărțite una de alta și nu compun un op întreg, complet.

Vor fi fost între boieri și persoane ca Mihnea, oameni tirani și imorali; dar autorul nu are în Mihnea o figură istorică și pentru timpul de azi nu e consult ca să se reproducă figuri din cele mai rele în mijlocul civilizațiunii și culturii, pentru cari se luptă un popor întreg. Deci a fost eroare foarte mare, ca țăranilor să arate pe un boier netrebnic, când sunt destui boieri onești, morali și culți, ca să-și aleagă o figură din acei buni, și a fost o nerușinare, când în gura lui Mihnea, vorbind cu doctorul, i s'a pus cuvintele cele mai spurcate, față de Viorica, femeia cea mai blândă și morală.

Alte erori mari ale opului sunt că autorul a făcut pe țărani să agite în contra învățătorului din sat, ca să-l scoată din sat, pentrucă învățătorul a învățat pe țărani ca să nu meargă la cârciumă și să nu se îmbete; dar autorul a dat atâta autoritate cârciumarului Guță, încât acesta și cu boierul au scos pe învățătorul bun din sat. Chiar întâmplări de aceste sunt un rău mare, și e păcat ca pe țărani să-i mai învățăm a scoate pe învățătorii buni din sat.

Un păcat al opului e și aceea, că autorul creează revoluțiune în satele vecine, anume în contra boierilor, ca țăranii să împartă pământurile boierilor între sine. E o idee de comunism, care poate propăși și cufundà toate năzuințele Statului și ale inteligenței pentru buna stare a țăranilor, dacă adică poporul ascultă de autor.

A fost urît a da publicului o carte, din care să învețe bețiile din cârciumă, pe țăranii cei proști să-i învețe a vorbì și mai prostește de cum sunt ei.

E grozavă și idea, ca din satele vecine să vină vreo 5.000 de răsculați, ca să omoare pe sătenii Viorică, pentrucă nu s'au răsculat și ei, ca să împartă pământurile boierilor.

Opul e o carte primejdioasă pentru sate și pentru lumea proastă. Tot spre bine trebue a învățà publicul, dar nu spre rău și imoralitate.

Fiindcă din cele constatate se vede că opul nu e lucrat după regulele unui roman, și astfel nu are nici o valoare literară; mai departe, fiindcă în op se văd idei în contra desvoltării și culturii naționale; idei în contra proprietății altor cetățeni, și astfel și în contra liniștii țerii, — romanul Domnița Viorica nu merită nici o premiere.

Sp. Popescu, *Contribuțiune la munca pentru ridicarea poporului.* Scrisori către învățători. Bucăți de citit la șezători și cercurile culturale. Uscături. Galați 1904.—*Raport de* **Sp. C. Haret.**

După părerea mea, cartea d-lui Sp. Popescu este una din producțiile cele mai de samă dintre cele cari au apărut în ultimii ani, nu numai prin forma ei, dar mai ales prin cuprinsul ei.

Numeroase sunt încercările cari s'au făcut, mai ales în timpurile din urmă, pentru a se scoate clasa țărănească din izolarea ei, pentru a lucrà asupra inteligenței ei și a face să intre cât mai mult în vieața modernă și a se folosì și ea de binefacerile unei culturi mai ridicate. Printre alte manifestări ale acestei năzuințe umane și patriotice, trebue puse și multele scrieri de tot felul, volume, reviste, publicații de tot felul, dintre cari unele se adresează direct poporului, altele celor cari sunt chemați a lucrà mai de aproape pentru dânsul. Dar defectul comun al celor mai multe din aceste publicații este că, cu toate bunele intenții de cari sunt animate, autorii lor rareori dau dovada că cunosc bine starea și nevoile țărănimii, că înțeleg starea ei sufletească, că știu să proporționeze țintele ce-și

propun cu mijloacele de acţiune de cari se poate dispune, date fiind starea culturală a poporului, starea lui materială şi puterile ţerii. Alt neajuns al acelor publicaţii este limba în care sunt scrise, nu numai ca termeni întrebuinţaţi, dar mai ales ca mod de a prezentà lucrurile. Sătenii au chipul lor de a cugetà, logica lor specială, felul lor propriu de a face deducţii. Cei cari nu ţin samă de ele riscă a nu fi înţeleşi şi a nu deşteptà în sufletul lor nici un interes, şi atunci toată munca pusă pentru a se scrie o carte plină de iubire şi dor de bine pentru popor rămâne zadarnică.

D. Sp. Popescu, în lucrarea sa, nu merită nici una din aceste observaţii. D-sa dovedeşte la fiecare rând că cunoaşte şi înţelege în perfecţie lucrurile de cari vorbeşte, precum şi mentalitatea acelora către cari se adresează; şi afară de aceasta, limba ce întrebuinţează este cea mai curată limbă românească, plină de imaginile şi de întorsăturile cari sunt familiare şi scumpe poporului nostru dela ţară. Din acest punct de vedere, scrierile d-lui Sp. Popescu în genere, şi în deosebi aceea de care ne ocupăm acì, sunt monumente literare preţioase, cari vor aveà însemnătatea lor în procesul de formare şi fixare a limbii noastre.

Cartea d-lui Sp. Popescu cuprinde trei părţi, despre cari trebue să spun în parte câte ceva.

1. *Scrisori către învăţători.*—In anii din urmă, însemnătatea învăţătorilor ca factor social a crescut deodată într'o proporţie enormă. In locul rolului lor şters şi întru câtva nepreţuit cum trebue, din trecut, li s'a dat o direcţie în care ei pot fi elementul determinant în lupta pentru scoaterea clasei ţărăneşti din starea de inferioritate în care se află. Invăţătorii au înţeles chemarea lor, şi au urmat-o cu multă însufleţire. Prima, şi până acum cea mai însemnată din manifestările nouăi lor activităţi, a fost înfiinţarea băncilor populare, ieşite ca din pământ în trei, patru ani de zile, şi cari sunt dejà pe cale de a preface cu totul faţa lucrurilor.

Dar noua stare de lucruri creează pentru învăţător, în satul lui, o situaţie nouă, în care sfaturile îi sunt preţioase. Raporturile lui cu sătenii, modul cum trebue să caute să lucreze asupra minţii şi inimii lor, legăturile pe cari trebue să ştie să le stabilească între el şi consătenii lor, felul de acţiune ce trebue să aibă pentru îndrumarea afacerilor satului, mai ales în partea morală, felul cum trebue să înţeleagă el însuş nevoile satului, toate acestea sunt probleme în mare parte nouă, cari pot surprinde şi dezorientà pe mulţi. Tratarea şi lămurirea lor constitue oarecum un fel de pedagogie

nouă, care trebue să formeze învățători nu pentru copii, ci pentru oamenii maturi, și nu pentru exerciții de clasă, ci pentru o acțiune socială de prima ordine.

Acesta este scopul primei părți din lucrarea d-lui Sp. Popescu, și pot spune că d-sa îl atinge pe deplin. Intr'un șir de 212 pagine, pe un ton liniștit, în limba limpede și plină de haz a satelor, d-sa dă învățătorilor sfaturi asupra a tot ce privește chemarea lor față de săteni, sfaturi practice, luate din vieața vie și privitoare la lucruri și la situații reale. E destul să se vadă titlurile diverselor capitole, ca să se înțeleagă natura lucrării, sensul în care este îndreptată, spiritul de care este animată, modul cum vede și înțelege lucrurile. Citez câteva din ele:

Ce trebue să înțelegem prin știutori de carte?— Ce gândește țăranul despre școală?—Raporturile sufletești dintre învățător și sat.— Simpatia satului către învățător e necesară.— Imprejurări cari au împiedecat pe învățători să-și câștige simpatia satului.—Invățătorul în căutarea prieteniei.—Ce gândesc fruntașii despre școală?—Manifestările sufletești ale învățătorului și fruntașii satului; câmpul de activitate al învățătorului; sfaturi.— Evitarea ciocnirii cu fruntașii; politica.— Comunitatea de ideal hotărește împrietenirea.— Puncte comune între misiunea preotului și a învățătorului.— Cum trăește în general preotul cu învățătorul?—Invățătorul în căsătorie.— Invățătorul în satul ideal.— Invățătorul în satul real.— Cum să scape învățătorul teafăr din amestecul cu țăranii?—Invățătorul ca element de ordine în sat —Cum se pot preveni răscoalele țărănești?—Mișcarea satului către oraș.—Convingerea țăranului despre adevăratul rost al școalei și despre nevoia de a-și da copiii la școală.

Ca să dau o idee mai clară de spiritul și de felul în care e scrisă partea aceasta din lucrare, fac un mic număr de citații:

«Când se zice astăzi, că 20 ori atâția la sută știu carte, nu se spune nimic hotărît... Mie mi se pare că se pune greșit întrebarea. Altfel trebue formulată această întrebare și anume: Câți la sută folosesc cartea în vieață?» (pag. 7).

«Sufletul țăranului, ca și al oricărui om în genere, refuză să se angajeze ca să facă un lucru al cărui rost nu-l pricepe, al cărui folos adevărat nu-l vede. A pretinde țăranului în genere să-și dea copilul la școală de bună voie este, după convingerea lui, ca și cum ai pretinde să se angajeze de bună voie să-și învețe pe copil meșteșugul de a face scara de suit la lună. Și fiindcă țăranul nu-și

dă copiii la şcoală de bună voie, îl forţăm să facă aceasta, de nevoie» (pag. 17).

«Culmea ironiei ori a durerii: o bună parte din semnatarii protestelor contra legii obligativităţii iscălesc nu prin punerea degetului, ci cu propria semnătură. Propria semnătură pe un protest contra şcoalei vorbeşte, din nenorocire, foarte mult. Propria semnătură arată: 1) că semnatarul a trecut prin şcoală; 2) că nu ştie ce vrea şcoala şi 3) că nu mai avem nevoie de alte dovezi pentru a pune în lumină faptul, că nu numai cei ce n'au călcat pragul şcoalei nu cunosc rostul şcoalei, dar nici absolvenţii şcoalei» (pag. 20).

«Slabele rezultate ale învăţământului rural sunt pricinuite, în ultima analiză, numai de lipsa simpatiei dintre învăţător şi sătean» (pag. 39).

«Vezi tu—îmi mărturisià un prieten al meu, fiu de ţăran,—vezi tu cum mă urmăreşte nostalgia? Iată, sunt mai mult bătrân decât tânăr şi cu toate acestea, tot cu nălucirile tinereţei după mine. In vieaţa banală nici nu-mi amintesc; dar toate mulţumirile mele superioare sufleteşti sunt însoţite de năluciri. Mă duc la operă, de pildă. Alături cu mulţumirea sufletească vine şi regretul că nu sunt şi ţăranii să audă vocea primadonei. După actul I, îmi iau frumuşel teatrul, cu trupa de operă cu tot, şi mi-l duc pe deal, la noi în sat... Satul întreg la teatru... Ridic cortina şi mă uit, în delirul mulţumirii mele sufleteşti, la ţăranii cari înmărmuresc la vederea scenei, la auzul corului, la cântecul de privighetoare al primadonei. Aud altă dată o orchestră bună. Imediat mi-o închipuiu tot pe deal, în satul meu. Cântă o horă ori un brâu, aşà cum ştie o orchestră bună să cânte... Se prind în horă până şi bătrânii... Ropoteşte pământul, văile duc ecoul departe, s'adună toate satele şi văd minunea, şi ascultă, şi... au ce povesti toata vieaţa lor» (pag. 55).

«Iată că fruntaşii satului, ori care ar fi fondul lor sufletesc, sunt ignoranţi. Să faci deosebire între ignoranţă şi prostie: poate fi cinevà ignorant, dar deştept; poate fi altcineva cult, dar prost. Fruntaşii sunt ignoranţi şi inteligenţi; însă ei nici nu ştiu că sunt ignoranţi. Nu uità că ignoranţa nu sufere aluzii pe socoteala sa; cel puţin nu uità de banalitatea adevărului, că tonul face muzica» (pag. 79).

«In raporturile oficiale cu primarul trebue să fii cu cea mai mare băgare de samă. Trebue să dai exemplu de ordine şi de respect către autorităţile constituite, ori care ar fi treapta pe scara lor ierarhică. Nu poate fi vorba cine e mai mare dintre primar şi învăţător; fiecare e mare, când îşi face datoria impusă prin legi; fiecare

e mic, când nu respectă comandamentele legilor. Persoana însărcinată cu aplicarea uneĭ legi dispare în fața legiĭ; legea singură rămâne mare și nu se discută întru cât e în ființă» (pag. 80).

Sunt ast-fel pagine întregi, uneori capitole întregi, cari ar merità să fie citate, ca model de observație fină și judițioasă, ca chip de expunere, ca limbă clară și curgătoare, ca sentiment, ca cumințenie în sfaturi, ca iubire către popor și către învățătorii cărora se adresează.

Asemenea calități ar trebuì să facă din cartea d-lui Sp. Popescu un tovarăș nedespărțit pentru ori ce învățător.

2. *Bucățĭ de cetit la șezători și cercurile culturale.*—Această parte a cărții cuprinde trei bucăți: *Taifasuri cu Moș Gheorghe*, *Dușmanul* și *Dezertorul*. In câte trele se găsesc aceleași calități literare; dar limba și modul de expunere este încă și maĭ mult limba curat populară. Cea dintâi găsește mijlocul de a face să intre în capul necultivat, dar nu prost, al unui bătrân țăran, idei despre rostul școaleĭ, despre învățătură ca cea mai mare comoară a omului, despre trebuința de a se căutà bolnavul cu doctori, nu cu babe. Forma este a unei convorbiri între Moș Gheorghe și un tânăr din sat, care a învățat carte la oraș. A doua bucată pune în scenă pe un sătean, pe care beția l-a scoborît până la cel din urmă grad al decăderii. A treia arată soarta jalnică a unui flăcău tânăr și frumos, pe care prostia lui l-a făcut se dezerteze din armată și să fugă peste Prut.

Câte trele bucățile sunt lecții practice de morală și de bun simț, puse sub forma cea mai bună, care nu lasă să se vadă că cuprind într'însele lecții.

3. *Uscături.*—Sub acest nume sunt două bucăți, intitulate: *Domnu-Vasile* și *Popa-Rusu*, descrierea a două tipuri, un învățător și un preot de țară, făcută într'o limbă cu totul populară și într'un chip de tot hazliu. Cea de a doua, povestire făcută de un țăran bătrân, face impresia unei reproduceri de o fidelitate absolută a graiului popular, cu imaginile, comparațiile și observațiile lui așà de neașteptate și originale.

Părerea mea este că lucrarea d-lui Sp. Popescu merită pe deplin să fie recomandată, pentru a fi recompensată cu premiul *Adamachi*.

Timotei Popovici, *Dicționar de muzică.* Sibiiu 1905. — *Raport de* **D. C. Ollănescu.**

Autorul, profesor de muzică la Seminarul român din Sibiiu, a întreprins în mica sa lucrare tălmăcirea termenilor tehnici, ce se întrebuințează în muzică, și folosindu-se de mai multe izvoare străine, cu privire la materie, a lămurit mai multe chestiuni privitoare la arta cântării. Lucrarea este negreșit de folos atât profesionaliștilor, cât și diletanților, căci afară de articolele ce cuprind elementele de cari ei au mai cu osebire trebuință, sunt și câteva ce privesc, în special, muzica și danțul național (pag. 33 și pag. 80), iar la pag. 97, cu prilejul explicării cuvântului muzică, dă câteva amintiri istorice și schițează muzica noastră bisericească (de rit ortodox oriental) și se ocupă de materialul trebuincios cântării liturgice și cântării profane.

Afară de aceste puține indicațiuni, ce par a fi opera proprie a autorului, sau mai bine consemnarea cercetărilor făcute de dânsul asupra materiei, tot restul este o traducere de pe autorii germani și anume: *Taschenbüchlein des Musikers* de P. Franck, *Katekismus der Musik* de Schwalm, *Beiträge zur Modulationslehre* de Reger și alți asemenea autori.

Notez că un Român, d-l T. Cernea, a întreprins o lucrare analogă, dar pe o scară mai întinsă, însă n'a dat până acum decât 2 volume la lumină, cuprinzând materialul muzical dela A.—L.

Cu toată lauda ce se poate aduce d-lui T. Popovici pentru lucrarea sa, nu cred că i se poate însă acordà și un premiu, ea nefiind un elaborat original.

Radu Rosetti, *Cu Paloșul*, Poveste vitejească din vremea descălecatului Moldovei, București, 1905.— *Raport de* **D. C. Ollănescu.**

Un volum de 603 pagine, în care autorul într'un graiu totdeauna viu, cald și spornic în împrejurări, în pilde, în istorisiri înălțătoare de suflet și slăvitoare de neam, desfășură și descrie întâmplările, luptele, chibzuințele, greutățile, suferințele și, în sfârșit, izbânda, ce au prilejit închegarea domniatului românesc în țara Moldovei, căzută în mânile Ungurilor și în prada pe atunci a Leșilor, a Tătarilor și chiar a fraților Munteni. Din niște chinezate sau cnejiate, adesea unele în dușmănie cu altele, ținând cele din Țara de sus cu Sas, cu Balc și neamul lor, cari ocârmuiau Moldova în numele

și pentru Craiul Unguresc; cele din Țara de jos, parte neatârnate, parte dându-se când cu Basarabii, când cu Tătarii, după cum le venià mai îndemână; din acele ținuturi, ce frângeau țara în atâtea bucăți, cu țeluri și năzuințe osebite și-i împiedecau cuprinsul cu atâtea râvne de stăpânire și cu atâtea imboldiri de răscoală, câte căpetenii—străine ori pământene—stăteau în fruntea lor,—călăuziți de o stea fericită, dragostea de moșie, câțiva buni și hotărîți luptători, câțiva înțelepți și prevăzători bărbați, înfrățiți în acelaș gând de desrobire și de neatârnare, se puseră în capul norodului armat și sub ascultarea celor mai încercați dintre dânșii pregătiră lucrurile, ca Voevodul Bogdan din Maramureș să-și cucerească și să-și statornicească domnia pe scaunul Moldovei, unită într'o singură oblăduire.

Cu o bogăție surprinzătoare de imaginațiune, cu o întinsă și bine hrănită cunoștință a vremurilor, a lucrurilor, a obiceiurilor și datinelor, cu un rar belșug de amănunte, alese și potrivite oamenilor și împrejurărilor, cu o vioiciune și un interes mereu crescând, în cursul povestirii, cu un entuziasm și o căldură pururea comunicative, autorul a reînviat pentru noi acel trecut, atât de depărtat, a dat o formă interesantă și simpatică multor tradiții și credințe și a întrupat, în carne și în oase, unele ființe, ce păreau până aci pierdute în zările neguroase ale legendelor.

Povestea aceasta vitejească este o evocațiune, săvârșită cu atâta convingere, cu atâta putere, încât vedem trăind, luptând, mișcându-se aevea atâtea și atâtea ființe, dintre cari unele create de închipuirea autorului, iar altele desgropate de dânsul dintre cutele strălucite ale istoriei, ca și cum lucrurile s'ar petrece într'adevăr acum, sub ochii noștri. Ce mai frumoasă ispravă poate îndeplini un povestitor decât aceasta?...

Și din sala cea mare a casei întărite dela Cuhnia—în Comitatul Maramureșului, unde, într'o sară din Fevruarie 1348, autorul face să se nască între Bogdan și vărul său Ștefan Stroici idea unei putincioase desrobiri a neamului lor de sub jugul Ungurilor și întemeierea unei nouă țeri neatârnate dincolo de Carpați; dela rateșul din poiana Ciortolomului (aproape de vârful Capotei), unde întâlnim pe Mihu—Păunașul codrilor — și pe iubita lui Vidra (fiica Cneazului Stan dela Comănești), doi dintre eroii acestei povești, dela acel rateș unde se înnoadă cele mai de căpetenie împrejurări, până la Cetatea Neamțului, în care Maria, iubita și odată logodnica lui Ștefan Stroici, locuià acum ca soție a bătrânului cavaler Albrecht

de Wolkenstein, castelanul cetăţii; dela peştera părintelui Isaia, locţiitorul lui Bogdan şi sufletul conjuraţiei, ce lucrà într'ascuns, cu ajutorul norodului, la înfiriparea visului neatârnării, şi până la consfătuirea ţinută la Cneazul Baloş dela Poiana, cu toţi cnezii, juzii şi fruntaşii ţinuturilor şi satelor conlucrătoare la această mişcare; dela lupta omerică dintre Cneazul Toma Alimoş şi Mihu, cu care împrejurare părintele Isaia descoperì bătrânului Cneaz că Mihu — Punaşul Codrilor — erà fiul ei şi al Ancuţei, iubita pe care eroul Bârlădean o părăsise pentru a se duce la oaste, împotriva duşmanilor ţerii şi până la moartea Cneghinei Şalga din Codreni, izbită în lupta ce purtă în capul flăcăilor săi asupra Tătarilor; dela înfiriparea dragostei pentru Ileana, fiica Cneazului Baloş, în inima lui Mihu şi până la răpirea ei, de către acelaş Mihu, din otacul Tătarilor dela Bugeac, pentru a o pierde din nou căzând în mânile lui Balc, duşmanul lui de moarte; dela ridicarea norodului din Bacău asupra stăpânirii lui Sas Voevod, cu prilejul prinderii şi osândirii lui Mihu la moarte; dela luarea cetăţii Neamţului, de către părintele Isaia, Mihu, Stroici şi cu tovarăşii lor, unde nădăjduiau să pună mâna pe acelaş Balc, fugit din pricina răscoalei lângă Cavalerul Albrecht, cu care prilej pe vârful cetăţii fâlfâi pentru întâia dată steagul Voevodului Bogdan; dela intrarea voevodului în Moldova până la luptele cu izbândă date împotriva oştilor lui Sas şi mai apoi lui Laioş şi până la moartea lui Toma Alimoş şi îngroparea lui în biserica dela Săuceşti; dela aşezarea lui Bogdan pe tronul Moldovei şi până la întregirea sub o singură stăpânire a ţerii şi tot aşà până la sfârşitul povestei, pe care atât de pre scurt am schiţat-o acì, povestitorul, din ce în ce ne aţâţă interesul şi nerăbdarea, ne leagă mintea şi inima de povestirea cea minunată a lui, care se desfăşură — fără şovăire — tot mai mândră, tot mai puternică, tot mai în cununată de glorie.

Unei asemenea lucrări — scrisă în limba Moldovenilor şi într'un stil curgător, limpede şi plăcut, i se cuvine — întrunind atâtea vrednice de răsplată însuşiri — negreşit o parte din premiul Adamachi.

Mihail Sadoveanu, *Floare-ofilită.* Roman. Bucureşti 1905. — *Raport de* **T. Maiorescu.**

Pentru premiul Adamachi din acest an d-l Sadoveanu ne-a trimis două scrieri de odată, romanul *Floare-ofilită* şi un volum de *Povestiri,* precum a mai prezentat şi un al treilea volum la premiul

Năsturel. Având să alegem între romanul citat și între culegerea de schițe cuprinsă sub titlul de *Povestiri*, ne pronunțăm pentru cea din urmă, ca fiind mai caracteristică pentru talentul deosebit al fertilului autor.

Mihail Sadoveanu, *Povestiri*. București 1906.—*Raport de* **T. Maiorescu.**

Schițele d-lui Mihail Sadoveanu, atât cele relative la răsboiul dela 1877, cât și cele publicate sub titlul: *Povestiri, Dureri înnăbușite* și *Crâșma lui Moș Precu*, sunt creațiuni de o puternică originalitate, inspirate de intuiția exactă a unor tipuri felurite, luate de pe toate treptele societății noastre, mai ales dintre țărani și micii târgoveți, și exprimate într'o formă perfect adaptată mijlocului social descris.

Mărginind darea de samă la cele 15 nuvele cuprinse în volumul *Povestiri*, vom face o scurtă analiză a unora din ele, încercându-ne să scoatem la iveală însușirile literare, cari ne-au părut mai caracteristice pentru autorul nostru.

In cele 9 pagine intitulate «Ionică», povestitorul este «feciorul vechilului din Liteni», care începe așà:

«Umblasem o zi întreagă, în ajunul Sfântului Vasile, ca să găsesc un iepure pentru anul nou; o zi întreagă pe dealuri spulberate de viscol, prin văi, în care vânturile grămădiseră troiene, pe marginea pâraelor înghețate, prin zăvoaie pustii. Colindasem zadarnic, fără câne. Rareori, călcând ceasuri pe urme, mă apropiam de vreun culcuș, dar sălbătăciunea mă simțià de departe, izbucnià, și se întindeà ca o săgeată pe omătul albăstruiu, în salturi repezi, cu urechile pe spate. Sara se lăsă repede și mă apucă în pustietatea de zăpadă, flămând și trudit,—așà de trudit, încât de abià îmi mișcam picioarele.»

Deodată se mai aud și urletele depărtate ale unui lup. Tânărul vânător o iea înspăimântat la goană, dar în curând se trezește în locuri cunoscute, lângă podul Siretului, care «scârțâie jalnic din încheieturi» sub izbirile viforului. Pe celălalt țerm e coliba podarului, în care intră acum vânătorul, primit, ospătat și adăpostit de bătrânul podar cu nevasta, și pe când fiul vechilului din Liteni, fericit că a scăpat de primejdie și de trudă, ațipește la căldura sobei, moșneagul și baba își aduc aminte de propriul și unicul lor fiu Ionică, pe care «l-a înghițit pământul» de multă vreme, și simt în mijlocul singurătății, în care i-au apucat bătrânețele, o duioasă

mulțumire că-și mai petrec și ei odată noaptea anului nou cu un oaspe în colibă, care le amintește pe fiul dispărut.

—«Cum îl chiamă? șoptì baba. Uite, moșnege, samănă cu Ionică al nostru.

—«Nu știu, răspunse moșneagul, par'că eu pot să-mi aduc aminte de toate celea?

—«Poate îl chiamă Ionică, zise baba pe gânduri. Tot așà erà și al nostru, voinic și înalt; dar par'că erà mai frumos.

«Moșneagul dădù din cap și nu răspunse; baba oftă.»

Apoi între moșnegi mai continuă domol vorbe despre Ionică al lor, până când adorm și ei. Iar vânătorul își sfârșește povestirea a doua zi: «Târziu, m'am deșteptat însetat, cu capul greu. Moșnegii dormiau alături, pe patul larg; o lumină slabă cădeà de pe geam pe obrajii lor galbeni. Dormiau așà de liniștiți și de nemișcați, par'că erau morți. Incepui să mă gândesc la petrecerea de acasă și, nu știu cum, nu-mi păreà rău că am petrecut Sfântul Vasile în bordeiul strâmt. Apoi, uitându-mă la fețele palide, mă gândiam la vieața singuratică a bătrânilor și la feciorul de mult îngropat în pământul rece, pe când viforul, afară, treceà prin zăvoaie cu vuete de valuri.»

Intr'altă noveletă, *Năluca*, ne surprinde mai întâiu trăsătura de humor, pe care o întâlnim și în alte povești ale d-lui Sadoveanu, d. e. în *Cozma Răcoare*, sobru întrebuințată și cu atât mai sigură de efectul ei. Mătușa Zamfira își așteaptă moșneagul la vatra cu foc; e noapte târziu, afară suflă vântul, și bărbatul, dealtminteri blând la suflet, deși bețiv, tot nu mai sosește. Baba, trezită de hârâitul unui ceasornic vechiu, care bate ceasurile neregulat, își amintește întâmplările ei din tinerețe cu un iuncăr, ai cărui pinteni îi mai zângănesc și acum prin cap. Dar lucrurile s'au petrecut cu vreo 50 de ani în urmă. Astăzi baba s'a deprins de mult cu moșneagul ei, ține la el, și când în noaptea aceea îi sosește în sfârșit acasă, în starea lui obișnuită, ea se simte împăcată cu soarta și «ronțăe» în tihnă năutul, pe care bărbatul a avut prevederea să i-l aducă. Din liniștea care se așează în «odăița cea strâmtă,» se desface pentru cetitor impresia că pentru astfel de oameni astfel de vieață erà dela început predestinată, că este ca o normă socială, ca așà să fi fost și așà să rămâie, și deodată bătrâna pereche devine tipul a mii de alte figuri asemănătoare, menite să ducă acelaș traiu în acelaș cadru îngust și tocmai în îngustimea lui suportabil,

In câteva rânduri de la sfârşit autorul rezumă situaţia şi-i dă un farmec de poezie prin amintirea timpului veşnic trecător:

—«Ce-ai mai făcut tu, Zamfiră, mormăì încet bătrânul de lângă sobă, par'că ar fi sosit cine ştie din ce călătorie. Pe urmă aţipì şi începù să sforăie.

«Bătrâna mai svârlì un lemn pe foc, se aşeză iar lângă vatră şi începù să ronţăească cu greutate din darul moşneagului.

«Icoane din trecut veniau iar, dar iuncărul acuma tot se depărtà într'o lumină tristă de toamnă, ochii negri se stingeau şi mustăţile nu mai erau aşà de răsucite. Câtă vreme a trecut de atunci!

«Bătrânul dormià horăind lângă sobă şi nasul păreà mai roş, deasupra mustăţii albe.

—«Bine că a venit sănătos! murmură bătrâna.

«Ceasornicul începù iar a hârâì: hârr! — Apoi prinse a bate cu sgomot de fierării vechi.

«Una, două, trei, patru, cinci, şase... murmură baba; ho-ho! destul! Dar ceasornicul, zuruind şi sfârâind, bătù de douăsprezece ori. Ho-ho! şoptì bătrâna, prea te grăbeşti...

«Ceasornicul începù iar, liniştit, tic-tac, rar; iar mătuşa Zamfira căzù pe gânduri, cu ochii ţintă în flacările focului.»

In *Regretul*—cuvânt neologist, potrivit cu povestitorul Luca Stroescu, din gura căruia îl auzim — se întrevede printre vorbele rostite la un chef între bărbaţi o întreagă criză sufletească, în urma căreia înţelegem, cum de lui Luca Stroescu i-a fost «vieaţa prăpădită»; pe când în *Moarta*, unde se descrie întâlnirea între un bărbat văduv «chihaia Neculai» şi boierul proprietar, care fusese iubit cu patimă de răposata nevastă a chihaei, o situaţie riscată ni se înfăţişează cu nişte nuanţe de stil aşà de fin întrebuinţate, încât nici seducătorul nu apare prea odios, nici bărbatul nu devine ridicol, ci amândoi par'că se înalţă şi scapă învăluiţi în amintirea unei tragice pasiuni.

Nu mai analizăm povestirea *Cozma Răcoare* cu picantul ei desnodământ dramatic. Acest mic giuvaer al literaturii novelistice este astăzi prea cunoscut de cetitorii români şi începe să fie cunoscut şi de cei germani, în urma publicării unei bune traduceri în răspândita revistă: *Deutsche Rundschau.*

Răsunetul ce l-au deşteptat astfel scrierile d-lui Sadoveanu, la toţi cei ce ştiu să preţuească o lucrare de artă literară, se explică fără greutate. Am menţionat dela început originalitatea autorului, originalitate puternică atât în concepţiunea cât şi în fecunditatea ei,

intuiția lui exactă și adaptarea formelor de exprimare la feluritele împrejurări. Stilul d-lui Sadoveanu este de mare sobrietate, cuvântul nimerit deșteaptă în cetitor totdeauna imaginea plastică văzută de autor. De aceea și impresia de frumusețe deosebită ce ne rămâne mai ales dela descrierile naturii. Ascultați d. e. pe aceasta (pagina 88): «Intr'un târziu porniră spre lunca mesteceniilor. Soarele erà pe la toacă. Cum mergeau pe cărarea umedă, lumina le fugià printre ramuri strălucitoare, aurie. In umbrele tainice, petele de lumină se ștergeau. Păiușul nalt și galben sunà înfiorat de pași, iarba înflorită tremură; cosașii sfârâiau uscat în verdeață, suflări ușoare treceau, și desișurile de frunze se mișcau fâșiind.»

Inconștienta onomatopee a rândurilor din urmă îndeplinește prin sonurile auzite efectul imaginilor văzute.

Stilul nu este pretutindeni așà de îngrijit; pe ici, pe colo se observă oarecare inadvertență în repetarea aceluiaș cuvânt. Mica eroare va fi ușor de îndreptat, îndată ce d-l Sadoveanu își va îngădui mai mult răgaz la revizuirea celor scrise.

La un asemenea autor se înțelege dela sine, că oamenii vorbesc în limbajul lor firesc, fiecare după caracterul său deosebit; și dacă produc pe alocurea impresia unei mari adâncimi sufletești, nu este prin exagerarea declamatorie a frazei, ci din contră prin simplicitatea cuvintelor, cari sunt uneori familiare, din când în când dialectale, dar totdeauna întrebuințate cu o justă gradare a nuanțelor — mijlocul cel mai propriu pentru deșteptarea emoțiunii artistice.

Insă meritul cel mare al nuvelelor și schițelor d-lui Sadoveanu ne pare a fi alegerea momentului psicologic, în care culminează mai toate. Este pururea un eveniment sufletesc hotărîtor, care formează obiectul pevestirii și în jurul căruia se grupează și se cumpănesc celelalte amănunte, fie că evenimentul este o criză violentă, fie că este amintirea mai temporală a unei turburări, fie că este stabilirea unei liniștiri finale. Desnodământul nu e nici odată silit, ci apare ca un rezultat neapărat, oarecum ca o lege a naturii, și tocmai prin această înălțare impersonală povestirile d-lui Sadoveanu își îndeplinesc misiunea morală, care — în afară de ori ce intenție a autorului — reiese ca un accesoriu din toate operele de artă adevărată.

Incheind aici puținele noastre observări asupra volumului d-lui Sadoveanu, se înțelege dela sine că noi conchidem la premierea lui și exprimăm totodată autorului recunoștință pentru mulțumirea ce ne-a cauzat-o cetirea scrierilor sale. Căci aceste scrieri devin

cu atât mai însemnate, cu cât sunt manifestarea unui talent curat românesc. Precât știm, autorul și-a făcut studiile de liceu în Iași și a intrat îndată în cariera administrativă, în care lucrează și acum la București, fără să fi trecut granița și fără să fi fost înrâurit de contactul imediat al unei culturi occidentale superioare.

Și fiindcă astfel d-l Sadoveanu s'a arătat stăpân pe un talent original, izvorît din fondul propriu al țerii în care s'a născut, îi dorim de acum înainte întinderea cunoștințelor prin studii superioare și înmulțirea sensațiunilor prin contactul cu o civilizație mai înaintată, pentru ca să-și lărgească sfera concepțiunilor și să fie scutit de monotonia,în care pot cădeà cele mai viguroase talente, dacă rămân reduse la un orizont prea mărginit.

Smara, *Conferințe și discursuri.* **București 1905.**—*Raport de* **Dr. At. M. Marienescu.**

Conferințele și discursurile sunt scrise într'o limbă frumoasă și plăcută românească, expresiunile și ideile de atâtea ori par a fi scrise în limba florilor naționale, și ele acuș învăpăează inimile, acuș deșteaptă spiritele și acuș mângâie sufletele cetitorilor cu simțiminte nobile și trezesc spiritele celor deschiși la fire.

Așà vorbește și așà scrie acea femeie română, care e convinsă că are chemarea ca să ajute mult la deșteptarea unui popor, și care și-a cunoscut misiunea pentru progresul unui popor, pe care atât de mult îl iubește, încât patria lui și naționalitatea lui și le-a făcut de niște ideale pentru cari se luptă, ca acelea să aibă viitor, precum îl dorește ea și precum ea vrea să-l spere.

Obiectele conferințelor, de regulă, sunt ideile cunoscute, dar bine alese: poporul român, patria lui, naționalitatea lui și pe lângă toate deosebi educația lui pe toate și pe toate terenurile.

Pentru această educațiune d-na Smara e neostenită, și ca o pedagogă pricepută în chemarea sa, pentru a-și ajunge scopul cel înalt al educațiunii poporului.

Obiectele conferințelor și ale discursurilor cuprind atâtea învățături însuflețitoare către mamele române, către bărbații cei naționali și morali, precum și către cei nepăsători; mai departe cuprind învățături pline de spirit către fetele și feciorii femeilor române.

Obiectele conferințelor și ale discursurilor sunt împănate, înzestrate cu mulțime de ziceri dela oamenii cei mai renumiți în literatura europeană și română; are citațiuni, cari acuș întăresc vorbele

ei adresate inimii române, acuş sunt dăruite spiritului naţional. După scrierile ei, umanitatea e fundamentul omului, moralitatea e tăria caracterului lui, iar religiunea e ce ridică pe Român cu spiritul său înalt la nemărginita dumnezeire şi e mângâierea sufletului lui.

Toate, toate pentru educaţiunea poporului român, pe carele ea pare că-l vede uitat în ţara sa.

D-na Smara în scrieriie acestea a dovedit că a cetit şi studiat multe, ca din toate părţile să aducă fructele cele mai frumoase ale culturii lumii şi ca să le pună pe altarul culturii României, pe care ea în visurile sale o aşteaptă aşà de mare şi aşà de tare.

D-na Smara conferinţele şi discursurile sale le-a cetit şi anume: 9 în Ateneul Român din Bucureşti, apoi altele în Târgovişte, în Turnu Severin, în Dorohoiu, Dărmăneşti, Râmnicul Sărat şi în Constanţa, la congresul internaţional al Uniunii femeilor pentru pace, la Ligă culturală, ba chiar şi în Roma, în forul lui Traian.

In chemarea sa tot de a învăţà ce e bun şi ce e frumos, a plecat ca un apostol al romanităţii şi educaţiunii naţionale; s'a dus în toate părţile, ca să putem admirà activitatea ei, şi ca să exceleze ca şi o femeie română, care s'a trudit ca să ridice busturi Veronicăi Micle şi lui Grigore Alexandrescu, şi ca să arate cât de multe sunt datorinţele femeilor române.

Astfel opul acesta apare deosebit de un op pentru educaţiunea generală naţională şi eu, din motivele aduse, recomand opul pentru premiere din Fundaţiunea Adamachi şi propun ca d-nei Smara să i se dea un premiu de 600 de lei.

G. Stamatescu-Gest, *Nuvele şi schiţe. Din lumea celor mici.* Bucureşti 1905. — *Raport de* **Dr. At. M. Marienescu.**

D-l literat Marion, în scrisoarea sa către autor, pag. 9, zice: «In privinţa mahalagiilor, de sigur că i-ai nimerit, că sunt naturali, plini de vieaţă cu limba, portul şi obiceiurile lor. Şi cred că volumul d-tale vine la timp, acum, *când pe toate cărările se fabrică literatura dela mahalà*». Dar şi literatul Rigo Pol, pag. 13, dă autorului testimoniu de «fin cunoscător al moravurilor şi psicologiei mahalagiului şi e firesc că reuşeşte în fiecare bucată.

Dar mai întâiu de toate, să vedem *limba* din mahalalele Bucureştilor, şi anume cum autorul strică limba literară română.

Domle (domnule), şifonezi (eşofezi), pag. 14—18; conservaţie (conversaţie), pag. 17; modistă (modestă); imprentinentă (imperti-

nentă), pag. 19; icspre (expres), pag. 21; distrată (distrasă), pag. 23; idependent (independent), pag. 29; cilivilizat (civilizat), pag. 40 şi altele. Dar şi cuvintele franceze încă trebue să sufere atari schimonosiri sau să se uzeze fără de lipsă: bonsar, pag. 21; musiu, pag. 33; alivoar, pag. 34; don Ghiţă zice moncher, pag. 57 şi altele.

Acum să censurăm *partea morală* a opului.

Inţeleptul literat Marion, pag. 9, zice autorului: «Ceeace e frumos la d-ta (în op), e că *urmăreşti un scop moral*».

Ei! dar ce putem aşteptà dela Don Juanii dela mahalale, cari se gudură ca nişte căţeluşi în jurul frumoasei mahalalei, pag. 19, şi dela fata cochetă şi cu ambiţ, (pag. 22).

Să scoatem ceva din idila de toamnă: Frusinica are întâlnire sara în aleul dela Cişmegiu, unde vine fericitul, şi ca din senin se văd îmbrăţişaţi. El o sărută, ea il sărută.—«Ce ştrengar eşti»!—Şi tu ce ştrengăriţă!» Lică simţi frigul, dar ea îi zise:—«Lică, să ne strângem, hai la mine acasă».

Pag. 59: Logodita are întâlnire cu drăguţul ei, de mai nainte şi toată noaptea dorm la olaltă. Grozav, aşà ceva, după logodnă.

Pag. 67: Idilă dela ţară. Mărin fluerarul nu cântă din fluer, până ce toate fetele nu-l sărută dearândul. Când se înserase, doi cu doi, feciorii şi fetele se pierdură prin crânguri şi vălcele; dar autorul pentru Florica a făcut aşternut moale sub tufani, i-a aşezat îmbrăţişaţi şi apoi ea se desmeardă pe genunchii lui şi îl întreabă: — «Nu ţi-am dat tot ce am? Mai vrei ceva? iacă!»

Pag. 75: Ucenicul.—Mama descopere fiului său:—«Tu n'ai tată, Sănducule! n'ai avut tată niciodată!» Astfel spune fiului, că e născut din curvie!

Pag. 85: Dinu Frunză.—El zice: «Imi aduc aminte, că eram de 16 ani, când am săvârşit prima crimă. Elvira, săraca Elvira, a omorît-o iubirea mea. S'a stins în căsnicie cu un altul. Apoi Silvia şi azi rătăceşte căutându-şi norocul. Ah! Mario! tu eşti a treia victimă». Şi autorul, ca Dinu să-şi mai spună alte păcate, îl face ca în vis să le spună.

Să cercetăm ceva şi *din obiceiurile mahalalei.*

Niţă Rotunjel (pag. 25) e o figură din mahală. Niţă când e în cârciumă, alungă norii de pe cer şi înseninează priveliştea. Numai consoarta lui să nu vină la el în cârciumă, pentrucă, încă stând pe prag, îi strică dispoziţia şi apoi el îi smulge părul. Dar ceasul rău îi aduce consoarta la cârciumă... Şi apoi trage-i şi el o părueală, măturând strada cu ea.

Şi Niţă zice că atunci când petrece aşà: «E ziua lui Dumnezeu şi a mea! Atâta am, o nevastă, un căţel şi o pisică, trei guri. Azi beau la dom Pascale, mâine la dom Guţă şi mi-e bine. Trăească România, vivat compania, sus cu hora Unirii, vivat ocaua lui Cuza. Să cerem gubernului ca s'o înfiinţeze. Vin, vin—zice Niţă — că-i sângele lui Hristos. «Apoi Niţă, purtat pe umerii prietenilor, ca un erou legendar, cu tot alaiul intră triumfal în cârciuma de peste drum. «Sus cu dom Rotunjel!»

Dar nici femeia din mahalà nu poate rămâneà nefigurată. La pag. 43, sub titlul: Rachiu de ismă, se descrie o beţivă, iară la pag. 95, bărbatul ucide pe femeia sa beţivă.

Iată cum se fabrică literatura dela mahalà!

Din aceste citate se vede apriat, că opul nu e destinat pentru stârpirea moravurilor rele, ci pentru lăţirea imoralităţii şi a obiceiurilor spurcate. Aşà dar, eu acest op nu-l aflu de vrednic, ca să-l recomand pentru premiere.

Prea onorată Comisiune!

Nu pot încheià raportul meu, fără a face câteva observări.

D-l Marion, precum aţi auzit, ne-a spus că acum pe toate cărările se fabrică literatura dela mahalà! Dar şi eu am avut nenorocirea ca să cetesc şi alte asemeni lucrări despre mahalalele din Bucureşti; ba, acuma doi ani, a trebuit să censurez un roman şi în acela să aflu că religiunea, monahii, poporul, Cuza şi alţii erau spurcat batjocoriţi.

Eu atunci în comisiune am făcut propunerea, ca despre acel roman să încunoştinţăm pe Ministrul de Culte şi instrucţiune, ca să scoată din librării astfel de carte. Unul din membrii comisiunii mi-a răspuns: «Avem mare libertate de presă, fiecarele necult poate batjocorì pe cine vrea şi ori ce vrea». Altul mi-a observat că de am cere scoaterea cărţii din comerţ, am face reclamă cărţii, şi aici în Bucureşti s'ar tipărì în mai multe ediţiuni.

Aşà dar, să nu fie ajutor în contra unor cărţi cu spurcăciuni?

Dar eu cred ca barem Academia Română să-şi exprime indignarea contra unei astfel de literaturi, că trebue să arătăm răul, ce se sporeşte cu buruienele sale intre alte flori frumoase ale literaturii; că trebue să apelăm la simţul bun şi la cultura publicului român, ca să apere familia şi societatea de scrieri depravate, de acelea despre mahalale, căci acestea au pornit spre stricăciunea creşterii religioase şi naţionale.

Mă rog ca să aprobaţi punctul meu de plecare pe acest teren.

Lucreţia Căpitan Stergeanul, *Rezzo sau lupta între ideal şi real.* Feerie în 5 acte şi 3 tablouri. Focşani 1905.—*Raport de* **D. C. Ollănescu.**

In 35 de pagine tipărite cu litere mari, autoarea a izbutit să dea drumul fantaziei celei mai năzdrăvane, pentru ca cu tot dinadinsul să facă o feerie fără de intervenirea miraculosului, să scrie versuri fără de nici un suflu poetic, şi să înjghebe o acţiune dramatică, fără emoţiune, fără intrigă, fără interes.

O asemenea lucrare este destul de răsplătită prin simplul fapt al tipăririi, dar încă să i se mai dea şi un premiu bănesc, pe care nu-l merită.

O. Tafrali, *Scene din vieaţa dobrogeană.* Bucureşti 1906.—*Raport de* **Dr. At. M. Marienescu.**

Constatări.—Titlul şi obiectele lucrărilor sunt:

La Cişmeà şi hora la marginea pădurii, pag. 3—13. *Intre pescari,* de interes pentru aceia cari nu locuesc la Dunăre, la bălţi, la mare, şi rolul lui Vartolomeiu cu Chilina sunt cu duioşie lucrate, pag. 14—43. *Moş Gheorghe,* aflătorul de avuţie, e om de omenie, când o redă păgubaşului, pag. 44—52. *Nufărul* (floare de baltă). Invăţătorul Fagure pluteşte cu amicul său pe bălţile dela Catarlez şi-i povesteşte legenda Nufărului, pag. 53—63. *In jurul lui Muratacai,* descrierea despre însuşirile Tătarilor e surprinzătoare de frumoasă, pag. 64—90. *Pentru mama,* iubirea fiului e nemărginită, pag. 90—98. *Lai lai,* în *pădurea mânăstirii,* un joc al tinerilor cu fetele, e atât de gingaş şi nevinovat, pag. 99—105. *Axiopolis,* cetate veche romană în Mesia inferioară (Bulgaria şi Dobrogea), fapte de pe timpul guvernării romane, pag. 106—114.

Din «Alte nuvele» şi *Doi vrăjmaşi,* pag. 117—122; *Haşişul,* 123—131 şi *Prada,* 132—140, încă sunt frumoase, dar *Mucapor,* un preot dac, în luptă devine prins şi sclavul Romanilor, anume în Faler sclavul lui Murena, se încreştinează, pag. 141—159; *Dexileu,* un grec din Athena veche, e exemplu extraordinar de frumos, ca erou şi pentru iubirea patriei, pag. 160—169, iar *Ielele,* cari aşà de naturalmente apar în visul unui tânăr, sunt nişte lucrări cât de excelente.

Părere. — Autorul lucrările sale literare le numeşte «Scene». Σκηνὴ la Greci înseamnă şatră, colibă, apoi bină, teatru; dar azi

are și înțelesul de locul ori țara unde se petrece activitatea unor persoane. Eu până acum la noi încă n'am observat titlul de «scene», însă pentru descrierea lucrărilor autorului, titlul scene, așà după formă, precum pentru compozițiunea internă a lucrărilor, se vede a fi nimerit. Titlul «Alte nuvele» pentru cele 6 lucrări din urmă nu e ales bine, pentrucă în sensul strâns acelea nu sunt nuvele.

Autorul a scris într'o limbă curată și ușoară de înțeles, plăcută de cetit; și ideile mai adeseori sunt așà de aievea, iară simțimintele așà de exprese, încât autorul adeseori îți stârnește simțimintele sale proprii, încât cu inima și cu sufletul îl urmezi neîncetat și-ți pare rău că opul s'a finit.

Scenele lui nu sunt numai productele unei fantazii fără de scop, ci ele de atâtea ori sunt legate de geografia și istoria veche, de satul, de orașul ori prejurul lor și autorul apare numai ca conducător, Cicerone și explicator pentru acele ce par'că le vezi.

Autorul are darul ca să caracterizeze persoanele și obiectele descrise, arătând multe însușiri ale lor și această caracterizare influențează asupra cetitorului, încât acesta le ține și în minte.

Eu, din partea mea, lucrările autorului le țin deasupra de multe scrieri de toată ziua, pentrucă acelea se înalță pe sine prin idei nouă, prin tendința de a creà tot figuri cu caractere alese, cu inimile și suflelele nobile și morale, binefăcătoare către tot deaproapele și apoi figuri pentru iubirea romanismului, a creștinismului și a patriei.

Din aceste motive, recomand opul d-lui O. Tafrali și rog ca din premiul Adamachi să i se dea o parte de 500 de lei.

Dr. A. Tălășescu, *Solorin.* Legenda nașterii poporului român. București 1906. — *Raport de* **Dr. At. M. Marienescu.**

Părere. — Despre atare fapt istoric uneori există date istorice, uneori atare tradițiune istorică, când adică faptul istoric se povestește din generațiune în generațiune.

Față de tradițiunea istorică stă legenda religioasă, mai ales despre vieața unui sfânt.

Despre nașterea poporului român nu există nici o tradițiune, care să fie cunoscută în literatura noastră, nici ar puteà să existe, cu atât mai puțin ar puteà să existe o legendă religioasă.

Nu e iertat ca despre nașterea poporului român să se facă nici tradițiune, nici legendă fantastică, ca adevărul istoric, cel puțin cât există, să nu se mai întunece.

Dar în opul Solorin nici nu există atare legendă, după forma legendelor cunoscute, cu atâta mai puțin atare tradițiune.

Tot ce se referă la atare legendă închipuită e că Traian iubește pe Dacia sau Dochia, fata lui Decebal, și că aceasta naște pe Solorin, primul Dacoromân. Și poate că autorul ține de obiectul legendei și acea împrejurare, că sufletul lui Traian a văzut născându-se Litean, Dragoș, Mircea și Ștefan. Dar așà ceva poate fi ceva mai mult decât o naivitate?

Autorul, față de istorie, și-a creat multe persoane istorice și le-a dat rol nerațional; autorul față de biblia veche și de religiunea lui Hristos și-a permis filozofii extravagante, ideĭ nouă asupra religiunii, încât trebue să te întrebi că autorul oare cugetă serios?

Din aceste motive, opul nu se poate recomandà spre premiere.

Nestor V. A. Urechiă, *Zânele din Valea Cerbului*. Povești pentru copii. București 1904.—*Raport de* **Dr. At. M. Marienescu.**

Constatări.—După prefață, autorul zice fetei sale, că trebue să o legene cu povești minunate, că mama fetei a răscolit amintirile copilăriei sale de pe țărmii Seinei, iară tata a adunat basme, în cari pune să vorbească tot felul de vietăți, mari și mici, din munții Carpaților, în fine sunt basme închipuite de fata crescută în ore de visare, sau istorioare urzite pe băteala unor povești din cărți franceze, cărora li s'a dat gust cu sare românească.

Poveștile sunt împărțite după zilele de săptămână, și fiind unele prea lungi, sunt împărțite după paragrafe.

Ca un exemplu de creațiune de basm, voiu să aduc în extract basmul «In Poiana la Anini».

Intr'o Duminecă, soarele se lăsà după muntele Morariu, trimițând o ploaie de raze aurii; cerul pe neștiute se prefăcù în trandafiriu. Coastele și culmea muntelui Zamura se întunecau din ce în ce, sub îmbrobodirea unei marame liliachii. Capul lui Traian, închipuit de coama muntelui Coștila, se arată mai deslușit ca în cursul zilei. Amurgul dete loc întunerecului, dar luna iese de după muntele Sorica. Deodată se văd forme albe par'că de femei. Iată încă o fantomă albă. — «Să trăești zâna zânelor», murmurară celelalte zâne, adică zâna stâncilor, pădurilor, apelor.—«Da, zânelor! Nu e de trăit, de când s'au strecurat oamenii prin aceste locuri, dar voi făcut-ați ceva spre a îndepărtà pe oameni de aici. Și apoi zânele pe rând spun că ce

rău au făcut, ca să pefuge pe oameni. Zâna nopții povestește cum s'a făcut populația din Valea Prahovei.

Dar vine zâna Peleșului (Regina) care le provoacă ca toate să se supună ei, căci aceasta e mai puternică decât celelalte zâne, căci aceasta lucrează întru ajutorarea oamenilor.

Luni sara asemenea se întâlnesc zânele și zâna zânelor întreabă că ce au mai lucrat? Zâna stâncilor spune că a aruncat o stâncă pe un urs; zâna apelor spune că a dat drumul apelor ca să umble ferestraiele dela Bușteni.

Apoi zânele se adună la șezători și acolo spun povești.

Părere. — Din acestea ce am înșirat și din alte basme compuse de autor, se vede că compunerea nu e nimerită, și lucrările nu se pot consideră de ***povestiri pentru copii***, precum e scopul autorului. Și deșì unele povestiri dau un material destul de frumos pentru cetit, totuș nici acestea n'au făcut impresiune așà de puternică asupra spiritului meu, încât să le pot recomandà spre premiere.

Valerian Ursianu, *Despre agenții diplomatici și consulari*. București 1904.— *Raport de* **D. C. Ollănescu.**

O lucrare asupra diplomației, această artă de a orândui, a dirige și a urmărì — cu pricepere și prevedere — negocierile politice și raporturile dintre diferite state, nu există în literatura noastră juridică și deci prin însuș faptul că este acum alcătuită, ea capătă o vrednicie, o însemnătate pentru cine se interesează de gingașele chestiuni tratate într'însa.

Intr'adevăr ce poate fi mai interesant decât studiul sistemului de interese ce se nasc din relațiunile stabilite între națiuni, ce poate fi mai prețios, pentru cei chemați la cârmuirea afacerilor din afară ale unui stat, decât cunoștința adâncită a deosebirilor și mobilității acelor relațiuni, ce izvoresc din însăș întocmirea și obârșia statelor, din principiile constitutive ale guvernelor, din aprețierea puterilor lor reale sau presupuse, din prefacerile pozițiunilor lor relative, din afinitățile și din desbinările lor, din mersul și înrâurirea evenimentelor.

Cercetarea, îmbinarea și înlănțuirea atâtor însușiri și fapte, reieșind și sprijinindu-se însă pe numeroase lucrări istorice, pe tradițiuni, pe colecțiuni de memorii, pe tratate și corespondențe politice, unei asemenea lucrări, ori cât de completă și de meritorie să fie, ori câte foloase și învățăminte să poarte în sine, o însușire

îi va lipsì, fără îndoeală, aceea a *originalităţii*. Şi este învederat lucrul, fiindcă în tot cuprinsul unui astfel de studiu nu este, nu poate fi nimic propriu al autorului — afară doar de metoda expunerii şi de stil,—nimic chiar ce să se desăvârşească prin argumentări sau desvoltări, cu dela sine podoabă ori încordare ştiinţifică, fiindcă toate preceptele şi întreaga doctrina purced dela învoeli şi întocmiri—consfinţite de timp şi de întrebuinţare,—din experienţe şi împrejurări determinante, din prilejuri neprevăzute, din moravurile neamurilor, din firea însăş a celor ce le-au statornicit.

Aşà că lucrări, mai ales de natura aceleia ce ne ocupă aici, nu pot fi decât aşezări—negreşit meşteşugite şi plăcut expuse—de fapte, de regule, de datine, de împrejurări statornicite şi pretutindeni admise şi respectate, pe cari comentariile nu le-ar face mai lămurite ori mai apreţiate, nici interpretarea mai favorabile ori mai uşoare de pus în practică.

Revenind însă la cartea d-lui Valerian Urseanu, găsim că d-sa a întreprins studiul asupra misiunii şi caracterului oficial al agenţilor diplomatici şi consulari cu o vădită competenţă şi în XXXI de capitole a expus în chip plăcut şi cu un prisos agreabil de documentări şi de amintiri tot cuprinsul acestei materii pe cât de întinse, pe atât şi de bogate în incidente, în teorii şi în formule — pe cât de rigide, pe atât şi de pretenţioase—ale *protocolului* internaţional.

Fără îndoeală autorul a desfăşurat o activitate serioasă, căci nu este capitol ce să nu aibă adnotaţiuni şi sprijiniri culese din opere de întâia mână ca: *Guide diplomatique* de Martens, lucrările lui Bluntschli asupra politicei internaţionale, *Cours de droit diplomatique* de Pradier Fodéré, T. I. Fiore, *Trattato di diritto internazionale publico*, *Traité de droit international privé* de Foelix, *Le droit de la guerre et de la paix* de Hugo Grotius, *L'esprit des lois* de Montesquieu, *Droit international de l'Europe* de Heffler, *Histoire des progrès du droit des Gens* de Henry Weathon, *La Question d'orient* de Ed. Driault, *Précis du droit des Gens* par Funck-Brentano şi Albert Sorel, *Histoire dela raison d'Etat* par Ferari, *Napoléon et Alexandre I* par Albert Vandal, *Histoire diplomatique de l'Europe* par A. Debidour, *La Roumanie* par Vaillant, *Droit international* de Vattel, *Droit international* de Calvo, *Manuale di Diritto publico et privato ottomano* de Alessandro di Sgitto, etc.

D-sa pune la contribuţie deopotrivă pe autorii antici ca Titu Liviu şi Cicerone *(de legibus, de officiis)* şi pe vestitul Nicolae Machia-

veli, *Memorii*; pe atotputernicul Principe de Bismarck, *Pensés et souvenirs*, pe Ambasadorul Thouvenel dela Constantinopole *(Trois années de la question d'Orient)* și pe Contele Benedetti *(Ma mission en Prusse)* pe istoricul Victor Duruy din Paris și pe istoricul A. D. Xenopol din Iași (Cuza Vodă).

Dar nici revistele și ziarele chiar nu i-au scăpat d-sale, când a avut trebuință să ilustreze o teorie printr'un exemplu, sau să o întărească prin lucrări speciale publicate întrînsele, așà că găsim o largă spicuire din «*Revue des deux mondes*», «*Revue de droit international et de législation comparée*», «*Revue générale de Paris*», «*Archives diplomatiques*», «*Guide pratique des consulats*», «*Journal de droit international privé*», «*Le Temps*», «*Dreptul*», și altele.

Am voit prin această lungă nomenclatură să arat că dacă lucrarea de față este bine sprijinită și documentată, dacă la fiece pas ne prezentă plăcuta ocazie de a constatà erudițiunea și răbdarea de cercetător a autorului, nu mai puțin apare—după cum nici că puteà să fie altfel pentru o asemenea materie—că în afară de metoda expunerii, lesnicioasă și deslușită și de stilul puțin cam prea radical și împănat cu citațiuni franceze (de sigur trebuincioase), cu greu se poate descoperì ceva aparținând în propriu d-lui profesor Urseanu în prezentul studiu.

Așà că dacă el merită laudă și dovedește o vrednicie și o competență științifică, umplând în acelaș timp un gol în literatura dreptului la noi, nu știu dacă pentru chipul cum este, și repet, nici puteà fi altfel alcătuit, sunt în drept a cere pentru dânsul aceeaș răsplată de premiare ca pentru o lucrare întru totul originală.

Laura Vampa, *Cronici feminine.* București 1905.—*Raport de Dr.* **At. M. Marienescu.**

Părere. — Cuvântul *Cronici* în titlu nu e bine ales, pentrucă cronică se scrie despre aceea ce în timp și loc hotărît s'a întâmplat, çi considerând materiile lucrărilor, titlul s'ar nemerì: «Cunoștințe despre educația femeilor».

Autoarea în prefață ne spune că lucrările ei au «de scop principal educațiunea în familie». Și tot acolo, bine observă că educațiunea fetelor noastre prezentă o lipsă bine simțită, ce privește *pregătirea* la chemarea lor în vieață ca «*soții, mame* și *membre ale societății*».

Autoarea a năzuit ca să predeà instrucțiuni pentru toate aceste patru terene și învățăturile ei cuprind în sine adevăruri, iar propunerea arată și experiență frumoasă din vieață, dar acele învățături nu sunt scrise după atare metodă pedagogică, după un principiu conducător bine ales, ci așà precum în decursul timpului i-a căzut aminte: azi o idee, mâne alta, și le-a scris mai întâiu pentru o foaie de zi și apoi le-a retipărit. Pentru aceasta, principiile nu cuprind în sine o aranjare metodică, o sistemă pedagogică, ci sunt împrăștiate; mai departe, nici materiile nu sunt bine împărțite și uneori apar fără deplină cunoaștere a lor și uneori fără delicata propunere a lor.

Un principiu fundamental al educațiunii e ca pe acela, pe care îl creștem, adică educăm, *să-l facem bun*; pentru aceasta toate învățăturile de educațiune în prima linie se referă la învățături cu exemple, ca: când e copilul bun, când e copila bună, iară cum e copilul rău, cum e copila rea, nu se prea scrie, sau cât de puțin; ci învățătorul numai ca explicațiune și cu mare îngrijire o spune, din cauză că exemplul rău e mai atrăgător după firea omului.

Cronicele femenine nu sunt acomodate de a le da în mâna pruncilor, d. ex.: la pag. 7 se zice că e mai bine pentru o fată, ca să știe ce o așteaptă în lume, iar la pag. 14, că un tânăr nu poate pretinde la mâna fetei, decât când a trecut de mult prin vârsta aventurilor, etc., dar aceste cronici nu se pot da nici în mâna căsătoriților, când autoarea a pus și a lucrat titlurile: De ce sunt femeile rele, de ce sunt răi bărbații? și apoi părinții criminali? etc.

Fetele, feciorii, cetind așà ceva, primesc idea că părinții lor sunt niște oameni netrebnici și pe sfaturile lor nu vor mai da nimic, și ast-fel cartea aceasta nu ajută educațiunea, ci o strică. Eu aș întoarce titlurile citate și le-aș lucrà de tot după alte principii, anume: Cum sunt femeile cele bune? Cum sunt bărbații cei buni? Când greșesc părinții în contra educațiunii? etc. Ah! ce mare deosebire în toate consecințele lucrărilor!

Eu mă bucur că autoarea a zis că lucrările ei au de scop principal educațiunea în familie și mă bucur că o femee română a simțit necesitatea arzătoare, ca să se ocupe cu principiile educațiunii, deosebi ale fetelor și ale mamelor, și că autoarea a putut scrie și atâta cât a scris și așà, cum a scris, — dar din puținele motive înșirate mai sus, opul «Cronici femenine» nu-l pot recomandà spre premiere.

Dar, prea onorată Comisiune!

Fiindcă e vorba de educațiune, deosebi în familie, mă simt îndatorat ca să mai zic ceva cât de puțin și mă rog ca să mă ascultați.

Atunci când pentru vieața și existența unui popor, azi educațiunea sau creșterea tinerimii e una din condițiile cele mai de frunte, aștept și dela familie și dela stat mai mult îndemn și mai multă pricepere de cauză, de cum s'ar puteà aflà astăzi la noi și deosebi pentru creșterea femeilor; pentrucă, așà pentru familie, precum pentru societatea română, e mai trist, dacă femeia nu e bună, respective dacă nu cunoaște chemarea și misiunea sa în popor; și atunci când cultùra adevărată a Europei ne împinge dela spate, ca să progresăm, nu e iertat ca în privința educațiunii, deosebi în familie, noi cât de puțin să lâncezim!

Educațiunea sau creșterea într'adevăr se împarte: *a)* în acea din familie, și *b)* în acea din școală.

La aceste amândouă se recer atari științe, atari cunoștințe pedagogige, căci educațiunea trebue condusă după atare metodă, după atare sistemă. Astfel și creșterea în familie, unde se poate, să fie condusă de un pedagog, dar unde aceasta nu se poate, părinții trebue pregătiți și înzestrați cu atari cunoștințe pedagogice.

Datorința către creșterea în familie asemenea e și a Statului, — a fost și va fi.

Grecii și Romanii vechi, în epocele când au fost mai mari, educațiunea au căpătat-o în familie; tatăl și mai ales mama, a fost crescătoarea eroilor și bărbaților mari.

Legea lui Solon așà de mare datorință a impus părinților pentru creșterea pruncilor, încât a dispus că acei părinți, cari nu și-au educat pruncii, cum cere necesitatea publică, nu au drept ca dela pruncii lor needucați să ceară alimentare, susținere.

Și apoi Sparta, și după ea și alte state elene, au declarat că statul e dator, ca dela al 7-lea an al pruncilor să crească copiii!

Istoria educațiunii la multe popoare e foarte frumoasă, dar trec peste ea și zic rușinos, că popoarele neîncetat au făcut progres în educațiunea pruncilor de ambele sexe și că azi mai ales Germania poate servì de model și deosebi pentru educațiunea sexului femenin, așà în familie, precum și în școală, pentrucă dacă mama e bună și crescută, tot poporul e bun și crescut.

Dar și până va venì Statul român ca să-și înceapă mai dinadins împlinirea chemării sale pentru educațiunea în familie și a femeilor

peste tot în institute, — din sarcina cea plăcută, dar grea, ce și-a încărcat-o Laura Vampa pe umerii săi, Academia Română să primească asupra sa partea ce se poate referì la literatura pentru educațiunea în familie și ast-fel să premeargă familiei române și Statului român cu un op de literatură.

Două căi sunt posibile spre acest scop:

Sau să se încredințeze pedagogi și pedagoge cu praxă bună și multă pentru compunerea unui op;

Sau doară și mai bine acì Academia Română să deschidă concurs și din atare fundațiune existentă să întemeieze un premiu cuviincios pentru un op de materiile următoare:

I. *Educațiunea în familie:*

1) Creșterea feciorilor până la însurare.

2) Creșterea fetelor până la măritare.

II. *Datorințele părinților:*

1) Către prunci.

2) Către sine înșiși.

III. *Civilizațiunea și cultura pentru vieața socială.*

Da, trebue ca pe părinți, până la atare măsură, să-i învățăm cunoștințe pedagogice, căci numai părinții pricepuți în creșterea pruncilor pot fundà o familie tare și bună pentru progresul poporului român.

Pentru Români, creșterea cuviincioasă a tuturor claselor din popor așà însemnătate mare are, încât aș nimerì, dacă aș propune ca asemenea op să se introducă în pedagogie, teologie, în școalele țărănești și în institutele cari se ocupă cu educațiunea.

Mă rog de prea onorata Comisiune, ca să primească propunerea și cu părtinire să o înainteze Academiei Române.

?—Almanahul național al României pe anul 1906. București 1905.— *Raport de* **Gr. Ștefănescu.**

Autorul, sau autorii, fără arătarea numelor, arată mai întâiu genealogia și face biografia familiei regale și a diferiților Domnitori vechi, dând și figurile lor; dă portretele ministrilor din cabinetul actual și arată organizarea și statistica diferitelor ministere. Vorbește de sărbătorile principale de peste an și de repausul duminical, de direcția poștelor, arătând tarifele poștale, telegrafice și telefonice; vorbește de agricultură și progresele ei, de irigațiuni și cadastru, de Institutul geografic al Armatei, de Academie, de

lucrările și premiile ce ea dă. Arată exportul României, fără a vorbì și de importul ei; vorbește de răsboiul rusojaponez și de o mulțime de alte chestiuni interne și externe, ca ori ce almanah.

Lucrarea este interesantă, din punctul de vedere al informațiunilor ce poate cineva să capete, nu este însă o lucrare proprie, autorul sau autorii n'au nimic dela dânșii, ci au strâns și reprodus datele luate din diferite scrieri și statistice, și totuș fac erori neiertate, așà pe Ministrul Instrucțiunii publice zic că-l chiamă acì Mateiu (pag. 155), acì Mihaiu (pag. 156).

Pentru toate aceste cuvinte, sunt de părere că această lucrare nu merită să fie premiată de Academie.

COMISIUNEA FINANCIARĂ

FONDURILE GENERALE ALE ACADEMIEI

Raportul Cassierului-contabil asupra operaţiunilor cassei şi asupra stării fondurilor Academiei dela 1 Iunie 1904—31 Maiu 1905.

Domnule Preşedinte,

Am onoare a prezentà situaţiunea contabilităţii şi a cassei pe exerciţiul 1904—5 până la 31 Maiu 1905:

I.

A. Din veniturile înscrise în buget în sumă de		L.	355.141,15
plus diferinţa înscrisă la prelevările *Fondului Anastasie Fătu*		»	,75
Total . . .		L.	355.141,90
trebue să se scadă următoarele sume:			
1) *Excedentul* înscris în buget din 1902—3 . L.	8.155,10		
2) *Marele Premiu Năsturel*, sald din1903—4 . »	9.000,—		
3) *Marele Premiu General Carp*, idem . . . »	2.333,35		
4) *Fondul Agarici*, idem . . . . »	1.000,—		
5) *Fondul Neuschotz*, suma capitalizată pentru întregirea premiului . . . . »	266,—	»	20.754,45
şi rămân venituri de incassat de		L.	334.387,45
din cari s'a incassat, după cum se vede din situaţiunea de cassă alăturată, suma de		»	300.315 90
Rămâne deci de incassat în viitor suma de		L.	34.071,55
de unde se mai poate incassà:			
1. Din chiria caselor din Craiova (fond. Macinca) L.	3.250,—		
2. Din chiria caselor din calea Victoriei No. 133 (Ministerul Justiţiei) . . . . »	6.000,—		
Transport . . . L.	9.250,—	L,	34.071,55

Report . . . L. 9.250,— L. 34.071,55

3. Din *Dotațiunea Administrațiunii Domeniului Coroanei* pentru Dicționarul limbii române . » 4.000,—

4. *Din Dotațiunea Statului* pentru premiile Lazăr și Eliade-Rădulescu . . . . » 10.000,—

5. *Fondul Agarici*, Moșia Moara-Grecilor, rest din câștiul de 1 Aprilie 1905 . . L. 2.000,—
și câștiul de 1 Iulie 1905 . . . . » 7.000,— » 9 000,— » 32.250,—

Nu se mai poate incassà suma de . . . . L. 1 821,55

din venitul *fondurilor Zappa, Economiilor, Ioan Fătu, Năsturel, Craiovean, Chițu, Lazăr și Eliade-Rădulescu*, din cauză că dividendul Băncii Naționale a scăzut în a. c. cu L. 6,60.

B. *Cheltueli după buget.*

Cheltuelile votate de Academie pentru 1904—5 au fost . . L. 355.141,15
de unde trebue să scădem:

a) Capitalizări votate pe a. c. . . . . L. 6 408,80
b) Excedentul votat cu încheierea bugetului . » 186,84 « 6 595,64

Rămâne suma de . . . L. 348 545,51

Din această sumă s'a cheltuit, după cum se constată din situațiunea de cassă, suma de . . . . » 313.373,39

Rămâne prin urmare cheltuit mai puțin suma de . . . . L. 35.172,12

de unde se trec ca sald pe 1905—6, conform Procesului-verbal No. 8.465:

1. Sumele angajate din a. c. și cari se vor cheltuì în anul viitor:

a) Premiul Neuschotz . . . . . L. 2.000,—
b) Material pentru bibliotecă . » 349,04
c) Dicționarul limbii române . » 5 056,10
d) Bibliografia românească și Catalogul manuscriptelor . . . . . » 1.535,60
e) Tipăritul documentelor din fondul Princesa Alina Știrbei . . . » 5.795,95

Fondul Carp:

f) Fonciera moșiei Olteni. . . . » 1.048,34
g) Reparațiunea ecaretelor . . » 937,02
h) Școala din comuna Olteni . » 1.000.—
i) A 3-a parte din premiul din 1906 de L. 7.000,— pe 1903—4 și 1904—5 . . . . » 4.666,70 L. 22.388,75

Transport . . . L. 22.388,75

Report . . . L. 22.388,75

2. *Sumele trecute la fonduri pentru capitalizat.*

a) Remunerarea funcționarilor: S'a trecut la fondul de pensiuni suma necheltuită, conform Procesului-verbal No. 8.103 . . . . L. 644,—

b) Premiul Lazăr nedat. . . . » 5.000,—

c) Sume rămase necheltuite din cele votate pentru *fondul Agarici* și cari s'au trecut din nou la fond:

Anuitatea moșiei . . L. 217,98

Asigurări, fончieră. . » 212,12

Școala Agarici:

Din suma votată de . . . L. 12.470,—

s'a cheltuit . » 12.450,71 » 19,29 » 449,39 » 6.093.39

3. *Sumele necheltuite* și trecute la excedent dela următoarele articole:

a) Serviciul Băncii Naționale . L. 151,32

b) Spese de cancelarie . . . . » 1.570,12

c) Spese de procese . . . . . . » 317,35

d) Mobilier . . . . » 145,50

e) Spese de expedițiune . . . . » 368,72

f) Erodot . . . . » 587,30

g) Catalogul monum. epigr. . . » 1.000,—

h) Documente interne . . . . . » 2.412,—

i) Fondul Carp, pădurari . . . » . 23,35

j) » » *întreținerea bisericii din Olteni* . . . . » 114,32 » 6.689,98

În total ca mai sus . . . L. 35.172,12

II.

Venituri și cheltueli în afară de buget:

A. Venituri:

Dacă din veniturile înscrise în buget s'a putut incassà numai suma de L. 300.315,90, cum s'a văzut mai sus, s'au incassat în schimb toate rămășițele arătate în raportul anului trecut și cari făceau parte din bugetul

1903—4 (afară numai de suma de L. 209,— dela fondul *Năsturel*, arenda moşiei Lămoteşti pe 26 Octomvrie 1901) . . . . L. 22.702,40

Lângă această sumă trebue să adăugăm incassările făcute în afară de buget:

1. *Sume incassate extrabugetar*	L.	171,50		
2. *Spor din cupoane* la diferite fonduri . . .	»	1.140,—		
3. *Fondul economiilor*, spor din publicaţiuni .	»	1.228,74		
4. *Fondul Donici*, din arenzi, dobânzi, etc. .	»	5.942,25		
5. » *Agarici*, din dobânzi, asigurări, etc.	»	1.649,60		
6. » *Carp*, din arenzi şi dobânzi . . .	»	220,20		
7. » *Ioan Fătu*, din efecte ieşite la sorţi	»	10.000,—	»	20.352,29
8. *Publicaţiunea documentelor istorice Hurmuzaki*			»	10 136,45
9. *Dicţionarul limbii române*, din vânzarea Etymologicului			»	40,60
10. *Fondul Obedenaru*, din cupoane şi efecte ieşite la sorţi .			»	9.661,—
11. » *de pensiune al personalului*			»	4.865,50
12. » *Aristia E. Anghelescu*			»	9.500,—
Suma . .			L.	77.258,24
Plus cassa în numerariu la 31 Maiu 1905			»	84 994,78
Totalul incassărilor extrabugetare			L.	162.253,02

cum se arată în situaţiunea cassei.

B. Cheltueli.

1. *Cheltueli făcute din saldurile rămase din 1903—4* la următoarele articole din buget:

a) Material pentru catalogul Bibliotecii . .	L.	1.756,85		
b) Dicţionarul limbii române	»	8.673.85		
c) Fondul Carp, reparaţiuni la moşia Olteni	»	15.000,—		
d) » » *Şcoala din comuna Olteni* .	»	1000,—		
e) » » *biserica dela Olteni*	»	500.—	L.	26.930,70

2. *Cheltueli în afară de buget:*

a) Publicaţiunea documentelor Hurmuzaki	L.	10.136,45		
b) Fondul Obedenaru	»	9.653,30		
c) » *de pensiuni al personalului* . . .	»	5.094,—		
d) » *Lazăr*, cumpărat efecte	»	9.697,—		
e) » *Eliade-Rădulescu*, idem	»	4.490,80		
f) » *Năsturel*, idem	»	3.455,75		
g) » *Ioan Fătu*, idem	»	9.166,60		
h) » *Agarici*, reparaţiuni la şcoală . . .	»	1 002,—	»	52.695,90
Totalul cheltuelilor extrabugetare . .			L.	79.626.60

Recapitulaţiune.

Adăugând la incassările bugetare arătate sub I, A de . . . . L. 300.315,90
incassările extrabugetare de . . . . » 162.253,02
avem incassări în total de . . . L. 462.568,92
de unde scăzând:
cheltuelile după buget arătate sub I, B, în sumă de L. 313.373,39
şi cheltueli extrabugetare de . . . . » 79 626,60
cheltueli în total de . . . » 392.999,99
rezultă un sald în numerariu la 31 Maiu 1905 . . L. 69 568,93
care se trece pe anul viitor 1905—6.

III.

Contul excedent este următorul:

Excedentul arătat în raportul anului trecut a fost de . .			L. 22.844,35
lângă care se mai adaugă:			
1. *Excedentul* votat pentru 1904—5			» 186,84
2. Incassaţi dela Ministerul Cultelor, pentru accesorii fotografice . . . . L.	121,50		
3. Incassaţi din vânzarea a 6 sobe vechi . . . . »	50,—	L. 171,50	
4. Spor din cupoane dela efectele capitalizate şi din efecte ieşite la sorţi, după scăderea diferinţei provenite dela cuponului Băncii Naţionale la:			
Fondul San-Marin . . . . L.	200,—		
» *Lazăr* . . . . »	183,55		
» *Eliade-Rădulescu* . . . . »	87,—		
» *A. Fătu* . . . . »	200,—		
» *Bodescu* . . . . »	50,—		
» *Năsturel* . . . . »	1,—		
» *Ioan Fătu* . . . . »	265,80	L. 987,35	
5. *Spor din vânzarea publicaţiunilor Acad.* . . »		1.222,14	
6. *Fondul Donici*, spor din vânzarea de arbori, fân, concesiunea unui pod, rearendare, etc. . . »		4.442,25	
7. *Fondul Carp*, spor din arendă şi dobânzi de întârziere . . . . »		220,20	
Transport . . . L.		7.043,44	L. 23.031,19

Report . . . L.	7.043,44 L.	23.031,19
8. Necheltuiţi din bugetul cheltuelilor, cum s'a văzut mai sus sub B, 3 . . . . »	6.689,98 L.	13.733,42
Suma . . . L.		36.764,61

de aci se scade:

Excedentul votat în bugetul pe 1904—5	»	8.155,10
Rămâne excedent curat pe 1905—6 de	L.	28.609,51

care se arată şi în anexa «Excedentul Academiei».

IV.

Fondurile Academiei în efecte, arătate în raportul anului trecut, au fost

	Nominal	Peste nominal	Total
în valoare de	L. 1.402.500,—	L. 294.417,05	L. 1.696.917,05
lângă care se mai adaugă:			
Capitalizările făcute în 1904—5 la:			
a) Fondul Năsturel, capitalizarea unui premiu	» 4.000,—	» —,—	» 4.000,—
b) Fondul Lazăr, idem şi procente	» 11.000,—	» —,—	» 11.000,—
c) Fondul Eliade-Rădulescu, idem premiul	» 5.000,—	» —,—	» 5.000,—
Total . .	L. 1.422.500,—	L. 294.417,05	L. 1.716.917,05

cari se pot vedeà în anexa alăturată:
şi anume:

			Nominal	Peste nominal	Total
1.	*Fondul Zappa*	efecte de	L. 374.000,—	L. 217.946,80	L. 591.946,80
2.	» *Cuza*	» »	» 64.600,—	» —,—	» 64.600,—
3.	» *Economiilor* . .	» »	» 115.300,—	» 600,—	» 115.900,—
4.	» *Năsturel-Herescu* .	» »	» 55.200,—	» 17.027,75	» 72.227,75
5.	» *Chiţu*.	» »	» 2.500,—	» 912,50	» 3.412,50
6.	» *Daniel*	» »	» 16.000,—	» —,—	» 16.000,—
7.	» *An. Fătu*	» »	» 25.100,—	» —,—	» 25.100,—
8.	» *Lazăr*	» »	» 84.850,—	» 3.998,10	» 88.848,10
9.	» *Eliade-Rădulescu* .	» »	» 43.450,—	» 5.198,10	» 48.648,10
10.	» *San-Marin* . . .	» »	» 19.400,—	» —,—	» 19.400,—
11.	» *Hagi-Vasile* . . .	» »	» 26.900,—	» —,—	» 26.900,—
12.	» *Neuschotz* . . .	» »	» 40.800,—	» —,—	» 40.800,—
13.	» *Bodescu*	» »	» 9.400,—	» —,—	» 9.400,—
14.	» *Ioan Fătu* . . .	» »	» 162.800,—	» 47.533,80	» 210.333,80
	Transport .		L. 1.040.300,—	L. 293.217,05	L. 1.333.517,05

	Nominal	Peste nominal	Total
Report. .	L. 1.040.300,—	L. 293.217,05	L. 1.333.517,05
15. Fondul Princesa A. Știrbei » » »	226.500,—	» —,—	» 226.500,—
16. » *Scorțeanu. . . .* » » »	20.000,—	» —,—	» 20.000,—
17. » *I. Lecomte du Noüy* » » »	12.000,—	» —,—	» 12.000,—
18. » *Elena Dr. Turnescu* » » »	20.000,—	» —,—	» 20.000,—
19. » *Asociaț. Craiovene* » » »	7.000,—	» 1.200,—	» 8.200,—
20. » *Ionel C. Istrati* . » » »	400,—	» —,—	» 400,—
21. » *Maria General Carp* » » »	96.300,—	» —,—	» 96.300,—
Totalul efectelor	L. 1.422.500,—	L. 294.417,05	L. 1.716.917,05

Academia posedă astăzi următoarele efecte dela 21 fonduri:

5	titluri rentă amort. de	5% a	L. 20.000,—	L. 100.000,—	L. —,—	L. 100.000,—
88	» » » »	5% » »	5.000,—	» 440.000,—	» —,—	» 440.000,—
21	» » » »	5% » »	500,—	» 10.500,—	» —,—	» 10.500,—
19	scris. func. rur. »	5% » »	5.000,—	» 95.000,—	» —,—	» 95.000,—
34	» » » »	5% » »	1.000,—	» 34.000,—	» —,—	» 34.000,—
19	» » » »	5% » »	100,—	» 1.900,—	» —,—	» 1.900,—
70	» » urb. B. »	5% » »	5.000,—	» 350.000,—	» —,—	» 350.000,—
48	» » » » »	5% » »	1.000,—	» 48.000,—	» —,—	» 48.000,—
82	» » » » »	5% » »	100,—	» 8.200,—	» —,—	» 8.200,
47	» » » Iași »	5% » »	1.000,—	» 47.000,—	» —,—	» 47.000,—
13	» » » » »	5% » »	100,—	» 1.300,—	» —,—	» 1.300,—
2	titluri rentă amort. de	4% » »	5.000,—	» 10.000,—	» —,—	» 10.000,—
9	» » » »	4% » »	2.500,—	» 22.500,—	» —,—	22.500,—
109	» » » »	4% » »	1.000,—	» 109.000,—	» —,—	» 109.000,—
2	» » » »	4% » »	500,—	» 1.000,—	» —,—	» 1.000,—
1	—»—»—»—»	4% » »	100,—	» 100,—	» —,—	» 100,—
10	oblig. comun. Bucur.	4% » »	500,—	» 5.000,—	» —,—	» 5.000,—
10	» » »	4% » »	100,—	» 1.000,—	» —,—	» 1.000,—
276	acțiuni Banca Națională	» »	500,—	» 138.000,—	» 294.417,05	» 432.417,05
865	bucăți în valoare de			L. 1.422.500,—	L. 294.417,05	L. 1.716.917,05

Fondul de pensiuni al personalului de serviciu al Academiei, arătat în raportul anului trecut, a fost în efecte de nominal . . . . . L. 94.500,—
lângă care se mai adaogă capitalizarea din cursul anului de . » 6 000,
deci efectele de azi sunt de . L. 100.500,—

și anume:

8	scrisuri funciare urbane	5% a L. 5.000	L.	40 000,—
8	» » »	5% » » 1 000	»	8.000,—
5	» » »	5% » » 100	»	500,—
21	bucăți	Transport . . .	L.	48.500,—

21	bucăţi . . . . Report . . .				L.	48.500,—
4	scrisuri funciare rurale	4%	» »	5.000	»	20.000,—
20	» » »	4%	» »	1.000	»	20.000,—
6	titluri rentă amortizabilă	4%	» »	1.000	»	6.000,—
25	obligaţiuni com. Bucureşti	4%	» »	100	»	2.500,—
7	» » »	4%	» »	500	»	3.500,—
83	bucăţi în valoare de . . . . Total				L.	100.500,—

iar saldul din 1903—4 a fost de L. 519,40 şi azi a crescut la suma de . . . . L. 934,90

Afară de efectele acestor 22 fonduri, mai sunt efectele în nudă proprietate dela Fondul Obedenaru:

					Nominal	Peste nominal	Total
2	scrisuri func. rurale de	5%	a L. 5.000,—	L.	10.000,—	L. —,—	L. 10,000,—
7	» » » »	5%	» » 1.000,—	»	7.000,—	» —,—	» 7,000,—
7	» » urbane »	5%	» » 5.000,—	»	35.000,—	» —,—	» 35.000,—
3	» » » »	5%	» » 1.000,—	»	3.000,—	» —,—	» 3.000,—
5	» » » »	5%	» » 100,—	»	500,—	» —,—	» 500,—
10	titluri rentă amortiz. »	4%	» » 5.000,—	»	50.000,—	» —,—	» 50.000,—
1	» » » »	4%	» » 2.500,—	»	2.500,—	» —,—	» 2.500,—
3	» » » »	4%	» » 500,—	»	1.500,—	» —,—	» 1.500,—
3	» » » »	4%	» » 100,—	»	300,—	» —,—	» 300,—
40	acţiuni de Banca Naţ. . .		» » 500,—	»	20.000,—	» 32.548,60	» 52.548,60
81	efecte în valoare de.			L.	129.800,—	L. 32.548,60	L. 162.348,60

ale căror cupoane pe întregul an 1904—5, în valoare de L. 9.561, s'au liberat d-nei Maria Obedenaru.

Pe lângă aceste efecte, fondul mai are şi moşia Obedeni, tot în nuda proprietate.

Dacă lângă efectele celor 21 fonduri arătate mai sus în

	Nominal	Peste nominal	Total
sumă de	L. 1.422 500,—	L. 294.417,05	L. 1.716.917,05
adăugăm şi efectele:			
Fondul de pensiune al personalului	» 100.500,—	» —,—	» 100.500,—
Fondul Obedenaru în nudă proprietate	» 129.800,—	» 32.548,60	» 162.348,60
avem efecte în total de . .	L. 1.652.800,—	L. 326.965,65	L. 1.979.765,65

Conform deciziunii dela 6 Martie 1904 de a se calculà acţiunile Băncii Naţionale după cursul zilei dela 31 Maiu 1905, avem:

276 bucăţi dela fondurile Academiei şi
40 » » fondul Obedenaru
Total 316 bucăţi, cari după cursul zilei de L. 2.770,—
sunt de . . . . L. 875.320,—
de unde se scade valoarea nominală a L. 500,— . . . . » 158.000,—
Rămâne valoarea peste nominal de . L. 717.320,—
se mai scade valoarea peste nominal din ziua cumpărării şi
care se vede mai sus de . . . . » 326.965,65
Rămân . . » 390.354,35
lângă care adăogând valoarea efectelor de mai sus de . . . » 1.979.765,65
Avem efecte în total de . . L. 2.370.120,—

V.

Lângă aceste 23 fonduri, mai sus arătate, se adaugă şi următoarele trei fonduri fără efecte:

1. Fondul Agarici:
cu moşia Moara-Grecilor, cu arendă anuală de . . . . . L. 28.000,—
2. Fondul Donici:
cu moşia Radiana, cu arendă anuală de . . . . » 20.000,—
3. Fondul Maria General Carp:
cu moşia Olteni, cu arendă anuală de . . . . » 32.790,—
Suma . . . L. 80.790,—

Dicţionarul limbii române;
Saldul din 1903—4 a fost . . . . L. 8.633,25
lângă care se adaugă:
suma votată pe anul curent:
1. Dela M. S. Regele . . . . . . L. 10.000,—
2. Dela Administraţiunea domeniului Coroanei . . . . » 4.000,— L. 14.000,—
3. Vânzarea Etymologicului în 1904—5 . . . . . » 40,60 L. 22.673,85
Se scade suma cheltuită . . . . » 17.617,75
Rămâne suma de . . . L. 5.056,10

care se trece ca sald de cheltuit pe 1905—6, conform Procesului-verbal No. 8.465, după cum s'au arătat mai sus sub B, I, c.

Fondul publicării Documentelor istorice Hurmuzaki. S'a arătat la veniturile extrabugetare că s'au incasat L. 10.136,45, și anume:

1. Subvențiunea dela Stat . . . . L. 10.000,—
2. Din vânzarea publicațiunii . . . . . . » 136,45 L. 10.136,45

de unde s'au făcut următoarele cheltueli:

1. Pentru tipărit . . . . L. 10.112,05
2. Còpii de documente . . . . » 24,40 L. 10.136,45

Numerariul cassei constatat de Comisiunea financiară la 31 Maiu 1905 (Proces-verbal No. 8.452), care se vede și din situațiunea Cassei aci anexată, este de . . . . L. 69.568,93

care este format din următoarele sume:

1. Sume trecute ca sald pe anul viitor spre a se cheltui . . . . L. 22.388,75
2. Excedentul din a. c. pe 1905—6 . . . . . » 28.609,51

Suma . . . L. 50 998,26

pe care scăzând-o din numerariul cassei avem . . . . L. 18.570,67

lângă care adăugând restanțele ce sunt de incassat:

a) Rest din 1904—5, cum se arată sub A., . . L. 32.250,—

b) Resturi și salduri din 1903—4:

1. *Fondul Zappa*, sald din 1903—4. . . . . L. 426,24
Diferința la 164 cupoane Banca Națională a L. 6,60 . » 1.082,24 L. 1.508,64
2. *Fondul Daniel* sald din 1902—3 » 31,05
3. *Fondul Năsturel*, *moșia Lămotești*. Rest din câștiul 26 Oct. 1901 . » 209,— » 1.748,69 » 33.998,69

ne dă întocmai suma de . . . L. 52.569,36

ce este de capitalizat, după cum se vede din tabloul de excedent pe 1904—5 aci anexat.

Efectele fondurilor Academiei la 31 Maiu 1905 sunt:

1. *Fondul Zappa:*

		Nominal	Peste nominal
58 titluri rentă amortiz. de 5% a L.	5.000,—	L. 290.000,—	
4 » » » » 5% » »	500,—	» 2.000,—	
164 acțiuni de Banca Națională » »	500,—	» 82.000,—	L. 217 946,80
Total		L. 374.000,—	L. 217.946,80

2. *Fondul Cuza:*

			Nominal	Peste nominal
6 titluri rentă amortiz.	de 5%	a L. 5.000,—	L. 30.000,—	
1 scris funciar rural	» 5%	» » 1.000,—	» 1.000,—	
2 » » »	» 5%	» » 100,	» 200,—	
6 » » urbane	» 5%	» » 5.000,—	» 30.000,—	
3 » » »	» 5%	» » 1.000,—	» 3.000,—	
4 » » »	» 5%	» » 100,—	» 400,—	
		Total	L. 64.600,—	

3. *Fondul Economiilor:*

			Nominal	Peste nominal
18 titluri rentă amortiz.	de 5%	a L. 5.000,—	L. 90.000,—	
3 » » »	» 5%	» » 500,—	» 1.500,—	
4 scris. funciar urbane	» 5%	» » 5.000,—	» 20.000,—	
3 » » »	» 5%	» » 1.000,—	» 3.000,—	
3 » » »	» 5%	» » 100,—	» 300,—	
1 acţiune de Banca Naţională		» » 500,—	» 500,—	L. 600,—
		Total	L. 115.300,—	L. 600,—

4. *Fondul Năsturel:*

			Nominal	Peste nominal
2 titluri rentă amortiz.	de 5%	a L. 5.000,—	L. 10.000,—	
4 » » »	» 5%	» » 500,—	» 2.000,—	
6 scris. funciare urbane	» 5%	» » 5.000,—	» 30.000,—	
1 » » »	» 5%	» » 1.000,—	» 1.000,—	
7 » » »	» 5%	» » 100,—	» 700,—	
4 titluri rentă amortiz.	» 4%	» » 1.000,—	» 4.000,—	
15 acţiuni de Banca Naţională		» » 500,—	» 7.500,—	L. 17.027,75
		Total	L. 55.200,—	L. 17.027,75

5. *Fondul Chiţu:*

			Nominal	Peste nominal
2 scris. funciare urbane	de 5%	a L. 1.000,—	L. 2.000,—	
1 acţiune de Banca Naţională		» » 500,—	» 500,—	L. 912,50
		Total	L. 2.500,—	L. 912,50

6. *Fondul Daniel:*

			Nominal	Peste nominal
6 titluri rentă amortiz.	de 4%	a L. 2.500,—	L. 15.000,—	
1 scris funciar urban	» 5%	» » 1.000,—	» 1.000,—	
		Total	L. 16.000,—	

7. *Fondul Anastasie Fătu:*

		Nominal	Peste nominal
2 titluri rentă amortiz. de 5% a L.	5.000,—	L. 10.000,—	
1 » » » » 4% » »	5.000,—	» 5.000,—	
2 scris. funciare urbane » 5% » »	5.000,—	» 10.000,—	
1 » » » » 5% » »	100,—	» 100,—	
Total		L. 25.100,—	

8. *Fondul Lazăr:*

6 scris funciare rurale de 5% a L.	1.000,—	L. 6.000,—	
13 » » urbane » 5% » »	5.000,—	» 65.000,—	
1 » » » » 5% » »	1.000,—	» 1.000,—	
6 » » » » 5% » »	100,—	» 600,—	
5 titluri rentă amortiz. » 4% » »	1.000,—	» 5.000,—	
10 oblig. com. Bucur. » 4% » »	500,—	» 5.000,—	
10 » » » » 4% » »	100,—	» 1.000,—	
$2^1/_2$ acț. de Banca Națională » »	500,—	» 1.250,—	L. 3.998,10
Total		L. 84.850,—	L. 3.998,10

9. *Fondul Eliade-Rădulescu:*

6 scris. funciare rurale de 5% a L.	1.000,—	L. 6.000,—	
5 » » urbane » 5% » »	5.000,—	» 25.000,—	
5 » » » » 5% » »	1.000,—	» 5.000,—	
2 » » » » 5% » »	100,—	» 200,—	
1 titlu rentă amortiz. » 4% » »	5.000,—	» 5 000,—	
$4^1/_2$ acț. de Banca Națională » »	500,—	» 2.250,—	L. 5.198,10
Total		L. 43.450,—	L. 5.198,10

10. *Fondul San-Marin:*

2 titluri rentă amortiz. de 5% a L.	5.000,—	L. 10.000,—	
1 scris funciar urban » 5% » »	5.000,—	» 5.000,—	
4 » » » » 5% » »	1.000,—	» 4.000,—	
4 » » » » 5% » »	100.	» 400,—	
Total . . .		L. 19.400,—	

11. *Fondul Hagi-Vasile*:

			Nominal	Peste nominal
4 scris. funciare urbane de 5% a L.	5.000,—	L.	20.000,—	
6 » » » » 5% » »	1.000,—	»	6.000,—	
9 » » » » 5% » »	100,—	»	900,—	
Total		L.	26.900,	

12. *Fondul Neuschotz*:

7 scris. funciare urbane de 5% a L.	5.000,—	L.	35.000,—
5 » » » » 5% » »	1.000,—	»	5.000,—
8 » » » » 5% » »	100,—	»	800,—
Total		L.	40.800,—

13. *Fondul Bodescu*;

1 scrifs funciar urban de 5% a L.	5.000,—	L.	5.000,—
4 » » » » 5% » »	1.000,—	»	4.000,—
4 » » » » 5% » »	100,—	»	400,—
Total		L.	9.400,—

14. *Fondul Ioan Fătu*:

47 scris. func. urbane Iași de 5% a L.	1.000,—	L.	47.000,—		
13 » » » » » 5% » »	100,—	»	1.300,—		
13 » » » Buc. » 5% » »	5.000,—	»	65.000,—		
6 » » » » 5% » »	1.000,—	»	6.000,—		
5 » » » » » 5% » »	100,—	»	500,—		
86 acțiuni de Banca Națională » »	500,—	»	43 000,—	L.	47.533,80
Total		L.	162,800,—	L.	47.533,80

15. *Fondul Princesa Alina Știrbei:*

5 titluri rentă amortiz. de 5% a L.	20.000,—	L.	100.000,—
3 » » » » 4% » »	2.500,—	»	7.500,—
100 » » » » 4% » »	1.000,—	»	100.000,—
2 » » » » 4% » »	500,—	»	1.000,—
1 » » » » 4% » »	100,—	»	100,—
3 scris. funciare urbane » 5% » »	5.000,—	»	15.000,—
1 » » » » 5% » »	1.000,—	»	1.000,—
19 » » » » 5% » »	100,—	»	1.900,—
Total . . .		L	226.500,—

16. *Fondul Ioan Scorțeanu:*

		Nominal	Peste nominal
4 scris. funciare rurale de 5% a L.	5.000,—	L. 20.000,—	

17. *Fondul I. Lecomte du Noüy:*

2 scris. funciare urbane de 5% a L.	5.000,—	L. 10.000,—	
2 » » » » 5% » »	1.000,—	» 2.000,—	
Total . . .		L. 12.000,—	

18. *Fondul Elena Turnescu:*

4 scris. funciare rurale de 5% a L.	5.000,—	L 20.000,—	

19. *Fondul Asociațiunii Craiovene:*

10 titluri rentă amortiz. de 5% a L.	500,—	L. 5.000,—	
1 scris funciar urban » 5% » »	1.000,—	» 1.000,—	
2 acțiuni de Banca Națională » »	500,—	» 1.000,—	L. 1.200,—
Total . . .		L. 7.000,—	L. 1.200,—

20. *Fondul Ionel C. Istrati:*

4 scris. funciare urbane de 5% a L.	100,—	L. 400,—	

21. *Fondul Maria General I. Carp:*

11 scris. funciare rurale de 5% a L.	5.000,—	L. 55.000,—	
21 » » » » 5% » »	1.000,—	» 21.000,—	
17 » » » » 5% » »	100,—	» 1.700,—	
3 » » urbane » 5% » »	5.000,—	» 15.000,—	
3 » » » » 5% » »	1.000,—	» 3.000,—	
6 » » » » 5% » »	100,—	» 600,—	
Total . . .		L. 96.300,—	

Situațiunea Cassei Academiei pe anul 1904—1905.

SITUAŢIUNEA CASSEI ACADEMIEI PE ANUL 1904—1905

No.	ARTICOLUL	Suma votată		Incassat după buget		Incassat peste buget		TOTAL		Rămas de incassat	
	Incassări după buget:										
1	*Subvenţiunea dela Stat* (legea dela 20 Martie 1879)	20.000	—	20 000	—			20 000	—		
2	*Subvenţiunea dela Stat* (legea dela 11 Aprilie 1902)	25.000	—	25.000	—			25.000	—		
3	*Fondul Zappa*	34 599	80	33.517	40			33 517	40	1.082	40
4	» *Economiilor*	6 861	95	6.855	35	1 228	74	8 084	09	6	60
5	» *Ioan Fătu* (special)	16 477	70	15.910	10	10.000	—	25.910	10	567	60
6	» *Macinca* (chiria caselor din Craiova)	6 500	—	3 250	—	3 250	—	6 500	—	3 250	—
7	» *Elena Dr. N. Turnescu* . . .	1 000	—	1.000	—			1.000	—		
8	» *Donici*, arenda moşiei Radiana	14.750	—	14 750	—	8.328	50	23.078	50		
9	*Imobilul din Calea Victoriei No. 133*	12.000	—	6 000	—			6.000	—	6.000	—
10	*Prelevări 15%* dela Fondul Adamachi Lei . . . . 17.537,65 » *Fondul Otteteleşanu* . L. 17 595,95 » » *Tache Anastassiu* L. 14 366,70	49.500	30	49.500	30			49 500	30		
	Notă.—Celelalte prelevări s'au incassat la fonduri.										
11	*Dotaţiunea M. S. Regelui* L. 10.000,— » *Administraţiunii Domeniului Coroanei* . » 4 000,—	14 000	—	10.000	—			10 000	—	4.000	—
12	*Dotaţiunea Statului* pentru premii .	10 000	—			10 000	—	10.000	—	10.000	—
13	*Fondul Năsturel-Herescu*	26 214	25	26 115	25	140	—	26.255	25	99	—
14	» *Daniel*	650	—	650	—			650	—		
15	» *I. Lecomte du Noüy*	600	—	600	—			600	—		
16	» *Ioan Scorţeanu*	1.000	—	1.000	—			1.000	—		
17	*Agarici*, arenda moşiei Moara Grecilor şi burse	31.600	—	22 600	—	8.715	75	31 315	75	9 000	—
18	» *Princesa Alina Ştirbei* . . .	10 239	—	10 239	—			10.239	—		
19	» *Maria General I. Carp* . . .	37 555	—	37 555	—	220	20	37.775	20		
20	» *Cuza*	3.230	—	3.230	—			3 230	—		
21	» *Anastasie Fătu*	1.005	—	1.005	—	200	—	1.205	—		
22	» *G. San-Marin*	770	—	770	—	200	—	970	—		
23	» *Neuschotz*	2 040	—	2.040	—			2 040	—		
24	» *Bodescu*	420	—	420	—	50	—	470	—		
25	» *Craiovean*	543	90	530	70			530	70	13	20
26	*G. Chiţu*	171	95	165	35	50	—	215	35	6	60
27	» *G. Lazăr*	3.934	85	3.918	40	200	—	4 118	40	16	45
28	» *Eliade-Rădulescu*	2.358	75	2 329	05	300	—	2 629	05	29	70
29	*Hagi-Vasile*	1 345	—	1 345	—			1 345	—		
30	» *Ionel C. Istrati*	20	—	20	—			20	—		
	Suma . .	334 387	45	300 315	90	42.883	19	343.199	09	34 971	55
	Transport . . L.					42.883	19	343.199	09		

No.	ARTICOLUL	Suma votată		Cheltuit după buget		Cheltuit peste buget		Rămas necheltuit	
	Cheltueli după buget:								
1	*Diurnele sesiunii generale*	21.000	—	21.000	—				
2	» *şedinţelor ordinare*	11.000	—	11.000	—				
3	» *a 4 membri delegaţi*	1.000	—	1.000	—				
4	» *Secretarului general*	2.400	—	2.400	—				
5	» *a 3 Secretari de Secţiuni*	3.300	—	3.300	—				
6	*Remunerarea funcţionarilor*	87.960	—	87.316	—			644	—
7	*Serviciul Băncii Naţionale*	600	—	448	68			151	32
8	*Spese de cancelarie, combustibil, iluminat*, etc.	10 000	—	8.429	88			1.570	12
9	*Ajutorul Epitropiei Sf. Vineri*	400	—	400	—				
10	*Intreţinerea, repararea, fonciera şi asigurarea localelor Academiei*	12 000	—	12 000	—				
11	*Amortismentul fondului Macinca*	2.000	—	2 000	—				
12	*Dobândă 5% dela fondul Macinca*	401	20	401	20				
13	*Spese de procese*	500	—	182	65			317	35
14	*Mobilier*	1 000	—	854	50			145	50
15	*Spese neprevăzute*	2.000	—	2 000	—				
16	» *de expediţiune*	3.000	—	2 631	28			368	72
17	*Premiul G. Lazăr*	5.000	—					5.000	—
18	» *Eliade-Rădulescu*	5.000	—	5.000	—				
19	*Marele premiu Năsturel*	12 000	—	12 000	—				
20	*Premiul Neuschotz*	2.000	—					2 000	—
21	» *I. Lecomte du Noüy*	510	—	510	—				
22	*Monete, hrisoave*, etc. (Fondul Daniel)	552	50	552	50				
23	*Cărţi şi legatul lor*	6 000	—	6.000	—				
24	*Din subvenţiunea Statului de Lei 25.000* . . .	13.240	—	13.240	—				
25	*Material pentru catalogul Bibliotecii*	3 000	—	2 650	96	1.756	85	349	04
26	*Dicţionarul limbii române*	14.000	—	8.943	90	8.673	85	5.056	10
27	*Anale*	13.000	—	13.000	—				
28	*Erodot*	1 000	—	412	70			587	30
29	*Titu Liviu*	2.000	—	2 000	—				
30	*Bibliografia românească* . . . . } *Catalogul manuscriptelor şi documentelor* . . }	3.000	—	1 464	40			1.535	60
31	*Catalogul monumentelor epigrafice*	1 000	—					1.000	—
32	*Atlas linguistic, Weigand*	1.500	—	1.500	—				
33	*Documente din Fondul Princesa Alina Ştirbei* .	8.703	15	2.907	20			5.795	95
34	*Insectele de* S. Fl. Marian	1 909	36	1 909	36				
35	*Legendele Maicii Domnului* de S. Fl. Marian .	3.000	—	3 000	—				
36	*Basme Macedo-Române* de Papahagi	2 500	—	2 500	—				
37	*Documente interne*	3.000	—	588	—			2.412	—
38	*Cărţi de şcoală* (Fondul Ioan Fătu)	9.164	85	9 164	85				
39	*Renta viageră a d-nei Ecaterina Fătu*	3.000	—	3.000	—				
40	*Cărţi religioase* (Fondul Ioan Scorţeanu) . . .	850	—	850	—				
41	*Cheltueli din Fondul Agarici.*								
42	Anuitatea moşiei Moara-Grecilor	11 300	—	11.082	02			217	98
43	Legatul Mihoc pe 1 an.	1.000	—	1.000	—				
44	Asigurări, foncieră şi pădurari	6 000	—	5.787	88			212	12
	Transport . . L.	291.791	06	264 427	96	10 430	70	27.363	10

No.	ARTICOLUL	Suma votată		Incassat după buget		Incassat peste buget		TOTAL		Rămas de incassat	
	Report . L.					42.883	19	343.199	09		
	Fără buget:										
1	*Cassa* în numerariu la 31 Maiu 1904 .					84 994	78	84 994	78		
2	*Documentele istorice Hurmuzaki* .					10 136	45	10.136	45		
3	*Fondul Obedenaru*, cupoane și efecte ieșite sorți					9.661	—	9.661	—		
4	*Dicționarul limbii române*, din vânzarea Etymologicului					40	60	40	60		
5	*Fondul de pensiuni* al personalului .					4.865	50	4 865	50		
	Fondul Arestia E. Anghelescu . . .					9.500	—	9 500	—		
6	*Excedent* — Incassat pentru accesorii										
7	fotografice și sobe vîndute. . . .					171	50	171	50		
	Suma . .					162.253	02				
								462 568	92		
	Cassa în numerariu la 31 Maiu 1905									69 568	93
	Notă. — Ca să avem suma arătată în bugetul de venituri pe 1904—5, trebue să adăugăm lângă suma arătată acì de .	334.387	45								
	1) *Excedentul* înscris în bugetul . . . . L. 8 155,10										
	2) *Marelepremiu Năsturel*, sald . . . . » 9.000,—										
	3) *Marele premiu General Carp*, sald . . . . » 2.333,35										
	4) *Fondul Agarici*, saldul din 1903 4. . . . . » 1.000,—										
	5) *Fondul Neuschotz*, suma adăugată din capital până la împlinirea premiului arătat la cheltueli de L. 2.000 . . . . » 266,—	20.754	45								
	Total la venituri L	355.141	90								
	Se scade diferința înscrisă la prelevările Fondului Anastasie Fătu de . .		75								
	Suma înscrisă în buget . .	355 141	15								

No.	ARTICOLUL	Suma votată		Cheltuit după budget		Cheltuit peste budget		Rămas	
	Report L. .	291.791	06	264.427	96	10.430	70	27.363	10
	Cheltueli din fondul Agarici.								
45	Școala «Ioan Agarici» . . . . L. 8.870,—								
46	Burse dela fondul Adamachi. . . » 3.600,—	12.470	—	12.450	71			19	29
	Cheltueli din fondul Donici.								
47	Amortisment din împrumut	1.637	75	1.637	75				
48	Dobânzi 5%	5 800	—	5 800	—				
49	Foncieră, reparațiuni, călătorii	5.000	—	5 000	—				
	Cheltueli din fondul Carp.								
50	Fonciera moșiei Olteni.	4 300	—	3.251	66			1.048	34
51	Pădurari	280	—	256	65			23	35
52	Reparațiunea ecaretelor dela moșie.	10 000	—	9 062	98	15.000	—	937	02
53	Cheltueli neprevăzute..	500	—	500	—				
54	Copiilor săraci dela școalele din Giurgiu .	2.000	—	2.000	—				
55	Copiilor săraci dela școalele din București. .	2 000	—	2 000	—				
56	Școala din com. Olteni	1.000	—			1.000		1 000	—
57	Întreținerea bisericii din comuna Olteni. . .	500	—	385	68	500	—	114	32
58	Bursă în străinătate pe 1 an . . . L. 4.600,—								
59	Cheltueli de studii și inscripțiuni. . » 2 000,—	6 600	—	6 600	—				
60	Premiul ce se va da în 1906 a 3-a parte pe 1903/4 și 1904/5 a L. 2.333,35.	4 666	70					4 666	70
	Suma . . . L. .	348.545	51	313.373	39	26.930	70	35.172	12
	Fără buget:								
1	*Documentele istorice Hurmuzaki*					10.136	45		
2	*Fondul Obedenaru*					9 653	30		
3	» *de pensiuni al personalului*.					5 094	—		
4	» *G. Lazăr*, cumpărat efecte pentru capitalizare de premii, etc.					9 697			
5	» *Eliade-Rădulescu*, idem premii și efecte ieșite la sorți					4.490	80		
6	» *Năsturel-Herescu*, idem					3.455	75		
7	» *Ioan Fătu*, pentru înlocuirea de efecte ieșite la sorți					9 166	60		
8	» *Agarici*. Reparațiuni la școala Agarici .					1.002	—		
	Suma . .					79 626	60		
	Lângă cheltuelile după buget se mai adaugă și cheltuelile fără buget			79 626	60				
	Totalul cheltuelilor . .			392.999	99				
	Sald în numerariu la 31 Maiu 1905			69 568	93				
				462 568	92				
	Notă.—Ca să avem suma arătată la bugetul de cheltueli, pe 1904—5, trebue să adăugăm lângă suma de	348.545	51						
	1) *Capitalizările* votate pe a c. . L. 6 408,80								
	2) *Excedent* votat pe a. c. . . . . . . » 186,84	6 595	64						
	Suma înscrisă în buget . .	355.141	15						

EXCEDENTUL ACADEMIEI

	I. VENITURI.				
	Rămășițe din anul 1904—5:				
1	*Fondul Zappa:* Sald din 1903—4.	426	24		
	Paguba la 164 cupoane de Banca Națională a lei 6,60 . .	1.082	40	1.508	64
2	*Fondul Daniel:*				
	Sald din anul 1903—4			31	05
3	*Fondul Macinca:*				
	Din chiria caselor din Craiova câștiul 23 Aprilie 1905 . .			3.250	—
4	*Fondul Agarici: Moșia Moara Grecilor:*				
	Rest din trimestrul 1 Aprilie 1905 } semestr. 23 Aprilie 1905	2 000	—		
	Câștiul pe trimestrul 1 Iulie 1905 }	7 000	—	9.000	—
5	*Fondul Năsturel: Moșia Lămotești:*				
	Rest din câștiul 26 Octomvrie 1901.			209	
				4 000	—
6	*Dotațiunea Administrațiunii Domeniului Coroanei* pentru Dicționarul limbii române			10 000	
7	*Dotațiunea Statului pentru 2 premii* (G. Lazăr și Eliade-Rădulescu)			6 000	—
8	*Casa din calea Victoriei 133*, chiria pe semestrul 23 Aprilie 1905			69 568	—
9	*Cassa* în numerariu la 31 Maiu 1905.				93
	Transport			103.567	62

DIN ANUL 1904—1905.

	II. CHELTUELI.				
	1. Capitalizări:				
1	*Fondul G. Lazăr:* Sald din 1903—4 . . . . . L. 5 334,25				
	Se adaugă premiul nedat în anul curent . . » 5 000,—	10.334	25		
	Se scade capitalizarea premiilor din 1903—4 și 1904—5 în efecte, de nominal L. 11 000 rentă 4% și obligațiuni comunale București 4% și procentele lor	9 697	—	637	25
2	*Fondul Năsturel:* Sald: din 1903—4	6.738	90		
	Se scade capitalizarea premiului din 1903—4 în rentă amortizabilă 4%, de nom. L. 4.000	3 455	75	3.283	15
3	*Fondul Cuza:* Sald din 1903—4	4.896	65		
	Capitalizări pe 1904—5	2.745	50	7.642	15
4	*Fondul Dr. Anastasie Fătu:* Sald din 1903—4.	1 129	10		
	Capitalizări pe 1904—5	855	—	1.984	10
5	*Fondul Eliade-Rădulescu:* Sald din 1903—4	5 078	32		
	Se scade capitalizarea premiului din 1903—4 în rentă amortizabilă, 4% de nom. L. 5.000	4.307	50	770	82
6	*Fondul G. San-Marin:* Sald din 1903—4	401	30		
	Capitalizări pe 1904—5	654	50	1.055	80
7	*Fondul Neuschotz:* Sald din 1903—4	1 438	05		
	minus partea adăugată din capital pentru completarea premiului de L. 2 000 ce s'a dat în anul 1903—4 . . .	266	—	1 172	05
8	*Fondul Craiovean:* Sald din 1903—4.	1.296	10		
	Capitalizări pe 1904—5 . . . . L 462,35				
	Paguba la 2 cupoane de Banca Națională a L. 6,60 » 13 20	449	15	1.745	25
9	*Fondul Chițu:* Sald din 1903—4.	31	25		
	Capitalizări pe 1904—5 . . . . L 171,95				
	minus paguba la 1 cupon de Banca Națională » 6,60	165	35		
	Spor din cupoane la efecte capitalizate (L. 1 000)	50	—	246	60
10	*Fondul Bodescu:* Sald din 1903—4	728	60		
	Capitalizări pe 1904—5	357	—	1.085	60
11	*Fondul Hagi-Vasile:* Sald din 1903—4	3.447	95		
	Capitalizări pe 1904—5	1.143	25	4 591	20
12	*Fondul Economiilor:* Sald din 1903—4.			213	75
13	*Fondul Obedenaru:* Sald din 1903—4	7.535	65		
	spor din efecte ieșite la sorți și înlocuite	7	70	7.543	35
14	*Fondul I. Lecomte du Noüy:* Sald din 1903—4			109	25
15	*Fondul Princesa Alina Știrbei:* Sald din 1903—4			6 073	87
	Transport L. . .			38.154	19

Report		103.567	62
Total L. . .		103 567	62

	Report L. . .				38.154	19
16	*Fondul Ioan Fătu:* Sald din anul 1903–4				49	65
17	*Fondul Ionel C. Istrati* Sald din anul 1903–4		35	—		
	capitalizări pe 1904–5		20	—	55	—
18	*Fondul Agarici*: Sald din 1903–4 . . . L.	2 278,63				
	Incassări extrabugetare . . . . »	1.649,60				
	Suma necheltuită din anuitatea moşiei Moara-Grecilor . . . . »	217,98				
	Fonciera, pădurari, etc. . . . . »	212,12				
	Şcoala Agarici, suma necheltuită . . . . »	19,29	4.377	62		
	De aci se scade:					
	Saldul votat cu aproximaţie în 1904–5 . . . L.	1 000,–				
	Reparaţiuni la şcoală şi construirea cantoanelor de pe moşia Moara-Grecilor . . . . . . »	1 002,	2.002	—	2 375	62
19	*Fondul de pensiuni al personalului*: Sald în numerariu				934	90
20	*Fondul Donici:* Suma incassată anticipativ pentru anul 1905–6, concesiunea podului Pătrăşcani-Radiana				1.500	—
21	*Fondul Aristia E. Anghelescu:* Suma incassată în 27 Maiu 1905				9 500	—
	Suma L. . . .				52.569	36
	2. Salduri rămase de cheltuit, conform Procesului verbal No. 8.465:					
22	*Premiul Neuschotz*, ...		2 000	—		
23	*Material pentru catalogul bibliotecii*		349	04		
24	*Dicţionarul limbii române*		5 056	10		
25	*Bibliografia românească şi catalogul manuscriselor şi documentelor*		1.535	60		
26	*Documente tipărite din fondul Princesa Alina Ştirbei* .		5.795	95		
27	*Fondul Carp*: Fonciera moşiei Olteni . . . . . L.	1.048,34				
	» » Reparaţiunea ecaratelor. . . »	937,02				
	» » Şcoala din comuna Olteni . . »	1.000,–				
	» » Premii . . . . »	4 666,70	7.652	06	22 388	75
	Total . . .				74 958	11
	Excedent de înscris pe 1905–6				28 609	51
					103 567	62

FUNDAŢIUNEA ADAMACHI

I. — Raportul cassierului contabil asupra gestiunii Fundaţiunii Adamachi dela 1 Iunie 1904—31 Maiu 1905.

Domnule Preşedinte,

Am onoare a prezentà situaţiunea contabilităţii şi a cassei fondului Adamachi pe exerciţiul 1904—5 până la încheerea definitivă a anului bugetar, 31 Maiu 1905.

I.

Din situaţiunea de cassă aci anexată rezultă că:

A.—*Din veniturile înscrise în buget* de	L.	125.520,32
se scade excedentul votat pe 1904—5 de	»	4.964,72
rămân venituri de incassat de	L.	120.555,60
din care s'a incassat până acum suma de	»	116.164,40
rămânând de incassat suma de	L.	4.391,20

şi anume:

I.—Sume incassabile:

Moşia Călimăneşti, rest din căştiul 23 Aprilie 1905 . . .	L.	3.025,—
II. Suma neincassabilă la 207 cupoane de Banca Naţională a L. 6,60	»	1.366,20
Total ca sus . . .	L.	4 391,20

Saldul arătat în raportul anului trecut din arenda moşiei Călimăneşti s'a incassat în total; iar cupoanele de Banca Naţională sunt tot aceleaşi :

2 cupoane pe 1900 a L. 123,25	L.	246,50		
2 » » 1901 » » 124,85	»	249,70	L.	496,20
lângă care se mai adaugă şi restanţa din anul curent dela Moşia Călimăneşti de			»	3.025,—
In total			L.	3.521,20

de incassat în anul viitor 1905—6.

B.—*Cheltueli înscrise în buget:*

Din suma înscrisă în buget de	L.	125.520,32	
trebue scăzută suma de capitalizat.	»	5 782,67	
şi rămâne pentru cheltueli			L. 119.737,65
de unde s'a cheltuit, cum se arată în situaţia de cassă, suma de			» 99 307,41
şi a rămas necheltuită suma de			L. 20.430,24

Din care:

1) S'a trecut ca sald de cheltuit în 1905—6 la:

Reparaţiunea ecaretelor, conf. Procesului verbal No. 8.465 .			L.	2.832,96
2) Trecut la capitalizări *premiul* nedat în anul curent de . . .			»	5.000,—
3) Trecute la excedent următoarele sume necheltuite:				
a) *Cheltueli cu îngrijirea imobilelor*	L.	260,60		
b) *Burse şi cheltueli de şcoală*	»	9 394,74		
c) *Şcoala Adamachi şi grijile sufletului* . .	»	1.002,55		
d) *Cheltueli de procese*	»	500,—		
e) » *neprevăzute*.	»	140,40		
f) *Publicaţiunile fondului*	»	1.098,99		
g) *Indemnizarea juriilor examinatoare* .	»	200,—	L.	12.597,28
In total ca mai sus . . .			L.	20.430,24

II.

Venituri şi cheltueli în afară de buget:

A.—Venituri.

Pe lângă veniturile incassate după buget, arătate mai sus, s'au incassat şi următoarele sume în afară de buget:

I. Saldul rămas de incassat din bugetul pe 1903—4 la moşia Călimăneşti:

a) Rest din câştigul 26 Octomvrie 1903 .	L.	949,80		
b) Câştiul 23 Aprilie 1904	»	3.100,—	L.	4.049,80
II. Incassări fără buget:				
1. Spor din cupoane dela efectele capitalizate.	L.	1.575,—		
2. Din vânzarea de lemne, fân, amenzi, etc. .	»	840,—		
3. La moşia Călimăneşti, arendă pentru terenuri şi din dobânzi	»	852,96		
4. Idem din efecte ieşite la sorţi	»	45.500,—	»	48.767,96
Suma . .			L.	52.817,76
lângă care se mai adaugă suma în numerar la 31 Maiu 1905.			»	14.809,61
Totalul incassărilor extrabugetare . .			L.	67.627,37

B.—Cheltueli :

Cheltuelile extrabugetare făcute în cursul anului curent au fost:

a) Cumpărat efecte spre înlocuirea celor ieşite la sorţi	L.	45.395,75
b) Moşia Călimăneşti, creditat arendaşului din dobânzi	»	130,30
c) *Imprumut fondului Otteteleşanu* pentru transacţiunea Flachner	»	4 700,—
Totalul cheltuelilor extrabugetare	L.	50.226,05

Recapitulaţie.

Dacă adăugăm la incassările după buget arătate, de			L.	116.164,40
incassările extrabugetare de			»	67.627,37
avem incassări în total de			L.	183.791,77
de unde scăzându-se:				
cheltuelile după buget arătate de	L.	99.307,41		
plus cheltuelile extrabugetare de	»	50.226,05	»	149 533,46
rămâne un sald în numerariu la 31 Maiu 1905 de			L.	34.258,31

care se trece ca sald pe 1905—6.

III.

Contul excedent este următorul:

Excedentul arătat în raportul anului trecut a fost de			L.	221,56
lângă care mai adăugăm:				
1. Spor din vânzarea de lemne, fân, amenzi, etc.	L.	840,		
2. *Moşia Călimăneşti*, dobânzi de întârzierea câştiurilor	»	722,66		
3. *Cupoane* dela efectele capitalizate L. 1.575,— minus diferinţa la 207 acţ. B. Naţ. a 6,60 » 1 366,20	»	208,80		
4. *Efecte:* spor din efecte ieşite la sorţi şi înlocuite	»	104,25		
5. Suma arătată rămasă din bugetul cheltuelilor	»	12 597,28	»	14 472,99
Suma			L.	14.694,55
se scade suma votată în buget ca excedent din 1902—3			»	4 964,72
Rămâne excedent de înscris pe 1905—6			L.	9.729,83

IV.

Fondul în efecte depuse la Banca Naţională este acelaş ca în anul trecut 1903—4:

			Nominal	Peste nominal	Total
65	func. rurale de 5%	a L. 5.000,—	L. 325.000,—	L. —,—	L. 325.000,—
518	» » » 5%	» 1.000,—	» 518.000,—	» —,—	» 518.000,—
27	» » » 5%	» 100,—	» 2.700,—	» —,—	» 2.700,—
2	» » » 4%	» 5.000,—	» 10.000,—	» —,—	» 10.000,—
34	rentă amortiz. » 5%	» 5.000,—	» 170.000,—	» —,—	» 170.000,—
24	» » » 5%	» 500,—	» 12.000,—	» —,—	» 12.000,—
12	func. urbane » 5%	» 5.000,—	» 60.000,—	» —,—	» 60.000,—
15	» » » 5%	» 1.000,—	» 15.000,—	» —,—	» 15.000,—
4	» » » 5%	» 100,—	» 400,—	» —,—	» 400,—
12	rentă amortiz. » 4%	» 5.000,—	» 60.000,—	» —,—	» 60.000,—
11	» » » 4%	» 2.500,—	» 27.500,—	» —,—	» 27.500,—
64	» » » 4%	» 1.000,—	» 64.000,—	» —,—	» 64.000,—
85	» » » 4%	» 500,—	» 42.500,—	» —,—	» 42.500,—
2	» » » 4%	» 100,—	» 200,—	» —,—	» 200,—
209	acţiuni de Banca Naţ.	» 500,—	» 104.500,—	» 270.142,—	» 374.642,—
1.084	efecte în valoare totală de . .		L. 1.411.800,—	L. 270.142,—	L. 1.681.942,—

Notă.—Din suma de nominal L. 1.411.800,— efecte arătate ca depuse la Banca Naţională, lipsesc 2 acţiuni de Bancă în valoare nominală de L. 1.000; aceste acţiuni au lipsit la luarea în posesiune a averii, iar cupoanele s'au incassat regulat în fiecare an până la 1899 incluziv.

V.

Capitalul fondului a fost în 1903—4 . . . . L. 234.391,77
lângă care se adaugă în anul 1904—5.

a) *Capitalizările* votate pe 1904—5, după buget L. 2.144,92
b) *Valoarea premiului* nedat în anul curent . » 5.000,— » 7.144,92

Suma . . . L. 241.536,69

Cea mai mare parte din acest capital se află în următoarele imprumuturi:

1. *Imprumutul Donici,* care a fost
în anul trecut de: . . . . L. 117.637,75
şi s'au amortizat . . . . » 1.637,75 L. 116.000,—

2. *Imprumutul Otteteleşanu* a fost
în 1903—4 de . . . . L. 90 000,—

Transport . . . L. 90.000,— L. 116.000,—

Report . . .	L. 90.000,—	L. 116.000,—
a crescut în cursul anului prin un nou împrumut, conform Procesului verbal No. 7.082, de	» 4.700,—	» 94.700,—
3. *Imprumutul Academiei* pentru casa din Craiova (Macinca) a fost de	L. 10.024,10	
din care s'a amortizat suma de .	» 2.000.—	L. 8.024,10
Totalul împrumuturilor . . .		L. 218.724,10
Deci rezultă un rest în numerar de		L. 22 812.59

care se află în numerariul cassei și în salduri.

VI.

In raportul anului trecut s'a arătat că au rămas pe anul curent 1904—5 următoarele salduri de cheltuit pentru reparațiunea morilor de pe moșia Roșiori și altele:

a) *Venitul extraordinar*, suma necheltuită din L. 2.000 depuși de d-nii Şmilovici, arendașii moșiei Roșiori, pentru reparațiunea morilor, conform contractului	L. 404,13	
b) *Reparațiunea și întreținerea ecaretelor*, sumele votate pe 1902—3 și 1903—4 a L. 1.000 .	» 2.000,—	L. 2.404,13
Lângă care trebue să se adauge suma necheltuită din suma votată de		» 2.832,96
deci avem azi în total suma disponibilă		L. 5.237,09

care se trece ca sald pe 1905—6, conform Procesului verbal No. 8.465, pentru reparațiunea morilor dela Roșiori și a ecaretelor de pe moșia Călimănești.

Numerariul cassei constatat de comisiunea financiară la 31 Maiu 1905, conform Procesului verbal No. 8.452, care se arată și în situațiunea cassei aci anexată, este în sumă de		L. 34.258,31
Se scad sumele de cheltuit în anul viitor 1905—6 arătate mai sus sub VI	L. 5.237,09	
și excedentul ce se trece ca sald de cheltuit pe anul viitor	L. 9.729,83	L. 14.966,92
Rămâne în numerar . . .		L. 19.291.39
lângă care adăugăm sumele ce sunt de incassat din trecut, cum s'a văzut mai sus, sub I, A		L. 3.521,20
ne dă suma arătată de capitalizat sub V, de		L 22 812,59

Situaţiunea Cassei Fundaţiunii Adamachi pe anul 1904—1905.

SITUAȚIUNEA CASSEI FUNDAȚIUNII ADAMACHII PE ANUL 1904—1905.

VENITURI

No.	ARTICOLUL	Suma votată		Incassat după buget		Incassat peste buget		TOTAL		Rămas de incassat	
	Incassări după buget:										
1	*Cupoane*	86 766	65	85.400	45	1.575	—	86 975	45	1.366	20
2	*Dobânzi*	10 701	20	10 701	20			10.701	20		
3	*Amortismentul împrumuturilor*	3 637	75	3.637	75			3 637	75		
4	*Moșia Călinănești*	6.200	—	3.175	—	4.902	76	8.077	76	3 025	—
5	» *Roșiori*	13.250	—	13 250	—			13 250	—		
	Suma...	120.555	60	116 164	40	6 477	76	122.642	16	4 391	20
	Fără buget:										
1	*Cassa* în numerariu la 31 Maiu 1904					14 809	61	14.809	61		
2	*Escedent* din vânzare de lemne, fân, amenzi, etc					840	—	840	—		
3	*Efecte* ieșite la sorți și înlocuite					45 500	—	45.500	—		
	Suma...					67.627	37				
								183.791	77		
	Cassa în numerariu la 31 Maiu 1905									34 258	31
	Notă. — Ca sa avem suma arătată în bugetul de venituri pe 1904 5, trebue să adaugăm lângă suma de	120.555	60								
	Excedentul votat pe anul curent	4 964	72								
	Suma înscrisă în buget	125 520	32								

CHELTUELI

No.	ARTICOLUL	SUMA VOTATĂ		Cheltuit după buget		Cheltuit peste buget		RĂMAS	
	Cheltueli după buget:								
1	*Reparațiuni și întreținerea ecaretelor și moara Roșiori*	4.000	—	1.167	04			2 832	96
2	*Cheltueli de îngrijirea imobilelor* . . . L. 1.000,— *Cheltueli cu măsurarea pădurilor* . . . » 600,—	1.600	—	1.339	40			260	60
3	*Prelevările Academiei de 15% la* L. 116.917,85	17 537	65	17.537	65				
4	*Burse, cheltueli de școală și cercetări* . . . » 73.000,— „ *la 10 elevi dela școala Agarici* . . . » 3.600,—	76.600	—	67.205	26			9.394	74
5	*Școala Adamachi din Iași și grijile sufletului*	4.000	—	2.997	45			1.002	55
6	*Cheltueli de procese*	500	—					500	—
7	„ *neprevăzute*	1.000	—	859	60			140	40
8	*Două premii a L. 5 000*	10.000	—	5 000	—			5.000	—
9	*Publicațiunile fondului*	3.000	—	1.901	01			1.098	99
10	*Indemnizarea membrilor din juriile examinatoare ale concursurilor pentru burse*	1.500	—	1.300	—			200	—
	Suma L....	119.737	65	99.307	41			20.430	24
	Fără buget:								
1	*Efecte cumpărate spre înlocuirea altora ieșite la sorți*					45.395	75		
2	*Moșia Călinănești, creditat d-lui arendaș dobânzi*					130	30		
3	*Împrumutat fondului Otteteleșanu pentru transacția cu moștenitorii Flachner*					4 700	—		
	Suma...					50.226	05		
	Lângă cheltuelile după buget se mai adaugă cheltuelile fără buget de			50 226	05				
	Totalul cheltuelilor...			149 533	46				
	Sald în numerariu la 31 Maiu 1905			34 258	31				
				183 791	77				
	Nota. — Ca să avem suma arătată în bugetul de cheltueli pe 1904—5, trebue adăugat lângă suma de	119.737	65						
	Capitalizările votate pe a. c.	5 782	67						
	Suma înscrisă în buget...	125 520	32						

EXCEDENTUL FUNDAŢIUNII ADAMACHI DIN ANUL 1904—1905.

I. VENITURI.

	Rămăşiţe din anul 1904—5:				
1	*Cupoane:* 2 de Banca Naţională din 1900 a Lei 123,25	246	50		
	» 2 » » » » 1901 » 124,85 .	249	70	496	20
2	*Moşia Călimăneşti,* rest din câştiul 23 Aprilie 1905 . . .			3.025	—
3	*Imprumutul Donici*	116.000	—		
4	*Imprumutul Otteteleşanu,* din 1903—4 . Lei 90 000,—				
	» » » 1904—5 . . » 4 700,—	94.700	—		
5	*Imprumutul Macinca*	8 024	10	218.724	10
	Suma . . .			222.245	30
6	*Cassa* în numerariu la 31 Maiu 1905.			34 258	31
				256 503	61
	Excedent de înscris pe anul 1905—6			9 729	83

II. CHELTUELI.

1	**Capitalizări:**						
	a) Capitalizări din 1903—4 . . . . . . L. 234.391,77						
	» » 1904—5 . . . . » 2 144,92	236 536	69				
	b) Premiul ce nu s'a dat în 1904—5.	5 000	—	241.536	69		
2	**Venit extrabugetar pentru reparaţia morilor dela moşia** Roşiori					404	13
3	**Salduri de cheltuit,** conform Procesului-verbal No 8 465 :						
	Reparaţiuni la ecaretele şi morile dela moşia Roşiori .					4.832	96
	Suma					246 773	78
4	*Excedent* pe anul viitor 1905—6					9.729	83
						256 503	61

FUNDAȚIUNEA OTTETELEȘANU

Raportul Cassierului-contabil asupra gestiunii Fundațiunii Ottetelesanu dela 1 Iunie 1904—31 Maiu 1905

Domnule Președinte,

Am onoare a prezentà situațiunea contabilității și a cassei Fondului Otteteleșanu pe anul 1904—5 până la 31 Maiu 1905, încheierea definitivă a anului bugetar

I

A Din veniturile înscrise în buget de . . . L 150 680,70
se scade excedentul votat pe 1904 5 din 1903 4 . . . » 2 774,45

Rămân venituri de incassat de . . . . L. 147 906,25
din cari s'au incassat până acum, cum arată situațiunea cassei aci alăturată . . . . » 138 807,25

și au rămas venituri de incassat de . . . L. 9 099,—

și anume:

I. Sume incassabile.

a) Moara dela Măgurele, arenda pe întregul an L. 3 500,
b) Grajdurile din strada Teatrului, idem . . » 2 500,
c) Grădina din str. Teatrului
chiria, rest din 26 Oct. 1904 . . . L. 500,—
» pe 23 Aprilie 1905 . . . . » 2 500,— » 3.000,—L. 9 000,

II. Sume neincassabile

Cupoane, diferința la 15 cupoane de Banca Națională a L. 6,60 scăzută dela excedent, cum se arată mai jos sub IV b. . . L. 99,

Total ca sus . . L. 9.099,—

In ce privește saldurile rămase din anul trecut, s'au incassat în total

B. Cheltueli după buget:

Cheltuelile votate pentru 1904—5 au fost în sumă de	L.	150.680,70
de unde trebue scăzut amortismentul deficitului	»	2.774,45
și rămâne de cheltuit suma de	L.	147.906,25
de unde s'a cheltuit, cum arată anexata situațiune a cassei	»	139 815,46
și a rămas necheltuită suma de	L.	8.090,79

Din care sumă s'a dispus:

a) Prin Proces verbal No. 8.465 să se treacă ca sald de cheltuit în 1905—6,

la art. *Reparațiuni la imobile* de pe moșia Măgurele suma de	L.	1.552,90
la art.: *Inzestrarea elevelor* suma votată	»	3.300,—
la art.: *Corpul didactic și servitorii Institutului* s'au trecut ca sald pe 1905—6	»	250,—
Suma	L.	5.102,90

b) S'au trecut la excedent sumele rămase necheltuite dela următoarele articole:

1) *Anuitatea moșiei Fundu-Chiselet*	L.	1.542,03		
2) *Asigurări*	»	913,—		
3) *Pădurari*	»	12,50		
4) *Cheltueli de procese*	»	364,70		
5) » *neprevăzute*	»	155,66	»	2 987,89
Total ca sus			L.	8.090,79

Notă. La articolul: *Inzestrarea elevelor* trebue să adăugăm

lângă saldul din 1904—5, arătat mai sus de	L.	3.300,—
saldul din 1903—4	»	2.400,—
și avem pe 1905—6 suma disponibilă de	L.	5.700,—

II.

Venituri și cheltueli în afară de buget.

A. Venituri.

Dacă veniturile înscrise în buget pe a. c. nu s'au incassat în total, în schimb s'au incassat, pe lângă rămășițele arătate în raportul anului trecut de L. 5.730,—

și alte sume extrabugetare și anume:

a) Moșia Oteteliș, din exploatarea pădurii Secăriștea	L.	2.997,—		
care sumă s'a trecut ca sald pe 1905—6 pentru reparațiuni (Proces verbal No. 7.810).				
și suma incassată din vânzarea de fân și pășunatul vitelor în pădure	»	125,—		
Transport	L.	3.122,—	L.	5.730,—

Report . . .	L.	3.122,—	L. 5.730,—
b) Excedent. Incassat din pășunatul vitelor la Oteteliș, din vânzare de fân, crăci din păduri	»	266,—	
c) Din efecte ieșite la sorți	»	9 500,—	
d) Imprumutul dela Fondul Adamachi . .	»	4.700,—	
Suma . . .	L.	17.588,—	
plus numerariul cassei la 31 Maiu 1904 . . .	»	67.260,25	» 84 848,25
Totalul incassărilor extrabugetare . .			L. 90 578,25

B. Cheltueli.

1) Cheltueli făcute din saldurile rămase din 1903—4 la articolul: *Inzestrarea elevelor*			L. 900,—
2) Cheltueli în afară de buget:			
a) Efecte cumpărate spre înlocuirea altora ieșite la sorți (nom. L. 9.500)	L.	8.730,30	
b) Transacțiunea cu moștenitorii Flachner .	»	4.700,—	
c) Rest pentru achitarea morii dela Măgurele	»	28 715,98	» 42 146,28
Totalul cheltuelilor extrabugetare . . .			L. 43 046,28

Recapitulațiune.

Ca să avem totalul incassărilor din anul curent, trebue să adăugăm lângă

incassările după buget, arătate sub I, A. de			L. 138 807,25
și incassările extrabugetare de			» 90.578,25
Suma . . .			L. 229.385,50
de unde scăzând:			
cheltuelile după buget, arătate sub I, B. în sumă de	L.	139.815,46	
și cheltuelile extrabugetare de.	»	43.046,28	» 182.861,74
rezultă un sald în numerariu la 31 Maiu 1905			L. 46.523,76

care se trece ca sald pe anul viitor 1905—6.

III.

Fondul în efecte, arătat în raportul anului trecut, ca valoare este tot acelaș:

	Nominal	Peste nominal	Total
8 titl. rentă amort. de 4% a L. 5.000	L. 40.000.—		L. 40.000,—
19 » » » » 4% » 2.500	» 47.500,—		» 47.500,—
126 » » » » 4% » 1.000	» 126.000,—		» 126.000,—
9 » » » » 4% » 500	» 4.500,—		» 4.500,—
3 » » » » 4% » 100	» 300,—		» 300,—
19 scris. func. rur. » 5% » 5.000	» 95 000,—		» 95.000,—
7 » » » » 5% » 1.000	» 7.000,—		» 7.000,—
15 » » » » 5% » 100	» 1.500,—		» 1.500,—
15 acț. de Banca Națională » 500	» 7.500,—	L. 15.000,—	» 22.500,—
221 efecte în valoare de	L. 329.300,—	L. 15.000,—	L. 344.300,—

Fondul Elena Turnescu pentru înzestrarea elevelor dela Institutul Ottete-leşanu, arătat în raportul anului trecut, este acelaş de nominal L. 31.000,—

şi anume:

10 scrisuri funciare urbane de 5% a L.	1.000,—	L.	10.000,—
10 » » » » 5% »	100,—	»	1.000,—
4 » » rurale » 5% »	5.000,—	»	20 000,—
24 efecte în valoare nominală de		L.	31.000,
şi un sald în numerariu de		»	146,50
Averea totală este de		L.	31.146,50

IV.

Contul excedent.

S'au incassat în cursul anului următoarele sume ca venit extraordinar:

1) *Moşia Oteteliş*, din păşunatul vitelor, vânzare de lemne, etc.	L.	266,—		
2) *Moşia Oteteliş*, din vânzare de fân şi păşunatul vitelor arendaşului	»	125,—		
3) Spor din efecte ieşite la sorţi şi înlocuite cu altele	»	769,70		
Suma . . .	L.	1.160,70		
4) Suma rămasă din bugetul cheltuelilor, cum s'a arătat sub I, B.	»	2 987,89	L.	4.148,59
de aci se scade:				
a) Deficitul arătat în raportul anului trecut de	L.	56,25		
b) Diferinţa la 15 cupoane de Banca Naţională a L. 6.60	»	99,—	»	155,25
Rămâne excedent curat în sumă de			L.	3.993,34

care se va trece pe anul viitor 1905—6.

Imprumutul dela Fondul Adamachi, arătat ca sald din 1903—4 de	L.	90.000,—
a crescut în anul curent prin noul împrumut făcut, conform Procesului verbal No. 7.082, pentru transacţiunea cu moştenitorii Flachner	»	4 700,—
Total . . .	L.	94 700,

Numerariul cassei la 31 Maiu 1905, constatat de Comisiunea financiară (Proces verbal No. 8.452), a fost de . . . . L. 46.523,76
care este format din următoarele sume:

a) Sume de trecut ca sald de cheltuit în viitor, arătate sub I, B.	L.	1.552,90	
b) Inzestrarea elevelor, sald din 1903—4 şi 1904—5	»	5.700,—	
c) Suma incassată din exploatarea pădurii Secăriştea (moşia Oteteliş), trecută ca sald pe anul viitor pentru reparaţiuni (Proces verbal No. 7.810)	»	2.997,—	
d) Suma trecută pe 1905—6 din art.: *Corpul didactic dela Institut*	»	250,—	» 10 499,90
Rămâne în numerariu disponibil suma de . .			L. 36.023,86
de unde trebue să mai scădem Excedentul din a. c., care va servì la amortizarea sumei date pentru moara dela Măgurele			» 3.993,34
Rămân . . .			L. 32.030,52

cari parte se găsesc în aconturi, iar restul va servì la primele cheltueli pentru Institut în bugetul viitor, deoarece incassările nu se pot face decât cu cupoanele de 1 Iulie 1905.

Pentru acoperirea împrumutului dela Fondul Adamachi în sumă de	L.	94.700,—
împreună cu suma de capitalizat la Fondul Elena Turnescu . .	»	146,50
Total . . .	L.	94.846,50

avem următoarele sume:

a) Numerariul cassei disponibil în sumă de	L.	32.030,52
b) Restanţele din arenzi (conform anexei)	»	9.000,—
c) Suma dată pentru moara dela Măgurele	»	28.715,98
d) Suma dată asupra terenului din strada Teatrului . . .	»	20.400,—
e) Suma dată pentru transacţiunea cu moştenitorii Flachner	»	4.700,—
In total ca sus . . .	L.	94.846,50

Situațiunea Cassei Fundațiunii Otteteleșanu
pe anul 1904—1905.

SITUAŢIUNEA CASSEI FUNDAŢIUNII OTTETELEŞANU PE ANUL 1904—1905.

No.	ARTICOLUL	Suma votată	Incassat după buget	Incassat peste buget	TOTAL	Rămas de incassat
	Incassări după buget:					
1	*Moşia Fundu-Chiselet*	65.400 —	65.400 —		65.400 —	
2	» *Măgurele*	24 000 —	24.000 —		24 000 —	
3	» *Oteteliş*	16.400 —	16 400 —	3.122 —	19 522 —	
4	» *Bătăşani*	3.820 —	3 820 —	880 —	4.700 —	
5	*Moara dela Măgurele*	3.500 —				3 500 —
6	*Casa din Calea Victoriei No. 49*	10 000 —	10.000 —		10.000 —	
7	*Grajdurile* din strada Teatrului	2.500 —		850 —	850 —	2 500 —
8	*Grădina* din strada Teatrului	5 000 —	2 000 —	4 000 —	6 000 —	3 000 —
9	Cupoane	15.736 25	15 637 25		15.637 25	99 —
10	Fondul Elena Dr. N. Turnescu.	1 550 —	1 550 —		1 550 —	
	Suma . . .	147.906 25	138 807 25	8 852 —	147.659 25	9 099 —
	Fără buget:					
1	Cassa în numerariu la 31 Maiu 1904			67 260 25	67.260 25	
2	*Excedent* din păşunatul vitelor la moşii, vânzare de fân şi crăci, etc			266 —	266 —	
3	*Imprumutat* dela Fond. Adamachi pentru transacţia cu moştenitorii Flachner			4 700 —	4.700 —	
4	Efecte ieşite la sorţi şi înlocuite			9 500 —	9 500 —	
	Suma . . .			90.578 25		
					229.385 50	
	Numerariul cassei la 31 Maiu 1905	46 523 76				
	Notă.—Ca să avem suma arătată la bugetul de venituri pe 1904—5, trebue adăugat lângă suma de L.	147.906 25				
	Excedentul votat pe anul curent	2 774 45				
	Suma înscrisă în buget	150 680 70				

No.	ARTICOLUL	SUMA VOTATĂ	Cheltuit după buget	Cheltuit peste buget	RĂMAS
	După buget:				
1	*Anuitatea moşiei Fundu-Chiselet*	19 000 —	17.457 97		1 542 03
2	*Impozite.*	7.000 —	7.000 —		
3	*Asigurări*	1 000 —	87 —		913 —
4	*Pădurari*	1 850 —	1 837 50		12 50
5	*Reparaţiuni la imobile.*	2.500 —	947 10		1.552 90
6	*Prelevările Academiei*	17.595 95	17 595 95		
7	*Cheltueli de procese.*	500 —	135 30		364 70
8	» *neprevăzute*	1.500 —	1 344 34		155 66
9	*Amortisment* din reparaţiunile dela casa din calea Victoriei	1 375 —	1.375 —		
10	*Cheltueli* pentru măsurarea pădurilor	500 —	500 —		
	Cheltuelile Institutului Otteteleşanu:				
1	*Corpul didactic şi servitorii.*	33.540	33 290 —		250 —
2	*Mâncarea*	27.180 —	27.180 —		
3	*Iluminatul*	1.203 60	1 203 60		
4	*Incălzitul*	3.312 —	3.312 —		
5	*Curtea, grajdul şi reparaţiuni*	3.040 —	3.040 —		
6	*Atelierul şi spălătoria*	1.386 —	1.386 —		
7	*Instalaţiuni*	1.130 —	1.130 —		
8	*Imbrăcăminte*	5.310 —	5.310 —		
9	*Cărţi şi tipărituri*	1.370 —	1.370 —		
10	*Diverse*	3.738 60	3.738 60		
	Dobânzi	4 500 —	4 500 —		
	Construcţiunea morii dela Măgurele	6.075 10	6.075 10		
	Inzestrarea elevelor	3.300 —		900 —	3.300 —
		147.906 25	139 815 46	900 —	8.090 79
	Fără buget:				
1	*Efecte* cumpărate pentru înlocuirea celor ieşite la sorţi			8 730 30	
2	Transacţia cu moştenitorii Flachner			4 700 —	
3	Rest pentru construcţia morii dela Măgurele			28 715 98	
	Totalul cheltuelilor fără buget			43.046 28	
	Cari adăugate la cheltuelile după buget		43 046 28		
	Cheltueli în total		182.861 74		
	Sald în numerariu la 31 Maiu 1905		46 523 76		
			229.385 50		
	Notă.—Ca să avem suma arătată la bugetul de cheltueli pe 1904—5, trebue să adăugăm lângă suma de	147.906 25			
	Amortismentul din deficitul anului trecut	2 774 45			
	Suma înscrisă în buget	150 680 70			

EXCEDENTUL FUNDAŢIUNII OTTETELEŞANU DIN ANUL 1904—1905.

	I. VENITURI.				
1	**Rămăşiţe din anul trecut 1904—5:**				
	a. Grajdurile din str. Teatrului, câştiul 26 Octomvrie 1904	1.250	—		
	» » » » » 23 Aprilie 1905. .	1.250	—	2.500	—
	b. Moara dela Măgurele, veuitul întreg votat pe 1904—5. .			3.500	—
	c. Grădina din str. Teatrului, rest din câşt. 26 Oct. 1904 .	500	—		
	» » » » chiria pe 23 Aprilie 1905. .	2.500	—	3 000	—
2	**Vânzarea terenurilor,** suma cheltuită cu transacţia			20.400	—
3	**Suma dată** pentru moara dela Măgurele			28.715	98
4	**Transacţiunea** cu moştenitorii Ecaterina Flachner . . .			4.700	—
	Suma . . .			62.815	98
5	**Cassa** în numerariu la 31 Maiu 1905.			46.523	76
				109.339	74
	Excedent de înscris pe anul 1905—6			3 993	34

	II. CHELTUELI.				
1	**Capitalizări:**				
	Fondul Elena Dr. N. Turnescu:				
	Sald din anul 1904—5			146	50
2	**Inzestrarea elevelor,** rest din 1903—4	2 400	—		
	suma votată pe anul 1904—5	3 300	—	5.700	—
3	**Imprumutul dela Fondul Adamachi**			94.700	—
4	**Salduri de cheltuit pe anul viitor** (Procesul verbal No. 8.465):				
	a. Moşia Oteteliş (Proces verbal No. 7.810), pentru reparaţiuni, suma prevenită din darea în exploatare a pădurii Secăriştea	2.997	—		
	b. Reparaţiuni la imobile, pentru moşia Măgurele (Procesul verbal No. 8 465)	1.552	90	4.549	90
	c. Lefurile personalului dela Institut, rămase necheltuite.			250	—
	Suma . . .			105.346	40
5	**Excedent** de trecut pe anul 1905—6			3.993	34
				109.339	74

FUNDAŢIUNEA TACHE ANASTASSIU

Raportul Cassierului-contabil asupra gestiunii Fundaţiunii Tache P. Anastassiu dela 1 Iunie 1904—31 Maiu 1905.

Domnule Preşedinte,

Am onoare a prezentà situaţiunea contabilităţii şi a cassei Fondului Tache P. Anastassiu pe exerciţiul 1904—5 până la încheierea definitivă a anului bugetar 1905.

I.

A.—Din veniturile înscrise în buget de . . . . L. 226.154,61
s'au incassat până acuma, cum arată situaţiunea cassei anexată, suma de . . . . » 222 790,01
şi au rămas venituri de incassat . . . . L. 3.364,60

şi anume:

I Sume incassabile:

a) *Moşiile Ţigăneşti şi Călmăţuiu*, din câştiul 1 Aprilie 1905 . . . . L. 25,—

b) *Via dela Ţigăneşti*, arenda pe anul întreg . » 3 300, L. 3.325,—

II. Sume neincassabile:

Cupoane, diferenţa la 6 cupoane de Banca Naţ a L. 6,60 » 39,60

Total ca sus . . . . L 3 364,60

Dacă adăugăm lângă suma rămasă din bugetul de venituri suma ce a rămas de incassat din 1903—4 din arenda viei dela Ţigăneşti de L. 1.650, avem salduri de incassat în 1905 6:

1) *Moşiile Ţigăneşti şi Călmăţuiu*, din câştiul 1 Aprilie 1905 . L. 25,—

2) *Via dela Ţigăneşti*, câştiul 23 Aprilie 1904 . L 1.650,—
şi arenda pe anul întreg de . . . . » 3 300,— » 4 950,—

Total . . . . L. 4 975,—

B.—Situaţiunea bugetului de cheltueli este următoarea:

Suma arătată în buget pe anul curent 1904—5 este de . . L. 226.154,61
de aci se scad:
1) *Capitalizările* anuale pentru vite, maşini, etc. L. 20.000,—
2) » *Tarcăul*, 2 rate din capital la
L. 37.533,15 . . . . » 75.066,33 » 95.066,30
Rămâne pentru cheltuelile proprii ale fondului suma de . . L. 131.088,31
de unde s'au cheltuit, cum arată situaţiunea cassei alăturată . » 120.912 44
şi au rămas necheltuiţi . . . L. 10.175,87

de unde s'a trecut ca sald în anul viitor 1905—5, conform Procesului-verbal No. 8.465, la următoarele articole:
a) *Fonciera* . . . . L. 3 228.87
b) *Salariul personalului dela moşia Ţigăneşti* » 1.524,69
c) *Şcoala primară dela Călmăţuiu* . . . . . » 4.570,37 L. 9.323,93
iar la excedent următoarele sume:
1. *Anuitatea moşiei Ţigăneşti* . . . . . . L. 547,48
2. *Renta d-nei Ana Vadavali* . . . . » 300,—
3. *Cheltueli neprevăzute* . . . . » 4,46 » 851,94
Total ca sus . . . . L. 10.175,87

II.

Venituri şi cheltueli în afară de buget:

A.—Venituri.

Pe lângă veniturile incassate din prevederea bugetară s'au mai incassat în cursul anului următoarele sume extrabugetare:

a) La via dela Ţigăneşti, din vânzarea vinului din 1903—4 şi din dobânzi . . . . L. 3.954,13
b) Spor din cupoane dela efectele capitalizate şi din cupoanele societăţilor Naţionala şi Generala . . . . » 3.465,—
c) Din o creanţă şi dobânzi dela fraţii Dimitriade . . . . » 5.368,15
d) Din dobânzi, păşunat, etc. . . . . » 1.428,—
e) Renta Ana Vadavali, suma întoarsă din cauza încetării din vieaţă . . . . » 600,—
f) Efecte ieşite la sorţi . . . . » 7 200,—
Suma . . . L. 22.015,28
plus cassa în numerariu la 31 Maiu 1905, constatată de comisiunea financiară . . . . » 42.691,43
Totalul incassărilor extrabugetare . . . L. 64.706,71

B.—Cheltueli.

Cheltuelile extrabugetare făcute în cursul anului curent au fost:

1. Salduri din anul trecut 1903—4:

a) Renta Iancu Anastassiu	L.	2.500,—		
b) Salariul personalului dela Ţigăneşti . . .	»	1.658,89	L.	4 158,89
2. Efecte capitalizat şi cheltueli de procese . .	»	115.164,25		
Efecte spre înlocuirea altora ieşite la sorţi . . .	»	6.716,65	»	121 880,90
Total . . .			L.	126.039,79

Recapitulaţiune.

Ca să avem totalul incassărilor din cursul anului, arătate în situaţiunea cassei, trebue să adăugăm lângă incassările după buget în sumă

de			L.	222.790,01
incassările extrabugetare de			»	64.706,71
Totalul incassărilor . . .			L.	287.496,72
de unde scăzându-se:				
cheltuelile după buget . . . . de . .	L.	120.912,44		
cheltuelile extrabugetare de	»	126.039,79	L.	246 952,23
a rămas sald în numerariu la 31 Maiu 1905			L.	40.544,49

care se va trece pe anul 1905—6.

III.

Contul Excedent este următorul:

S'a incassat în cursul anului:

a) Pentru păşunatul vitelor în păduri	L,	671,—		
b) Din dobânzi	»	450,—		
c) Din vânzare de lemne din păduri	»	307,—		
d) Din vânzarea vinului dela Ţigăneşti, 1903—4	»	3.954,13		
e) Spor din cupoane	»	3.425,40		
f) Spor din efecte ieşite la sorţi	»	483,35	L.	9290,88
Suma rămasă necheltuită din prevederea bugetară	L.	851,94		
plus suma înapoiată din renta Ana Vadavali .	»	600,—	»	1.451,94
Suma . . .			L.	10.742,82
De aci se scade deficitul arătat în raportul anului trecut de			L.	8.264,20
Rămâne excedent curat de			»	2.478,62

care se va trece ca sald pe 1905—6.

IV.

	Nominal	Peste nominal	Total
Fondul în efecte, arătat în raportul anului trecut, a fost de . .	L. 370.500,—	L.. 12.388,75	L. 382.888,75
lângă care se adaugă efecte cumpărate spre capitalizare:			
scrisuri func. urbane 5%	L. 30.000,—	L. —,—	L. 30.000,—
oblig. comunale Bucureşti 4% .	» 30 000,—	» —,	» 30.000,—
Totalul efectelor este de . . .	L. 430.500,—	L. 12.388,75	L. 442.888,75

şi anume:

	Nominal	Peste nominal	Total
2 titl. rentă amort. de 4% a L. 5.000	L. 10.000,—	L. —,—	L. 10.000,—
18 » » » » 4% » 1.000	» 18.000,—	» —,—	» 18.000,—
3 scris. func. rurale » 5% » 5.000	» 15.000,—	» —,—	» 15.000,—
7 » » » » 5% » 1.000	» 7.000,—	» —,—	» 7.000,—
9 » » » » 5% » 100	» 900,—	» —,—	» 900,—
37 » » urb.Bucur.» 5% » 5.000	» 185.000,—	» —,—	» 185.000,—
43 » » » » » 5% » 1.000	» 43.000,—	» —,—	» 43.000,—
5 » » » » » 5% » 100	» 500,—	» —,—	» 500,—
1 » » » Iaşi » 5% » 100	» 100,—	» —,—	» 100,—
8 » » rurale » 4% » 5.000	» 40.000,—	» —,—	» 40.000,—
15 oblig. com. Bucur. 4% » 1.000	» 15.000,—	» —,—	» 15.000,—
30 » » » 4% » 500	» 15.000,—	» —,—	» 15.000,—
375 acţ. societ. «Generala» » 200	» 75.000,—	» —,—	» 75.000,—
15 » » «Naţionala» » 200	» 3.000,—	» —,—	» 3.000,—
6 » Banca Naţională » 500	» 3.000,—	» 12 388,75	» 15.388,75
574 efecte în valoare totală de . .	L. 430.500,—	L. 12.388,75	L. 442.888,75

V.

Capitalul Fondului.

In raportul anului trecut s'a arătat sald de capitalizat de L. 48.421,74
lângă care se adaugă capitalizările votate pe a. c., şi anume:

a) *rata anuală pentru vite, maşini, munci agicole,* etc. dela moşiile Ţigăneşti şi Călmăţuiu, conform contractului L. 20.000,—

b) *2 rate din capitalul dela Societatea Tarcăul,* conform învoelii, la 1 Octomvrie 1904 şi la 1 Aprilie 1905 a L. 37.533,15 . . . . » 75.066,30 L. 95.066,30

Transport . . . L. 143.488,04

Report . . . L. 143.488,04

cari s'au încassat în total.

Pe lângă acestea s'au mai încassat, conform Procesului verbal No. 7.833, din creanța Apostol Dimitriade:

acont din capitalul de L. 10.000,—	L.	5.000,—	
dobânzi	»	368,15	» 5 368,15
Suma . . .			L. 148.856,19

De aci se scad:

a) costul efectelor capitalizate, de nominal L. 60.000,— cari au costat	L.	56.010,10	
b) cheltueli de proces, expertize, călătorii, etc.	»	59.154,15	» 115 164,25
Rămâne de capitalizat . . .			L. 33 691,94

care se trece ca sald pe anul viitor 1905—6.

* * *

Numerariul cassei la 31 Maiu 1905 a fost, cum s'a constatat de comisiunea financiară prin Procesul verbal No. 8.452, în sumă de . . . . L. 40.544,49

care este formată dn următoarele sume:

1. Salduri de cheltuit în anul viitor, arătate mai sus sub I, B.	L.	9.323.93		
2. Excedent trecut ca sald de cheltuit în anul viitor	»	2 478,62	L.	11 802,55
			»	28.741,94
lângă care adăugându-se restanțele de încassat, arătate sub I, A. II, 2			L	4.950,—
Avem în total . . .			L.	33.691,94

care reprezentă suma de capitalizat de sub V.

Se menționează că nu s'a capitalizat și numerariul de L. 28 741,94, deoarece parte este cuprins în aconturi, iar parte se reține pentru primele cheltueli la începutul anului bugetar viitor, deoarece încassările nu încep decât cu 1 Iulie 1905.

Situațiunea Cassei Fundațiunii Tache P. Anastassiu
pe anul 1904—1905.

SITUAŢIUNEA CASSEI FUNDAŢIUNII

No	ARTICOLUL	Suma votată	Incassări după buget	Incassări peste buget	TOTAL	Rămas de incassat
	Incassări după buget:					
1	*Moşiile Ţigăneşti şi Călmăţuiu* . . .	96 500 —	96.475 —		96 475 —	25 —
2	*Ratapentru vite, maşini, etc* L. 20 000,— *Tărcăul, 2 rate din capital* » 75.066,30	95 066 30	95 066 30		95.066 30	
3	*Via de pe moşia Ţigăneşti* » 3.300,— *Via de pe moşia Călmăţuiu* » 3 500,—	6.800 —	3 500 —	3 954 13	7 454 13	3 300 —
4	*Cupoane*	17 466 70	17.427 10	3 465 —	20 892 10	39 60
5	*Dobânzi*	10 321 61	10 321 61		10 321 61	
	Suma L. .	226 154 61	222 790 01	7.419 13	230.209 14	3.364 60
	Fără buget:					
1	*Cassa în numerariu* la 31 Maiu 1904 .			42 691 43	42 691 43	
2	*Capitalizări*, incassat dela d-nii Demetriadi din creanţă şi dobânzi . . .			5 368 15	5 368 15	
3	*Excedent* din dobânzi, din păşunat la moşii şi altele			1 428 —	1 428 —	
4	*Renta Ana Vadavali*, din cauza încetării din vieaţă (sumă mandatată) . .			600 —	600 —	
5	*Efecte* ieşite la sorţi			7 200 —	7 200 —	
	Suma .			64.706 71		
					287 496 72	
	Cassa în numerariu la 31 Maiu 1905 .					40 544 49

TACHE P. ANASTASSIU PE 1904—5.

No.	ARTICOLUL	Suma votată	Cheltuit după buget	Cheltuit peste buget	Rămas necheltuit
	Cheltueli după buget·				
1	*Anuitatea* moşiei Ţigăneşti	14.400 —	13.852 52		547 48
2	*Fonciera*	19 000 —	15.771 13		3.228 87
3	*Asigurări*	410 35	410 35		
4	*Renta d-nei Elena Tache Anastassiu*	24 000 —	24.000 —		
5	*Renta d-lui Iancu Anastassiu*	12 000 —	12.000 —	2 500 —	
6	*Renta d-nei Ana Vadavali*	6 300 —	6 000 —		300 —
7	*Salariul personalului dela Ţigăneşti*	3.500 —	1 975 31	1 658 89	1.524 69
8	*Şcoala profesională de fete din Tecuciu* . . .	10.000 —	10 000 —		
9	*Şcoala primară dela Călmăţuiu, etc.*	18.000 —	13.429 63		4.570 37
10	*Clerul dela Călmăţuiu*, parastas, etc.	5.500 —	5 500 —		
11	*Prelevările Academiei 15%* la L. 95 777.96 . . .	14 366 70	14 366 70		
12	*Cheltueli neprevăzute, inspecţii la moşii, procese.*	3.011 26	3.006 80		4 46
13	*Cheltueli pentru măsurarea pădurilor*	600 —	600 —		
	Suma L. . . .	131.088 31	120 912 44	4.158 89	10 175 87
	Fără buget.				
1	*Capitalizări*, efecte cumpărate spre capitalizare şi cheltueli de procese			115.164 25	
2	*Efecte* pentru înlocuirea altora ieşite la sorţi .			6.716 65	
	Suma .			126 039 79	
	Lângă cheltuelile după buget se adaugă cheltuelile fără buget.		126 039 79		
	Totalul cheltuelilor . .		246 952 23		
	Sald în numerariu la 31 Maiu 1905		40 544 49		
			287 496 72		
	Notă. — Ca să avem suma arătată în bugetul de cheltueli pe 1904—5, trebue adăugat lângă suma de.	131 088 31			
	Capitalizările votate pentru 1904—5	95.066 30			
	Suma înscrisă în buget . .	226.154 61			

EXCEDENTUL FUNDAŢIUNII TACHE P. ANASTASSIU PE 1904—5.

	I. Venituri:			
1	**Rămăşiţe din anul 1904—5:**			
	a) Venitul dela vii:			
	Arenda viei dela Ţigăneşti pe 23 Aprilie 1904	1.650 —		
	Arenda pe întregul an 1904—5	3 300 —	4.950 —	
2	**Cassa** în numerariu la 31 Maiu 1905		40 544 49	
			45.494 49	
	Excedent de înscris pe 1905—6		2 478 62	

	II. Cheltueli:		
1	**Capitalizări:**		
	Sald pe 1905—6 de capitalizat		33.691 94
2	**Salduri de cheltuit în 1905—6** conform Procesului verbal No. 8465:		
	a) Fonciera	3.228 87	
	b) Salariul personalului dela Ţigăneşti	1 524 69	
	c) Şcoala primară dela Călmăţuiu	4 570 37	9 323 93
	Suma		43 015 87
3	**Excedent** pe 1905—6		2 478 62
			45.494 49

VENITURI — BUGETUL ACADEMIEI ROMÂNE

Nr.		Val. nominală	Venituri	Totaluri
1	I. **Excedent** din 1904—5		13 920,26	
2	II. **Marele premiu Năsturel din 1909:** sald din 1905—6, a 4-a parte din L. 12.000		3 000,—	16.920,26
	III. **Fonduri cu destinaţiune generală:**			
3	*Subvenţiune dela Stat.* (Legea dela 29 Martie 1879)		20.000,—	
4	*Fondul Zappa:*			
	Cuponul rentei amortizabile 4%. . . L. 12.900,—	322.500,—		
	» dividend la 164 acţiuni de Banca Naţională a L. 128,90 . . . » 21 139,60	82.000,—		
	Total . . . L. 34.039,60			
	minus 1% prelevaţi pentru pensiuni . . . » 340,40		33.699,20	
5	*Fondul Economiilor:*			
	Cuponul rentei amortizabile 4% . . . L. 4.040,—	101 000,—		
	» funciar urban 5% . . . » 1.165,—	23 300,—		
	» dividend la 1 acţiune Banca Naţională » 128,90	500,—		
	Produsul din vânzarea publicaţiunilor . . . » 1 000,—			
	Total . . . L. 6.333,90			
	minus 5% impozitul Statului la L. 1.165,— . » 58,25			
	Rămâne . . . L. 6.275,65			
	minus 1% prelevaţi pentru pensii . . . » 62,75		6.212,90	
6	*Fondul Ioan Fătu* (fond general):			
	Din venitul anual de . . . L. 17.075,40			
	după scăderea 5% impozitul Statului . . . » 299,50			
	Rămâne . . L. 16 775,90			
	după scăderea 1% prelevaţi pentru pensiuni » 167,75			
	Rămâne . . . L. 16 608,15			
	după scăderea rentei viagere de . . . » 3 000,—			
	Rămâne . . . L. 13 608,15			
	după scăderea a 15% prelevaţi la 4 părţi . » 1 632,95			
	Rămâne . . . L. 11.975,20			
	scăzând 4 părţi la fondul special . . . » 9.253,55		2.721,65	
7	*Fondul rentei viagere a d-nei Ecaterina Fătu*		3.000,—	
8	*Fondul Macinca:* Chiria caselor din Craiova L. 6.500,—			
	minus 1% prelevaţi pentru pensiuni . . . » 65,—		6.435,—	
9	*Fondul Elena Dr. Turnescu:*			
	Cuponul funciar rural 5% . . . L. 1.000,—	20.000,—		
	minus 5% impozitul Statului . . . » 50,—			
	Rămâne . . . L. 950,—			
	minus 1% prelevaţi pentru pensiuni . . . » 9,50		940,50	
10	*Fondul Donici, Moşia Radiana,* pe 1 an . L. 20.000,—			
	Concesiunea podului Pătrăşcani-Radiana. . » 1.500,—			
	Total . . . L. 21.500,—			
	minus 1% prelevaţi pentru pensiuni . . . » 215,—		21 285,—	
	De transportat . .	549.300,—	94 294,25	16.920,26

PE ANUL 1906—1907. — CHELTUELI

Nr.						
	I. **Capitalizări în 1906—1907:**					
1	*Procentele Fondului Bodescu*			375,75		
2	» » *Chiţu*			221,65		
3	» » *Hagi-Vasile*			1.075,25		
4	» » *Ionel C. Istrati*			65,85		
5	» » *Aristia Anghelescu*			353,45		
6	» » *pentru şcoala din Olteni* (fondul Carp)			59,40	2 151,35	
7	*Procentele fondului de pensiuni al personalului* plus prelevările de 1% dela fonduri şi reţineri din salariul funcţionarilor de 5%				16 155,—	18.306,35
	II **Cheltueli proprii ale Academiei:**					
	A. *Personal*					
1	*Diurnele sesiunii generale*			22.000,—		
2	» *şedinţelor ordinare*			13.000,—		
3	» *a 4 membri delegaţi.*			1.000,—		
4	» *Secretarului general pe 12 luni a L. 200*			2.400,—		
5	» *a 3 Secretari de Secţiuni pe 11 luni a L. 300*			3.300,—	41 700,—	
6	**Remunerarea funcţionarilor:**					
	a. — **Din bugetul Academiei:**					
	1). *Cancelaria Secretarului general.*					
	1 Secretar-arhivar şi advocat . . . a L. 480,—	L. 5 760,—				
	1 Secretar-corector al publicaţiunilor . . » » 400,—	» 4 800,—				
	1 Ajutor-corector . . . » » 250,—	» 3.000,—				
	1 Scriitor . . . » » 400,—	» 4 800,—	18 360,—			
	2). *Cassieria.*					
	1 Cassier-comptabil . . . a L. 550,—	L 6.600,—				
	1 Ajutor . . . » » 350,—	» 4.200,—				
	1 Scriitor . . . » » 150,—	» 1.800,—				
	1 Magaziner al publicaţiunilor . . . » » 120,—	» 1 440,—				
	1 Ingrijitor al imobilelor . . . » » 350,—	» 4.200,—				
	1 Brigadier silvic . . . » » 120,—	» 1 440,—	19.680,—			
	3). *Biblioteca.*					
	1 Bibliotecar . . . a L. 550,—	L. 6 600,—				
	1 Ajutor de Bibliotecar . . . » » 400,—	» 4.800,—				
	2 » » » a 300 . . . » » 600,—	» 7.200,—				
	1 Scriitor . . . » » 250,—	» 3.000,—				
	1 » . . . » » 220,—	» 2 640,—				
	4 Scriitori a L. 150 . . . » » 600,—	» 7.200,—				
	1 Scriitori a L. 120 . . . » » 120,—	» 1.440,—				
	1 Ajutor-paleograf. . . . » » 300,—	» 3 600,—	36.480,—			
	4). *Personalul de serviciu.*					
	1 Servitor . . . a L. 110,—	L. 1.320,—				
	4 Servitori a L. 100 . . . » » 400,—	» 4.800,—				
	1 Servitor . . . » » 80,—	» 960,—				
	2 Rândaşi a L. 70 . . . » » 140,—	» 1 680,—	8.760,—	83 280,—		
	De transportat . . L.			83.280,—	41.700,—	18.306,35

VENITURI — BUGETUL ACADEMIEI ROMÂNE

		Val. nominală		VENITURI				Totaluri	
	Transport L.	549.300	—			94.294	25	16 920	26
11	*Imobilul din calea Victoriei No. 133:*								
	Chiria dela Ministerul de justiţie pe 1 an . . L. 12 000,—								
	minus 1% prelevaţi pentru pensiuni . . . » 120,—					11 880	—		
12	*Prelevaţi 15 %* din venitul:								
	Fondului Adamachi . . . . din L. 121 975,17			18 296	30				
	» *Otteteleşanu* . . . . » » 123 033,40			18 455	—				
	» *Tache Anastassiu* . . . . » » 100.589,27			15.088	40				
	» *Cuza* . . . . » » 2.933,85			440	05				
	» *Năsturel* . . . . » » 33.723,60			5 058	55				
	» *Daniel* . . . . » » 641,—			96	15				
	» *Anastasie Fătu* . . . . . » » 1.108,55			166	30				
	» *Lazăr* . . . . » » 4 168,65			625	30				
	» *Eliade-Rădulescu* . . . . . » » 2 474 55			371	15				
	» *San-Marin* . . . . » » 877.65			131	65				
	» *Neuschotz* . . . . » » 1 918,60			287	80				
	» *Bodescu* . . . . » » 442,05			66	30				
	» *Ioan Fătu* . . . . » » 10 886,60			1.632	95				
	» *Princesa Alina Ştirbei* . . . » » 9.518,10			1.427	70				
	» *Craiovean* . . . . » » 520,05			78	—				
	» *I. Lecomte du Noüy* . . . » » 564,30			84	65				
	» *I Scorţeanu* . . . . » » 940,50			141	05				
	» *Agarici* . . . . » » 12.070,—			1.810	50				
	» *Hagi-Vasile* . . . . » » 1 265,—			189	75				
	» *Maria General Carp* . . . » » 32 490,60			4 873	60				
	» *Aristia Anghelescu* . . . . » » 415 80			62	35	69 383	50	175.557	75
	IV. Fonduri cu destinaţiune specială şi cu cheltueli anuale:								
13	*Subvenţiune dela Stat pentru bibliotecă.* (Legea dela 11 Aprilie 1902)					25.000	—		
14	*Dotaţiunea M. S. Regelui* pentru Dicţionar			10 000	—				
	Dela Administraţiunea Domeniului Coroanei, idem . .			4 000	—	14 000	—		
15	*Dotaţiunea Statului:* Premiile Lazăr şi Eliade din 1907 .					10.000	—		
16	*Subvenţiune dela Stat pentru publicaţiunea istorică Hurmuzachi*					10.000	—		
17	*Fondul Năsturel:*								
	Venitul moşiei Năsturel, pe 1 an . . . . L. 22.675,—								
	» » *Lămoteşti*, idem » 7.250,—								
	Cuponul rentei amortizabile 4% . . . . . » 700,—	17.500	—						
	» funciar urban 5% . . . . » 1.585,—	31.700	—						
	» dividend la 15 acţiuni de Banca Naţională a lei 128,90 . . . . » 1 933,50	7 500	—						
	Total . . . L. 34.143,50								
	minus 5% impozitul Statului la L. 1.585,— . » 79,25								
	Rămâne . . . L. 34.064,25								
	minus 1% prelevaţi pentru pensiuni . . » 340,65								
	Rămâne . . . L. 33 723,60								
	minus 15% prevelaţi . . . . » 5 058,55					28 665	05		
18	*Fondul Daniel:*								
	Cuponul rentei amortizabile 4% . . . . L. 600,—	15 000	—						
	» funciar urban 5% . . . . » 50,—	1 000	—						
	De transportat Total . . . L. 650,—	622.000	—			87 665	05	192 478	01

PE ANUL 1906—1907 — CHELTUELI

	Transport . . L		—	83.280	—	41.700	—	18 306	35
	b. — Din subvenţiunea Statului de Lei 25.000:								
	3 Scriitori a L. 200 . . . . a L. 600,— L. 7.200,—								
	1 » . . . . » » 150,— » 1.800,—								
	1 Servitor . . . . » » 100,— » 1 200,—								
	2 Servitori a L. 80 . . . . » » 160,— » 1 920,—			12 120	—	95.400	—		
7	*Serviciul Băncii Naţionale*			600	—				
8	*Spese de cancelarie*	2.200	—						
	Imprimate	2 000	—						
	Combustibil	3,500	—						
	Iluminat, diverse	2 800	—	10.500	—				
9	*Ajutorul Epitropiei Sf. Vineri*			400	—				
10	*Intreţinerea şi repararea localelor Academiei*	7.500	—						
	Fonciera şi asigurarea	4 500	—	12.000	—				
11	*Amortismentul Fondului Macinca* din împrumutul de L 6.024,10	2 000	—						
12	*Dobânda 5 % dela Fondul Macinca* la Fondul Adamachi la L. 4 024,10 pe 1 an	201	20	2 201	20				
	B. *Material.*								
13	*Spese de procese*	200	—						
14	*Mobilier*	500	—						
15	*Spese neprevăzute*	4 000	—						
16	» *de expediţiune*	2 500	—	7 200	—	32 901	20	170 001	20
	III. Premiile din 1907:								
17	*Premiul Lazăr*			5.000	—				
18	» *Eliade-Rădulescu*			5.000	—				
19	» *Năsturel*			4.000	—				
20	*Marele Premiu Năsturel* din 1909 de L. 12 000,—partea 4-a din 1905—6.	3 000	—						
	şi a 4-a parte din 1906—7	3 000	—	6 000	—				
21	*Premiul I. Lecomte du Noüy*			479	65				
22	» *Cuza* pentru «Istoria Românilor»	10 000	—						
	plus procentele dela 1891—1907, 15 ani	10 838	70	20 838	70				
23	*Premiul Neuschotz*			2 000	—				
24	» *Societăţii Craiovene*			1 500	—	44.818	35		
	IV. Achiziţiuni:								
25	*Monete, hrisoave, etc.* (Fondul Daniel)			544	85				
26	*Cărţi şi legatul lor* de fiecare Secţiune L. 2 000,—			6 000	—				
27	» » » » din subvenţiunea Statului de L. 25.000,— . .			12.880	—				
28	*Material pentru cataloagele Bibliotecii*			1.000	—	20 424	85		
	De transportat . . L.					65.243	20	188.307	55

VENITURI — BUGETUL ACADEMIEI ROMÂNE

			Val. nominală	VENITURI	Totaluri
	Transport . . L.	650,—	622.000 —	87.665 05	192.478 01
	minus 5% impozitul Statului la L. 50,— . . »	2,50			
	Rămâne . . . L.	647,50			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . »	6,50			
	Rămâne . . . L.	641,—			
	minus 15% prelevați . . . . »	96,15		544 85	
19	*Fondul Ioan Fătu* (fond special):				
	Cuponul func. urban București și Iași 5% L.	5.990,—	119 800 —		
	» dividend la 86 acțiuni de Banca Națională a L. 128,90 . . . . . »	11 085,40	43.000 —		
	Total . . . L.	17.075,40			
	minus 5% impozitul Statului la Lei 5.990,— . . . . L. 299,50				
	minus 1% pentru pensiuni . . » 167,75				
	» renta viageră . . . . » 3 000,—				
	» a 5-a parte . . . . » 2.721,65				
	» 15% prelevați . . . . . . » 1 632,95 L	7 821,85		9.253 55	
20	*Fondul I. Lecomte du Nouy.*				
	Cuponul funciar urban 5% . . . . L.	600,—	12.000 —		
	minus 5% impozitul Statului . . . . »	30,—			
	Rămâne . . . L.	570,—			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . »	5,70			
	Rămâne . . L.	564,30			
	minus 15% prelevați »	84,65		479 65	
21	*Fondul Ioan Scorțeanu.*				
	Cuponul funciar rural 5% . . . . L.	1.000,—	20 000 —		
	minus 5% impozitul Statului . . . . »	50,—			
	Rămâne . . L.	950,—			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . »	9,50			
	Rămâne . . . L.	940,50			
	minus 15% prelevați »	141,05		799 45	
22	*Fondul Agarici*:				
	Venitul moșiei Moara Grecilor pe 1 an . L.	28 000,—			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . »	280,—			
	Rămâne . . L.	27 720,—			
	minus 15% prelevați la L. 12 070,— »	1 810,50			
	Rămâne . . . L.	25 909,50			
	Sald cu aproximațiune din 1905—6 . . . »	1.000,—			
	Burse dela Fondul Adamachi pentru 10 elevi la Școala Agarici a L 360,— . . .	3 600.—		30.509 50	
23	*Fondul Princesa Alina Știrbei:*				
	Cuponul rentei amortizabile 4% . . . . . L.	8.764,—	219 100 —		
	» funciar urban 5% . . . . »	895.—	17 900 —		
	De transportat, Total . . . L.	9.659,—	1.053.800 —	129.252 05	192.478 01

PE ANUL 1906—1907. — CHELTUELI

	Transport . . . L.			65.243 20	188 307 55
	V. Publicațiuni:				
29	*Dicționarul limbii române*		14 000 —		
30	*Hurmuzachi, Documente privitoare la Istoria Românilor*		10 000 —	24.000 —	
31	*Anale*	25.000 —			
32	*Remunerarea autorilor pentru memorii* publicate în *Anale*, 90 coale (30 de fiecare secție) a L. 50 (art. 61 Reg.).	4.500 —	29 500 —		
33	*Erodot*		1 000 —		
34	*Titu Liviu.*		2 500 —		
35	*Bibliografia românească* . . . . / *Cataloagele manuscriptelor, documentelor, cărților*		4.000 —		
36	*Catalogul monumentelor epigrafice*		1 000 —		
37	*Atlas linguistic Weigand*		1.500 —		
38	*Documente din Fondul Princesa Alina Știrbei*		8.090 40		
39	*Documente interne românești*		2 000 —		
40	*Țăranul român* de Gr. G. Tocilescu		1 000 -		
41	*Dicționarul macedo-român* de Dalametra		600 —		
42	*Filipescu,* Românii din Bosnia		2.000 —		
43	*Dobrescu,* Istoria bisericii din Oltenia		2.000 —		
44	*Roșu,* Irigațiile (premiul Cuza din 1906)		2.000 —		
45	Harta agronomică (premiul Anastasie Fătu din 1906)		2.000		
46	Monopolurile în România (premiul San Marin din 1906)		2.000		
47	Creșterea bibliotecii în 1905 și 1906—7		1.000 —	62 190 40	151.433 60
	VI. Cheltueli din Fondul Ioan Fătu:				
48	*Cărți de școală*			9 253 55	
49	*Renta viageră a d-nei Ecaterina Fătu*			3 000 —	12 253 55
	VII. Cheltueli din Fondul I. Scorțeanu:				
50	*Cărți religioase*				799 45
	VIII. Cheltueli din Fondul Agarici:				
51	*Anuitatea moșiei Moura Grecilor*			11 200 —	
52	*Legatul Mihoc pe 1 an*			1 000 —	
53	*Asigurări, foncieră, pădurari,* etc.			5 500 —	
54	*Școala «Ioan Agarici»*		9 209 50		
	Burse dela Fondul Adamachi pentru 10 elevi a L. 360,—		3 600 —	12 809 50	30 509 50
	IX. Cheltueli din Fondul Donici:				
55	*Amortisment* din împrumutul dela Fond. Adamachi de L. 113 000,—			3.000 —	
56	*Dobânda* 5% la împrumutul dela Fondul Adamachi de Lei 110.000,— pe 1 an			5 500 —	
57	*Foncieră, reparațiuni, călătorii,* etc.			5.000 —	13.500 —
	X. Cheltueli din Fondul Maria General Carp:				
58	*Fonciera moșiei Olteni*		4 000 —		
59	*Pădurari pe 1 an*		360 —		
	De transportat . . . L.		4.360 —		396.803 65

VENITURI — BUGETUL ACADEMIEI ROMÂNE PE ANUL 1906—1907 — CHELTUELI

Nr.			Val. nominala	VENITURI	VENITURI	Totaluri
	Transport . . . L.	9 659,—	1.053.800 —		129 252 05	192.478 01
	minus 5% impozitul Statului la L. 895,— »	44,75				
	Rămâne . . . L.	9 614,25				
	minus 1% prelevaţi pentru pensiuni . . . »	96,15				
	Rămâne . . . L.	9.518.10				
	minus 15% prelevaţi »	1 427,70			8 090 40	
24	*Fondul Maria General I. Carp:*					
	Venitul moşiei Olteni pe 1 an. . . . . . . L.	32.790,—				
	Cuponul funciar rural şi urban 5% . . »	4 815,—	96.300 —			
	Total L	37 605,—				
	minus 5% impozitul Statului la L. 4 815,— L.	240,75				
	Rămâne . . . L.	37 364,25				
	minus 1% prelevaţi pentru pensiuni . . . »	373,65				
	Rămâne . . . L	36.990,60				
	minus 15% prelevaţi la L. 32.490,60 »	4 873,60			32.117 —	
25	*Fondul de pensiuni al personalului Academiei:*					
	Cuponul rentei amortizabile 4% . . . . . . L.	240,—	6 000 —			
	» obligaţiuni comun. Bucureşti 4% »	840.—	21.000 —			
	» funciar rural 4% . . . . »	1 600,—	40.000 —			
	» » urban 5%. . . . . L.	2.425,—	48.500 —			
	Total . . . L.	5.105, -				
	minus 5% impozitul sfatului la L. 4.025.— »	201,25				
	Rămâne . . . L.	4.903,75				
	5% din salariul funcţionarilor plătiţi de Academie:					
	1) funcţ. Academiei la L. 81.360,— L. 4.068,—					
	2) profesorii dela Institutul Otteteleşanu . . . » 14 880,— L. 744,—					
	3) idem dela Şc. Agarici » 2 400,— » 120, - L	4 932,—		9.835 75		
	Prelevaţi 1% din venitul brut de la.					
	Fond. Adamachi . . . . din Lei 125,328,75 . L.	1.253,30				
	» *Otteteleşanu* . . . » 148.864,25 . »	1.488,65				
	» *Elena Dr. N. Turnescu* » 1.472,50 . »	14,70				
	» *Inzestrarea elevelor din Inst. Otteteleşanu.* » 360,— . »	3,60				
	» *Tache P. Anastassiu* . » 130.009,37 . »	1.300,10				
	» *Zappa* . . . . » 34.039,60 . »	340,40				
	» *Economiilor* . . . . . . » 6.275,65 »	62,75				
	» *Macinca*. . . . . » 6.500,— . »	65,—				
	» *Elena Dr. N. Turnescu* » 950,— »	9,50				
	» *Donici* . . . . » 21.500,— . »	215.—				
	» *Imobilul din Calea Victoriei 133* . . . . . » 12.000,— . »	120,—				
	» *Năsturel*. . . . . . . » 34.064,25 . »	340,65				
	» *Daniel* . . . . » 647,50 . »	6,50				
	» *Ioan Fătu*. . . . . . . » 16.775,90 . »	167,75				
	» *I. Lecomte du Noüy* . . » 570,— . »	5,70				
	» *Ioan Scorţeanu* . . . » 950,— . »	9.50				
	» *Agarici* . . . . » 28.000,— . »	280,—				
	De transportat . . L.	5.683,10	1.625.600 —	9 835 75	169.459 45	192 478 01

Nr.					
	Transport . . L.		4.360 —		396.803 65
60	*Reparaţiunea ecaretelor dela moşia Olteni*.		2 000 —		
61	*Cheltueli neprevăzute*		500 —	6 860 —	
	Cheltueli după testament:				
62	*Copii săraci dela şcoalele din Giurgiu*		2 000 —		
63	„ „ „ „ „ „ *Bucureşti*		2.000 —		
64	*Şcoala din comuna Olteni* (cărţi, instrumente, haine)	500 —			
65	*Fond pentru construirea şcoalei* (Proces verbal No. 8.824) . . .	500 —	1.000 —		
66	*Intreţinerea bisericii din comuna Olteni*		500 —		
67	*Bursă în străinătate pe 1 an*		4 600 —		
68	*Marele Premiu din 1909* de L. 7.000,— a 3-a parte		2 333 35	12 433 35	19 293 35
	Suma L. .				416 097 —
	Excedent				132 26
	De transportat . .				416.229 26

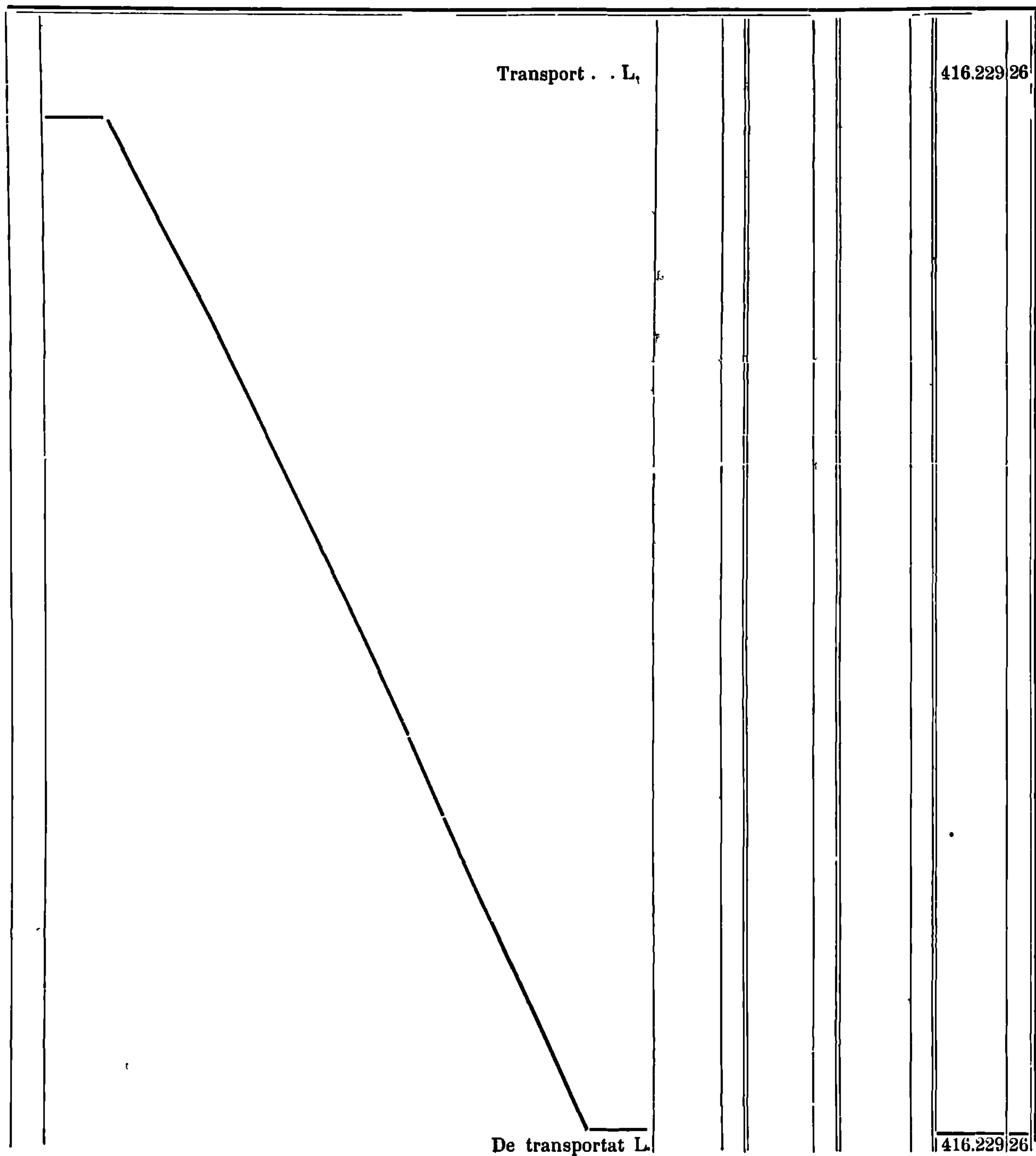
VENITURI BUGETUL ACADEMIEI ROMÂNE PE ANUL 1906—1907 CHELTUELI

			Val nominala		VENITURI				Totaluri	
	Transport L.	5.683,10	1.265.600	—	9.835	75	169.459	45	192.478	01
	Fond Princesa Alina Știrbei din Lei 9.614,25 . »	96,15								
	» *Maria General Carp* . » 37.364,25 . »	373,65								
	» *Cuza* . . . . » 2 963,50 . »	29,65								
	» *Anastasie Fătu* . . . » 1.119,75 . »	11,20								
	» *San-Marin* . » 886,50 »	8,85								
	» *Neuschotz* . . . . . . » 1.938,— . »	19,40								
	» *Bodescu*. . . . . . . » 446,50 . »	4,45								
	» *Craiovean* . . . . . . » 525,30 . »	5,25								
	» *Chițu* . . . . » 223,— . »	2,25								
	» *Lazăr* . . . . » 4 210,75 »	42,10								
	» *Eliade-Rădulescu* . . » 2 499,55 »	25,—								
	» *Hagi-Vasile* . . . . . » 1.277,75 . »	12,75								
	» *Ionel C. Istrati* . . . » 66,50 . »	—,65								
	» *Aristia Anghelescu* . » 420,— . »	4,20								
	» *Școalei dela Olteni* . . » 60,— . »	—,60			6.319	25	16 155	—	185.614	45
	V. Fonduri speciale și cu cheltueli periodice:									
26	*Fondul Cuza:*									
	Cuponul rentei amortizabile 4% L.	1.320,—	33 000	—						
	» funciar urban și rural 5% L	1.730,—	34.600	—						
	Total L.	3 050,—								
	minus 5% impozitul statului la L. 1.730 »	86,50								
	Rămâne . . L.	2.963,50								
	minus 1% prevalați pentru pensiuni . . »	29,65								
	Rămâne . . »	2 933,85								
	minus 15% prelevați	440,05			2 493	80				
	Pentru împlinirea sumei de L. 20.838,70, premiul din 1907, (din venitul capitalizat) deciz. din 5 Aprilie 1900 și 25 Martie 1904)				18 344	90				
	Suma . . .				20.838	70				
	Pentru tipărirea *Irigațiilor* de V. Roșu premiate în 1906, (din venitul capitalizat)				2 000	—	22.838	70		
27	*Fondul Anastasie Fetu:*									
	Cuponul rentei amortizabile 4% . . . . . L.	640,—	16 000	—						
	» funciar urban 5% . . . . »	505,—	10.100	—						
	Total L.	1.145,—								
	minus 5% impozitul Statului la L. 505,— »	25,25								
	Rămâne . »	1.119,75								
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . »	11,20								
	Rămâne . »	1.108,55								
	minus 15% prelevați »	166,30			942	25				
	Pentru publicarea *Hartei agronomice* premiată în 1906, (din venitul capitalizat)				1.057	75	2.000	—		
28	*Fondul San-Marin:*									
	Cuponul rentei amortizabile 4% . . . . . L.	440,—	11.000	—						
	» funciar urban 5% . . . . »	470,—	9.400	—						
	De transportat, Total L.	910,—	1.379.700	—			24.838	70	378.092	46

Transport L.	416.229	26
De transportat L.	416 229	26

VENITURI — BUGETUL ACADEMIEI ROMANE PE ANUL 1906—1907 — CHELTUELI

			Val. nominală	VENITURI		Totaluri
	Transport . . L.	910,—	1.379.700 —		24.838 70	378.092 46
	minus 5% impozitul Statului la L. 470,— »	23,50				
	Rămâne . »	886,50				
	minus 1% prelevaţi pentru pensiuni . . »	8,85				
	Rămâne . . »	877,65				
	minus 15% prelevaţi »	131,65		746 —		
	Pentru tipărirea *Monopolurilor în România* premiate în 1906, din venitul capitalizat			1.254 —	2.000 —	
29	*Fondul Neuschotz:*					
	Cuponul funciar urban 5% . . . . . . L.	2.040,—	40.800 —			
	minus 5% impozitul Statului . »	102,—				
	Rămâne . . L	1.938,—				
	minus 1% prelevaţi pentru pensiuni . »	19,40				
	Rămâne . »	1 918,60				
	minus 15% prelevaţi »	287,80		1.630 80		
	Pentru completarea sumei de L. 2 000—premiul din 1907 din venitul capitalizat.			369 20	2 000 —	
30	*Fondul Bodescu:*					
	Cuponul funciar urban 5% . . . . . . L.	470,—	9.400 —			
	minus 5% impozitul Statului »	23,50				
	Rămâne . L.	446,50				
	minus 1% prelevaţi pentru pensiuni . »	4,45				
	Rămâne . »	442,05				
	minus 15% prelevaţi »	66,30			375 75	
31	*Fondul Craiovean:*					
	Cuponul rentei amortizabile 4% . . . . . L.	220,—	5.500 —			
	» funciar urban 5% . . . . »	50,—	1.000 —			
	» divid. la 2 acţ. de Banca Naţ. a L. 128,90 »	257,80	1.000 —			
	Total L.	527,80				
	minus 5% impozitul Statului la L. 50,— »	2 50				
	Rămâne . L	525,30				
	minus 1% prelevaţi pentru pensiuni . . . »	5,25				
	Rămâne . . . L.	520,05				
	minus 15% prelevaţi »	78,—		442 05		
	Pentru completarea sumei de L. 1.500—premiul din 1907, din venitul capitalizat.			1 057 95	1.500 —	
32	*Fondul Chiţu:*					
	Cuponul funciar urban 5% . . . . . . L.	100,—	2.000 —			
	» dividend la 1 acţ. de Banca Naţ. »	128,90	500 —			
	L.	228,90				
	minus impozitul Statului la L. 100 L.	5,—				
	Rămâne . . . »	223,90				
	minus 1% prelevaţi pentru pensiuni . . . »	2,25			221 65	
33	*Fondul Lazăr:*					
	Cuponul rentei amortizabile şi obligaţiuni comunale Bucureşti 4% . . . . . L.	440,—	11 000 —			
	» funciar rural şi urban 5% . . . . . L.	3.630,—	72 600 —			
	» divid. la 2½ acţ. Banca Naţ. a 128,90 »	322,25	1.250 —			
	De transportat, L.	4.392,25	1.524.750 —		30.936 15	378.092 46

VENITURI — BUGETUL ACADEMIEI ROMÂNE PE ANUL 1906—1907 — CHELTUELI

Nr.			Val. nominală		Venituri		Totaluri	
	Transportat . L.	4392,25	1.524.750	—	30 936	10	378.092	46
	minus 5% impozitul Statului la L. 3.630,— »	181,50						
	Rămâne L.	4.210,75						
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . »	42,10						
	Rămâne L.	4 168,65						
	minus 15% prelevați »	625,30			3.543	35		
34	*Fondul Eliade-Rădulescu:*							
	Cuponul rentei amortizabile 4%	200,—	5 000	—				
	» funciar rural și urban 5% . . . . L.	1 810,—	36.200	—				
	» divid. la 4 ½ acț. Banca Naț. a L. 128,90 »	580,05	2.250	—				
	Total L.	2.590,05						
	minus 5% impozitul Statului la L. 1 810,— »	90,50						
	Rămâne L.	2 499,55						
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . »	25,—						
	Rămâne L.	2.474,55						
	minus 15% prelevați »	371,15			2 103	40		
35	*Fondul Hagi-Vasile:*							
	Cuponul funciar urban 5% . . . . L.	1.345,—	26 900	—				
	minus 5% impozitul Statului . . . . »	67,25						
	Rămâne L.	1.277,75						
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . »	12,75						
	Rămâne L.	1.265,—						
	minus 15% prelevați »	189,75			1.075	25		
36	*Fondul Ionel C. Istrati:*							
	Cuponul funciar urban 5% . . . . Lei	20,—	400	—				
	» dividend la 5 acț. Banca comerciului din Bacău a L. 10 . . . . L.	50,—	500	—				
	Total L.	70,—						
	minus 5% impozitul Statului L.	3,50						
	Rămâne L.	66,50						
	minus 1% prelevați pentru pensiuni »	—,65			65	85		
37	*Fondul Aristia Anghelescu:*							
	Cupoane obligațiuni comunale București 4% L.	420.—	10.500	—				
	minus 1% prelevați pentru pensiuni »	4,20						
	Rămâne L.	415,80						
	minus 15% prevelați »	62,35			353	45		
38	*Fondul pentru școala din Olteni* (fondul Carp).							
	Cuponul rentei amortisabile 4% . . . . . L.	60,—	1.500					
	minus 1% prelevați pentru pensiuni »	—,60		—	59	40	38.136	80
			1 608.000	—			416 229	26

Transport . . L.	416.229	26
	416.229	26

VENITURI — BUGETUL FUNDAȚIUNII ADAMACHI PE 1906—1907. — CHELTUELI

VENITURI

		Val. nominala		VENITURI				Totaluri	
1	**I. Excedent** din anul 1904—1905							9 508	27
2	**II. Cupoane:**								
	Renta amortizabilă 4%, pe 1 an.	395.200	—			15 808	—		
	Scrisuri funciare rurale 4% idem.	10 000				400	—		
	» » » 5%, idem	825.700	—			41.285	—		
	» » urbane 5%, idem.	75 400	—			3.770	—		
	Obligațiuni comunale București 4%, idem.	20 000	—			800	—		
	Dividende la 207 acțiuni de Banca Națională a L. 128,90	103 500	—			26 682	30		
	Suma . .					88.745	30		
	minus 5% impozitul Statului la Scris. funciare rurale 4% (L. 400,—) la 5% (L 41 285,—) și urbane 5% (L. 3.770,—) Total L. 45.455,—					2 272	75	86 472	55
	III. Proprietăți:								
3	*Moșia Călimănești,* arenda pe 1 an.					13 100	—		
4	» *Roșiori,* idem					13.250	—		
5	*Pădurea Roșiori,* din exploatarea pe a. c. . . .					2 069	72	28 419	72
6	**IV. Dobânzi:**								
	Dobânda 5% la *împrumutul Fondului Donici* pe 1 an, de			110 000	—	5.500	—		
	Idem, la *împrumutul Fondului Otteteleșanu.* . .			94.700	—	4.735	—		
	Idem, la *împrumutul Fondului Macinca,* de . . .			4.024	10	201	20	10.436	20
7	**V. Amortisment:**								
	Amortisment din *împrumutul Fondului Donici* de L. 113.000,—					3 000	—		
	Idem din *împrumutul Fondului Macinca* de L.6 024,10					2 000	—	5 000	—
		1.429.800	—	208.724	10			139.836	74

CHELTUELI

	I. Capitalizări pe 1906—1907:				
	Amortisment dela Fondul Donici din împrumutul de L. 113.000,—	3.000	—		
	Idem dela Fondul Macinca din împrumutul de L. 6 024,10	2 000	—	5.000	—
	II. Cheltueli proprii:				
1	*Fonciera moșiei Călimănești*	2.100	—		
2	*Reparațiuni și întreținerea ecaretelor* (1 canton la Roșiori L. 2.000) Lei 3.000,— *Reparațiunea ecaratelor dela moșia Călimănești* . . . . . . » 2 387,14	5.387	14		
3	*Cheltueli de îngrijirea imobilelor, călătorii, pădurari,* etc.	1.200	—		
4	*Prelevările 1% pentru fondul de pensiuni* la Lei 125.328,47.	1.253	30		
5	» *15% pentru Academie* la Lei 121.975,17	18.296	30		
6	*Burse, cheltueli de școală și cercetări* . . . . Lei 73.000,— *Burse pentru 10 elevi dela școala Agarici* a Lei 360 anual . » 3 600,—	76 600	—		
7	*Școala Adamachi din Iași și grijile sufletului* (art. 3 Regulament)	3.000	—		
8	*Cheltueli de procese.*	500	—		
9	» *neprevăzute.*	1.500	—		
10	*Două premii* din 1907, a L. 5.000.	10 000	—		
11	*Publicațiunile Fondului Vasile Adamachi*	14.000	—		
12	*Indemnizarea membrilor din juriile concursurilor pentru burse*	1.000	—	134 836	74
				139 836	74

VENITURI BUGETUL FUNDAŢIUNII OTTETELEŞANU PE ANUL 1906—1907. CHELTUELI

VENITURI

		Valoare nominală		Venituri		Totaluri	
1	**I. Cupoane:**						
	Rentă amortizabilă 4%, pe 1 an	218.300	—	8.732	—		
	Obligaţiuni comunale Bucureşti 4%, idem	5 000	—	200	—		
	Scrisuri funciare rurale 5%, idem	98 500	—	4.925	—		
	Dividende la 15 acţiuni de Banca Naţională a Lei 128,90	7.500	—	1.933	50		
	Suma L. . . .			15.790	50		
	minus 5% impozitul Statului la L. 4.925,—			246	25	15 544	25
	II. Proprietăţi:						
2	*Moşia Fundu-Chiselet,* arenda pe 1 an			65 400	—		
3	» *Măgurele,* idem			24 000	—		
4	» *Otteteliş,* idem			16.400	—		
5	» *Bătăşani,* idem			3.820	—		
6	*Moara dela Măgurele,* idem			5.700	—		
7	*Imobilul din calea Victoriei No. 49,* idem			10 000	—		
8	*Grădina din str. Teatrului,* idem.			8 000	—	133.320	—
	III. Fondul Elena Dr. N. Turnescu:						
9	Cupoane funciare rurale şi urbane 5%, pe 1 an	31.000	—	1 550	—		
	minus 5% impozitul Statului			77	50	1.472	50
	IV. Fondul pentru înzestrarea elevelor dela Institut:						
10	Cupoane rentă amortisabilă 4% pe 1 an	9.000	—			360	—
		369 300	—			150.696	75

CHELTUELI

	I Fond pentru înzestrarea elevelor dela Institut:				
	Inzestrare pentru 11 eleve dela Institut din 1906—7 a Lei 300,—	3 300	—		
	Procentele fondului pentru înzestrări de	356	40	3.650	40
	II. Cheltueli proprii:				
1	*Anuitatea moşiei Fundu-Chiselet la Creditul funciar rural* .	18.000	—		
2	*Impozite*	6.600	—		
3	*Asigurări*	1.200	—		
4	*Pădurari*	1.850	—		
5	*Reparaţiuni la imobile:*	5.000			
6	*Prelevările 1%* pentru fondul de pensiuni la L. 148 864,25	1.488	65		
	Idem dela Fondul Elena Dr. N. Turnescu la L. 1.472,50	14	70		
	» » » Inzestrarea elevelor dela Institut la L. 360,—.	3	60		
7	*Prelevările Academiei de 15%*, la venitul de L. 123.033,40 . . .	18.455	—		
8	*Cheltueli de procese*	500	—		
9	» *neprevăzute*	2 000	—		
10	*Amortizare din reparaţiunile* făcute la casa din calea Victoriei No. 49, pe semestrul 26 Octomvrie 1906	687	50	55.799	45
	III Cheltuelile Institutului Otteteleşanu:				
1	*Personalul didactic* . . . . Lei 23.700,— *Servitorii* . . . . » 10.500,—	34.200	—		
2	*Mâncarea*	27.440	—		
3	*Iluminatul*	960	—		
4	*Incălzitul*	5.880	—		
5	*Curtea, grajdul şi reparaţiuni*	3 200	—		
6	*Atelierul şi spălătoria*	1 518	—		
7	*Instalaţiunea*	1.130	—		
8	*Imbrăcămintea*	5 332	—		
9	*Cărţi şi tipărituri*	1 300	—		
10	*Diverse*	3 252	—	84.212	—
	IV Dobânzi:				
	Dobânzi 5% la L. 94.700,— împr. dela Fondul Adamachi, pe 1 an.			4.735	—
	V. Construcţiunea morii dela Măgurele:				
	Amortizare din costul morii din restul de L. 24 130,09			2 299	90
				150.696	75

VENITURI — BUDGETUL FUNDAŢIUNII TACHE P. ANASTASSIU PE ANUL 1906—1907. — CHELTUELI

VENITURI

		Val. nominală		Venituri		Totaluri	
1	**I. Excedent din 1904—5**					2.478	62
2	**II. Cupoane:**						
	Rentă amortizabilă 4% pe 1 an	108 000	—	4 320	—		
	Obligaţiuni comunale Bucureşti 4%, idem	30 000	—	1.200	—		
	Scrisuri funciare rurale 4%, idem	40.000	—	1 600	—		
	» » » 5%, idem	22 900	—	1.145	—		
	» » urbane Bucureşti 5%, idem	228.500	—	11 425	—		
	» » » Iaşi 5%, idem	100	—	5	—		
	375 dividende dela acţiile Societăţii «Generala» a L. 14,— pe 1 an	75.000	—	5 250	—		
	15 dividende dela acţiile Societăţii «Naţionala» a L 37,—	3 000	—	555	—		
	6 dividende acţii de Banca Naţională a L. 128,90	3 000	—	773	40		
	Suma L.			26 273	40		
	minus 5% impozitul statului la scris. funciar rurale 4% (L. 1.600,—) idem la 5% (L. 1.145,—) la func. urbane Bucureşti (L. 11.425,—). urbane Iaşi 5% (L 5,—), Societ. Generala şi Naţionala (L. 5 805,—) Total L. 19.980—			999	—	25.274	40
	III. Proprietăţi:						
3	*Moşiile Ţigăneşti şi Călmăţuiu*, arenda pe 1 an			96 500	—		
4	*Rata pentru vite, maşini, munci agricole*, etc			20.000	—		
5	*Terenul destinat pentru şcoala dela Ţigăneşti*, arenda pe 1 an			2 120	—		
6	*Via de pe moşia Ţigăneşti*, idem			3 300	—	121.920	—
	IV. Tarcăul:						
7	*Rata a 9-a* din capitalul de L. 375 331,54 de 1 Octomvrie 1906			37.533	15		
	Rata a 10-a idem din acelaş capital pe 1 Aprilie 1907			37 533	15	75 066	30
8	*Dobânzi 5%* la L. 75 066,34 pe 1 Iulie 1906 —1 Ianuarie 1907, 1/2 an			1.876	65		
	Idem la L. 37.533,15 dela 1 Ianuarie—1 Iulie 1907, 1/2 an			938	32	2.814	97
		510.500	—			227.554	29

CHELTUELI

	I. Capitalizări în 1906—1907:					
1	*Rata anuală pentru vite, maşini, munci agricole*, etc.		20 000	—		
2	*Tarcăul, 2 rate din capital*, la 1 Oct. 1906 şi 1 Aprilie 1907		75.066	30	95.066	30
	II. Cheltueli proprii:					
1	*Anuitatea moşiei Ţigăneşti la Creditul funciar rural*		14 000	—		
2	*Foncieră*		13 500	—		
3	*Asigurări*		620	—		
4	*Renta d-nei Elena Tache P. Anastassiu* pe 1 an		24 000	—		
5	*Renta d-lui Iancu P. Anastassiu* pe 1 an		12.000	—		
6	*Salariul personalului dela Ţigăneşti*		2 160	—		
7	*Şcoala profesională de fete din Tecuciu*		10.000	—		
8	*Şcoala primară dela Călmăţuiu:*					
	Corpul didactic şi personalul	5.772,—				
	Intreţinerea şi gospodăria	11.780,—				
	Reparaţiuni	2 448,—				
	Via dela Călmăţuiu şi vierul	1 500,—	21.500	—		
9	*Bisericii dela Călmăţuiu:*					
	Clerul	2 640,—				
	Parastasul (Oct. 1906 şi Martie 1907), etc.	2.360,—				
	Refacerea clopotniţei	1.000,—	6.000	—		
10	*Prelevările 1%*, pentru fondul de pensiuni la L 130 009,37		1.300	10		
11	» *Academiei 15%* la venitul de L. 100.589,27		15.088	40		
12	*Cheltueli neprevăzute, inspecţiuni la moşii, procese, reparaţiuni şi pentru înfiinţarea şcoalei dela Ţigăneşti*		12 319	49	132.487	99
					227.554	29

CONCURSURI PENTRU PREMII.

1906.

A. Premii pentru cărți publicate.

I. *Premiul Năsturel,* de 4.000 Lei, se va da în sesiunea generală din anul **1907** unei cărți scrise în limba română, *cu conținut de ori ce natură,* care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Octomvrie 1906.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse la concursul acestui premiu este până la **31 Octomvrie 1906.**

II. *Marele Premiu Năsturel,* de 12.000 Lei, se va da în sesiunea generală din **1909** unei cărți scrise în limba română, *cu conținut de ori ce natură,* care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1904 până la 31 Octomvrie 1908.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru acest premiu este până la **31 Octomvrie 1908.**

Notă. — In privința *Premiilor Năsturel* se pun în cunoștința publicului următoarele dispozițiuni din codicilul răposatului C. Năsturel-Herescu:

«In tot anul Societatea Academică Română va aveà a premià din veniturile fondului *Năsturel* o carte tipărită originală, în limba română, care se va socotì de către Societate ca cea mai bună publicațiune apărută în cursul anului; însă aceste premii vor fi de două specii:

«1. In trei ani consecutivi, dearândul, se va decerne câte un premiu de patru mii Lei noi, No. 4.000 L. n., *minimum,* la cea mai bună carte apărută în cursul anului expirat.

«2. Iară în al patrulea an se va decerne un premiu fix de douăsprezece mii Lei noi, No. 12.000 L. n., carele se va numi *„Marele Premiu Năsturel“*,

operei care va fi judecată ca publicaţiunea de căpetenie ce va fi apărut în cursul celor patru ani precedenţi. Acest premiu nu se va puteà decerne unei lucrări, care va fi obţinut dejà unul din premiile anuale, decât defalcând dintr'însul valoarea premiului precedent.

«Operele, ce se vor recompensà cu această a doua serie de premii, vor tractà cu preferinţă despre materiile următoare:

«*a)* Scrieri serioase de istorie şi de ştiinţele accesorii ale istoriei, preferindu-se cele atingătoare de istoria ţerilor române;

«*b)* Scrieri de religiune ortodoxă, de morală practică şi de filozofie;

«*c)* Scrieri de ştiinţe politice şi de economie socială;

«*d)* Tractate originale despre ştiinţele exacte;

«*e)* Scrieri enciclopedice, precum dicţionare de istorie şi de geografie, în cari să intre şi istoria şi geografia României, dicţionare generale sau parţiale de ştiinţe exacte, de arte şi meserii, de administraţiune şi jurisprudenţă, şi alte asemenea lucrări utile şi bine întocmite;

«*f)* Cărţi didactice de o valoare însemnată ca metod şi ca cuprins;

«*g)* Dicţionare limbistice în limba românească, mai ales pentru limbile antice şi orientale, adică limba latină, elenă, sanscrită, ebraică, arabă, turcă, slavonă veche şi altele;

«*h)* Publicaţiuni şi lucrări artistice de o valoare serioasă, adică relativ la artele plastice, arhitectura, sculptura, pictura, gravura şi chiar opere muzicale serioase, pe cari aceste toate Societatea Academică Română le va puteà aprecià, atunci când îşi va întinde activitatea ei şi asupra tuturor materiilor de bele-arte;

«*i)* Scrieri de pură literatură română, în proză şi în versuri, precum poeme, drame şi comedii serioase — mai ales subiecte naţionale — şi ori ce alte opere de înaltă literatură. Acestora mai cu samă aş dorì să se acorde *„Marele Premiu Năsturel“*, când vor fi judecate ca având un merit cu totul superior, spre a se da astfel o încurajare mai puternică desvoltării literaturii naţionale.»

III. ***Premiul Statului Eliade-Rădulescu,*** de 5.000 Lei, se va da în sesiunea generală din **1907**, *prin Secţiunea literară,* pentru o scriere de ***literatură*** sau de ***filologie,*** care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1904 până la 31 Octomvrie 1906.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărţilor propuse pentru concurs este până la **31 Octomvrie 1906.**

IV. *Premiul Adamachi*, de 5.000 Lei, divizibil, se va da în sesiunea generală din **1907**, *prin Secțiunea istorică*, pentru scrieri *istorice, economice, juridice, filozofice*, — de cuprins moral (în înțelesul că sunt excluse numai scrierile contrare moralei), cari se vor judecà mai meritorii printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Octomvrie 1906.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la **31 Octomvrie 1906.**

V. *Premiul Asociațiunii Craiovene pentru desvoltarea învățământului public*, de 1.500 Lei, se va da în sesiunea generală din **1907** pentru *cea mai bună carte didactică* în limba română dintre cele tipărite dela 1 Noemvrie 1902 până la 31 Octomvrie 1906.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la **31 Octomvrie 1906.**

VI. *Premiul Statului Lazăr*, de 5.000 Lei, se va da în sesiunea generală din anul **1908**, *prin Secțiunea științifică*, pentru o scriere *cu conținut științific* în înțelesul științelor exacte (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, geografie, medicină, inginerie, industrie și științele aplicate în genere), care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Octomvrie 1907, sau pentru cea mai importantă *invențiune științifică* făcută dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Octomvrie 1907.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la **31 Octomvrie 1907.**

VII. *Premiul Adamachi*, de 5.000 Lei, divizibil, se va da în sesiunea generală din **1908**, *prin Secțiunea științifică*, pentru scrieri *cu conținut științific* în înțelesul științelor exacte (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, geografie, medicină, inginerie, industrie și științele aplicate în genere), cari se vor judecà mai meritorii printre cele publicate de la 1 Noemvrie 1905 până la 31 Octomvrie 1907.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la **31 Octomvrie 1907.**

VIII. *Premiul Statului Eliade-Rădulescu,* de 5.000 Lei, se va da în sesiunea generală din **1909,** *prin Secţiunea istorică,* pentru o scriere *istorică, economică, juridică* sau *filosofică,* care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1904 până la 31 Octomvrie 1908.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărţilor propuse pentru concurs este până la **31 Octomvrie 1908.**

IX. *Premiul Ádamachi,* de 5.000 Lei, divizibil, se va da în sesiunea generală din **1909,** *prin Secţiunea literară,* pentru scrieri de *literatură* sau de *filologie,* cu cuprins moral (în înţelesul că sunt excluse numai scrierile contrare moralei), cari se vor judecà mai meritorii printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Octomvrie 1908.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărţilor propuse pentru concurs este până la **31 Octomvrie 1908.**

X. *Premiul Hagi-Vasile,* de 5.000 Lei, se va da în sesiunea generală din **1912,** *prin Secţiunea istorică,* pentru scrieri privitoare la *comerţul român în trecut şi în prezent* şi publicată în timpul dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Octomvrie 1911.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărţilor propuse pentru concurs este până la **31 Octomvrie 1911.**

* * *

Notă. — Se pun în vederea concurenţilor următoarele articole din *Regulamentul pentru premiile literare, istorice şi ştiinţifice,* votat de Academie la 8 Martie 1906:

Art 4. Operele publicate vor fi prezentate la concurs de autorii lor în câte 15 exemplare pre lângă o cerere scrisă, în care se va arătà totdeauna anume premiul la care concurează.

Un autor nu poate prezentà în acelaş an aceeaş scriere la mai multe premii nici mai multe scrieri la diferite premii.

O scriere prezentată la un premiu nu mai poate fi mutată la altul după trecerea terminului de prezentare (31 Octomvrie) fixat în art. 3.

Art. 5. O scriere prezentată într'un an la un premiu şi nepremiată poate fi prezentată în anii următori la concursul aceluiaş sau al altui premiu, numai dacă este preînnoită în părţi esenţiale în nouă ediţiune publicată de autor în viaţă.

Art. 6. Operele publicate de Academie, făcute din iniţiativa sau cu ajutorul ei, nu pot fi admise la concursul premiilor. De asemenea nu pot fi admise la concurs opere postume.

Art. 7. La concursul premiilor poate fi admisă nu numai o operă întreagă, ci şi parte dintr'o operă, cu condiţiune ca această parte să fie completă.

Art. 8. La premiile Năsturel pot fi prezentate scrieri de ori ce natură; la premiul Eliade-Rădulescu scrieri de literatură, de filologie, de istorie, scrieri economice, juridice, filozofice ; la premiul Lazăr scrieri cu conţinut ştiinţific în înţelesul ştiinţelor exacte (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, geografie, medicină, inginerie, industrie şi ştiinţele aplicate în genere) ; la premiul Adamachi scrieri cu cuprins moral de ori ce natură (în înţelesul că sunt excluse numai scrierile contrare moralei) ; la premiul Hagi-Vasile scrieri privitoare la comerţul român în trecut şi în prezent.

Art. 9. La premiile Năsturel — conform testamentului — pot fi admise numai scrieri în limba română ; *la premiile Eliade-Rădulescu, Lazăr, Adamachi sunt admise şi opere scrise de autori români sau străini într'una din limbile latină, italiană, franceză, germană sau engleză, dacă întreg cuprinsul operei va tractà despre pământul sau neamul românesc, despre istoria, limba sau literatura românească.*

Art. 10. Traducerile din limbi străine în limba română pot fi premiate numai dacă sunt făcute de pe opere clasice şi, prin dificultăţile învinse ale unei perfecte traduceri în versuri româneşti, vor constituì adevărate opere literare ale limbii române, ori – prin anexarea de explicări şi note ştiinţifice cu totul proprii traducătorului – îşi vor fi însuşit meritele unei lucrări originale în limba română.

Art. 11. Toate lucrările, fie tipărite, fie manuscripte, prezentate la vreunul din premiile Academiei, trebue să fie scrise cu ortografia Academiei.

In cazuri cu totul excepţionale şi numai în timp de un an dela adoptarea acestui regulament, se vor puteà admite la premii şi cărţi scrise cu altă ortografie, cu condiţie însă ca să fi fost imprimate afară din Regatul României.

Art. 12. Operele publicate anonime sau pseudonime vor puteà fi admise la concurs, iar autorii, spre a primì premiile acordate, vor trebuì să probeze proprietatea lor.

* * *

B. Premii pentru lucrări puse la concurs cu subiecte date.

I. *Premiul Alexandru Ioan Cuza,* de 10.000 Lei, dimpreună cu procentele acestei sume dela 1891 până la acordarea premiului, se va da în sesiunea generală din **1907,** *prin Secțiunea istorică,* celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Istoria Românilor dela Aurelian până la fundarea Principatelor. — (Deciz. 5 Aprilie 1900 și 25 Martie 1904).

Punctele de căpetenie ale programului sunt cele următoare:

1. Teritoriul colonizațiunii romane în țerile din dreapta și din stânga Dunării de jos.

2. Teoriile vechi și nouă despre originea și locuințele Românilor în cursul evului mediu.

3. Migrațiunea popoarelor în țerile dunărene și înrâuririle reciproce dintre barbari și elementul roman, dela părăsirea Daciei Traiane până la înființarea Imperiului bulgar.

4. Românii și Bulgarii în timpul Imperiului bulgar și al celui românobulgar și relațiunile lor cu popoarele din stânga Dunării.

5. Originile Principatelor române.

Lucrarea va fi întemeiată pe un studiu cât mai amănunțit și conștiințios al izvoarelor antice și medievale: autori, inscripțiuni, documente și ori ce resturi ale vechimii, utilizându-se și toponimia, limba și în genere ori ce fântână ce ar puteà contribui la lămurirea chestiunii.

Terminul prezentării manuscriptelor este pânăla **1 Septemvrie 1906.**

II. *Premiul Statului Lazăr,* de 5.000 Lei, se va da în sesiunea generală din **1907,** *prin Secțiunea științifică,* celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Cercetări originale asupra pelagrei în vederea etiologiei și combaterii boalei. — (Deciz. 26 Martie 1902).

Lucrarea va cuprinde:

1. Izolarea materiilor toxice ale porumbului stricat.

2. Determinarea varietăților porumbului și a gradului de alterațiune, precum și a altor condițiuni în cari se desvoltă acele materii toxice.

3. Stabilirea acțiunii patologice a acelor materii toxice.

4. Stabilirea legăturii între substanţele vătămătoare ale porumbului şi pelagră.

5. Stabilirea specificităţii pelagrei şi a substanţelor specifice active contra acestei boale.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1906.**

III. *Premiul Adamachi*, de 5.000 Lei, divizibil, se va da în sesiunea generală din **1907,** *prin Secţiunea literară,* celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Inrâuririle curentelor străine în evoluţiunea limbii şi literaturii române în secolul XIX.— (Deciz. 3 Aprilie 1902).

Lucrarea se va face după următorul program:

Starea culturală a ţerilor la sfârşitul secolului XVIII.

Elementul slavon şi elementul grecesc în limba vorbită şi scrisă.

Invăţământul public şi privat sub înrâurirea grecească.

Manifestarea curentului francez la noi în educaţiunea claselor superioare.

Văcăreştii şi poezia lor. Cum se învăţă limba românească? Mişcarea literară sub domnia lui Caragea Vodă. Teatrul dela Cişmeaua roşie şi Domniţa Ralù.

Alexandru Suţu Vodă şi eforia teatrelor din ţară.

Gheorghe Asachi şi Gheorghe Lazăr. Şcoala românească şi începuturile ei.

Eliade-Rădulescu. Tipografiile române şi cărţile bisericeşti şi didactice.

Curierul românesc şi *Albina Moldovei.*

Societatea filarmonică din Bucureşti şi Iaşi. Eliade, Câmpineanu, Aristia, Asachi. Inceputurile teatrului român. Scriitori şi traducători dramatici.

Limba oficială, limba literară şi limba vorbită. Primii poeţi şi primele poezii.

Curierul de ambe-sexe. Teatrul străin şi teatrul român. Lupta pentru statornicirea pregresului scenei naţionale. V. Alecsandri, C. Negruzzi, M. Kogălniceanu. Mişcarea literară în Moldova. Scrieri şi publicaţiuni.

Repertoriu. Actori. Rezultate obţinute.

Inrâurirea educaţiunii date tinerimii române în Franţa şi Germania asupra culturii naţionale.

Pruncul român. — Zimbrul. — Gazeta Moldovei.

Starea societăţii române la mijlocul veacului trecut. Limba şi literatura în şcoală şi societate.

Sf. Sava şi Academia Mihăileană. Mişcarea de reînviere culturală.

Gazeta Transilvaniei. — Foaia pentru minte, inimă şi literatură.

Duelgiii şi Bonjuriştii. Influenţa franceză şi influenţa germană asupra spiritelor şi năravurile noastre sociale în acea epocă.

Teatrele (francez, german, italian). Cărţile didactice. Poeziile, romanele străine şi influenţa lor asupra noastră.

Profesorii ardeleni, bănăţeni şi bucovineni şi înrâurirea curentului germano-latin asupra culturii naţionale.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1906.**

IV. *Premiul Neuschotz*, de 2.000 Lei, se va da în sesiunea generală din **1907,** *prin Secţiunea istorică*, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Istoricul Căilor ferate din România şi influenţa lor din punctul de vedere economic, social şi politic. — (Deciz. 6 Aprilie 1902).

Lucrarea va cuprinde:

I.—1. Istoricul concesiunilor şi proiectelor anterioare concesiunilor Strussberg şi Offenheim.

2. Concesiunile Strussberg şi Offenheim. Căderea lui Strussberg, constituirea Societăţii de acţionari care a luat continuarea afacerii.

3. Organizarea Căilor ferate, controlul Statului. Principiile de exploatare, rentabilitatea, serviciile ce aduceau Căile ferate desvoltării economice a ţerii în timpul cât a existat Societatea acţionarilor Căilor ferate.

4. Dificultăţile interioare şi exterioare şi nemulţumirile la cari a dat loc regimul Căilor ferate. Motivele pentru cari s'a luat în vedere răscumpărarea lor.

II.—5. Diferitele proiecte de răscumpărare anterioare celui adus la îndeplinire în 1879. Bazele lor, cauzele pentru cari n'au izbutit. Răscumpărarea Căilor ferate române. Bazele, piedecile, acţiunile juridice, conversiunile acţiunilor şi obligaţiunilor. Transferarea scaunului social la Bucureşti şi dizolvarea şi lichidarea Societăţii. Rezultatele şi consecinţele apropiate şi depărtate ale răscumpărării.

6. Căile ferate făcute de Stat până la 1882 pentru completarea reţelei. Celelalte linii făcute până la 1900. Linii de construit. Organizarea administraţiunii Căilor ferate dela răscumpărare (legi, regulamente, decrete, deciziuni).

7. Răscumpărarea liniei Cernavoda-Constanţa şi luarea în posesiune a liniei Iaşi-Iţcani.

8. Costul total al Căilor ferate române cu valoarea sumelor într'adevăr întrebuinţate la construirea lor şi a îmbunătăţirilor aduse, precum şi arătarea valorilor nominale şi reale ale împrumuturilor făcute în acest scop.

Notă. Partea aceasta nu se va tractà numai sumar, cum e indicată anual în statisticile publicate de Direcţiunea C. F. R., ci după Expunerea situaţiunii tezaurului, care se publică în toţi anii, după rapoartele făcute la Cameră pentru bugetele Căilor ferate, etc.

9. Principalele refecţiuni, lucrări de artă şi construcţiuni de natură a permite o exploatare mai bună şi mai intensă a liniilor.

10. Veniturile şi cheltuelile Căilor ferate dela răscumpărare, arătate pe principalele categorii şi discutându-se chestiunea rentabilităţii.

III.—11. Principiile de tarifare ale Căilor ferate române. Criticele aduse. Sistemele de tarife internaţionale, locale, etc. Urmările lor comerciale.

12. Foloasele indirecte ale Căilor ferate române din diferite puncte de vedere.

13. Efectele sociale ale Căilor ferate. Diferitele şcoli speciale create de Căile ferate. Instituţiunile patronale ale Căilor ferate. Atelierele lor.

14. Consideraţiuni generale, concluziuni, propuneri şi perspective pentru viitor.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1906**.

V. *Premiul Statului Eliade-Rădulescu,* de 5.000 Lei, se va da în sesiunea generală din **1908**, *prin Secţiunea istorică,* celei mai bune lucrări scrise în limba română despre :

Domniile române sub Regulamentul Organic până la 1848.— (Deciz. 1 Aprilie 1903).

Lucrarea se va face după următorul program:

Regulamentul Organic a dat ţerii prima întocmire pe baze moderne.

Se va arătà ce părţi din acel instrument sunt desvoltări şi precizări de instituţiuni ce existau în ţerile române, şi cari părţi conţin inovaţiuni.

Se va arătà cari sunt părţile lui dăunătoare pentru desvoltarea ulterioară a ţerii şi mai ales pentru situaţiunea ţăranilor.

Se vor deosebì părţile cari provin din instrucţiunile ruseşti, cele cari reprezentă vederi ale lui Kiseleff sau ale lui Minţiaki, şi părţile cari provin din colaborarea boierilor români.

Se va arătà de ce spiritele înaintate au fost ostile Regulamentului Organic.

Se va arătà desvoltarea ce a luat producţiunea şi exportul ţerii dela 1830 la 1848.

La Domniile regulamentare, adică în Muntenia Alexandru Ghica (1834—1842) şi Gheorghe Bibescu (1842—1848), iar în Moldova Mihaiu Sturdza (1834—1849), se va desvoltà, afară de istoria diplomatică a acelei epoce, şi

curenţii de idei ce s'au ivit şi s'au întărit în timpul perioadei regulamentare, producând mişcarea dela 1848, şi s'au formulat în mod definitiv în cerinţele Divanului ad-hoc.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1907.**

VI. *Premiul Adamachi,* de 5.000 Lei, divizibil, se va da în sesiunea generală din **1908,** *prin Secţiunea istorică,* celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Istoria lui Mihaiu Viteazul, 1593—1601.—(Deciz. 1 Aprilie 1903).

Lucrarea va cuprinde, după o scurtă privire asupra domniilor imediat anterioare şi asupra stării economice, culturale şi financiare a ţerii, o schiţă asupra carierei lui Mihaiu Viteazul, înainte de a ajunge Domn, şi o povestire a domniei lui dela suirea pe tron şi până la moartea lui. Se vor expune toate faptele şi toate relaţiunile lui cu ţerile vecine şi se vor studià urmările ce a avut domnia lui asupra desvoltării interne a ţerii şi asupra situaţiunii ei politice după moartea lui. Autorul va ţineà cont de toate izvoarele publicate, mai ales de cele conţinute în colecţiunea Hurmuzaki şi după putinţă şi de cele interne inedite. Lucrarea întreagă va cuprinde 400—500 pagine in-8°. Indicaţiunea izvoarelor va fi cât se poate mai minuţioasă, completă şi exactă.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1907.**

VII. *Premiul Ioan Kalinderu,* de 1.000 Lei, se va da în sesiunea generală din **1908,** *prin Secţiunea istorică,* celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Monografia economică, statistică şi socială a unei comune rurale din România.—(Deciz. 28 Martie 1906).

Autorii se pot povăţuì, între altele, după lucrările de aceeaş natură ale D-rului A. Buchenberger, în special ancheta agrară a Marelui Ducat de Baden şi principiile politice agrare germane *(Grundzüge der deutschen Agrarpolitik,* I); după lucrările lui Leplay (colecţiunea intitulată: *Les ouvriers européens),* mai ales pentru metoda acestui autor, precum şi *Monographies des communes,* şi după alte lucrări de acest fel.

Autorii se mai pot povăţuì după programul de monografie alcătuit şi publicat de Ministerul de Interne în 1903, atât ca cărticică deosebită, cât şi în «Monitorul Oficial» No. 166 din 18 Octomvrie 1903. Dela 1903 aŭ apărut un mare număr de monografii de comune, atât din ţară cât şi din Transilvania şi Bucovina.

Nu se cere o lucrare așà de desvoltată ca aceea, de altfel excelentă, a preotului I. Antonovici din Bârlad despre comuna Bogdana, care are 478+188, adică 666 de pagine de format mare, cu ilustrațiuni etc, dar nici atât de scurtă, cum e de exemplu monografia comunei Priboeni din Muscel de d-l Rădulescu-Codin, care nu e decât de 44 de pagine mici.

Materia să fie de cel puțin 100 de pagine octav.

Chestiunile de tratat sunt cele din programul Ministerului de Interne din 1903, cu următoarele deslușiri:

1) Istoricul comunei poate să nu fie făcut decât pentru secolul trecut. Dacă însă se leagă fapte istorice vechi ori legende de comuna descrisă, ele se vor relatà exact și pe deplin.

2) Să se dea cea mai mare atențiune chestiunilor economice și să se facă o socoteală foarte exactă de ceeace câștigă într'un an, din toate îndeletnicirile și din toate prilejurile lor de venit, sau din toate ajutoarele ce primesc, vreo 2—4 familii de țărani de diferite condițiuni, și de toate cheltuelile, pentru ca să se știe precis care este bugetul unei familii de țăran.

3) Întrebările, în număr de 13, privitoare la conștiința națională și la politică, dela sfârșitul programului din 1903, să nu se trateze în mod oficial convențional, ci să se relateze sincer și din observațiuni proprii adevărul, așà cum este, bun sau rău, căci relațiunile convenționale ne lasă tot în ignoranța totală de mai nainte.

4) Autorii să nu se mai întinză asupra chestiunilor de folklore, căci acestea intră într'altă ordine de idei.

5) Autorii să caute să precizeze cu cifre tot ce descriu, fiindcă numai așà va fi folositor materialul lor. Resursele țăranilor, prețul cât îi costă pământul luat dela arendași, când se ține samă de tot ce au de făcut, de plătit și de dat, greutatea vitelor de muncă care indică puterea lor, hrana persoanelor—toate acestea și în genere tot ce se poate pune în cifre, să fie dat sub această formă.

6) Să se observe că în programul dela 1903 sunt părți cari nu se aplică ori cărei comune. De ex. la proprietatea funciară, chestiunile 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 sunt privitoare la moșneni sau răzeși; ele nu privesc deci comunele unde nu sunt răzeși sau moșneni.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1907.**

VIII. *Premiul Statului Lazăr*, de 5.000 Lei, se va da în sesiunea generală din **1909,** *prin Secțiunea științifică*, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Politica agrară a României și înrâurirea ce ea a avut asupra stării economice și sociale a poporațiunii rurale.— (Deciz. 20 Martie 1904).

Politica agrară a României, începând dela 1800 până în zilele noastre.
Inrâurirea ce politica agrară de pe vremuri a avut asupra stării morale, sociale şi economice a poporaţiunii rurale.

Autorul, împărţind lucrarea în mai multe epoce, va descrie pentru fiecare, nu numai legislaţiunea agrară a fiecărei epoce, dar şi reglementarea sa prin ordonanţe sau alte dispoziţiuni administrative.

Se va cercetà întru cât unele legi agrare au contribuit la emigrarea poporaţiunii peste Dunăre şi în alte părţi.

Inrâurirea legislaţiunii agrare asupra poporaţiunii rurale va fi întemeiată cât mai mult pe documente atât oficiale, cât şi particulare.

Va fi bine venită o schiţare a legislaţiunii agrare a ţerilor învecinate cu România.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1908.**

IX. *Premiul Adamachi*, de 5.000 Lei, divizibil, se va da în sesiunea generală din anul **1909,** *prin Secţiunea ştiinţifică,* celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Studiul ţânţarilor din România, ca propagatori ai malariei, şi cercetarea mijloacelor practice pentru stingerea acestei boale.— (Deciz. 20 Martie 1904).

Autorii se vor conduce după următoarea programă:

1. Descripţiunea amănunţită, originală, a diferitelor specii şi varietăţi ale ţânţarilor din diferitele regiuni ale ţerii, comparându-se ţânţarii din regiunile cele mai bântuite de malarie cu cei din regiuni mai mult indemne.

2. Un studiu amănunţit asupra ţânţarilor, cari la noi transmit malaria, examinându-se anume şi locurile unde ei se găsesc, când şi unde depun ouăle, perioadele desvoltării lor, când încep să sboare şi să înţepe.

3. Anatomia ţânţarilor în raport cu desvoltarea în interiorul lor a diferitelor forme şi varietăţi ale parazitului malariei.

4. Studiu asupra întinderii malariei şi a diferitelor forme ale boalei în toată ţara, pe baza examinării sângelui. Malaria la copii în raport cu boala la adulţi şi cu rezistenţa împotriva boalei.

5. Propuneri asupra prevenirii boalei în raport cu condiţiunile locale, economice, igienice, cu viaţa şi obiceiurile populaţiunii în oraşe şi la ţară.

6. Un studiu critic asupra metoadelor întrebuinţate în diferite ţeri pentru combaterea malariei în vederea celor cari vor trebui aplicate la noi.

7. Studiu amănunţit, pe baza experienţelor personale, al unei localităţi din cele mai bântuite, al măsurilor luate şi al rezultatului obţinut în combaterea boalei.

8. Un plan practic şi desvoltat în mod amănunţit pentru stârpirea boălei în oraşe şi la ţară.

9. Lucrarea va fi însoţită de fotografii şi preparate macroscopice şi microscopice originale asupra ţânţarilor din ţară în raport cu malaria.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1908.**

X. *Premiul Neuschotz*, de 2.000 Lei, se va da în sesiunea generală din **1909**, *prin Secţiunea literară*, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Industria casnică la Români, trecutul şi starea ei actuală.— (Deciz. 20 Martie 1904).

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1908.**

XI. *Premiul Alexandru Bodescu*, de 1.500 Lei, se va da în sesiunea generală din **1909**, *prin Secţiunea literară*, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Elementul naţional în poezia lui Eminescu.— (Deciz. 20 Martie 1904).

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1908.**

XII. *Marele Premiu General Ioan Carp şi Maria Carp*, de 7.000 Lei, se va da în sesiunea generală din **1909**, *prin Secţiunea literară*, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Sintaxa limbii române, studiată în mod istoric şi comparativ.— (Deciz. 9 Aprilie 1905).

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1908.**

XIII. *Premiul Princesa Alina Ştirbei* se va da în sesiunea generală din **1910**, *prin Secţiunea literară*, pentru cea mai bună:

Carte de lectură pentru şcoalele secundare. — (Deciz. 31 Martie 1898).

«Această carte va cuprinde în întâia parte descripţiuni ale naturii şi ale puterilor naturii şi în a doua parte naraţiuni despre evenimentele istorice însemnate şi despre vieaţa bărbaţilor celor mari ai naţiunii române şi ai altor popoare. Descripţiunile sau naraţiunile vor fi sau bucăţi originale sau traducţiuni bine făcute. In tot cazul, alegerea se va face din tot ce literatura

românească sau străină posedă mai clasic și va aveà în vedere desvoltarea iubirii naturii și a simțimintelor patriotice și virtuoase». (Din *Actul de donațiune*).

Premiul este de 8.500 Lei, în care sumă se cuprind premiul autorului și cheltuelile de tipărirea scrierii (de ***minimum*** 30 coale de tipar *garmond*) în 1.000 exemplare, din cari 800 ale autorului și 200 ale Academiei.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1909.**

XIV. *Premiul Statului Eliade-Rădulescu,* de 5.000 Lei, se va da în sesiunea generală din **1910,** *prin Secțiunea literară,* celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Poezia populară românească, cuprinsul, stilul și versificația ei, studiate în asemănările și în legăturile ei cu poezia românească cultă și cu poezia populară a altor popoare, mai ales a celor vecine, cari au avut influență asupra culturii poporului românesc. Se va studià versificațiunea românească poporală și artistică în comparațiune cu cea latină clasică, cu cea latină medievală și cu cea romanică.—(Deciz. 9 Aprilie 1905).

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1909.**

XV. *Premiul Adamachi,* de 5.000 Lei, divizibil, se va da în sesiunea generală din **1910,** *prin Secțiunea literară,* celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Sufixele de formarea cuvintelor în limba românească, studiate din punctul de vedere al formei, al sensului și al originii lor.—(Deciz. 9 Aprilie 1905).

Terminul prezentării manuscriptelor este până la 1 **Septemvrie 1909.**

XVI. *Premiul Năsturel* din seria A, de 5.000 Lei, se va da în sesiunea generală din **1910,** *prin Secțiunea istorică,* celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Genealogia Basarabilor.—(Deciz. 16 Martie 1906).

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1909.**

XVII. ***Premiul G. San-Marin,*** de 2.000 Lei, dimpreună cu procentele acestui fond până la acordare premiului (deciz. 6 Martie 1905), se va da în sesiunea generală din **1910**, ***prin Secțiunea istorică,*** celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Expunerea tuturor felurilor de intervențiune a Statului în relațiunile dintre capital și muncă, în folosul muncitorilor. — (Deciz. 11 Aprilie 1905).

Se vor expune toate felurile de intervențiune, după o clasare proprie.

Ca simplă enumerare, intervențiunile de studiat sunt:

a) Măsuri de igienă, de profilaxie medicală.

b) » pentru împuținarea accidentelor.

c) » în interesul instrucțiunii (adică măsurile prin cari se rezervă copiilor, cari lucrează în industrie, ore pentru a urmà la școală, cursuri complementare ori profesionale de sara pentru lucrători, etc).

d) Măsuri de protecțiune economică (ca serii oficiale de prețuri, măsurile luate în privința grevelor, interzicerea plății salarului în bonuri sau în lucruri, organe de conciliațiune, regimul sindicatelor, biurouri gratuite de plasare).

e) Organizarea inspectării fabricelor și atelierelor.

f) Intervenirea Statului pentru garantarea lucrătorului în cazuri de accident, de boală și la bătrânețe.

Cu privire la această intervenire se va expune sistemul german de asigurări obligatorii și sistemele bazate pe libertate și pe mutualitate din Belgia, Franța, Anglia, discutând:

1. Care din aceste două sisteme e pe cale de a predomină.
2. Ce foloase sau defecte are fiecare.
3. Care ar fi de întrodus în România.

g) Se vor arătà încercările făcute pentru a garantà lucrătorul și împotriva lipsei de ocupațiune.

h) Se va expune întinderea măsurilor luate în folosul lucrătorilor industriali.

i) Se vor arătà măsurile de inițiativă privată luate în diferite țeri de către patroni, asociațiuni, administrațiuni comunale, etc., în folosul muncitorilor (ceeace se numește instituțiuni patronale) și se vor indicà mijloace pentru a desvoltà și în România aceste instituțiuni.

(Căile ferate române, și poate și alte administrațiuni, au economate pentru împiegații și lucrătorii lor; multe fabrici au medici pentru muncitori; unele au făcut casse pentru personalul lor).

Se va arătà, după cercetări personale, care este în starea de azi, în ţară, soarta obişnuită a muncitorului îmbătrânit sau rănit printr'un accident, şi se va schiţà un plan de protecţiune legală.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1909.**

XVIII. *Premiul Alexandru Ioan Cuza,* de 6.000 Lei, se va da în sesiunea generală din **1911,** *prin Secţiunea literară,* celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Istoria şcoalei la Românii de pretutindeni până la anul 1866.— (Deciz. 22 Martie 1906).

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1910.**

XIX. *Premiul Statului Lazăr,* de 5.000 Lei, se va da în sesiunea generală din **1911,** *prin Secţiunea ştiinţifică,* celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Animalele domestice din România. — (Deciz. 27 Martie 1906).

Lucrarea se va face după următorul program:

1. Privire istorică asupra animalelor domestice din cele mai vechi timpuri şi până astăzi.
2. Studiul zootehnic al diferitelor animale domestice şi anume: vitele mari şi cele mărunte, precum şi paserile de curte, albinele şi gândacii de mătase.
3. Regimul animalelor domestice în diferitele regiuni ale terii.
4. Comerţul de vite şi de producte ale vitelor din vechime şi până astăzi.
5. Priviri asupra mijloacelor ce se pot întrebuinţà pentru păstrarea rasselor locale şi ameliorațiunea lor.
6. Ar fi de dorit ca fiecare rassă să fie reprezentată printr'o acvarelă şi prin fotografii.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1910.**

XX. *Premiul Năsturel* din Seria A, de 5.000 Lei, se va da în sesiunea generală din **1911,** *prin Secţiunea ştiinţifică,* celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Studiul culcuşurilor de petrol din Moldova. — (Deciz, 27 Martie 1906).

Autorul va face un studiu complet şi amănunţit al culcuşurilor de petrol. Acest studiu va cuprinde două părţi:

1. Va face un studiu geologic, stratigrafic şi tectonic al culcuşului sau culcuşurilor de petrol.
2. Va face studiul himic al petrolului, arătând substanţele şi proporţiunile în cari ele se află în aceste petroluri.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1910.**

XXI. ***Premiul Adamachi***, de 5.000 Lei, divizibil, se va da în sesiunea generală din **1911**, *prin Secţiunea istorică*, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Desvoltarea boieriilor în Principatele Române.—(Deciz. 16 Martie 1906).

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1910.**

XXII. ***Premiul Anastasie Fătu***, de 3.000 Lei, se va da în sesiunea generală din **1911**, *prin Secţiunea ştiinţifică*, celei mai bune lucrări scrise în limba română şi cuprinzând:

Harta geologică amănunţită a unuia din judeţele: Suceava, Tulcea sau Mehedinţi. — (Deciz. 27 Martie 1906).

Autorii vor face harta amănunţită a unuia din judeţele sus arătate; vor arătà în colori convenţionale marile diviziuni şi subdiviziuni geologice ale judeţului.

Harta va fi însoţită de un memoriu explicativ, în care se vor arătà fosilele pre cari s'au bazat autorii pentru a determinà diviziunile şi subdiviziunile geologice; vor arătà rocele minerale utile şi izvoarele minerale ce au întâlnit. Acest memoriu va fi însoţit şi de o schiţă tectonică pe scară redusă.

Memoriul va fi însoţit de rocele şi mineralele ce au găsit şi mai cu samă de fosilele pe cari s'au bazat ca să facă diviziunile şi subdiviziunile geologice, de cari vorbesc şi pe cari le-au reprezentat pe hartă.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1910.**

XXIII. ***Premiul Princesa Alina Ştirbei*** se va da în sesiunea generală din **1914**, *prin Secţiunea istorică*, pentru cea mai bună scriere în limba română despre:

Principiile morale şi creştineşti de cari trebue să se conducă părinţii în educaţiunea copiilor lor. — (Deciz. 6 Aprilie 1902).

«Această scriere va arătà în mod metodic legile morale cari trebue să conducă pe om în vieaţă şi mijloacele ce trebue întrebuinţate de părinţi şi de crescători, pentru ca germenii cerinţelor morale să fie desvoltaţi şi întăriţi treptat în inima copiilor şi a tinerimii, pentru ca voinţa acestora să fie îndrumată cu constanţă spre tot ce este bun şi virtuos, precum şi spre îndeplinirea datoriilor multiple ale omului; în fine pentru ca copiii şi tinerimea să fie de timpuriu astfel conduşi, ca germenii celor bune să nu fie slăbiţi într'înşii, iar germenii celor rele să nu fie oploşiţi şi încurajaţi». — (Din *Actul de donaţiune).*

Autorii vor aveà în vedere şi următoarea programă întocmită de Academie:

1. Mamele mai tuturor fiinţelor vieţuitoare de pe pământ îşi alăptează şi cresc singure puii lor. Aşà trebue dar să facă şi toate femeile cu copiii lor. Femeia care nu-şi apleacă singură copilul nu e mamă adevărată.

2. Copilul se poate încredinţà îngrijirii unei alte persoane, doicei, numai când mama e bolnavă şi nu-l poate alăptà singură fără pericol pentru sine sau pentru copil. Condiţiunile ce trebue să întrunească doica, anume ca să fie de aceeaş naţionalitate şi religiune, să fie pe deplin sănătoasă, morală, fără deprinderi rele, etc.

3. Părinţii trebue să privegheze neîntrerupt la creşterea copilului, care nu e bine să fie lăsat în sama doicei sau numai în a servitorilor. Simţul părintesc trebue ţinut totdeauna viu în mintea copilului.

4. Când copilul începe a pricepe şi a vorbì, părinţii îi vor insuflà iubirea şi respectul de tată şi de mamă, aducându-l în acelaş timp la cunoştinţa şi credinţa că pe lângă ei mai e un părinte, mai mare şi mai puternic, Dumnezeu, care ţine pe toţi. In legătură cu acestea şi treptat, vor învăţà pe copil să iubească şi să respecte şi pe crescătorii, învăţătorii şi binefăcătorii săi, precum şi pe toţi cei mai vârstnici decât el, de ori ce treaptă, numai de omenie să fie.

5. Nu-i vor permite nici odată şi sub şi nici un cuvânt fapte rele sau vorbe reprobabile de morală şi de bună cuviinţă. Mustrările ce vor fi siliţi a-i face vor fi cumpătate; de asemenea pedepsele, cari nu vor fi dintr'odată aspre, ci treptate şi în raport cu greşeala.

6. Când copilul se va face mai mare, controlul va fi îndreptat şi asupra vieţii afară din casă.

7. Părinţii sunt datori a învăţà pe copil să fie cumpătat, strângător, filantrop şi cu durere şi milă faţă de cei nevoiaşi şi de instituţiunile de binefacere. Il vor învăţà preceptele Sf. Evanghelii şi respectul legilor.

8. Părinţii vor mai deprinde pe copil a vorbì la început numai limba maternă, învăţarea şi cultivarea altor limbi putându-se face mai târziu.

9. Îl vor învăţà de asemenea să iubească pe semenii săi; să iubească patria, să o apere la nevoie şi să-i aducă servicii cât va trăì.

10. Pentru a izbutì însă în toate acestea, părinţii vor trebuì să premeargă cu exemple bune, să nu facă sau să vorbească nimic din ce ar puteà să fie dăunător copilului şi să aibă totdeauna în vedere că iubirea şi respectul nu pot fi câştigate sau mănţinute, dacă nu sunt observate de amândouă părţile.

Premiul este de 8.500 Lei, în care sumă se cuprind premiul autorului şi cheltuelile de tipărirea scrierii (de *minimum* 30 coale de tipar *garmond*) în 1.000 exemplare, din cari 800 ale autorului şi 200 ale Academiei.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1913**.

* * *

Notă.—In vedere concurenţilor la această a doua serie de premii se pun următoarele articole din *Regulamentul* votat de Academie la 8 Martie 1906:

Art. 19. Manuscriptele se vor prezentà la concurs în terminul fixat în art. 3 până la 1 Septemvrie), fără nume de autor, purtând o deviză sau *motto*; ele vor fi însoţite de un plic sigilat pe care va fi reprodusă deviza sau *motto* din fruntea manuscriptului şi în care se va aflà închis numele autorului. Acest plic se va deschide numai dacă lucrarea va fi premiată.

Manuscriptele cari nu vor fi scrise curat şi lizibil nu vor fi luate în cercetare.

Art. 21. Valoarea premiului acordat unei lucrări în manuscript se va numărà autorului, numai după ce lucrarea premiată va fi tipărită.

Art. 22. Manuscriptele nepremiate vor fi restituite autorilor, cari le vor cere şi îşi vor dovedì proprietatea la cancelaria Academiei prin deschiderea plicului cu numele lor; manuscriptele nereclamate în timp de un an dela pronunţarea rezultatului vor rămâneà proprietatea Academiei şi vor fi incorporate în bibliotecă, în colecţiunea manuscriptelor.

PERSONALUL

ACADEMIEI ROMÂNE

LA 28 MARTIE 1906.

MEMBRII ACADEMIEI.

I. SECȚIUNEA LITERARĂ

Bianu *Ioan* (București). — Ales la 3 Aprilie 1902.
Caragiani *Ioan* (Iași).—Numit la 22 Aprilie 1866.
Hasdeu *Bogdan P.* (Câmpina). — Ales la 13 Septemvrie 1877.
Maiorescu *Titu* (București). — Numit la 20 Iulie 1867.
5. **Naum** *Anton* (Iași). — Ales la 11 Martie 1893.
Negruzzi *Iacob C.* (București). — Ales la 26 Martie 1881.
Ollănescu *Dimitrie C.* (București). — Ales la 11 Martie 1893.
Philippide *Alexandru* (Iași). — Ales la 1 Aprilie 1900.
Pușcariu *Ioan* (Bran). — Ales la 4 Aprilie 1900.
10. **Quintescu** *Nicolae* (București). — Ales la 14 Septemvrie 1877.
Sbiera *Ioan* (Cernăuți). — Numit la 11 Iunie 1866.
Vulcan *Iosif* (Oradea-Mare). — Ales la 30 Martie 1891.

II. SECȚIUNEA ISTORICĂ.

Babeș *Vincențiu* (Budapesta). — Numit la 22 Aprilie 1866.
Bogdan *Ioan* (București). — Ales la 29 Martie 1903.
Erbiceanu *Constantin* (București). — Ales la 8 Aprilie 1899.
Kalinderu *Ion* (București).—Ales la 13 Martie 1893.
5. **Marian** *Simeon Fl.* (Suceava). — Ales la 26 Martie 1881.
Marienescu *At. M.* (Sibiiu). — Ales la 26 Martie 1881.
Moldovanu *Ioan M.* (Blaj). — Ales la 11 Aprilie 1894.
Onciul *Dr. Dimitrie* (București). — Ales la 11 Aprilie 1905.

Popea *Nicolae Episcop* (Caransebeş). — Ales la 8 Aprilie 1899.
10. **Sturdza** *Dimitrie A.* (Bucureşti). — Ales la 15 Septemvrie 1871.
Tocilescu *Gr. G.* (Bucureşti).—Ales la 22 Mart. 1890.—Mutat la 30 Mart. 1902.
Xenopol *Alexandru D.* (Iaşi).—Ales la 11 Martie 1893.

III. ŞECŢIUNEA ŞTIINŢIFICĂ.

Aurelian *Petre S.* (Bucureşti). — Ales la 9 Septemvrie 1871.
Babeş *Dr. Victor* (Bucureşti). — Ales la 11 Martie 1893.
Haret *Spiru* (Bucureşti). — Ales la 31 Martie 1892.
Hepites *St. C.* (Bucureşti). — Ales la 3 Aprilie 1902.
5. **Istrati** *Dr. C. I.* (Bucureşti). — Ales la 7 Aprilie 1899.
Marinescu *Dr. G.* (Bucureşti). — Ales la 9 Aprilie 1905.
Mrazec *L.* (Bucureşti). — Ales la 11 Aprilie 1905.
Poni *Petre* (Iaşi). — Ales la 30 Iunie 1879.
Porcius *Florian* (Rodna). — Ales la 10 Martie 1882.
10. **Saligny** *Anghel* (Bucureşti). — Ales la 7 Aprilie 1897.
Ştefănescu *Grigore* (Bucureşti). — Ales la 12 Septemvrie 1876.
Teclu *Nicolae* (Viena). — Ales la 2 Iulie 1879.

MEMBRII ACADEMIEI ROMÂNE DECEDAŢI

Alecsandri (Vasile).—Numit la 2 Iunie 1867.—Decedat la 22 August 1890.
Bacaloglo (Emanoil).—Ales la 29 Iunie 1879.—Decedat la 30 August 1891.
Bariţiu (Gheorghe).—Numit la 22 Aprilie 1866.—Decedat la 21 Mart. 1893.
Brândză (Dr. Dimitrie).—Ales la 30 Iunie 1879.—Decedat la 3 August 1895.
5. **Chiţu** (Gheorghe).—Ales la 27 Iunie 1879.—Decedat la 28 Octomvrie 1897.
Cipariu (Timoteu).—Numit la 22 Aprilie 1866.—Decedat la 22 August 1887.
Cobălcescu (Grigorie).—Ales la 29 Martie 1886.—Decedat la 21 Maiu 1892.
Cozacovici (Dimitrie).—Numit la 22 Aprilie 1866.—Decedat la 21 Aug. 1868.
Dimitrovici (Ambrosiu).—Numit la 22 April 1866.—Decedat la 3 Iulie 1866.
10. **Eliade-Rădulescu** (Ioan).—Numit la 2 Iunie 1867.—Decedat la 27 April. 1872.
Fălcoianu (Ştefan).—Ales la 13 Septemvrie 1876.—Decedat la 22 Ian. 1905.
Felix (Dr. Iacob).—Ales la 30 Iunie 1879.—Decedat la 20 Ianuarie 1905.
Fătu (Dr. Anastasie).—Ales la 11 Sept. 1871.—Decedat la 3 Martie 1886.
Fontaninu (Gheorghe M.).—Ales la 10 Sept. 1870.—Decedat la 24 Ap. 1886.
15. **Ghica** (Ion).—Ales la 13 August 1874.—Decedat la 22 Aprilie 1897.
Hasdeu (Alexandru).—Numit la 22 Aprilie 1866.—Ales membru onorar la 12 Septemvrie 1870.—Decedat la 9 Noemvrie 1872.

Hodosiu (Iosif).—Numit la 22 Aprilie 1866.—Decedat la 28 Noemvrie 1880.
Hurmuzaki (Alexandru). — Numit la 22 Aprilie 1866 —Dec. la 8 Mart. 1871.
Hurmuzaki (Eudoxiu). — Ales la 2 August 1872.—Deced. la 29 Ianuar. 1874.
20. **Ionescu** (Nicolae). — Numit la 2 Iunie 1867. — Decedat la 24 Ianuarie 1905.
Kogălniceanu (Mihail). — Ales la 16 Sept. 1868. — Decedat la 20 Iunie 1891.
Kretzulescu (Nicolae). — Ales la 9 Sept. 1871. — Decedat la 26 Iunie 1900.
Laurian (August Treb.).—Numit la 2 Iunie 1867.—Decedat la 25 Fevr. 1881.
Maniu (Vasile). — Ales la 12 Septemvrie 1876. — Decedat la 10 Martie 1901.
25. **Massimu** (Ioan C.). — Numit la 2 Iunie 1867. — Decedat la 2 Iunie 1877.
Melhisedec (Episcop). — Ales la 10 Sept. 1870. — Decedat la 16 Maiu 1892.
Mocioni (Andreiu). — Numit la 22 Aprilie 1866. — Ales membru onarar la 12 Septemvrie 1870. — Decedat la 23 Aprilie (5 Maiu) 1880.
Munteanu (Gavril). — Numit la 22 Aprilie 1866. — Decedat la 17 Dec. 1869.
Negruzzi (Constantin).—Numit la 2 Iunie 1867.—Decedat la 25 August 1868.
30. **Odobescu** (Alexandru).—Ales la 10 Sept. 1870.—Decedat la 11 Noemv. 1895.
Papadopol-Calimach (Alexandru).—Ales la 12 Sept. 1876.—Decedat la 18 Iunie 1898.
Papiu-Ilarianu (Alex.). — Ales la 16 Sept. 1868. — Decedat la 11 Oct. 1878.
Poenaru (Petre). — Ales la 10 Sept. 1870. — Decedat la 2 Octomvrie 1875.
Roman (Alexandru).—Numit la 22 Aprilie 1866.—Decedat la 15 Sept. 1897.
35. **Rosetti** (Constantin A.).—Numit la 2 Iunie 1867.—Decedat la 8 Aprilie 1885.
Sion (Gheorghe). — Ales la 16 Sept. 1868. — Decedat la 1 Octomvrie 1892.
Stamati (Constantin) —Numit la 22 Aprilie 1866.—Decedat la 26 Maiu 1876.
Străjescu (Ioan). — Numit la 22 Aprilie 1866. — Ales membru onorar la 12 Septemvrie 1870. — Decedat la 4 Octomvrie 1873.
Urechiă (Vasile A.).—Numit la 22 Aprilie 1866.—Decedat la 23 Noem. 1901.
40. **Vasiciu** (Dr. Paul). — Ales la 2 Iulie 1879. — Decedat la 20 Iunie 1881.

MEMBRII ONORARI.

M. S. CAROL I, *Regele României*,

Protector al Academiei Române,

Preşedinte onorar.

(15 Septemvrie 1878.)

M. S. ELISABETA, *Regina României* (Carmen Sylva)

(30 Martie 1891.)

M. S. VICTOR EMANUEL III, *Regele Italiei.*

(6 Martie 1890.)

A. S. R. FERDINAND, *Principe al României.*

(15 Martie 1890.)

5. **Ascoli** *Graz. Isaia* (Milan). — Ales la 13 Septemvrie 1877.
Baccelli *Guido.* — Ales la 22 Martie 1906.
Barozzi *General C.* (Bucureşti). — Ales la 9 Aprilie 1905.
Béchamp *A.* — Ales la 28 Martie 1906.
Beernaert *August M. F.* — Ales la 28 Martie 1906.
10. **Benndorf** *Otto* (Viena).—Ales la 12 Aprilie 1894.
Berthelot *Marcellin P. E.* — Ales la 28 Martie 1906.
Bormann *Eugen* (Viena). — Ales la 9 Aprilie 1897.
Capelliui *Cav. Ioan* (Bolonia). — Ales la 7 Septemvrie 1871.
Dahn *Felix* (Breslau). — Ales la 12 Aprilie 1894.
15. **De Gubernatis** *Angelo* (Roma). — Ales la 22 Martie 1895.
Domaszewski *Alfred de* (Heidelberg). — Ales la 9 Aprilie 1897.
Fröhner *Wilhelm* (Paris). — Ales la 9 Septemvrie 1871.
Gaudry *Albert* (Paris).—Ales la 23 Martie 1904.
Gonata *Ştefan* (Basarabia). — Ales la 12 Septemvrie 1870.
20. **Grădişteanu** *Petre* (Bucureşti). — Ales la 2 Aprilie 1883.
Grant-Duff *M. E.* (Madras, India). — Ales la 12 Septemvrie 1875.
Greceanu *Ştefan D.* (Bucureşti). — Ales la 9 Aprilie 1905.
Grigorescu *Nicolae* (Bucureşti). — Ales la 8 Aprilie 1899.

Hirschfeld *Otto* (Berlin). — Ales la 13 Aprilie 1894.
25. **Hurmuzaki** *Nicolae* (Cernăuţi). — Ales la 2 Aprilie 1883.
Iosif Gheorghian *I. P. S. S. Mitropolit Primat al României* (Bucureşti). — Ales la 24 Martie 1901.
Jagić *Vatroslav* (Viena). — Ales la 23 Martie 1904.
Krumbacher *Karl.* — Ales la 28 Martie 1906.
Lahovari *Gheorghe* (Bucureşti). — Ales la 25 Martie 1901.
30. **Léger** *Louis* (Paris). — Ales la 12 Aprilie 1894.
Meyer-Lübke *W.* — Ales la 28 Martie 1906.
Mihályi *Dr. Victor,* Arhiepiscop (Blaj). — Ales la 12 Aprilie 1894.
Petruszcewicz *A. S.* (Lemberg). — Ales la 22 Martie 1890
Picot *Emile* (Paris). — Ales la 31 Maiu 1879.
35. **Rosetti** *Teodor* (Bucureşti). — Ales la 26 Martie 1891.
Schlumberger *G. L.* — Ales la 28 Martie 1906.
Schuchardt *Hugo* (Graz). — Ales la 13 Septemvrie 1877.
Tobler *Adolf* (Berlin). — Ales la 30 August 1875.

MEMBRII ONORARI DECEDAŢI.

Adrian (General Gheorghe).—Ales la 13 Sept. 1875.—Decedat la 15 Oct. 1889.
d'Avril (Baron Adolphe.—Ales la 7 Septemvrie 1871. — Decedat la 14 Octomvrie 1904.
Baillon (H.). — Ales la 28 Martie 1887. — Decedat la 7 Iulie 1895.
Bataillard (Paul). — Ales la 30 August 1872.—Decedat la 1 Martie 1894.
5. **Biondelli** (Bernardino).—Ales la 7 Sept. 1871.—Decedat la 29 Iunie 1886.
Boek (Dr. Francisc). — Ales la 9 Sept. 1871.—Decedat la 19 Aprilie 1899.
Bosianu (Constantin).—Ales la 30 Iunie 1879.—Decedat la 21 Martie 1882.
Brătianu (Ioan C.).—Ales la 19 Martie 1885.—Decedat la 4 Maiu 1891.
Câmpeanu (Petre).—Ales la 10 Sept. 1871.—Decedat la 15 Aprilie 1893.
10. **Cecchetti** (Bartolomeo). — Ales la 22 Martie 1890. — Decedat la 4 Martie 1890.
Chasles (Philarète).—Ales la 9 Sept. 1871.—Decedat la 18 Iulie 1873.
Cihac (Alex.).—Ales la 30 August 1872.—Decedat la 29 Iulie 1887.
Cihac (Dr. Iacob).—Ales la 30 August 1872.—Decedat la 17 Noem. 1888.
Creţianu (Gheorghe).—Ales la 22 Martie 1882.—Decedat la 6 August 1887.
15. **Cuciureanu** (Dr. Gheorghe).—Ales la 10 Sept. 1871.—Decedat la 10 Ianuarie 1886.
Desjardins (Ernest).—Ales la 9 Sept. 1871.—Decedat la 9 Oct. 1886.
Diefenbach (Lorenz).—Ales la 15 Apr. 1880.—Decedat la 16 Martie 1883.

Diez (Frederic).—Ales la 30 August 1872.—Decedat la 17 Maiu 1876.
Egger (Emil).—Ales la 7 Sept. 1871.—Decedat la 18 August 1885.
20. **Grădișteanu** (Grigorie).—Ales la 30 Iunie 1879.—Decedat la 28 Fevruarie 1892.
Haynald (Cardinal Ludovic).—Ales la 2 Aprilie 1883.—Decedat la 4 Iulie 1891.
Ioanid (Gheorghe).—Ales la 10 Sept. 1871.—Decedat la 27 Decemv. 1888.
Ionescu (Ioan). Ales la 1 Aprilie 1884.—Decedat la 17 Decemvrie 1891.
Iosif Naniescu, *Mitropolit Moldovei.*—Ales la 16 Aprilie 1888.—Decedat la 26 Ianuarie 1902.
25. **Kotzebue** (Wilhelm de).—Ales la 1 Aprilie 1884.—Decedat la 24 Octomvrie 1887.
Kretzulescu (Constantin).—Ales la 10 Sept. 1871.—Decedat la 20 Martie 1884.
Lasteyrie (Comite Ferdinand de).—Ales la 9 Sept. 1871.—Decedat la 14 Maiu 1879.
Lepsius (Richard).—Ales la 30 August 1875.—Decedat la 10 Iulie 1884.
Linas (Charles de).—Ales la 9 Sept. 1871.—Decedat la 14 Aprilie 1887.
30. **Longperrier** (Adrien de).—Ales la 7 Sept. 1871.—Decedat la 14 Ian. 1882.
Mangiuca (Simeon).—Ales la 22 Martie 1890.—Decedat la 22 Noemvrie 1890.
Marsy (Comite de).—Ales la 12 Aprilie 1894.—Decedat la 16 Maiu 1900.
Miklosich (Dr. Franz de).—Ales la 15 Aprilie 1880.—Decedat la 7 Martie 1891.
Mommsen *Teodor* (Berlin).—Ales la 3 Iulie 1879.—Decedat la 19 Octomvrie 1903.
35. **Monlau** (Filip)—Ales la 12 Sept. 1870.—Decedat la 16 Fevruarie 1871.
Müller (Max).—Ales la 12 Sept. 1875.—Decedat la 15 Oct. 1900.
Mureșianu (Iacob).—Ales la 17 Sept. 1877.—Decedat la 17 (29) Sept. 1887.
Polizu (Dr. Gheorghe A.).—Ales la 10 Sept. 1871.—Decedat la 18 Oct. 1886.
Quinet (Edgar).—Ales la 15 Sept. 1869.—Decedat la 27 Martie 1875.
40. **Rambaud** (Alfred).—Ales la 22 Martie 1895.—Decedat la 10 Noem. 1905.
Sella (Quintino).—Ales la 2 Aprilie 1883.—Decedat la 15 Martie 1884.
Silași (Dr. Gr.).—Ales la 13 Sept. 1877.—Decedat la 5 Ianuarie 1897.
Stanley of Alderley *Lord Henry.*—Ales la 7 Sept. 1871.—Decedat la 10 Dec. 1903.
Steenstrup (Johannes Japetus Smith).—Ales la 12 Sept. 1870.—Decedat la 8 Iunie 1897.
45. **Suruceanu** (Ioan Cassian).—Ales la 11 Aprilie 1888.—Decedat la 18 Noem. 1897.
Szabo (Dr. Iosif).—Ales la 30 August 1872.—Decedat la 15 Dec. 1874.

Şiaguna (Mitropolitul Andreiu). —Ales la 7 Sept. 1871.— Decedat la 16 Iunie 1873.

Torma (Carol).—Ales la 22 Martie 1882.—Decedat la 17 Fevruarie 1897.

Ubicini (A.).—Ales la 9 Sept. 1871.—Decedat la 15 Octomvrie 1884.

50. **Uvaroff** (Alexis S.).—Ales la 9 Sept. 1871.—Decedat la Fevruarie 1885.

Vegezzi-Ruscala (G.).—Ales la 15 Sept. 1869.—Decedat la 17 (29) Dec. 1885.

Virchow *Rudolf*.—Ales la 6 Aprilie 1902.—Decedat la 23 August 1902.

White (Sir William A.).—Ales la 17 Martie 1885.—Decedat la 16 Decemvrie 1892.

MEMBRII CORESPONDENŢI.

I. Pentru Secţiunea literară.

Români:

Bârseanu *Andreiu* (Braşov). — Ales la 3 Aprilie 1902.
Bengescu *Gheorghe* (Constantinopole). — Ales la 2 Aprilie 1883.
Burada *Theodor T.* (Iaşi). — Ales la 25 Martie 1887.
Coşbuc *Gheorghe* (Bucureşti). — Ales la 1 Aprilie 1900.
5. **Dan** *Dimitrie* (Straja, Bucovina). — Ales la 23 Martie 1904.
Densuşianu *Ovid* (Bucureşti). — Ales la 30 Martie 1903.
Gane *Nicolae* (Iaşi). — Ales la 23 Martie 1882.
Hodoş *Enea* (Sibiiu). — Ales la 23 Martie 1904.
Laurian *D. Aug.* (Bucureşti). — Ales la 13 Septemvrie 1877.
10. **Oniţ** *Virgil* (Braşov). — Ales la 3 Aprilie 1902.
Puşcariu *Sextil* (Viena). — Ales la 11 Aprilie 1905.
Sperantia *Teodor D.* (Bucureşti). — Ales la 31 Martie 1891.
Zamfirescu *Duiliu* (Roma). — Ales la 1 Aprilie 1898.
— Loc vacant.
15. — Loc vacant.

Străini:

Jarník *Dr. Ioan Urban* (Praga). — Ales la 28 Maiu 1879.
Lecomte du Noüy *A.* (Bucureşti). — Ales la 25 Martie 1887.
Rosny *Léon de* (Paris). — Ales la 13 Septemvrie 1877.
Schrader *Otto* (Jena). — Ales la 30 Martie 1891.
5. **Weigand** *Dr. Gustav* (Lipsca). — Ales la 31 Martie 1892.

II. Pentru Secţiunea istorică.

Români:

Broşteanu *Petre* (Reşiţa). — Ales la 1 Aprilie 1889.
Bunea *Dr. Augustin* (Blaj). — Ales la 24 Martie 1901.
Cuza *A. C.* (Iaşi). — Ales la 1 Aprilie 1903.
Densuşianu *Nicolae* (Bucureşti). — Ales la 6 Aprilie 1880.
5. **Ghibănescu** *Gh.* (Iaşi). — Ales la 11 Aprilie 1905.

Iorga *Nicolae* (Bucureşti). — Ales la 9 Aprilie 1897.
Mihályi *Ioan* (Sighetul Maramureşului). — Ales la 25 Martie 1901.
Slavici *Ioan* (Bucureşti). — Ales la 22 Martie 1882.
Stefanelli *T. V.* (Câmpulung, Bucovina). — Ales la 31 Martie 1898.
10. **Suţu** *Mihail* (Bucureşti). — Ales la 1 Aprilie 1884.
Tanoviceanu *Ioan* (Bucureşti). — Ales la 9 Aprilie 1897.
— Loc vacant.
— Loc vacant.
— Loc vacant.
15. — Loc vacant.

Străini:

1. **Asser** *T. M. C.* (Haga). — Ales la 1 Aprilie 1903.
Ghedeon *Emanuel* (Constantinopole). — Ales la 2 Aprilie 1891.
Guillouard *Louis Vincent* (Caen). — Ales la 1 Aprilie 1903.
Jung *Dr. Julius* (Praga). — Ales la 13 Septemvrie 1877.
5. **Kałuzniacki** *Dr. Emil* (Cernăuţi). — Ales la 20 Martie 1890.
Nys *Ernest* (Bruxelles). — Ales la 1 Aprilie 1903.
Tamm *Traugott* (Bucureşti). — Ales la 2 Aprilie 1891.

III. Pentru Secţiunea ştiinţifică.

Români:

1. **Brătianu** *General C. I.* (Bucureşti). — Ales la 10 Aprilie 1899.
Climescu *C.* (Iaşi). — Ales la 31 Martie 1892.
Cosmovici *Leon* (Iaşi). — Ales la 11 Martie 1893.
Culianu *N.* (Iaşi). — Ales la 1 Aprilie 1889.
5. **Grecescu** *Dr. D.* (Bucureşti). — Ales la 3 Aprilie 1902.
Negreanu *Dimitrie* (Bucureşti). — Ales la 11 Martie 1893.
Racoviţă *Emil* (Ranyuls s/m, Franţa). — Ales la 11 Aprilie 1904.
Riegler *Dr. Em.* (Iaşi). — Ales la 23 Martie 1904.
Râmniceanu *Dr. Gr.* (Bucureşti). — Ales la 20 Martie 1890.
10. **Râmniceanu** *M.* (Bucureşti). — Ales la 23 Martie 1904.
Robescu *C. F.* (Bucureşti). — Ales la 10 Septemvrie 1871.
Suţu *Dr. Alexandru* (Bucureşti). — Ales la 11 Aprilie 1888.
Ştefănescu *Sabba* (Bucureşti). — Ales la 11 Martie 1893.
— Loc vacant.
15. — Loc vacant.

Străini:

Montandon *A. L.* (Bucureşti). — Ales la 11 Aprilie 1905.

MEMBRII CORESPONDENŢI DECEDAŢI.

1. **Assaky** (Dr. G.).—Ales la 20 Martie 1890.—Decedat la 22 Aprilie 1899.
Bamberg (Dr. Felix).—Ales la 2 Aprilie 1891—Decedat la 31 Ian. 1893.
Barcianu (Sava Popovici)—Ales la 15 Sept. 1869.—Decedat la 17 Martie 1879.
Boiu (Zaharia).—Ales la 13 Sept. 1877.—Decedat la 24 Octomvrie 1903.
5. **Codrescu** (Teodor).—Ales la 2 Aprilie 1886.—Decedat la 22 Martie 1894.
Demetriescu (Anghel).—Ales la 6 Aprilie 1902.—Decedat la 22 Iulie 1903.
Densuşianu (Aron).—Ales la 13 Sept. 1877.—Decedat la 4 Sept. 1900.
Esarcu (Constantin).—Ales la 1 Aprilie 1884.—Decedat la 8 Iunie 1898.
Gogu (Constantin),—Ales la 3 Aprilie 1889.—Decedat la 30 Ianuarie 1897.
10. **Goldiş** (Iosif.Episcop).—Ales la 22 Mart. 1882.—Decedat la 23 Mart. 1902.
Ionnescu-Gion (G. I.).—Ales la 1 Aprilie 1889.—Decedat la 29 Iunie 1904.
Janka (Victor).—Ales la 22 Martie 1882—Decedat la 9 August 1890.
Kalinderu (Dr. N.).—Ales la 29 Martie 1890.—Decedat la 16 Aprilie 1902.
Kanitz (August).—Ales la 22 Martie 1882.—Decedat la 30 Iunie 1896.
15. **Lambrior** (Alexandru).—Ales la 2 Martie 1882.—Decedat la 20 Sept. 1883.
Legrand (Emile).—Ales la 13 Sept. 1877.—Decedat la 15 Noemvrie 1903.
Mărgărit (Apostol).—Ales la 3 Aprilie 1889.—Decedat la 22 Iulie 1903.
Meşiota (Ioan).—Ales la 13 Sept. 1877.—Decedat la 19 Ianuarie 1878.
Neniţescu (Ioan).—Ales la 18 Martie 1896.—Decedat la 23 Fevruarie 1901.
20. **Obedenaru** (Dr. Mihail G.).—Ales la 10 Sept. 1871.—Decedat la 9 Iulie 1885.
Odhner (C. T.).—Ales la 20 Martie 1890.—Decedat la 1904.
Petrescu (Dr. Z.).—Ales la 18 Martie 1885.—Decedat la 16 Dec. 1901.
Petrino (Dimitrie).—Ales la 17 Sept. 1877.—Decedat la 29 Aprilie 1878.
Pop (Gavril).—Ales la 7 Sept. 1871.—Decedat la 27 Maiu 1883.
25. **Popescu** (Ioan).—Ales la 13 Sept. 1877.—Decedat la 3 Martie 1892.
Popovici (Gh.).—Ales la 11 Aprilie 1905.—Decedat la 12 Iulie 1905.
Roman (Visarion).—Ales la 13 Sept. 1877.—Decedat la 29 Aprilie 1885.
Saligny (Alfons).—Ales la 3 Aprilie 1902.—Decedat la 4 Maiu 1903.
Schuyler (Eugen).—Ales la 12 Martie 1885.—Decedat la 16 Iulie 1890.
30. **Şerbănescu** (Colonel T.).—Ales la 12 April. 1894.—Decedat la 2 Iulie 1901.
Vârgolici (Ştefan).—Ales la 25 Martie 1887.—Decedat la 29 Iulie 1897.
Vitzu (Dr. Alexandru N.).—Ales la 7 April. 1897.—Decedat la 25 Dec. 1902.

OFICIILE ACADEMIEI ROMÂNE IN ANUL 1906—1907.

A. PERSONALUL DELEGAŢIUNII.

Preşedintele Academiei Române . . . . **Kalinderu** *I.*
Asesori (Vicepreşedinţi) din *Secţiunea literară* . **Negruzzi** *I. C.*
din *Secţiunea istorică* . **Erbiceanu** *C.*
din *Secţiunea ştiinţifică.* **Haret** *Sp.*
Secretar general (pe 7 ani, 1905—1912) . . . . **Sturdza** *D. A.*

B. PERSONALUL SECŢIUNILOR.

I SECŢIUNEA LITERARĂ.

Preşedinte . . . . **Vulcan** *Ios.* (Oradea-mare).
Vicepreşedinte . . . . **Ollănescu** *D. C.* (Bucureşti).
Secretar (pe 7 ani, 1904—1911) . . . **Quintescu** *N.* (Bucureşti).
Membri: **Bianu** *I.* (Bucureşti), **Caragiani** *I.* (Iaşi), **Hasdeu** *B. P.* (Câmpina), **Maiorescu** *T.* (Bucureşti), **Naum** *A.* (Iaşi), **Negruzzi** *I. C.* (Bucureşti), **Philippide** *Al.* (Iaşi), **Puşcariu** *I.* (Bran), **Sbiera** *I.* (Cernăuţi).

II. SECŢIUNEA ISTORICĂ.

Preşedinte . . . . **Moldovanu** *I. M.* (Blaj).
Vicepreşedinte . . . . **Sturdza** *D. A.* (Bucureşti).
Secretar (pe 7 ani, 1902—1909) . . . . **Erbiceanu** *C.* (Bucureşti).
Membri: **Babeş** *Vincenţiu* (Budapesta), **Bogdan** *I.* (Bucureşti), **Kalinderu** *I.* (Bucureşti), **Marian** *S. Fl.* (Suceava), **Marienescu** *At. M.* (Sibiiu), **Onciul** *D.* (Bucureşti), **Popea** *Episcop N.* (Caransebeş), **Tocilescu** *Gr. G.* (Bucureşti), **Xenopol** *A. D.* (Iaşi).

III. SECŢIUNEA ŞTIINŢIFICĂ.

Preşedinte . . . . **Aurelian** *P. S.* (Bucureşti).
Vicepreşedinte . . . . **Istrati** *Dr. C. I.* (Bucureşti).
Secretar (pe 7 ani, 1900—1907). . . . . . **Ştefănescu** *Gr.* (Bucureşti).
Membri: **Babeş** *Dr. V.* (Bucureşti), **Haret** *Sp.* (Bucureşti), **Hepites** *Şt. C.* (Bucureşti), **Marinescu** *Dr. G.* (Bucureşti), **Mrazec** *L.* (Bucureşti), **Poni** *P.* (Iaşi), **Porcius** *Florian* (Rodna), **Saligny** *Anghel* (Bucureşti), **Teclu** *N.* (Viena).

C. PERSONALUL COMISIUNILOR.

I. Comisiunea permanentă a Bibliotecii:

Membri: **Quintescu** *N.*, Secretarul Secţiunii literare.
Erbiceanu *C.* » » istorice.
Ştefănescu *Gr.* » » ştiinţifice.

II. Membru conservator al Colecţiunii numismatice: **Sturdza** *D. A.*

III. Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiului Alexandru Ioan Cuza din 1907, de 10.000 lei, dimpreună cu procentele acestei sume dela 1891, despre: *Istoria Românilor dela Aurelian până la fundarea Principatelor:*

D-nii: **Bogdan** *I.*, **Sturdza** *D. A.*, **Xenopol** *A. D.*

IV. Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiului Statului Lazăr de 5.000 lei, din 1907, cuprinzând: *Cercetări originale asupra pelagrei:*

D-nii: **Babeş** *Dr. V.*, **Istrati** *Dr. C. I.*, **Marinescu** *Dr. G.*

V. Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiului Adamachi, de 5.000 lei, divizibil, din 1907, despre: *Inrâuririle curentelor străine în evoluţiunea limbii şi literaturii române din secolul XIX:*

D-nii: **Bianu** *I.*, **Maiorescu** *T.*, **Ollănescu** *D. C.*

VI. Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiului Neuschotz, de 2.000 lei, din anul 1907, despre: *Istoricul Căilor ferate din România şi influenţa lor din punctul de vedere economic, social şi politic.*

D-nii: **Kalinderu** *I.*, **Sturdza** *D. A.*, **Xenopol** *A. D.*

VII. Comisiunea financiară:

D-nii: **Hepites** *St. C.*, **Istrati** *Dr. C. I.*, **Ştefănescu** *Gr.*

VIII. Comisiunea Fundaţiunii Adamachi:

D-nii: **Haret** *Sp.*, **Poni** *P.*, **Sturdza** *D. A.*

IX. Comisiunea Fundaţiunii Otteteleşanu:

D-nii: **Kalinderu** *I.*, **Negruzzi** *I. C.*, **Sturdza** *D. A.*

X. Comisiunea Fondurilor Ioan Fătu şi *Ioan Scorţeanu:*

D-nii: **Aurelian** *P. S.*, **Negruzzi** *I. C.*, **Sturdza** *D. A.*

XI. Comisiunea Fundaţiunii Ioan Agarici:

D-nii: **Aurelian** *P. S.*, **Naum** *A.*, **Poni** *P.*

XII. Comisiunea Fundaţiunii Tache Petre Anastassiu:

D-nii: **Aurelian** *P. S.*, **Kalinderu** *I.*, **Sturdza** *D. A.*

XIII. Comisiunea Dicționarului limbii române:
D-nii: **Kalinderu** *I.*, **Maiorescu** *T.*, **Quintescu** *N.*, **Sturdza** *D. A.*, **Tocilescu** *Gr. G.*

XIV. Comisiunea pentru regulamentarea fondului de pensiune a personalului:
D-nii: **Kalinderu** *I.*, **Poni** *P.*, **Sturdza** *D. A.*

XV. Comisiunea pentru revizuirea Statutelor și Regulamentelor:
D-nii: **Bianu** *I.*, **Haret** *Sp.*, **Istrati** *Dr. C. I.*, **Kalinderu** *I.*, **Maiorescu** *T.*, **Poni** *P.*, **Sturdza** *D. A.*

CUPRINSUL

PARTEA I.

ŞEDINŢELE ORDINARE DIN ANUL 1905—1906.

PARTEA II.

SESIUNEA GENERALĂ DIN ANUL 1906.

III Secţiunea literară.

IV. Secţiunea Istorică.

V. Secțiunea științifică.

VI. Comisiunea premiilor anuale din 1906.

VII Comisiunea financiară

Anexe.

ERRATA

Pag. 227 rând 31 între cuvintele *mult*, *căci* să se adaogă înaintea virgulei cuvintele: *a schimbà ideile admise,*
» 227 » 33 între cuvintele *şi că* să se adaogă cuvintele: *sà arate*